WILLIAM THACKERAY

BÂLCIUL DEŞERTĂCIUNILOR

VOLUMUL II

UN ROMAN FĂRĂ EROU

* * *

1963

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI
EDITURA PENTRU LITERATURĂ

Traducere de
Constanţa Tudor
Şi
Ion Frunzetti

CAPITOLUL XXIII

CĂPITANUL DOBBIN CROIEŞTE PLANURI

De unde vine tainicul hipnotism pe care-l posedă prietenia şi sub acţiunea căruia o persoană de obicei trândavă, nepăsătoare sau sfioasă devine chibzuită, activă şi hotărâtă, spre folosul celeilalte? Aşa precum Alexis, după cele câteva pase ale doctorului Elliotson[1], dispreţuieşte durerea, poate citi cu ceafa, vede la o depărtare de câteva mile, ştie ce are să se întâmple săptămâna viitoare şi săvârşeşte şi alte minuni, de care, în starea lui normală, este absolut incapabil, tot aşa vezi şi în viaţa de toate zilele cum, sub influenţa prieteniei, omul cumpătat devine îndrăzneţ, cel bănuitor, plin de încredere, cel leneş, numai hărnicie, iar impulsivul, prevăzător şi paşnic. Şi cine poate explica, pe de altă parte, ce-l face pe avocat să se ferească de a-şi susţine propria lui cauză şi să-i ceară sfatul preceputului său confrate? Ce-l face pe doctor, când e suferind, să trimită după rivalul său, în loc să se aşeze în faţa oglinzii şi să-şi examineze propria-i limbă sau să-şi prescrie o reţetă la propriul său birou? Eu pun aceste întrebări pentru ca cititorii inteligenţi să răspundă – cel care ştie s-o facă neîntârziat – de ce suntem în acelaşi timp aşa de încrezători şi aşa de sceptici, atât de blajini şi atât de încăpăţânaţi, aşa de siguri în privinţa celorlalţi şi aşa de neîncrezători faţă de

[1] *Elliotson* (1791-1868), medicul lui Thackeray, căruia acesta i-a dedicat unul din romanele sale, *Istoria lui Perdennis.* După cât se pare, Elliotson trata bolile prin hipnotism.

noi înşine; sigur este însă că deocamdată prietenul nostru William Dobbin, care era el însuşi o fire atât de supusă, încât, dacă părinţii lui ar fi stăruit ceva mai mult, probabil că s-ar fi coborât la bucătărie şi s-ar fi însurat cu bucătăreasa, şi care, pentru a-şi pune la cale propriile lui afaceri, ar fi găsit că e peste măsură de greu să treacă strada, se pomeni tot aşa de ocupat şi plin de râvnă în conducerea afacerilor lui George Osborne, ca şi cel mai egoist tactician în urmărirea propriilor sale interese.

În timp ce prietenul nostru George şi cu tânăra lui soţie gustau bucuria primelor şi înfloritoarelor zile ale lunii de miere la Brighton, bunul William fu lăsat de George la Londra în calitate de plenipotenţiar, ca să încheie toate socotelile căsătoriei, îndatorirea lui era să treacă pe la bătrânul Sedley şi pe la soţia acestuia şi să câştige bunăvoinţa celui dintâi; să-l ia apoi şi pe Jos, cumnatul lui George, cu sine, deoarece situaţia şi demnitatea lui de perceptor la Boggley Wollah puteau compensa lipsa de rang a tatălui său, şi să încerce să-l împace pe bătrânul Osborne cu ideea căsătoriei; şi, în sfârşit, să i-o aducă la cunoştinţă acestuia din urmă în aşa fel încât să-l întărâte cât mai puţin pe bătrânul *gentleman.*

Dar înainte de a-l înfrunta pe şeful familiei Osborne cu vestea pe care avea însărcinarea să i-o comunice, Dobbin chibzui că ar fi înţelept să-şi câştige adepţi printre ceilalţi membri ai familiei şi, dacă e cu putinţă, să aibă doamnele de partea lui Căci ele nu puteau fi mânioase în adâncul inimilor lor, îşi spunea Dobbin. Nicio femeie n-a fost vreodată cu adevărat mâniată din cauza unei căsătorii romantice. Câteva lacrimi, şi pe urmă ele trebuie să treacă de partea fratelui lor; şi atunci o să-l asediem toţi trei pe bătrânul Osborne. În felul acesta căuta în jurul său machiavelicul căpitan de infanterie calea cea mai fericită sau vreo stratagemă prin care, cu blândeţe şi treptat-

treptat, să poată aduce la cunoştinţă domnişoarelor Osborne taina fratelui lor.

Printr-o mică anchetă în legătură cu ocupaţiile mondene ale mamei lui, el fu destul de curând în stare să afle la care, anume din seratele prietenelor strălucitei doamne erau invitate şi respectivele domnişoare în sezonul acela; adică unde putea el să le întâlnească pe surorile Osborne; şi, cu toate că avea groază de îmbulzeală şi de petrecerile zgomotoase – groaza pe care-o au, vai! nenumăraţi oameni simţitori – el descoperi numaidecât una unde domnişoarele Osborne urmau să fie şi ele de faţă. Făcându-şi apariţia la bal, unde dansă de câte două ori cu fiecare din ele, cu care prilej fu cât se poate de atent, avu într-adevăr curajul să-i ceară domnişoarei Osborne o convorbire de câteva minute pentru a doua zi, la o oră timpurie, când avea, îi spuse el, să-i comunice lucruri de cea mai mare însemnătate.

Dar ce-a făcut-o să se dea repede înapoi, să se uite o clipă ţintă la el şi-apoi să privească în pământ şi să-i cadă aproape leşinată în braţe, dacă el n-ar fi călcat-o tocmai la timp pe degetele picioarelor şi n-ar fi readus-o pe tânăra domnişoară la starea ei normală? De ce a fost ea atât de tulburată auzind cererea lui Dobbin? Lucrul acesta n-are să se poată şti niciodată. Dar când el veni a doua zi, Maria nu era cu sora ei în salon, şi domnişoara Wirt plecă sub cuvânt că o caută pe cea dintâi, iar căpitanul şi domnişoara Osborne fură lăsaţi singuri. Niciunul din ei nu scoase „o Vorbă, aşa încât tic-tacul ornicului de pe cămin, cel cu sacrificiul lfigeniei, putea fi auzit foarte bine.

— Ce serată reuşită a fost aseară, începu în cele din urmă domnişoara Osborne, plină de bunăvoinţă; şi ce progrese ai făcut la dans, căpitane Dobbin. Sunt sigură c-ai luat lecţii cu cineva, adăugă ea, cu îngăduitoare şiretenie.

— Trebuia să mă vezi dansând cu soţia lui O’Dowd,

maiorul nostru; şi încă o gigă... ai văzut vreodată o gigă? Dar eu cred că oricine poate să danseze cu *dumneata*, domnişoară Osborne, dumneata, care dansezi aşa de bine!

— Soţia maiorului e tânără şi frumoasă, căpitane? continuă drăguţa iscoadă. Ah, ce îngrozitor lucnu trebuie să fie să fii nevastă de militar! Mă mir cum mai au chef de dans, mai ales în vremurile astea îngrozitoare de război! Oh, căpitane Dobbin, uneori tremur când mă gândesc la preaiubitul nostru George şi la primejdiile care-i pândesc pe bieţii militari. Sunt mulţi ofiţeri însuraţi în regimentul al...-le-a, căpitane Dobbin?

„Pe cuvântul meu, prea joacă pe faţă”, îşi spuse domnişoara Wirt; dar observaţia asta e doar în paranteză, căci n-a fost auzită prin crăpătura uşii, de unde o rosti guvernanta.

— Unul din tinerii noştri s-a căsătorit chiar acuma, zise Dobbin, apropiindu-se de ţintă. Era la mijloc o dragoste foarte veche, şi tânăra pereche e tot aşa de săracă ca şi-un şoarece de biserică.

— Vai, ce minunat! Vai, ce romantic! exclamă domnişoara Osborne când căpitanul rosti „dragoste veche” şi „săracă”.

Înţelegerea asta a ei îi dădu curaj.

— Cel mai frumos băiat din regiment! continuă el. Şi nu se află în toată armata ofiţer mai brav şi mai cinstit ca el şi nicio soţie atât de fermecătoare! Cât de mult ai iubi-o! Cât de mult ai s-o iubeşti când ai s-o cunoşti, domnişoară Osborne!

Tânăra domnişoară se gândi că sosise clipa mult aşteptată şi că nervozitatea lui Dobbin, care se manifesta acum din plin şi ieşea la iveală prin nenumăratele contracţii ale figurii sale, prin felul său de-a lovi în podea cu picioarele-i uriaşe, prin încheierea şi descheierea rapidă a vestonului său etc., domnişoara Osborne, zic, îşi spuse

că această nervozitate se va potoli, că, de îndată ce-şi va mai veni în fire, Dobbin are să-i mărturisească totul, şi se pregătea, plină de nerăbdare, să-l asculte. Şi cum orologiul, în firida căruia era aşezată Ifigenia, începu, după un spasm pregătitor, să bată douăsprezece, bătaia acestuia păru că ţine până la ora unu, atât de prelung fu sunetul pentru îngrijorata fecioară.

— Dar nu despre căsătorie am venit eu să stau de vorbă cu dumneata... adică această căsătorie... adică... nu, vreau să spun, draga mea domnişoară Osborne, e vorba de scumpul meu prieten George, zise Dobbin.

— Despre George? se miră ea cu un glas în care vibra atâta dezamăgire, încât Maria şi domnişoara Wirt izbucniră în râs de cealaltă parte a uşii, ba până şi ticălosul acela blestemat de Dobbin se simţi înclinat să zâmbească, căci el nu era cu totul neştiutor de starea lucrurilor.

George, luându-l deseori în râs, cu farmecul lui obişnuit, îi spunea: „La naiba, Will, de ce n-o iei pe bătrâna Jane? Are să fie a ta dac-o ceri. Par le? cu tine pe cinci contra doi că n-are să zică ba!”

— Ei bine, da, despre George, continuă el. A fost o neînţelegere între el şi domnul Osborne, şi eu ţin atât de mult la el... Pentru că dumneata ştii că noi am fost ca fraţii, încât nădăjduiesc şi mă rog cerului ca toată neînţelegerea asta să ia sfârşit. Noi trebuie să plecăm în străinătate, domnişoară Osborne. Putem primi ordinul de plecare chiar mâine, şi cine ştie ce se poate întâmpla pe câmpul de luptă? Nu te nelinişti, domnişoară Osborne; şi cei doi ar trebui să se despartă împăcaţi.

— N-a fost propriu-zis o ceartă, căpitane Dobbin, ci numai o mică scenă obişnuită între el şi papa, zise domnişoara. Noi am aşteptat în fiecare zi ca George să se întoarcă. Ceea ce dorea papa era numai spre binele lui. N-are decât să vină înapoi, şi sunt sigură că totul are să fie

bine; şi ştiu că şi scumpa Rhoda, care a plecat de-aici foarte, foarte mâhnită, are să-l ierte şi ea. Femeia uită prea repede, căpitane!

— Un înger ca dumneata sunt sigur c-ar face întocmai, spuse domnul Dobbin, cu o înspăimântătoare viclenie. Şi niciun bărbat nu-şi poate ierta faptul de-a face să sufere o femeie. Ce-ai face dumneata dacă un bărbat ţi-ar fi necredincios?

— Aş muri, m-aş arunca pe fereastră, m-aş otrăvi... aş plânge toată vremea şi aş muri. Ştiu că aşa aş face! strigă domnişoara care, cu toate acestea, trecuse prin una sau două legături sentimentale, fără cel mai mic gând de sinucidere.

— Dar mai sunt şi alte femei, continuă Dobbin, la fel de credincioase şi de simţitoare ca dumneata. Nu vorbesc de moştenitoarea din Indiile Occidentale, domnişoară Osborne, ci de-o biată fată pe care George a iubit-o odinioară şi care-a crescut din copilărie numai cu gândul la el. Am văzut-o în sărăcia ei fără un cuvânt de revoltă, dar distrusă sufleteşte, fără să fi greşit nimănui cu nimic. Vorbesc de domnişoara Sedley. Dragă domnişoară Osborne, poate inima dumitale generoasă să ia în nume de rău fratelui dumitale faptul că i-a fost credincios? Şi ar putea conştiinţa dumitale să-l ierte vreodată dacă ar părăsi-o? Fii prietena ei, ea te-a iubit întotdeauna... şi... eu vin din partea lui George să-ţi aduc la cunoştinţă că el îşi ţine făgăduiala dată ca pe cea mai sfântă datorie pe care-o are şi să te rog ca măcar dumneata să fii de partea lui.

Când Dobbin era stăpânit de o emoţie puternică, după câteva cuvinte pline de şovăială, putea vorbi foarte curgător, şi era evident că elocvenţa lui făcu, în cazul de faţă, oarecare impresie asupra tinerei căreia i se adresa.

— Ei bine, zise ea, asta-i ceva foarte neaşteptat... foarte supărător... foarte neobişnuit... ce are să zică papa?... ca

George să dea cu piciorul unei partide atât de strălucite ca aceea care i s-a oferit... Dar, în orice caz, a găsit în dumneata un apărător foarte viteaz, căpitane Dobbin. Păcat însă că asta nu slujeşte la nimic, continuă ea după un răstimp de tăcere, eu am pentru biata domnişoară Sedley cea mai curată... cea mai sinceră prietenie, poţi fi sigur de asta. Noi n-am văzut niciodată cu ochi buni căsătoria asta, deşi am fost întotdeauna foarte binevoitoare faţă de ea... foarte. Iar papa nu are să consimtă niciodată, sunt sigură. Şi o domnişoară binecrescută, ştii doar, şi cu bun-simţ trebuie... în sfârşit, George trebuie să renunţe la ea, dragă căpitane Dobbin, fără doar şi poate că trebuie!

— Ar trebui, deci, ca un bărbat să renunţe la femeia iubită tocmai în clipa în care a lovit-o nenorocirea? rosti Dobbin, întinzându-i mâna. Dragă domnişoară Osborne, acesta este sfatul pe care îl aud eu de la *dumneata?* Draga mea domnişoară, trebuie „să-i fii prietenă. El nu poate renunţa la ea. Crezi dumneata că vreun bărbat ar renunţa la *dumneata* dacă ai sărăci?

Această îndemânatică întrebare atinse inima domnişoarei Jane Osborne, şi nu într-o măsură prea mică.

— Nu ştiu dacă noi, bietele fete, ar trebui să credem tot ce spuneţi dumneavoastră, bărbaţii, căpitane, zise ea. Căci sentimentalismul acesta al femeii este ceea ce-o face să fie atât de credulă. Mă îngrozesc la gândul cât sunteţi de cruzi, de cruzi şi de perfizi! şi Dobbin îşi spuse că e aproape sigur că simte o strângere din partea mâinii pe care i-o întinsese domnişoarei Osborne.

El îşi trase mâna cam înfricoşat.

— Perfizi! zise el. Nu, dragă domnişoară Osborne, nu toţi bărbaţii sunt aşa; fratele dumitale nu-i aşa; George a iubit-o pe Amelia Sedley încă de pe când erau copii; nicio bogăţie nu l-ar putea face să se însoare cu altcineva decât

cu ea; crezi c-ar trebui s-o părăsească? L-ai sfătui dumneata să facă una ca asta?

Ce putea să răspundă domnişoara Jane la asemenea întrebare, având în vedere şi propriile-i intenţii? Ea nu putu răspunde la întrebarea asta, aşa încât o ocoli, spunând:

— Ei bine, dacă dumneata nu eşti un om perfid, eşti cel puţin foarte romantic.

Dar căpitanul William lăsă să treacă această observaţie fără s-o contrazică.

În sfârşit, când, cu ajutorul frazelor binevoitoare ce urmară, el socoti că domnişoara Osborne era destul de pregătită să primească vestea, fără oco înri, îi şopti:

George nu poate renunţa la Amelia... George s-a însurat cu ea.

Şi pe urmă îi înşiră amănuntele căsătoriei, aşa precum le cunoaştem şi noi; cum că biata fată ar fi murit dacă iubitul ei nu şi-ar fi ţinut jurământul; cum că bătrânul Sedley a refuzat categoric să-şi dea consimţământul pentru căsătorie; cum se obţinuse o scutire pentru strigări şi cum Jos Sedley venise de la Cheltenham s-o conducă el pe mireasă; cum se duseseră după asta la Brighton în trăsura cu patru cai a lui Jos, ca să petreacă luna de miere; şi cum George îşi pusese nădejdea în iubitele şi bunele lui surori ca să-l împace cu tatăl lor, ceea ce nişte femei – aşa de sincere şi de iubitoare cum erau ele – cu siguranţă că aveau să facă; şi astfel, cerând îngăduinţa (numaidecât acordată) de a o vedea din nou şi presupunând, şi pe drept cuvânt, că vestea pe care i-o împărtăşise are să fie Destăinuită în următoarele cinci minute şi celorlalte doamne, căpitanul Dobbin se înclină şi se retrase.

Nici nu ieşise bine din casă, că domnişoara Maria şi cu domnişoara Wirt se şi năpustiră asupra domnişoarei Osborne, şi întreaga şi uimitoarea taină le fu numaidecât încredinţată de respectiva domnişoară. Ca să fim

nepărtinitori cu ele, trebuie să mărturisim că niciuna dintre surori nu fu din cale-afară de nemulţumită, Există ceva în legătură cu căsătoriile secrete împotriva căruia puţine doamne pot fi cu adevărat supărate, iar Amelia, dimpotrivă, se înălţă în stima lor prin curajul dovedit dându-şi consimţământul pentru o asemenea căsătorie. În timp ce ele forfecau întâmplarea şi sporovăiau vrute şi nevrute în legătură cu ea şi se întrebau ce are să spună şi cum are să reacţioneze papa, se auzi o puternică izbitură în uşă, ca un tunet al răzbunării, ceea ce făcu pe conspiratoarele noastre să tresară. Trebuie să fie papa, îşi spuseră ele. Dar nu era el. Era doar domnul Frederick Bullock, care venise din City, potrivit înţelegerii din ajun, pentru a conduce doamnele la o expoziţie de flori.

Acestui *gentleman*, după cum ne putem închipui, nu-i fu ascunsă multă vreme taina. Dar pe faţa lui, după ce i se spuse totul, se citea un alt gen de uimire decât aerul acela de curiozitate sentimentală pe care-l vădeau chipurile celor două surori. Domnul Bullock era un om de lume, şi asociatul mai tânăr al unei puternice firme. El ştia ce înseamnă banii şi valoarea lor; şi o scânteiere de speranţă se aprinse în ochii lui mici şi-l făcu să-i zâmbească Mariei sale, gândindu-se că prin această nebunie a domnului George ea ar putea valora cu treizeci de mii de lire mai mult decât trăsese el nădejdea vreodată să primească odată cu fata.

— Doamne, Jane! zise el, cercetând-o până şi pe sora mai mare cu oarecare interes.

— Eels are să regrete că n-a mai stăruit cu cererea lui în căsătorie. S-ar putea să preţuieşti acum cincizeci de mii de lire.

Surorile nu se gândiseră până atunci niciun moment la chestiunea bănească, dar Fred Bullock, plin de-o fermecătoare voioşie, glumi cu ele pe tema asta tot timpul

plimbării lor de dinainte de prânz; şi ele crescură considerabil în propria lor stimă când, după ce petrecerea lor matinală luă sfârşit, se întoarseră acasă cu trăsura. Iar onorabilul meu cititor să nu-şi ridice indignat glasul împotriva acestui act de egoism ca împotriva unui lucru nefiresc. Nu mai departe decât azi-dimineaţă, pe când călătorea cu omnibusul din Richmond, în timp ce se schimbau caii, autorul povestirii de faţă fiind pe imperială, observă trei copilţe care se jucau jos într-o mocirlă, foarte murdare, dar foarte voioase şi fericite. Spre cele trei de care vă spuneam veni deodată o altă fetiţă.

— Polly, zise ea, *sora ta a căpătat un „penny”.* La care fetiţele ieşiră numaidecât din mocirlă şi alergară s-o linguşească pe Peggy; şi când omnibusul porni, o văzui pe Peggy cu alaiul de copii după ea pornind cu multă demnitate spre magherniţa unei femei din vecinătate care vindea zaharicale.

*C*APITOLUL XXIV

ÎN CARE DOMNUL OSBORNE SCOATE DIN RAFT *BIBLIA* FAMILIEI

Şi aşa, după ce le pregăti pe surori, Dobbin se grăbi spre City, ca să-şi aducă la îndeplinire şi restul sarcinii pe care şi-o luase asupră-şi, şi totodată cea mai grea parte a ei. Gândul de a da ochii cu bătrânul Osborne îl făcea nemaipomenit de nervos, şi în mai multe rânduri se gândi să le lase pe domnişoare să-i aducă la cunoştinţă vestea pe care, după cum ştia prea bine, ele n-o puteau tăinui multă vreme. Dar îi făgăduise lui George să-i facă o dare de seamă despre felul în care-a primit bătrânul Osborne

ştirea; astfel că, ducându-se în City, în Thames Street, la biroul tatălui său, îi trimise de-acolo un bilet domnului Osborne, cerându-i o convorbire de-o jumătate de oră în legătură cu afacerile fiului său George. Trimisul lui Dobbin se întoarse de la biroul domnului Osborne cu salutările acestuia din urmă, care era cât se poate de încântat să-i vadă cât mai curând pe căpitan, şi Dobbin, prin urmare, porni să dea piept cu inamicul.

Căpitanul, având de mărturisit o taină de care era pe jumătate vinovat şi având în faţă perspectiva unei penibile şi furtunoase convorbiri, intră în birourile domnului Osborne cu o înfăţişare tristă şi cu un mers şovăitor şi, trecând prin anticamera în care trona domnul Chopper, fu salutat de funcţionarul acesta de sus, de la pupitrul lui, cu un aer glumeţ, care-l descurajă şi mai mult. Domnul Chopper clipi din ochi, dădu din cap şi arătă cu condeiul înspre uşa patronului său, spunând:

— Aveţi să-l găsiţi pe patron în formă, într-o dispoziţie de-a dreptul provocatoare.

Osborne se ridică de asemenea, îi strânse mâna cu dragoste şi-i spuse:

— Ce mai faci, băiete dragă? rostindu-şi cuvintele pe un ton atât de prietenos, încât îl făcu pe bietul ambasador al lui George să se simtă de două ori mai vinovat.

Mâna-i stătea ca moartă în strânsoarea mâinii bătrânului *gentleman* şi simţi că el, Dobbin, era mai mult sau mai puţin pricina a tot ceea ce se întâmplase. El era cel care-l adusese pe George înapoi la Amelia; el era cel care pusese la cale, încurajase şi dusese la bun sfârşit căsătoria pe care acuma venise să i-o aducă la cunoştinţă tatălui lui George; iar acesta din urmă îl primea cu zâmbete de bun venit, bătându-l pe umăr şi spunându-i: „Dobbin, băiete dragă”. Solul avea, pe drept cuvânt, toate motivele să-şi plece capul.

Osborne era pe deplin convins că Dobbin venise să-i anunţe capitularea fiului, său. Domnul Chopper şi cu patronul său vorbeau despre neînţelegerea dintre George şi tatăl lui chiar în momentul când venise mesagerul lui Dobbin. Amândoi erau de părere că George trimitea vestea capitulării lui. Amândoi o aşteptaseră de câteva zile şi: „Dumnezeule! Chopper, ce mai nuntă o s-avem!” îi spuse domnul Osborne secretarului său, pocnind din degetele lui groase şi zornăindu-şi toate guineele şi şilingii din buzunarele lui uriaşe, în timp ce-şi privea subalternul cu un aer triumfător.

Cu o activitate asemănătoare, efectuată însă în ambele buzunare, şi cu o înfăţişare plină de voioasă şiretenie, Osborne se uita din jilţul lui la Dobbin, care stătea încurcat şi tăcut în faţa lui. „Ce mutră de ţărănoi pentru un căpitan din armată! îşi spuse Osborne. Mă mir cum de nu l-a mai şlefuit George un pic”.

În cele din urmă Dobbin îşi luă inima-n dinţi să înceapă.

— Domnule, zise el, v-am adus câteva veşti cât se poate de însemnate. Am fost azi-dimineaţă la Regimentul de gardă călare, şi nu mai e nicio îndoială că regimentul nostru va primi ordinul de plecare... şi va pleca în Belgia înainte de sfârşitul săptămânii. Şi dumneavoastră ştiţi, domnule, că nu ne vom întoarce acasă înainte de-o bătălie care poate fi fatală pentru mulţi dintre noi.

Osborne îl privea cu seriozitate.

— Fiul... regimentul are să-şi facă datoria, domnule, cred eu, îi răspunse el.

Francezii sunt foarte puternici, continuă Dobbin. Ruşii şi austriecii or să aibă nevoie de timp îndelungat până să-şi poată aduce trupele acolo. Noi vom da cei dintâi piept cu inamicul, domnule, şi ţineţi seama şi de faptul că Boney are să se îngrijească să fie cât mai necruţător.

— Unde vrei s-ajungi cu asta, Dobbin? îl întrebă

interlocutorul său, neliniştit şi încruntând din sprâncene. Cred că niciun britanic n-o să se sperie de-un blestemat... de francez, hai?

— Vreau să spun numai că, înainte de-a pleca, şi punând la socoteală marea şi neîndoielnica primejdie care atârnă asupra fiecăruia din noi, dacă există anumite neînţelegeri între dumneavoastră şi George, ar fi bine, domnule, ca... ca să vă strângeţi mâinile; nu-i aşa? Dacă i s-ar întâmpla cine ştie ce lui George, cred că nu v-aţi ierta niciodată faptul că nu v-aţi despărţit de el în cei mai buni termeni.

În timp ce spunea toate astea, bietul William Dobbin se făcu roşu-cârmâz şi simţea şi-şi mărturisea că nu-i decât un trădător. Fără el, poate despărţirea asta n-ar fi trebuit să aibă loc niciodată. De ce nu amânase căsătoria lui George? Ce nevoie era s-o grăbească cu atâta stăruinţă? El simţea că George s-ar fi despărţit de Amelia fără să fie rănit, în orice caz, nu rănit de moarte. Amelia, de asemenea*, putea* să-şi revină şi ea după lovitura pierderii lui George. Sfatul lui a fost acela care-a dus la această căsătorie şi la tot ceea ce avea să decurgă de-acum încolo. Şi ce l-a împins să facă asta? Faptul c-o iubea aşa de mult, încât nu putea suferi s-o vadă nefericită?! Sau faptul că el însuşi îndura atât de greu chinurile îndoielii, încât se socotea fericit să le curme dintr-odată, aşa cum grăbim înmormântarea după moartea cuiva sau aşa cum, atunci când clipa despărţirii de cei dragi e de neînlăturat, nu ne mai găsim liniştea până ce nu trece acea clipă?

— Eşti *un* băiat tare cumsecade, William, *zise* domnul Osborne cu glas domol, iar eu şi cu George nu ne putem despărţi supăraţi „asta-i drept. Gândeşte-te! Eu am făcut pentru el mai mult decât a făcut vreodată orice tată pentru fiul lui. El a avut de trei ori mai mulţi bani de la mine decât, sunt sigur, ţi-a dat vreodată tatăl dumitale. Dar eu nu mă laud cu asta. N-am să-ţi spun nici cât am

trudit eu pentru el, nici cât am muncit şi nici câtă pricepere şi energie am cheltuit. Întreabă-l pe Chopper. Întreabă-l şi pe el. Întreabă întreg City-ul Londrei. Ei bine, eu îi propun o căsătorie de care orice nobil din ţară poate fi mândru – singurul lucru pe care i l-am cerut vreodată în viaţa mea – şi el mă respinge. Eu sunt de Vină? Din cauza mea a izbucnit scandalul? Ce urmăresc eu altceva decât binele lui, pentru, care am muncit din greu, ca un ocnaş, încă de la naşterea lui? Nimeni nu poate să spună că există vreo urmă de egoism în *mine.* Să se întoarcă acasă... Şi-ţi spun – iată mâna mea! – şi-ţi spun că uit totul şi-l iert. Cât despre căsătorie, acuma nu mai poate fi vorba de asta. Să facă pace cu domnişoara Swartz, şi-o să vorbim noi despre căsătorie mai târziu, când are să se întoarcă cu grad de colonel; căci are să ajungă colonel, pe Dumnezeu din cer c-are să ajungă, dacă banii pot ajuta cu ceva în privinţa asta. Sunt fericit că l-ai adus pe calea cea bună. Căci ştiu că dumneata, Dobbin, eşti acela care l-ai adus. L-ai scos din multe încurcături până acuma. Să vină, eu n-am să fiu aspru cu ei. Vino şi dumneata astăzi să iei masa în Russell Square; veniţi împreună. În acelaşi loc şi la aceeaşi oră. O să găsiţi un gât de vânat şi niciun fel de mustrări.

Elogiul acesta şi încrederea bătrânului îl înduioşară la culme pe Dobbin. Clipă de clipă, în tot timpul convorbirii ce se desfăşura pe acest ton, se simţea din ce în ce mai vinovat.

— Domnule, spuse el, mă tem că vă înşelaţi. Sunt sigur de asta. George e un om prea mândru ca să se însoare vreodată din interes. Iar ameninţarea dumneavoastră cum că l-aţi dezmoşteni în caz de neascultare n-ar avea drept rezultat decât rezistenţa lui.

— Cum, omule, ce dracu', dumneata numeşti faptul că-i ofer un venit de opt sau zece mii de lire pe an ameninţare?

se minună domnul Osborne, găsindu-se încă într-o bună dispoziţie care te molipsea. Dumnezeule, dacă domnişoara Swartz m-ar vrea pe mine, al ei aş fi! Ce însemnătate are o nuanţă de cafeniu în plus! Şi bătrânul *gentleman* lăsă să i se vadă cunoscutul lui rânjet şi hohotul lui grosolan.

— Dumneavoastră uitaţi, domnule, obligaţiile anterioare pe care le-a contractat căpitanul Osborne! rosti cu gravitate ambasadorul.

— Care obligaţii? Ce dracu' vrei să spui? Nu cumva vrei să faci aluzie la... continuă Osborne, adunându-şi toată mânia şi uimirea, când îşi dădu seama despre ce era vorba. Nu cumva vrei să spui că-i atât de nebun încât să mai suspine şi acuma după fata falitului aceluia, a escrocului aceluia bătrân? Nu cumva vii aici ca să mă faci să-mi închipui c-ar vrea să se însoare *cu ea?* Să se însoare *cu ea,* frumoasă treabă ar mai fi! Fiul şi moştenitorul meu să se însoare cu fata unui cerşetor care n-are leţcaie! Să se ducă dracului dacă face una ca asta, să-şi cumpere o mătură şi să cureţe străzile! Mereu se tot agăţa de el şi-i făcea ochi dulci, abia acuma mi-aduc aminte; şi nu mă îndoiesc de fel c-a fost împinsă la asta de pungaşul acela bătrân de tată-său!

— Domnul Sedley a fost cel mai bun prieten al dumneavoastră, domnule, interveni Dobbin, aproape bucuros c-avea motive să se înfurie şi el. Era un timp când îi făceaţi cinstea unor epitete ceva mai onorabile decât acelea de pungaş şi escroc. Căsătoria asta a fost opera dumneavoastră. George n-are dreptul să se joace de-a uite popa, nu e popa...

— De-a uite popa, nu e popa! răcni bătrânul Osborne. De-a uite popa, nu e popa! Ei, al naibii să fiu dacă astea nu-s chiar cuvintele pe care mi le-a azvârlit domnişorul meu când făcea pe grozavul cu mine, joi au fost două săptămâni, şi când vorbea despre armata britanică tatălui

său care l-a făcut. Cum, dumneata ai fost acela care l-ai pus să facă una ca asta, nu-i aşa? Felicitările mele, *căpitane!* Dumneata eşti acela care ai vrut să-mi vâri cerşetori în familie. Îţi mulţumesc, căpitane. Să se însoare cu *ea,* ai dreptate... ha, ha! şi de ce nu? îţi garantez însă c-ar fi putut-o avea" şi fără să se însoare cu ea!

— Domnule, spuse Dobbin, sărind în sus într-o stare de nestăvilită furie, niciun bărbat n-are să insulte această femeie de faţă cu mine, iar dumneavoastră, mai puţin ca oricine!

— Oh, asta-i o provocare, nu-i aşa? Aşteaptă să sun şi să ne aducă două pistoale. Domnul George te trimite aici ca să-i insulţi tatăl, nu-i aşa? răcni Osborne, trăgând de şnurul clopoţelului.

— Domnule Osborne, spuse Dobbin cu glas tremurător, dumneavoastră sunteţi cel care insultaţi cea mai aleasă fiinţă din lume. Aţi face mai bine s-o cruţaţi, domnule, căci ea este soţia fiului dumneavoastră!

Şi cu aceasta, simţind că n-ar putea rosti niciun cuvânt în plus, Dobbin plecă, iar Osborne se prăbuşi în jilţul său, uitându-se fioros în urma acestuia. Un funcţionar intră, adus de chemarea clopoţelului; iar căpitanul abia ieşise din curtea unde erau birourile domnului Osborne, când domnul Chopper, primul secretar, alergă după el cu capul gol.

— Pentru Dumnezeu, ce s-a întâmplat? zise Chopper, apucându-l pe căpitan de pulpana hainei. Patronul are un acces de nervi. A mai făcut vreo boroboaţă domnul George?

— S-a însurat cu domnişoara Sedley acum cinci zile, răspunse Dobbin. Eu i-am fost cavaler de onoare, domnule Chopper, iar dumneata trebuie să-i rămâi prieten.

Bătrânul slujbaş clătină din cap.

— Dacă asta e vestea dumitale, căpitane, atunci e rău

de tot. Patronul n-o să-l ierte niciodată!

Dobbin îl rugă pe Chopper să-l ţină la curent cu ceea ce avea să se întâmple şi să treacă pe la hotelul unde trăgea el de obicei, apoi porni mai departe, încet şi trist, către vest, foarte tulburat în ceea ce privea trecutul, cât şi viitorul.

Când familia din Russell Square se adună în acea seară în jurul mesei, îl găsi pe şeful familiei aşezat la locul unde stătea de obicei, dar având aşternut pe faţă aerul acela de mâhnire, care, ori de câte ori se ivea, impunea tăcere tuturor celor prezenţi. Domnişoarele şi domnul Bullock, care lua masa cu ei, îşi dădură seama că domnul Osborne primise şi el ştirea. Privirile sale întunecate îl impresionară aşa de mult pe domnul Bullock, încât îl siliră să fie liniştit şi tăcut; numai că era neobişnuit de atent şi de blând cu domnişoara Maria, alături de care şedea, cât şi faţă de sora ei, care trona în capul mesei.

Iar domnişoara Wirt, ca urmare, era singură pe partea ei de masă, între ea şi domnişoara Jane Osborne fiind un loc gol. Acesta era locul lui George când mânca acasă; iar tacâmul lui, precum am spus, era mereu pus, în aşteptarea întoarcerii fiului risipitor. Nimic nu se întâmplă în timpul mesei, în afară de zâmbetele fugare ale domnului Frederick, de şoapte tainice şi de zornăitul farfuriilor şi al porţelanurilor de China, nimic care să tulbure tăcerea ospăţului. Servitorii umblau de colo-colo în vârful picioarelor, făcându-şi datoria. Cioclii de pe la înmormântări nu puteau arăta mai paraponisiţi ca servitorii domnului Osborne. Gâtul de vânat la care-l invitase pe Dobbin fu despicat de domnul Osborne într-o tăcere desăvârşită; dar farfuria îi fu luată aproape fără să fi fost atinsă, cu toate că bău mult, şi majordomul îi umplea cu sârguinţă paharul.

În cele din urmă, chiar la sfârşitul mesei, ochii

bătrânului, după ce-i ţintuiră pe fiecare în parte, se opriră un timp asupra tacâmului pus pentru George. Şi arătă deodată spre el cu mâna stângă. Fetele se uitară la el, dar nu înţelegeau, sau se prefăceau că nu înţeleg semnul; nici servitorii nu-l înţeleseră la început.

— Luaţi farfuria asta de-aici! porunci el în cele din urmă şi se sculă de la masă înjurând; apoi, împingând scaunul înapoi, se duse în camera sa.

În spatele sufrageriei domnului Osborne era o cameră de toate zilele, numită, în mod obişnuit, birou şi care era rezervată stăpânului casei. Aici se retrăgea domnul Osborne duminica dimineaţa când n-avea chef să se ducă la biserică, şi tot aici îşi petrecea şi celelalte dimineţi, în fotoliul său de piele roşie, citindu-şi ziarul. În această cameră se aflau două dulapuri de cărţi, cu geamuri, conţinând opere clasice cu scoarţele din belşug aurite: *Registrul anual, Magazinul „gentleman”-ului, Predicile lui Blair*[2] *şi Hume*[3] *şi Smollett.* De la un capăt la celălalt al anului, el nu scotea niciodată din raft vreo carte din astea; pentru nimic în Lume, însă, niciunul din membrii familiei n-ar fi îndrăznit să se atingă de vreuna din aceste cărţi, cu excepţia acelor rare seri de duminică în care nu aveau invitaţi şi când marea *Biblie* stacojie şi cartea de rugăciuni erau scoase din colţul în care stăteau, alături de exemplarul său din *Anuarul nobilimii,* şi servitorii fiind adunaţi în sufragerie, Osborne citea familiei sale slujba de seară, cu o voce puternică, aspră şi falnică. Niciun ins din casă, copil sau servitor, nu intra în camera asta fără

[2] *Robert Blair* (1699-1746), preot şi poet scoţian.

[3] David Hume (1711-1776), economist, istoric şi filozof burghez englez, idealist, subiectivist, agnostic, care afirmă că nu cunoaştem lucrurile în sine şi nici nu ştim dacă ele există sau nu în mod real. teorie desminţită de practica omenirii şi care a fost supusă unei critici nimicitoare de către Lenin în opera sa Materialism şi empitiocrilicism.

oarecare groază. Aici verifica el socotelile menajerei şi controla registrul de băuturi al majordomului. De-aici putea el supraveghea curtea curată şi pietruită, intrarea de din dos a grajdurilor, cu care era pus în legătură printr-unul din clopoţeii săi, şi-n curtea asta vizitiul ieşea din dependinţele lui ca într-o boxă la judecată, iar domnul Osborne îl acoperea cu înjurături de la fereastra biroului său. De patru ori pe an intra domnişoara Wirt, în această încăpere ca să-şi ia salariul, şi fiicele sale, ca să-şi primească banii de buzunar. Pe când era copil, George fusese bătut cu biciul în camera asta de multe ori, în timp ce mama sa stătea îndurerată pe scări, ascultând cum cad loviturile biciului. Abia de-şi amintea cineva ca acest copil să fi plâns vreodată când îşi lua pedeapsa; biata femeie avea obiceiul să-l mângâie şi să-l sărute în taină şi-i dădea bani ca să-l potolească după ce ieşea de-acolo.

Pe marmura căminului se găsea un tablou de familie, adus acolo din camera din faţă după moartea doamnei Osborne: George era călare pe un ponei, sora cea mai mare îi întindea un buchet de flori, iar cea mică stătea lângă fustele mamei sale; aveau toţi obrajii roşii şi buze mari roşii, zâmbindu-şi unul altuia în maniera convenţională a tablourilor de familie. Mama zăcea acum în mormânt, uitată de multă vreme, surorile şi fratele aveau nenumărate interese personale fiecare din ei şi, deşi făcând parte din aceeaşi familie, erau complet străini unul faţă de celălalt. După câteva zeci de ani, când cei de faţă au îmbătrânit cu toţii, ce satiră amară mai sunt aceste falnice tablouri de familie, cu farsa lor sentimentală şi cu minciunile lor numai zâmbet, cu nevinovăţia lor arhiconştientă şi cu aerul acela de mulţumire de sine. Portretul în picioare al lui Osborne, în care se vedea călimara cea mare de argint şi fotoliul de piele, luase locul de onoare din sufragerie, devenit vacant prin scoaterea

tabloului de familie.

În biroul acesta se retrase bătrânul Osborne, spre marea uşurare a restrânsei societăţi pe care-o părăsea. După ce plecară şi servitorii, surorile începură să discute cu destulă însufleţire un timp, dar mai mult pe şoptite; apoi urcară scara în linişte, însoţite în taină de domnul Bullock, care păşea cu mare grijă în ghetele lui cu scârţ. Nu avusese curajul să rămână singur şi să bea vin atât de aproape de teribilul şi bătrânul *gentleman* din birou.

La mai bine de-un ceas după ce se întunecă, majordomul, neprimind nicio poruncă, îşi luă inima în dinţi să bată la uşa lui şi să-i aducă lumânări de ceară şi ceai. Stăpânul casei stătea în jilţul unde stătea de obicei, prefăcându-se că citeşte ziarul, şi, după ce slujitorul, punând lumânările şi băutura pe masă, lângă el, se retrase, domnul Osborne se sculă şi încuie uşa în urma lui. De data asta nu mai încăpea nicio îndoială: toată casa pricepu că o mare nenorocire avea să se întâmple, care-o să-l lovească, probabil, fără milă, pe conaşul George.

La biroul său mare şi strălucitor de mahon, domnul Osborne avea un sertar special rezervat afacerilor şi hârtiilor lui George. Aici păstra el toate documentele care-l priveau pe fiul său de pe când era copil, aici erau cărţile lui de premiu şi caietele lui de desen, pline toate de scrisul lui George şi de însemnările profesorului; aici erau cele dintâi scrisori ale lui, cu litere mari şi rotunde, exprimând dragostea pentru părinţii săi şi cerându-le vreo prăjitură. Scumpul lui naş Sedley era în nenumărate rânduri pomenit acolo. Blestemele tremurau pe buzele vinete ale bătrânului Osborne şi-o îngrozitoare ură şi o mare dezamăgire îi chinuiau inima, când, uitându-se prin hârtii, dădea peste numele acesta. Scrisorile erau numerotate, etichetate şi legate cu panglică roşie. Erau... „de la Georgy, cerând 5 şilingi, 23 aprilie 18...; răspuns, la 25

aprilie”... sau „George despre un pom, 13 octombrie”... şi aşa mai departe. Într-un alt pachet erau: „Notele doctorului S”; „Notele achitate croitorului lui George şi echipamente, poliţe trase asupra mea de G. Osborne-junior” etc... scrisorile lui din Indiile Occidentale... scrisorile agentului său şi ziarele conţinând publicarea decretelor prin care era avansat; era acolo şi un bici cu care se jucase când era copil, iar într-o hârtie, un medalion conţinând o buclă din părul lui, medalion pe care obişnuia să-l poarte maică-sa.

Întorcând foaie de foaie şi uitându-se visător la toate amintirile astea, petrecu acest nefericit mai multe ceasuri. Cele mai dragi iluzii pe care le nutrise, speranţele sale trufaşe, fuseseră toate aici. Cât de mândru era el de băiatul lui! Fusese cel mai frumos copil care se văzuse vreodată. Toată lumea spunea că seamănă c-un fiu de nobil. Atrăsese în Kew[4] Gardens până şi atenţia unei prinţese regale, care-l sărutase şi-l întrebase cum îl cheamă. Care ins din City se putea mândri cu un asemenea copil? Putea oare un prinţ să fie mai bine îngrijit decât el? Orice putea procura banul avusese şi fiul său. În zilele de vorbitor obişnuia să se ducă la şcoală cu trăsura cu patru cai şi cu livrele noi şi împărţea şilingi noi băieţilor de la şcoala unde învăţa George; iar când se duse să-l petreacă pe George la regimentul său, înainte ca băiatul să se îmbarce pentru Canada, dădu ofiţerilor o masă la care ar fi putut lua parte şi ducele de York[5]. Refuzase el vreodată vreo poliţă semnată de George? Oricâte erau, plătea fără să crâcnească. Şi câtor generali ai armatei le dădea mâna să călărească pe caii pe care-i avea el! îşi

---

[4] Localitate în împrejurimile Londrei, vestită prin marea grădină botanică ce *se* află acolo.

[5] Titlu purtat de cel de al doilea fiu al regelui Angliei.

vedea copilul în faţa ochilor, într-atâtea şi-atâtea zile diferite, şi-l amintea pe George... după masă, când obişnuia să intre, nepăsător ca un lord, ca să-şi bea paharul alături de taică-su, în capul mesei... pe poneiul lui la Brighton, când sărea obstacolul şi se lua la întrecere cu ceilalţi călăreţi... în ziua când a fost prezentat prinţului regent în cursul unei mari recepţii, când nici palatul „Saint James”[6] nu se putea mândri cu un tânăr mai strălucitor. Şi ăsta, ăsta era sfârşitul tuturor acestor strădanii! Să se însoare cu fata unui falit şi s-o ia din loc din faţa datoriei şi a norocului! Ce umilire şi ce mânie, ce chinuri şi ce furie cumplită, câtă ambiţie şi câtă dragoste zădărnicită; ce răni pricinuite de vanitatea lui jignită, şi chiar şi de duioşia lui, avea de îndurat acum acest bătrân om de lume!

După ce cercetă toate hârtiile şi chibzui în fel şi chip, copleşit de-o durere nemaipomenit de amară şi fără de leac, simţământ cu care oamenii nenorociţi se gândesc la vremurile fericite de-altădată, tatăl lui George scoase afară toate documentele din sertarul în care le păstrase atâta timp şi le închise într-o cutie de hârtie de scris, pe care o legă şi o sigilă cu sigiliul său. Apoi deschise biblioteca şi scoase de-acolo marea *Biblie* roşie, despre care am vorbit, o carte măreaţă, rareori răsfoită şi poleită toată cu aur. Volumul avea un frontispiciu care reprezenta pe Abraham jertfindu-l pe Isaac. Aici, potrivit obiceiului, însemnase el pe prima foaie, cu scrisul lui mare şi frumos, data căsătoriei lui şi a morţii soţiei, şi zilele de naştere, cât şi numele de botez ale copiilor. Jane venea cea dintâi, apoi George Sedley Osborne, apoi Maria Frances, şi data botezului fiecăruia. Luând un condei, el şterse cu grijă numele lui George de pe foaia respectivă; şi când foaia fu complet uscată, puse iarăşi volumul în locul de unde-l luase. Apoi scoase un document dintr-un alt sertar, în

[6] Reşedinţa regilor Angliei.

care-şi păstra hârtiile lui personale, şi după ce-l citi, îl mototoli, îi dădu foc cu o lumânare şi apoi se uită la el cum se mistuie în vatră până la ultima bucăţică. Era testamentul său; după ce acesta arse, domnul Osborne se aşeză şi scrise o scrisoare, apoi sună servitorul, pe care-l însărcină s-o ducă la destinaţie în dimineaţa următoare. Dar dimineaţa şi sosise; când se urcă sus să se culce, casa era în întregime iluminată de razele, soarelui, iar păsările ciripeau printre primă văraticele frunze verzi din Russell Square.

Nerăbdător de-a câştiga bunăvoinţa întregii familii Osborne, cât şi a subalternilor bătrânului *gentleman,* şi de-a avea cât mai mulţi prieteni cu putinţă de partea lui George în ceasul lui de grea cumpănă, William Dobbin, care cunoştea înrâurirea pe care-o au ospăţurile bune şi vinurile alese asupra sufletului omenesc, scrise imediat după întoarcerea lui la hotel cea mai călduroasă invitaţie distinsului domn Thomas Chopper, poftindu-l pe respectivul *gentleman* să ia masa cu el a doua zi la „Slaughters”. Biletul îi ajunse domnului Chopper înainte de a părăsi City-ul, şi răspunsul care nu se lăsă aşteptat preciza că „domnul Chopper prezintă respectuoasele lui omagii şi va avea onoarea şi plăcerea să-l aştepte pe căpitanul Dobbin”. Invitaţia, ca şi ciorna răspunsului fură arătate doamnei Chopper şi fiicelor sale la întoarcerea lui în Somer’s Town în seara aceea, şi când familia se aşeză la ceai, vorbiră despre militari şidespre *gentelemn*-ii din West End cu mare însufleţire. Când fetele se duseră la culcare, domnul şi doamna Chopper întoarseră şi pe-o parte şi pe alta ciudatele evenimente care se petreceau în familia patronului. Niciodată nu-l văzuse slujbaşul atât de tulburat pe şeful său. Când intrase în biroul lui Osborne, după plecarea căpitanului Dobbin, domnul Chopper îşi găsise şeful alb la faţă, gata-gata să izbucnească într-o criză de

nervi; vreo ceartă violentă avusese loc, cu siguranţă, între domnul Osborne şi tânărul căpitan. Chopper primi instrucţii să facă socoteala tuturor sumelor plătite căpitanului Osborne în ultimii trei ani. „Frumoşi bani a mai încasat!” îşi spuse funcţionarul principal plin de admiraţie faţă de bătrânul, dar mai cu seamă faţă de tânărul său stăpân pentru felul generos în care se risipiseră guineele. Scandalul pornise de la ceva în legătură cu domnişoara Sedley. Doamna Chopper se jura şi susţinea sus şi tare că-i pare rău de biata domnişoară să piardă un tânăr aşa de frumos cum era căpitanul. Având, însă, în vedere calitatea ei de fiică de speculant nenorocos, care plătise un dividend meschin, domnul Chopper nu avea cine ştie ce consideraţie faţă de domnişoara Sedley. El respecta familia Osborne mai mult decât oricare altă familie din City-ul Londrei, nădejdea şi dorinţa lui fiind ca George să se însoare cu fata unui nobil. Slujbaşul dormi peste noapte mult mai bine decât şeful său şi, îmbrăţişându-şi copiii după micul dejun (din care se împărtăşea cu o straşnică poftă de mâncare, deşi modesta lui cupă a vieţii era îndulcită doar cu zahăr de calitatea a doua), plecă în cel mai bun costum al său de duminică şi în cămaşă cu jabou de dantelă, făgăduind soţiei sale, care nu se mai sătura admirându-l, că nu va abuza din cale-afară de Porto-ul căpitanului Dobbin în seara aceea.

Înfăţişarea domnului Osborne, când sosi în City la vremea ştiută, îi înmărmuri pe acei subalterni care obişnuiau, şi pe bună dreptate, să-i pândească expresia feţei, deoarece, în ziua aceea, era deosebit de fantomatică şi obosită. La ora 12, domnul Higgs (de la firma „Higgs & Blatherwick”, avocaţi, Bedford Row) se anunţă, conform invitaţiei, şi fu introdus în biroul particular al patronului, unde rămase închis mai bine de-un ceas. În jurul orei 1, domnul Chopper primi o scrisoare, adusă de omul

căpitanului Dobbin, care conţinea un plic pentru domnul Osborne, pe care slujbaşul intră şi i-l dădu numaidecât. La scurt timp după aceea, domnul Chopper şi domnul Birch, al doilea secretar, fură chemaţi înăuntru şi li se ceru să semneze o hârtie.

— Am făcut un nou testament, le spuse domnul Osborne, document pe care aceşti domni îl întăriră cu numele lor.

Nu avură loc niciun fel de comentarii. Domnul Higgs se uită cu multă gravitate când trecu prin celelalte camere şi-l privi cât se poate de aspru şi drept în faţă pe domnul Chopper, dar nu avură loc niciun fel de explicaţii. Toată lumea observă că domnul Osborne fu deosebit de blajin şi de binevoitor în ziua aceea, spre mirarea celor care prevestiseră, după aerul lui întunecat, numai tunete şi fulgere. În ziua aceea el nu muştrului pe nimeni şi nimeni nu-l auzi înjurând nici măcar o dată. Îşi părăsi treburile devreme, iar înainte de-a pleca îşi chemă din nou omul de încredere şi, după ce-i dădu unele instrucţii generale, îi ceru, după ce se prefăcu oarecum dezgustat şi şovăielnic, să-i spună dacă Dobbin mai e cumva în oraş.

Chopper răspunse că avea credinţa că mai este, deşi amândoi ştiau perfect de bine cum stau lucrurile.

Osborne luă o scrisoare adresată acestui ofiţer şi, dându-i-o funcţionarului, îi ceru s-o predea personal şi fără întârziere în mâinile lui Dobbin.

— Şi acum, Chopper, zise el, luându-şi pălăria şi privindu-l ciudat de tot, mi-e capul mai limpede.

Şi exact când ceasul bătu ora 2 (era, fără îndoială, vorba de-o înţelegere între cei doi), sosi şi domnul Frederick Bullock, apoi el şi domnul Osborne plecară împreună.

Comandantul regimentului al...-lea, în care-şi aveau domnii Dobbin şi Qsborne companiile, era un bătrân

general care făcuse prima lui expediţie militară sub Wolfe[7] la Québec şi era de mult timp prea bătrân şi prea slab pentru a mai comanda, dar arătă mult interes regimentului al cărui şef nominal era şi-i invita pe anumiţi tineri ofiţeri ai săi la masă, binevoitoare ospitalitate, care cred că acuma nu se mai obişnuieşte de către confraţii săi. Căpitanul Dobbin era în mod deosebit favoritul acestui bătrân general. Dobbin era un mare cunoscător al literaturii de specialitate şi putea discuta despre marele Friedrich[8] şi despre regina împărătească, cât şi despre războaiele lor[9], aproape cu tot atâta pricepere ca generalul însuşi, care privea cu nepăsare victoriile vremurilor de astăzi şi a cărui inimă rămăsese lângă tacticienii de-acum cincizeci de ani. Acest ofiţer trimise după Dobbin să vină şi să ia micul dejun cu el, şi asta în dimineaţa în care domnul Osborne îşi schimbă testamentul, iar domnul Chopper îşi puse cea mai bună cămaşă cu dantelă; atunci îi aduse el la cunoştinţă tânărului său favorit, cu două zile mai devreme, ordinul pe care îl aşteptau ei cu toţii, acela de-a mărşălui către Belgia. Ordinul ca regimentul să-şi înteţească pregătirile de plecare urma să fie trimis de la cartierul gărzii călare într-o zi sau două; şi cum erau o mulţime de vase de transport, aveau să se îmbarce înainte de sfârşitul săptămânii. Se prezentaseră o sumedenie de recruţi în timpul şederii regimentului la Chatham; iar bătrânul general nădăjduia că regimentul, care dăduse o mână de

---

[7] James Wolfe (1725-1759), general englez ; a participat la războiul franco-englez din Canada, unde a şi murit, la asediul oraşului Quebec.

[8] Friedrich Wilhelm al II-lea (1744-1797), rege al Prusiei, din dinastia Hohenzollernilor.

[9] Referire la *Maria Tereza* (1717-1780), împărătească a Austriei începând din 1740, şi la războaiele duse în timpul ei între Prusia şi Austria.

ajutor la înfrângerea lui Montcalm în Canada[10] şi la alungarea lui Washington din Long Island[11], avea să se dovedească demn de istorica lui faimă şi pe câmpurile de bătaie, deseori străbătute, din Ţările-de-Jos.

— Aşa că, bunul meu prieten, dacă ai vreo *affaire* la[12], zise bătrânul general, trăgând o priză de tabac cu mâna lui tremurândă, bătrână şi albă, şi îndreptându-şi-o apoi către acea parte a halatului său de casă sub care bătea încă, slab, inima sa, dacă ai de mângâiat vreo Phyllis[13], sau să-ţi iei rămas bun de la părinţi, sau vreun testament de făcut, te sfătuiesc să-ţi pui fără întârziere afacerile în ordine.

Cu care cuvinte, generalul îi întinse tânărului său prieten un deget ca să-l strângă, cu o binevoitoare plecăciune a capului său împodobit cu o perucă pudrată, cu coadă; şi când uşa fu închisă în urma lui Dobbin, se aşeză să scrie *un poulet*[14] (el era nemaipomenit de mândru de franceza sa) către *mademoiselle* Amenaide de la teatrul majestăţii-sale.

Veştile acestea îl tulburară foarte pe Dobbin, şi el se gândi la prietenii noştri de la Brighton, dar apoi se ruşină în sinea sa pentru faptul că Amelia ocupa întotdeauna

---

[10] Louis-Joseph Montcalm de Saint-Vainm (1712-1759), general francez, a luat parte la luptele duse de francezi în Canada împotriva englezilor, pentru a-şi menţine stăpînirea asupra acestui teritoriu, lupte care s-au terminat prin ocuparea Canadei de către englezi.

[11] Insulă, din Oceanul Atlantic, la sud-est de New York. Aici, în 1776, americanii, sub comanda lui Washington, au fost învinşi de englezi.

[12] Legătură sentimentală (fr).

[13] Eroină a unei vechi legende greceşti : prinţesă din Tracia, care crezându-se abandonată de logodnicul ei s-a spânzurat, iar zeii au transformat-o într-un migdal.

[14] Bilet galant (fr.).

primul loc în gândurile lui (întotdeauna şi înaintea tuturor – înaintea tatălui şi a mamei sale, a surorilor sale şi a datoriei – întotdeauna când se deştepta din somn sau înainte de-a adormi şi tot timpul zilei); şi întorcându-se la hotelul său, îi trimise un scurt bilet domnului Osborne, aducându-i la cunoştinţă ştirea pe care o primise şi care putea ajuta, nădăjduia el, la împăcarea acestuia cu George.

Biletul acesta, trimis cu acelaşi mesager care dusese şi invitaţia lui Chopper cu o zi mai înainte, îl nelinişti peste măsură pe onorabilul slujbaş, căci se afla într-un plic adresat lui şi care conţinea câteva cuvinte şi pentru el, şi în timp ce-l deschidea, tremura la gândul ca nu cumva masa pe care contase să fie amânată. Dar se linişti pe deplin când constată că plicul nu făcea decât să i-o reamintească. („Am să vă aştept la cinci şi jumătate", scria căpitanul Dobbin.) Chopper era cât se poate de legat de familia patronului său; dar, *que voulez-vous?*[15] un ospăţ îmbelşugat avea mult mai mare însemnătate pentru el decât afacerile oricărui alt muritor...

Dobbin era pe deplin îndreptăţit să repete informaţia generalului fiecărui ofiţer din regiment pe care-l întâlni în cursul peregrinărilor sale; prin urmare, o împărtăşi şi sublocotenentului Stubble, pe care-l găsi în ghereta comisionarului şi care, atât de nemăsurată îi era ardoarea lui războinică, se duse numaidecât la armurier, să-şi cumpere o sabie nouă. Aici, tânărul nostru – care, deşi numai în vârstă de 17 ani şi înalt numai de-un metru şi şaizeci şi cinci, cu o constituţie slăbănoagă din fire şi foarte debilitat de abuzul de *brandy* cu apă – se arătă de-un curaj neîndoielnic şi cu o inimă de leu şi cântări, îndoi, încercă şi puse arma în echilibru, gândindu-se că străpunge aievea vreun francez. Strigând: „Ha, ha!" şi

[15] Ce vreţi? (Fr.).

bătând din picioruşele sale cu o energie înspăimântătoare, el îndreptă vârful săbiei de două sau de trei ori spre căpitanul Dobbin, care pară lovitura, râzând cu bastonul său de bambus.

Domnul Stubble, aşa cum se poate presupune din statura şi constituţia lui delicată, făcea parte din infanteria uşoară. Sublocotenentul Spooney, dimpotrivă, era un tânăr înalt şi făcea parte din compania de grenadieri (a căpitanului Dobbin); încercă şi el o căciulă nouă, de sub care chipul lui arăta mult mai fioros decât l-ar fi îndreptăţit anii săi. Apoi aceşti doi flăcăi se duseră la „Slaughters" şi, după ce comandară o masă straşnică, se aşezară jos şi scriseră acasă, iubiţilor şi îngrijoraţilor lor părinţi, scrisori pline de dragoste, de duioşie şi de curaj, dar cu o ortografie mizerabilă. Ah! multe inimi băteau pe-atunci pline de îngrijorare în Anglia, multe mame se rugau şi multe lacrimi se vărsau în nenumărate cămine.

Văzându-l pe tânărul Stubble prins de compoziţia lui epistolară la una din mesele cafenelei lui Slaughters, cu lacrimile scurgându-i-se de-a lungul nasului pe hârtie (căci, copilandru cum era, se gândea la maică-sa, pe care s-ar fi putut întâmpla să n-o mai revadă), Dobbin, care se pregătea să-i scrie o scrisoare lui George Osborne, se înduioşă şi-şi strânse hârtiile. „De ce aş face-o acuma? îşi zise el. Las-o să mai fie fericită o noapte. Am să mă duc să-mi văd părinţii dis-de-dimineaţă, şi mâine am să plec chiar eu la Brighton".

Astfel că se sculă de la masă şi, punându-şi mâna lui mare pe umărul tânărului Stubble, îl mângâie pe acest tânăr luptător şi-i spuse că dacă s-ar lăsa de *brandy* cu apă, ar deveni un ostaş vrednic, după cum întotdeauna fusese un camarad cumsecade şi săritor. Ochii tânărului Stubble scânteiară auzind aceasta, căci Dobbin era foarte preţuit în regiment, unde trecea drept cel mai bun ofiţer şi

omul cel mai cumsecade dintre toţi.

— Mulţumesc, Dobbin, zise el, ştergându-şi ochii cu dosul palmei. Tocmai... tocmai mă pregăteam să-i spun mamei. Şi, vai, domnule, ea e atât de bună cu mine!

Robinetele începură să intre din nou în funcţiune, şi nu sunt sigur că ochii preasimţitorului căpitan nu se umeziră şi ei.

Cei doi sublocotenenţi, căpitanul şi domnul Chopper luară masa în aceeaşi încăpere. Chopper îi dădu lui Dobbin scrisoarea domnului Osborne, în care acesta din urmă îi prezenta, pe scurt, omagiile sale căpitanului Dobbin şi-l ruga să înmâneze scrisoarea alăturată căpitanului George Osborne. Chopper nu mai ştia nimic altceva: el descrise înfăţişarea domnului Osborne, e drept, cât şi convorbirea lui, cu avocatul, minunându-se că patronul său nu înjurase toată ziua pe nimeni şi, mai ales când vinul începu să treacă de la unul la altul, se pierdu în tot felul de speculaţii şi presupuneri. Dar cu fiecare pahar în plus, acestea deveniră tot mai vagi, iar în cele din urmă, cu totul de neînţeles. La o oră târzie, Dobbin îşi urcă musafirul, care sughiţa întruna, într-o birjă, acesta jurându-se că va rămâne prietenul căpitanului în vecii vecilor.

Am spus că la despărţirea de domnişoara Osborne căpitanul Dobbin îi ceruse voie să vină să-i mai facă o vizită; a doua zi fata îl aşteptă timp de câteva ceasuri, când, dacă ar fi venit şi ar fi adus vorba despre chestiunea la care ea îşi pregătise răspunsul, domnişoara Jane s-ar fi declarat de partea fratelui său, şi împăcarea dintre George şi furiosul său tată ar fi putut fi pusă la cale. Dar deşi stătuse şi-l aşteptase acasă, căpitanul nu veni. Avea şi el să-şi pună rânduială în propriile lui afaceri; să-şi viziteze şi să-şi mângâie propriii lui părinţi; şi la o oră timpurie din *zi* să ia loc în poştalionul „Fulgerul” şi să se ducă la prietenii lui din Brighton. În decursul zilei, domnişoara Osborne îl

auzi pe tatăl său dând ordine ca pungaşului şi intrigantului căpitan Dobbin să nu-i mai fie îngăduit să-i calce pragul, şi toate speranţele pe care le-ar fi nutrit în taină fură în felul acesta năruite dintr-odată. Frederick Bullock veni şi fu deosebit de afectuos cu Maria şi deosebit de atent faţă de deznădăjduitul bătrân, căci, cu toate că domnul Osborne declarase că s-a liniştit, mijloacele pe care le întrebuinţase ca să-şi asigure liniştea nu păreau să-i fi reuşit nicidecum, iar evenimentele din ultimele două zile îl zdruncinaseră în mod vădit.

CAPITOLUL XXV

ÎN CARE TOATE PERSONAJELE PRINCIPALE SE HOTĂRĂSC SĂ PĂRĂSEASCĂ BRIGHTONUL

Condus la doamne, la „Ship Inn”, Dobbin îşi însuşi un fel de-a fi plin de o zgomotoasă voioşie, ceea ce dovedea că ofiţeraşul acesta devenea de-o ipocrizie pe zi ce trecea tot mai desăvârşită. El căuta să-şi ascundă propriile lui sentimente, în primul rând, pentru a o putea studia pe doamna George Osborne în noua ei situaţie şi, în al doilea rând, pentru a nu-şi arăta temerile care-l stăpâneau în legătură cu efectul pe care cu siguranţă l-ar fi avut asupra ei veştile rele pe care le aducea.

— Părerea mea, George, zise el, este că împăratul francez are să tabere asupra noastră şi cu cavaleria şi cu infanteria, înainte de-a trece trei săptămâni, şi are să-i dea ducelui atâta de furcă, încât războaiele din peninsulă au să ni se pară jocuri nevinovate de copii. Dar tu nu trebuie să spui asta doamnei Osborne, înţelegi cred. La urma urmei,

poate că n-are să fie niciun fel de încăierare în sectorul nostru şi că misiunea noastră în Belgia are să se reducă la o simplă ocupaţie militară. Multă lume gândeşte aşa; iar Bruxelles-ul e plin de oameni subţiri şi de doamne distinse. Aşa hotărâră ei să-i înfăţişeze Ameliei, în lumina aceasta nevinovată, îndatoririle armatei britanice în Belgia.

Complotul fiind pus la punct, ipocritul Dobbin o salută cu multă voioşie pe doamna George Osborne, încercă să-i facă unul sau două complimente în legătură cu noua ei situaţie de soţie (care complimente, trebuie să mărturisim, erau cât se poate de stângace şi pline de tristeţe), şi apoi începu să vorbească despre Brighton şi despre aerul de mare, şi despre atracţiile din partea locului, şi despre frumuseţile drumului, şi despre meritele poştalionului „Fulgerul" şi ale cailor... totul de-a valma şi într-un fel cu totul de neînţeles pentru Amelia, dar cât se poate de atrăgător pentru Rebecca, care-l observa pe căpitan, cum de fapt observa pe orice persoană cu care avea de-a face.

Mica Amelia, trebuie s-o recunoaştem, avea o părere nu tocmai strălucită despre prietenul soţului ei, căpitanul Dobbin. Căci se bâlbâia, era sărac cu duhul, arăta ca un ţărănoi şi era cât se poate de stângaci şi neîndemânatic. Ea ţinea la el însă pentru marea dragoste pe care-o dovedea acesta faţă de soţul ei (fără îndoială, nu era cine ştie ce merit în asta); îşi spunea că George era foarte generos şi binevoitor că-şi revărsa prietenia asupra fratelui său de arme. De câte ori nu imitase George faţă de ea gângăvitul cât şi ciudatul fel de a se purta al lui Dobbin; cu toate astea, ca să fim drepţi cu Osborne, el vorbea întotdeauna şi cât se poate de măgulitor despre marile calităţi ale prietenului său. În scurta perioadă a apogeului dragostei sale şi necunoscându-l îndeaproape până acuma, ea îl privea de sus pe cinstitul William, iar el ştia foarte bine ce părere are Amelia despre el şi primea totul

cu mare smerenie. Va veni o vreme când ea are să-l cunoască mai bine şi are să-şi schimbe ideile despre el; dar până atunci mai e mult.

Cât despre Rebecca, căpitanul Dobbin nu apucase să petreacă două ceasuri în tovărăşia doamnelor, că ea îi şi descoperise, pe de-a întregul taina. Ea nu-l simpatiza, şi în ascuns îi era teamă de el; nici el nu-şi bătea prea mult capul ca să-i câştige bunăvoinţa. Dobbin era atât de cinstit, încât prefăcătoriile şi linguşirile ei nu-l atingeau cu nimic şi se ţinea cât mai la o parte de ea, dintr-o instinctivă repulsie. Şi cum Rebecca nu era nici ea mult mai presus decât semenele ei, încât să fie deasupra geloziei, nu-l putea suferi mai cu seamă pentru că el o adora pe Amelia. Cu toate acestea, îi arăta multă consideraţie şi prietenie. Un prieten de-al Osbornilor! Un prieten al preaiubiţilor ei binefăcători! Şi se jura că ţine la el din toată inima. Îşi amintea foarte bine de el din seara aceea de la Vauxhall, îi spuse ea cu viclenie Ameliei, şi-şi bătu chiar şi puţin joc de el pe când cele două doamne se duceau să se îmbrace pentru masă. Rawdon Crawley rareori îi dădea vreo atenţie lui Dobbin, luându-l drept un nerod cumsecade, drept un ins necioplit din City. Iar Jos lua faţă de el, cu multă demnitate, un aer protector.

Când George şi prietenul său rămaseră singuri în camera acestuia, Dobbin scoase din portofel scrisoarea pe care domnul Osborne i-o încredinţase ca s-o predea fiului său.

— Nu-i scrisul tatălui meu, zise George, privind cam speriat misiva; şi nici nu era; scrisoarea era de la avocatul domnului Osborne şi avea următorul conţinut:

„Bedford Row, 7 mai 1815

Domnule, sunt însărcinat de către domnul Osborne să vă informez că el rămâne la hotărârea pe care v-a adus-o la cunoştinţă acum câtva timp şi, ca urmare a căsătoriei

pe care aţi binevoit s-o contractaţi, el încetează de-a vă mai considera de-aici încolo ca făcând parte din familia sa. Hotărârea aceasta este definitivă şi irevocabilă.

Cu toate că sumele cheltuite pentru dumneavoastră în timpul cât eraţi minor şi poliţele pe care le-aţi tras cu atâta nepăsare asupra lui în ultimii ani întrec cu mult valoarea sumei care vi se cuvine (având dreptul la a treia parte din averea mamei dumneavoastră, răposata doamnă Osborne, care v-a revenit la moartea ei dumneavoastră, domnişoarei Jane Osborne şi domnişoarei Maria Frances Osborne), totuşi, sunt însărcinat de către domnul Osborne să vă comunic că el renunţă la orice pretenţie asupra moştenirii dumneavoastră, şi că suma de 2000 lire, plasată cu 4 la sută anual, la valoarea totală calculată la zi (fiind partea dumneavoastră de o treime din suma de 6.000 lire), vă va fi plătită dumneavoastră în persoană sau împuterniciţilor dumneavoastră, contra chitanţă pentru primirea sumei, de către

supusul dumneavoastră servitor, S. Higgs

P.-S. Domnul Osborne mă roagă să vă comunic o dată pentru totdeauna că refuză să primească orice mesaje, scrisori sau comunicări din partea dumneavoastră, atât în chestiunea aceasta, cât şi în orice altă chestiune".

— Straşnic mi-ai mai aranjat treburile, zise George, privindu-l fioros pe William Dobbin. Uită-te aici, Dobbin! şi-i azvârli în faţă scrisoarea. Am ajuns un cerşetor, pe cinstea mea, şi totul numai din cauza afurisitului meu de sentimentalism! De ce n-am mai aşteptat puţin? Un glonţ mi-ar fi putut rezolva totul pe câmpul de luptă, şi mai poate încă, şi cum are să poată trăi Emmy după ce are să devină văduva unui cerşetor? Şi totul a fost opera ta. Nu ţi-ai găsit liniştea până ce nu m-ai văzut însurat şi ajuns în sapă de lemn. Ce dracu' să fac eu cu două mii de lire? Suma asta nu-mi ajunge nici doi ani. Am pierdut o sută

patruzeci de lire pe care mi i-a câştigat Crawley la cărţi şi la biliard de când sunt aici. Straşnic mai ştii tu să descurci afacerile unui om, zău aşa!

— Nu poate nimeni susţine că situaţia nu-i într-adevăr grea, răspunse Dobbin livid la faţă, după ce citi scrisoarea; şi precum bine spui, e în mare parte şi opera mea. Există totuşi oameni care-ar avea mare poftă să schimbe cu tine, adăugă el cu un zâmbet amar. Câţi căpitani din regiment crezi tu, că au două mii de lire la dispoziţie? Trebuie să trăieşti din solda ta până ce se mai domoleşte taică-tău, iar dacă mori, ai să-i laşi soţiei tale un venit de-o sută de lire pe an.

— Îţi închipui că un om cu deprinderile mele poate trăi din solda lui, plus o sută de lire pe an? răcni George în culmea furiei. Trebuie să fii nebun ca să vorbeşti aşa, Dobbin. Cum dracu' să-mi ţin rangul în lume cu un tain aşa de păcătos? Eu nu-mi pot schimba obiceiurile. Eu *trebuie* să trăiesc în belşug. Eu nu mă pot hrăni numai cu ciorbă, ca Mac-Whirter, sau cu cartofi, ca bătrânul O'Dowd. Ţi-o închipui tu pe soţia mea spălând rufele soldaţilor, sau mergând în urma regimentului într-o căruţă cu bagaje?

— Bine, bine, zise cu toate acestea Dobbin, netulburat şi plin de bunătate, avem să-i găsim un echipaj ceva mai onorabil. Dar caută să-ţi aminteşti că nu eşti decât un prinţ detronat acuma, George, băiatule; şi stai liniştit până ce trece furtuna. N-are să ţină cât lumea. Să-ţi apară numai numele în *Gazette,* şi mă prind că bătrânul se face miel în faţa ta!

— Să-mi apară numele în *Gazette!* răspunse George. Şi la care rubrică? Pe lista morţilor sau a răniţilor... şi chiar în capul listei, după toate probabilităţile.

— Haide, haide! O s-avem destulă vreme pentru văicăreală când o să fim răniţi, făcu Dobbin. Şi dacă se întâmplă ceva, tu ştii, George, eu am pus ceva bani

deoparte, şi cum n-am să mă însor niciodată, n-am să-mi uit finul când mi-oi face testamentul, adăugă el, zâmbind.

Şi acestea fiind zise, cearta se sfârşi – aşa precum se sfârşiseră şi mai înainte zeci de asemenea convorbiri dintre Osborne şi prietenul său – prin declaraţia celui dintâi că era cu neputinţă să fii multă vreme supărat pe Dobbin şi iertându-l cu multă generozitate după ce-l ocărâse fără niciun temei.

— Ascultă, Beck! îi strigă Rawdon Crawley, din camera sa de toaletă, soţiei sale, care se pregătea şi ea pentru masă în camera respectivă.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă Becky cu vocea ei ascuţită. Se privi în oglindă peste umăr. Îşi pusese cea mai elegantă şi mai proaspătă rochie albă care se putea închipui şi, cu umerii goi, cu un mic colier şi cu un brâu albastru-deschis, ea părea întruchiparea nevinovăţiei tinereşti şi a fericirii feciorelnice.

— Ascultă, ce are să facă doamna Osborne după ce-are să plece Osborne cu regimentul? vru să afle Crawley, intrând în cameră, în timp ce executa un adevărat duel pe capul său cu două perii imense şi uitându-se pe sub chică plin de admiraţie la drăgălaşa lui nevestică.

— Cred că are să verse şiroaie de lacrimi, răspunse Becky. A şi miorlăit până acuma de câteva ori numai la gândul ăsta.

— Pe când ţie nici nu-ţi pasă, am impresia? făcu Rawdon, pe jumătate supărat de indiferenţa soţiei sale.

— Răutăciosule! Nu ştii că eu am de gând să merg cu tine? zise Becky. Şi, în afară de asta, cu tine e altceva. Tu eşti aghiotantul generalului Tufto. *Noi* nu facem parte din infanterie, mai adăugă doamna Crawley, dându-şi capul pe spate într-un fel care îl încântă aşa de mult pe soţul ei, încât se opri şi-o sărută.

— Rawdon, iubitule, ce crezi, n-ar fi mai bine să-i ceri

banii aceia lui Cupidon înainte de plecare? continuă Becky, aşezându-se pe scaun după o încântătoare reverenţă. Ea îi spunea lui George Osborne: Cupidon. Şi-l linguşise de zeci de ori până atunci pe chestia înfăţişării lui arătoase. Avea grijă să stea tot prin preajma lui la *ecarte*[16] seara, când George venea în apartamentul lui Rawdon pentru o jumătate de oră, înainte de culcare, şi era foarte atentă cu el.

Îi spusese de nenumărate ori că-i un risipitor nelegiuit şi îl amenința că are s-o pună pe Amelia la curent cu deprinderile lui păcătoase şi cu toate obiceiurile lui rele şi extravagante. Îi oferea ţigări şi i le aprindea ea; Rebecca cunoştea efectul acestei manevre, căci o mai practicase pe vremuri şi faţă de Rawdon Crawley. Şi George o găsea veselă, spirituală, deşteaptă, *distinguee*, încântătoare. În scurtele lor plimbări cu trăsura şi în timpul meselor, Becky, nu mai încăpea niciun fel de îndoială, o eclipsa pe biata Emmy, care stătea toată vremea foarte tăcută şi sfioasă, în timp ce doamna Crawley şi George Osborne flecăreau întruna, iar căpitanul Crawley şi Jos (după ce acesta se întâlnise cu tinerii căsătoriţi) deşertau paharele în tăcere.

Emmy începea să se îndoiască de prietena ei. Spiritul, verva şi cunoştinţele Rebeccăi o tulburau şi-o întristau la culme. Erau căsătoriţi numai de-o săptămână, şi iată că George şi începuse să se plictisească, căutând cu lăcomie societatea altora! Tremura gândindu-se la viitor. „Cum am să-i pot fi tovarăşă de viaţă, îşi spunea ea, lui, care-i aşa de deştept şi aşa de strălucitor, eu, o fiinţă atât de neînsemnată şi de caraghioasă? Câtă nobleţe din partea lui să se însoare cu mine... să renunţe la tot şi să se coboare la mine! Trebuia să-l fi refuzat, numai că nu aveam curajul. Trebuia să fi rămas acasă ca să-l îngrijesc

[16] Joc de cărţi, de origine franceză, la care participă 2, 3 sau *4* persoane.

pe bietul papa”. Şi în clipa aceea îşi aduse aminte, pentru întâia dată de faptul că-şi uitase părinţii cu totul (şi, într-adevăr, vina asta cu care biata copilă îşi încărca conştiinţa avea un oarecare temei), ceea ce o făcu să roşească de ruşine. „Oh, îşi spuse ea, am fost foarte rea şi egoistă, egoistă pentru că i-am uitat în necazurile lor, egoistă pentru că l-am silit pe George să se însoare cu mine. Ştiu că nu sunt demnă de el, ştiu că el ar fi fost fericit fără mine, şi totuşi eu am încercat, eu am încercat să renunţ la el”.

E trist când înainte de-a fi trecut şapte zile de la nuntă, gânduri şi mărturisiri ca acestea frământă sufletul unei tinere căsătorite. Dar lucrurile stăteau aşa. Şi, chiar în seara dinaintea sosirii lui Dobbin – într-o minunată noapte de mai, scăldată toată în lumina lunii – atât de caldă şi de înmiresmată încât ferestrele dinspre balcon erau deschise, balconul din care George şi doamna Crawley priveau netulburatul ocean care li se aşternea scânteind în faţă, în timp ce Rawdon şi Jos erau ocupaţi înăuntru cu o partidă de table – Amelia, întinsă într-un fotoliu uriaş, uitată cu totul şi privind cu atenţie la cele două perechi, încerca o mare deznădejde şi remuşcare, amarnici tovarăşi pentru acest Suflet atât de gingaş şi de stingher. Abia trecuse o săptămână, şi iată unde ajunseseră! Viitorul, dacă l-ar fi privit în faţă, îi oferea o jalnică perspectivă; dar Emmy era prea sfioasă, ca să zicem aşa, pentru a se gândi la lucruri de felul acesta şi a porni singură pe marea asta fără hotar, nefiind în stare să navigheze pe ea fără călăuză şi fără cineva care s-o apere. Ştiu că domnişoara Smith are o părere proastă despre ea. Dar câte persoane, scumpă doamnă, sunt înzestrate cu extraordinara, dumneavoastră vigoare intelectuală?

— Ce noapte minunată, Dumnezeule, şi cum mai străluceşte luna! rosti George, scoţând un rotocol de fum

din ţigară, care se avântă spre cer.

Ce miros îmbietor au ţigările în aer liber! îmi plac foarte mult. Cine-ar crede că luna e la o depărtare de două sute treizeci şi şase de mii opt sute patru zeci şi şapte de mile? adăugă Becky, privind ţintă la acest glob şi zâmbind. Nu-i aşa că-s tare deşteaptă de-mi amintesc de asta? Hm! toate astea le-am învăţat la pensionul domnişoarei Pinkerton! Ce liniştită e marea şi cât de limpezi sunt toate! Şi aş putea să jur că zăresc aproape coasta Franţei! Şi ochii ei verzi şi luminoşi scânteiau şi străbăteau noaptea ca şi cum ar fi *putut* vedea prin ea. Ştii ce am eu de gând să fac într-o dimineaţă? zise ea. Găsesc că ştiu să înot destul de bine; şi într-una din zilele astea, când doamna de companie a mătuşii mele Crawley – bătrâna Briggs, ştii – ţi-o aminteşti doar, femeia aceea cu nasul încârligat, cu viţe lungi de păr... când Briggs are să intre în apă, am de gând să mă strecor până la ea şi să stărui pentru împăcare acolo, în apă. Nu-i o stratagemă bună?

George izbucni în râs la ideea acestei întrevederi acvatice.

— Ei, voi doi, ce-i gălăgia aceea de acolo? strigă Rawdon, aruncând zarurile.

Amelia îşi făcea sânge rău într-un fel prostesc şi isteric şi se retrase în camera ei să plângă de una singură.

Povestirea noastră este menită, în acest capitol, să înainteze şi să dea înapoi într-un fel foarte nehotărât în aparenţă, căci, după ce am călăuzit-o până în momentul de faţă spre viitor, o să avem numaidecât prilejul să ne întoarcem din nou în trecut, astfel încât să putem duce la capăt întreaga istorisire. Dacă priveşti din salonul majestăţii-sale, vezi echipajele ambasadorilor şi ale înalţilor demnitari trecând repede printr-o poartă specială, în timp ce doamnele căpitanului Jones îşi aşteaptă trăsurica; după cum, în anticamera secretarului trezoreriei

vezi aşteptându-şi cu răbdare audienţa o jumătate de duzină de petiţionari, care sunt chemaţi unul câte unul, când apare deodată în încăpere vreun reprezentant al Irlandei sau vreun personaj cu vază, şi intră numaidecât la domnul subsecretar de stat, peste capetele tuturor celor de faţă; tot aşa, şi în conducerea firului istorisirii, romancierul este obligat să folosească acest foarte părtinitor chip de-a împărţi dreptatea. Deşi e necesar să li se dea ascultare tuturor acestor neînsemnate plângeri, totuşi ele trebuie înlăturate când se ivesc marile evenimente; şi cu siguranţă că o împrejurare ca aceea care l-a adus pe Dobbin la Brighton, adică ordinul de plecare în Belgia a gărzii şi a infanteriei, cât şi vestea concentrării armatelor aliate în această regiune, sub comanda excelenţei-sale ducele de Wellington, o împrejurare atât de importantă ca aceasta, zic, era îndreptăţită să treacă înaintea tuturor evenimentelor minore, din care este mai cu seamă alcătuită această istorisire, şi din această cauză o mică şi neînsemnată neorânduială şi dezordine e foarte la locul ei şi poate fi trecută cu vederea. Căci abia acum am înaintat şi noi în timp, trecând dincolo de capitolul al douăzeci şi doilea doar atâta încât să ne întâlnim cu diferitele noastre personaje în camerele lor de toaletă înainte de masa care avu loc, ca de obicei, şi în ziua sosirii lui Dobbin.

George era ori din cale-afară de omenos, ori prea ocupat cu nodul cravatei sale, pentru ca să-i împărtăşească şi Ameliei absolut toate veştile pe care i le aduse camaradul său de la Londra. Cu toate acestea, el intră în camera ei ţinând în mână scrisoarea avocatului şi cu un aer atât de solemn şi de important, încât soţia sa, într-un mod cât se poate de naiv şi veşnic cu frica vreunei nenorociri, aşteptând să li se întâmple tot ce putea fi mai rău, alergă spre soţul ei şi-l rugă fierbinte pe scumpul ei George să-i

spună totul... primise cu siguranţă ordinul de plecare; săptămâna viitoare va avea loc o luptă, ea ştia bine că va avea loc o luptă.

Preascumpul George ocoli întrebarea cu privire la plecarea în străinătate şi, clătinându-şi capul cu melancolie, zise:

— Nu, Emmy; nu-i asta; nu de soarta mea sunt îngrijorat, ci de tine. Am primit veşti tare proaste de la tatăl meu. Nu vrea să mai ştie de mine: ne dă pe uşă afară şi ne lasă pradă mizeriei. *Eu* pot suporta cu destulă uşurinţă greul vieţii; dar tu, draga mea, cum ai s-o scoţi la capăt? Citeşte aici! şi îi întinse scrisoarea.

Amelia, cu o privire gingaşă-temătoare, îl asculta pe nobilul său erou, în timp ce el îşi dădea pe faţă generoasele sentimente de mai sus, şi aşezându-se pe pat, citi scrisoarea pe care George i-o întinse cu un aer plin de măreţie, ca un adevărat martir. Cu toate acestea, chipul, ei se lumina pe măsură ce citea documentul. Gândul de a împărţi sărăcia şi lipsurile alături de fiinţa iubită este, după cum am mai spus mai înainte, departe de a fi neplăcut unei femei cu inima iubitoare. Această idee îi plăcea în realitate micii Amelia. Apoi, ca de obicei, se ruşina de ea însăşi simţindu-se fericită într-un moment atât de nepotrivit şi-şi înăbuşi bucuria, spunând cu modestie:

— Vai, George, cât trebuie să sângereze biata ta inimă la gândul de-a te despărţi de tatăl tău!

— Da, fără îndoială! rosti George, cu un aer de parcă ar fi fost în culmea suferinţei.

— Dar el nu poate rămâne multă vreme supărat pe tine, continuă ea. Nimenea nu poate, sunt sigură. Trebuie să te ierte, scumpul meu, minunatul meu soţ. Oh, niciodată n-am să mi-o iert, dacă are să se întâmple altfel.

— Ceea ce mă nelinişteşte, biata mea Emmy, nu e

nenorocirea *mea,* ci a ta, zise George. Mie nu-mi pasă de-un fleac de sărăcie; şi cred, fără să mă laud, că am destule calităţi ca să-mi pot croi şi singur drumul în viaţă.

— Sunt absolut sigură de asta! interveni soţia lui, care-şi spuse că războiul trebuie să se sfârşească, iar bărbatul ei are să fie făcut, fără doar şi poate, general.

— Da, am să-mi croiesc drumul tot aşa de bine ca oricare altul, continuă Osborne, dar tu, scumpa mea fetiţă, cum am să pot eu îndura să te văd lipsită de îmbelşugarea şi de rangul la care ar avea tot dreptul soţia mea? Scumpa mea fetiţă în cazarmă; nevasta unui ostaş care mărşăluieşte cu regimentul; supusă la tot felul de chinuri şi lipsuri! Asta mă face nenorocit!

Emmy, pe deplin liniştită, şi ca şi cum acesta ar fi fost singurul motiv de tulburare al soţului ei, îi luă mâna şi, cu faţa strălucitoare şi numai zâmbet, începu să cânte strofa aceea din cântecul ei favorit *Wapping Old Stairs*[17] în care eroina, după ce-l mustră pe Tom al ei pentru că nu-i atent, îi făgăduieşte „să-i coasă pantalonii şi să-i pregătească şi grogul" dacă el are să fie statornic şi drăguţ şi n-o s-o părăsească.

De altfel, zise ea după o pauză, în care timp arăta aşa de drăgălaşă şi de fericită cum trebuie să fie o tânără femeie, două mii de lire nu-i o sumă imensă, George?

George râse de această *naivete* şi, în cele din urmă, coborâră la masă, Amelia agăţându-se de braţul soţului şi cântând încă melodia *Wapping Old Stairs, m*ult mai bine dispusă şi cu sufletul mult mai împăcat decât fusese în ultimele zile.

Astfel, masa, care în cele din urmă luă sfârşit, în loc să fie posomorâtă, fu cât se poate de însufleţită şi de veselă. Înflăcărarea iscată de viitoarea campanie se lovea, în

---

[17] Vechile scări din Wapping (engl.). Wapping – district din estul Londrei ; aici se află docurile londoneze.

cugetul lui George, de mâhnirea prilejuită de scrisoarea care-i vestea dezmoştenirea. Dobbin îşi juca tot timpul rolul de flecar şi distra societatea cu fel de fel de povestiri despre armată, care se pregătea să plece în Belgia, unde nu o aşteptau decât petreceri, veselie şi mondenităţi. Pe urmă, urmărind un anumit scop, dibaciul căpitan trecu la zugrăvirea doamnei maior O'Dowd în ipoteza împachetării propriei ei garderobe, cât şi aceleia a maiorului ei, şi a felului în care cei mai buni epoleţi ai acestuia fuseseră îngrămădiţi într-o cutie de ceai, în timp ce faimosul ei turban galben, împodobit cu o pană de pasărea-paradisului, învelit în hârtie cafenie, fu încuiat în cutia de metal pentru tricornul maiorului; Dobbin o descrise ca fiind foarte curioasă să ştie ce efect are să facă turbanul acesta la curtea regelui francez din Gand[18] sau la marile baluri militare din Bruxelles.

— Gand! Bruxelles! strigă Amelia tresărind dintr-odată. Regimentul a primit ordinul de plecare, George? A primit ordinul de plecare? O expresie de groază trecu peste chipul ei suav şi surâzător, şi ea se lipi instinctiv de George.

— Nu te speria, draga mea, o linişti el cu bunătate, nu-i decât un drum de douăsprezece ore. N-are ce să-ţi strice. Căci ai să mergi şi tu, Emmy!

— Şi eu am de gând să merg, spuse Becky. Eu fac parte din statul-major. Generalul Tufto e marele meu curtezan. Nu-i aşa, Rawdon?

Rawdon izbucni în râs cu exuberanţa lui obişnuită. William Dobbin se făcu roşu ca racul.

— Amelia nu poate veni cu noi, zise el; gândeşte-te la... la primejdie, fu el pe punctul de-a adăuga; dar nu încercase el, oare, în întreaga lui conversaţie din timpul mesei, s-o convingă că nu există niciuna? Era foarte

[18] Ludovic al XVIII-lea.

încurcat şi nu mai scoase nicio vorbă.

— Trebuie să merg, şi-am să merg! strigă Amelia cu cea mai mare însufleţire.

Iar George, fiind şi el de aceeaşi părere, o mângâie pe sub bărbie şi-i întrebă pe toţi cei de faţă dacă-au mai văzut vreodată o nevastă aşa de arţăgoasă şi consimţi ca doamna să-l însoţească.

— O să te punem sub oblăduirea doamnei maior O'Dowd! zise el.

Ce-i păsa Ameliei, atâta timp cât bărbatul îi era alături? Şi astfel, tristeţea despărţirii era într-un fel înlăturată. Cu toate că războiul, cât şi primejdiile se anunţau din plin, nici războiul şi nici primejdiile nu se puteau ivi mai înainte de câteva luni. Exista oricum un răgaz, care-o făcea pe mica şi sfioasa Amelia aproape tot atât de fericită ca şi cum s-ar fi acordat cine ştie ce amânare, răgaz pe care chiar Dobbin, în sinea sa, îşi mărturisea că e cât se poate de binevenit. Căci faptul de a-i fi îngăduit s-o vadă însemna acuma cel mai mare privilegiu şi suprema speranţă a vieţii lui, şi el îşi spunea în taină că are să vegheze asupra ei şi are s-o ocrotească. „Eu n-aş fi lăsat-o să meargă cu noi dacă aş fi căsătorit cu ea", gândea el. Dar stăpânul era George, şi prietenul lui nu se credea îndreptăţit a-i face mustrări.

Petrecându-şi braţul peste mijlocul prietenei sale, Rebecca o luă în cele din urmă pe Amelia de la masă, unde fuseseră dezbătute atâtea chestiuni de seamă, şi îi lăsară pe domni într-o stare de mare veselie, bând şi discutând plini de vioiciune.

În timpul serii, Rawdon primi un bileţel confidenţial de la soţia lui, pe care, deşi el îl mototoli şi-l arse numaidecât la lumânare, noi am avut norocul să-l citim peste umărul Rebeccăi. „Veşti importante, scria ea. Doamna Bute a plecat. Cere-i banii lui Cupidon chiar astă-seară, întrucât e

foarte probabil ca mâine să nu mai fie aici. Nu uita. R”. Astfel că, pe când mica societate se pregătea să se retragă pentru cafea în apartamentul doamnelor, Rawdon îi atinse cotul lui Osborne şi-i spuse cu multă eleganţă:

— Ascultă, Osborne, băiete, dacă nu ţi-e prea greu, am să te supăr pentru flecuşteţul acela.

Îi era foarte greu, dar, cu toate acestea, George îi dădu un însemnat număr de bancnote din portofel, împreună cu o poliţă pentru agenţii săi, cu scadenţa peste o săptămână, pentru suma care-i mai rămăsese.

Chestiunea aceasta fiind pusă la punct, George, Jos şi cu Dobbin ţinură un consiliu de război, învăluiţi în fumul de ţigară, şi căzură de acord în privinţa unei plecări generale spre Londra chiar a doua zi, în trăsura descoperită a lui Jos. Jos, cred eu, ar fi, preferat să rămână pe loc până ce Rawdon Crawley avea să părăsească şi el Brightonul, dar Dobbin şi George nu-l slăbiră de loc, încât el se învoi să-i conducă în capitală, şi porunci patru cai, aşa cum se şi cuvenea unui om de rangul lui. În care echipaj porniră a doua zi după dejun cu toată pompa. Amelia se sculase cu noaptea în cap în dimineaţa aceea şi-şi împachetă cufăraşele cu cea mai mare iuţeală, în timp ce Osborne stătea în pat şi se jelea că n-are o cameristă care s-o ajute. Ea era însă cât se poate de bucuroasă să facă singură toate treburile acestea. Un simţământ tulbure, de neîncredere faţă de Rebecca, îi şi umplea sufletul, şi, cu toate că ele se sărutară cu toată duioşia la despărţire, noi ştim totuşi ce înseamnă gelozia; iar doamna Amelia avea şi însuşirea aceasta, printre celelalte virtuţi ale sexului ei.

Alături de aceste personaje care vin şi pleacă, trebuie să ne reamintim că la Brighton se mai găseau şi alţi vechi prieteni de-ai noştri – domnişoara Crawley adică, şi suita din serviciul ei. Numai că, deşi Rebecca şi soţul ei locuiau doar la câteva aruncături de băţ de locuinţa pe care-o

ocupa suferinda domnişoară Crawley, uşa bătrânei doamne rămânea tot cu aceeaşi vitregie închisă pentru ei, aşa cum fusese şi mai înainte, la Londra. Căci atâta timp cât stătuse lângă cumnată-sa, doamna Bute Crawley avu grijă ca scumpa ei Matilda să nu fie tulburată de vreo întâlnire cu Rawdon. Când bătrâna domnişoară ieşea să se plimbe, credincioasa doamnă Bute stătea alături de ea în trăsură. Când Matilda Crawley ieşea să ia aer în scaunul ei cu roate, doamna Bute mergea de o parte a vehiculului, în timp ce cinstita Briggs ocupa flancul celălalt. Şi dacă se întâlneau cu Rawdon şi cu nevasta lui, deşi acesta îşi scotea întotdeauna pălăria plin de umilinţă, grupul domnişoarei Crawley trecea mai departe cu o nepăsare atât de glacială şi de ucigătoare, încât pe Rawdon începea să-l cuprindă deznădejdea.

— Am putea sta tot aşa de bine la Londra ca şi aici, zicea adesea căpitanul Rawdon, cu un aer abătut.

— Un hotel confortabil din Brighton e mai bun decât închisoarea pentru datornici din Chancery Lane, îi răspundea soţia lui, care era mult mai veselă din fire. Gândeşte-te numai la acei doi aghiotanţi ai domnului Moses, ofiţerul şerifului, care ne-au supravegheat locuinţa timp de-o săptămână. Prietenii noştri de-aici sunt destul de stupizi, dar domnul Jos şi căpitanul Cupidon sunt oricum o societate ceva mai plăcută decât oamenii domnului Moses, Rawdon, iubitule!

— Mă mir că citaţiile nu ne-au urmărit până aici, continuă Rawdon, veşnic descurajat.

— Când o veni şi asta, găsim noi mijlocul s-o ştergem şi de-aici, zise, foarte curajoasă, mica Becky, reamintindu-i după aceea soţului ei marele ajutor şi profitul avut din întâlnirea lor cu Jos şi cu Osborne, datorită căruia Rawdon Crawley se afla în posesia unei atât de binevenite rezerve de bani gheaţă.

— Abia ajunge să plătesc nota de la hotel, mormăi ofiţerul din gardă.

— De ce trebuie s-o plătim? întrebă doamna, care avea răspuns la toate.

Prin servitorul lui Rawdon, care păstra încă o oarecare legătură cu personalul masculin din serviciul domnişoarei Crawley şi care era instruit să-l cinstească cu ceva băuturică pe vizitiu ori de câte ori se întâlneau, mişcările bătrânei domnişoare Crawley erau destul de bine cunoscute de tânăra noastră pereche; iar Rebecca avu din fericire ideea să se simtă prost şi să-l cheme tot pe spiţerul care era în serviciul bătrânei domnişoare, astfel încât buletinul lor de informaţii era, în cele din urmă, destul de complet. Nici domnişoara Briggs, deşi constrânsă să adopte o atitudine ostilă, nu le purta, în adâncul sufletului ei, niciun fel de duşmănie lui Rawdon şi soţiei lui. Căci firea ei era înclinată spre generozitate şi iertare. Iar acum, de vreme ce pricina geloziei ei fusese înlăturată, ea n-o mai ura pe Rebecca şi îşi reamintea nedezminţita voioşie şi vorbele prietenoase ale acesteia. Şi, într-adevăr, atât ea, cât şi doamna Firkin, camerista, ca şi întreaga gospodărie a domnişoarei Crawley gemeau sub tirania triumfătoarei doamne Bute.

Fiindcă, ori de câte ori era cazul, această vrednică dar dârză femeie îşi împingea prea departe victoriile şi drepturile câştigate, fără niciun fel de milă. În decurs de câteva săptămâni o adusese pe biata suferindă într-o asemenea stare de oarbă supunere, încât nefericita făptură asculta întru totul de ordinele cumnatei sale şi nu îndrăznea să crâcnească nici măcar faţă de Briggs sau de Firkin. Cu o severă exactitate, doamna Bute ţinea socoteala paharelor de vin pe care domnişoara Crawley avea voie să le bea zilnic, spre marea plictiseală a doamnei Firkin şi a intendentului, care se găsiră frustraţi,

prin controlul acesta, de sticla lor de Xeres. Ea era cea care împărţea prăjiturile, peltelele, friptura de pui, şi fixa cantitatea, cât şi ordinea lor. Seara, şi la prânz, şi dimineaţa, ea era cea care venea cu îngrozitoarele băuturi prescrise de doctor şi-şi silea pacienta să le înghită cu o supunere atât de mişcătoare, încât Firkin zicea: „Biata mea stăpână, îşi ia doctoria ca un mieluşel”. Ea era cea care hotăra dacă plimbarea trebuie făcută cu trăsura sau cu fotoliul pe rotile, şi, într-un cuvânt, o adusese într-o asemenea stare de supunere pe bătrâna doamnă în timpul convalescenţei ei, cum numai o soţie gospodină, maternă şi morală te poate aduce. Dacă pacienta dădea uneori semne de oarecare rezistenţă şi pleda pentru o bucăţică de pâine în plus la masă sau pentru o picătură de doctorie mai puţin, dădaca ei o ameninţa cu moartea subită, şi atunci Matilda Crawley depunea numaidecât armele. „N-a mai lăsat nici urmă de suflare în ea, îi atrase atenţia Firkin domnişoarei Briggs. Sunt trei săptămâni de când nu mi-a mai spus toantă!” În cele din urmă, doamna Bute luase hotărârea s-o concedieze pe sus-numita cameristă a domnişoarei, pe domnul Bowls, grăsanul om de încredere, ba chiar şi pe Briggs, şi să le aducă în schimb pe fetele ei de la parohie, înainte de-a o transporta pe scumpa suferindă în persoană la Queen’s Crawley, când se întâmplă un groaznic accident, care o abătu de la îndatoririle pe care le îndeplinea cu atâta plăcere. Cucernicul Bute Crawley, soţul său, călărind într-o seară spre casă, căzu de pe cal şi-şi fractură clavicula. Începu să aibă febră şi să i se umfle umărul, iar doamna Bute fu silită să părăsească frumosul Sussex pentru Hampshire. Ea făgădui să se întoarcă la preaiubita ei prietenă de îndată ce Bute avea să-şi revină, şi plecă, lăsând cele mai straşnice porunci celor ai casei cu privire la felul în care trebuiau să se poarte cu stăpâna lor; şi de îndată ce se

urcă în poştalionul de Southampton, fu mare şi generală bucurie, şi toată lumea răsuflă în casa domnişoarei Crawley, ceea ce nu se mai întâmplase acolo de mai multe săptămâni. Chiar în ziua aceea domnişoara Crawley uită cu totul de porţia ei din doctoria de după-amiază; în după-amiaza aceea Bowls desfundă o sticlă întreagă de Xeres pentru el şi doamna Firkin; în seara aceea domnişoara Crawley şi domnişoara Briggs se dedară voluptăţii unei partide de pichet, în locul lecturii din predicile lui Porteus. Totul se petrecea ca într-o veche poveste de copii, când băţul uită să-l bată pe câine şi unde tot cursul evenimentelor este influenţat de-o paşnică şi fericită revoluţie.

La o oră foarte matinală, de două sau de trei ori pe săptămână, domnişoara Briggs obişnuia să se îndrepte spre o cabină pe roate şi să se bucure de plăcerile apei, îmbrăcată într-o haină de flanelă şi cu o bonetă de muşama pe cap. Rebecca, după cum am văzut, cunoştea foarte bine acest obicei al ei, dar nu încercă să dea asaltul asupra lui Briggs, aşa cum ameninţase, adică să se ducă înot până la ea şi s-o surprindă sub sfinţenia acestui adăpost; ci Becky Rawdon se hotărî s-o atace pe Briggs în clipa când aceasta se întorcea de la baie, răcorită şi înviorată de apă şi probabil cât se poate de bine dispusă.

Aşa că, sculându-se foarte devreme în dimineaţa următoare, Becky aduse telescopul în camera lor şi-l îndreptă spre mare, aţintindu-l asupra cabinelor de pe ţărm; şi o văzu pe Briggs sosind, intrând în cabina ei pe roate şi apoi în mare; iar Becky ajunse pe ţărm tocmai când nimfa pe care-şi pusese ochii ieşea din apă, în cabina ei, pe pietriş. Era un tablou încântător: plaja, chipurile femeilor de la cabine, nesfârşita linie a stâncilor şi a clădirilor care se împurpurau şi scânteiau în lumina soarelui. Pe faţa Rebeccăi flutura un drăgălaş şi gingaş

surâs, şi când Briggs ieşi din cabină, ea îi întinse frumoasa ei mână albă. Ce altceva putea face Briggs decât să primească salutul?

— Domnişoara Sh... doamnă Crawley! rosti ea.

Doamna Crawley îi luă mâna, i-o apăsă pe inima ei şi, dintr-un neaşteptat îndemn, aruncându-şi braţele în jurul gâtului domnişoarei Briggs, o sărută cu multă dragoste.

— Scumpă, scumpă prietenă! zise ea pe un ton atât de duios, încât era natural ca domnişoara Briggs să înceapă să se înduioşeze, ba chiar şi femeia de la cabine era mişcată.

Rebeccăi nu-i fu greu s-o atragă pe Briggs într-o intimă şi cât se poate de desfătătoare conversaţie. Toate cele ce se petrecuseră acolo, începând din dimineaţa plecării subite a domnişoarei Sharp din casa Matildei Crawley din Park Lane şi până în clipa aceea, cât şi binevenita dispariţie a doamnei Bute fură povestite şi comentate de domnişoara Briggs. Toate simptomele domnişoarei Crawley şi toate amănuntele privind boala ei, cât şi tratamentul ei medical fură trecute în revistă de această femeie de încredere cu acea amploare şi exactitate care place atât de mult sexului slab. Oare doamnele obosesc vreodată flecărind între ele despre maladiile şi medicii lor? Briggs, cel puţin, nu obosi; şi nici Rebecca, ascultând. Ea mulţumea cerului, şi mulţumea din toată inima, că dragii şi bunei ei Briggs, că nepreţuitei şi credincioasei Firkin li se îngăduise să rămână lângă binefăcătoarea lor cât timp fusese bolnavă. Cerul s-o binecuvânteze! Cu toate că ea, Rebecca, lăsase impresia că s-a purtat fără pic de recunoştinţă faţă de domnişoara Crawley, totuşi vina ei nu era oare firească şi demnă de-a fi iertată? Putea ea să refuze mâna bărbatului care-i câştigase inima? Briggs, sentimentala Briggs, nu putu decât să-şi înalţe ochii spre cer la întrebarea asta, să suspine plină de înţelegere,

gândindu-se că şi ea, cu mulţi ani în urmă, îşi dăduse frâu liber sentimentelor ei şi să-şi spună că Rebecca nu era o criminală din cale-afară de mare.

— Pot eu s-o uit vreodată pe cea care-a primit cu atâta prietenie pe-o biată orfană fără prieteni? Nu, cu toate că ea m-a respins, spuse Rebecca, eu nu voi înceta niciodată de-a o iubi şi mi-aş închina toată viaţa ca s-o slujesc. O iubesc şi-o admir pe domnişoara Crawley, dragă domnişoară Briggs, ca pe propria mea binefăcătoare, ca pe ruda adorată a iubitului meu Rawdon, mai mult decât pe oricare femeie din lume, şi imediat după ea îi iubesc pe toţi aceia care-i sunt cu adevărat devotaţi. Nu m-aş fi purtat niciodată cu prietenii credincioşi ai domnişoarei Crawley aşa cum s-a purtat odioasa şi făţarnica aceea de doamnă Bute. Rawdon, care e atât de simţitor, continuă Rebecca, deşi din felul lui de-a fi ar putea părea necioplit şi nepăsător, mi-a spus de-o sută de ori, şi cu lacrimi în ochi, că binecuvântează cerul pentru că i-a trimis preaiubitei sale mătuşi două îngrijitoare aşa de minunate, cum sunt credincioasa ei Firkin şi admirabila ei domnişoară Briggs. Iar dacă uneltirile acelei îngrozitoare doamne Bute or să se termine, după cum ea se temea aşa de mult c-or să se termine, adică prin alungarea tuturor acelora pe care domnişoara Crawley şi-i dorea alături de ea şi prin părăsirea sărmanei doamne, ca o adevărată victimă, în mâinile acelor harpii de la parohie, Rebecca o rugă pe ea (pe domnişoara Briggs) să nu uite că, aşa umilă cum este, casa ei era totdeauna deschisă pentru primirea bunei Briggs. Scumpă prietenă, exclamă ea, într-un elan de entuziasm, *anumite* inimi nu pot uita *niciodată* binefacerile; nu *toate* femeile sunt ca doamna Bute Crawley! Deşi ar trebui să mă plâng împotriva ei, adăugă

Rebecca, căci am fost instrumentul şi victima tertipurilor ei, oare nu ei i-l datorez pe scumpul meu Rawdon?

Şi Rebecca o puse pe domnişoara Briggs la curent cu toată purtarea doamnei Bute la Queen's Crawley, care, deşi pe vremea aceea părea de neînţeles, apărea destul de limpede în lumina evenimentelor de acuma, când ieşise la iveală dragostea asta pe care doamna Bute o încurajase printr-o mie de şiretlicuri, când doi tineri cu totul nevinovaţi căzuseră în cursa pe care le-o întinsese ea, doi tineri care s-au iubit şi s-au căsătorit şi au fost aduşi la sapă de lemn din cauza intrigilor ei.

Totul era cât se poate de adevărat. Domnişoara Briggs îşi dădea foarte limpede seama de tertipurile astea. Doamna Bute era cea care pusese la cale căsătoria dintre Rebecca şi Rawdon. Totuşi, deşi acesta din urmă era o victimă cu totul nevinovată, domnişoara Briggs nu-i putea ascunde prietenei sale temerea că afecţiunea stăpânei sale pentru Rebecca se înstrăinase fără speranţă şi că bătrâna doamnă n-o să-şi ierte niciodată nepotul pentru faptul de a fi făcut o căsătorie atât de nechibzuită.

În privinţa asta, Rebecca îşi avea părerea ei şi nu-şi pierdea nicidecum cumpătul. Dacă domnişoara Crawley nu-i ierta imediat, ea putea totuşi să se îmbuneze într-o bună zi. Intre Rawdon şi titlul de baronet nu mai era acuma decât miorlăitul şi bolnăviciosul acela de Pitt Crawley; şi dacă-ar fi să i se întâmple ceva celui dintâi, totul ar merge strună. În orice caz, faptul de a fi dat pe faţă vicleniile doamnei Bute şi de a fi vorbit-o de rău, însemna şi asta o mulţumire, şi putea fi spre folosul intereselor lui Rawdon; şi după o pălăvrăgeală de un ceas cu prietena pe care o regăsise, Rebecca o părăsi cu cele mai duioase dovezi de prietenie şi perfect convinsă că întreaga convorbire pe care o avuseseră împreună are să fie adusă la cunoştinţa domnişoarei Crawley înainte de a trece prea multe ceasuri.

Întrevederea aceasta luă sfârşit, căci se făcuse târziu, şi

Rebecca trebuia să se întoarcă la hotelul ei, unde toată societatea din ziua precedentă se reunise la o masă de adio. Rebecca îşi luă rămas bun de la Amelia cu multă duioşie, aşa cum se cuvine să se despartă două femei care se iubesc ca nişte surori; şi după ce se sluji din belşug de batistă şi se agăţă de gâtul prietenei sale ca şi cum s-ar fi despărţit pentru totdeauna, şi fluturându-şi pe fereastră batista (oare, între noi fie vorba, era cu totul uscată), în timp ce trăsura se îndepărta, ea se întoarse la masă şi înghiţi câteva crevete cu o poftă mult prea mare ţinând seama de emoţia prin care trecea; şi, în timp ce ronţăia delicatesele acestea, îi povesti lui Rawdon ceea ce se întâmplase în timpul plimbării de dimineaţă între ea şi Briggs. Speranţele ei erau foarte mari şi îl sili şi pe soţul ei să se împărtăşească din ele. În genere, ea izbutea să-l facă pe Rawdon să-i împărtăşească toate gândurile, fie melancolice, fie vesele:

— Iar acuma ai să te aşezi, rogu-te, dragul meu, la masa de scris şi ai să-mi compui o scrisorică pentru domnişoara Crawley, în care ai să-i spui că eşti un băiat tare bun şi alte lucruri asemănătoare.

Astfel că Rawdon se aşeză şi scrise *„Brighton, joi”,* şi *„scumpa mea mătuşă”,* în mare viteză; dar aici imaginaţia bravului ofiţer se poticni. Începu să roadă capătul condeiului şi o privi pe nevasta lui drept în faţă. Ea nu se putu stăpâni să nu izbucnească în râs văzând mutra lui jalnică, şi, plimbându-se de-a lungul şi-de-a latul camerei cu mâinile la spate, micuţa doamnă începu să dicteze o scrisoare, pe care el o aşternu numaidecât pe hârtie:

— „Înainte de-a părăsi ţara şi de-a începe o campanie care e foarte posibil să-mi fie fatală…”

— Cum? zise Rawdon cam mirat, dar sesizând umorul frazei, o scrise numaidecât, rânjind.

— „Care e Foarte posibil să-mi fie fatală, am venit

încoace...”

— De ce nu spui „am venit aici”, Becky? „Am venit, aici” e mai gramatical, interveni dragonul.

— „Am venit încoace”, insistă Rebecca, bătând din picior, „să-mi iau rămas bun de la cea mai scumpă şi mai veche prietenă a mea. Şi te rog fierbinte ca înainte de-a pleca, poate fără să mă mai reîntorc, să-mi îngădui să strâng încă o dată mâna de la care toată viaţa mea n-am primit decât bucurii...”...”

— „...toată viaţa mea n-am primit decât bucurii”, repetă Rawdon, mâzgălind cuvintele astea şi minunându-se de uşurinţa lui de a compune.

— „Nu-ţi cer nimic altceva decât îngăduinţa de-a nu ne despărţi supăraţi. Eu am orgoliul familiei mele în anumite privinţe, dar nu chiar în toate. M-am însurat cu fiica unui pictor, dar nu mi-e ruşine de căsătoria, asta”.

— Nu, poţi să mă tai în două dacă-mi este! exclamă Rawdon.

— Nătărăule, zise Rebecca, trăgându-l de ureche şi uitându-se să vadă dacă a făcut greşeli de ortografie, *fierbinte* se scrie cu *ie,* şi se spune *veche*, nu ve*ce.*

Aşa că el îndreptă toate cuvintele astea închinându-se în faţa nemaipomenitei ştiinţe a micuţei sale stăpâne.

— „Eu credeam că dumneata eşti la curent cu dragostea mea”, continuă Rebecca. „Ştiam că doamna Bute Crawley era de acord cu sentimentul acesta al meu şi îl încuraja. Dar nu fac imputări nimănui. M-am însurat cu o femeie săracă şi sunt foarte mulţumit de hotărârea mea. Fă tot ce crezi de cuviinţă cu averea dumitale, draga mea mătuşă, şi după cum doreşti. Eu n-am să mă plâng niciodată de felul în care ai să dispui de ea. Aş vrea să te încredinţez că eu te iubesc pentru dumneata însăţi, nu de dragul banilor dumitale, şi aş dori să mă împac cu dumneata înainte de-a părăsi Anglia. Îngăduie-mi, îngăduie-mi să te văd înainte

de-a pleca. Peste câteva săptămâni sau peste câteva luni are să fie prea târziu, şi nu sunt în stare să îndur gândul de-a părăsi ţara fără un binevoitor cuvânt de adio de la dumneata”. N-are să-mi recunoască stilul în scrisoarea asta, zise Becky. Am făcut intenţionat numai fraze scurte şi vioaie.

Şi această autentică misivă fu pusă în plic şi expediată domnişoarei Briggs.

Bătrâna domnişoară Crawley începu să râdă când Briggs, cu o înfăţişare plină de mister, îi înmână această nevinovată şi sinceră expunere.

— Acuma o putem citi, căci doamna Bute e departe, zise ea. Citeşte-mi-o, Briggs!

După ce Briggs citi scrisoarea, protectoarea ei începu să râdă şi mai tare.

— Nu vezi, gâscă ce eşti, spuse ea domnişoarei Briggs, care părea cât se poate de mişcată de sincera afecţiune care străbătea compoziţia, nu vezi că Rawdon n-a scris niciun cuvânt din toată asta? El nu mi-a scris în viaţa lui niciodată fără să-mi ceară bani, şi toate scrisorile lui sunt pline de greşeli de ortografie, de ştersături şi de greşeli gramaticale. Şerpoaica aceea mică de guvernantă face din el tot ce poftеşte.

„Toţi sunt la fel, îşi spuse domnişoara Crawley în sinea ei. Toţi îmi doresc moartea şi suspină după banii mei”.

— Nu mi-e teamă să-l văd pe Rawdon, adăugă ea după un răstimp de tăcere şi pe un ton de perfectă nepăsare. Mi-e totuna dacă-i întind sau nu mâna. Cu condiţia să nu iasă de-aici cine ştie ce scenă, de ce nu ne-am întâlni, adică? Mie puţin îmi pasă. Dar răbdarea omenească îşi are şi ea limitele ei; şi bagă de seamă, draga mea, eu declin cu mult respect onoarea de-a o primi pe doamna Rawdon, pe *asta* n-o pot suporta cu niciun chip! şi domnişoara Briggs fu silită să se mulţumească cu acest semimesaj de

împăcare şi socoti că cel mai bun mijloc pentru a-i pune faţă în faţă pe bătrâna doamnă şi pe nepotul ei era acela de a-l sfătui pe Rawdon s-o aştepte pe domnişoara Crawley pe faleză, când iese să ia aer în scaunul ei cu rotile.

Acolo sau şi întâlnit. Nu ştiu dacă domnişoara Crawley a încercat vreun sentiment deosebit de afecţiune sau de emoţie dând cu ochii de vechiul ei favorit; dar îi întinse două degete cu un aer atât de surâzător şi cu atâta voioşie, ca şi cum s-ar fi văzut în ajun. Cât despre Rawdon, el se făcu roşu ca un rac şi îi smulse aproape mâna domnişoarei Briggs, într-atât era de entuziasmat şi de încurcat în timpul acestei întâlniri. Poate că substratul emoţiei lui era interesul; sau poate afecţiunea; sau poate că era impresionat de schimbarea pe care boala o adusese în ultimele săptămâni pe faţa mătuşii sale.

— Bătrâna domnişoară s-a purtat întotdeauna cu mine în mod foarte generos, îi spuse el soţiei sale în timp ce îi relata întrevederea, iar eu mă simţeam, înţelegi, nu tocmai în apele mele, nici eu nu ştiu bine cum să-ţi spun. Am mers tot timpul alături de cum naiba-i zice, ştii tu, până la uşa ei, când a venit Bowls ca s-o ajute, şi tare-aş mai fi vrut să intru şi eu, numai că...

— *Şi n-ai intrat*, Rawdon! ţipă nevastă-sa.

— Nu, draga mea; al naibii să fiu dacă nu mi-a fost frică când am ajuns la o adică.

— Neghiobule, ar fi trebuit să intri şi să nu mai ieşi de-acolo niciodată! zise Rebecca.

— Nu mă ocărî, îi răspunse morocănos voinicul ofiţer de gardă, se prea poate *să fi fost* neghiob, Becky, dar nu trebuie să mi-o arunci aşa, în faţă! şi se uită la nevastă-sa cu o căutătură aşa cum nu putea s-o facă decât un om ca el când era înfuriat, căutătură pe care n-o înfruntai cu plăcere.

— Ei bine, dragul meu, mâine trebuie să-ţi iei în primire postul de observaţie şi să intri s-o vezi, fie că te pofteşte sau nu înăuntru, îl sfătui Rebecca, încercând să-l domolească pe înfuriatul ei tovarăş de viaţă.

La care el răspunse c-o să facă exact ceea ce socoteşte el că trebuie făcut şi că i-ar fi recunoscător dacă s-ar purta ceva mai politicos; şi soţul jignit plecă şi-şi petrecu după-amiaza în sala de biliard, morocănos, tăcut şi bănuitor.

Dar încă în seara aceea el fu silit să depună armele şi recunoscu, ca de obicei, marea înţelepciune şi puterea de previziune a soţiei sale, primind cea mai dureroasă confirmare a presentimentelor pe care ea le avea cu privire la urmările greşelii făcute de Rawdon. Domnişoara Crawley *trebuie* să fi resimţit o oarecare emoţie văzându-l şi dând mâna cu el după o ruptură atât de îndelungată. Ea cugetă foarte multă vreme la întâlnirea asta.

— Rawdon s-a îngrăşat mult de tot şi a îmbătrânit, Briggs, îi spuse ea doamnei sale de companie. Nasul i s-a făcut roşu şi are o înfăţişare cât se poate de grosolană. Căsătoria lui cu femeia asta l-a vulgarizat complet. Doamna Bute povestea mereu că petrec împreună; şi nu mai am nicio îndoială că aşa trebuie să fie, sigur că da; duhneşte a gin de-ţi mută nasul din loc. Am băgat imediat de seamă. Dumneata nu?

Zadarnic interveni Briggs amiiitindu-i că doamna Bute vorbeşte de rău pe toată lumea; şi, pe cât poate judeca o persoană, de umila ei condiţie, era o...

— O femeie intrigantă şi vicleană? Da, aşa era, şi bârfea pe oricine; dar eu sunt sigură că nevastă-sa a făcut din Rawdon un beţiv. Toţi oamenii ăştia de jos obişnuiesc...

— A fost cât se poate de emoţionat când v-a văzut, doamnă, zise doamna de companie, şi sunt sigură că dacă v-aţi gândi că pleacă pe câmpul de bătălie, unde-l pândesc atâtea primejdii...

— Câte parale ţi-a făgăduit, Briggs? răcni bătrâna domnişoară, izbucnind într-un acces de furie. Ei, na-ţi-o, acuma începi să boceşti. Nu pot suferi scenele. De ce-oi fi având eu totdeauna atâtea plictiseli? Du-te şi te boceşte în camera ta, şi trimite-o pe Firkin... nu, nu pleca, stai jos şi şterge-ţi nasul, şi dă-le încolo de lacrimi, şi scrie o scrisoare căpitanului Crawley".

Sărmana Briggs se duse şi se aşeză supusă în faţa blocului de corespondenţă. Filele lui erau cu totul acoperite de Rămăşiţele scrisului hotărât, apăsat şi repezit al ultimei secretare a bătrânei domnişoare, doamna Bute Crawley.

— Începe: *„Scumpul meu domn"...* sau: *„Dragă domnule",* aşa e mai bine, şi spune că eşti rugată de domnişoara Crawley... nu, de medicul domnişoarei Crawley, domnul Creamer, să-i aduci la cunoştinţă că starea sănătăţii mele e de aşa natură, încât orice emoţie tare ar constitui o adevărată primejdie în delicata mea stare actuală şi că trebuie să mă feresc de orice fel de convorbiri sau întrevederi de familie. Şi mulţumeşte-i că a venit la Brighton, şi aşa mai departe, şi roagă-l să nu-şi mai prelungească şederea din cauza mea. Şi, domnişoară Briggs, poţi adăuga că-i urez *bon voyage*[19] şi că dacă are să-şi dea osteneala să treacă pe la avocatul meu din Gray's Inn Square, va găsi acolo o comunicare pentru el. Da, ajunge; şi asta îl va face să părăsească Brightonul.

Binevoitoarea Briggs scrise această frază cu cea mai mare satisfacţie.

— Să pună mâna pe mine chiar a doua zi după plecarea doamnei Bute, mormăi bătrâna doamnă, ar fi fost prea de tot, Briggs, draga mea; scrie-i doamnei Bute Crawley şi spune-i că nu e nevoie să se mai întoarcă. Nu... nu e nevoie... şi nici nu trebuie... m-am săturat să fiu tratată ca

[19] Drum bun (fr.).

o sclavă în propria mea casă... şi nu vreau să mor de foame şi nici să mai fiu îndopată cu otravă. Toţi, toţi îmi doresc moartea, toţi, toţi! şi, cu asta, singuratica bătrână izbucni într-un hohot de plâns isteric.

Cea din urmă scenă a acestei jalnice comedii din Bâlciul deşertăciunilor se apropia cu repeziciune de deznodământ; pretenţioasele candelabre se stingeau unul după altul, iar întunecata cortină era aproape gata să se lase.

Paragraful acesta final, care-l îndruma pe Rawdon la avocatul londonez al domnişoarei Crawley şi pe care Briggs îl scrisese cu atâta mulţumire, îl mângâie oarecum pe dragonul nostru, cât şi pe soţia Lui, după tulburarea primei lor dezamăgiri, citind refuzul bătrânei domnişoare în privinţa împăcării. Şi paragraful respectiv îşi atinse scopul pentru care bătrâna doamnă ţinuse să fie scris, prin aceea că îl făcu pe Rawdon foarte nerăbdător să ajungă la Londra.

Din banii pierduţi de Jos şi cu bancnotele lui George Osborne, Rawdon îşi plăti nota la hotel, iar hotelierul nu bănuie, probabil, nici până în ziua de azi prin ce primejdie a trecut. Căci, după cum un general îşi trimite bagajul la ariergardă înaintea unei bătălii, Rebecca îşi împachetase şi ea, plină de prevedere, toate lucrurile mai de valoare şi le dăduse în paza servitorului lui George, care fu însărcinat cu supravegherea bagajelor trimise înapoi la Londra cu diligenţa. Rawdon şi soţia lui se reîntoarseră şi ei în capitală, cu acelaşi vehicul, chiar a doua zi.

— Mi-ar fi plăcut s-o văd pe bătrâna domnişoară înainte de plecare, zise Rawdon. Părea aşa de sleită şi de schimbată, că sunt sigur că n-are s-o mai ducă mult. Sunt curios ce fel de cec am să găsesc la Waxy. Două sute... nu poate fi mai puţin de două sute, ce zici, Becky?

Ca urmare a repetatelor vizite ale aghiotanţilor şerifului din Middlesex, Rawdon şi soţia lui nu se mai întoarseră la

locuinţa lor din Brompton, ci traseră la un hotel. A doua zi de dimineaţă, Rebecca avu însă prilejul să-i vadă, în timp ce trecea prin mahalaua respectivă. În drum spre casa din Fulham a bătrânului domn Sedley, unde se ducea s-o viziteze pe scumpa-i Amelia şi pe prietenii ei din Brighton. Dar aceştia plecaseră cu toţii la Chatham, şi de acolo la Harwich, de unde urmau să se îmbarce pentru Belgia cu regimentul, din care pricină duioasa şi bătrâna doamnă Sedley era cât se poate de abătută, plânsă şi stingheră. Reîntorcându-se din vizita aceasta, Rebecca îşi găsi soţul, care se dusese la Gray’s Inn şi-şi aflase soarta. Se întorsese în culmea furiei.

— Pe cinstea mea, Becky, zise el, mi-a dat numai douăzeci de lire!

Cu toate că era spre paguba lor, gluma era mult prea reuşită, şi Becky izbucni în râs, văzând dezamăgirea lui Rawdon.

CAPITOLUL XXVI

ÎNTRE LONDRA ŞI CHATHAM

Prietenul nostru George, părăsind Brightonul într-o caleaşcă cu patru cai, cum se cuvenea unei persoane de viţă şi cu situaţia lui socială, trase, cu toată pompa, la un măreţ hotel din Cavendish Square, unde un şir de camere minunate şi o masă împodobită din belşug cu argintărie şi înconjurată de-o jumătate de duzină de chelneri negri şi tăcuţi erau gata de a-l primi pe tânărul *gentleman* şi pe mireasa lui. George făcu onorurile casei faţă de Jos şi de Dobbin cu un aer princiar; iar Amelia, pentru prima dată în viaţa ei, şi cu o nemaipomenită sfială şi cumpătare,

prezidă ceea ce George numea masa ei.

George făcea nazuri în privinţa vinului şi se uita de sus la chelner în timp ce Jos înfuleca supa de broască-ţestoasă cu o imensă satisfacţie. Iar Dobbin îl ajută să se servească, căci stăpâna casei, în faţa căreia era aşezat castronul, era atât de neştiutoare în ce privea conţinutul acestuia, încât era gata să-l servească pe domnul Sedley fără delicatesele cărnoase ale broaştei.

Măreţia ospăţului, cât şi a apartamentelor în care avea loc acesta, îl sperie pe domnul Dobbin, care făcu unele observaţii după-amiază, pe când Jos moţăia într-un fotoliu. Dar în zadar strigă el împotriva enormităţii de a servi broască-ţestoasă şi şampanie, lucruri potrivite unui arhiepiscop.

— Eu am fost întotdeauna obişnuit să călătoresc ca un *gentleman*, zise George, şi fie ce-o fi, nevasta, mea are să călătorească întocmai ca o *lady.* Atâta timp cât am un ban în pungă, *ea* nu trebuie să ducă lipsă de nimic! zise generosul tânăr, cât se poate de încântat de sine pentru mărinimia sufletului său.

Dobbin nici nu încercă să-l convingă că fericirea Ameliei nu consta în supă de broască-ţestoasă.

Puţin timp după masă, Amelia îşi exprimă cu sfială dorinţa de-a se duce s-o vadă pe doamna Sedley la Fulham; învoire pe care George i-o acordă bombănind. Şi intră în imensul ei dormitor, în mijlocul căruia stătea imensul şi funebrul pat, „acela în care a dormit sora împăratului Alexandru[20] când aliaţii noştri, în suferinţă, au fost aici”, şi-şi puse cu cea mai mare grabă şi plăcere pălărioara şi şalul. George mai era încă la paharul lui de Bordeaux, când Amelia se întoarse în sufragerie, dar el nu

[20] *Alexandru I* (1777-1825), împărat al Rusiei începând din 1801. A dus o politică de alianţă cu Anglia până în anul 1807, când, în urma păcii de la Tilsit, Napoleon l-a forţat să adere la blocada Marii Britanii.

făcu nicio mişcare.

— Nu vii şi tu cu mine, scumpul meu? întrebă ea.

Nu; „scumpul” avea „treburi” în seara aceea. Dar servitorul lui are să-i aducă o trăsură şi are s-o însoţească. Şi când trăsura trase la uşa hotelului, Amelia îi făcu lui George o mică şi dezamăgită reverenţă, după ce i se uită zadarnic, o dată sau de două ori, în faţă, apoi coborî amărâtă uriaşa scară, urmată de căpitanul Dobbin, care o ajută să se urce în vehicul şi-l supraveghe până ce porni spre destinaţie. Până şi servitorul se ruşină să dea birjarului adresa în faţa chelnerilor de la hotel şi-i făgădui să i-o comunice pe drum.

Dobbin porni pe jos spre vechea Lui locuinţă, la Slaughters, gândindu-se, foarte probabil, că ar fi fost minunat să fie şi el în birja aceea alături de doamna Osborne. George avea fără doar şi poate cu totul alte gusturi; căci după ce înghiţi o cantitate respectabilă de vin, ieşi să-şi cumpere un bilet de teatru cu preţ redus şi se duse să-l vadă pe domnul Kean jucând pe Shylock. Căpitanul Osborne era un mare iubitor de teatru şi jucase el însuşi roluri de prima mână şi cu mult succes în numeroasele reprezentaţii teatrale date de garnizoană. Jos dormi încă multă vreme după ce se lăsă întunericul, când se trezi tresărind speriat din pricina zgomotului făcut de propriul lui servitor, care strângea şi deşerta cănile de pe masă; şi staţia de trăsuri fu din nou cercetată pentru o birjă care să-l ducă la locuinţa şi în patul său pe acest erou corpolent.

Doamna Sedley, puteţi fi siguri de asta, îşi strânse fiica la piept cu toată nerăbdarea şi dragostea ei de mamă, alergând numaidecât la uşă când trăsura se opri la poarta micuţei grădini din faţă, să-i spună bun venit tinerei mirese, care plângea şi tremura toată. Bătrânul domn Clapp, care era fără surtuc pe el şi-şi curăţa peticul lui de

grădină, se retrase repede. Servitoarea irlandeză se năpusti din bucătărie şi-i spuse, cu zâmbetul pe buze, un „Dumnezeu să te binecuvânteze!” Amelia putu păşi doar cu multă greutate de-a lungul lespezilor de piatră şi sui scările în salon.

În ce fel fură deschise stăvilarele lacrimilor, şi cum mama şi fiica izbucniră în plâns când se îmbrăţişară în sanctuarul acesta, îşi poate închipui de îndată fiecare cititor, oricât de puţin sentimental ar fi el. Când nu plâng oare femeile? Cu orice prilej: la bucurie, la supărare, sau în orice alte împrejurări ale vieţii. Şi, după un eveniment aşa de însemnat cum e o căsătorie, mama şi fiica erau cu siguranţă îndreptăţite să-şi verse tot focul inimii lor, acţiune, pe cât de duioasă, pe atât de liniştitoare. Cu prilejul unei căsătorii, eu am văzut femei care se urau de moarte una pe alta, sărutându-se şi plângând împreună de mai mare dragul. Darămite când se iubesc, cu cât mai profunde le sunt simţămintele! Mamele înduioşate, se mărită încă o dată la nunta fetelor lor; cât despre evenimentele ulterioare, cine nu ştie cât de ultramaterne sunt bunicile? De fapt, se întâmplă deseori ca o femeie, până când nu devine bunică, să nu ştie ce înseamnă să fii cu adevărat mamă. Să le dăm, deci, Ameliei şi mamei ei, care vorbesc în şoaptă, bocesc, râd şi iar se bocesc, în semiîntunericul din salon, tot respectul cuvenit. Bătrânul domn Sedley făcu întocmai. *El* nu ghicise cine era în trăsură când aceasta s-a oprit în faţa porţii. El nu s-a repezit s-o întâmpine pe fiica lui, deşi o sărută cu multă dragoste când ea intră în cameră (unde era ocupat, ca de obicei, cu hârţoagele, şnururile, rapoartele şi socotelile lui), şi după ce stătu puţin cu mama şi cu fiica, el părăsi plin de înţelepciune încăperea, lăsându-le-o lor în întregime.

Servitorul lui George se uita într-un chip cât se poate de

dispreţuitor la domnul Clapp, care-şi uda tufele de trandafiri numai în cămaşă. El îşi scoase totuşi pălăria cu mult respect în faţa domnului Sedley, care ceru noutăţi despre ginerele său şi despre trăsura lui Jos şi întrebă dacă şi caii lui au fost la Brighton, vrând să afle apoi veşti despre Bonaparte, trădătorul acela infernal, despre război; până ce servitoarea irlandeză veni cu o tavă şi cu o sticlă de vin, din care bătrânul domn stărui ca servitorul să se servească. El îi dărui de asemenea şi o jumătate de guinee, pe care servitorul o băgă în buzunar cu un amestec de uimire şi dispreţ.

— În sănătatea stăpânului şi a stăpânei dumitale, Trotter, spuse domnul Sedley, iată aici ai ceva din care să bei în sănătatea dumitale când ai s-ajungi acasă, Trotter!

Nu trecuseră decât nouă zile de când Amelia părăsise căsuţa şi căminul acesta, şi totuşi cât de departe i se păreau timpurile când îşi luase rămas bun de la toate astea! Ce prăpastie se deschidea între ea şi această viaţă trecută! Putea să se uite înapoi la viaţa ei din locul în care se găsea acuma şi să o contemple, aproape ca pe-o altă fiinţă, pe tânăra fecioară absorbită de dragostea ei, neavând ochi decât pentru un anumit om, primind dragostea părintească dacă nu cu nerecunoştinţă, în orice caz cu nepăsare şi ca şi cum aceasta ar fi fost un drept al ei, întreaga ei inimă şi gândurile ei fiind legate de îndeplinirea unei singure dorinţe. Se simţi oarecum ruşinată, retrăind acele zile atât de apropiate, şi totuşi atât de îndepărtate; iar felul în care arăta buna ei mamă o umplu de-o duioasă remuşcare. Oare premiul fusese câştigat – soarele vieţii – şi totuşi câştigătorul mai şovăia încă şi era nemulţumit? De îndată ce eroul şi eroina sa trec bariera matrimonială, romancierul lasă în genere cortina, ca şi cum drama s-ar fi terminat cu asta; ca şi cum grijile şi luptele vieţii ar fi luat sfârşit; şi ca şi cum, o dată debarcaţi

în ţara căsniciei, totul ar fi trandafiriu şi plin de voioşie, iar soţia şi soţul nu au nimic altceva de făcut decât să-şi dea unul altuia braţul şi să pornească domol la vale, către bătrâneţe, într-o fericită, şi netulburată rodnicie. Dar mica noastră Amelia abia ajunsese pe ţărmul noii sale ţări, că se şi uita cu nelinişte înapoi, spre chipurile triste şi dragi care-i făceau semne de adio de pe celălalt ţărm, îndepărtat, al fluviului.

În cinstea sosirii tinerei mirese, mama ei găsi de cuviinţă să pregătească nu ştiu ce de sărbătoare şi, după ce se stinse elanul cel dintâi al vorbăriei, o părăsi un moment pe doamna George Osborne şi se furişă în subsolul casei, într-un fel de bucătărie-cameră de locuit (ocupată ziua de domnul şi doamna Clapp, iar seara de domnişoara Flannigan, servitoarea irlandeză, după ce-şi spăla vasele şi-şi scotea moaţele), ca să ia măsuri pentru pregătirea unui ceai cu fel de fel de bunătăţi pe de lături. Oamenii îşi au felul lor de a-şi arăta dragostea, iar doamnei Sedley i se părea că un cozonăcel şi o cantitate de marmeladă de portocale, întinsă pe-o farfurioară de cristal, ar fi nişte lucruri deosebit de plăcute Ameliei acuma, în cea mai interesantă situaţie a ei.

În timp ce în încăperile de jos se pregăteau bunătăţile acestea, Amelia, părăsind salonul, urcă scara şi se pomeni, fără să-şi dea prea bine seama cum, în cămăruţa pe care-o ocupase înainte de-a se mărita şi în acelaşi fotoliu în care petrecuse atâtea ceasuri de amărăciune. Ea se lăsă în braţele lui ca şi cum acesta i-ar fi fost un vechi prieten şi începu să se gândească la săptămâna care abia trecuse şi la viaţa ei dinainte de asta. Să priveşti aşa de repede înapoi, cu tristeţe şi plină de nelămurire; să tânjeşti după ceva care, o dată dobândit, aduce mai degrabă necaz şi întristare decât bucurie; iată soarta sărmanei, micuţei noastre făpturi, a acestei nevinovate şi rătăcite drumeţe în

marea îmbulzeală care se zbate în Bâlciul deşertăciunilor.

Aici şezu Amelia, şi rechemă plină de iubire icoana aceea a lui George în faţa căreia îngenunchease înainte de căsătorie. Oare îşi mărturisea ea câtă deosebire există între omul care era George în realitate şi acel minunat şi tânăr erou pe care îl divinizase ea? E nevoie de Mulţi, foarte mulţi ani – şi un bărbat trebuie să fie într-adevăr foarte rău – pentru ca mândria şi orgoliul să îngăduie unei femei să facă o asemenea mărturisire. Apoi îi apărură în faţă ochii verzi şi scânteietori ai Rebeccăi şi zâmbetul ei fatal, şi o umplură de groază. Şi rămase aşa un moment, lăsându-se în voia obişnuitei ei înclinări către reverie, în atitudinea aceea de nepăsare şi de melancolie în care-o găsise buna servitoare în ziua când îi adusese scrisoarea prin care George reînnoia cererea lui în căsătorie.

Ea se uită la pătucul alb, care fusese al ei cu puţine zile mai înainte, şi-şi spuse că i-ar plăcea să doarmă în el în noaptea aceea şi să se trezească dimineaţa, ca odinioară, cu chipul zâmbitor al mamei ei deasupra patului. Apoi se gândi cu groază la uriaşul şi funebrul pavilion de damasc din vastul şi întunecosul dormitor care o aştepta în marele hotel din Cavendish Square. Drag pătuc alb! Câte nopţi nesfârşit de Lungi plânsese ea pe perna lui! Ce deznădăjduită era şi cum sperase să moară aici! Iar acuma nu i se împliniseră oare toate dorinţele, şi iubitul pentru care deznădăjduise atâta nu era al ei pentru totdeauna? Scumpă mamă! Cu câtă răbdare şi duioşie stătuse ea de veghe lângă patul acesta! Ameâia se duse şi îngenunche lângă pat, şi acolo sufletul acesta rănit şi sfios, dar blând şi iubitor, îşi căută mângâiere, acolo unde, trebuie să mărturisim, fetiţa noastră îşi îndreptase privirile de foarte puţine ori până acuma. Credinţa ei se rezumase până atunci la iubire; dar inima aceasta întristată, însângerată şi dezamăgită, începea să simtă nevoia unui alt fel de

mângâiere.

Avem noi oare dreptul să repetăm sau să ascultăm rugăciunile ei? Acestea, frăţioare, sunt taine, şi trec dincolo de domeniul Bâlciului deşertăciunilor, unde se desfăşoară povestirea noastră”.

Dar ceea ce poate fi spus e că, atunci când ceaiul fu, în cele din urmă, anunţat, tânăra noastră doamnă coborî scările mult mai voioasă; că nu era abătută şi nu-şi mai plângea soarta, nici nu se mai gândea la răceala lui George sau la ochii Rebeccăi, aşa cum obişnuia să facă în ultima vreme. Ea coborî, îşi sărută tatăl şi mama şi stătu de vorbă cu bătrânul domn, pe care-l înveseli cum nu se mai înveselise el de mult timp. Apoi se aşeză la pianul pe care-l cumpărase Dobbin şi cântă toate vechile cântece care-i plăceau tatălui său. Declară că ceaiul e minunat şi lăudă felul delicat în care era pusă marmelada pe farfurioare. Şi în hotărârea ei de a-i face fericiţi pe toţi ceilalţi, se pomeni fericită şi ea; dormi buştean sub uriaşul şi funebrul pavilion şi se trezi surâzând numai când se întoarse George de la teatru.

A doua zi, George avea de pus la cale „treburi” mai importante decât aceea de a-l vedea pe domnul Kean în rolul lui Shylock. Îndată după sosirea, lui la Londra, el scrisese avocaţilor tatălui său, împărtăşindu-le regala lui dorinţă de a se întâlni cu ei în ziua următoare. Cheltuielile hotelului, cât şi ceea ce-i ciupise la biliard *şi* la cărţi căpitanul Crawley secătuiseră aproape punga tânărului, care dorea să şi-o umple din nou înainte de a porni în călătorie, şi nu mai avea alt mijloc decât acela de a pune mâna pe cele două mii de lire pe care avocaţii erau însărcinaţi să i le plătească. Era perfect convins în sufletul lui că tată-său are să se domolească curând. Cum putea rămâne un părinte aşa de multă vreme împietrit faţă de un fiu ideal cum era el? Iar dacă trecutul şi meritele lui

personale nu izbuteau să înmoaie inima tatălui său, George luă hotărârea să se distingă într-un chip atât de strălucit în viitoarea campanie, încât bătrânul domn să fie silit să i se închine. Şi dacă nu s-ar fi întâmplat aşa? La dracu'! Lumea îi stătea deschisă în faţă! Norocul la cărţi putea să i se schimbe, iar aceste două mii de lire reprezentau o sumă bună de cheltuit.

Astfel că el o expedie din nou, într-o trăsură, pe Amelia la mama ei, cu ordine stricte şi cu deplina libertate ca cele două doamne să cumpere tot ceea ce era trebuincios Unei femei de rangul doamnei George Osborne, care pleca într-o călătorie în străinătate. Nu aveau decât o singură zi ca să-şi completeze garderoba, şi ne putem închipui, prin urmare, că ocupaţia asta le absorbi cu totul. Din nou în trăsură, alergând de la modistă la lenjereasă, escortată până la trăsură de vânzători slugarnici sau de patroni politicoşi, doamna Sedley devenise aproape din nou ea însăşi şi, pentru întâia oară de la catastrofa lor, era cu desăvârşire fericită. Nici doamna Amelia nu era mai presus de bucuria de-a târgui, de-a se tocmi, de-a admira şi de-a cumpăra lucruri drăguţe. (Ar da oare vreun bărbat, oricât de filosof ar fi, două parale pe o femeie, care ar fi mai presus de aşa ceva?) Ea îşi oferi plăcerea de a-şi dărui singură, ascultând de ordinele soţului ei, şi-şi cumpără o impresionantă cantitate de lucruri de îmbrăcat, arătând foarte mult gust şi o aleasă pricepere, după cum spuneau toţi negustorii.

Iar în privinţa războiului care se apropia, doamna Osborne nu era nicidecum înspăimântată; Bonaparte avea să fie zdrobit aproape fără luptă, Vapoarele de cursă porneau în fiecare zi, încărcate cu bărbaţi eleganţi şi cu doamne distinse, spre Bruxelles şi spre Gand. Lumea se ducea nu atâta la război, cât într-o călătorie de plăcere. Ziarele îşi băteau joc de nenorocitul acela de parvenit, de

escrocul acela demn de dispreţ. Un ticălos de corsican ca ăsta să înfrunte armatele Europei şi geniul nemuritorului Wellington! Amelia îi arăta un dispreţ total; căci nu mai e nevoie să spunem că această blândă şi delicată făptură îşi împrumuta părerile de la lumea din jur, asemenea neprihănită fiinţă dând dovadă de prea multă smerenie ca să aibă şi păreri personale. Şi, într-un cuvânt, ea şi doamna Sedley îşi petrecură toată ziua târguind, Amelia arătându-se de o nespusă vioiciune şi încredere cu prilejul acestei prime apariţii în lumea mondenă a Londrei.

În timpul acesta, George, cu pălăria pe-o ureche, cu coatele arcuite în afară şi făcând pe grozavul cu aerul lui marţial, se îndreptă spre Bedford Row şi pătrunse falnic în biroul avocatului, ca şi cum ar fi fost stăpânul acelor conţopişti gălbejiţi care mâzgăleau acolo. Şi cu un aer proteguitor şi plin de semeţie, porunci unuia din ei să-l încunoştinţeze pe domnul Higgs că-l aşteaptă căpitanul Osborne, ca şi cum un *ţivil* de avocat, care avea de trei ori mai multă minte decât el, de cincizeci de ori mai mulţi bani şi de o mie de ori mai multă experienţă, ar fi fost cine ştie ce neisprăvit de subordonat, care să-şi lase numaidecât toate treburile baltă şi să se pună la dispoziţia căpitanului. El nu vedea zâmbetul batjocoritor şi dispreţuitor care făcu înconjurul camerei, de la primul secretar la funcţionarii subalterni, de la funcţionarii subalterni la prăpădiţii de conţopişti şi la curierii cei palizi, îmbrăcaţi în haine prea strâmte pentru ei, în timp ce el stătea în mijlocul lor bătându-şi cizmele cu cravaşa şi cugetând cât de nenorocită era grămada aceea de amărâţi. Nenorociţii şi amanţii ăştia erau perfect informaţi în privinţa afacerilor lui. Ei discutau despre ele în jurul cănilor lor de bere, împreună cu alţi funcţionari, seara, la cluburile lor. Dumnezeule, cu ce nu erau la curent avocaţii din Londra şi funcţionarii acestora! Nimic nu scapă

inchiziţiei lor, iar prietenii lor intimi guvernează în tăcere oraşul nostru.

Poate că punând piciorul în cabinetul domnului Higgs, George se aştepta să-l găsească pe acest *gentleman* gata să-i comunice vreo propunere de compromis sau de împăcare din partea tatălui său; poate că purtarea lui mândră şi rece şi-o însuşise doar ca o dovadă a curajului şi hotărârii sale; dar dacă aşa era, semeţia lui întâlni, din partea avocatului, o răceală de gheaţă şi o nepăsare care făceau fanfaronada lui cu totul ridicolă. Acesta se prefăcea că scrie o scrisoare când intră căpitanul.

— Luaţi loc, vă rog, domnule, zise el, şi vă stau numaidecât la dispoziţie pentru mica dumneavoastră chestiune. Domnule Poe, adu dosarul, te rog! După care se apucă să scrie din nou.

După ce Poe aduse dosarul respectiv, şeful său calculă valoarea celor două mii de lire în acţiuni la cursul zilei şi îl întrebă pe căpitanul Osborne dacă doreşte un cec la purtător asupra bancherilor săi, ori dacă îl însărcinează să cumpere acţiuni pentru această sumă.

— Unul din executorii testamentari ai răposatei doamne Osborne e plecat din oraş, rosti el cu indiferenţă, dar clientul meu doreşte să vă satisfacă dorinţele şi afacerea să fie tranşată cât mai repede cu putinţă.

— Dă-mi un cec, domnule „zise foarte morocănos căpitanul, şi dă-i dracului de şilingi şi de alte mărunţişuri de astea! adăugă el, în timp ce avocatul îi făcea totalul poliţei; şi, mândru că prin gestul lui mărinimos îl silise pe pungaşul ăsta bătrân să roşească, ieşi falnic din birou, cu hârtia în buzunar.

— Până-n doi ani, băiatul ăsta înfundă puşcăria, îi spuse domnul Higgs domnului Poe.

— Nu credeţi, domnule, că Osborne o să-şi schimbe hotărârea?

— Mai degrabă-şi poate schimba hotărârea o statuie, răspunse domnul Higgs.

— A luat-o cam repede, zise funcţionarul. E însurat de-abia de-o săptămână, şi l-am văzut pe el şi pe alţi ofiţeraşi conducând-o pe doamna Highflyer, actriţa, la trăsură, după spectacol.

Pe urmă atacară alt subiect, şi domnul George Osborne dispăru pe dată din memoria acestor *gentlemen.*

Poliţa respectivă era o trată asupra prietenilor noştri Hulker şi Bullock din Lombard Street, spre sediul cărora o porni şi George, crezând că face cine ştie ce afacere, căci de-acolo îşi ridica el în mod obişnuit banii. Domnul Frederick Bullock, cu chipul gălbejit" aplecat asupra unui registru la care stătea un modest funcţionar, se întâmplă să fie tocmai în birou când intră George. Faţa lui căpătă o culoare şi mai cadaverică văzându-l pe căpitan şi se strecură repede, ca un vinovat, la cel mai îndepărtat birou. George, care se holba la grămada de bani (căci nu mai încasase până atunci niciodată o asemenea sumă! era prea absorbit ca să mai bage de seamă şi mutra sau fuga cadavericului pretendent al surorii sale.

Fred Bullock îi povesti apoi bătrânului Osborne atât apariţia, cât şi purtarea fiului său.

— A intrat îndrăzneţ ca un paj, zise Frederick, şi a încasat tot, până la ultimul şiling. Cât timp or să-i ajungă unui asemenea băiat câteva sute de lire?

Osborne începu să înjure îngrozitor, susţinând că puţin îi pasă lui când şi cât de repede are să-şi cheltuiască banii. Fred lua acuma masa în fiecare zi în Russell Square. Dar cu toate astea, George era cât se poate de mulţumit de felul cum îi merseseră treburile în ziua aceea. Întreg bagajul şi echipamentul lui personal fu repede pregătit, iar el plăti prin cecuri asupra agenţilor săi, cu generozitatea unui lord, cumpărăturile Ameliei.

CAPITOLUL XXVII

ÎN CARE AMELIA ÎNTÂLNEŞTE REGIMENTUL LUI GEORGE

Când minunata trăsură a lui Jos se opri în faţa uşii hotelului din Chatham, prima figură pe care-o recunoscu Amelia fu faţa prietenoasă a căpitanului Dobbin, care măsurase strada de mai bine de-un ceas aşteptând să-i sosească prietenii. Căpitanul, cu nasturii lucitori pe veston, cu centiron roşu-închis şi cu sabie, prezenta un aspect milităresc care-l făcu pe Jos cât se poate de mândru de-a putea arăta că are asemenea cunoştinţe, şi corpolentul civil îl salută cu o demonstraţie de prietenie foarte diferită de felul în care Jos binevoise să-şi primească prietenul la Brighton şi în Bond Street.

Alături de căpitan era şi sublocotenentul Stubble, care, atunci când caleaşca se apropie de hotel, izbucni: „Pe cinstea mea! Ce fată drăguţă!” aprobând din toată inima alegerea lui Osborne. Căci, într-adevăr, Amelia, îmbrăcată cu blana de la nuntă şi cu panglicile ei trandafirii, cu obrajii aprinşi din pricina călătoriei rapide în aer liber, arăta atât de proaspătă şi de drăgălaşă, încât îndreptăţea din plin complimentul sublocotenentului, iar Dobbin simţi că tânărul îi e tare drag pentru cuvintele pe care le rostise. În timp ce el înainta ca să ajute doamna să coboare din trăsură, Stubble băgă de seamă ce mânuţă gingaşă îi întinse ea şi ce delicat şi nostim picioruş cobora scara. Se înroşi până peste urechi şi execută cea mai adâncă plecăciune de care era în stare; la care Amelia, văzând numărul regimentului al...-lea brodat pe chipiul

sublocotenentului, răspunse zâmbindu-i îmbujorată şi făcându-i şi ea o reverenţă, care sfârşi prin a-l pironi locului pe tânărul sublocotenent. Începând din ziua aceea, Dobbin se purtă cu mai multă blândeţe cu domnul Stubble şi-l îndemna mereu să-i vorbească despre Amelia, atât în timpul plimbărilor lor particulare, cât şi la regiment. Deveni o modă ca toţi tinerii şi lealii camarazi din regimentul al...-lea s-o adore şi s-o admire pe doamna Osborne. Purtarea ei simplă şi fără prefăcătorie, ca şi sfioasa ei bunăvoinţă le câştigară pe de-a-ntregul inimile lor curate; simplitate şi suavitate cu neputinţă de redat prin cuvinte. Dar cine n-a fost fermecat de calităţile acestea la o femeie şi n-a recunoscut în ele prezenţa tuturor celorlalte virtuţi, chiar dacă vorbind ea nu-ţi spune decât că e angajată pentru cadrilul care urmează sau că e foarte cald? George, care fusese întotdeauna fruntea regimentului său, crescu nemaipomenit de mult în ochii tineretului din regiment prin gestul lui nobil de a se fi însurat cu o tânără făptură fără avere şi prin alegerea unei tovarăşe atât de drăgălaşe şi gingaşe.

Spre surprinderea ei, în camera care-i aştepta pe călători, Amelia găsi o scrisoare adresată doamnei căpitan Osborne. Era un bilet triunghiular, pe hârtie trandafirie, cu o pecete reprezentând un porumbel şi-o ramură de măslin, cu mult belşug de ceară de culoare albastru-deschis şi acoperit cu un foarte lătăreţ, deşi nehotărât, scris feminin.

— E mâna doamnei Peggy O’Dowd, zise George râzând. O recunosc după sigiliu.

Şi era într-adevăr un bilet de la doamna maior O’Dowd, solicitând plăcerea de a se bucura de societatea doamnei Osborne chiar în acea seară, la o mică serată prietenească.

— Trebuie să te duci, spuse George. Acolo ai să faci cunoştinţă cu tot regimentul. O’Dowd comandă

regimentul, iar Peggy îl comandă pe O’Dowd.

Dar nu trecuseră nici câteva minute de când petreceau pe socoteala scrisorii doamnei O’Dowd, când uşa se deschise cu violenţă, şi o doamnă durdulie şi voioasă, în costum de călărie şi urmată de doi din ofiţerii noştri, intră în cameră.

— Zău că n-am putut aştepta până la ora ceaiului. Prezintă-mă, George, dragul meu prieten, doamnei dumitale. Doamnă, sunt încântată să vă văd şi să vă prezint pe soţul meu, maiorul O’Dowd! Şi cu asta, voioasa doamnă în costum de călărie strânse foarte călduros mâna Ameliei, iar aceasta din urmă îşi dădu numaidecât seama că doamna din faţă era chiar aceea de care râdea atât de des soţul său. Ai auzit multe despre mine de la soţul dumitale, spuse doamna, cu multă vioiciune.

— Aţi auzit multe despre ea, repetă soţul ei, Maiorul.

— Şi sunt sigură că m-a încondeiat, răspunse doamna O’Dowd, adăugând că George e un drac împieliţat plin de răutate.

— De asta garantez, zise maiorul, încercând să-l privească cu înţeles, aşa că George începu să râdă.

Iar doamna O’Dowd, dându-i o uşoară lovitură de cravaşă, îi spuse maiorului să stea liniştit, după care ceru să fie prezentată doamnei căpitan Osborne, după toate regulile.

— Doamna, draga mea, zise George plin de gravitate, este foarte bună, binevoitoarea şi nepreţuita mea prietenă, Auralia-Margaretta, zise Peggy.

— Pe legea mea, aici ai dreptate! interveni maiorul.

— Zisă Peggy, soţia maiorului Michael O’Dowd, din regimentul nostru, şi fiica lui Fitzjurld Bersford de Burgo Malony, de Glenmalony, comitatul Kildare.

— Şi de Muryan Squeer, Dobblin, zise doamna, cu o netulburată superioritate.

— Şi de Muryan Squeer, bineînţeles, şopti maiorul.

— Acolo mi-ai făcut curte, dragul meu maior, spuse doamna, iar maiorul o aprobă, aşa cum, în general, aproba tot ceea *ce-i* spunea ea când se găseau în lume.

Maiorul O'Dowd, care îşi slujise suveranul în toate colţurile lumii şi-şi plătise fiecare pas din avansare prin acte de curaj şi îndrăzneală mai mari decât meritau gradele câştigate, era cel mai modest, mai tăcut, *mai* blând şi mai paşnic dintre oamenii mici de statură şi aşa de supus soţiei sale, ca şi cum ar fi fost codiţa ei. La masa de la popotă stătea tăcut şi bea zdravăn. Când se simţea plin de lichior, se ducea, clătinându-se şi fără să scoată o vorbă, acasă. Când vorbea, o făcea pentru a cădea de acord indiferent cu cine şi asupra oricărui subiect; şi trecea prin viaţă în desăvârşită tihnă şi bună dispoziţie. Cea mai grozavă zăpuşeală din India nu i-a înfierbântat niciodată firea, şi nici frigurile galbene nu l-au zgâlţâit vreodată. Se ducea la baterie cu aceeaşi nepăsare ca şi la masă; mânca broască-ţestoasă şi carne de cal cu o plăcere şi o poftă egală şi avea o mamă bătrână, doamna O'Dowd de O'Dowdstown, din cuvântul căreia n-a ieşit într-adevăr niciodată, decât atunci când a fugit de-acasă ca să se înroleze şi când s-a încăpăţânat să se însoare cu îngrozitoarea Peggy Malony.

Peggy era una din cele cinci surori şi unul din cei unsprezece copii ai nobilei case de Glenmalony; dar bărbatul ei, deşi văr cu ea dinspre partea mamei, nu avea, din pricina asta, nepreţuitul avantaj de-a fi înrudit cu familia Malony, pe care ea o considera a fi cea mai vestită familie din lume. După ce încercase nouă sezoane la Dublin şi două la Bath şi Cheltenham şi nu-şi găsise încă un tovarăş de viaţă, domnişoara Malony îi porunci vărului său Mick să se însoare cu ea, când fata împlinise 33 de ani; şi cinstitul băiat, ascultând-o, o duse în Indiile

Occidentale, să prezideze societatea doamnelor din regimentul al...-lea, în care el fusese tocmai mutat.

Înainte de-a fi trecut o jumătate de oră de când doamna O'Dowd se afla în tovărăşia Ameliei (ca şi de altfel în tovărăşia oricărei alte persoane), această îndatoritoare doamnă îi expuse noii sale prietene toată originea şi arborele ei genealogic.

— Draga mea, zise ea cu bunăvoinţă, intenţia mea era să mi-l fac pe George frate, iar sora mea Glorvina i s-ar fi potrivit de minune. Dar cum trecutul e trecut şi cum el era logodit cu dumneata, ei bine, m-am hotărât să te socot ca pe-o soră, să te consider şi să te iubesc ca pe cineva din familie. În orice caz, ai o figură aşa de drăgălaşă şi de bună, că sunt sigură, ţi-o jur, c-o să ne înţelegem şi c-ai să faci parte din familia noastră.

— Sigur c-aşa are să fie, rosti O'Dowd, cu un aer de aprobare; iar Amelia se simţi cât se poate de înveselită şi de recunoscătoare felului acestuia brusc de-a fi introdusă într-o familie atât de numeroasă.

— Aici suntem cu toţii buni camarazi, continuă nevasta maiorului. Nu există un „singur regiment din armată în care să găseşti o societate mai unită sau o popotă mai plăcută. Nu există nici certuri; nici hărţuieli, nici bârfeli şi nici flecăreală printre *noi.* Ne avem ca fraţii, nu altceva!

— Mai ales cu doamna Magenis, zise George râzând.

— M-am împăcat cu doamna căpitan Magenis, deşi purtarea ei faţă de mine numai cât nu mi-a scos peri albi şi mai-mai să mă ducă la groapă de supărare.

— Tu, care ai un păr negru atât de frumos, Peggy, draga mea! exclamă maiorul.

— Ţine-ţi gura, Mick, neghiobule! Bărbaţii ăştia ţi se pun întotdeauna de-a curmezişul, doamnă Osborne, draga mea; cât despre Mick al meu, i-am spus de nenumărate ori că nici n-ar trebui să deschidă gura vreodată, în afară de

cazul când dă comanda sau când îşi vâră mâncare şi băutură în ea. Am să te pun eu la curent cu treburile regimentului când o să fim singure. Prezintă-mă acuma fratelui dumitale; straşnic bărbat, pe legea mea, şi-mi aduce aminte de vărul meu, Dan Malony (Malony de Ballymalony, draga mea, ştii, care s-a însurat cu Ophalia Scully de Oysterstown, verişoara lordului Poldoody). Domnule Sedley, sunt încântată de cunoştinţă. Îmi închipui că o să luaţi astăzi masa la popotă. Ia seama la dracul acela de doctor, Mick, şi oricum ar fi, să-ţi păstrezi cumpătul la masa mea din seara asta.

— Regimentul 150 ne dă azi o masă de adio, scumpa mea, interveni maiorul, dar vom face rost cu uşurinţă de-o invitaţie şi pentru domnul Sedley!

— Fugi repede, Simple! (Sublocotenentul Simple, din regimentul nostru, draga mea Amelia, am uitat să ţi-l prezint.) Fugi cât mai repede şi transmite colonelului Tavish complimente din partea doamnei maior O'Dowd şi spune-i că domnul căpitan Osborne a venit cu cumnatul său, pe care-l vom aduce la popota Regimentului 150 la ora cinci exact... când dumneata şi cu mine, draga mea, vom lua o gustare chiar aici, dacă nu-i cu supărare.

Înainte ca doamna O'Dowd să-şi fi terminat peroraţia, tânărul sublocotenent şi alerga pe scări în jos pentru a-şi aduce la îndeplinire însărcinarea.

— Supunerea este sufletul armatei. Noi o să ne ducem la datoria noastră, în timp ce doamna O'Dowd o să rămână aici să te instruiască, Emmy, zise căpitanul Osborne.

Şi cei doi domni, luându-l fiecare de câte-o aripă pe maior, ieşiră odată cu numitul ofiţer, strâmbându-se unul la altul pe deasupra capului lui.

Şi acum, având-o pe noua ei prietenă în deplină stăpânire, impetuoasa doamnă O'Dowd începu să reverse asupra acesteia o asemenea avalanşă de informaţii, că

memoria nici unei biete tinere femei nu i-ar fi putut face faţă. Îi servi Ameliei mii de amănunte cu privire la foarte numeroasa familie a cărei membră, se pomeni uluita şi tânăra doamnă.

— Doamna Heavytop, soţia colonelui, a murit în Jamaica de friguri galbene, combinate cu o mare dezamăgire sentimentală, pentru că oribilul şi bătrânul colonel, care are capul chel ca o ghiulea de tun, făcea ochi dulci unei metise de-acolo...

Doamna Magenis, deşi fără pic de educaţie, era o femeie cumsecade, dar avea o limbă a dracului, şi ar fi înşelat-o la *whist* chiar pe mamă-sa. Pe când doamna căpitan Kirk era gata să-şi rostogolească ochii ei stacojii numai la ideea unui nevinovat joc de cărţi („cu toate că tatăl meu, un om atât de evlavios cum nu există altul, unchiul meu Dane Malony şi vărul nostru, episcopul, fac de când îi ştiu câte-un loto sau câte-un *whist* în fiecare seară”).

— Niciuna din doamnele astea însă nu merg de astă dată cu regimentul, adăugă doamna O’Dowd. Fanny Magenis rămâne cu mamă-sa, care vinde cărbuni şi cartofi, fără doar şi poate, în Islington-town, lângă Londra, deşi ea se lăuda întotdeauna cu corăbiile lui taică-său şi ni le arată când merg în susul râului; iar doamna Kirk şi copiii ei vor rămâne aici, în Bethesda Place, ca să fie aproape de predicatorul ei favorit, doctorul Ramshorn. Doamna Bunny e într-o situaţie interesantă... şi e veşnic aşa... i-a şi dăruit locotenentului şapte odrasle. Iar soţia sublocotenentului Posky, care-a venit aici cu două luni înaintea dumitale, draga mea, şi s-a certat de zeci de ori până acum cu Tom Posky, de se aude în toată cazarma (se zice că şi-au aruncat cu farfuriile în cap, dar Tom n-a mărturisit niciodată de ce îi era ochiul vânăt), o să plece îndărăt la maică-sa, care ţine un pension de fete la Richmond... mare

ghinion pentru ea să se fi lăsat răpită de el! Unde ţi-ai făcut educaţia, draga mea? Eu am fost crescută, şi-a costat o groază de bani întreţinerea, la pensionul doamnei Flanahan de la Hyssus Grove, în Booterstown, lângă Dublin, *şi* aveam o marchiză care ne învăţa cum se pronunţă la Paris şi un general-maior în – retragere din armata franceză care ne preda gimnastica...

Uluita noastră Amelia se pomeni aşadar dintr-odată făcând parte din această eterogenă familie, cu doamna O'Dowd ca soră mai mare. La ceai, doamna Osborne fu prezentată şi celorlalte rubedenii feminine, cărora, dat fiind că era tăcută, binevoitoare şi nu din cale-afară de frumoasă, le făcu o impresie mai degrabă plăcută, asta însă până când sosiră de la popota regimentului 150 şi domnii, care începură s-o admire într-atât, încât surorile ei se porniră, bineînţeles, să-i găsească felurite cusururi.

— Nădăjduiesc că Osborne a pus cruce nebuniilor, spuse doamna Magenis către doamna Bunny.

— Dacă dintr-un desfrânat pocăit poate ieşi un soţ bun, sunt sigură că are să aibă mare noroc cu George, observă doamna O'Dowd adresându-se doamnei Posky, care-şi pierduse locul de cea mai tânără căsătorită şi era cât se poate de pornită împotriva uzurpatoarei.

Cât despre doamna Kirk, această discipolă a doctorului Ramshorn, ea puse Ameliei una sau două întrebări de principiu, ca să vadă dacă era o neştiutoare sau dacă era o bună creştină, şi aşa mai departe, şi aflând, din naivitatea răspunsurilor doamnei Osborne, că se găsea încă într-o desăvârşită beznă, îi puse în mână trei cărţulii cu poze de un *penny,* adică: *Strigăte în pustiu, Spălătoreasa din Vlandsivorth Common* şi *Cea mai bună baionetă a soldatului britanic,* pe care, spre a o lumina cât mai repede cu putinţă, doamna Kirk o ruga pe Amelia să le citească chiar în seara aceea, înainte de-a se culca.

Dar absolut toţi bărbaţii, ca buni prieteni ce erau, se aşezară în jurul drăgălaşei soţii a camaradului lor şi îi făcură curte cu o galanterie specific ostăşească. Ea îşi avu micul ei succes, care-o făcu să-i vină inima la loc şi să-i scânteieze ochii. George era mândru de succesul nevestesii şi era încântat de felul plin de voioşie şi de graţie, deşi naiv şi puţin sfios, cu care primea ea atenţiile *gentleman*-ilor şi cu care răspundea la complimentele lor. Iar el, în uniforma lui, cu cât era el mai frumos decât oricare alt bărbat din cameră! Amelia simţea că el o observa cu dragoste şi roşea de bucurie în faţa bunătăţii lui. „Am să fiu drăguţă cu toţi prietenii lui, se hotărî ea în sinea ei. Am să-i iubesc pe toţi, aşa cum îl iubesc şi pe el. Am să caut să fiu întotdeauna voioasă şi binevoitoare şi am să-i fac căminul fericit!”

Regimentul o primi într-adevăr cu mult entuziasm, căpitanii o aprobau, locotenenţii o aplaudau, sublocotenenţii o admirau. Bătrânul Cutler, doctorul, făcu două sau trei glume, pe care, dat fiind caracterul lor strict profesional, nu mai e nevoie să le repetăm; iar

Cackle, asistentul, doctor în medicina de la Edinburgh, binevoi s-o întrebe ceva în legătură cu literatura şi-o puse la încercare cu cele trei din cele mai bune citate franţuzeşti ale sale. Tânărul Stubble umbla de la un bărbat la altul, şoptind: „Pe cinstea mea! Nu-i aşa că-i o fată drăguţă?” şi nu-şi mai lua ochii de la ea, până când fu adus grogul.

Cât despre căpitanul Dobbin, el nu schimbă cu Amelia niciun cuvânt toată seara. Dar el şi căpitanul Porter din regimentul al 150-lea îl duseră pe Jos acasă la hotel, căci era beat turtă şi povestise cu mult efect istoria lui cu vânătoarea de tigri, atât la masa de la popotă, cât şi la *soiree*[21], la doamna O’Dowd, care-şi pusese turbanul ei cu

[21] Serată (fr.).

pană de pasărea-paradisului. Lăsându-l pe perceptor pe mâna servitorului său, Dobbin hoinări prin preajmă, fumându-şi ţigara în faţa uşii hotelului. În timpul acesta, George îşi înfăşură cu multă grijă nevasta în şal şi plecară de la doamna O'Dowd, după ce ea strânse mâna tuturor tinerilor ofiţeri, care o însoţiră la trăsură şi care aclamară cu veselie vehiculul acesta în timp ce se îndepărta. Astfel că Amelia îi dădu lui Dobbin mica ei mână în timp ce coborî din trăsură şi îl mustră, zâmbind, pentru că nu o băgase de loc în seamă toată seara.

Căpitanul continuă această vătămătoare distracţie şi fumă încă mult timp după ce hotelul şi strada adormiseră. Pândi cum se sting luminile din salonul lui George şi cum se aprind în dormitorul alăturat şi cum se sting apoi şi aici. Era dimineaţă aproape când se întoarse şi el acasă. Putea desluşi aclamaţiile de pe vasele ancorate pe fluviu, care-şi luau încărcătura înainte de-a porni pe Tamisa în jos.

CAPITOLUL XXVIII

ÎN CARE AMELIA NĂVĂLEŞTE ÎN ŢĂRILE-DE-JOS

Regimentul şi ofiţerii săi urmau să fie transportaţi în acest scop pe vasele echipate de guvernul majestăţii-sale; şi a treia zi după întrunirea festivă din apartamentele doamnei O'Dowd. În mijlocul aplauzelor echipajelor vaselor Companiei Indiilor Orientale de pe fluviu şi a militarilor de pe ţărm, fanfara intonând imnul naţional, ofiţerii fluturându-şi chipiele, iar trupele scoţând urale vitejeşti, vasele coborâră în josul fluviului şi porniră sub escortă spre Ostanda. În timpul acesta, tânărul Jos binevoi s-o ia

sub aripa lui proteguitoare pe soră-sa cât şi pe soţia maiorului „ale căror bunuri şi proprietăţi mobile, incluzând şi faimoasa pasăre a paradisului şi turbanul, plecaseră în cea mai mare parte cu bagajele regimentului; astfel că cele două eroine ale noastre călătoriră fără grijă până la Ramsgate, unde se găseau nenumărate pacheboturi, într-unul din care făcură şi ele o rapidă traversare la Ostanda.

Această perioadă a vieţii duse de Jos de-atunci încolo cunoscu atâta belşug de întâmplări, încât îi puse la îndemână subiecte de conversaţie pentru mulţi ani după aceea, şi chiar povestea cu vânătoarea de tigri fu înlocuită cu istorisiri mult mai vijelioase pe care avea să le povestească în legătură cu marea bătălie de la Waterloo.

De îndată ce consimţise s-o însoţească pe soră-sa în străinătate, se observă că încetă de a-şi mai rade mustaţa. La Chaiham luă parte la parăzi *şi* la exerciţii cu un zel nespus. Asculta cu cea mai mare atenţie convorbirile fraţilor lui de arme (după cum avea să le spună el uneori, mai târziu) şi învăţă cât putu mai mulţi termeni militari. În studiile acestea ale lui, doamna O'Dowd îi fu de mare ajutor; iar în ziua când, în cele din urmă, se îmbarcară pe bordul „Frumosului trandafir", care urma să-i ducă la destinaţie, îşi făcu apariţia într-o redingotă plină de găitane, cu pantaloni de pânză groasă şi purtând o uriaşă pălărie împodobită cu o elegantă panglică cusută cu aur. Având trăsura cu el şi înştiinţând, cu un aer confidenţial, pe toţi cei de pe bord că se duce să se întâlnească cu armata ducelui de Wellington, oamenii îl luau drept cine ştie ce mare personaj, comisar general sau măcar curier al guvernului.

El suferi enorm în timpul călătoriei, iar doamnele se simţiră de asemenea foarte rău; dar Amelia reînvie atunci când vasul ajunse la Ostanda, pentru că zări vasele care transportau regimentul ei şi care intrară în port aproape

odată cu „Frumosul trandafir”. Jos se duse la hotel într-o stare de completă prăbuşire fizică, în timp ce căpitanul Dobbin însoţea doamnele, după care se ocupă de ridicarea de pe vas şi de la vamă a trăsurii şi a bagajului lui Jos, domnul Sedley fiind în momentul acela fără servitor, deoarece valetul lui Osborne, precum şi îmbuibatul lui servitor conspiraseră împreună la Chatham şi refuzară pe neaşteptate să se îmbarce. Această revoltă, care izbucni cu totul pe negândite şi în cea din urmă zi, îl înspăimântă într-atâta pe domnul Sedley-junior, încât acesta fu pe punctul de-a renunţa la expediţie, dar căpitanul Dobbin (care îi dăduse un ajutor imens cu prilejul istoriei ăsteia, zicea Jos) îl mustră cu asprime şi-l ironiză din gros; mustăţile, pe de altă parte, îi crescuseră, aşa că Jos fu în cele din urmă convins să se îmbarce, În locul distinşilor şi bine hrăniţilor servitori londonezi, care nu ştiau altceva decât să vorbească englezeşte, Dobbin îi făcu rost lui Jos de-un mic şi tuciuriu servitor belgian, care nu ştia niciun fel de limbă, dar care, prin felul de-a fi şi prin faptul că i se adresă domnului Sedley cu „domnia-voastră”, câştigă numaidecât bunăvoinţa acestui *gentleman.* Timpurile au schimbat acum Ostanda; printre britanicii care mişună pe acolo, foarte puţini sunt cei care arată ca lorzii sau care se poartă ca membrii aristocraţiei noastre de sânge. Ei sunt în cea mai mare parte prost îmbrăcaţi, au rufăria murdară, sunt amatori de biliard şi de *brandy,* de ţigări şi de mâncăruri proaste.

Dar e de datoria noastră să spunem că era o regulă ca fiecare englez din armata ducelui de Wellington să-şi plătească ceea ce consuma. Amintirea unei asemenea comportări face cinste, cu siguranţă unei naţiuni de negustori. Era o binecuvântare pentru o ţară comercială ca Belgia să fie străbătută de-o armată de muşterii de felul acestora şi să aibă de hrănit asemenea luptători solvabili.

Iar ţara pe care ei veniseră s-o apere nu era de loc milităroasă. În decursul unei îndelungate perioade istorice ei au lăsat altor popoare onoarea de-a se încăiera pe pământul lor. Când autorul de faţă s-a dus să cerceteze, cu ochi vultureşti, câmpul de luptă de la Waterloo, l-am întrebat pe conductorul diligenţei, un bătrân maiestuos şi cu înfăţişare de veteran, dacă a fost şi el la război. *„Passi bete"*[22] – răspuns şi simţire pe care niciun francez nu le-ar putea exprima – i-a fost replica. Dar, pe de altă parte, surugiul poştalionului cu care călătoream era un *viconte,* fiu al vreunui general imperial falit, care primi câţiva *penny* ca să aibă de bere pe drum. Morala este, fără îndoială, destul de bună.

Ţara asta liniştită, acoperită cu şesuri înfloritoare, nu putuse fi niciodată mai bogată şi mai îmbelşugată ca la începutul verii acelui 1815, când câmpiile ei verzi şi oraşele ei paşnice se însufleţiseră de mulţimea uniformelor roşii, când pe largile ei chaussées[23] roiau strălucitoare echipaje englezeşti, când uriaşele ei vase ce navigau pe canale, plutind printre păşuni bogate şi bătrâne, sătucuri fermecătoare şi ciudate sau pe lângă castele străvechi pitite printre arbori uriaşi, erau supraîncărcate de turişti englezi cu stare şi când soldatul care bea la hanul din sat nu numai că bea, dar îşi şi plătea consumaţia, iar Donald Scoţianul[24], instalat într-o casă ţărănească flamandă, legăna copăiţa copilului, în timp ce Jean şi Jeannette erau plecaţi la strâns fânul. Întrucât pictorii sunt înclinaţi tocmai acum spre subiecte războinice, eu le sugerez subiectul acesta, pe care-l găsesc foarte potrivit pentru penel, când

[22] Nu-s aşa de prost (fr.).

[23] Şosele (fr.).

[24] Întâmplare pomenită în *Istoria bătăliei de la Waterloo* a domnului Gleig (n.a.).

ai de gând să ilustrezi principiul unui cinstit război englezesc. Totul părea strălucitor şi nevinovat ca o paradă din Hyde Park. În timpul acesta, Napoleon, adăpostit îndărătul unui şir de fortăreţe de frontieră, punea la cale atacul care trebuia să-i transforme pe toţi oamenii ăştia cumsecade în nişte fiinţe sălbatice şi însetate de sânge şi să le ia viaţa la atâţia dintre ei.

Fiecare avea un sentiment de încredere atât de desăvârşit în conducător (căci credinţa neclintită pe care ducele de Wellington o inspira întregii naţiuni engleze era tot atât de intensă ca şi cel mai frenetic entuziasm cu care Franţa îl privise o vreme pe Napoleon), ţara era într-o atât de perfectă şi metodică stare de apărare, iar în caz de nevoie ajutorul era atât de aproape şi putea fi atât de copleşitor, încât spaima era un sentiment necunoscut, iar călătorii noştri, dintre care doi erau foarte timizi din fire, se simţeau cu totul liniştiţi, ca şi restul mulţimii de turişti englezi. Faimosul regiment, cu o parte din ofiţerii căruia am făcut cunoştinţă, fu transportat pe vase ce navigau pe canal la Bruges şi la Gand, de unde trebuiau să pornească în marş spre Bruxelles. Jos le însoţi pe doamne la vasele de cursă, pe care toţi vechii călători prin Flandra trebuie să şi le reamintească pentru luxul şi comoditatea pe care o ofereau. Atât de nemaipomenit de bune erau mâncarea şi băutura pe bordul acestor leneşe, dar foarte comode, vase, încât au dat naştere unei legende despre un călător englez care, venind în Belgia pentru o săptămână şi călătorind pe una din aceste corăbii, fu nespus de încântat de felul în care se călătorea acolo, şi astfel se ducea într-una de la Gand la Bruges până ce a fost inventat drumul-de-fier, când, odată cu cea din urmă cursă a vasului, călătorul nostru se aruncă în apă şi se înecă. Sfârşitul lui Jos n-avea să se asemene cu acesta, dar încântarea lui atingea desăvârşirea, iar doamna O’Dowd stăruia în a

susţine că nu-i mai trebuia decât sora ei Glorvina pentru ca Jos să se simtă cu totul fericit. El stătea toată ziua pe punte sorbind bere flamandă, ţipând după Isidor, servitorul său, şi flecărind plin de galanterie cu doamnele.

Avea un curaj nemaipomenit.

— Atacă-ne, Boney! striga el. Scumpa mea fetiţă, biata mea Emmy, nu te speria! Nu există nicio primejdie. Aliaţii vor fi la Paris în două luni, ţi-o Spun eu, când am să te invit la masă la Palais Royal, pe cinstea mea! Sunt trei sute de mii de ruşi, ţi-o spun eu, care intră tocmai acum în Franţa prin Maienţa şi peste Rhin... trei sute de mii, comandaţi de Wittgenstein[25] şi de Barclay de Tolty[26], draga mea! Tu nu te pricepi în chestii militare, iubito! Eu însă da, şi-ţi garantez că nu există infanterie în toată Franţa care să se poată măsura cu infanteria rusească şi nici vreun general de-al lui Boney vrednic să-i dezlege cureaua încălţămintelor lui Wittgenstein. Vin apoi austriecii; ei au cinci sute de mii de oameni, cum mă vezi şi cum te văd, şi în zece zile vor trece graniţa şi ei sub comanda lui Schwartzenberg şi a prinţului Carol[27]. Vin apoi prusacii, sub comanda viteazului prinţ mareşal. Arată-mi mie un singur comandant de cavalerie ca el, acuma, după ce s-a terminat cu Murat[28]. Ce zici, doamnă O'Dowd? Dumneata crezi că fetiţa noastră are motive să se teamă? Există vreun temei de nelinişte, Isidor? Ce părere ai, domnule?

---

[25] Piotr Hristianovici Wittgenstein (1768-1842), feldmareşal. În 1812 a comandat corpul de armată care bara drumul spre Petersburg.

[26] *Mihail Bogdanovici Barclay de Tolty* (1761-1818), comandant al armatelor ruseşti, erou al primului război de apărare a patriei din 1812.

[27] Ludwig Johann Carol (1771-1847), comandant suprem al armatei austriece de pe Rin între 1796-1799 ; a repurtat victorii împotriva francezilor.

Mai adu-mi puţină bere!

Doamna O’Dowd spuse că „Glorvina ei nu se îngrozea de niciun om din lume, necum de un francez”, şi dădu peste cap un pahar de bere clipind din ochi într-un fel care arăta toată slăbiciunea ei pentru băutura respectivă.

Găsindu-se adeseori în prezenţa inamicului, sau, cu alte cuvinte, de faţă cu doamnele la Cheltenham şi la Bath, prietenul nostru perceptorul pierduse mare parte din vechea lui sfială, şi acum era cât se poate de guraliv, îndeosebi atunci când se găsea fortificat cu lichior. Era, am putea spune, favoritul regimentului, ospătându-i regeşte pe tinerii ofiţeri şi înveselindu-i cu aerele lui războinice. Şi, deoarece în armată există un binecunoscut regiment care mărşăluieşte cu o capră în fruntea coloanei, în timp ce altul are un cerb, George spuse, făcând aluzie la cumnatul său, că regimentul lui merge cu un elefant.

De când Amelia făcuse cunoştinţă cu regimentul, lui George începu să-i cam fie ruşine de-o anumită societate pe care el fusese silit să i-o prezinte şi se hotărî, după cum îi spunea şi lui Dobbin (despre a cărui mulţumire nu mai e nevoie să vorbim), să-şi ceară numaidecât mutarea într-un regiment mai de elită şi să-şi scoată nevasta din mijlocul blestematelor ăstora de femei de rând. Dar vulgaritatea asta de a te ruşina de tovărăşia cuiva se întâlneşte mult mai des printre bărbaţi decât printre femei (exceptând pe foarte distinsele şi elegantele doamne, care, cu siguranţă, se complac în această atitudine); doamna Amelia, fiinţă naivă şi sinceră, nu avea însă niciuna din susceptibilităţile acelea artificiale pe care greşit înţelegea să le aibă soţul ei, dintr-un exces de delicateţe personală: Astfel, pentru că doamna O’Dowd avea o pană de cocoş la pălărie şi un

---

[28] Cumnatul lui Napoleon, pe care acesta l-a făcut rege al Neapolelui. în 1815, încercând să recucerească regatul Neapolelui, a fost împuşcat.

ceas uriaş pe burtă, pe care obişnuia să-l pună să sune cu orice prilej, povestind cum i-a fost dăruit de către tatăl său, în timp ce se suia în trăsură după cununie, toate aceste podoabe, cât şi alte particularităţi exterioare ale nevestei maiorului îi provocau nişte chinuri îngrozitoare căpitanului Osborne de câte ori soţia lui se întâlnea cu majoreasa; pe când Amelia se simţea doar înveselită de excentricităţile distinsei doamne şi nici câtuşi de puţin ruşinată de tovărăşia acesteia.

În timp ce făceau acea binecunoscută călătorie, pe care aproape orice englez din clasa de mijloc a făcut-o de-atunci, se puteau găsi tovarăşe de drum mai instruite, dar foarte puţine care să te desfete mai mult ca doamna maior O'Dowd.

— Să nu-mi vorbeşti mie de vasele astea de canal, draga mea! Trebuie să vezi vasele de canal dintre Dublin şi Baltinasloe. Acolo zic şi eu că se călătoreşte repede; şi ce vite frumoase! Pe legea mea că tată-meu a câştigat o medalie de aur pentru o juncă de patru ani cum n-ai văzut niciodată în ţara asta, şi chiar excelenţa-sa a mâncat o porţie din ea şi a spus că n-a gustat niciodată în viaţa lui carne mai minunată.

Iar Jos mărturisea, oftând, că „în ceea ce priveşte o bucăţică bună de carne împănată, nici prea grasă, nici prea slabă, nu există ţară care să se măsoare cu Anglia.

— Cu excepţia Irlandei, de unde vă vine cea mai bună carne a dumneavoastră, zise doamna maiorului, continuând să facă tot felul de comparaţii cu totul în favoarea propriei ei ţări, ceea ce nu era de loc: neobişnuit printre compatrioţii săi.

Ideea de a compara târgul din Bruges cu cel din Dublin, deşi o sugerase ea însăşi, fu prilej de mare dispreţ şi bătaie de joc din partea ei.

— Ţi-aş fi recunoscătoare dacă ai şti să-mi explici ce

înţeleg ei prin drăcia aceea din mijlocul pieţei? întrebă ea, izbucnind într-un hohot batjocoritor de râs, de parcă ar fi vrut să dărâme străvechiul turn.

Piaţa era plină de soldaţi englezi care se plimbau pe-acolo. Dimineaţa îi trezeau goarnele englezeşti, iar către seară se duceau la culcare în sunetul fluierului şi al tobei; toată ţara şi Europa întreagă era pe picior de război, în aşteptarea celui mai însemnat eveniment din istorie; iar onorabila Peggy O'Dowd, pe care evenimentul acesta o privea la fel ca oricare altul, pălăvrăgea despre Ballinafad şi despre caii din grajdurile de la Glenmalony şi despre vinul de Bordeaux care se bea acolo, iar Jos Sedley intervenea şi el în conversaţie ridicând în slava cerului pilaful şi orezul de la Dumdum, pe când Amelia se gândea la bărbatul *ei* şi la felul în care i-ar putea arăta mai bine dragostea ce i-o purta, ca şi cum acestea ar fi fost marile probleme ale lumii.

Cei cărora le place să lase deoparte cartea de istorie şi să facă speculaţii asupra lucrurilor care *ar fi putut* să se întâmple dacă n-ar fi intervenit evenimentul fatal care a avut loc în realitate (mod de-a medita cât se poate de enigmatic, amuzant, ingenios şi folositor) s-au gândit, fără îndoială, în sinea lor la momentul deosebit de neprielnic pe care l-a ales Napoleon ca să se întoarcă de pe Elba şi să-şi sloboadă vulturul din golful San Juan către Notre Dame. Istoricii noştri ne spun că armatele puterilor aliate erau toate şi în mod providenţial pe picior de război, gata să-l zdrobească în cel mai scurt timp pe împăratul de pe Elba.

— Auguştii speculanţi adunaţi la Viena, care tăiau regatele Europei în bucăţi, potrivit înţelepciunii lor, aveau destule motive să se încaiere între ei şi să facă armatele care-l învinseseră pe Napoleon să se lupte între ele dacă nu le-ar fi fost teamă de întoarcerea obiectului urii lor şi a duşmăniei generale. Cutare monarh îşi avea armata pe

picior de război pentru că îngenunchease Polonia şi era hotărât s-o păstreze pentru el; altul jefuise jumătate din Saxonia şi avea toate motivele să-şi menţină achiziţia; iar un al treilea era foarte îngrijorat de soarta Italiei. Fiecare striga împotriva rapacităţii celuilalt; şi dacă corsicanul n-ar fi făcut altceva decât să aştepte acolo la închisoare până ce toate părţile interesate s-ar fi zvârlit una asupra alteia, el s-ar fi putut reîntoarce şi pune mâna pe putere nestingherit de nimeni. Dar ce s-ar fi întâmplat atunci cu istorisirea noastră şi cu toţi prietenii noştri? Dacă toţi stropii din ea s-ar usca, ce s-ar întâmpla cu marea?

În timpul acesta, preocupările vieţii şi ale existenţei, şi mai cu seamă goana după plăceri, îşi urmau cursul ca şi cum nu se aştepta nimeni ca ele să aibă vreun sfârşit şi ca şi cum duşmanul nu le-ar fi stat în faţă. Când călătorii noştri ajunseră la Bruxelles, unde era încartiruit regimentul lor – nemaipomenit chilipir, cum spuneau toţi – se pomeniră într-una din cele mai vesele şi mai strălucitoare mici capitale din Europa, unde Bâlciul deşertăciunilor îşi întinsese toate barăcile în mijlocul celei mai ademenitoare voioşii şi măreţii. Joc de cărţi se găsea aici din abundenţă, şi dans, din belşug; ospeţe erau berechet ca să-l sature şi să-l încânte pe acest mare mâncău de Jos; era şi un teatru unde nemaipomenita Catalani[29] îşi umplea ascultătorii de desfătare; preumblări de toată frumuseţea, însufleţite toate de-o războinică strălucire; un minunat oraş Vechi, cu costume ciudate şi o arhitectură uimitoare, spre încântarea ochilor micii Amelia, care nu mai văzuse niciodată înainte de asta o ţară străină, lucruri care o umpleau de-o uluire plină de farmec; astfel că în momentul acela, şi încă vreo câteva săptămâni după asta, ocupând o splendidă locuinţă, ale cărei cheltuieli se împărţeau între Jos şi Osborne, care avea bani din belşug

[29] *Catalani Angelica* (1779-1849), vestită cântăreaţă italiană.

şi era plin de atenţii gingaşe faţă de nevasta lui, timp de câteva săptămâni, zic, în cursul cărora luna ei de miere luă sfârşit, doamna Amelia fu tot atât de mulţumită şi de fericită ca orice altă mireasă din Anglia.

Fiecare zi din timpul acestei preafericite epoci însemna o noutate sau o petrecere pentru ei toţi. Era de văzut când o biserică, când o galerie de tablouri, se punea la cale vreo plimbare sau se mergea la Operă. Fanfarele regimentului cântau toată vremea. Cei mai de seamă oameni din Anglia se plimbau prin parc – era o veşnică sărbătoare militară. George, luându-şi în fiecare seară nevasta la o nouă excursie sau petrecere, era cât se poate de încântat de sine, ca de obicei, şi se jura că devenise de-un temperament cu desăvârşire casnic. O excursie sau o petrecere cu *el!* Oare nu era de ajuns pentru a umple de fericire această inimioară? Scrisorile ei, trimise în epoca aceasta doamnei Sedley, acasă, erau pline de mulţumire şi de recunoştinţă pentru vremea petrecută acolo. Soţul ei o îndemna să-şi cumpere coliere, articole de lux, bijuterii şi tot felul de fleacuri. Oh, el era cel mai drăguţ, mai bun şi mai generos dintre oameni!

Faptul că putea admira în voie societatea lorzilor, a soţiilor lor şi a altor personaje din lumea mare, care se înghesuiau în oraş şi apăreau în toate localurile publice, umplu sufletul cu adevărat britanic al lui George de o desfătare fără margini. Căci aceştia nu mai făceau caz de acea fericită răceală şi trufaşă purtare ce caracterizează, întâmplător, pe cei mari la ei acasă şi, apărând în nenumărate localuri publice, catadicseau să se amestece cu restul societăţii pe care-o întâlneau acolo. Într-o seară, la o serată dată de comandantul diviziei din care făcea parte regimentul lui George el avu cinstea să danseze cu *lady* Blanche Thistlewood, fiica lordului Bareacres; şi se înghesui la bufet să le servească pe cele două nobile

doamne cu îngheţată şi răcoritoare; se luptă şi se îmbulzi ca să fie trasă la scară trăsura lui lady Bareacres; iar când ajunse acasă, el se lăudă cu contesa într-un fel în care nici tatăl său nu l-ar fi putut întrece. A doua zi făcu doamnelor o vizită; în parc călări lângă trăsura lor; le invită la un dineu de gală într-un restaurant şi fu nebun de bucurie când acestea primiră. Bătrânul Bareacres, care n-avea prea multă mândrie, dar o uriaşă poftă de mâncare, ar fi mers la masă cu oricine.

— Sper că n-or să mai fie şi alte femei cu noi la masă, spuse *lady* Bareacres după ce cugetă asupra invitaţiei, pe care o primise cu prea mare grabă.

— Pentru Dumnezeu, mamă, nu cumva crezi că omul are să-şi aducă şi nevasta? strigă *lady* Blanche, care ceasuri întregi se lăsase galeş în braţele lui George, în timpul valsului proaspăt adus din străinătate. Bărbaţii, mai treacă-meargă, dar femeile lor...

— Are nevastă, s-a însurat de curând, aud că-i o femeie al naibii de drăguţă! zise bătrânul conte.

— Ei bine, draga mea Blanche, fu de părere *lady* Bareacres, cred că, întrucât papa doreşte să mergem, trebuie să mergem; dar nu-i nevoie să mai facem caz de el şi în Anglia, ştii doar.

Şi astfel, luând hotărârea să nu mai ţină seama de noua lor cunoştinţă în Bond Street[30], aceşti oameni din lumea mare se duseră să se înfrupte din masa acestuia la Bruxelles, catadicsind să-i permită să achite nota, şi-şi puseră în valoare demnitatea făcând-o pe soţia lui să se simtă stânjenită şi excluzând-o cu grijă din conversaţie. Acesta e un fel de demnitate în care excelează englezoaicele din lumea mare. Să observe cum se poartă o doamnă din elită faţă de-o femeie de condiţie socială mai modestă este o minunată petrecere pentru cercetătorul

[30] Stradă în cartierul aristocratic al Londrei.

filosof al Bâlciului deşertăciunilor.

Acest banchet, care îl costă pe nevinovatul George o mare sumă de bani, fu cel mai trist dintre toate ospeţele la care Amelia luă parte în luna ei de miere. Îi trimise mamei sale, acasă, cele mai jalnice dări de seamă asupra banchetului; cum contesa de Bareacres nici nu-i răspundea când scotea şi ea câte o vorbă; cum o fixa cu lorgnon-ul *lady* Blanche şi cum s-a mai înfuriat căpitanul Dobbin de purtarea acestora; şi cum lordul, în timp ce se sculau de la banchet, ceru să vadă nota de plată şi se pronunţă că fusese o masă al dracului de proastă şi al dracului de scumpă. Dar cu toate că Amelia povesti toate lucrurile astea şi scrise acasă despre grosolănia oaspeţilor ei şi despre propria ei înfrângere, bătrâna doamnă Sedley fu foarte încântată şi vorbi despre prietena Ameliei, contesa de Bareacres, cu atâta zel, încât ştirea că fiu-său primea la masă conţi şi contese ajunse până la urechile lui Osborne în City.

Cei care-l cunosc pe actualul general-locotenent *sir* George Tufto, comandant al Ordinului „Bath”[31], şi l-au văzut, aşa cum putea fi văzut, mergând aproape în fiecare zi, gătit şi încorsetat, împăunându-se pe Pall Mall[32], călcând ţanţoş în ghetele lui de lac cu tocuri înalte şi uitându-se obraznic pe sub pălăriile trecătoarelor sau călărind pe-un falnic bidiviu murg şi aruncând ocheade cupeurilor din parc, cei care-l cunosc pe actualul *sir* George Tufto, cu greu ar recunoaşte în el pe cutezătorul peninsular şi pe ofiţerul de la Waterloo. El are acuma părul des, negru şi cârlionţat, sprâncene închise şi favorite de-un roşu întunecat. În 1815 avea păr spălăcit şi era aproape

---

[31] Ordin militar englez, înfiinţat în 1725 de George I.

[32] Stradă londoneză unde se aflau Ministerul de Război al Angliei, precum şi sediile a numeroase cluburi.

chel, avea corpul şi membrele mai pline, dar de curând a slăbit foarte mult. Cam pe la vreo 70 de ani (acum are aproape 80), părul lui, care era foarte rar şi aproape alb, deveni dintr-odată des, brun şi cârlionţat, iar favoritele şi sprâncenele căpătară culoarea lor actuală. Gurile rele spun că pieptul e tot numai vată şi că părul lui, fiindcă nu creşte niciodată, nu-i decât o perucă. Tom Tufto, care e certat cu tatăl lui de foarte multă vreme, susţine că *mademoiselle* de Jaisey, de la Teatrul Francez, i-a smuls părul bunicului său în foaierul actorilor; dar toată lumea ştie că Tom are-o limbă afurisită şi e mort de gelozie; iar peruca generalului n-are nici în clin, nici în mânecă cu povestirea noastră.

Într-o zi, în timp ce o parte din prietenii noştri din regimentul al...-lea hoinăreau prin piaţa de flori din Bruxelles, după ce fuseseră să vadă primăria, despre care doamna maior O'Dowd declară că nu era nici atât de mare şi nici atât de frumoasă ca locuinţa tatălui ei din Glenmalony, veni spre piaţă, călare, un ofiţer superior, urmat de o ordonanţă, şi, dându-se jos de pe cal, se apropie de flori şi alese cel mai minunat buchet ce se putea cumpăra. După ce frumosul buchet fu învelit în hârtie, ofiţerul se aruncă din nou în şa, lăsând buchetul în grija ordonanţei sale, care îl luă, hlizindu-se, şi-şi urmă comandantul ce pornise călare mai departe, cu multă demnitate şi mulţumire de sine.

— Să vedeţi florile de la Glenmalony, observă doamna O'Dowd. Tatăl meu are trei grădinari scoţieni cu nouă ajutoare. Avem un pogon de sere, iar în timpul sezonului, ananaşii sunt tot atât de mulţi ca şi perele. Strugurii noştri trag câte şase livre ciorchinele şi, pe onoarea şi pe conştiinţa mea, cred că magnoliile noastre sunt mari cât ceainicele.

Dobbin, care nu obişnuia niciodată s-o tragă de limbă pe doamna O'Dowd, aşa cum îi plăcea s-o facă răutăciosului

de Osborne (spre marea groază a Ameliei, care îl implora s-o cruţe), se pierdu în mulţime, având o poftă nebună de râs şi bolborosind Dumnezeu ştie ce până ajunse la o depărtare convenabilă, când în mijlocul mulţimii uluite, izbucni într-un hohot nestăvilit.

— De ce râde caraghiosul acela? se miră doamna O'Dowd. Iar îi curge sânge din nas? Mereu pretinde că-i curge sânge din nas, până când are să-şi pompeze tot sângele. Nu-i aşa, O'Dowd, că magnoliile de la Glenmalony sunt mari cât ceainicele?

— Sigur că sunt, dacă nu şi mai mari, Peggy! aprobă maiorul.

Aici convorbirea fu întreruptă, după cum am arătat, de sosirea ofiţerului care a cumpărat buchetul.

— Straşnic cal... cine-i? întrebă George.

— Să vezi calul fratelui meu Molloy Malony, pe Molasses, care-a câştigat cupa „Curragh"! exclamă majoreasa, continuând istoria familiei.

Soţul ei o întrerupse zicând:

— E generalul Tufto, care comandă divizia a...-a de cavalerie. Şi adăugă liniştit: El şi cu mine am primit câte-un glonţ în acelaşi picior la Talavera[33]!

— Acolo v-aţi început cariera! zise George râzând. Generalul Tufto! Atunci, draga mea, au venit şi soţii Crawley.

Amelia simţi un fel de ameţeală, nu ştia bine de ce. Soarele părea că nu mai străluceşte cu atâta măreţie. Acoperişurile ţuguiate ale caselor şi zidurile străvechi părură dintr-odată mai puţin pitoreşti, cu toate că era un minunat apus de soare şi una din cele mai radioase şi mai frumoase zile de la sfârşitul lui mai.

---

[33] *Talavera* – oraş spaniol, unde francezii au fost înfrânţi de englezi în 1809.

CAPITOLUL XXIX

BRUXELLES

Domnul Jos închiriase pentru trăsura lui deschisă o pereche de cai, cu care animale, împreună cu elegantul vehicul din Londra, făcea o figură cât se poate de onorabilă cu prilejul plimbărilor prin împrejurimile Bruxelles-ului. George îşi cumpără un cal de călărie, şi atât el, cât şi căpitanul Dobbin însoţeau deseori trăsura în care Jos şi sora lui făceau zilnic excursii. În ziua aceea ei se duseră în parc pentru distracţia lor obişnuită, şi acolo, ce-i drept, observaţia lui George cu privire la sosirea lui Rawdon Crawley şi a soţiei acestuia se dovedi pe deplin îndreptăţită, în mijlocul unui grup de călăreţi, compus din câteva din cele mai înalte personalităţi din Bruxelles, o văzură pe Rebecca în cel mai nostim şi cel mai bine strâns pe corp costum de călărie, călărind un minunat şi micuţ cal arab pe care îl strunea la perfecţie (artă pe care şi-o însuşise la Queen’s Crawley, unde baronetul, domnul Pitt şi Rawdon însuşi îi dăduseră nenumărate lecţii), alături de elegantul general Tufto.

Sunt sigură că e chiar ducele! strigă doamna maior O’Dowd lui Jos, care se roşi îngrozitor. Iar cel de pe calul murg e lordul Uxbridge. Ce elegant arată! Fratele meu, Molloy Malony, seamănă cu el ca două picături de apă!

Rebecca nu luă în seamă trăsura; dar de îndată ce-o zări pe vechea ei cunoştinţă Amelia, îi semnală prezenţa printr-un graţios zâmbet şi Câteva cuvinte şi trimiţându-i, plină de voioşie, bezele în direcţia vehiculului. Apoi reluă convorbirea cu generalul Tufto, care întrebă cine era ofiţerul acela gras cu fireturi la pălărie, la care Becky

răspunse că „era un ofiţer din serviciul Indiilor Orientale”. Dar Rawdon Crawley se desprinsese din rândurile grupului său şi, venind spre Amelia, îi întinse cu multă prietenie mâna, apoi îi spuse lui Jos:

— Ce mai faci, băiete? şi se uită ţintă la faţa doamnei O’Dowd şi la penele ei de cocoş până când aceasta începu să creadă că-l dăduse gata.

George, care rămăsese în urmă, îi ajunse aproape numaidecât, împreună cu Dobbin, călare şi el, şi duseră mâna la chipie în faţa augustelor personaje, printre care Osborne o zări numaidecât pe doamna Crawley. Era încântat să-l vadă pe Rawdon aplecându-se cu familiaritate deasupra trăsurii şi stând de vorbă cu Amelia, şi răspunse la salutul prietenesc al aghiotantului cu o căldură mai mult decât corespunzătoare. Saluturile dintre Rawdon şi Dobbin fură cele mai slabe dovezi posibile de politeţe.

Crawley îi spuse lui George că locuiau, împreună cu generalul Tufto, la „Hotel du Parc”, iar George îi smulse prietenului său făgăduiala că are să vină cât mai neîntârziat la reşedinţa lui Osborne.

— Îmi pare rău că nu v-am văzut acum trei zile, zise George. Am dat un dineu la restaurant... a fost destul de reuşit. Lordul Bareacres, contesa şi *lady*

Blanche au fost foarte amabili şi-au luat masa cu noi... mi-ar fi plăcut să fiţi şi voi.

După ce îi dădu astfel a înţelege prietenului său pretenţiile lui de-a fi socotit om de lume, Osborne se despărţi de Rawdon, care porni după augustul escadron pe aleea pe care acesta tocmai intrase, în timp ce George şi Dobbin îşi reluară locurile, fiecare de câte-o latură a trăsurii Ameliei.

— Ce minunat arată ducele! observă doamna O’Dowd. Familia Wellesley[34] e înrudită cu familia Malony dar, fireşte, n-aş visa, biata de mine, niciodată să mă prezint singură, afară numai dacă excelenţa-sa ar socoti să-şi reamintească legătura noastră de familie.

— E un ostaş de mâna întâi, spuse Jos, mult mai liniştit acuma, după ce marele om se îndepărtase. A câştigat cineva vreodată o bătălie cum a fost aceea de la Salamanca? Ce zici, Dobbin? Dar unde s-a dus el de şi-a învăţat meseria? În India, băiete! Jungla e cea mai bună şcoală pentru un general, ţine minte asta. Îl cunosc şi eu, doamnă O’Dowd; căci am dansat la Dumdum în aceeaşi seară amândoi cu domnişoara Cutler, fiica lui Cutler din artilerie, o fată al naibii de frumoasă!

Apariţia înaltelor personaje învioră toate discuţiile din timpul plimbării, cât şi din timpul mesei, până când sosi vremea să se ducă cu toţii la Operă.

Era aproape ca în bătrâna Anglie. Sala era arhiplină de obişnuitele fizionomii britanice şi de toaletele acelea pentru care femeia britanică a devenit de multă vreme faimoasă. Doamna O’Dowd nu era cea mai puţin strălucitoare dintre ele şi purta o buclă pe frunte şi o diademă de diamante irlandeze şi de Caimgorms[35], care eclipsau toate decoraţiile din sală, după părerea dumisale. Prezenţa ei era de obicei un chin pentru Osborne; dar ea se ducea şi nepoftită la toate petrecerile despre care auzea că le pun la cale tinerii ei prieteni. Niciodată nu-i trecuse prin minte gândul că s-ar putea să nu le facă plăcere tovărăşia ei.

---

[34] Numele lui Wellington înainte de a fi primit titlul de duce de Wellington.

[35] Munte în Scoţia cunoscut pentru zăcămintele de cuarţ cu cristale fumurii.

— Ţi-a fost de folos, draga mea, îi spuse George soţiei sale, pe care-o putea lăsa singură cu mai puţine remuşcări când Amelia se găsea în compania doamnei O’Dowd. Dar ce bucurie c-a venit şi Rebecca! Ai să fii prietenă cu ea şi-o să putem scăpa de afurisita asta de irlandeză!

La care Amelia nu răspunse nici da, nici ba; şi de unde putem noi şti la ce se gândea ea?

Interiorul Operei din Bruxelles nu i se păru doamnei O’Dowd a fi tot atât de frumos ca cel al teatrului din Fishamble Street, Dublin, şi, după părerea dumisale, nici muzica franceză nu era la înălţimea melodiilor din ţara ei natală. Ea îşi onora amicii cu observaţii de felul acestora şi cu multe altele pe un ton foarte ridicat, în timp ce fâlfâia dintr-un uriaş şi zgomotos evantai, pe care-l expunea cu cea mai deplină încântare.

— Cine e femeia aceea minunată de lângă Amelia, Rawdon, iubitule? întrebă o doamnă din loja din faţă (doamnă care, aproape totdeauna rezervată cu soţul ei între patru ochi, era mai îndrăgostită de el ca niciodată atunci când se aflau în lume). Nu vezi fiinţa aceea cu un obiect galben în turban, rochie roşie de satin şi-un ceas cât toate zilele?

— Lângă femeiuşca aceea drăgălaşă în alb? se interesă un domn între două vârste – care stătea lângă persoana care întrebase – cu decoraţii la butonieră, cu nenumărate jiletci pe dedesubt şi o uriaşă şi înăbuşitoare cravată albă.

— Femeia aceea drăgălaşă în alb e Amelia, generale, văd că remarcaţi toate femeile drăguţe, ştrengar ce sunteţi!

— Numai una, ţi-o jur, există pentru mine în lume! rosti fericitul general, iar doamna îl lovi uşurel cu buchetul imens pe care-l avea în mână.

— Pe dumnezeul meu, e chiar el, exclamă doamna O’Dowd, şi e chiar buchetul pe care l-a cumpărat din

Mafshy aux Flures[36]*!*

Iar când Rebecca, interceptând privirea prietenei sale, făcu încă o dată gestul de a-i trimite o sărutare, doamna maior O'Dowd, luând asupra ei complimentul, trimise salutul înapoi cu un zâmbet graţios, care-l sili pe nefericitul Dobbin să iasă hohotind din lojă.

La sfârşitul actului, George părăsi imediat loja şi se duse în loja Rebeccăi, să-i prezinte omagiile sale. Dar îl întâlni pe Crawley pe coridor, unde schimbară câteva cuvinte asupra evenimentelor din ultimele două săptămâni.

— Ai încasat cecul meu fără dificultăţi din partea agentului, nu? îl întrebă George, cu aerul unui cunoscător.

— Fără nicio dificultate, băiete, răspunse Rawdon. Şi-ţi stau la dispoziţie pentru revanşă. S-a muiat patronul?

— Încă nu, zise George, dar vine şi asta; dar ştii, am moştenit ceva de la mamă-mea. „Mătuşa" s-a mai domolit?

— Mi-a trimis douăzeci de lire, afurisita aia de babă zgârcită! Când facem o partidă? Generalul mănâncă marţi în oraş. Poţi veni marţi? Ascultă, convinge-l pe Sedley să-şi radă mustaţa. De ce dracu-i trebuie unui civil mustaţă şi găitanele acelea îngrozitoare la redingotă? La revedere, şi încearcă să vii marţi!

Şi Rawdon se îndepărtă în tovărăşia a doi tineri *gentleman* mondeni şi strălucitori, care făceau parte, ca şi el, din statul-major al generalului.

Lui George nu-i făcea deosebită plăcere că era invitat la masă într-o anumită zi, când generalul nu mânca acasă.

— Am să intru să prezint omagiile mele soţiei dumitale, zise el.

La care Rawdon spuse:

— Hm, dacă doreşti... uitându-se la el foarte posomorât, în timp ce tinerii ofiţeri schimbară priviri pline de tâlc.

---

[36] Piaţa de flori (în franceză incorectă în original.

George se despărţi de el şi păşi ţanţoş de-a lungul culoarului spre loja generalului, al cărui număr îl calculase cu grijă.

— *Entrez!*[37] spuse o voce subţirică şi limpede, şi prietenul nostru se pomeni în faţa Rebeccăi, care se ridică repede, bătu din palme şi-i întinse lui George amândouă mâinile, atât era de încântată că-l vede.

Generalul, cu decoraţiile lui la butonieră, îl privi ţintă pe noul-venit şi se încruntă ursuz, de parc-ar fi spus: „De unde dracu' ai mai ieşit şi tu?"

— Scumpul meu căpitan George! striga micuţa Rebecca în extaz. Ce drăguţ din partea dumitale că ai venit! Generalul şi cu mine ne plictiseam în *tete-a-tete.* Generale, acesta este căpitanul George Osborne despre care v-am vorbit.

— Într-adevăr, rosti generalul, făcând o foarte uşoară plecăciune, din care regiment face parte căpitanul George?

George menţionă numărul regimentului; ce n-ar fi dat el să poată spune că făcea parte dintr-un vestit corp de cavalerie!

— Care s-a întors de curând din Indiile Occidentale. Cred. Nu s-a prea distins în ultimul război. Încartiruit aici, căpitane George? continuă generalul cu o ucigătoare trufie.

— Nu căpitanul George, nepriceputule, ci căpitanul Osborne, zise Rebecca.

În tot timpul acesta generalul se uita sălbatic de la unul la celălalt.

— Căpitanul Osborne, ai dreptate! Vreo rubedenie a lorzilor Osborne?

— Avem aceleaşi arme! răspunse George.

Şi de fapt aşa era; domnul Osborne consultase un

[37] Intră ! (Fr.).

specialist în heraldica din Long Acre şi împrumutase armele lorzilor respectivi când şi le pusese pe trăsura lui cu cincisprezece ani în urmă. Generalul nu răspunse la precizarea căpitanului, ci îşi luă micul telescop de spectacol – binoclul nu era inventat pe vremea aceea – şi se prefăcu că cercetează sala; dar Rebecca văzu că ochiul rămas liber o fixa şi arunca priviri sângeroase către ea şi George.

Îşi îndoi atenţiile.

— Ce face scumpa mea Amelia? Dar nici nu mai e nevoie să întreb. Ce minunat arată! Şi cine e făptura aceea frumuşică şi atât de binevoitoare cu ea, vreo cucerire de-a dumitale? Oh, răutăciosule! Şi iată-i şi pe domnul Sedley mâncând îngheţată, pe cuvântul meu, şi pare să-i facă mare plăcere! De ce n-avem şi noi îngheţată, generale?

— Să mă duc s-aduc? întrebă generalul, fierbând de ciudă.

— Daţi-mi voie să mă duc *eu*, vă rog, se oferi George.

— Nu, vreau să merg în loja Ameliei. Scumpa şi dulcea mea fetiţă! Dă-mi braţul, căpitane George!

Şi rostind acestea şi făcând generalului un salut cu capul, ea alunecă afară pe coridor şi se uită la George într-un fel foarte ciudat şi plin de înţelesuri când rămaseră singuri, într-un fel care ar fi putut spune: „Nu vezi cum stau lucrurile şi că l-am scos din minţi?” Dar George nu băgă de seamă nimic. El era absorbit de propriile lui planuri, pierdut într-o măreaţă admiraţie a irezistibilelor sale farmece personale.

Sudălmile care ieşiră din gura generalului de îndată ce Rebecca şi cuceritorul ei îl părăsiră fură atât de ordinare, încât sunt sigur că niciun tipograf nu s-ar încumeta să le tipărească dacă ar sta scrise aici. Ele ţâşneau din inima generalului, şi e minunat lucru să te gândeşti că inima omenească e în stare să dea naştere unui produs de felul

acesta şi poate zvârli afară, când prilejul o cere, asemenea rezervă de ură şi furie, de turbare şi duşmănie.

Ochii blânzi ai Ameliei se fixară de asemenea cu nelinişte asupra perechii a cărei purtare îl scosese din minţi pe gelosul general; dar când intră în loja Ameliei, Rebecca se repezi la prietena ei plină de încântare şi de iubire, deşi erau în public, şi o îmbrăţişă pe scumpa ei prietenă în văzul sălii întregi, sau măcar în centrul câmpului vizual al telescopului manevrat de general şi îndreptat acuma către grupul lui Osborne. Doamna Rawdon îl salută şi pe Jos cu cel mai îndatoritor surâs; ea admiră marea broşă de Caimgorms şi superbele diamante irlandeze ale doamnei O'Dowd, despre care n-ar fi crezut nici în ruptul capului că nu vin de-a dreptul din Golconda[38]. Nu sta nicio clipă locului, flecărea, se sucea şi se învârtea şi zâmbea când unuia, când altuia, şi totul în câmpul vizual al gelosului telescop din faţă. Iar când sosi timpul să înceapă baletul (în care nu se găsea niciun dansator care s-o întreacă în strâmbături sau să-şi joace rolul mai desăvârşit ca ea), se îndreptă grăbită spre loja ei, sprijinindu-se de astă dată de braţul căpitanului Dobbin. Nu, nu voia să o însoţească George! El trebuia să rămână pe loc şi să stea de vorbă cu scumpa, preabuna şi micuţa Amelia.

— Mare şarlatancă mai e şi femeia asta! mormăi cinstitul Dobbin către George când se întoarse din loja Rebeccăi, unde o condusese într-o tăcere perfectă şi cu o figură tot atât de posomorâtă ca a unui antreprenor de pompe funebre. Se suceşte şi se învârteşte ca un şarpe. N-ai văzut, George, că tot timpul cât a stat aici n-a făcut decât să-l scoată din sărite pe generalul din faţă?

— Şarlatancă... să-l scoată din sărite! La naiba, e cea mai drăgălaşă femeiuşcă din Anglia, răspunse George,

[38] Oraş în India, vestit prin diamantele care se prelucrau acolo.

arătându-şi dantura lui albă şi răsucindu-şi mustăţile lui parfumate. Se vede că nu eşti om de lume, Dobbin. Pe legea mea, uită-te numai la ea; l-a încântat pe Tufto imediat. Priveşte-l cum râde! Şi ce umeri are! Emmy, tu de ce nu ţi-ai luat un buchet? Fiecare doamnă are câte un buchet!

— Ei comedie, atunci de ce nu i-ai cumpărat dumneata unul? întrebă doamna O'Dowd.

Şi atât Amelia, cât şi William Dobbin îi fură recunoscători pentru binevenita ei observaţie. Cuvinte după care niciuna dintre doamne nu mai adăugă ceva. Amelia se simţea zdrobită din pricina strălucitoarei, elegantei şi orbitoarei conversaţii a mondenei sale rivale. Chiar şi doamna O'Dowd rămase tăcută, fiind subjugată de scânteietoarea apariţie a Rebeccăi, şi nu mai scoase o vorbă despre Glenmalony toată seara.

— Când ai de gând să te laşi de joc, George, aşa cum mi-ai făgăduit de sute de ori până acum? îşi întrebă Dobbin prietenul, la câteva zile după seara aceea de la Operă.

— Când ai de gând să te laşi de predici? fu răspunsul celuilalt. Ce dracu', omule, te sperii de-atâta lucru? Jucăm la miză mică; iar aseară am câştigat. Nu cumva îţi închipui că Rawdon Crawley trişează? Jucând cinstit, niciunul nu pierde şi niciunul nu câştigă până la urmă.

— Eu însă n-am impresia c-ar putea plăti dac-ar pierde, zise Dobbin, şi sfatul acesta avu succesul pe care-l au de obicei poveţele.

Osborne şi Crawley erau acuma mai tot timpul împreună. Generalul Tufto lua masa în oraş aproape în permanenţă. George era întotdeauna binevenit în apartamentele (foarte apropiate, într-adevăr, de ale generalului) pe care le ocupa la hotel aghiotantul cu soţia sa.

Purtarea Ameliei fu de-aşa natură când ea şi cu George îl vizitară pe Crawley şi pe soţia lui la reşedinţa acestora, încât ajunseră foarte aproape de prima lor ceartă – George îşi certa, cu alte cuvinte, destul de violent nevasta pentru făţişa ei silă de-a merge acolo şi pentru mândra şi neîndurătoarea atitudine pe care-o adopta faţă de doamna Crawley, vechea ei prietenă. Amelia nu scoase un singur cuvânt drept răspuns; iar la cea de-a doua vizită pe care o făcu doamnei Rawdon, simţind aţintite asupră-i privirile soţului ei, în timp ce ochii iscoditori ai Rebeccăi o străpungeau, se dovedi, dacă aşa ceva era cu putinţă, şi mai sfioasă şi mai stângace decât prima oară.

Rebecca fu îndoit de afectuoasă, fireşte, şi nu luă nicidecum notă de răceala prietenei sale.

— Cred că Emmy a devenit mai mândră de când a apărut numele tatălui ei... de când cu nenorocirea domnului Sedley, zise Rebecca, îndulcindu-şi cu milostivire fraza de dragul urechilor lui George. Pe cuvântul meu, pe când eram la Brighton, credeam că-mi face onoarea să fie geloasă pe mine, dar acum bănuiesc că-i scandalizată pentru că Rawdon, cu mine şi cu generalul locuim laolaltă. Ei bine, dragul meu, cum am putea noi, cu mijloacele noastre, s-o scoatem la capăt fără un prieten cu care să împărţim cheltuielile? Şi dumneata crezi că Rawdon nu-i destul de capabil să se îngrijească de reputaţia mea? Eu însă îi rămân foarte îndatorată Ameliei, foarte, spuse doamna Rawdon.

— Eh, gelozie! exclamă George. Toate femeile sunt geloase!

— Şi bărbaţii la fel! Dumneata n-ai fost gelos pe generalul Tufto şi generalul pe dumneata în seara aceea la Operă? Ei bine, era gata să mă mănânce pentru că am mers cu dumneata s-o vizitez pe prostuţa dumitale nevestică; ca şi cum mie îmi pasă cât negru sub unghie de

vreunul din voi! zise soţia lui Crawley, ridicându-şi semeaţă capul. Vrei să iei masa aici? Dragonul ia masa cu comandantul-şef. Se vântură veşti de seamă. Se zice că franţujii au trecut frontiera. O s-avem o masă liniştită!

George primi invitaţia, deşi nevasta lui era cam suferindă. Nici nu se împliniseră şase săptămâni de când erau căsătoriţi. O altă femeie râdea şi petrecea pe socoteala ei, iar el nici nu se sinchisea. Acest băiat cumsecade nu se sinchisea nici măcar de propria lui purtare. „E o ruşine, îşi mărturisea el singur; dar, ce dracu', dacă o femeie drăgălaşă ţi se aruncă în cale, ei bine, ce poate face un biet muritor, ia spune? Mă cam pricep şi eu cum să iau femeile", spusese el deseori zâmbind şi clipind cu şiretenie către Stubble şi Spooney şi către alţi camarazi de la popotă; îndrăzneală pentru care ei nu-l desconsiderau, ci-l respectau. După izbânzile de pe câmpul de luptă, izbânda în dragoste a fost de când lumea un izvor de mândrie printre oamenii din Bâlciul deşertăciunilor, căci altfel cum oare s-ar putea lăuda şcolarii cu amorurile lor, sau cum s-ar putea bucura Don Juan de popularitate?

Astfel că domnul Osborne, având în el neclintita convingere că e un seducător şi că destinul lui e să cucerească inimile femeilor, nu se împotrivea soarrtei, ci i se supunea, plin de bunăvoinţă. Şi cum Emmy nu vorbea mult şi nici nu-l hărţuia cu gelozia ei, ci era pur şi simplu nefericită şi lâncezea în taină din pricina asta, el prefera să-şi închipuie că ea nici nu bănuie măcar ceea ce toate cunoştinţele lui ştiau, şi anume că el cocheta la disperare cu doamna Crawley. Călăreau împreună ori de câte ori ea era liberă. Şi pretindea faţă de Amelia că are treburi la regiment (minciună cu care ea nu putea fi nicidecum păcălită) şi, lăsându-şi nevasta singură sau în tovărăşia fratelui ei, îşi petrecea serile în societatea soţilor Crawley,

Rawdon câştigându-i banii, iar el mângâindu-se cu gândul că soţia acestuia e îndrăgostită moartă de el. E foarte probabil ca această onorabilă pereche să nu fi complotat absolut niciodată făţiş şi nici să fi căzut la învoială prin viu grai ca unul să-l linguşească pe tânărul *gentleman*, în timp ce celălalt avea să-l jupoaie la cărţi, dar se înţelegeau între ei de minune, iar Rawdon îl lăsa pe Osborne să vină şi să plece cu o deplină bună dispoziţie.

George era atât de preocupat de noile lui cunoştinţe, încât nu se mai vedea cu William Dobbin la fel de des ca altă dată. George îl ocolea atât în societate, cât şi la regiment, căci, după cum am văzut, nu gusta de loc predicile acelea pe care prietenul său mai în vârstă era dispus să i le servească. Dacă anumite laturi ale purtării lui îl determinau pe căpitanul Dobbin să fie cât se poate de grav şi de rece, la ce-ar fi folosit să-i spună lui George că, deşi avea favorite uriaşe şi o excelentă părere în privinţa experienţei lui despre lume, era tot atât de neştiutor ca şi un şcolar? Că Rawdon făcuse din el o victimă, aşa cum făcuse mai înainte din mulţi alţii, şi că, îndată ce-l va stoarce, are să-l arunce dispreţuitor la o parte? Acesta nici n-ar fi stat să-l asculte. Şi astfel, deoarece în zilele când vizita casa Osborne, Dobbin avea rareori prilejul să-l întâlnească pe vechiul lui prieten, era cruţat de o discuţie zadarnică şi fără niciun folos. Prietenul nostru George era prins în iureşul plăcerilor din Bâlciul deşertăciunilor.

Niciodată nu s-a văzut de la Darius[39] încoace o suită atât de strălucitoare ca aceea care urmă în 1815 armata ducelui de Wellington în Ţările-de-Jos, suită pusă pe dans şi pe petrecere chiar în ajunul bătăliei. Un anumit bal pe care o nobilă ducesă l-a dat la Bruxelles în ziua de 15 iunie a anului mai sus pomenit, a intrat în istorie. Tot oraşul

[39] Darius I (521-485 î.e.n.), rege al Persiei, întemeietorul puternicului stat persan, care îngloba toată Asia apuseană şi Egiptul.

fusese în mare fierbere din pricina lui, şi eu am auzit de la doamnele care se aflau în acest oraş în epoca respectivă că discuţiile şi interesul persoanelor de sex feminin în privinţa balului depăşeau cu mult chiar şi interesul pe care-l stârnea duşmanul din faţa lor. Luptele, intrigile şi rugăminţile pentru a obţine bilete erau de aşa natură, că numai doamnele engleze puteau fi în stare să le născocească spre a obţine să fie admise în societatea mărimilor propriei lor naţiuni.

Jos şi doamna O'Dowd, care grozav ar fi vrut să fie şi ei invitaţi, se străduiră zadarnic să-şi procure bilete; alţi prieteni ai noştri, însă, fură mai norocoşi.

De pildă, prin influenţa lordului Bareacres şi ca o compensaţie pentru masa oferită la restaurant, George căpătă o invitaţie pentru căpitanul şi doamna Osborne, fapt care-l măguli peste măsură de mult. Dobbin, care era prieten cu generalul comandant al diviziei din care făcea parte regimentul lor, veni într-o zi râzând la doamna Osborne şi-i întinse o invitaţie asemănătoare, ceea ce stârni invidia lui Jos şi mirarea lui George: cum dracu' de poate fi şi *el* primit în lumea bună? Domnul şi doamna Rawdon, în sfârşit, erau de la sine înţeles invitaţi, aşa cum se cuvenea prietenilor unui general care comanda o brigadă de cavalerie.

În seara hotărâtă, George, după ce comandase toalete noi şi tot felul de podoabe pentru Amelia, porni cu trăsura spre faimosul bal, unde soţia lui nu cunoştea nici măcar o singură fiinţă. După ce se uită după *lady* Bareacres – care-i întoarse spatele socotind că invitaţia era cu totul îndestulătoare – şi după ce o plasă pe Amelia pe-o banchetă, o lăsă acolo singură cu gândurile ei, spunându-şi că, în ceea ce-l priveşte, se purtase foarte frumos cu ea „cumpărându-i o rochie nouă şi aducând-o la bal, unde era liberă să petreacă după cum îi plăcea. Meditaţiile ei nu

erau dintre cele mai plăcute, şi nimeni în afară de bunul Dobbin nu veni să i le tulbure.

În timp ce apariţia ei însemnă un eşec total (după cum simţea soţul ei cu un fel de furie), debutul doamnei Rawdon Crawley fu, dimpotrivă, cât se poate de strălucitor. Ea sosi foarte târziu. Faţa îi era radioasă, toaleta perfectă. În mijlocul adunării aceleia de persoane sus-puse, cu micile lor *lorgnon*-uri îndreptate spre ea, Rebecca părea a fi tot atât de nepăsătoare şi de netulburată ca pe vremea când obişnuia să le aranjeze pentru biserică pe micile eleve ale domnişoarei Pinkerton. Mare parte din bărbaţi o şi cunoşteau, iar tinerii eleganţi se îmbulzeau în jurul ei. Cât despre doamne, se şoptea printre ele că Rawdon o răpise dintr-o mănăstire şi că era înrudită cu familia Montmoremcy. Rebecca vorbea atât de perfect franţuzeşte, încât putea fi un oarecare sâmbure de adevăr în zvonul acesta, şi toată lumea era de acord că avea o purtare aleasă şi un aer *distingue.* Cincizeci de eventualii parteneri se înghesuiră dintr-odată în jurul ei, grăbindu-se care mai de care să aibă cinstea de-a dansa cu ea. Dar ea spunea că e angajată. Şi că va dansa numai foarte puţin şi se îndreptă pe neaşteptate spre locul unde stătea Emmy, cu totul neluată în seamă şi grozav de nefericită. Şi astfel, pentru a-i da bietei copile lovitura de graţie dintr-odată, doamna Rawdon veni şi-o salută cu multă dragostepe scumpa ei Amelia, luându-şi de la bun început un aer protector. Găsi felurite cusururi la rochia prietenei sale şi la pieptănătura acesteia şi se mira cum de putea fi *chaussee*[40] în asemenea hal, şi-i făgădui să-i trimită negreşit a doua zi dimineaţa propria ei *corsetiere*[41]. O asigură apoi că e un bal încântător, că toţi de-acolo se

[40] Încălţată (fr.).

[41] Corsetieră (fr.).

cunosc între ei şi că numai *foarte* puţine persoane se găseau în întreaga sală care să nu se fi ştiut mai dinainte. E adevărat că, în două săptămâni şi după trei dineuri de gală, această tânără femeie îşi însuşise atât de desăvârşit jargonul saloanelor, încât nici chiar un băştinaş nu l-ar fi putut vorbi mai bine, dar era de-ajuns s-o auzi vorbind atât de perfect franţuzeşte, ca să-ţi dai seama că nu se născuse în lumea mare.

George, care, de îndată ce intră în sala de bal, o lăsă pe Emmy pe bancheta ei, se întoarse foarte repede când o văzu pe Rebecca lângă iubita ei prietenă. Becky îi ţinea tocmai un discurs Ameliei privitor la nebuniile pe care le făcea soţul ei.

— Pentru Dumnezeu, opreşte-l să mai joace, draga mea, zise ea, sau dacă nu, are s-ajungă la sapă de lemn. El şi cu Rawdon joacă în fiecare seară cărţi, şi tu ştii că el e foarte sărac, iar Rawdon o să-i câştige şi ultimul şiling dacă nu bagă bine de seamă. De ce nu-l împiedici, mică făptură nepăsătoare? De ce nu vii şi tu la noi într-o seară, în loc să te plictiseşti acasă cu acest căpitan Dobbin? Recunosc că *tres aimable*[42]; dar cum ar putea fi iubit un bărbat cu nişte picioare aşa de mari? Bărbatul tău are picioare drăguţe... uite-l că vine. Unde-ai fost, ştrengarule? Şi Emmy stă aici vărsând şiroaie de lacrimi după dumneata. Vii să mă inviţi la cadril?

Şi ea îşi lăsă buchetul şi şalul alături de Amelia şi porni să danseze cu George. Numai femeile ştiu să rănească în felul acesta. Există o otravă în vârful micilor lor săgeţi care muşcă de-o mie de ori mai adânc decât ironia tocită a unui bărbat. Biata noastră Emmy, care nu urâse în viaţa ei niciodată şi nici nu-şi bătuse joc de cineva, era cu totul neputincioasă în mâinile nemiloasei şi micii ei duşmance.

George dansă cu Rebecca de două sau de trei ori, nici

[42] Foarte binevoitor (fr.).

Amelia nu mai ştia bine de câte ori. Doamna Osborne fu lăsată cu totul în părăsire în colţul ei, în afară de clipa în care veni lângă ea Rawdon, încercând cu stângăcie să lege o conversaţie; şi noaptea târziu, când căpitanul Dobbin se încumetă să-i aducă răcoritoare şi să se aşeze lângă ea, nu-i veni la socoteală s-o întrebe de ce e atât de supărată, dar, ca să motiveze lacrimile care-i umpleau ochii, ea îi povesti că doamna Crawley o speriase spunându-i că George continua să joace cărţi.

— Ce curios lucru e ca un om să fie pasionat după joc şi să se lase buzunărit de pungaşii cei mai de rând, zise Dobbin.

Iar Emmy îi răspunse: „Într-adevăr!” Dar se gândea la altceva. Căci nu pierderea banilor era ceea ce o întrista atât pe ea.

Într-un târziu, George se întoarse după şalul şi florile Rebeccăi. Aceasta pleca. Nici măcar nu catadicsi să se reîntoarcă şi să-i spună Ameliei la revedere. Biata copilă îşi lăsă soţul să vină şi să plece fără să scoată un singur cuvânt, şi capul îi căzu pe piept. Dobbin fusese şi el chemat şi vorbea în şoaptă cu generalul de divizie, prietenul lui, aşa că nu văzuse această din urmă despărţire. George se întoarse la Rebecca, aducându-i şalul şi buchetul; dar când întinse proprietarei buchetul, acesta conţinea un bileţel, încolăcit ca un şarpe printre flori. Ochiul Rebeccăi îl descoperi numaidecât. Ea fusese de timpuriu obişnuită să aibă de-a face cu bileţele. Întinse mâna şi luă buchetul. Şi George recunoscu din privirile doamnei Crawley, când acestea se opriră asupra buchetului, că ea ştia foarte bine ce are să găsească acolo. Soţul ei o tot zorea, totuşi era prea adâncit în gânduri ca să mai bage de seamă şi semnele de înţelegere care puteau fi schimbate între prietenul lui şi propria lui soţie. Semne care erau, cu toate acestea, neînsemnate. Rebecca

îi dădu mâna lui George cu una din obişnuitele ei priviri agere şi pline de înţeles, făcu o reverenţă şi porni. George se aplecă deasupra mâinii ei, nu răspunse nimic la o observaţie de-a lui Crawley, pe care nici măcar nu o auzi, atât de îmbătat îi era sufletul de succes şi de emoţie, şi îi lăsă să plece fără un singur cuvânt.

Soţia lui văzu cel puţin o parte din scena buchetului. Era cu totul natural ca George, la cererea Rebeccăi, să-i aducă eşarfa şi florile; nu era nimic mai mult decât ceea ce făcuse de douăzeci de ori înainte în decursul ultimelor zile; dar de astă dată era prea mult pentru Amelia.

— „William, rosti ea agăţându-se brusc de braţul lui Dobbin, care se afla alături, ai fost întotdeauna foarte bun cu mine... nu mă... nu mă simt bine. Du-mă acasă!

Amelia nu-şi dădu seama că-i spusese pe numele cel mic, aşa cum obişnuia să facă George. Dobbin plecă numaidecât cu ea. Locuinţa doamnei Osborne era foarte aproape; şi ei se strecurară prin mulţimea de-afară, care părea şi mai agitată decât lumea din sala de bal.

George se înfuriase în două sau trei rânduri când, întorcându-se de la petrecerile pe care le frecventa, văzuse că soţia lui nu se culcase încă, aşa încât de astă dată Amelia se culcă numaidecât; dar cu toate că rămase trează şi cu toate că larma şi vuietul şi galopul călăreţilor nu conteneau o clipă, nu auzea niciunul din zgomotele acestea, căci ea avea cu totul alte pricini care să n-o lase să doarmă.

În timpul acesta, Osborne, nemaivăzându-şi capul de îngâmfare, se duse la o masă de joc şi începu să mizeze nebuneşte. Şi câştiga mereu. „Toate-mi merg în plin astă-seară”, îşi spuse el. Dar nici chiar norocul de la masa de joc nu-i potoli neastâmpărul şi, după un timp, se ridică repede, băgându-şi în buzunar câştigurile, şi se duse la un bufet, unde bău mai multe pahare de vin.

Aici, flecărind cu toată lumea din jur, râzând cu hohote şi în culmea veseliei, îl găsi Dobbin, care fusese şi pe la mesele de joc ca să-şi caute prietenul. Pe cât de aprins la faţă şi de bine dispus era George, pe atât arăta Dobbin de palid şi de grav.

— Hei, Dob! Hai să bem, bătrâne Dob! Grozav mai e vinul ducelui, mai toarnă-mi puţin! şi cu o mână tremurătoare întinse paharul să i-l umple.

— Să mergem, George, zise Dobbin, veşnic grav. Nu mai bea!

— Bea şi tu! Nimic nu-i mai presus ca asta! Bea şi tu şi aprinde-ţi două felinare în obraji, bătrâne. În sănătatea ta!

Dobbin se aplecă şi-i şopti ceva, la care George, sărind în sus, izbucni în urale, dădu paharul pe gât, îl puse apoi cu zgomot pe masă şi plecă în grabă la braţul prietenului său.

Inamicul a trecut râul Sambre, îi spuse William, şi flancul nostru stâng s-a şi angajat în luptă. Să mergem. Trebuie să plecăm în trei ore.

Şi George porni, cu nervii tremurând de aţâţare la vestea pe care o aşteptau de atâta vreme, dar care păru atât de năprasnică atunci când sosi. Ce era iubirea şi intriga acum? Îndreptându-se grăbit spre locuinţa lui, se gândea la o mie de alte lucruri în afară de astea – la viaţa sa de până atunci şi la ce avea să-i aducă viitorul, la destinul care-i stătea în faţă, la soţia şi copilul lui poate, de care s-ar putea să se despartă fără să-l fi văzut măcar. Oh, cum dorea să i se şteargă fapta din noaptea aceea, ca să-şi poată lua rămas bun cu o conştiinţă cel puţin curată de la gingaşa şi neprihănita fiinţă a cărei iubire o preţuise atât de puţin.

Se gândi apoi la viaţa lui de om însurat, atât de scurtă. În acele puţine săptămâni el îşi risipise într-un mod înspăimântător micul lor avut. Cât de dezmăţat şi de

nepăsător fusese! Dacă i s-ar întâmpla vreo nenorocire, ce-i lăsa el nevestei lui? Cât de nevrednic fusese de o asemenea fiinţă! De ce se însurase cu ea? Nu era făcut pentru căsnicie. De ce nu l-a ascultat pe taică-său, care a fost întotdeauna atât de darnic cu el? Speranţă, remuşcare, ambiţie, duioşie şi egoistă părere de rău îi umpleau inima. Se aşeză şi scrise tatălui său o scrisoare, amintindu-i ceea ce îi spusese el odinioară, când fusese nevoit să se bată în duel. Aurora vărga sfioasă cerul când închise scrisoarea de adio. O pecetlui şi-i sărută adresa şi se gândi în ce stare îl părăsise el pe generosul lui tată, şi la nenumăratele dovezi de bunătate pe care i le dăduse acest aspru bătrân.

Ajuns acasă, George aruncase o privire în dormitorul soţiei sale; Amelia stătea liniştită, iar ochii ei păreau închişi; fu bucuros că a găsit-o dormind. Sosind acasă de la bal, îşi găsise ordonanţa pregătind totul de plecare; omul înţelesese semnalul de-a nu face zgomot, şi toate treburile fură executate cu repeziciune şi în tăcere. Să intre şi s-o trezească pe Amelia, se gândi el, sau să lase un bilet pentru fratele ei, ca să-i aducă la cunoştinţă vestea plecării? Se duse s-o privească încă o dată.

Când George intrase prima oară în cameră, Amelia era trează, dar îşi ţinuse ochii închişi, ca nici măcar insomnia ei să nu-i pară lui o mustrare. Dar fiindcă el se întorsese acasă, şi încă îndată după venirea ei, această inimă sfioasă se simţise mai liniştită şi, întorcându-se spre el, în timp ce George păşea foarte încet pentru a ieşi din cameră, căzuse într-un somn uşor. George intră şi o privi din nou, păşind totuşi cu şi mai mare grijă. La lumina pală a lămpii de noapte, el îi putu vedea faţa dulce şi palidă; pleoapele-i purpurii împodobite cu franjurile genelor erau închise, şi un braţ rotund, neted şi alb, ieşea afară de sub cuvertură. Doamne-Dumnezeule! Cât de neprihănită era

ea; cât de bună, cât de gingaşă şi cât de părăsită! iar el, cât de egoist, de brutal şi de criminal! Cu conştiinţa pătată şi încărcată de ruşine, rămase la picioarele patului, uitându-se la copila care dormea. Cum de îndrăznea el, cine era el să se roage pentru o fiinţă atât de fără prihană? Dumnezeu s-o binecuvânteze! Dumnezeu s-o binecuvânteze! Şi venind lângă marginea patului, îi privi mâna, mânuţa ei moale, care zăcea acolo, adormită; şi se aplecă în tăcere peste pernă, spre faţa ei palidă şi blândă.

În momentul acela, două braţe gingaşe îi înlănţuiră cu duioşie gâtul...

— Nu dorm, George, rosti biata copilă, plângând cu sughiţuri, care numai cât nu-i frângeau inima, şi se cuibări cât mai aproape de inima lui.

Era trează, sărmana fiinţă, şi pentru ce? în clipa aceea începu să răsune o trompetă în Piaţa Armelor, şi sunetul ei limpede străbătu tot oraşul; iar tobele infanteriei şi cimpoaiele scoţienilor sculară din somn toată lumea.

CAPITOLUL XXX

„FATA PE CARE AM LĂSAT-O ACASĂ”

Nu avem pretenţia să trecem drept un romancier istoric. Locul nostru e alături de necombatanţi. Când pe punţile vaselor totul e pregătit pentru atac, noi coborâm şi aşteptăm în linişte. N-am face decât să încurcăm manevrele pe care le execută vitejii băieţi deasupra noastră. Nu vom însoţi regimentul al...-lea decât, până la porţile oraşului; şi lăsându-l pe maiorul O’Dowd la datoria lui, ne vom întoarce la nevasta maiorului, la doamne şi la bagaje.

În momentul de faţă, maiorul şi doamna lui – ei nu fuseseră invitaţi la balul la care, în ultimul nostru capitol, luaseră parte ceilalţi prieteni ai noştri – aveau mult mai mult timp să se bucure de sănătoasa şi fireasca lor odihnă în pat decât le era îngăduit oamenilor care doreau să petreacă şi să-şi facă în acelaşi timp şi datoria.

— Credinţa mea este, draga mea Peggy, zise el, în timp ce-şi trăgea tacticos boneta de noapte peste urechi, că peste o zi sau două o s-avem un bal din cele a căror muzică mulţi nici n-au auzit-o vreodată.

Şi el era mult mai fericit să se retragă la odihnă după ce deşerta în tihnă un pahar ceva mai mărişor decât să ia parte la oricare alt fel de petrecere. Peggy, dinspre partea ei, ar fi preferat să-şi expună turbanul şi pasărea-paradisului la bal, în locul veştii pe care i-o dăduse bărbatul ei şi care o întunecase cu totul.

— Aş vrea să mă trezesc cu vreo jumătate de oră înainte de-a suna adunarea, îi spuse maiorul. Scoală-mă la ora unu şi jumătate, Peggy dragă, şi vezi să-mi fie gata toate lucrurile. Poate că n-am să mă întorc la micul dejun, doamnă O’Dowd.

După care cuvinte, prin care îi aducea la cunoştinţă părerea lui că regimentul ar pleca în dimineaţa următoare, maiorul conteni din vorbă şi adormi.

Doamna O’Dowd, ca o bună gospodină, cu moaţele în păr şi în cămaşă de noapte, simţi că datoria ei era, în împrejurarea de faţă, să treacă la acţiune, nu să se culce. „E timp destul pentru asta, îşi zise ea, după ce pleacă Mick”; aşa că ea îi pregăti valiza de călătorie punându-i-o la punct pentru marş, îi perie mantaua, chipiul şi alte accesorii războinice, pe care i le aşeză la îndemână, şi îngrămădi în buzunarele de la manta un mic pachet cu întăritoare şi o sticlă îmbrăcată în rafie, „un pistol de buzunar”, conţinând aproape o jumătate de litru din

remarcabilul coniac pe care ea şi maiorul îl apreciau foarte mult; şi îndată ce acele deşteptătorului arătară unu şi jumătate, iar maşinăriile lui lăuntrice (avea un ton cu totul asemănător clopotelor unei catedrale, după cum socotea amabila lui posesoare) bătură ora aceasta fatală, doamna O'Dowd îşi trezi maiorul, după ce-i preparase o ceaşcă de cafea aşa de gustoasă cum nu reuşise să facă nimeni în Bruxelles în dimineaţa aceea. Şi cine putea tăgădui că pregătirile acestea ale vrednicei doamne nu dovedeau tot atâta duioşie cât şi accesele de lacrimi şi de nervi prin care îşi arătau dragostea lor femeile mai simţitoare, şi că împărtăşirea lor din această cafea, pe care o băură împreună în timp ce goarnele sunau deşteptarea, iar tobele băteau în diferite cartiere ale oraşului, nu era mai folositoare şi mai potrivită decât putea fi manifestarea celui mai curat simţământ? Urmarea fu că maiorul apăru la paradă perfect echipat, proaspăt şi vioi, cu faţa lui trandafirie bine bărbierită, călare, împărtăşind voioşie şi încredere întregului regiment. Toţi ofiţerii o salutară când regimentul mărşălui pe sub balconul în care stătea această bravă femeie, şi ea le făcea semn cu mâna în timp ce ei treceau; iar eu cred că nu din lipsă de curaj, ci dintr-un sentiment de delicateţe feminină se abţinu de-a conduce personal viteazul regiment al...-lea pe câmpul de luptă.

Duminicile şi în împrejurările grave, doamna O'Dowd obişnuia să citească cu mare solemnitate dintr-un volum imens de predici de-ale unchiului său, decanul. Acest volum îi fusese de mare mângâiere pe bordul vasului care-i aducea acasă atunci când fuseseră pe punctul de-a naufragia la întoarcerea lor din Indiile Occidentale. După plecarea regimentului, alergă la cartea aceasta, pentru a medita; poate că nu înţelegea multe din ceea ce citea, iar gândurile-i erau aiurea; dar planul ei de-a dormi cu boneta

de noapte a bietului Mick alături, pe pernă era cu totul zadarnic. Aşa e pe lumea asta. Jack sau Donald păşesc înainte spre glorie cu raniţa pe umeri, mergând cu vioiciune după melodia *Fata pe care am lăsat-o acasă*. Şi ea e cea care rămâne şi suferă, şi are răgazul să se gândească, să plângă şi să-şi aducă aminte.

Ştiind cât de nefolositoare sunt părerile de rău şi că slăbiciunea de-a te lăsa pradă sentimentalismului nu slujeşte decât ca să-i facă pe oameni şi mai nenorociţi, doamna Rebecca se hotărî, plină de înţelepciune, să nu-şi dea pe faţă zadarnicele ei sentimente de tristeţe şi îndură despărţirea de soţul ei cu o linişte sufletească absolut spartană. Adevărul e că Rawdon era mult mai mişcat în momentul plecării decât hotărâta femeiuşcă de la care îşi lua adio. Ea disciplinase această aspră şi grosolană natură, iar el o iubea şi o adora cu toată puterea lui de preţuire şi de admiraţie. Niciodată nu fusese atât de fericit cum îl făcuse, în timpul ultimelor câteva luni, nevastă-sa. Toate plăcerile lui de altă dată, hipodromul, popota, vânătoarea şi masa de joc, toate trecutele lui iubiri şi aventuri cu modiste şi dansatoare de la Operă şi toate succesele ieftine ale stângaciului şi militărosului Adonis îi apăreau cu desăvârşire nesărate în comparaţie cu legitimele bucurii matrimoniale pe care le gustase de curând. Ea se pricepea să-l distreze necontenit; iar el găsise casa lor şi tovărăşia ei de o mie de ori mai plăcută decât oricare loc şi orice societate pe care-o frecventase vreodată, din copilărie şi până în clipa de faţă. Şi Rawdon îşi blestema nebuniile şi extravaganţele de altă dată şi-i părea mai cu seamă rău de imensele lui datorii băneşti, care erau sortite să rămână pe vecie adevărate piedici în drumul propăşirii soţiei sale în societate. Se jeluise deseori de lucrurile acestea în cursul convorbirilor nocturne cu Rebecca, deşi pe vremea burlăciei nici nu-i păsa de asta! Era uimit el însuşi de acest

fenomen.

— Ei drăcie, zicea Rawdon (sau poate că întrebuinţa o expresie şi mai energică din vocabularul lui frust), înainte de-a mă fi însurat, nici nu-mi păsa pe ce poliţe îmi puneam semnătura, şi atâta timp cât Moses amâna şi Levy mi-o reînnoia, nu mă durea nici capul. Dar de când m-am însurat, îţi dau cuvântul meu de onoare că nu m-am atins de niciun petic de hârtie timbrată decât numai, bineînţeles, pentru a-i prelungi termenul.

Rebecca ştia întotdeauna cum să-i alunge înclinarea aceasta către melancolie.

— Ei bine, prostuţul meu drag, îi spunea ea, n-am pierdut încă toate speranţele în privinţa mătuşii tale. Iar dacă ea nu vrea să mai ştie de noi, oare nu mai rămâne soluţia căreia tu-i zici anunţul di*n Gazette?* Sau, stai, dacă unchiul tău Bute trece în lumea drepţilor, eu am altă idee. Dreptul de a deţine o parohie a aparţinut întotdeauna fratelui celui mai mic şi, la o adică, de ce nu te-ai face preot?

Gândul acestei convertiri îl făcu pe Rawdon să izbucnească într-un hohot de râs zgomotos; puteai auzi către miezul nopţii explozia asta de râs şi modulaţiile puternice ale dragonului în tot hotelul. Generalul Tufto îl auzi şi el din apartamentul său de la primul etaj, chiar deasupra lor; iar Rebecca, la dejun, jucă cu mult haz scena şi improviză cea dintâi predică a lui Rawdon, spre nemăsurata desfătare a generalului.

Dar acestea nu erau altceva decât zile şi discuţii care aparţineau trecutului. Când sosi vestea cea mare, anume că începuseră ostilităţile, iar trupele urmau să pornească, Rawdon deveni atât de grav, încât Becky îl luă peste picior în privinţa asta într-un fel care mai degrabă răni sensibilitatea ofiţerului din gardă.

— Sper că nu-ţi închipui că mi-ar fi frică, Becky, rosti el

cu un tremur în voce. Deşi sunt o ţintă destul de bună pentru un glonţ şi, vezi bine, dacă ar fi să cad, las în urma mea una sau poate două fiinţe cărora aş vrea să le port eu de grijă, fiindcă eu le-am vârât în încurcătură. Şi *aici* nu-i nimic de râs, doamnă Crawley, absolut nimic!

Dar Rebecca, prin dezmierdări fără număr şi vorbe drăguţe, încercă să aline susceptibilitatea acestui îndrăgostit ofensat. Ori de câte ori vioiciunea şi simţul umorului puneau stăpânire pe această spirituală creatură (ceea ce i se întâmpla în cele mai multe împrejurări din viaţă, e drept), ea biciuia cu satira, dar îşi putea compune numaidecât o mutră cât se poate de serioasă.

— Scumpul meu, zise ea, tu crezi că eu n-am niciun fel de simţire? şi ştergându-şi cu repeziciune ceva la ochi, privi drept în faţa bărbatului ei şi-i zâmbi.

— Uite, spuse el. Dacă am să cad, să vedem tu cum rămâi. Am avut o baftă frumuşică la cărţi, aşa că uite aici două sute treizeci de lire. Mi-am pus în buzunar zece napoleoni. Este exact suma de care am să am nevoie, pentru că generalul plăteşte totul ca un prinţ; iar dacă sunt lovit, ştii că nu preţuiesc mare lucru. Nu plânge, micuţo; aş mai putea trăi destul ca să te supăr încă. Ei bine, n-am să-mi iau niciunul din caii mei, ci am să încalec pe surul de campanie al generalului; costă mai puţin şi i-am spus că al meu şchioapătă. Dacă mă curăţ, caii ăştia doi ai mei trebuie să-ţi aducă şi ei ceva. Grigg mi-a oferit ieri nouăzeci de lire pentru iapă, înainte de-a veni vestea asta care ne-a zăpăcit, şi, ca un prost ce-am fost, nici n-am vrut s-o dau sub o sută.

Bullfimch are să-ţi aducă preţul ăsta oricând, numai c-ai face mai bine să-l vinzi aici, pentru că negustorii din Anglia au prea multe poliţe de la mine, aşa c-aş prefera să nu te înapoiezi cu el în patrie. Iar pe micuţa ta iapă, care ţi-a dăruit o generalul, ai să poţi lua şi pe ea ceva, iar aici n-

avem nici blestematele alea de taxe pentru cai de la Londra, adăugă Rawdon râzând. Uite, cutia asta de toaletă mă costă două sute de lire... adică am rămas dator pentru ea două sute de lire; iar flacoanele astea cu dopuri de aur trebuie să valoreze treizeci sau patruzeci de lire. Te rog să pui amanet *asta,* doamnă, împreună cu acele şi inelele mele, cu ceasul cu lanţ şi cu toate celelalte lucruri. Fac o grămadă de bani. Ştiu că domnişoara Crawley a plătit o sută de lire pentru lanţ şi ceasornic. Flacoanele cu dopuri de aur, asta-i bună! pe cinstea mea dacă nu-mi pare rău acuma că n-am luat mai multe! Edwards stăruia să cumpăr o trăgătoare de cizme din argint aurit, şi bine făceam să fi pus mâna şi pe-o cutie de tacâmuri şi un serviciu de masă de argint. Dar trebuie să ne descurcăm acuma şi noi cum putem, vezi tu, Becky dragă!

Şi aşa, dând ultimele dispoziţii, căpitanul Crawley, care rareori se gândise la altceva în afară de propria lui persoană, până în acele ultime luni ale vieţii sale, când dragostea pusese stăpânire pe cavalerist, trecu în revistă feluritele articole ale micului său inventar de bunuri personale, căutând să vadă cum ar putea ele fi convertite în bani în interesul soţiei lui, în caz că i s-ar întâmpla vreo nenorocire, îi plăcea să noteze cu un creion, cu scrisul lui lăbărţat de şcolar, diferitele bunuri ale proprietăţii lui mobile care puteau fi vândute în folosul văduvei sale, ca, de pildă: „Puşca mea «Mantou» cu două ţevi, să zicem 40 de guinee; mantaua mea de călătorie, căptuşită cu blană neagră, 50 de lire; pistoalele mele de duel, în cutie de lemn de trandafir (aceleaşi cu care l-am împuşcat pe căpitanul Marker), 20 de lire; şaua mea de serviciu şi cea de plimbare, de asemenea”; şi aşa mai departe, articole pe care le lăsa toate în stăpânirea Rebeccăi.

Credincios planului lui de economie „căpitanul îşi puse epoleţii şi uniforma cea mai veche şi mai jerpelită, lăsând-

o pe cea nouă în paza nevestei (sau a văduvei) sale. Şi craiul ăsta, despre care se dusese vestea în Windsor şi Hyde Park, plecă la război echipat tot atât de simplu ca şi un sergent, iar pe buzele lui cu ceva care aducea a rugăciune pentru femeia pe care o părăsea. El o ridică în sus şi o ţinu un minut în braţe, strângând-o cu putere lângă inima lui care bătea năvalnic. Faţa îi era aprinsă şi ochii tulburi când o puse jos şi o părăsi. Călare alături de generalul său, îşi fuma ţigara în tăcere, în timp ce grăbeau după trupele brigăzii generalului, care le-o luaseră înainte; şi numai după ce făcură câteva mile, încetă de a-şi mai răsuci mustaţa şi rupse tăcerea.

Iar Rebecca, după cum am spus, se hotărî, plină de înţelepciune, să nu se lase în voia unui zadarnic sentimentalism cu prilejul plecării soţului ei. Ea îi făcu un semn de adio de la fereastră şi rămase acolo o clipă să privească în urma celui care se îndepărta. Turnurile catedralei şi mulţimea, de acoperişuri ale vechilor şi ciudatelor clădiri tocmai începeau să se roşească în bătaia primelor raze ale soarelui. În noaptea aceea ea nu se odihnise de loc. Mai purta acea fermecătoare rochie de bal, iar frumosul ei păr, cu buclele puţin desfăcute, îi atârna pe gât şi avea cearcăne de nesomn în jurul ochilor. „Ce groaznic arăt, îşi spuse, cercetându-şi chipul într-o oglindă, şi cât de palidă mă face trandafiriul ăsta”. Aşa că-şi scoase veşmântul trandafiriu, operaţie în timpul căreia îi căzu un bileţel din corsaj, pe care ea îl ridică surâzând şi-l închise în cutia ei de toaletă. Apoi îşi puse buchetul de bal într-un pahar cu apă, se culcă şi dormi plină de mulţumire.

Oraşul era cât se poate de liniştit când se trezi la ora 10 şi-şi luă cafeaua, foarte necesară şi întăritoare după oboseala şi tristeţea întâmplărilor din dimineaţa aceea.

După care gustare, ea reluă calculele cinstitului Rawdon din noaptea precedentă şi-şi examină situaţia. Ţinând

seama de toate posibilităţile şi chiar de s-ar întâmpla lucrul cel mai rău cu putinţă, ea era într-o situaţie destul de bună. Mai avea apoi flecuşteţele ei personale şi trusoul, pe lângă lucrurile pe care i le lăsase soţul ei. Dărnicia lui Rawdon, încă de la începutul căsătoriei lor, am descris-o şi am lăudat-o după merit. În afară de lucrurile acestea şi de micuţa ei iapă, generalul, sclavul şi adoratorul ei, îi făcuse nenumărate şi frumoase daruri, sub forma unor şaluri de caşmir, cumpărate la scoaterea la mezat a bunurilor nevestei unui general francez ajunsă la sapă de lemn, şi a numeroase tributuri din magazinele giuvaergiilor, care dovedeau toate gustul şi bogăţia admiratorului său. Cât despre „tic-tacuri”, cum le spunea bietul Rawdon ceasornicelor, apartamentul ei era plin de viaţă din pricina ticăitului lor. Căci, întâmplându-se să pomenească într-o seară că al ei, pe care i-l dăruise Rawdon, era de fabricaţie englezească şi mergea prost, îi sosi chiar în dimineaţa următoare o mică bijuterie purtând marca „Leroy”, cu lanţ şi capac, încântător împodobită cu turcoaze, şi un altul cu marca „Breguel”, acoperit în întregime cu perle şi abia mai mare ca o jumătate de coroană. Generalul Tufto i-l cumpărase pe cel dintâi, iar căpitanul Osborne i-l dăruise, plin de galanterie, pe celălalt. Doamna Osborne n-avea ceas, deşi, dacă e să-i facem dreptate lui George, ea ar fi putut avea oricând unul dacă şi-ar fi manifestat dorinţa; iar onorabila doamnă Tufto din Anglia poseda doar o rablă veche de la maică-sa, care-i putea ţine loc de tingire, cum se pronunţase Rawdon. Dacă domnii Howell & James ar publica o listă a cumpărătorilor tuturor nimicurilor pe care le vând ei, ce mirate ar fi anumite familii, şi dacă toate podoabele acestea ar fi destinate nevestelor legiuite şi fiicelor acestor *gentleman,* ce bogăţie de giuvaericale s-ar putea vedea în aceste cât se poate de onorabile case din Bâlciul deşertăciunilor!

După *ce* evaluă toate lucrurile de preţ, doamna Rebecca constată, nu fără un Viu sentiment de izbândă şi de mulţumire de sine, că orice s-ar întâmpla, ea putea conta pe cel puţin şase sau şapte sute de lire cu care să-şi reînceapă viaţa; şi ea îşi petrecu dimineaţa într-un fel foarte plăcut, aşezând, rânduind, admirând şi punându-şi lucrurile sub cheie. Printre hârtiile din portofelul lui Rawdon era şi o poliţă pentru douăzeci de lire asupra bancherului lui Osborne. Asta o făcu să se gândească la doamna Osborne. „Am să mă duc să încasez poliţa, îşi zise ea, iar după aceea am să trec şi pe la biata şi micuţa Emmy!” Dacă romanul acesta e un roman fără erou, să ne fie îngăduit să cerem cu stăruinţă cel puţin o eroină. Niciun bărbat din armata engleză care pornise în marş, nici chiar marele duce nu putea fi mai rece sau mai stăpân pe el în faţa temerilor şi greutăţilor ca neîmblânzita femeiuşcă a aghiotantului.

Dar mai era încă una din cunoştinţele noastre care de asemenea urma să rămână pe loc, un necombatant deci, ale cărei emoţii şi comportare avem prin urmare dreptul să le cunoaştem. Acesta era prietenul nostru, fostul perceptor din Boggley Wollah, a cărui odihnă fu tulburată, ca şi aceea a altor cetăţeni, de sunetul goarnelor din faptul zilei. Fiind un mare somnoros şi iubindu-şi cu pasiune patul, s-ar fi putut totuşi ca, în ciuda tuturor tobelor, goarnelor şi cimpoaielor din armata britanică, el să sforăie până la ora lui obişnuită de sculare, înainte de prânz, fără să fie trezit de George Osborne, care locuia împreună cu Jos, dar care era, ca de obicei, ocupat cu propriile lui treburi şi prea amărât din pricina despărţirii de nevasta lui ca să se mai gândească să-şi ia rămas bun de la adormitul de cumnatu-său; nu George a fost acela, spun, care s-a interpus între Jos şi somnul lui, ci căpitanul Dobbin, care veni şi-l deşteptă, cerându-i voie să-i strângă mâna înainte de

plecare.

— Foarte drăguţ din partea ta, zise Jos, căscând şi trimiţându-l pe căpitanul Dobbin la toţi dracii.

— Eu... eu nu voiam să plec fără să-ţi spun la revedere, înţelegi tu, zise Dobbin într-un fel cât se poate de încâlcit, fiindcă vezi, unii din noi s-ar putea întâmpla să nu se mai întoarcă, şi aş vrea să vă ştiu bine pe toţi... şi asta, înţelegi tu...

— Ce tot îndrugi acolo?" întrebă Jos, frecându-se la ochi.

Dar căpitanul nu-l asculta câtuşi de puţin şi nici nu se uita la grăsanul *gentleman* cu scufia de noapte în cap, căruia îi purta, după cum mărturisise el, o grijă atât de duioasă. Ipocritul se uita către apartamentul lui George, plimbându-se cu paşi mari prin cameră, răsturnând scaunele, bătând toba pe mese, rozându-şi unghiile şi dând pe faţă şi alte semne de puternică tulburare lăuntrică.

Jos avusese întotdeauna o părere destul de mediocră despre căpitan, iar acum începea să creadă că şi vitejia lui e oarecum îndoielnică.

— Ce pot face pentru tine, Dobbin? îl întrebă el pe un ton batjocoritor.

— Îţi spun eu ce poţi face, răspunse căpitanul apropiindu-se de pat. Noi plecăm într-un sfert de oră, Sedley, şi s-ar putea ca nici eu şi nici George să nu ne mai întoarcem. Bagă de seamă, tu nu trebuie să te mişti din oraşul ăsta până nu te încredinţezi cum merg lucrurile. Trebuie să rămâi aici şi să veghezi asupra surorii tale, s-o încurajezi şi să ai grijă să nu i se întâmple nimic rău. Dacă i se întâmplă ceva lui George, adu-ţi aminte că ea nu are niciun sprijin pe lume în afară de tine. Dacă armata noastră e înfrântă, să ai grijă s-o duci într-un loc sigur în Anglia; şi o să-mi făgăduieşti pe cuvânt de onoare că n-ai s-o părăseşti niciodată. Ştiu bine că n-ai s-o părăseşti; cât

despre bani, tu ai fost mână spartă de când te ştiu. Ai nevoie de ceva? Vreau să zic, ai destul aur să te poţi întoarce în Anglia în caz de dezastru?

— Domnule, rosti Jos plin de măreţie, când am nevoie de bani, ştiu unde trebuie să mă adresez. Cât priveşte pe sora mea, nu-i nevoie să-mi spui dumneata cum trebuie să mă port cu ea.

— Vorbeşti ca un om de inimă, Jos, răspunse celălalt cu bunătate, şi mă bucur că George poate s-o lase pe mâini aşa de grijulii. Aşa că-i pot da cuvântul tău de onoare, nu-i aşa, că în caz de nenorocire o să fii alături de ea?

— Sigur, sigur că da! răspunse domnul Jos, a cărui generozitate, în materie de bani, Dobbin o preţuia la justa ei valoare.

— Şi o s-o duci într-un loc sigur, departe de Bruxelles, în caz de înfrângere, nu?

— În caz de înfrângere! Ce dracu', domnule, asta e cu neputinţă! Nu căuta să vâri groaza în mine! strigă din patul său eroul.

Şi inima lui Dobbin se linişti în felul acesta cu totul, acuma că Jos se pronunţase cu atâta hotărâre în privinţa purtării lui faţă de soră-sa. „Cel puţin, îşi spuse căpitanul, Amelia are să se poată refugia în toată siguranţa în caz că s-ar ivi vreo nenorocire".

Dacă William Dobbin aşteptase vreo mângâiere sau cine ştie ce mulţumire personală în caz c-ar fi văzut-o pe Amelia înainte ca regimentul să plece, egoismul acesta al lui fu pedepsit exact aşa cum se cuvenea să fie un asemenea sentiment interesat şi odios. Uşa camerei lui Jos dădea în salonul comun celor două familii, şi în faţa uşii acestuia se găsea uşa ce dădea în camera Ameliei. Goarnele sculaseră din somn pe toată lumea. Nu mai folosea la nimic să se ascundă faptul că armata pleca la război. Servitorul lui George împacheta chiar în salon, iar

Osborne intra şi ieşea din camera alăturată, aruncând omului lucrurile pe care avea de gând să le ia cu el în campanie. Şi Dobbin avu pe neaşteptate prilejul pe care-l dorea atât de mult inima lui şi zări încă o dată chipul Ameliei. Dar ce chip era acela? Atât de palid, atât de răvăşit şi de plin de deznădejde, încât amintirea lui îl chinui veşnic mai târziu, la fel ca amintirea unei crime, icoana chipului ei umplându-i de tristeţe şi de-o dureroasă şi negrăită jale şi milă.

Era înfăşurată într-un capot alb de dimineaţă, cu părul căzut pe umeri şi cu ochii ei mari aţintiţi în gol şi lipsiţi de viaţă. Ca să dea şi ea o mână de ajutor la pregătirile de plecare şi ca să arate că poate fi de folos cu ceva într-un moment atât de greu, această sărmană fiinţă scosese o cingătoare de gală de-a lui George din dulapul în care era pusă şi se ţinea după el încoace şi încolo cu eşarfa în mână, uitându-se tăcută cum i se fac bagajele. Veni în salon şi rămase aşa rezemată de perete, strângând cingătoarea la pieptul ei, peste care ţesătura aceea grea, de-un roşu închis, cădea ca o pată mare de sânge. Sufletul atât de simţitor al căpitanului nostru fu cuprins de o adâncă remuşcare când o privi. „Doamne, îşi spuse el, ce durere poate fi mai mare ca asta?” şi nu se găsea niciun leac, niciun mijloc de-a alina şi de-a uşura suferinţa aceea neputincioasă şi mută. Rămase un moment locului şi se uita la ea, neajutorat şi doborât de milă, aşa cum îşi priveşte un părinte copilul în suferinţă.

În cele din urmă, George o luă pe Amelia de mână şi-o duse înapoi în dormitor, de unde ieşi apoi singur. Despărţirea avusese loc chiar în clipa aceea, şi el pleca.

„Slavă Domnului, am trecut şi peste asta”, se gândi George, năpustindu-se pe scări în jos cu sabia sub braţ, şi alergă repede la locul de adunare, unde trebuia să fie trecut în revistă regimentul şi către care se zoreau, din

cantonamentele lor, soldaţii şi ofiţerii. Pulsul îi zvâcnea cu putere, şi obrajii îi ardeau; urma să se joace marea partidă a războiului, iar el era unul din jucători. Ce nemaipomenită senzaţie de îndoială, de speranţă şi de bucurie. Ce în fiorător risc de pierdere sau de câştig! Ce însemnau toate jocurile de noroc, pe care le încercase el de atâtea ori, în comparaţie cu ăsta? în toate încercările care cer dibăcie atletică şi curaj, tânărul nostru se aruncase, din copilăria lui şi până în clipa de faţă, cu tot elanul de care fusese capabil. Campionul şcolii şi al regimentului fusese pretutindeni, urmat de aplauzele camarazilor lui; de la jocul de *cricket* al copilăriei şi până la alergările de cai ale garnizoanei, el mersese din izbândă în izbândă; şi oriunde se arătase, femeile îl admiraseră, iar bărbaţii îl invidiaseră. Care sunt calităţile care-i aduc atât de repede unui om răsplata aplauzelor, dacă nu vitejia, agerimea şi superioritatea fizică? Din timpuri imemoriale, forţa şi curajul au servit drept subiect barzilor şi baladelor; şi de la istoria Troiei şi până azi poezia şi-a ales întotdeauna un ostaş drept erou. Şi mă întreb: oare din pricină că oamenii sunt laşi în fundul inimii lor admiră ei atât de mult bravura şi pun vitejia războinică cu atât mai presus de orice altă virtute, ca s-o răsplătească şi să i *se* prosterneze?

Aşa că, la sunetul acestei zguduitoare chemări la arme, George se smulse din braţele blânde în care întârziase nu fără un sentiment de ruşine (deşi îmbrăţişarea nevestei lui fusese destul de lipsită de vlagă) că putuse rămâne acolo atâta timp. Acelaşi simţământ de nerăbdare şi de exaltare domnea şi printre prietenii aceia ai lui, pe care i-am zărit doar în trecere, de la masivul maior, cel mai în vârstă dintre ei şi cel care comanda regimentul pe câmpul de luptă, şi până la firavul Stubble, sublocotenentul, care urma să poarte în ziua aceea drapelul regimentului.

Soarele tocmai răsărise când se dădu semnalul de

plecare; era o privelişte plină de măreţie – fanfara mergea în fruntea coloanei, executând marşul regimentului, apoi venea maiorul comandant, călare pe Pyramus, vigurosul lui cal de război; urmau apoi grenadierii, cu căpitanul lor în frunte; în mijloc erau steagurile, purtate de cel mai vârstnic şi de cel mai tânăr dintre sublocotenenţi; pe urmă venea George, mărşăluind în fruntea companiei sale. El privi în sus, îi zâmbi Ameliei şi trecu mai departe; şi apoi până şi sunetul muzicii se pierdu în depărtare.

CAPITOLUL XXXI

ÎN CARE JOS SEDLEY ARE GRIJĂ DE SORA LUI

Toţi ofiţerii superiori fiind, în felul acesta, chemaţi la datorie pe alte meleaguri, Jos Sedley fusese lăsat la comanda micii colonii din Bruxelles – cu Amelia suferindă, cu Isidor, servitorul belgian, şi cu *la bonne*[43], care era fata la toate a casei – în chip de garnizoană comandată de el. Cu toate că în sinea sa era neliniştit şi nu se putuse odihni din pricina lui Dobbin şi a evenimentelor din cursul dimineţii aceleia, Jos mai rămase totuşi multe ore în pat, complet treaz şi sucindu-se când pe-o parte, când pe alta, până ce sosi ora lui obişnuită de sculare. Soarele era de trei suliţe pe cer, iar vitejii noştri prieteni din regimentul al...-lea făcuseră câteva mile de marş înainte ca civilul ăsta să-şi facă apariţia, în halatul său înflorat, la dejun.

În legătură cu absenţa lui George, Jos era cât se poate de liniştit sufleteşte. Poate că în adâncul inimii, jos era mai degrabă mulţumit de plecarea lui Osborne, căci atâta timp

[43] Slujnica (fr.).

cât George se aflase printre ei, el jucase numai un rol foarte neînsemnat în casă, iar Osborne nu se sfia să-şi arate tot dispreţul pentru dolofanul civil. Dar Emmy fusese întotdeauna bună şi atentă cu el. Ea era aceea care se îngrijea de bucuriile lui, care supraveghea pregătirea bucatelor care ştia că-i plăceau, care se plimba cu el pe jos sau cu trăsura (deoarece avea adesea, prea adesea prilejul de-a face acest lucru, căci cine putea spune unde se găsea George în vremea aceea?) şi care-şi interpunea duioasa ei făptură între mânia fratelui şi dispreţul soţului ei. Nenumărate şi sfioase mustrări îi făcuse ea lui George din cauza fratelui ei, dar căpitanul îi reteza scurt, în felul lui tăios, toate rugăminţile. „Eu sunt un om cinstit, îi spunea el, şi dacă am vreun sentiment oarecare, îl dau pe faţă, aşa cum se cuvine să facă orice om cinstit. Cum dracu' vrei tu, draga mea, să mă port respectuos cu un caraghios ca frate-tău?" Aşa că Jos era încântat de faptul că George plecase. Chipiul acestuia, pus undeva la vedere, mănuşile de pe bufet şi gândul că posesorul lor plecase îl făceau pe Jos să simtă nu ştiu ce fior tainic de plăcere. „În dimineaţa asta n-are să mă mai necăjească cu aerele lui de *dandy* şi cu neruşinarea lui"? se gândi Jos.

— Du chipiul căpitanului în anticameră! îi porunci Jos lui Isidor, servitorul.

— Poate că n-o să mai aibă nevoie de el, răspunse lacheul, uitându-se cu înţeles la stăpânul lui; îl ura şi el pe George, a cărui aroganţă faţă de dânsul era de un gen cu totul englezesc.

— Şi întreab-o pe doamna dacă vine la micul dejun, rosti plin de măreţie domnul Sedley, fiindu-i ruşine să discute cu servitorul său despre aversiunea pe care-o resimţea faţă de George. Adevărul este că înainte de asta îşi vorbise de rău cumnatul de zeci de ori în faţa lacheului.

Vai! doamna nu putea veni la micul dejun, să-i

taietartinele, aşa cum îi plăcea domnului Jos. Doamna se simţea mult prea rău şi era într-o stare îngrozitoare de când îi plecase soţul, după cum spunea *la bonne*. Jos îşi exterioriză simpatia faţă de soră-sa, turnându-i o ceaşcă mare de ceai. Acesta era felul lui de a-şi da în vileag duioşia, şi făcea progrese în asta; nu numai că-i servi el însuşi dejunul, dar se bătu cu gândul ce bunătăţi i-ar plăcea ei mai mult pentru masa de prânz.

Isidor, valetul, stătuse morocănos în timp ce servitorul lui Osborne făcea bagajul stăpânului său înaintea plecării căpitanului, căci în primul rând el îl ura pe domnul Osborne, a cărui purtare faţă de toţi subalternii era în general trufaşă, pentru că servitorilor de pe continent nu le place să fie priviţi de sus, aşa cum sunt obişnuiţi servitorii noştri, cu firea mai potolită, şi în al doilea rând era furios pentru că aveau să-i scape printre degete atâtea lucruri de preţ, care urmau să intre în stăpânirea altora când ar fi să sune înfrângerea Angliei. Despre înfrângerea asta el şi numeroase alte persoane din Bruxelles şi din întreaga Belgie nu aveau nici cea mai uşoară îndoială. Convingerea aproape universală era că împăratul o să asmuţă armatele Prusiei şi Angliei una asupra celeilalte, o să le zdrobească rând pe rând şi o să pornească marşul spre Bruxelles înainte de-a trece trei zile, când toate bunurile stăpânilor lui actuali, care ar urma să fie ucişi, puşi pe fugă, sau făcuţi prizonieri, aveau să devină în mod legal proprietatea lui *monsieur* Isidor.

Şi în timp ce-l ajuta pe Jos să-şi pună la punct obositoarea şi complicata lui toaletă zilnică, acest credincios servitor îşi făcea socoteala cam în ce fel ar întrebuinţa el articolele cu care împodobea chiar atunci persoana stăpânului său. Avea să dăruiască flacoanele de argint cu parfum şi flecuşteţele de toaletă unei tinere de care era îndrăgostit, în timp ce briciul englezesc şi un ac

mare cu rubin şi le-ar păstra pentru el. Şi ar arăta ca scos din cutie cu una din cămăşile garnisite cu dantelă ale lui Jos; aceasta împreună cu pălăria cu fireturi, cu redingota cu brandenburguri, care putea fi uşor ajustată pe talia lui, cu bastonul cu măciulie de aur al căpitanului şi cu uriaşul inel cu dublu şir de rubine, pe care l-ar transforma într-o pereche de cercei de toată frumuseţea.

Isidor socotea c-ar face din El, un Adonis fără cusur, iar din *mademoisette* Reine, o pradă uşor de cucerit.” „Ce bine mi-ar veni butonii ăştia de manşetă”, se gândea el, în timp ce fixa o pereche la încheieturile mâinilor durdulii ale domnului Sedley. „Doresc tare mult ni-şte butoni de manşetă, iar cizmele din camera de alături, cu pinteni de alamă, ale căpitanului, *corbleu*[44]! ce vâlvă ar mai stârni ele pe Allee Verte!” Şi astfel, în timp ce *monsieur* Isidor strângea cu toate degetele nasul stăpânului său şi-i bărbierea partea inferioară a feţei, în imaginaţia lui rătăcea de-a lungul aleii sus-amintite, îmbrăcat într-o jachetă cu găitane şi dantelă, în tovărăşia domnişoarei Reine; şi lenevea în gând pe bănci şi se uita la bărcile care alunecau încet pe canal, în umbra plăcută a arborilor, sau răcorindu-se cu un pahar de Faro[45], la masa unei berării de pe şoseaua dinspre Laeken.

Dar, în privinţa celor ce se petreceau în mintea servitorului său, domnul Jos Sedley nu cunoştea mai mult decât ceea ce bănuim, onoratul meu cititor şi cu mine, c-ar gândi despre noi John sau Mary, care sunt în slujba noastră. Ce gândesc servitorii noştri despre noi! Dacă am şti ce gândesc despre noi prietenii intimi şi iubitele noastre rubedenii, am fi obligaţi să trăim într-o lume pe care-am fi bucuroşi s-o părăsim şi într-o dispoziţie sufletească şi-o

[44] La naiba ! (Fr.)

[45] Vin produs în podgoriile din Faro, localitate în Portugalia.

veşnică spaimă care-ar deveni cu totul de neîndurat. În felul acesta îşi însemna omul lui Jos victima, după cum vedeţi că fac şi ajutoarele restauratorului Paynter din Leadenhall Street, care împodobesc o neştiutoare broască-ţestoasă cu un anunţ pe care stă scris: „Mâine, supă”.

Servitoarea Ameliei avea înclinaţii mai puţin egoiste. Puţini servitori puteau trăi în apropierea acestei bune şi blânde creaturi fără să plătească obişnuitul lor tribut de credinţă şi dragoste firii ei blânde şi duioase. Şi adevărul este că Pauline, bucătăreasa, alină durerea stăpânei sale mai mult decât orice altă fiinţă pe care-o văzu ea în dimineaţa aceea nenorocită; căci de îndată ce aceasta află că Amelia stătea de ceasuri întregi fără să scoată o vorbă, încremenită şi cu privirea pierdută la ferestrele lângă care se aşezase să urmărească şi cele din urmă baionete ale coloanei care trecea, inimoasa fată luă mâna doamnei şi-i spuse:

— *Tenez, madame, est-ce qu’il n’est pas aussi a la’rmee, mon homme a moi?*[46], după care izbucni în plâns, iar Amelia, căzând în braţele ei, făcu la fel, aşa că se căinară şi-şi alinară una alteia mâhnirea.

De nenumărate ori în cursul dimineţii, Isidor al domnului Jos făcu naveta între locuinţa din oraş a acestuia şi porţile hotelurilor şi ale reşedinţelor din jurul parcului, unde locuiau englezii, şi acolo, amestecându-se cu ceilalţi valeţi, curieri şi lachei, culegea toate veştile câte circulau şi se întorcea apoi cu buletine pentru informarea stăpânului său. Aproape toţi domnii aceştia erau, în sinea lor, de partea împăratului, şi-şi aveau părerile lor în legătură cu grabnicul sfârşit al campaniei. Proclamaţia dată de împărat la Avesnes fusese răspândită peste tot şi din belşug în oraşul Bruxelles. „Soldaţi! grăia aceasta. Sărbătorim astăzi aniversarea luptelor de la Marengo şi Friedland, unde au

[46] Ei, doamnă, parcă bărbatul meu nu e şi el în armată ? (fr.).

fost în două rânduri hotărâte destinele Europei. Atunci, ca şi după Austerlitz, şi ca şi după Wagram, am dat dovadă de prea multă generozitate. Am crezut în jurămintele şi promisiunile principilor cărora le-am îngăduit să-şi păstreze tronurile. Să mergem încă o dată şi să-i înfrângem. Noi şi ei n-am rămas oare aceiaşi oameni? Soldaţi? Aceiaşi prusaci, care sunt atât de aroganţi astăzi, au fost trei contra unul împotriva noastră la Jena şi şase contra unul la Montmirail[47]. Aceia dintre voi care au fost prizonieri în Anglia pot povesti camarazilor lor ce chinuri îngrozitoare au avut de îndurat acolo pe bordul pontoanelor-închisori. Nebuni! O clipă de noroc i-a orbit, dar dacă intră în Franţa, îşi vor găsi acolo mormântul!”
Partizanii francezilor, însă, profetizau o exterminare mult mai grabnică a duşmanilor împăratului decât proclamaţia respectivă şi căzuseră cu toţii de acord că prusacii şi britanicii n-au să se mai întoarcă decât ca prizonieri în ariergarda armatei cuceritoare. Toate părerile acestea care se vânturaseră în cursul zilei îi fuseseră aduse la cunoştinţă şi începuseră, să opereze asupra sentimentelor domnului Sedley. I se spunea că ducele de Wellington plecase pentru a încerca să-şi adune armata a cărei avangardă fusese complet zdrobită cu o noapte înainte.

— Zdrobită, pe naiba! exclamă Jos, al cărui curaj era încă neclintit la dejun. Ducele s-a dus să-l bată pe împărat, aşa cum i-a bătut mai înainte şi pe generalii lui.

— Documentele ducelui sunt arse, efectele i-au fost mutate, iar cartierul lui general este pregătit acum pentru ducele de Dalmaţia, răspunse informatorul lui Jos. Ştiu asta de la propriul lui *maitre d’hotel.* Oamenii ducelui de Richemont nu mai pridesc cu împachetatul. Excelenţa-sa

---

[47] *Marengo* şi *Friedland, Austerlitz* şi *Wagram, Jena* şi *Montmirail* – localităţi vestite pentru luptele ce s-au dat acolo în timpul lui Napoleon.

a şi luat-o din loc, iar ducesa aşteaptă numai să-şi vadă împachetată şi argintăria şi pleacă să se întâlnească cu regele Franţei la Ostanda.

— Regele Franţei e la Gand, băiete! replică Jos, arătându-se neîncrezător.

— A fugit azi-noapte la Bruges şi se îmbarcă astăzi de la Ostanda. Ducele de Berry[48] a fost făcut prizonier. Iar cei care doresc să-şi scape pielea ar face mai bine să plece numaidecât, căci mâine are să se dea drumul la diguri., şi cine-o să mai poată fugi când toată ţara are să fie sub apă?

— Baliverne, domnule, noi suntem trei contra unu, domnule, împotriva oricărei forţe pe care-ar putea-o aduce Boney pe câmpul de bătaie! obiectă domnul Sedley. Austriecii şi ruşii sunt în marş. El trebuie şi are să fie zdrobit! zise Jos, bătând cu pumnul în masă.

— Prusacii au fost trei contra unu şi la Jena, iar el le-a luat armata şi regatul într-o săptămână. Ei au fost şase contra unu la Montmirail, iar el i-a împrăştiat ca pe-o turmă de oi. E drept că armata austriacă *vine* încoace, dar cu împărăteasa şi cu regele Romei[49] în frunte; iar Rusia, vai! ruşii au să dea înapoi. Iar englezii n-or să afle niciun fel de milă, avându-se în vedere cruzimea lor faţă de vitejii noştri soldaţi pe bordul îngrozitoarelor lor pontoane-închisori. Priviţi, s-a scris negru pe alb. Asta e proclamaţia majestăţiisale, împărat şi rege! zise dându-şi acum pe faţă

---

[48] Charles-Ferdinand de Bourbon, duce de Berry (1778-1820), fiul regelui Carol al X-lea. După reîntoarcerea lui Napoleon din insula Elba, Ludovic al XVIII-lea l-a numit comandant de armată, dându-i însărcinarea de a apăra porţile Parisului. Refugiat la Gand, împreună cu suveranul său, şi reîntors în Franţa în 1815.

[49] Titlu dat la naşterea sa lui *François-Charles-Joseph Bona- parte (Napoleon al II-lea)* (1811-1832), fiul lui Napoleon şi al Mariei-Luiza; după căderea lui Napoleon, aliaţii l-au încredinţat austriecilor.

simpatia lui faţă de Napoleon; şi scoţând din buzunar documentul, Isidor îl vârî cu severitate sub nasul stăpânului său, a cărui redingotă cu brandenburguri şi ale cărui lucruri de preţ le şi socotea drept pradă personală.

Jos era, dacă nu în mod serios îngrijorat până acuma, totuşi destul de tulburat sufleteşte.

— Dă-mi redingota şi pălăria, domnule, îi porunci el, şi urmează-mă! Am să merg chiar eu să aflu temeiul acestor zvonuri.

Isidor era furios, în timp ce Jos îşi punea redingota cu găitane.

— Domnul ar face mai bine să nu iasă cu haina asta militară, îl povăţui el; francezii au jurat să nu cruţe nici un singur soldat britanic!

— Ţine-ţi gura, domnule! îi strigă Jos, cu chipul încă plin de semeţie, vârându-şi cu neînduplecată hotărâre braţul în mânecă.

În îndeplinirea acestui eroic act el fu găsit de către doamna Rawdon Crawley, care venea, având în vedere împrejurările, s-o viziteze pe Amelia şi intrase fără să mai sune la uşa anticamerei.

Rebecca era foarte îngrijit şi elegant îmbrăcată, ca de obicei; somnul ei liniştit de după plecarea lui Rawdon o împrospătase, şi-ţi făcea o deosebită plăcere să priveşti obrajii ei trandafirii şi numai zâmbet, într-un oraş şi într-o zi când chipul oricui altcuiva purta masca celei mai profunde nelinişti şi tristeţi. Ea izbucni în râs văzând poziţia în care îl descoperise pe Jos şi opintelile şi icnetele cu care dolofanul gentleman se vâra în haina lui cu găitane.

— Te pregăteşti s-ajungi din urmă armata, domnule Joseph? îl întrebă ea. Nu se găseşte nimeni să rămână în Bruxelles şi să ne apere şi pe noi, bietele femei?

Jos reuşi să se afunde în jachetă şi înaintă, roşind şi

bâlbâind scuze, către frumoasa lui vizitatoare.

— Cum vă simţiţi după evenimentele din cursul dimineţii, după oboselile balului din noaptea trecută?

Monsieur Isidor se mistui în camera de lângă dormitorul stăpânului său, ducând cu el halatul înflorat.

— Ce drăguţ din partea dumitale să te interesezi de mine! zise ea, strângând cu amândouă mâinile mâna lui Jos. De cât sânge rece dai dovadă, ce liniştit pari dumneata, acum, când toată lumea şi-a pierdut capul de spaimă! Ce face scumpa şi micuţa noastră Emmy? Trebuie să se fi despărţit tare, tare greu de soţul ei!

— Îngrozitor de greu! zise Jos.

— Dumneavoastră, bărbaţii, puteţi îndura orice, răspunse doamna. O despărţire sau o primejdie de moarte nu înseamnă nimic pentru dumneavoastră. Recunoaşte acuma că plecai s-ajungi armata din urmă, iar pe noi ne laşi în voia sorţii; ştiu bine că voiai să pleci... îmi spune mie ceva că voiai să pleci. Am fost aşa de îngrozită când mi-a trăsnit prin minte ideea asta (căci eu mă gândesc la dumneata când sunt singură, domnule Joseph), încât am alergat numaidecât să te rog şi să te implor să nu ne părăseşti cumva.

Fraze care puteau fi interpretate: „Dragul meu domn, dacă armatei i s-ar întâmpla cine ştie ce nenorocire şi s-ar impune o retragere, dumneata ai o trăsură foarte încăpătoare, în care am de gând să ocup şi eu un loc”... Nu ştiu dacă Jos răstălmăcea cuvintele ei în sensul acesta. Dar el era tare mâhnit de lipsa de atenţie pe care doamna o dovedise faţă de el în tot timpul şederii lor la Bruxelles. Nu fusese prezentat niciodată vreunuia din înaltele cunoştinţe ale lui Rawdon Crawley; abia dacă fusese invitat la reuniunile Rebeccăi, căci el era prea timid ca să se dedea cu patimă jocului de cărţi, iar prezenţa lui îi plictisea deopotrivă atât pe George, cât şi pe Rawdon, şi poate că

nici unuia dintre ei nu-i venea la socoteală să aibă vreun martor la petrecerile care le făceau atâta plăcere. „Ah, gândi Jos, acum, că e la ananghie, vine la mine! Când n-are în vedere pe nimeni altul, are timp să se gândească şi la bătrânul Joseph Sedley!” Dar pe lângă îndoielile acestea, se simţea măgulit de ideea pe care şi-o exprimase Rebecca în legătură cu vitejia lui.

Se înroşi până peste urechi şi-şi luă un aer plin de importanţă.

— Tare mi-ar plăcea să văd şi eu lupta! zise el. Oricărui om curajos i-ar plăcea asta, înţelegeţi. Am văzut ceva de genul ăsta în India, dar, desigur, nu pe-o scară aşa de mare!

— Dumneavoastră, bărbaţii, aţi sacrifica orice pentru o plăcere, răspunse Rebecca. Căpitanul Crawley m-a părăsit azi-dimineaţă atât de vesel, ca şi cum s-ar fi dus la vânătoare. Lui ce-i pasă? Ce-i pasă oricăruia dintre dumneavoastră de suferinţele şi zbuciumul unei biete femei părăsite? („Aş vrea să ştiu dacă *ar fi putut* cu adevărat să ajungă din urmă trupele mâncăul ăsta mare şi trândav?!”) Oh! dragă domnule Sedley, am venit la dumneata să-ţi cer ajutor şi mângâiere. Am stat în genunchi toată dimineaţa. Tremur când mă gândesc în ce primejdie îngrozitoare s-au aruncat soţii noştri, prietenii noştri, vitezele noastre trupe şi bravii noştri aliaţi. Vin aici să caut un sprijin, şi găsesc alt prieten de-al meu – ultimul care-mi mai rămăsese – gata să se arunce şi el în înspăimântătoarea arenă a războiului!

— Scumpa mea doamnă, răspunse Jos, începând să se liniştească cu totul, nu te speria. Eu spuneam numai că mi-ar plăcea să mă duc... cărui britanic nu i-ar plăcea? Dar datoria mea mă ţine aici; căci eu n-o pot părăsi pe acea biată fiinţă din camera de-alături, şi el arătă cu degetul spre uşa camerei în care se afla Amelia.

— Ce frate bun şi nobil! exclamă Rebecca, ducându-şi batista la ochi şi mirosind apa de colonie cu care o parfumase. Am fost nedreaptă cu dumneata; dumneata ai o inimă de aur. Şi eu, care eram convinsă de contrariul!

— Oh, pe onoarea mea! zise Jos, făcând o mişcare ca şi cum ar fi vrut să-şi ducă mâna la locul cu pricina. Ai fost nedreaptă cu mine, sigur c-ai fost, scumpa mea doamnă Crawley.

— Am fost, dar acum inima dumitale e credincioasă surorii dumitale. Îmi aduc însă aminte de acum doi ani... când inima asta m-a trădat! zise Rebecca, ţintuindu-l pentru o clipă cu privirea şi întorcându-se apoi spre fereastră.

Jos roşi îngrozitor. Şi organul acesta de care Rebecca îl acuza că era lipsit începu să-i zvâcnească tumultuos. El îşi reaminti de vremea când dăduse bir cu fugiţii, de pasiunea care-l înflăcărase odinioară, de vremea când o plimbase în cabrioleta lui, când ea îi împletise punga aceea verde şi când el stătea, ca fermecat, uitându-se ţintă la braţele ei albe şi la ochii ei scânteietori.

— Ştiu că mă socoţi nerecunoscătoare, continuă Rebecca întorcându-se de la fereastră, privindu-l încă o dată şi vorbindu-i cu o voce joasă, tremurătoare. Răceala dumitale, privirile dumitale care mă ocoleau, felul dumitale de a fi când ne-am întâlnit în ultimul timp şi chiar acuma, când am intrat aici, toate astea mi-o dovedesc cu prisosinţă. Dar oare n-aveam destule motive să te evit? Să răspundă propria dumitale inimă la întrebarea asta. Crezi că soţul meu era aşa de dispus să te primească cu braţele deschise? Singurele cuvinte neplăcute pe care le-am auzit de la el vreodată (ca să fiu dreaptă faţă de căpitanul Crawley) au fost în legătură cu dumneata, şi cuvintele astea au fost foarte crude, cât se poate de crude.

— Dumnezeule mare! Dar ce-am făcut? întrebă Jos într-o

stare de tulburare în care se amestecau şi plăcerea, şi consternarea. Ce-am făcut... ca să... ca să...

— Gelozia nu înseamnă nimic? zise Rebecca. Rawdon mă chinuia din pricina dumitale. Dar orice-ar fi fost odinioară, inima mea îi aparţine cu totul. Acuma sunt cu totul nevinovată. Nu-i aşa, domnule Sedley?

Toată făptura lui Jos se înfiora de plăcere în timp ce se uita la victima farmecelor lui. Câteva cuvinte iscusit întoarse, una sau două priviri gingaşe pline de tâlc, şi inima i se înflăcărase din nou, iar îndoielile şi bănuielile lui fuseseră date uitării. De la Solomon încoace n-au fost oare linguşiţi şi traşi pe sfoară de către femei bărbaţi mai înţelepţi decât el? „Dacă se întâmplă vreo nenorocire, gândi Becky, retragerea mea e asigurată şi o să am cel mai bun loc din caleaşcă!”

Nu se ştie ce declaraţii de dragoste şi pasiune ar fi putut să inspire domnului Joseph arzătoarea lui simţire dacă Isidor, valetul lui, nu şi-ar fi făcut apariţia chiar în minutul acela şi dacă n-ar fi început să se ocupe de treburile lui domestice. Jos, care era tocmai pe punctul de a se lansa într-o mărturisire, îşi înăbuşi, cu emoţie aproape, ceea ce nu mai putea exterioriza. Rebecca găsi de asemenea că era momentul să intre şi s-o mângâie pe scumpa ei Amelia.

— *Au revoir!* zise ea, trimiţându-i cu mâna un sărut domnului Joseph, şi păşi liniştită spre uşa apartamentului surorii acestuia.

După ce Rebecca intră la Amelia şi închise uşa în urma ei, Joseph se prăbuşi pe un scaun, cu privirea pierdută, oftă şi începu să gâfâie îngrozitor.

— Haina asta e mult prea strâmtă pentru dumneavoastră, spuse Isidor cu ochii veşnic la găitane.

Dar stăpânul său nu-l auzi, căci gândurile îi erau în altă parte, contemplând-o, uneori, plin de înflăcărare şi

înnebunit aproape, pe încântătoarea Rebecca, iar alte ori dându-se vinovat înapoi din faţa vedeniei gelosului Rawdon Crawley, cu mustăţile lui fioros răsucite şi cu înspăimântătoarele-i pistoale de duel încărcate şi cu piedica ridicată.

Apariţia Rebeccăi o umplu pe Amelia de groază şi-o făcu să se tragă îndărăt. Căci aducea cu ea lumea şi amintirea zilei trecute. Din pricina fricii copleşitoare pentru ziua de mâine, ea o uitase pe Rebecca, gelozia, uitase totul, în afară de faptul că soţul ei plecase şi că era în primejdie. Înainte ca această cutezătoare femeie de lume să fi intrat acolo, rupând tot farmecul, înainte de a fi apăsat ea pe clanţă, noi ne-am ferit de a pătrunde în această cameră plină de tristeţe. Cât timp stătuse în genunchi această biată fată! Câte ceasuri de mută rugăciune şi de amarnică prosternare şi-a petrecut ea acolo! Cronicarii de război, care scriu strălucitoare povestiri de luptă şi de triumf, abia dacă pomenesc de lucrurile acestea. Ele sunt părţi prea neînsemnate ale spectacolului; şi în mijlocul aclamaţiilor şi bucuriei din urma marelui car al victoriei, nu se mai aud plânsetele văduvelor sau suspinele mamelor. Şi, totuşi, care a fost epoca aceea când aceste fiinţe doborâte sufleteşte n-au strigat şi n-au protestat, glasuri neluate în seamă de beţia triumfului?

După prima tresărire de groază care i se iscă în suflet când ochii verzi ai Rebeccăi o scăldară în strălucirea lor şi când, foşnind în mătăsurile ei noi şi cu giuvaericalele ei scânteietoare, aceasta veni cu braţele întinse s-o îmbrăţişeze, Amelia fu cuprinsă de un simţământ de furie şi, de unde mai înainte era de-o paloare mortală, faţa i se făcu roşie ca focul şi înfruntă privirea Rebeccăi cu o tărie care-o miră peste măsură pe rivala ei şi-o făcu să-şi piardă oarecum cumpătul.

— Scumpa mea Amelia, arăţi foarte rău, spuse

vizitatoarea, întinzând mâna ca să i-o apuce pe a Ameliei. Ce s-a întâmplat? Nu m-am putut linişti înainte de a afla cum te simţi.

Amelia îşi trase mâna înapoi – niciodată nu refuzase această binevoitoare creatură să dea crezare sau să răspundă vreunei dovezi de prietenie sau de iubire. Dar ea îşi trase mâna înapoi şi începu să tremure din tot trupul.

— De ce-ai venit *aici*, Rebecca? o întrebă, privind-o tot timpul foarte de sus, cu ochii ei mari.

Aceste priviri o descumpăniră pe vizitatoare. „Trebuie să-l fi văzut când mi-a dat scrisoarea la bar”, gândi Rebecca.

— Fii liniştită, dragă Amelia, spuse ea, uitându-se în pământ. Am venit să văd numai dacă pot... să văd dacă te simţi bine.

— Tu te simţi bine? o întrebă iar Amelia. Am impresia că da. Fiindcă tu nu-ţi iubeşti bărbatul. Pentru că n-ai fi aici dacă l-ai iubi. Spune-mi, Rebecca, m-am purtat eu vreodată faţă de tine altfel decât cu bunăvoinţă?

— Ai dreptate, Amelia, niciodată, spuse cealaltă, cu capul veşnic aplecat.

— Pe vremea când erai săracă de tot, cine ţi-a arătat mai multă prietenie decât mine? Nu ţi-am fost ca şi o soră? Şi nu ne-ai cunoscut pe noi toţi în zile mai fericite, înainte ca George să se însoare cu mine? Pe atunci eu eram totul pentru el, altminteri ar fi putut oare renunţa la averea şi la familia lui, aşa după cum s-a întâmplat, dând dovadă de-atâta nobleţe sufletească, numai ca să mă facă fericită? De ce te pui de-a curmezişul între iubirea mea şi mine? Cine te-a trimis pe tine să-i desparţi pe aceia pe care i-a unit Dumnezeu şi să-mi răpeşti dragostea... pe propriul meu bărbat? Crezi c-ai să-l poţi iubi aşa cum l-am iubit eu? Iubirea lui a fost pentru mine totul. Şi tu ai ştiut asta, şi ai vrut totuşi să mi-o furi. Să-ţi fie ruşine, Rebecca; femeie

rea şi păcătoasă ce eşti, prietenă prefăcută şi soţie prefăcută!

— Amelia, jur în faţa lui Dumnezeu că nu mi-am înşelat bărbatul! zise Rebecca, întorcându-i spatele.

— M-ai înşelat *pe mine!* Nu ţi-a izbutit, dar ai încercat. Întreabă-te pe tine însăţi dacă n-ai încercat!

„Nu ştie nimic”, gândi Rebecca.

— El s-a întors la mine. Ştiam c-o să se întoarcă. Ştiam că nicio minciună, nicio linguşire nu poate să mi-l ia pentru multă vreme. Ştiam c-o să se întoarcă. M-am rugat lui Dumnezeu să se întoarcă!

Biata fată rosti cuvintele acestea cu o însufleţire şi o volubilitate pe care Rebecca nu i le văzuse niciodată până atunci şi în faţa cărora aceasta din urmă rămase complet mută.

— Dar ce ţi-am făcut eu ţie, continuă Amelia pe un ton de mai mare mila, ca să încerci să mi-l iei? Eram căsătoriţi numai de şase săptămâni. Puteai să-mi cruţi săptămânile astea, Rebecca. Şi, totuşi, chiar din prima zi a căsătoriei noastre ai apărut tu şi mi-ai întunecat-o. Acum el a plecat, şi tu ai venit să mă vezi cât sunt de nenorocită? continuă ea. Mi-ai făcut destul rău în ultimele două săptămâni; puteai să mă fi cruţat astăzi.

— Eu... eu n-am fost niciodată aici, o întrerupse Rebecca, restabilind un nenorocit adevăr.

— Nu. Tu n-ai fost niciodată aici. L-ai smuls pe el numai de-aici. Şi acuma vii să mi-l iei din nou? continuă ea pe-un ton şi mai aspru. A fost aici, dar acum a plecat. A stat chiar pe sofaua aceea de-acolo. Nu te atinge de ea! Acolo ne-am aşezat noi doi şi am stat de vorbă. Mă ţinea pe genunchi, iar braţele mele îi înlănţuiau gâtul, şi-am rostit amândoi *Tatăl nostru. D*a, a fost aici; şi ei au venit şi *l-au* luat, dar el mi-a făgăduit c-are să se întoarcă.

— Are să se întoarcă, draga mea, rosti Rebecca, mişcată

fără să vrea.

— Uită-te, zise Amelia, asta e eşarfa lui! Nu-i aşa că are-o culoare drăguţă? şi luând ciucurele eşarfei îl sărută. Şi-o legase peste zi în jurul mijlocului.

Acuma îşi uitase furia şi gelozia, uitase până şi de prezenţa rivalei ei. Căci se îndreptă, în tăcere şi cu faţa iluminată aproape de-un surâs, spre pat şi începu să mângâie perna lui George.

Rebecca plecă şi ea tot în tăcere.

— Cum se simte Amelia? întrebă Jos, care se mai afla încă pe scaun, în aceeaşi poziţie.

— Ar trebui să stea cineva lângă ea, zise Rebecca. Cred că suferă tare mult.

Şi plecă, foarte întristată, refuzând, cu toate stăruinţele domnului Sedley, să rămână şi să ia împreună masa pe care-o comandase el.

Rebecca avea o fire bună şi îndatoritoare şi ţinea oarecum la Amelia. Înseşi cuvintele grele şi pline de mustrări ale acesteia sunau mai mult a compliment – gemetele unei fiinţe care loveşte sub povara înfrângerii. Întâlnindu-se cu doamna O’Dowd, pe care predicile vărului său, decanul, nu izbutiseră s-o liniştească şi care se ducea, copleşită de tristeţe, în parc, Rebecca o opri, spre uimirea nevestei maiorului, care nu era obişnuită cu asemenea dovezi de politeţe din partea doamnei Rawdon Crawley, şi-i aduse la cunoştinţă că biata şi micuţa doamnă Osborne se găseşte într-o stare deznădăjduită şi că e aproape nebună de durere, şi-o trimise pe îndatoritoarea irlandeză de-a dreptul acolo, să vadă dacă nu poate să aline amarul tinerei ei favorite.

— Am şi eu destule necazuri, zise doamna O’Dowd cu gravitate, şi mă gândeam că biata Amelia n-ar fi prea încântată de tovărăşia mea într-o zi ca asta. Dar dacă îi e atât de rău cum spui, iar dumneata nu-i poţi fi de niciun

ajutor, dumneata, care păreai să ţii aşa de mult la ea, atunci am să încerc eu să văd ce-i de făcut. Şi cu asta, bună dimineaţa, doamnă! cu care cuvinte şi făcând un gest de salut din cap, doamna cu deşteptătorul îşi luă rămas bun de la doamna Crawley, a cărei companie nu-i făcea câtuşi de puţin plăcere.

Şi-n timp ce doamna O'Dowd se îndepărta, Becky se uită în urma ei cu zâmbetul pe buze. Doamna Crawley avea un foarte ascuţit simţ al umorului, şi privirea înţepătoare pe care i-o aruncă doamna O'Dowd peste umăr, când se despărţi de ea, era cât pe-aci să-i zdruncine seriozitatea.

„Omagiile mele, frumoasa mea doamnă, şi sunt încântată că vă văd aşa de veselă, îşi spuse Peggy. Nu eşti *dumneata* dintr-acelea care să-şi strice ochii din pricina plânsului şi a supărărilor". După care începu să se gândească la alte lucruri şi porni în grabă spre locuinţa doamnei Osborne.

Biata făptură era tot lângă pat, acolo unde-o lăsase Rebecca, şi stătea aşa, aproape înnebunită de durere. Nevasta maiorului, o femeie energică din fire, se strădui cât putu mai mult să-şi liniştească tânăra prietenă.

— Nu trebuie să te laşi doborâtă, Amelia dragă, o sfătui ea cu bunătate, pentru că el nu trebuie să te găsească bolnavă când o să se întoarcă după victorie. Nu eşti tu singura femeie a cărei soartă stă astăzi în mâinile lui Dumnezeu!

— Ştiu asta. Dar sunt foarte păcătoasă şi foarte slabă, spuse Amelia.

Ea îşi cunoştea prea bine slăbiciunea. Prezenţa prietenei acesteia mai energice o linişti, însă, şi făcu tot ce putu ca să se stăpânească. Şi cele două femei o ţinură astfel până la ora 2; inimile lor erau alături de coloana care se îndepărta, care se îndepărta din ce în ce mai mult.

Groaznice îndoieli şi sfâşiere sufletească, rugăciuni şi temeri şi dureri de nespus mergeau în urma regimentului. Acesta era tributul pe care femeile îl plăteau războiului. El îşi lua tributul dintr-amândouă părţile deopotrivă. Tribut de sânge de la bărbaţi şi de lacrimi de la femei.

La ora două şi jumătate se întâmplă un eveniment de mare însemnătate zilnică pentru domnul Joseph – sosi ora prânzului. Luptătorii puteau să se încaiere şi să piară, dar omul nostru trebuia să prânzească. El intră în camera Ameliei, să vadă dacă o poate convinge să vină şi ea la masă.

— Încearcă, o îndemna el, avem o supă minunată, încearcă, Emmy, şi îi sărută mâna. Nu făcuse asta de foarte multă vreme, în afară de ziua cununiei ei.

— Eşti foarte bun şi drăguţ, Joseph, spuse ea Toată lumea e bună cu mine, dar, te rog, aş vrea să rămân astăzi în camera mea!

Mirosul supei, însă, adia îmbietor pe la nările doamnei O'Dowd, şi ea găsi de cuviinţă să-i ţină tovărăşie domnului Jos. Aşa că cei doi se aşezară la masă.

— Dumnezeu să binecuvânteze mâncarea! spuse „solemn majoreasa; ea se gândea la bunul ei Mick, călărind în fruntea regimentului lui. Astăzi bieţii noştri băieţi Or să aibă o mâncare mizerabilă, zise ea oftând, şi apoi, asemenea unui filosof, începu să înfulece.

O dată cu mâncarea, crescu şi curajul lui Jos. El voia să bea în sănătatea regimentuluideşi, dacă ai chef de-un pahar de şampanie, e mai bine să cauţi alt pretext.

— Să bem în sănătatea lui O'Dowd şi a bravului regiment al...-lea! fu el de părere şi se înclină galant în faţa oaspetelui său. Ce ziceţi, doamnă O'Dowd? Umple paharul doamnei O'Dowd, Isidor.

Dar Isidor încremeni deodată locului, iar majoreasa puse cuţitul şi furculiţa jos. Ferestrele camerei erau deschise;

ele dădeau spre miazăzi, şi un zgomot surd şi îndepărtat veni din direcţia aceea pe deasupra acoperişurilor luminate de soare.

— Ce-i asta? se răsti Jos. De ce nu torni, pungaşule?

— *C'est le feu*![50] zise Isidor, alergând pe balcon.

— Păzeşte-ne, Doamne, e tunul! strigă doamna O'Dowd, ridicându-se repede, şi se îndreptă şi ea, de asemenea către fereastră.

Mii de chipuri palide şi speriate priveau de la nenumărate alte ferestre. Şi numaidecât după asta păru că toată populaţia oraşului se îmbulzeşte pe străzi.

CAPITOLUL XXXII

ÎN CARE JOS ÎŞI IA TĂLPĂŞIŢA, IAR RĂZBOIUL SE SFÂRŞEŞTE

Noi, locuitorii paşnicului oraş al Londrei, n-am văzut niciodată – şi să dea Dumnezeu să nu vedem niciodată – asemenea hărmălaie şi harababură precum cea care domnea atunci în Bruxelles. Gloatele se năpusteau către poarta Namur, din direcţia căreia venea zgomotul, şi mai mulţi cetăţeni porniseră călare de-a lungul netedei *chaussee,* să afle veşti în legătură cu armata. Fiecare om îl întreba pe vecinul lui ce mai ştie, şi până chiar şi măriţii lorzi englezi şi doamnele lor catadicseau să intre în vorbă cu persoane pe care nu le cunoşteau. Prietenii francezilor ieşiseră toţi pe străzi, într-o exaltare nebună, prorocind izbânda împăratului lor. Negustorii închiseseră prăvăliile şi veniră să mărească panica şi larma. Femeile dădeau buzna în biserici şi se înghesuiau în capele; îngenuncheau

[50] A început lupta! (Fr.).

şi se rugau pe lespezi şi pe trepte. Zgomotul surd al tunului nu mai contenea rostogolindu-se, rostogolindu-se până dincolo de oraş. Poştalioane încărcate de călători începură să părăsească numaidecât oraşul, galopând sprebariera către Gand. Profeţiile partizanilor francezilor începeau să se transforme în fapte. „Împăratul a tăiat armatele în două părţi, se spunea. Şi vine de-a dreptul spre Bruxelles. Are să-i doboare pe englezi şi are să fie aici chiar în noaptea asta!” „Are să-i doboare pe englezi, îi striga Isidor stăpânului său, şi are să fie aici chiar în noaptea asta!” Omul era când pe stradă, când în Casă, aducând mereu amănunte proaspete privitoare la dezastru. Jos se făcea din ce în ce mai galben la faţă. Frica începu să pună cu totul stăpânire pe dolofanul civil. Toată şampania pe care-o bău nu-i dădu niciun pic de curaj. Şi înainte de apusul soarelui el ajunse în asemenea hal de nervozitate, încât Isidor era în culmea mulţumirii, fiind acuma aproape sigur de prăzile pe care-avea să le ia de la posesorul jiletcii cu brandenburguri.

În tot timpul acesta femeile fură absente... După ce stătu să asculte un moment bubuiturile, neînfricata majoreasă se gândi la prietena ei din camera de alături şi alergă să vadă ce-i cu ea şi, dacă-i era cu putinţă, să-i dea puţin curaj. Gândul că trebuie să-i poarte de grijă acestei nefericite făpturi învioră şi mai mult curajul firesc al bunei irlandeze. Rămase cinci ore lângă prietena ei, când mustrând-o, când trăncănind vrute şi nevrute, dar mai adesea tăcând şi rugându-se. „Am ţinut-o toată vremea de mână, povestea mai târziu curajoasa doamnă, până după apusul soarelui, când au încetat bubuiturile”. Pauline, *la bonne,* stătea îngenuncheată în biserica din apropiere, rugându-se pentru *son homme a elle*[51]*.*

Când zgomotul canonadei luă sfârşit, doamna O’Dowd

[51] Omul ei (fr.).

trecu din camera Ameliei în salonul de-alături, unde-l găsi pe Jos lângă două sticle goale şi fără niciun pic de curaj. O dată sau de două ori el se aventurase până în camera surorii sale, părând foarte speriat şi ca şi cum ar fi vrut să spună ceva. Dar majoreasa stătea la postul ei, aşa că Jos plecă fără să-şi descarce inima. Îi era ruşine să-i spună că vrea s-o ia din loc.

Dar de îndată ce doamna O'Dowd îşi făcu apariţia în sufragerie, unde îl găsi stând în semiobscuritate şi în melancolica tovărăşie a sticlelor lui goale de şampanie, începu să-şi deschidă inima.

— Doamnă O'Dowd, zise el, n-aţi face mai bine să-i spuneţi Ameliei să fie gata de drum?

— Vrei s-o scoţi la plimbare? întrebă majoreasa. Zău că-i prea slăbită să iasă din casă!

— Eu... eu am poruncit trăsura... zise el, şi... şi nişte cai de poştă... Isidor s-a dus după ei, continuă Jos.

— Ce ţi-a venit să te plimbi noaptea cu trăsura? se miră doamna. Nu-i mai bine să stea în patul ei? Am trimis-o tocmai la culcare!

— Sculaţi-o, zise Jos, trebuie să se scoale. Am spus, şi bătu din picior cu energie, am spus c-am trimis după cai! Da, am trimis după cai! Totul s-a sfârşit, şi...

— Şi ce? întrebă doamna O'Dowd.

— Plec la Gand, răspunse Jos. Pleacă toată lumea, şi am un loc şi pentru dumneavoastră! Plecăm într-o jumătate de oră.

Majoreasa se uită la el cu un nemaipomenit dispreţ.

— Eu nu mă mişc de-aici până când nu-mi spune O'Dowd, spuse ea. Dumneata poţi pleca, dacă-ţi place, domnule Sedley; dar s-o ştii, Amelia şi cu mine rămânem aici, pe loc!

— Amelia *trebuie* să meargă cu mine! hotărî Jos, bătând din nou din picior.

Doamna O’Dowd se aşează în faţa uşii dormitorului, cu mâinile în şolduri.

— Vrei s-o duci la maică-sa, îl întrebă ea, sau vrei s-ajungi chiar dumneata lângă fustele mămiciiii, domnule Sedley? Bună ziua... şi drum bun, domnule. *Bon voyage,* cum se spune. Şi ascultă-mi sfatul: rade-ţi mustăţile, sau dacă nu, or să-ţi poarte ghinion!

— La dracu’! răcni Jos, înnebunit de teamă, de furie şi de chinuri.

Isidor intră şi el în clipa aceea, înjurând la rândul lui.

— *Pas de chevaux, saorebleu!*[52] şuieră printre dinţi înfuriatul servitor.

Dispăruseră toţi caii. Jos nu era singurul om din Bruxelles cuprins de panică în ziua aceea.

Dar spaima lui Jos, fără margini şi îngrozitoare cum era atunci, era sortită să ajungă aproape de nebunie încă înainte de sfârşitul nopţii. S-a spus că Pauline, *la bonne,* îşi avea şi ea *son homme a elle* în rândurile armatei care pornise să ţină piept împăratului Napoleon. Iubitul acesta al ei era originar din Bruxelles, un husar belgian. Trupele naţiei sale s-au făcut cunoscute în războiul acesta prin orice în afară de vitejie, iar tânărul Van Cutsum, admiratorul Paulinei, era un soldat prea disciplinat ca să nu dea ascultare ordinului comandantului său de-a fugi care încotro. În timpul cât fusese în garnizoană la Bruxelles, tânărul Regulus (el văzuse lumina zilei în vremea revoluţiei) îşi găsise marea mângâiere petrecându-şi aproape toate momentele lui de răgaz în bucătăria Paulinei; iar când se despărţise de drăguţa lui înlăcrimată, spre a porni la luptă cu câteva zile mai înainte, avea buzunarele şi cobiirii burduşiţi de lucruri bune din cămara acesteia.

Din punctul de vedere al regimentului său, campania

[52] La naiba! Nu sunnt cai! (Fr.).

respectivă luase sfârşit. Ei făceau parte dintr-o divizie de sub comanda suveranului lui legal, prinţul de Orange[53] şi în privinţa lungimii săbiilor şi a mustăţilor, a bogăţiei uniformelor şi a echipamentelor, Regulus şi camarazii lui păreau a fi una din cele mai viteze unităţi pentru care sunase vreodată trompeta.

Când mareşalul Ney se aruncă asupra avangărzii trupelor aliate, cucerind poziţie după poziţie, până când sosirea grosului armatei britanice schimbă soarta bătăliei de la Quatre Bras[54], escadroanele cu care călărea şi Regulus dădură dovadă de multă grabă în mişcarea lor de retragere din faţa francezilor şi fură rând pe rând izgonite de pe poziţiile pe care le ocupau, cu foarte mare zor din partea lor.

Mişcările trupelor belgiene fură oprite numai de înaintarea britanicilor în propria lor ariergardă. Silită astfel să se oprească, cavaleria inamică a cărei sângeroasă încăpăţânare nu poate fi condamnată îndeajuns) avea în sfârşit prilejul să dea ochi cu vitejii belgieni din faţa lor, care, însă, preferară să se întâlnească mai degrabă cu englezii decât cu francezii şi, întorcându-le numaidecât spatele, trecură în goană printre regimentele engleze, care erau în urma lor, şi se împrăştiară care încotro.

De fapt, regimentul nu mai exista. Nu era de găsit nicăieri. Nici urmă de cartier general. Regulus se pomeni galopând la mai multe mile de câmpul de bătălie, singur cuc; şi unde să-şi găsească el adăpost, dacă nu în bucătăria aceea şi în braţele acelea credincioase ale Paulinei, unde fusese de atâtea ori binevenit?

---

[53] Wilhelm al II-lea (1792-1849), rege al Ţărilor-de-Jos, participant la campania de la Waterloo alături de armatele aliate.

[54] Bătălia de la Quatre-Bras (Belgia) a avut loc în ajunul bătăliei de la Waterloo (1815).

Pe la orele 10 se putu auzi zăngănitul unei săbii urcând scările casei în care Osbornii, aşa cum se obişnuia pe continent, ocupau un etaj. Se putu auzi apoi un ciocănit în uşa bucătăriei; şi biata Pauline, abia întoarsă de la biserică, leşină aproape de teamă când o deschise şi se trezi faţă în faţă cu înspăimântatul ei husar. Era tot aşa de galben la chip ca şi dragonul de la miezul nopţii care venise s-o chinuie pe Lenore[55]. Pauline ar fi ţipat, numai că ţipătul ei i-ar fi adus stăpânii în bucătărie şi i-ar fi descoperit prietenul. De aceea îşi înăbuşi strigătul şi, conducându-şi eroul în bucătărie, îi dădu bere şi minunatele feluri de mâncare ale cinei din care Jos n-avusese puterea să guste. Husarul făcu cea mai strălucită dovadă că nu-i strigoi prin prodigioasa cantitate de carne şi de bere pe care o înghiţi, şi în timp ce îmbuca, dădu drumul istorisirii lui privitoare la dezastru.

Regimentul din care făcea parte făcuse minuni de vitejie, iar o vreme ţinuse piept atacului întregii armate franceze. Dar în cele din urmă fură copleşiţi de numărul mare al acestora, situaţie în care se afla de altminteri toată armata engleză la ora aceea. Ney extermina regimentele rând pe rând. În zadar încercaseră belgienii să împiedice măcelărirea englezilor. Trupele lui Brunswick[56] fură risipite şi puse pe fugă, iar ducele lor, ucis. Era un *débâcle*[57] general. Şi el căută să-şi înece amarul înfrângerii în valuri de bere.

Isidor, care intrase în bucătărie, auzi convorbirea şi se

---

[55] Personaj din vestita baladă cu acelaşi titlu a poetului german Butger (1747-1794). Lenore a fost răpită de fantoma logodnicului ei, căzut pe câmpul de luptă.

[56] Frederic-Wilhelm, duce de Brunswick (1771-1815), duşman înverşunat al lui Napoleon ; a fost ucis în bătălia de la Quatre-Bras.

[57] Prăpăd (fr.).

năpusti să-şi informeze stăpânul. S-a sfârşit totul! îi strigă el lui Jos. Milor[58], ducele a căzut prizonier; ducele de Brunswick a fost ucis; armata britanică a fost pusă pe goană; n-a scăpat decât un singur om, care e în momentul de faţă în bucătărie... veniţi să-l ascultaţi.

Aşa că Jos porni mai mult mort decât viu spre încăperea în care Regulus mai stătea încă la masa de bucătărie şi nu se despărţea de loc de paharul lui cu bere. În cea mai bună limbă franceză pe care putu el s-o încropească şi care, v-o jur, era dintr-o specie cât se poate de negramaticală, Jos îl rugă pe husar să-şi povestească odiseea. Dezastrul câştiga în amploare pe măsură ce Regulus vorbea. El era singurul om din tot regimentul care nu fusese ucis pe câmpul de luptă. Îl văzuse pe ducele de Brunswick căzând, pe crunţii husari puşi pe fugă, pe scoţieni pisaţi până la unul de artilerie.

— Şi regimentul al...-lea? îngăimă Jos.

— Făcut praf! zise husarul, la care Pauline începu să răcnească: „Oh, stăpâna mea, *ma bonne petite dame*[59]*”,* şi o apucară istericalele de-a binelea, umplând toată casa cu ţipetele ei.

Înnebunit de groază, domnul Sedley nu ştia nici cum şi nici unde să-şi afle scăparea. Se repezi din bucătărie înapoi în salon şi aruncă o privire rugătoare către uşa Ameliei, pe care doamna O’Dowd o închisese şi-o zăvorâse chiar în faţa lui; dar îşi aminti cu cât dispreţ îl privise aceasta din urmă şi, după ce rămase câtva timp locului şi ascultă puţin la uşă, o părăsi şi se hotărî să iasă pe stradă, pentru prima oară în ziua aceea. Aşa că, luând o lumânare, el se uită de jur-împrejur după pălăria cu fireturi, pe care-o găsi la locul ei dintotdeauna, pe-o consolă din anticameră,

---

[58] Milord (înălţimea-sa) (în engleză incorectă în original).

[59] Buna şi micuţa mea stăpână (fr.).

aşezată în faţa unei oglinzi unde obişnuia să-şi pună la punct toaleta, aranjându-şi părul şi trăgându-şi pălăria pe-o sprânceană înainte de-a purcede să-şi facă apariţia în lume. Atât e de mare puterea obişnuinţei, încât chiar aşa, îngrozit cum se afla, începu să-şi netezească în mod mecanic părul şi să-şi îndrepte pălăria. Apoi se uita plin de mirare la chipul palid din oglindă şi mai cu seamă la mustăţile care crescuseră din belşug în decursul ultimelor şapte săptămâni, din ziua în care îşi scoseseră capul în lume. Din pricina lor o să fie luat drept militar, gândi el, amintindu-şi vestea adusă de Isidor în legătură cu masacrul de care erau ameninţaţi toţi cei din armata britanică învinsă, şi, întorcându-se plin de şovăială în dormitor, începu să tragă nebuneşte de şnurul clopoţelului cu care-şi chema valetul.

Isidor răspunse la chemare. Jos se prăbuşi pe-un scaun – îşi scoase cravata, îşi răsfrânse gulerul şi stătea aşa, cu mâinile amândouă duse la gât.

— *Coupez-moi,* Isidor, răcni el, *vite! Coupezmoi!*[60]

*O c*lipă, Isidor crezu că domnul Joseph înnebunise şi că dorea ca valetul să-i taie gâtul.

— *Les moustaches,* gâfâi Jos, *les moustaches... coupy, rasy, vite!*[61] aşa suna franceza lui, plină de volubilitate, după cum am spus, dar nicidecum remarcabilă din punct de vedere gramatical.

Isidor îi rase mustăţile cu briciul într-o clipită şi ascultă cu o plăcere de nespus ordinele stăpânului lui de a-i da o pălărie şi o jachetă obişnuită.

— *Ne porty ploo... habit militair... bonny... bonny a voo,*

---

[60] Taie-mă ...repede! Taie-mă! (Fr.).

[61] Mustăţile, mustăţile... taie-le, rade-le, repede! (În franceză incorectă în original).

prenny dehors![62] fură propriile cuvinte ale lui Jos; jacheta şi pălăria erau în sfârşit proprietatea lui Isidor.

Darul fiind făcut, Jos alese din garderoba lui o jachetă obişnuită neagră şi o jiletcă şi-şi puse o cravată mare albă şi o pălărie simplă de castor. Dacă i-ar fi dat cineva o pălărie cu boruri late, ar fi purtat-o pe aceea.

Aşa cum arăta acuma, l-aţi fi luat drept un rubicond şi important membru al bisericii anglicane.

— *Venny maintenong*... continuă el, *sweevy... ally... party... dong la roo!*[63] *şi* rostind aceasta, se azvârli în mare grabă pe scări afară şi ieşi în stradă.

Deşi Regulus se jurase că el era singurul om din regimentul său, dacă nu din toată armata aliată, care scăpase neciopârţit de Ney, se părea că declaraţia lui nu corespundea adevărului şi că un număr mult mai mare din presupusele victime supravieţuiseră masacrului. Mai multe zeci dintre camarazii lui Regulus nimeriră drumul întoarcerii la Bruxelles şi, căzând cu toţii de acord că abia scăpaseră cu viaţă, umplură oraşul de ideea înfrângerii aliaţilor. Venirea francezilor era aşteptată din oră în oră; panica creştea, iar pregătirile de fugă nu conteneau nici ele, nicăieri. „Nu sunt cai!” îşi spunea Jos, îngrozit. Îl puse pe Isidor să întrebe nenumăraţi cetăţeni dacă nu aveau cumva cai de închiriat sau de vânzare şi i se muia inima în el când auzea răspunsurile negative care-i veneau de peste tot. Să facă drumul pe jos? Nici chiar spaima nu putea da atâta agerime trupului acestuia greoi.

Aproape toate hotelurile ocupate de englezi la Bruxelles se găseau în faţa parcului, şi Jos cutreieră fără niciun ţel

---

[62] Nu le mai îmbrac... haina militară... bune... bune pentru dumneata, du-le afară! (În franceză incorectă în original).

[63] Vino acum... urmează-mă... hai să mergem... pe stradă! (În franceză incorectă în original).

cartierul acesta, de-a valma c-o gloată întreagă de oameni, copleşit de teamă şi de curiozitate. Văzu câteva familii mai fericite ca ei, întrucât descoperiseră cai de ham, şi acum porneau la drum în timp ce roţile uruiau pe străzi, iar altele într-o situaţie asemănătoare cu a lui, care nu-şi putuseră face rost, nici prin făgăduieli, nici prin rugăminţi, de mijloacele necesare pentru a fugi. Printre cei dornici de a fugi, Jos le remarcă pe *lady* Bareacres şi pe fiica ei, instalate în echipajul lor, cu imperiala plină de bagaje, încremenit la *porte-cochere*[64] a hotelului, şi pe care singurul lucru ce le împiedica să fugă era aceeaşi lipsă de forţă motrice care-i ţinea în loc şi pe el.

Rebecca Crawley locuia şi ea în hotelul acesta, şi, înainte de epoca de faţă, avuseseră loc întâlniri întunecate şi pline de duşmănie între ea şi doamnele din familia Bareacres. *Lady* Bareacres îi întorcea spatele doamnei Crawley ori de câte ori se întâlneau fără să vrea pe scări, şi oriunde auzea pomenindu-se numele acesteia din urmă, îşi bârfea cu multă stăruinţă vecina. Contesa era revoltată de familiaritatea dintre generalul Tufto şi soţia aghiotantului. *Lady* Blanche o ocolea ca şi cum ar fi suferit de cine ştie ce boală molipsitoare. Numai contele păstra oarecare relaţii cu ea, dar destul de slabe şi numai întâmplător, când scăpa de sub supravegherea doamnelor sale.

Rebecca avu acum prilejul să se răzbune pe trufaşele ei rivale. Se împrăştiase vestea în tot hotelul că cei doi cai ai căpitanului Crawley rămăseseră pe loc, şi când se iscă panica, *lady* Bareacres catadicsi să-şi trimită camerista la soţia căpitanului, împreună cu salutările excelenţei-sale şi cu dorinţa de a cunoaşte preţul cailor doamnei Crawley. Doamna Crawley răspunse printr-un bilet, cu salutările sale şi cu înştiinţarea că nu-i stătea în obicei să trateze

[64] Poarta principală (fr.).

afaceri cu cameristele.

Acest laconic răspuns făcu ca însuşi contele să vină în apartamentul Rebeccăi; dar n-avu nici el mai mult succes decât primul ambasador.

— Să-mi trimită mie o cameristă! strigă doamna Crawley în culmea furiei. Mă mir că nu m-a trimis *lady* Bareacres să-i înham şi caii; excelenţa-sa vrea să fugă, sau *la femme de chambre* a excelenţei-sale?

Şi acesta fu singurul răspuns pe care-l putu duce contele contesei sale.

Dar ce nu face nevoia? Adevărul e că, în cele din urmă, contesa se duse şi se prezentă în persoană doamnei Crawley, după eşecul celui de al doilea trimis al său, şi o rugă fierbinte să-i spună preţul; făcu chiar propunerea s-o invite pe Becky la Bareacres House, dacă aceasta din urmă avea să-i dea putinţa de-a se întoarce la reşedinţa respectivă. Doamna Crawley îi râse în nas.

— Nu simt de loc dorinţa să fiu servită de servitori în livrele, zise ea, şi foarte probabil că nici n-o să vă reîntoarceţi vreodată acolo; în niciun caz nu împreună cu diamantele dumneavoastră. Acestea or să încapă pe mâna francezilor. Ei or să fie aici în două ceasuri, şi în timpul ăsta eu am să fiu la jumătatea drumului spre Gand. Nu v-aş vinde caii pentru nimic în lume, nu, nici chiar pentru cele două diamante mai mari pe care le-a purtat la bal excelenţa-voastră!

Lady Bareacres tremura toată de furie şi de groază, îşi cususe diamantele în haină, iar o parte le ascunsese în căptuşeala şi ghetele lordului.

— Diamantele sunt la bancher, femeie, şi eu *vreau* să capăt caii! zise ea.

Rebecca îi râse în faţă. Contesa coborî înfuriată şi se instală iarăşi în trăsură; camerista, valetul şi soţul ei fură trimişi din nou prin oraş, fiecare în parte, în căutare de

animale, şi vai de acela care-o să se întoarcă cel din urmă! Excelenţa-sa era hotărâtă să plece chiar în momentul în care aveau să-i sosească – indiferent de unde – caii, cu soţul excelenţei-sale, sau fără ei.

Rebecca avu plăcerea s-o vadă pe excelenţa-sa într-o trăsură fără cai, să n-o slăbească din ochi nicio clipă şi să căineze pe un ton cât se poate de ridicat încurcătura contesei.

— Să nu fii în stare să pui mâna pe o pereche de cai, zicea ea, şi să stai cu toate diamantele acelea cusute în pernele trăsurii! De ce pradă grozavă o să aibă parte franţuzul când o să vină... mă gândesc la trăsură şi la diamante, nu la cucoană!

Rebecca dădu informaţia asta hotelierului, servitorilor, celorlalţi locatari şi diferiţilor gură-cască de prin curte. *Lady* Bareacres ar fi fost în stare s-o împuşte de la fereastra trăsurii.

În timp ce Rebecca nu mai putea de bucurie observând cât de umilită îi era rivala, îl zări deodată pe Jos, care se îndreptă spre ea de îndată ce-o văzu.

Figura lui atât de schimbată, de înspăimântată şi de buhăită îi spunea destul de limpede ce-l doare. Voia şi el să fugă şi era şi el în căutarea mijloacelor de-a o lua din loc. „El are să-mi cumpere caii, se gândi Rebecca, iar eu am să-mi călăresc iapa!”

Jos urcă la prietena lui şi-o întrebă, aşa cum făcuse de-o sută de ori în ultimul ceas.

— Dumneata nu ştii de unde pot să fac rost de nişte cai?

— Cum, şi dumneata fugi? îl întrebă Rebecca râzând. Eu credeam că eşti scutul de apărare al tuturor doamnelor, domnule Sedley!

— Eu... eu nu sunt militar, gâfâi el.

— Şi Amelia? Cine-o să aibă grijă de biata dumitale surioară? întrebă Rebecca. Cred că n-ai de gând s-o

părăseşti?

— Cu ce-i pot fi eu de folos în caz... în caz că vine inamicul? răspunse Jos. Pe femei are să le cruţe; dar omul meu mi-a spus că s-au legat cu jurământ să n-aibă niciun fel de milă de bărbaţi... fricoşii şi laşii aceia!

— Îngrozitor! strigă Rebecca, înveselindu-se de încurcătura lui.

— În afară de asta, nici prin gând nu-mi trece s-o părăsesc! strigă fratele. Şi nici n-are să fie părăsită. Are şi ea loc în trăsura mea, la fel ca şi dumneata, dragă doamnă Crawley, dacă vrei să vii şi dacă putem pune mâna pe nişte cai, oftă el.

— Eu am de vânzare doi, spuse doamna.

Dac-ar fi putut, Jos i s-ar fi aruncat în braţe la asemenea veste.

— Pregăteşte trăsura, Isidor, răcni el, i-am găsit, i-am găsit!

— Caii mei n-au fost înhămaţi niciodată, adăugă doamna. Bullfinch ţi-ar sfărâma trăsura în bucăţi dacă i-ai pune hamuri.

— Dar de călărit e bun? întrebă civilul.

— Blând ca un miel şi iute ca un iepure, răspunse Rebecca.

— Crezi c-are să mă poată ţine? se interesă Jos.

Se şi vedea, în închipuire, călare, fără să se mai gândească nicio clipă la biata Amelia. Care amator de speculaţii cu cai putea rezista la asemenea ispită?

Drept răspuns, Rebecca îl pofti în camera ei, unde-o urmă gâfâind, să încheie cât mai repede târgul. Rareori pierduse Jos în viaţa lui într-o singură jumătate de oră atâtea parale. Rebecca, evaluând valoarea bunurilor pe care le avea de vânzare după nerăbdarea lui Jos de-a cumpăra, ca şi după raritatea articolului, ceru un preţ aşa de mare pentru caii ei, încât îl făcu chiar şi pe civilul nostru

să dea înapoi. „Îi vând sau pe amândoi, sau pe niciunul”, spuse cu hotărâre Rebecca. Rawdon îi poruncise să nu se despartă de ei pentru o sumă mai mică decât aceea pe care i-o specificase. Lordul Bareacres, care locuia la parter, era gata să-i plătească suma respectivă, şi cu toată dragostea şi consideraţia ei pentru familia Sedley, iubitul ei domn Joseph trebuie să aibă în vedere că bieţii oameni trebuie să şi trăiască, că nimeni, într-un cuvânt, n-ar putea fi mai afectuos ca ea, dar nici mai hotărât în chestiuni de afaceri.

Jos sfârşi prin a cădea de acord, după cum era şi de aşteptat din partea lui. Suma pe care avea să i-o dea era atât de mare, încât fu silit să-i ceară un răgaz; atât de mare, încât ea însemna o mică avere pentru Rebecca, care calculă cu repeziciune că datorită sumei acesteia, împreună cu ceea ce-i ieşea din vânzarea restului de efecte ale lui Rawdon şi cu pensia ei de văduvă, dacă el ar fi căzut în luptă, se putea socoti absolut independentă şi putea privi în faţă, şi cu toată tăria, rochia ei de doliu.

În timpul zilei, o dată sau de două ori, se gândise desigur şi ea să fugă. Dar raţiunea îi dădu un sfat mai bun. „Presupunând că vin francezii, îşi spuse Becky, ce-ar putea ei să-i facă unei biete văduve de ofiţer? La naiba! vremea jafurilor şi a asediilor a trecut! O să ne lase să ne întoarcem liniştite acasă, sau aş putea trăi foarte bine şi în străinătate, cu un mic şi sigur venit!”

În timpul acesta, Jos şi Isidor se duseră la grajduri să cerceteze animalele proaspăt cumpărate. Jos porunci valetului să pună numaidecât şaua pe cai. Voia să fugă chiar în noaptea aceea, în ceasul acela chiar, şi-şi lăsă omul ocupat să-i înşeueze caii, iar el porni spre casă pentru a se pregăti de plecare. Totul trebuia să fie făcut în taină. Voia s-ajungă în camera lui prin intrarea de serviciu. N-avea chef să dea ochii cu doamna O’Dowd sau cu

Amelia şi să le mărturisească că era pe punctul de-a fugi.

În timp ce se încheia târgul dintre Jos şi Rebecca, iar caii ei fură văzuţi şi cercetaţi, se iviseră iarăşi zorile şi, cu toate că trecuse de mult miezul nopţii, oraşul tot nu se liniştise; oamenii stăteau treji, prin case luminile erau aprinse, lumea se îmbulzea încă în faţa uşilor, iar străzile erau pline. Zvonuri de tot felul umblau din gură în gură. Unul pretindea că prusacii au fost definitiv înfrânţi; un altul, că englezii erau cei care fuseseră atacaţi şi bătuţi; iar al treilea, că aceştia din urmă îşi păstraseră poziţiile. Zvonul acesta prinse din ce în ce mai multă putere. Niciun francez nu-şi făcuse încă apariţia. Câţiva soldaţi răzleţiţi de armată intraseră în oraş aducând veşti din ce în ce mai favorabile. În cele din urmă, ajunse la Bruxelles şi-un aghiotant cu ordine pentru comandantul pieţei, care puse să se afişeze numaidecât prin oraş o înştiinţare oficială privind succesul aliaţilor la Quatre Bras şi totala respingere a trupelor franceze de sub comanda lui Ney, după o luptă de şase ore. Aghiotantul trebuie să fi sosit cam în timp ce Rebecca şi Jos făceau târgul, sau pe când acesta din urmă îşi cerceta cumpărătura. Când domnul Sedley ajunse la hotel, găsi vreo douăzeci din numeroşii locatari în prag, discutând noutatea; nu încăpea nicio îndoială în privinţa exactităţii ei. Şi el urcă s-o comunice şi doamnelor pe care le-avea în grija lui. Dar nu găsi că e necesar să le aducă la cunoştinţă cum că avusese intenţia să le părăsească, cum cumpărase el caii şi ce preţ dăduse pe ei.

Dar succesul sau înfrângerea armatei era o chestiune de mică însemnătate pentru ele, care nu se gândeau decât la salvarea celor pe care-i iubeau. Amelia, la vestea victoriei, deveni şi mai neliniştită ca înainte. Ar fi plecat chiar în clipa aceea să ajungă din urmă armata. Şi-şi rugă fratele cu lacrimi în ochi s-o ducă acolo. Îndoielile şi groaza ei ajunseseră la paroxism; şi biata fată, care vreme de mai

multe ceasuri stătuse ca încremenită, începu să aiureze şi să alerge încoace şi încolo, cu nervii zdruncinaţi – priveliştе vrednică de milă. Niciun bărbat, zvârcolindu-se de durere pe necruţătorul câmp de bătălie la o depărtare de cincisprezece mile, unde zăceau, după încleştarea luptelor, atâţia viteji, niciun bărbat nu se chinuia mai groaznic ca această biată victimă nevinovată a războiului. Jos nu putea îndura priveliştea durerii ei. Îşi lăsă sora în grija energicei ei tovarăşe şi coborî din nou în pragul-hotelului, unde lumea mai zăbovea încă, discutând şi aşteptând noi veşti.

Se luminase de-a binelea, şi ei tot mai erau acolo şi începuseră, într-adevăr să sosească ştiri proaspete de pe câmpul de luptă, aduse de oameni care fuseseră actori ai dramei. Furgoane şi căruţe lungi ţărăneşti, pline cu răniţi, intrară în oraş; se auzeau din ele gemete grozave, iar pe paie zăceau figuri rătăcite şi îndurerate. Jos Sedley îşi aruncă ochii într-una din ele cu un fel de dureroasă curiozitate – vaietele oamenilor dinăuntru erau înspăimântătoare, caii, obosiţi, cu greu mai puteau trage căruţa.

— Opreşte! Opreşte! strigă o voce slabă de Pe culcuşul de paie, şi căruţa se opri pe cealaltă parte a străzii, în faţa hotelului domnului Sedley.

— E George, ştiu bine că-i el! strigă Amelia năpustindu-se numaidecât pe balcon, cu o figură palidă şi cu părul despletit.

Nu era George, cu toate astea, ci ceva cu mult mai bun: era o veste de la el.

Era bietul Tom Stubble, care pornise cu-atâta entuziasm din Bruxelles cu douăzeci şi patru de ore înainte, purtând drapelul regimentului, pe care-l apărase ca un leu pe câmpul de bătaie. Un lăncier francez străpunsese piciorul tânărului sublocotenent, care căzu cu mâna încleştată pe

drapel. La sfârşitul luptei se găsi un loc într-o căruţă şi pentru bietul băiat, care fusese adus înapoi la Bruxelles.

— Domnule Sedley! strigă băiatul cu glasul stins.

Jos se apropie, înspăimântat aproape de chemarea asta. La început nici nu-l recunoscu pe cel care-l strigase.

Micul Tom Stubble îşi scoase afară mâna înfierbântată şi slabă.

— M-au trimis aici, zise el. Osborne şi Dobbin m-au trimis; şi daţi doi napoleoni omului... o să vi-i înapoieze mama!

Gândurile acestui tânăr combatant, în timpul nesfârşitelor ceasuri de febră petrecute în căruţă, călătoriseră spre parohia tatălui lui, pe care-o părăsise doar cu câteva luni mai înainte, şi în delirul acesta el îşi uitase uneori durerea.

Hotelul era încăpător, iar oamenii plini de bunăvoinţă, şi toţi cei din căruţă fură aduşi înăuntru şi aşezaţi în diferite paturi. Tânărul sublocotenent fu transportat sus, în locuinţa lui Osborne, Amelia şi soţia maiorului se năpustiseră numaidecât jos când aceasta din urmă îl recunoscuse de pe balcon. Vă puteţi închipui emoţia femeilor când li se spuse că lupta se terminase şi că amândoi soţii lor scăpaseră teferi; în ce stare de extaz se agăţă Amelia de gâtul prietenei sale; cu ce cuvinte pline de ardoare şi de recunoştinţă, căzând în genunchi, mulţumi ea Atotputernicului, care-i ocrotise bărbatul.

Tânăra noastră doamnă, cu febra şi în starea de nervi în care se afla, nici nu putea găsi leac mai folositor prescris de vreun medic decât acesta pe care norocul i-l scosese în cale. Şi ea şi doamna O’Dowd vegheară toată vremea lângă băiatul rănit, care suferea îngrozitor, şi, impunându-şi datoria asta, Amelia nu mai avea prea mult timp să cugete asupra propriilor ei griji, sau să se lase în voia propriilor ei temeri şi presimţiri, după cum îi era obiceiul.

Tânărul pacient povesti, în felul lui simplu, evenimentele din timpul zilei şi isprăvile prietenilor noştri din viteazul regiment al...-lea. Pătimiseră îngrozitor. Pierduseră foarte mulţi ofiţeri şi soldaţi. Calul maiorului fusese împuşcat sub el în timp ce regimentul ataca, şi toată lumea credea că O'Dowd căzuse şi că Dobbin îi luase locul, până când, reîntorcându-se, după respingerea atacului, pe vechiul câmp de bătălie, îl descoperiră pe maior stând pe cadavrul lui Pyrarnus şi împrospătându-şi forţele cu conţinutul unei anumite sticluţe. Căpitanul Osborne fu acela care-l doborî pe lăncierul francez care-l rănise pe sublocotenent. Amelia se îngălbeni aşa de tare imaginându-şi scena, încât doamna O'Dowd nu-l mai lăsă pe tânărul sublocotenent să-şi termine povestirea. Şi căpitanul Dobbin fu acela care, spre seară, deşi el însuşi rănit, îl luase pe băiat în braţe şi-l dusese la chirurg şi de-acolo la căruţa care urma să-l transporte înapoi la Bruxelles. Şi tot el fu acela care-i făgădui căruţaşului doi napoleoni dacă o să-l ducă în oraş la hotelul domnului Sedley, ca să-i spună doamnei căpitan Osborne că lupta se sfârşise şi că soţul ei era teafăr şi sănătos tun.

— Are într-adevăr o inimă de aur acest William Dobbin, zise doamna O'Dowd, deşi şi-a bătut întotdeauna joc de mine!

Tânărul Stubble se jură că nu se mai găsea alt ofiţer ca el în toată armata şi nu mai sfârşea lăudându-l pe căpitanul acesta mai în vârstă decât el, aşa de modest şi de blând, dar de-un nemaipomenit sânge rece pe câmpul de bătălie. Acestor episoade amintite în cursul conversaţiei, Amelia le dădea o foarte slabă atenţie. Ea asculta numai când se vorbea despre George, iar atunci când bărbatul ei nu era pomenit, ea se gândea la el.

Pentru Amelia, ocupată toată vremea cu pacientul ei şi gândindu-se la miraculoasele întâmplări din ziua

precedentă, ziua care urmă trecu destul de repede. Nu exista pentru ea decât un singur om în toată armata; şi atâta vreme cât el era teafăr, trebuie să mărturisim că mişcările armatei o interesau prea puţin. Toate informaţiile pe care le aducea Jos de pe străzi îi intrau pe-o ureche şi-i ieşeau pe alta, deşi erau de ajuns ca să-l umple de nelinişte pe domnul acesta fricos, ca şi pe multe alte persoane aflate în Bruxelles pe vremea aceea. Francezii fuseseră respinşi, într-adevăr, dar asta se întâmplase după o crâncenă şi îndoielnică bătălie dată împotriva unei singure divizii franceze. Împăratul, cu grosul armatei, plecase la Ligny, unde îi nimicise complet pe prusieni, iar acuma era cu totul liber să-şi arunce întreaga forţă împotriva aliaţilor. Ducele de Wellington se retrăgea spre capitală, şi o mare bătălie urma să aibă loc chiar sub zidurile ei, după toate probabilităţile, bătălie ale cărei şanse erau mai mult decât îndoielnice. Ducele de Wellington nu dispunea decât de douăzeci de mii de soldaţi britanici pe care se putea bizui, căci germanii erau proaspăt recrutaţi şi fără experienţă, iar belgienii, duşmănoşi; şi cu mâna asta de oameni excelenţa-sa trebuie să ţină piept împotriva a o sută cincizeci de mii de soldaţi care invadaseră Belgia sub comanda lui Napoleon. Sub comanda lui Napoleon! Unde era războinicul acela, oricât de vestit şi de iscusit ar fi fost el, care, fiind în inferioritate, să se poată măsura în luptă cu Napoleon?

— Jos cugetă la toate lucrurile acestea şi se cutremură. Aşa făcea toată lumea din Bruxelles, ai cărui cetăţeni simţeau că lupta din ziua precedentă fusese doar preludiul marii bătălii care avea să vină. Una din armatele care-l înfruntase pe împărat fusese împrăştiată în cele patru vânturi. Puţinii englezi care puteau fi aduşi acolo să-i ţină piept ar pieri la datorie, iar cuceritorul ar trece peste trupurile lor şi ar intra în oraş. Şi vai de aceia pe care-o să-i

găsească acolo! Discursurile erau gata pregătite, autorităţile publice se strânseseră şi puseseră totul la cale în mare taină, apartamentele orânduite, drapelele tricolore şi emblemele victoriei, toate în ordine, pentru a întâmpina sosirea majestăţii-sale împăratul şi regele.

Refugiul nu contenea o clipă, şi toate familiile care-şi putură face rost de mijloace de locomoţie fugiră. Când, în după-amiaza zilei de 17 iunie, Jos se duse la hotelul Rebeccăi, află că încăpătoarea trăsură a lordului Bareacres plecase în cele din urmă de sub *la porte-cochdre.* Lordul îşi făcuse rost într-un fel oarecare de o pereche de cai, în ciuda doamnei Crawley, iar acuma galopa către Gand. Ludovic Doritul[65] îşi pregătea de asemenea şi el bagajul în oraşul acesta. Părea că ghinionul nu se săturase încă să-l tot sâcâie, punându-l mereu pe drumuri pe exilatul acesta greoi.

Jos presimţi că amânarea de ieri fusese numai un răgaz şi că perechea asta de cai a lui, pe care-i plătise aşa de scump, putea fi în orice moment, rechiziţionată. Se zbuciumă ca un nenorocit toată ziua., Atâta timp cât exista o armată engleză între Bruxelles şi Napoleon, nu era neapărat nevoie să fugă; dar el îşi aduse caii din grajdurile lor, care erau la o depărtare prea mare, în grajdurile din curtea hotelului în care sta el, ca să-i poată avea sub ochi, preîntâmpinând astfel primejdia unei luări cu forţa. Isidor supraveghea în mod statornic uşa grajdului şi înşeuase caii, gata în orice moment de plecare, eveniment pe care Isidor îl dorea din toată inima.

Având în vedere felul în care fusese primită cu o zi mai înainte, Rebecca nu se mai obosi să treacă pe la scumpa ei Amelia. Scurtă cozile florilor pe care i le dăruise George şi le turnă apă proaspătă, apoi citi scrisoarea pe care i-o

[65] Denumire dată de regalişti regelui francez Ludovic al XVIII-lea, în ciuda urii pe care i-o purta poporul.

trimisese. „Biata de ea, îşi spuse, răsucind bucăţica de hârtie între degete, puteam s-o distrug arătându-i-o... şi se nenoroceşte şi suferă pentru un om ca ăsta... pentru un nătărău... Un înfumurat... şi căruia nici nu-i pasă de ea. Sărmanul şi bunul meu Rawdon preţuieşte de zece ori mai mult decât individul ăsta!” Şi atunci începu să se gândească ce-ar face dacă... dacă i s-ar întâmpla ceva sărmanului şi bunului ei Rawdon, şi ce noroc nemaipomenit fusese pentru ea faptul că bărbatu-său îşi lăsase caii acasă.

În răstimpul aceleiaşi zile, doamna Crawley, care văzu plecând cu destulă mânie clanul Bareacres, se gândi la măsurile de precauţie pe care le luase contesa şi se apucă să execute un mic lucru de mână cât se poate de folositor; îşi cusu cea mai mare parte din bijuterii, poliţe şi bancnote de jur-împrejurul propriei sale persoane şi, pregătită în felul acesta, era gata pentru orice întâmplare... să fugă dacă ar fi găsit de cuviinţă, sau să rămână şi să ureze bun venit învingătorului, fie el englez sau francez. Şi eu nu sunt sigur că în noaptea aceea ea nu se visase ducesă şi *madame la marechale*, în timp ce Rawdon, înfăşurat în manta şi făcând bivuac în ploaie lângă înălţimea Saint-Jean, se gândea cu toată puterea inimii lui la nevestica pe care-o lăsase acasă.

A doua zi era duminică, şi doamna maior O’Dowd încercă mulţumirea de a-şi vedea amândoi pacienţii refăcuţi şi sufleteşte şi trupeşte, după ce trăseseră un pui de somn în timpul nopţii. Adormise până şi ea pe-un scaun mare din camera Ameliei, gata să alerge când la biata ei prietenă, când la sublocotenent dacă vreunul ar fi avut nevoie de ceva. Când se lumină de ziuă, această femeie viguroasă se întoarse acasă, acolo unde fuseseră găzduiţi ea şi maiorul ei, şi purcese să-şi facă o amănunţită şi minunată toaletă, potrivit zilei aceleia de sărbătoare. Şi e

foarte posibil că în timp ce se afla singură în camera aceea pe care-o locuise soţul ei şi unde boneta lui de noapte mai zăcea încă pe pernă, iar bastonul lui stătea pitit într-un colţ, doamna O’Dowd înălţă cerului cel puţin o rugăciune pentru ocrotirea bravului ostaş Michael O’Dowd.

Când se întoarse la Amelia, îşi luă cu ea cartea de rugăciuni şi vestita carte de predici a unchiului ei decanul, din care citea întotdeauna câte ceva, duminicile, nepricepând totul, pronunţând poate incorect nenumărate cuvinte, care erau lungi şi greu de înţeles – căci decanul era un om învăţat şi-i plăceau cuvintele latineşti lungi – dar citind cu mare gravitate, cu multă energie şi destul de corect în genere. „De câte ori nu ascultase Mick predicile acestea, gândi ea, şi pe mine citindu-le liniştită în cabina vaporului”. Ea avea de gând să-şi reia exerciţiul acesta chiar în ziua aceea, având drept credincioşi pe Amelia şi pe sublocotenentul rănit. Căci se citea aceeaşi slujbă în ziua aceea şi la aceeaşi oră în douăzeci de mii de biserici, şi milioane de femei şi bărbaţi britanici, prosternaţi în genunchi, implorau mila tatălui lor ceresc.

Dar niciunul dintre aceştia nu auzi bubuitul care tulbură mica noastră congregaţie din Bruxelles. Mult mai puternic decât acela care întrerupsese orice activitate cu două zile mai înainte, şi, în timp ce doamna O’Dowd citea slujba religioasă c-o voce cât se poate de limpede, tunul de la Waterloo începu să mugească.

Când Jos auzi zgomotul acesta îngrozitor, îşi dădu seama că nu mai era în stare să îndure spaima asta continuă şi ar fi vrut să plece numaidecât. El dădu buzna în camera bolnavului, unde cei trei prieteni ai noştri se opriseră tocmai din rugăciunile lor, şi-i întrerupse de-a binelea printr-un pasionat apel adresat Ameliei:

— Nu mai pot îndura asta, Emmy! zise el. Nu mai vreau să rămân aici; iar tu trebuie să vii cu mine. Am cumpărat şi

pentru tine un cal. N-are a face preţul, aşa că îmbracă-te şi hai cu mine şi-ai să călăreşti în spatele lui Isidor!

— Dumnezeu să mă ierte, domnule Sedley, dar dumneata eşti un laş fără pereche! zise doamna O'Dowd, punând cartea jos.

— Hai cu mine, Amelia, îţi spun! continuă civilul. N-are nicio însemnătate ce vorbeşte dânsa; de ce să rămânem aici, ca să ne măcelărească francezii?

— Dumneata uiţi pesemne regimentul al...-lea, amice, zise micul Stubble, eroul rănit, din patul lui, şi... şi dumneavoastră n-o să mă părăsiţi, nu-i aşa, doamnă O'Dowd?

— Nu, dragul meu băiat, spuse ea, ridicându-se şi sărutându-l. N-are să ţi se întâmple nicio nenorocire atâta timp cât mă vezi pe mine aici, şi eu nu mă mişc până nu primesc cuvântul de ordine de la Mick. Frumos mi-ar mai sta, nu, ţinându-mă în şa la spinarea băiatului ăstuia?

Imaginea asta îl făcu pe tânărul nostru pacient să izbucnească în râs, acolo, în patul lui, şi-o făcu chiar şi pe Amelia să zâmbească.

— Eu n-am întrebat-o pe ea, urlă Jos, pe... pe irlandeza asta, ci pe tine, Amelia; şi, o dată pentru totdeauna, vrei să vii, sau nu?

— Fără bărbatul meu, Joseph? îl întrebă Amelia plină de uimire şi apucând-o de mână pe majoreasă.

Răbdarea lui Jos trecuse de orice limită.

— Atunci, adio! zise el, strângând din pumni de furie şi trântind uşa în urma lui.

Şi de data asta dădu într-adevăr ordin de plecare; şi încălecă jos în curte. Doamna O'Dowd auzi zgomotul de copite în timp ce ei ieşeau pe poartă; şi uitându-se pe geam afară, făcu câteva observaţii pline de dispreţ în legătură cu bietul Joseph, care pornise călare pe stradă, cu Isidor după el, purtând pe cap pălăria cu fireturi. Caii, care

nu fuseseră scoşi din grajd de mai multe zile, erau foarte vioi şi făceau fel de fel de sărituri pe drum. Jos, un călăreţ stângaci şi sfios, nu se prea ţinea cu multă siguranţă în şa.

— Uită-te la el, Amelia dragă, are să treacă prin fereastra salonului. N-am văzut niciodată asemenea taur într-o prăvălie de porţelanuri.

Şi perechea de călăreţi dispăru numaidecât în trap mic, în josul străzii care ducea către şoseaua dinspre Gand, în timp ce doamna O'Dowd îi urmări cu o salvă de sarcasme atâta timp cât îi mai putu zări.

Toată ziua aceea, de dimineaţă până după apusul soarelui, tunul nu-şi conteni mugetul nicio clipă. Era noapte de-a binelea când canonada se opri fără veste.

Am citit cu toţii despre ceea ce s-a întâmplat în răstimpul acesta. Povestirea e în gura fiecărui englez; şi dumneavoastră şi eu, care eram copii când marea bătălie a fost câştigată şi pierdută, nu ne-am săturat nicicând ascultând şi povestind istoria acestei Lupte vestite. Amintirea ei învenineză încă inimile a milioane din compatrioţii vitejilor acelora care-au pierdut bătălia. Şi suspină după prilejul de a răzbuna această umilire; şi dacă o încăierare care s-ar termina prin victoria lor ar avea loc, exaltându-i la rândul lor şi lăsând în urmă blestemata ei moştenire de ură şi de patimi, nu s-ar mai pune niciodată capăt nici aşa-numitei glorii şi nici aşa-numitei ruşini şi nici acţiunilor succesive de măcel norocos sau nenorocos în care s-ar angaja două naţiuni puternice. Secole de-a rândul, de azi înainte, noi, francezii şi englezii, ne-aun putea mândri şi ucide unii pe alţii mereu, aplicând cu vitejie diabolicul cod al onoarei.

Toţi prietenii noştri şi-au avut porţia lor şi s-au luptat ca nişte adevăraţi bărbaţi pe întinsul câmp de bătălie. Cât a fost ziua de mare şi în timp ce femeile se rugau la zece mile de ei, liniile foarte curajoasei infanterii engleze

primeau şi respingeau furioasele atacuri ale cavaleriştilor francezi. Tirul artileriei care se auzea până la Bruxelles le secera rândurile; luptătorii cădeau, şi îndârjiţii supravieţuitori le luau locul. Spre seară, atacul francezilor, atac repetat, şi la care englezii ţinuseră piept cu atâta înverşunare, se domoli. Mai erau şi alţi duşmani de înlăturat în afară de englezi, sau poate că se pregăteau pentru un asalt final. Care în sfârşit veni; coloanele gărzii imperiale se căţărară în cele din urmă pe coasta dealului Saint-Jean şi făcură lucrul acesta cu multă repeziciune, ca să-i mături pe englezi de pe înălţimea de unde nu se clintiseră ziua întreagă, în ciuda tuturor atacurilor fără să fie înspăimântată de tunetul artileriei care azvârlea moarte din linia engleză, întunecata coloană, mişcându-se ca un tăvălug, împresură din toate părţile dealul. Şi părea c-a atins aproape vârful, când începu să şovăie şi să se poticnească. Pe urmă se opri, înfruntând încă focul. Apoi trupele engleze se năpustiră din poziţia din care niciun inamic nu fusese în stare să le izgonească, şi garda se întoarse în loc şi-o luă la fugă.

La Bruxelles nu se mai auzi nicio salvă, acţiunea de urmărire îndepărtându-se. Întunericul coborî peste câmpul de bătălie şi peste oraş; iar Amelia se ruga pentru George, care zăcea cu faţa la pământ, mort, cu inima străpunsă de un glonte.

CAPITOLUL XXXIII

ÎN CARE RUBEDENIILE DOMNIŞOAREI CRAWLEY SUNT CÂT SE POATE DE ÎNGRIJORATE DIN CAUZA EI

Îngăduitorul nostru cititor trebuie să binevoiască a-şi aduce aminte că – în timp ce armata părăsea Flandra şi, după eroicele ei fapte de arme, pornea să cucerească fortificaţiile de la frontierele Franţei, înainte de-a ocupa ţara respectivă – mai exista un număr de persoane ce-şi duceau viaţa în mod paşnic în Anglia, persoane având legături cu evenimentele ce se petrec în momentul de faţă şi care îşi vor relua locul în cronică.

În timpul acestor lupte şi primejdii, bătrâna domnişoară Crawley îşi ducea zilele la Brighton, foarte moderat mişcată de uriaşele evenimente care aveau loc. Uriaşele evenimente dădeau ziarelor mai multă savoare, asta era drept, şi Briggs citi cu voce tare numărul din *Gazette* în care se vorbea cu elogii despre vitejia lui Rawdon Crawley, şi numaidecât după asta fu anunţată şi avansarea lui.

— Ce păcat de băiatul ăsta c-a făcut un pas care nu se mai poate repara! zicea mătuşă-sa. Cu gradul şi cu distincţia lui, s-ar fi putut însura cu fata vreunui berar care să-i aducă un sfert de milion, ca domnişoara Grains; sau să-i fi venit în cap să intre în vreuna din cele mai bune familii din Anglia. Tot i-ar fi rămas banii mei într-o bună zi; sau copiilor lui, căci nu-s de loc grăbită să plec, domnişoară Briggs, deşi poate că tu eşti grăbită să scapi de mine; şi în loc de asta, el e sortit să trăiască ca un sărăntoc, c-o dansatoare drept nevastă.

— Nu vrea oare scumpa mea domnişoară Crawley să arunce măcar o singură privire de milă asupra viteazului ostaş al cărui nume stă înscris în glorioasele anale ale patriei noastre? spunea, auzind despre faptele de arme de la Waterloo, domnişoara Briggs, căreia îi plăcea să se exprime în termeni plini de romantism când se ivea vreo ocazie. Oare căpitanul – sau colonelul, cum se cuvine să-i spun acuma – n-a săvârşit nicio faptă care să ilustreze numele de Crawley?

— Briggs, eşti o caraghioasă! îi răspunse domnişoara Crawley. Colonelul a târât în noroi numele de Crawley, domnişoară Briggs. Să se însoare cu fata unui maestru de desen, asta-i bună!... să se însoare cu *o dame de compagnie...* căci ea nu era mai mult decât atâta, Briggsnu, ea era exact ceea ce eşti dumneata, mai tânără doar şi cu mult mai drăguţă şi mai isteaţă. Mă întreb dacă n-ai complotat şi tu cu ticăloasa şi blestemata aceea, ale cărei mârşave vicleşuguri au făcut din el o victimă şi pe care obişnuiai s-o admiri? Da, sunt sigură că dumneata erai complicea ei. Numai că te pot anunţa c-o să cam păgubeşti de pe urma testamentului; şi-o să ai bunătatea să-i scrii domnului Waxy şi să-i spui că doresc să-l văd numaidecât.

Domnişoara Crawley luase în timpul din urmă obiceiul să-i scrie avocatului ei, domnul Waxy, aproape în fiecare zi a săptămânii, căci dispoziţiile în ceea ce privea averea ei fuseseră anulate toate şi era cât se poate de nehotărâtă relativ la viitoarea destinaţie a banilor.

Cu toate acestea, bătrâna doamnă se însănătoşi în mod simţitor; după cum reiese din vigoarea crescândă şi din frecvenţa sarcasmelor ei la adresa domnişoarei Briggs, atacuri pe care sărmana doamnă de companie le îndura pe toate cu blândeţe, cu laşitate şi cu o îngăduinţă datorită pe jumătate generozităţii şi jumătate ipocriziei, într-un cuvânt, cu supunerea aceea de sclav pe care femeile cu firea şi în situaţia ei sunt silite s-o adopte. Cine n-a văzut cum le tiranizează femeile pe femei? Ce supliciu prin care poate trece un bărbat s-ar putea oare compara cu săgeţile acelea de dispreţ şi de cruzime, cu care bietele femei sunt străpunse zilnic de tiranii aparţinând propriului lor sex? Biete victime! Dar noi am pornit de la o anumită afirmaţie, precum că domnişoara Crawley era totdeauna deosebit de plictisită şi de crudă când îşi revenea din boală, asemeni

rănilor care produc mâncărimi mult mai mari când sunt pe vindecate.

Şi în timp ce ea se apropia, în felul acesta, după cum trăgeau cu toţii nădejdea, de convalescenţa, domnişoara Briggs era unica victimă care avea acces în preajma bolnavei; cu toate acestea, neamurile din depărtare n-o uitară pe iubita lor rubedenie şi „printr-un impresionant număr de mici amintiri şi misive pline de bunăvoinţă şi de dragoste, se străduiau să rămână cât mai vii în memoria ei.

În primul rând, să ne aducem aminte de nepotul ei, Rawdon Crawley. La câteva săptămâni după vestita bătălie de la Waterloo şi după ce ea aflase din *Gazette* şi avansarea şi vitejia acestui distins ofiţer, vaporul de Dieppe aduse domnişoarei Crawley, la Brighton, o cutie plină de daruri şi o scrisoare de la nepotul ei, colonelul. Cutia conţinea o pereche de epoleţi franţuzeşti, o cruce a Legiunii de Onoare şi mânerul unei săbii – relicve de pe câmpul de bătălie – iar scrisoarea îi povestea cu foarte mult umor că acest mâner aparţinuse unui ofiţer superior din gardă, care, după ce declarase solemn că: „Garda moare, dar nu se predă”, fu luat prizonier în minutul următor de-un soldat de rând, care sfărâmă sabia francezului cu patul puştii, iar Rawdon puse numaidecât stăpânire pe ciotul de armă. Cât priveşte crucea şi epoleţii, ele proveneau de la un colonel din cavaleria franceză, care căzuse în luptă sub arma aghiotantului; iar Rawdon Crawley nu vedea ce destinaţie mai bună să dea acestor prăzi decât să le trimită îngăduitoarei, preaiubitei şi vechii lui prietene. Să-i scrie de-acum încolo şi de la Paris, oraş spre care se îndrepta armata? El ar putea fi în măsură să-i trimită veşti interesante din capitala respectivă, cât şi despre o parte din vechii prieteni din emigraţie ai domnişoarei Crawley, cărora ea le arătase atât de multă

bunăvoinţă pe vremea nenorocirilor lor.

Bătrâna domnişoară o puse pe Briggs să-i scrie colonelului o fermecătoare şi măgulitoare misivă, îndemnându-l să continue corespondenţa. Prima lui scrisoare era aşa de vioaie şi de hazlie, încât ea se gând ea cu mare plăcere la cele viitoare.

— Bineînţeles că-mi dau seama, îi explică domnişoarei Briggs, că Rawdon n-ar fi în stare să compună o scrisoare aşa de reuşită, cum n-ai fi nici dumneata, biata mea Briggs, şi că ticăloasa aceea mică şi isteaţă de Rebecca e cea care-i dictează fiecare cuvânt; dar ăsta nu-i niciun motiv ca nepotul meu să nu mă înveselească puţin; aşa că vreau să-i dau a înţelege că scrisoarea lui m-a dispus foarte mult.

Eu mă întreb dacă ea ştia nu numai că Becky îi scria scrisorile, dar că însăşi doamna Rawdon se îngrijise să-i trimită trofeele, pe care le cumpărase pentru câţiva franci de la unul din nenumăraţii colportori care începuseră să facă numaidecât negoţ cu relicve de pe câmpul de luptă. Romancierul, care ştie toate, ştie şi lucrul acesta. Oricum ar fi, totuşi, graţiosul răspuns al domnişoarei Crawley dădu mult curaj tinerilor noştri prieteni, lui Rawdon şi doamnei lui, care-şi puseseră toate speranţele în dispoziţia, în mod evident pacificată, a mătuşii lor, şi avură toată grija s-o întreţină cu nenumărate şi plăcute scrisori din Paris, unde, după cum spunea Rawdon, avură marele noroc să intre în urma triumfătoarei armate.

Corespondenţa bătrânei domnişoare cu doamna rectorului, care se întorsese la parohia de la Queen’s Crawley să oblojească clavicula fracturată a soţului ei, nu era nici pe departe aşa de amabilă. Doamna Bute, acea femeie ageră, autoritară, vioaie şi neîndurătoare, comisese cea mai fatală greşeală faţă de cumnata ei. Căci nu numai c-o asuprise pe ea şi toată casa ei, dar o şi plictisise pe

domnişoara Crawley; şi dacă sărmana Briggs ar fi fost cât de cât o femeie de spirit, s-ar fi putut socoti fericită de însărcinarea pe care i-o dădu stăpâna ei de a-i scrie doamnei Bute Crawley, aducându-i la cunoştinţă că sănătatea domnişoarei Crawley se îmbunătăţise cât se poate de mult de când o părăsise doamna Bute şi rugând-o pe aceasta din urmă să nu fie îngrijorată şi nici măcar prin gând să nu-i treacă să-şi părăsească familia de dragul rudei sale. Victoria asta asupra unei doamne care se purtase cu atâta dispreţ şi cruzime faţă de doamna de companie ar fi mers la inimă multor femei; adevărul este însă că Briggs nu era nicidecum o femeie de spirit şi că în clipa în care-şi văzu duşmanca la pământ începu s-o compătimească.

„Ce proastă am fost, se gândi doamna Bute, şi pe bună dreptate, că i-am dat a înţelege că sunt pe punctul de-a mă reîntoarce, aşa cum am făcut în scrisoarea aceea neroadă, când i-am trimis bibilicile. Trebuia să mă fi reîntors, fără să pomenesc un singur cuvânt despre asta, lângă biata, scumpa şi capricioasa bătrână şi s-o smulg din mâinile neghioabei aceleia de Briggs şi a scorpiei aceleia de *femme de chambre.* Oh! Bute, Bute, de ce ţi-ai rupt clavicula?”

De ce, într-adevăr? Am văzut cum doamna Bute, având partida în mâinile ei, îşi jucase cărţile mult prea bine. Ea guvernase în mod absolut şi definitiv casa domnişoarei Crawley, pentru ca să fie în mod absolut şi definitiv alungată când se ivi un moment propice pentru rebeliune. Ea şi familia ei, însă, socoteau că fusese victima unui îngrozitor egoism şi a trădării şi că sacrificiile pe care le făcuse pentru domnişoara Crawley fuseseră primite cu cea mai sălbatică ingratitudine. Avansarea lui Rawdon şi elogioasa menţiune a numelui lui în *Gazette* o umplură de asemenea de spaimă pe această bună creştină. Are să se

îmbuneze oare mătuşa lui faţă de el acuma, că ajunsese colonel şi fusese şi decorat? Şi are să-i intre din nou în graţii nesuferita aceea de Rebecca? Nevasta rectorului alcătui pentru soţul ei o predică cu privire la deşertăciunea gloriei militare şi a propăşirii celor împovăraţi de păcate, predică pe care onorabilul preot o citi cu voce cât se poate de limpede şi fără să priceapă nici o singură silabă din ea. Şi-l avu şi pe Pitt Crawley printre auditorii săi, Pitt, care venise cu cele două surori vitrege ale lui la biserică, lăcaş pe care bătrânul baronet nu putea fi convins acum sub niciun motiv să-l frecventeze.

De la plecarea Rebeccăi Sharp, păcătosul acesta bătrân apucase în mod definitiv pe calea cea rea, spre hula întregului ţinut şi spre muta oroare a fiului său. Panglicile de la pălăria domnişoarei Horrocks erau mai bătătoare la ochi ca niciodată. Familiile cu vază din ţinut fugeau cu groază de castel şi de proprietarul lui. *Sir* Pitt se ducea să se îmbete în casele arendaşilor şi bea rom cu apă în tovărăşia fermierilor la Mudbury, cât şi prin alte locuri din preajmă, în zilele de târg. Pornea la Southampton în trăsura lui de casă cu patru cai, având-o pe domnişoara Horrocks alături; şi lumea din ţinut aştepta, în fiecare săptămână, după cum făcea şi fiu-său, cu sufletul la gură, ca însurătoarea lui cu ea să fie anunţată în ziarul local. Asta era într-adevăr o povară mult prea grea pentru umerii domnului Crawley. Elocvenţa lui avea foarte mult de suferit la adunările misionare şi la toate celelalte întâlniri religioase din împrejurimi, pe care fusese obişnuit să le prezideze şi unde vorbea ceasuri întregi; acuma, când se ridica să ia cuvântul, i se părea că aude şoptindu-se prin mulţime: „Ăsta e băiatul acelui bătrân nemernic, al lui *sir* Pitt, care mai mult ca sigur că se îmbată chiar în clipa asta prin cine ştie ce crâşmă!” Şi o dată, pe când vorbea despre întunecimea păcatului în care trăia regele din

Tombuctu şi despre numărul nevestelor lui, cufundate de asemenea şi ele în păcat, un nelegiuit de ţigan din gloată întrebă: „Dar la Queen’s Crawley câte neveste sunt?” spre uimirea mulţimii şi definitiva compromitere a predicii domnului Pitt. Iar cele două fete din castelul de la Queen’s Crawley ar fi fost lăsate să se sălbăticească cu totul (căci *sir* Pitt se jura că nicio guvernantă nu va mai călca pragul casei lui) dacă domnul Crawley, prin fel de fel de ameninţări, nu l-ar fi silit pe bătrânul *gentleman* să le trimită la şcoală.

În timpul acesta, după cum am mai spus, orice divergenţe personale ar fi existat între toţi aceştia, atât nepoţii, cât şi nepoatele domnişoarei Crawley căzuseră în unanimitate de acord în a nu mai putea de dragul ei şi în a-i trimite fel de fel de semne de dragoste. Astfel, doamna Bute îi trimise nişte bibilici şi nişte conopide deosebit de frumoase şi o pungă drăguţă care putea fi folosită şi drept perniţă de ace, lucrată de scumpele ei fete, care o rugau să li se păstreze şi lor un *locşor* în amintirea scumpei lor mătuşi, în timp ce domnul Pitt îi trimise piersici şi struguri şi vânat de la castel. Aceste mărturii de afecţiune îi erau trimise domnişoarei Crawley la Brighton, cu poştalionul de Southampton, şi tot prin acelaşi mijloc de locomoţie obişnuia uneori să se transporte acolo şi domnul Pitt în persoană, căci neînţelegerile lui cu *sir* Pitt îl sileau pe fiu să lipsească de foarte multe ori de acasă în ultima vreme; şi în afară de asta, Brightonul avea un farmec deosebit pentru el în persoana *lui lady* Jane Sheepshanks, despre al cărei proiect de căsătorie cu domnul Crawley am pomenit în povestirea de faţă ceva mai înainte. Numita *lady* şi surorile sale trăiau la Brighton împreună cu mama lor, contesa Southdown, un soi de femeie plină de energie, foarte apreciată de păturile serioase şi grave ale societăţii.

Trebuie să spunem măcar câteva cuvinte privitor la

această mărită doamnă şi la nobila sa familie, care e unită prin prezente şi viitoare legături de rubedenie cu casa Crawley. Despre şeful familiei Southdown, Clement William, al patrulea conte de Southdown, nu-i nevoie să înşirăm prea multe, în afară de faptul că înălţimea-sa a intrat în Parlament (ca lord Wolsey) sub patronajul domnului Wilberforce şi a fost pentru un timp oarecare omul de încredere al naşului său politic şi fără îndoială un tânăr cât se poate de serios. Dar cuvintele nu sunt în stare, să redea starea sufletească a admirabilei sale mame când se află, la foarte scurt timp după săvârşirea dintre cei vii a nobilului său soţ, că fiul ei era membru al mai multor cluburi mondene şi că pierduse mult la cărţi, atât la „Wattier", cât şi la „Cocotierul", că împrumutase bani în contul moştenirii, încurcând în felul acesta averea familiei, că mâna o trăsură cu patru cai şi că era nelipsit de la box, că-şi avea loja lui la Operă, unde se strângea una din cele mai primejdioase societăţi de burlaci. Numele său era pomenit doar cu gemete în cercul văduvei.

Lady Emily era mai mare cu câţiva ani decât fratele său şi-şi câştigase un nume considerabil în păturile serioase ale societăţii, ca autoare a unora din încântătoarele broşuri menţionate mai sus şi a multor imnuri şi piese religioase. Era o domnişoară cam coaptă şi care n-avea decât vagi idei despre căsătorie, dragostea pentru negri ocupându-i toată simţirea. Cred că ei îi datorăm acest prea frumos poem:

Du-ne spre vreo insulă însorită, Departe, departe, spre apus: Acolo unde cerul e senin şi fericit şi unde sărmanii negri plâng într-una etc.

Intrase în corespondenţă cu corpul ecleziastic din cele mai multe posesiuni ale noastre din Indiile Orientale şi Occidentale şi avea o tainică înclinaţie pentru reverendul Silas Homblower, care fusese tatuat de sălbatici în insulele

din Marea Sudului.

Cât o priveşte pe *lady* Jane, asupra căreia, precum s-a spus, se revărsau sentimentele de dragoste ale domnului Pitt Crawley, ea era blândă, smerită, tăcută şi sfioasă. În ciuda căii greşite pe care o apucase fratele ei, ea îl compătimea din toată inima şi era cât se poate de ruşinată că-l mai iubea încă. Obişnuia să-i trimită chiar şi mici bileţele de contrabandă, pe care le punea pe furiş la cutie; şi o îngrozitoare taină îi apăsa conştiinţa, aceea că ea şi bătrâna lor menajeră fuseseră la Albany, să-i facă o vizită lui Southdown, pe care-l găsiră – oh, stricatul, nenorocitul, ticălosul şi dragul de el! – fumând o ţigară şi cu o sticlă de Curacao în faţă. Ea îşi admira sora, îşi adora mama şi-l socotea pe domnul Crawley drept cel mai încântător şi mai desăvârşit bărbat după Southdown, acest înger căzut; iar mama şi sora ei, care erau doamne din speţa cea mai înaltă, orânduiau totul în locul ei. Privind-o cu mila aceea îngăduitoare pe care ţi-o arată întotdeauna femeile care au convingerea că sunt mai presus de tine. Mamă-sa îi comanda rochiile, cărţile, pălăriile, cât şi ideile. I se hotărau orele de călărie sau exerciţiile de pian, ca şi oricare alt medicament trupesc, după cum credea de cuviinţă *lady* Southdown; şi această înaltă doamnă ar fi purtat-o pe fiica ei în rochiţă scurtă până la vârsta ei actuală, de 26 de ani, dacă n-ar fi trebuit să i-o scoată cu prilejul prezentării ei în faţa reginei Charlotte.

Când respectivele doamne se instalară în casa lor din Brighton, domnul Crawley le vizită în persoană numai pe ele, mulţumindu-se să lase o carte de vizită la locuinţa mătuşii sale şi să se intereseze discret la domnul Bowls, sau la ajutorul acestuia, cu privire la starea bolnavei. Iar când o întâlni pe domnişoara Briggs, care se întorcea de la bibliotecă cu un vraf de romane sub braţ, domnul Crawley roşi într-un fel cu totul neobişnuit, în timp ce înaintă şi

strânse mâna domnişoarei de companie a mătuşii sale. El o prezentă pe domnişoară Briggs doamnei cu care ieşise să se plimbe, *lady* Jane Sheepshanks, spunându-i:

— *Lady* Jane, permite-mi să-ţi prezint pe cea mai bună şi mai devotată tovarăşă a mătuşii mele, domnişoara Briggs, pe care dumneata o cunoşti şi în altă calitate, aceea de autoare a încântătoarelor *Poezii ale inimii*, care-ţi plac aşa de mult.

Lady Jane roşi de asemenea în timp ce-i întindea domnişoarei Briggs o mână binevoitoare, bolborosind ceva foarte politicos şi fără şir despre mamă-sa şi făgăduind c-avea să treacă pe la domnişoara Crawley şi declarându-se prea fericită de-a face cunoştinţă cu prietenele şi cu rudele domnului Crawley; iar când se despărţiră, o salută pe domnişoara Briggs cu o privire blândă ca de porumbiţă, în timp ce domnul Crawley îi făcu o adâncă şi curtenitoare plecăciune, aşa cum obişnuia faţă de excelenţa-sa ducesa de Pumpernickel, pe vremea când era ataşat pe lângă curtea ei.

Diplomat abil şi demn discipol al machiavelicului Binkie! El era cel care-i dăduse *lui lady* Jane exemplarul acela din vechile poeme ale sărmanei Briggs, de care-şi adusese aminte că-l văzuse la Queen’s Crawley, cu o dedicaţie a poetei către răposata soţie a tatălui său; şi el luase volumul cu dânsul la Brighton, citindu-l în diligenţa de Southampton şi subliniind unele pasaje cu creionul înainte de a i-l dărui blândei *lady* Jane.

De asemenea, tot el era acela care-i expuse lui lady Southdown marile foloase care-ar decurge dintr-o apropiere între familia ei şi domnişoara Crawley, foloase atât lumeşti, cât şi spirituale, spunea el, căci domnişoara Crawley se găsea acum absolut singură: monstruoasa risipă şi căsătoria fratelui său Rawdon îndepărtându-i cu totul de la inimă pe tânărul acesta nemernic; lacoma

tiranie şi zgârcenia doamnei Bute Crawley fuseseră pricina revoltei bătrânei doamne împotriva pretenţiilor fără măsură ale acestei fracţiuni a familiei; şi cu toate că el personal se abţinuse toată viaţa de a cultiva prietenia domnişoarei Crawley, poate că dintr-un soi de mândrie prost înţeleasă, acuma găsea c-ar trebui folosite tot felul de mijloace cinstite pentru mântuirea sufletului ei, cât şi pentru asigurarea averii ei în propriul lui profit, avându-se în vedere calitatea pe care o avea, aceea de şef al casei Crawley.

Energica *lady* Southdown fu întru totul de acord cu amândouă propunerile ginerelui său şi se pronunţă pentru imediata convertire a domnişoarei Crawley, Pe domeniile ei, atât la Southdown, cât şi la Trottermore Castle, această înaltă şi teribilă misionară a adevărului străbătea ţinutul în caleaşca sa şi cu o sută de servitori călare, dăruind în dreapta şi în stânga, ţăranilor şi arendaşilor, pachete de broşuri şi poruncindu-i lui Gaffer Jones să se convertească, aşa cum i-ar fi ordonat lui Goody Hicks să ia hapuri „James”, fără apel, opunere sau ajutorul bisericii. Lordul Southdown, răposatul dumisale soţ, un nobil epileptic şi cam slab de minte, obişnuia să încuviinţeze tot ce făcea sau gândea Matilda lui. Astfel că, având în vedere desele fluctuaţii ale propriilor ei convingeri religioase (şi accepta o prodigioasă varietate de opinii, împrumutate de la tot felul de doctori dintre dizidenţii bisericii), ea nu arăta nici cel mai mic scrupul la a porunci tuturor arendaşilor şi subalternilor să-i s-o urmeze întru totul şi să creadă întocmai ca ea. Aşa că, fie că-l primea pe reverendul Saunders M’Nitre, preotul scoţian, sau pe reverendul Luke Waters, blajinul wesleyan[66] sau pe reverendul Giles Jowls, cârpaciul iluminat, care îşi luase el singur gradul de

[66] Adept al lui *John Wesley* (1703-1790.), fondatorul metodismului, doctrină religioasă cu caracter dizident în cadrul bisericii engleze.

reverend, precum Napoleon se încoronase singur împărat, familia, copiii şi arendaşii *lady-ei* Southdown erau aşteptaţi cu toţii să îngenuncheze împreună cu înalta doamnă şi să spună „amin” după rugăciunile fiecărui doctor. În timpul acestor exerciţii spirituale, bătrânului Southdown, ţinându-se seama de starea lui bolnăvicioasă, i se îngăduia să rămână în camera lui, să bea vin fiert cu mirodenii şi să i se citească ziarul. *Lady* Jane era fiica favorită a bătrânului conte, care avea grijă de el şi-l iubea din toată inima; cât despre *lady* Emiiy, autoarea *Spălătoresei din Finchley* Common, ea descrisese pedepsele din viaţa viitoare (la acea epocă, pentru că mai târziu convingerile ei au suferit oarecare schimbări) atât de teribil, încât îl înspăimânta mai întotdeauna pe bătrânul şi timidul domn, tatăl dumisale; astfel că medicii declarară că atacurile lui de epilepsie aveau întotdeauna loc după una din respectivele predici ale sus-numitei doamne.

— Am să trec negreşit s-o văd, spuse atunci *lady* Southdown, ca răspuns la îndemnul pretendentului fiicei sale, domnul Pitt Crawley. Cine-i medicul domnişoarei Crawley?

Domnul Crawley pomeni numele domnului Creamer.

— Un practician cât se poate de primejdios şi de ignorant, dragul meu Pitt. Eu am fost deseori trimisă de către providenţă să-l alung din nenumărate case; deşi în una sau două împrejurări n-am ajuns la timp. Nu l-am putut salva, de pildă, pe bietul general Glanders, care se prăpădea în mâinile acestui ignorant... se prăpădea, nu alta; şi-a revenit puţin după ce i-am administrat pilulele lui Podgers, dar vai! era prea târziu. A avut totuşi parte de-o moarte plăcută; şi trecerea lui în lumea cealaltă s-a săvârşit spre propria-i uşurare, Creamer, dragul meu Pitt, trebuie să plece numaidecât de lângă mătuşa dumitale.

Pitt îşi dădu întru totul consimţământul său, căci fusese

şi el câştigat de energia nobilei sale rubedenii şi viitoare soacră. Fusese silit să primească învăţăturile lui Saunders M'Nitre, ale lui Luke Waters, ale lui Giles Jowls, pilulele lui Podgers, pilulele lui Rodgers, elixirul lui Pokey, toate remediile spirituale, cât şi cele pământeşti ale onoratei doamne. Domnul Crawley nu părăsea niciodată casa ei fără să care cu sine maldăre întregi de lucrări inspirate din teologia şi medicina ei de şarlatani. Oh, iubiţii mei confraţi şi voi cei ce locuiţi în Bâlciul deşertăciunilor, care dintre voi nu cunoaşte şi nu îndură jugul unor asemenea binevoitori despoţi? Căci zadarnic o să le spuneţi: „Am luat anul trecut, scumpă doamnă, aşa după cum m-aţi sfătuit, pilulele lui Podgers, şi mi-au făcut foarte bine. Ei bine, de ce trebuie să-l defăimez acum şi să mă îndop cu produsele lui Rodgers?" Dar nu există niciun fel de scăpare; cinstita prozelită, dacă nu te poate convinge prin argumente, recurge la lacrimi, şi dizidentul se pomeneşte la sfârşitul disputei înghiţind hapul şi grăind:

— Bine, bine, fie şi Rodgers!

— Iar în ceea ce priveşte starea ei spirituală, continuă doamna, asta trebuie, bineînţeles, îmbunătăţită numaidecât. Cu Creamer lângă ea, se poate duce pe cealaltă lume de pe-o zi pe alta; şi în ce condiţii, dragul meu Pitt, în ce condiţii îngrozitoare! Am să-l trimit cât mai repede pe reverendul Irons. Jane, scrie câteva rânduri reverendului Bartholomew Irons (la persoana a treia) şi spune-i c-aş dori să mă bucur de societatea domniei-sale chiar în seara asta, la ceai, la ora şase şi jumătate. El e un om care îţi trezeşte conştiinţa; trebuie s-o vadă pe domnişoara Crawley în seara asta, înainte de culcare. Şi Emily, draga mea, pregăteşte un pachet de cărţi pentru domnişoara Crawley. Pune *Vocea din flăcări, Trompeta care vesteşte Ierihonului primejdia* şi *Renunţarea la viaţa de ospeţe,* sau *Canibalul convertit.*

— Şi *Spălătoreasa din Finchley Common,* mamă, zise *lady* Emily. Cred că-i mai bine s-o luăm cu binişorul...

— Staţi, scumpele mele doamne, fu de părere Pitt, diplomatul. Cu toată consideraţia pe care-o am faţă de opinia iubitei şi respectatei mele *lady* Southdown, cred că ar fi cu totul imprudent să-i dăm domnişoarei Crawley chiar de la început cărţi cu teme serioase. Aduceţi-vă aminte de starea delicată a sănătăţii sale şi cât de puţin, cât de *foarte* puţin obişnuită a fost ea până acum să facă vreo legătură între ea şi fericirea vieţii de dincolo.

— Începem atunci prea devreme, Pitt? întrebă *lady* Emily, ridicându-se cu vreo şase broşurele în mână.

— Dacă începeţi aşa, fără veste, aveţi s-o înspăimântaţi cu totul. Eu cunosc aşa de bine firea înclinată spre cele lumeşti a mătuşii mele, încât sunt absolut sigur că orice încercare bruscă de convertire ar constitui cel mai rău mijloc care-ar putea fi întrebuinţat pentru fericirea acestei nenorocite doamne. N-o Să faceţi decât s-o umpleţi de groază şi s-o plictisiţi de moarte, şi foarte probabil c-o să azvârle cărţile cât colo şi-o să refuze orice fel de legătură cu cei care i le-au trimis.

— Dumneata Pitt ai o fire tot atât de înclinată spre cele Lumeşti ca şi domnişoara Crawley, zise *lady* Emily. Ieşind, repede din cameră cu cărţile în mână.

— Şi nu trebuie să vă mai spun „scumpă *lady* Southdown, continuă Pitt, cu o voce joasă şi fără să ţină seama de întrerupere, cât de fatală poate fi, o neînsemnată lipsă de tact şi de precauţie speranţelor pe care le-am putea nutri cu privire la bunurile lumeşti ale mătuşii mele. Aduceţi-vă aminte, ea posedă şaptezeci de mii de lire: gândiţi-vă la vârsta ei şi la starea atât de delicată a sănătăţii şi la nervozitatea ei. Ştiu că şi-a distrus testamentul pe care-l făcuse în favoarea fratelui meu (colonelul Crawley); inima aceasta rănită trebuie adusă pe

calea cea dreaptă, cu Duhul blândeţii, şi nu umplând-o de groază; aşa că nădăjduiesc c-o să fiţi, de aceeaşi părere cu mine ca...

— Sigur, sigur că da, observă *lady* Southdown. Jane, draga mea, nu-i nevoie să mai trimiţi biletul acela domnului Irons. Dacă starea sănătăţii sale e de aşa natură încât orice discuţie o oboseşte, o să aşteptăm să se îmbunătăţească. Am să trec pe la domnişoara Crawley chiar mâine.

— Şi v-aş sugera ceva, scumpa mea doamnă, zise Pitt cu un ton mieros. Ar fi bine să n-o luaţi cu dumneavoastră pe preţioasa noastră Emily, care are un temperament prea entuziast; ci să vă însoţească mai degrabă drăgălaşa şi scumpa *lady* Jane!

— Fireşte că Emily ar strica totul, recunoscu *lady* Southdown.

Şi de astă dată căzu la învoială să renunţe la sistemul ei obişnuit care consta, după cum am spus, ca, înainte de a-l birui ea în persoană pe-un individ oarecare pe care-şi pusese în gând să-l dea gata, să bombardeze mai întâi c-o cantitate oarecare de broşuri persoana ameninţată (după cum atacurile francezilor erau întotdeauna precedate de-o furioasă canonadă). *Lady* Southdown, spunem, de dragulsănătăţii bolnavei, sau de dragul fericirii celei de pe urmă a sufletului acesteia, sau de dragul banilor acesteia, conveni să mai zăbovească.

A doua zi, încăpătoarea trăsură a familiei Southdown, cu coroana contelui şi cu blazonul respectiv (care, pe prima jumătate înfăţişa trei miei de argint zburdând pe câmpul verde al Southdownilor, iar pe cealaltă jumătate, trei catâri întărâtaţi, semnul distinctiv al casei Binkie), se opri cu demnitate la poarta domnişoarei Crawley, şi valetul înalt şi grav îi înmână domnului Bowls cartea de vizită a înălţimii-sale, pentru stăpâna sa, şi de asemenea una pentru

domnişoara Briggs. Ca un compromis, lady Emily trimise doamnei de companie, chiar în seara aceea, un pachet conţinând câteva exemplare din *Spălătoreasă* şi alte blajine şi plăcute broşuri pentru lectura personală a domnişoarei Briggs, şi alte câteva pentru servitorime, ca, de pildă, *Firimituri din cămară, Tigaia şi focul, Livreaua păcatului...* de un gen mult mai viguros.

CAPITOLUL XXXIV

ÎN CARE PIPA LUI JAMES CRAWLEY E ARUNCATĂ AFARĂ

Trebuie să recunoaştem că purtarea plină de amabilitate a domnului Crawley şi bunăvoinţa pe care i-o arătase *lady* Jane o măguliră foarte pe domnişoara Briggs, care se simţi obligată să pună şi ea o vorbă bună pentru Jane, după ce cărţile de vizită ale familiei Southdown fuseseră prezentate domnişoarei Crawley. O carte de vizită a contesei, lăsată de asemenea în mod personal pentru ea, Briggs, îi făcu mare plăcere sărmanei domnişoare de companie, atât de lipsită de prieteni.

— Mă întreb la ce s-o fi gândit *lady* Southdown de ţi-a lăsat şi dumitale o carte de vizită, domnişoară Briggs? spuse republicana domnişoară Crawley.

La care doamna de companie răspunse cu smerenie că „trage nădejde că nu putea fi nimic rău în faptul că o doamnă din înalta societate acordă oarecare atenţie unei biete domnişoare de companie”, şi ea puse cartea aceasta de vizită în cutia ei de lucru, laolaltă cu cele mai nepreţuite comori personale. Mai mult încă, domnişoara Briggs îi povesti şi despre felul în care îl întâlnise pe

domnul Crawley, cu o zi înainte, plimbându-se cu verişoara şi logodnica sa de atâta vreme; şi povesti şi cât de plăcută şi de blândă părea a fi; şi ce rochie simplă, ca să nu spună comună, purta doamna, ale cărei articole de îmbrăcăminte, de la pălărie până la pantofi, ea le descrise şi le evaluă cu o exactitate specific feminină.

Domnişoara Crawley o lăsă pe Briggs să trăncănească fără s-o întrerupă prea des. Cum mergea spre însănătoşire, ducea din ce în ce mai mult dorul societăţii. Domnul Creamer, medicul, nici nu voia s-audă de întoarcerea ei la vechile cercuri şi la viaţa de petreceri din Londra. Bătrâna domnişoară era cât se poate de încântată să întâlnească măcar câţiva membri din înalta societate a Brightonului, şi nu numai că schimbul cărţilor de vizită se făcu chiar a doua zi, dar Pitt Crawley fu în mod amabil invitat să vină să-şi vadă mătuşa. Şi el veni, luând-o cu el şi pe *lady* Southdown cu fiica ei. Văduva nu scoase un singur cuvânt privitor la starea în care se afla sufletul domnişoarei Crawley, ci vorbi cu multă discreţie despre vreme, despre război şi despre căderea monstrului de Bonaparte, ca şi despre alte o mie de lucruri, despre doctori, despre şarlatani şi despre meritele deosebite ale doctorului Podgers, pe care tocmai îl luase sub aripa ei ocrotitoare.

În timpul acestei întrevederi, Pitt Crawley dădu o lovitură de maestru care dovedi că, dacă nu şi-ar fi distrus cariera diplomatică printr-o delăsare timpurie, ar fi putut atinge un rang înalt în profesiunea lui. Când contesa văduvă de Southdown începu să-l împroaşte cu noroi pe parvenitul de corsican, după cum era moda vremii, şi să demonstreze că era un monstru pătat de toate crimele care se pot imagina, un poltron şi un Tiran care nu merita să mai trăiască, unul a cărui cădere a fost prezisă etc., Pitt Crawley luă numaidecât apărarea acestui om al destinului.

El îl descrise în calitatea lui de prim-consul, aşa cum îl văzuse la Paris, când se încheiase Pacea de la Amiens[67] şi când el, Pitt Crawley, avusese onoarea de-a face cunoştinţă cu marele şi bunul domn Fox, un om de stat care, oricât de mult s-ar deosebi de el, îi era cu neputinţă să nu-l admire din tot sufletul, un om de stat care avusese întotdeauna cea mai înaltă părere despre împăratul Napoleon. Şi el vorbi în termeni plini de-o violentă indignare despre neleala purtare a aliaţilor faţă de monarhul detronat, care, după ce s-a pus în mod generos la discreţia lor, a fost supus unei josnice şi crude exilări, în timp ce o gloată de papistaşi bigoţi tiraniza Franţa în locul său.

Această îndreptăţită oroare faţă de superstiţia papală îl salvă pe Pitt Crawley în opinia *lady-ei* Southdown, în timp ce admiraţia lui pentru Fox şi Napoleon îl ridica peste măsură de mult în ochii domnişoarei Crawley. Prietenia ei cu acest defunct om de stat britanic a fost pomenită chiar la începutul acestei povestiri, când am făcut cunoştinţă cu tânărul Pitt. Ca o adevărată liberală ce era, domnişoara Crawley fusese în opoziţie tot timpul războiului, şi deşi suntem absolut siguri că prăbuşirea împăratului n-o zdruncinase prea mult pe bătrâna doamnă – şi nici îngrozitorul tratament la care fusese supus nu tindea să-i scurteze viaţa sau somnul ei cel de toate zilele – vorbele lui Pitt îi merseră totuşi drept la inimă când el îi ridică în slava cerului pe cei doi idoli ai ei; şi prin acest singur discurs, el înregistră un mare progres pe drumul ce ducea la câştigarea favorurilor bătrânei domnişoare.

---

[67] Încheiată la 27 martie 1802, între Franţa şi aliaţii ei (Spania, Olanda) şi Anglia. Prevedea evacuarea de către englezi a insulei Malta şi a coloniilor ocupate, în dauna Franţei şi aliaţilor ei, cu excepţia Ceylonului şi a insulei Trinidad. Franţa părăsea Roma, Neapole şi Elba şi-şi evacua trupele din Egipt.

— Dar dumneata ce crezi, draga mea? zise Matilda Crawley către tânăra domnişoară, pentru care prinsese mare drag de la prima vedere, aşa cum i se întâmpla întotdeauna faţă de persoanele tinere, plăcute şi modeste; deşi trebuie să mărturisim că afecţiunile ei se stingeau cu aceeaşi repeziciune cu care se şi aprindeau.

Lady Jane se roşi mult şi spuse că ea nu pricepea de loc politica, pe care-o lăsa pe seama capetelor mai înţelepte decât al ei; dar deşi maică-sa avea, fără îndoială, dreptate, domnul Crawley vorbise foarte frumos. Şi când doamnele se retraseră, la sfârşitul vizitei, domnişoara Crawley nădăjdui că *lady* Southdown are să fie atât de amabilă să i-o trimită uneori pe *lady* Jane a ei, dacă ea ar fi dispusă să vină să mângâie o biată femeie bătrână, bolnavă şi singură. Făgăduiala respectivă fu acordată cu multă graţie, şi se despărţiră cât se poate de prietene.

— Să nu mai îngădui *lui lady* Southdown să mai vină pe-aici, Pitt, spuse bătrâna doamnă. E proastă şi înfumurată, ca toată familia mamei tale, pe care n-am putut-o suferi niciodată. Dar adu-o cât mai des vrei pe această drăguţă, blândă şi mică Jane.

Pitt făgădui că va face întocmai. El nu-i suflă niciun cuvânt contesei Southdown în legătură cu părerea pe care o avea mătuşa lui despre distinsa doamnă, care, dimpotrivă, îşi spuse că făcuse cea mai plăcută şi măreaţă impresie asupra domnişoarei Crawley.

Şi astfel, fiind dispusă să aducă puţină mângâiere unei doamne bolnave – şi poate fără a regreta prea mult, în adâncul sufletului ei, faptul că era uneori scutită de îngrozitoarea retorică a reverendului Bartholomew Irons şi de lingăii gravi care se strângeau în jurul scăunelului îngâmfatei contese, mama ei – *lady* Jane deveni o vizitatoare destul de statornică a domnişoarei Crawley, pe care-o însoţea în plimbările ei cu trăsura şi pe care-o ajuta

să-şi petreacă mai uşor serile. Era de-o bunătate şi de-o blândeţe aşa de firească, încât nici Firkin nu era geloasă pe-ea; iar binevoitoarea Briggs găsi că prietena ei era mai puţin crudă cu ea când drăgălaşa *lady* Jane se afla de faţă. În prezenţa acestei nobile fiinţe, purtările domnişoarei Crawley deveneau încântătoare. Bătrâna domnişoară îi povesti o mie de întâmplări din tinereţea ei, într-un fel cu totul deosebit de acela în care luase deprinderea să stea de vorbă cu micuţa aceea nelegiuită de Rebecca; căci candoarea lui lady Jane nu îngăduia să se rostească nici o singură vorbă necuviincioasă faţă de ea, iar domnişoara Crawley era prea mult femeie de lume ca să jignească asemenea puritate. Tânăra *lady* însăşi nu avusese niciodată parte de-atâta bunăvoinţă din partea cuiva, în afară de această domnişoară bătrână, de fratele şi de tatăl ei; şi răsplătea acest *engouement* al domnişoarei Crawley prin suavitatea şi neprecupeţita ei prietenie.

În serile de toamnă (pe când Rebecca făcea pe grozava la Paris, cea mai veselă dintre veselii învingători de acolo, iar Amelia noastră, scumpa şi îndurerata noastră Amelia, ah! unde era ea?), *lady* Jane stătea în salonul domnişoarei Crawley, cântându-i încetişor, în semiobscuritate, micile şi naivele ei cântece şi imnuri, în timp ce soarele apunea, iar valurile mugeau izbindu-se de ţărm. Bătrâna domnişoară obişnuia să se trezească când melodiile acestea încetau şi cerea să i se mai cânte. Cât despre Briggs şi potopul de lacrimi de fericire pe care le vărsa acuma – în timp ce se prefăcea că împleteşte şi privea afară la nesfârşitul ocean care se întuneca în faţa ferestrelor şi la lămpile cerului care începeau să scânteieze din ce în ce mai puternic – cine, zic, ar putea măsura fericirea şi sensibilitatea domnişoarei Briggs?

În timpul acesta, Pitt, în sufragerie, cu o broşură despre

legea grânelor[68] sau cu un anuar al misionarilor lângă el, îşi făcea siesta într-un fel care li se potriveşte şi persoanelor romantice şi celor neromantice. Sorbea din paharul de Madeira; îşi clădea castele în Spania; se considera un ins fără pereche; se simţea mult mai îndrăgostit de Jane decât fusese el vreodată în aceşti şapte ani de când dura această *liaison*[69] a lor fără ca Pitt să fi dovedit nici cea mai uşoară nerăbdare, şi adormea în lege. Când venea vremea cafelei, domnul Bowls obişnuia să-şi facă intrarea cât mai zgomotos cu putinţă şi să-l strige pe domnul Pitt, care stătea, cică, pe întuneric, foarte cufundat în broşura lui.

— Tare-aş vrea, draga mea să pot avea pe cineva cu care să joc pichet, zise domnişoara Crawley într-o seară, când servitorul îşi făcu apariţia cu lumânările şi cu cafeaua. Biata Briggs nu poate juca nici cât o bufniţă, atât e de neroadă! (Bătrâna domnişoară găsea întotdeauna prilejul s-o acopere de ocări pe Briggs în faţa servitorilor.) Şi cred c-aş dormi mult mai bine dacă mi-aş putea face partida mea de pichet.

La care cuvinte, *lady* Jane se înroşi din vârful urechilor şi până-n vârful drăgălaşelor ei degete şi, după ce domnul Bowls părăsi camera, iar uşa fu complet închisă în urma lui, spuse:

— Domnişoară Crawley, ştiu să joc şi eu un pic. Aveam obiceiul să... să joc un pic cu bietul şi scumpul papa.

— Vino de mă sărută! Vino de mă sărută numaidecât, mică, scumpă şi binefăcătoare creatură! strigă domnişoara Crawley, transportată de fericire; şi în îndeletnicirea asta prietenoasă şi plină de pitoresc le găsi domnul Pitt pe

---

[68] Lege datând din anul 1804 şi reînnoită ulterior ; fixa diverse taxe asupra grânelor importate în Anglia.

[69] Legătură (fr.).

doamna cea bătrână şi pe cea tânără când se urcă la ele cu broşura lui în mână.

Cât de roşie la faţă fu toată seara această biată *lady* Jane!

Nu trebuie să ne închipuim că manevrele domnului Pitt Crawley scăpau atenţiei scumpelor sale rude de la parohia din Queen’s Crawley. Hampshire şi Sussex sunt foarte apropiate una de alta, iar doamna Bute avea o seamă de prietene în ţinutul acesta din urmă, care se îngrijiră să-i aducă la cunoştinţă totul, ba chiar mult mai mult decât tot ceea ce se petrecea la Brighton, în casa domnişoarei Crawley. Pitt era văzut din ce în ce mai des în localitate. El nu mai pusese de luni de zile piciorul la castel, unde îngrozitorul său tată se lăsă cu totul pradă romului cu apă şi odioasei tovărăşii a familiei Horroks. Victoria lui Pitt scosese din sărite familia rectorului, şi doamna Bute regretă mai amarnic ca niciodată, deşi o mărturisea mult mai puţin, groaznica ei greşeală de-a se fi purtat aşa de rău cu domnişoara Briggs şi de-a fi fost aşa de arogantă şi de zgârcită cu Bowls şi cu Firkin, încât să nu se mai poată bizui nici măcar pe un singur om din casa domnişoarei Crawley, care s-o pună la curent cu ceea ce se petrecea acolo.

— Şi totul numai din pricina claviculei lui Bute, stăruia ea să spună. Căci dacă nu s-ar fi fracturat, eu n-aş fi părăsit-o niciodată. Sunt o martiră a datoriei şi a odiosului şi păgânului tău obicei de-a vâna, Bute!

— De-a vâna, aiurea! Tu singură ai băgat spaima-n ea, Marta, interveni preotul. Eşti o femeie grozav de îndemânatică, dar ai o fire groaznică; şi eşti nemaipomenit de zgârcită când e vorba de bani, Marta!

— Ai fi fost de multă vreme închis pentru datorii Bute, dacă n-aş fi vegheat eu asupra banilor tăi!

— Ştiu bine c-aş fi fost închis, răspunse rectorul cu

blândeţe. Tu eşti o femeie grozav de îndemânatică, dar struneşti totul cu prea multă asprime, ştii...

Piosul bărbat se consola cu un pahar mare de Porto. Ce dracu' poate găsi ea la imbecilul acela de Pitt Crawley? continuă el. Individul n-are destul curaj să zică cârrr! nici unei, gâşte. Mi-aduc aminte de pe vremea când Rawdon – care e într-adevăr un bărbat, naiba să-l ia! – obişnuia să-l alunge cu biciul prin grajduri ca pe-un titirez; iar Pitt se ducea urlând la maică-sa... Ha, ha, ha! Ei bine, oricare din băieţii mei l-ar trânti c-o singură mână. Jim spune că la Oxford i se mai spune şi-acum „domnişoara" Crawley... Imbecilul! Ia ascultă, Marta! continuă cucernicia-sa după un răstimp de tăcere.

— Ce-i? întrebă Marta, care-şi rodea unghiile şi bătea toba pe masă.

— ia ascultă, de ce nu l-am trimite adică şi pe Jim la Brighton, să vadă dacă nu poate face ceva cu bătrâna doamnă? El e gata-gata să-şi ia diploma, ştii doar, numai că s-a cam Împotmolit de două ori până acuma... ca şi mine, dar a avut parte de toate binefacerile Oxfordului şi de o educaţie universitară. Şi cunoaşte câţiva dintre cei mai buni băieţi de acolo. Vâsleşte în echipa colegiului „Boniface". E un băiat destul de frumuşel. Naiba să-l ia, doamnă, să-l trimitem la bătrână, ce părere ai? Şi spune-i să-l burduşească bine pe Pitt dacă zice cumva ceva! Ha, ha, ha!

— Sigur că Jim s-ar putea duce s-o vadă, spuse stăpâna casei, adăugând cu un oftat: Dacă aş fi putut trimite acolo măcar pe una din fete, dar ea nu le-a putut suferi niciodată, fiindcă-s tare urâţele!

Acele nenorocoase, dar foarte binecrescute fecioare, se făceau auzite din salonul învecinat, unde zdrăngăneau la pian, cu degetele lor greoaie, o bucată muzicală studiată şi răsstudiată, în timp ce maica lor vorbea. Şi într-adevăr, cât

era ziua de mare „ele erau ocupate „fie cu muzica, fie făcând exerciţii de „ţinută” la scaunul cu rezemătoare specială, fie cu geografia sau cu istoria. Dar la ce foloseau toate talentele acestea în Bâlciul deşertăciunilor unor fete mici de statură, sărace, slute şi triste din fire? Doamna Bute nici nu se putea gândi la altcineva, în afară de vicar, ca s-o scape de una din ele; şi fiindcă Jim intră tocmai în minutul acesta de la grajd, printr-una din ferestrele salonului, cu o pipă scurtă înfiptă în şapca lui de muşama, şi începu să discute cu taică-său despre cursele din Saint Leger, convorbirea dintre rector şi soţia lui luă sfârşit.

Doamna Bute nu vedea nimic de bun augur în trimiterea lui James al ei ca ambasador şi considera plecarea lui mai degrabă ca un act disperat. Nici chiar tânărul, când i se spuse care-i era misiunea, nu trăgea mare nădejde de câştig sau de bucurie din asta; dar se mângâia la gândul că s-ar putea întâmpla ca bătrâna doamnă să-i dea o frumoasă amintire din partea ei, cu care şi-ar plăti câteva din cele mai urgente poliţe la începutul trimestrului următor la Oxford. Şi astfel îşi ocupă el locul respectiv în diligenţa de Southampton, din care fu debarcat viu şi nevătămat la Brighton chiar în aceeaşi seară, împreună cu geamantanul, cu buldogul lui favorit, Towzer, şi cu un imens coş de produse de fermă şi de grădină de la scumpii locuitori ai parohiei pentru scumpa domnişoară Crawley. Gândindu-se că era prea târziu ca s-o tulbure pe suferinda doamnă chiar din prima seară a sosirii sale, el trase la un han şi nu se prezentă domnişoarei Crawley decât la amiaza zilei următoare.

Pe vremea când mătuşă-sa îl văzuse ultima dată, Tames Crawley, era un băiat stângaci şi la vârsta aceea ingrată când vocea variază între un sopran nepământesc şi-un bas anormal; când pe faţă apar deseori semne din care pricină preparatul „Kalydor” al lui Roland se recomandă ca

medicament; când băieţii sunt prinşi tuşinându-şi pe furiş tuleiele cu foarfecele surorilor lor şi când vederea altor domnişoare le pricinuieşte senzaţii intolerabile de frică; când mâinile lor lungi şi gleznele ies cu mult prea mult din îmbrăcămintea care-a devenit neîncăpătoare pentru ei; când prezenţa lor, după masă, le înfricoşează deodată pe doamne, care încep să şoptească în penumbra salonului, şi e nespus de nesuferită domnilor din fumoar, care din cauza nevinovăţiei stângace a tinerilor, trebuie să fie rezervaţi în conversaţie şi în spiritele pe care le fac; când, după al doilea pahar, papa zice: „Jack, băiete, du-te de vezi dacă s-a înnoptat”, iar tânărul, fericit de libertate, deşi ofensat că nu e socotit bărbat, părăseşte banchetul înainte de a fi luat sfârşit. James, un băieţaş stângaci încă pe vremea aceea, se transformase într-un tânăr care se bucurase de beneficiile unei educaţii universitare şi îşi însuşise acel lustru fără de preţ care se câştigă trăind printre tinerii stricaţi dintr-un mic colegiu, contractând fel de fel de datorii, deprinzând maniere grosolane şi căzând la diferite examene.

Totuşi, avea înfăţişarea unui tânăr cât se poate de curăţel când veni să se prezinte mătuşii sale la Brighton, şi o înfăţişare plăcută a constituit întotdeauna o şansă în plus pentru a câştiga nestatornica bunăvoinţă a bătrânei doamne. Nici îmbujorările şi nici stângăciile lui nu-i îndepărtară această bunăvoinţă; şi îi plăceau aceste sănătoase semne ale naivităţii tânărului *gentleman.*

El declară că „venise pentru două zile să-şi vadă un coleg şi... şi să vă prezint respectele mele, doamnă, şi pe ale tatălui şi ale mamei mele, care speră că vă simţiţi bine!”.

Pitt era la domnişoara Crawley în cameră când fu anunţat băiatul, şi se îngălbeni deodată când fu rostit numele acestuia. Bătrâna doamnă avea umor din belşug şi

se înveseli de nedumerirea cinstitului ei nepot. Ea se interesă cu mult zel despre toţi cei de la parohie şi spuse că avea de gând să le facă o vizită. Îl lăudă pe băiat în prezenţa lui Pitt, îi spuse că se făcuse mare şi că progresase din toate punctele de vedere şi că ce păcat era că surorile lui nu arătau tot aşa de bine ca el; şi aflând, după ce-l întrebase, că trăsese la un hotel, nici nu voi s-audă de-aşa ceva, ci-i porunci domnului Bowls să trimită numaidecât după lucrurile domnului James Crawley; „şi ascultă, Bowls, adăugă ea cu multă gingăşie, să ai bunătatea şi să plăteşti nota domnului James".

Şi-i azvârli lui Pitt o privire nespus de triumfătoare, care-l făcu pe diplomat să se înăbuşe aproape de invidie. Oricât de mult îşi câştigase favoarea mătuşii sale, ea nu-l invitase încă niciodată să locuiască sub acoperişul casei ei, şi iată că tinerelul ăsta neînsemnat fusese primit cu braţele deschise chiar de la început.

— Vă cer iertare, domnule, zise Bowls, înaintând cu o profundă plecăciune, la care hotel, domnule, să vă caute Thomas bagajul?

— Ei, la naiba, rosti tânărul James, ridicându-se repede, am să mă duc chiar eu!

— Ce?! exclamă domnişoara Crawley.

— La „Armele lui Tom Grib", zise James înroşindu-se până-n vârful urechilor.

La auzul acestui nume, domnişoara Crawley izbucni în râs. Domnul Bowls, ca *un* servitor de încredere al familiei, dădu şi el drumul unui hohot brusc, dar îşi înăbuşi restul salvei; diplomatul se mulţumi să zâmbească.

— Eu... eu nu ştiam că există şi altul mai bun, se scuză James, uitându-se în pământ. N-am mai fost niciodată pe-aici, ăsta mi l-a recomandat vizitiu!

Mincinos tânăr. Adevărul este că, pe imperiala diligenţei de Southampton, James Crawley se întâlnise cu Tutbury

Pet, care venea la Brighton să susţină un meci cu Rottingdean Fibber, şi încântat de convorbirea sa cu Pet, îşi petrecuse toată seara în tovărăşia acestui om de ştiinţă şi a prietenilor lui la hanul în chestiune.

— Eu... eu cred c-ar fi mai bine să plătesc eu datoria, continuă James. Nici prin gând nu mi-a trecut să cer asta de la dumneavoastră, doamnă, adăugă el generos.

Această delicateţe o făcu pe mătuşa lui să râdă mai tare.

— Du-te şi achită nota, Bowls, îi porunci ea, făcând un semn cu mâna, şi adu-mi-o s-o văd şi eu.

Biata doamnă, nici nu ştia ce făcuse.

—. Mai este... mai e şi un căţel, bâigui James, cu o înfăţişare nemaipomenit de vinovată. Mai bine să mă duc după el, căci face praf ţurloaiele valeţilor.

Toată societatea izbucni în râs la această descriere, până şi Briggs şi cu *lady* Jane, care nu scoseseră o singură vorbă în timpul întrevederii dintre domnişoara Crawley şi nepotul ei, iar Bowls, fără niciun alt cuvânt, părăsi încăperea.

Cu toate Acestea, ca şi pentru a-l pedepsi pe nepotul ei mai în vârstă, domnişoara Crawley stărui în a fi plină de gingăşie faţă de tânărul de la Oxford. O dată ce apuca pe acest drum, bunăvoinţa şi complimentele ei nu aveau limite, îi spuse lui Pitt că poate să rămână şi el la masă, şi insistă ca James s-o însoţească în timpul plimbării ei cu trăsura, şi-l purtă în triumf în susul şi-n josul falezei pe banca de dinapoi a caleştii. Şi cât ţinu plimbarea, ea catadicsi să-i spună tot felul de lucruri alese; îi recită bietului băiat poezii italieneşti şi franţuzeşti care-l zăpăciră cu totul şi perseveră în a-l lua drept un erudit subţire, fiind întru totul sigură că avea să câştige medalia de aur şi titlul de senior Wrangler[70].

[70] Titlu dat celor ce ieşeau învingători într-o mare dispută academică.

— Ho, ho! hohoti James încurajat de toate complimentele astea. Senior Wrangler, într-adevăr! Numai că asta e la cealaltă dugheană.

— Cum adică, la cealaltă dugheană, dragul meu copil? întrebă doamna.

— Senior Wrangler e la Cambridge, nu la Oxford, zise studentul, cu un aer de cunoscător; şi ar fi devenit cu siguranţă şi mai comunicativ, dar pe ţărm se iviră dintr-odată, într-un fel de haraba trasă de o mârţoagă nenorocită, îmbrăcaţi în flanele albe şi cu nasturi de sidef, prietenii săi Tutbury Pet şi Rottingdean Fibber, cu vreo alţi trei *gentleman* de teapa lor, care-l salutară cu toţii pe bietul James, cocoţat cum stătea în trăsură. Acest incident îl descurajă cu totul pe naivul tânăr şi nu mai scoase niciun cuvânt tot restul plimbării, în afară de „da” şi „nu”.

La înapoiere, el îşi găsi camera pregătită şi dulapul aranjat şi se putea observa că figura domnului Bowls, pe când îl conducea în camera respectivă, luase un aer de gravitate, de uimire şi de compătimire. Dar puţin îi păsa lui de domnul Bowls, căci el îşi plângea singur de milă din pricina acestei groaznice situaţii în care se găsea în casa asta plină de babe care flecăreau franţuzeşte şi italieneşte şi discutau cu el poezie. „Veşnic pe picior de război”, rosti modestul băiat, care n-o putea înfrunta nici pe cea mai blândă dintre ele, nici chiar pe Briggs, când începea să discute cu el, pe când, dacă l-ar fi dus la Iffley Lock, l-ar fi întrecut şi pe cel mai straşnic luntraş.

La masă, James apăru sugrumat de cravata lui albă şi avu onoarea să ofere mâna lui lady Jane când coborâră în sufragerie, în timp ce Briggs şi cu domnul Crawley îi urmau, conducând-o pe bătrâna doamnă şi toată aparatura ei de păturI, de şaluri şi perniţe. În timpul mesei, jumătate din timpul domnişoarei Briggs se cheltuia cu supravegherea confortului bolnavei şi cu tăierea bucăţilor

de friptură de pui pentru dolofanul ei prepelicar. James nu vorbi mult, dar se grăbi să ofere doamnelor vin şi primi provocarea domnului Crawley consumând cea mai mare parte din sticla de şampanie pe care i se porunci lui Bowls s-o aducă în onoarea lui. După ce doamnele se retraseră, iar cei doi veri rămaseră singuri, Pitt, fostul diplomat, deveni cât se poate de comunicativ şi de prietenos. Se interesă despre isprăvile lui James de la colegiu, despre planurile lui de viitor şi-i ură din inimă să şi le aducă la îndeplinire; era, într-un cuvânt, numai sinceritate şi amabilitate. Limba lui James se dezlegă odată cu Porto-ul, şi povesti despre planurile şi despre datoriile lui, despre încurcăturile ce le avea cu examenele premergătoare diplomei şi despre conflictele cu pedagogii, umplându-şi cu repeziciune paharul din sticlele din faţă şi trecând de la Porto la Madeira cu o sprinţară voioşie.

— Cea mai mare plăcere a mătuşii mele, spuse domnul Crawley, umplându-şi paharul, e ca lumea să se simtă cât mai în largul ei aici în casă. Ăsta e Castelul libertăţii, James, şi nu-i poţi face o bucurie mai mare domnişoarei Crawley decât aceea de-a te purta după pofta inimii şi a cere tot ce doreşti. Eu ştiu că voi v-aţi bătut joc de mine în tot ţinutul fiindcă sunt conservator. Domnişoara Crawley e destul de liberală, însă, ca să se împace cu orice fel de fantezie. Ea e republicană în principiu şi dispreţuieşte tot ce are vreo legătură cu rangul sau cu titlul.

— Atunci de ce te însori cu fata unui conte? întrebă James.

— Dragul meu prieten, adu-ţi aminte că biata *lady* Jane n-are nicio vină că e de neam mare, răspunse foarte curtenitor Pitt. N-are nicio importanţă dacă-i o *lady.* Şi în afară de asta, eu sunt conservator „ştii doar!

— Oh, cât despre asta, zise Jim, nimic nu contează aşa de mult ca sângele de viţă veche; nu, pe cinstea mea,

nimic nu-i ca el! Eu nu sunt dintre radicalii voştri. Dar ştiu ce înseamnă să fii *gentleman,* pe cinstea mea! Uită-te la băieţii de la cursele de bărci; uită-te la boxerii; da, uită-te la un câine care vânează şoareci; cine câştigă? cei de rasă bună. Mai adu nişte Porto, Bowls, bătrâne, până sug eu sticla asta de-aici. Ce spuneam?

— Cred că vorbeai despre câinii care vânează şoareci, observă Pitt cu blândeţe, întinzându-i vărului său cana ca să-o „sugă”...

— La vânătoarea de şoareci am rămas? Ei bine, Pitt, ţie-ţi place sportul? Nu vrei să vezi un câine care *ştie* să vâneze un şoarece? Dacă vrei, vino cu mine la Tom Corduroy, în Castle Street Mews, şi am să-ţi arăt un câine cum... Pfui! ce prostie! striga James, izbucnind în râs de propria lui absurditate. Tu, căruia nici nu-ţi pasă de-un câine sau de-un şoarece; astea n-au nicio însemnătate pentru tine. Să mă bată Dumnezeu, dar eu cred că habar n-ai *ce* deosebire e între un câine şi o raţă.

— Nu, dar să rămână între noi, continuă Pitt din ce în ce mai mieros. Vorbeai despre sânge şi avantajele personale pe care le trag oamenii de viţă veche! Uite o sticlă proaspătă!

— Sângele, ăsta e cuvântul! îşi dete cu părerea James, sorbind cu lăcomie lichidul rubiniu. Nimic nu contează afară de sânge, domnule, la cai, la câini şi la oameni. Ei bine, nu mai departe decât în ultimul trimestru, chiar înainte de-a mă întoarce la ţară, adică, cred că tocmai înainte de-a fi avut pojar, ha, ha, ha... stăteam împreună cu Ringwood de la colegiul „Christchurch”, Bob Ringwood, băiatul lordului Cinqbar, şi ne sorbeam berea la „Clopotul din Blenham”, când luntraşul din Banbury propuse să se ia la trântă cu unul din noi pentru o cană de *punch.* Eu nu eram în stare... Aveam braţul în eşarfă; şi nici nu puteam să mi-o scot măcar... o bestie de iapă de-a mea căzuse cu

mine cu vreo două zile mai înainte şi credeam că-mi fracturasem braţul. Ei bine, domnule, eu nu-mi puteam pune mintea cu el, dar Bob îşi scoase numaidecât jacheta, rezistă în faţa individului aceluia din Banbury timp de trei minute, şi apoi din patru reprize îl şi dădu gata. Teribil cum a mai căzut la pământ, domnule, şi din ce pricină crezi? Sângele, domnule, numai sângele!

— Dar nu bei de loc, James, constată fostul ataşat. Pe vremea mea, la Oxford, omul dădea gata sticlele ceva mai repede decât se pare c-o faceţi voi, tinerii din ziua de azi.

— Haida de zise James, ducându-şi mâna la nas şi clipind către vărul lui cu o pereche de ochi injectaţi de băutură, fără bancuri, bătrâne! Nu mă pune la încercare. Vrei să mă goneşti, dar nu-ţi merge! I*n vino veritas*[71] bătrâne. Marte, Bacchus, Apollo, *virorum*[72]*,* ce zici? Tare aş vrea ca mătuşa mea să trimită şi babacului câteva din sticlele astea; straşnică lovitură ar mai fi!

— Mai bine i-ai cere, continuă Machiavelli, sau profită cât poţi mai mult de prilejul care ţi se oferă. Ce spune bardul? *Nune vino pellite curas. Cras ingens iterabimus aequor*[73]. Şi acest discipol al lui Bacchus recită versurile de mai sus ca şi cum ar fi vorbit în Camera Comunelor, după care dădu pe gât cam un degetar de vin, zăngănindu-şi cu zgomot paharul.

La parohie, după cină, când se desfunda sticla de vin de Porto, domnişoarele primeau fiecare câte-un pahar dintr-o sticlă de vin de coacăze. Doamna Bute lua un pahar de Porto, iar cinstitul James avea de obicei două, dar cum tată-său se posomora numaidecât dacă el făcea şi alte

[71] În vin e adevărul (lat.).

[72] Ai bărbaţilor (lat.).

[73] Acum îndepărtaţi grijile bând vin. Mâine vom porni pe o nesfârşită mare (lat.).

incursiuni în sticlă, înţelegătorul flăcău se stăpânea de cele mai multe ori şi renunţa de-a mai face vreo încercare, potolindu-şi setea fie cu vin de coacăze, fie cu ceva gin şi apă băut pe la grajduri, băutură care-l făcea să se simtă vesel în tovărăşia vizitiului şi a propriei lui pipe. La Oxford, cantitatea de vin era nelimitată, dar calitatea era inferioară; însă atunci când cantitatea şi calitatea îşi dădeau mâna, ca în casa mătuşii sale, James dovedea că ştie să le preţuiască aşa cum se cuvine, şi nici nu mai era nevoie de vreo îmbărbătare din partea vărului său spre a goli şi cea de-a doua sticlă înlocuită de domnul Bowls.

Când sosi vremea cafelei, însă, şi a întoarcerii doamnelor, de care îi era foarte teamă, plăcuta sinceritate a tânărului *gentleman* îl părăsi, şi el recăzu în obişnuita şi ursuza lui sfiiciune, mulţumindu-se să spună da sau ba tot timpul serii, încruntându-se la *lady* Jane şi vărsând o ceaşcă de cafea.

Nu vorbea, dar în schimb, căsca într-un fel vrednic de milă, şi prezenţa lui răpi din farmecul modestelor distracţii ale serii, căci atât domnişoara Crawley şi *lady* Jane, la pichetul lor, cât şi domnişoara Briggs, la lucrul ei, simţeau că ochii acestuia erau cu îndrăzneală aţintiţi asupra lor, şi privirea aceasta de om beat le stânjenea.

— Pare un băiat foarte tăcut, stângaci şi ruşinos, spuse domnişoara Crawley către domnul Pitt.

— E mai comunicativ în societatea bărbaţilor decât în prezenţa doamnelor, răspunse cu răceală Machiavelli, cam dezamăgit poate că vinul de Porto nu-i dezlegase limba lui Jim.

James îşi petrecu prima parte a dimineţii următoare scriind mamei sale acasă o foarte înflorită dare de seamă asupra primirii pe care i-o făcuse domnişoara Crawley. Dar, vai! habar n-avea ce nenorociri avea să-i aducă cealaltă parte a zilei şi cât de scurtă îi fusese domnia în

graţiile acesteia! O întâmplare pe care Jim o şi uitase, o întâmplare fără însemnătate, dar fatală, avusese loc la „Armele lui Tom Cribb” în seara dinaintea venirii lui în casa mătuşii sale. Lucrurile stăteau cam aşa: Jim, care dovedea întotdeauna o fire generoasă, dar care, atunci când se putea, devenea deosebit de ospitalier, îi trată în seara aceea pe Tutbury campionul şi pe Rottingdean şi pe prietenii lor, de vreo două sau trei ori, cu gin şi apă, astfel că nota domnului James Crawley fu încărcată cu nu mai puţin de optsprezece pahare din acest lichid de opt *pence* paharul. Nu totalul de optsprezece ori opt *pence,* ci cantitatea de gin era ceea ce glăsuia, în mod fatal, împotriva persoanei bietului Jim când intendentul mătuşii sale, domnul Bowls, se duse, la porunca stăpânei sale, să plătească nota tânărului *gentleman.* Temându-se ca nu cumva să i se refuze plata întregii note, patronul se jură că tânărul domn băuse totul singur până la ultima picătură; şi în cele din urmă Bowls plăti nota, iar la întoarcerea lui acasă o arătă doamnei Firkin, care rămase uimită de înspăimântătoarea risipă de gin, şi duse nota domnişoarei Briggs, în calitatea ei de administratoare generală, care socoti ca fiind de datoria ei să atragă atenţia stăpânei sale domnişoara Crawley, asupra întâmplării respective.

Dacă el ar fi băut o duzină de sticle de Bordeaux, bătrâna donmişoară l-ar fi iertat. Domnul Fox şi domnul Sheridan[74] beau şi ei Bordeaux. Un *gentleman* bea Bordeaux. Dar optsprezece pahare de gin consumate printre boxeri, într-o cârciumă de rând, era o crimă odioasă şi care mu putea fi iertată cu una, cu două! Toate erau împotriva băiatului; intră în casă mirosind a grajduri, căci fusese să-i facă o vizită câinelui său Towzer, şi de-acolo pornise să-şi ducă prietenul la aer, când se întâlni cu

[74] *Richard Sheridan* (1751-1816), dramaturg şi om politic englez; a simpatizat cu revoluţia burgheză din Franţa.

domnişoara Crawley şi cu astmaticul ei prepelicar de Blenheim, pe care Towzer l-ar fi sfâşiat în bucăţi dacă Blenheimul n-ar fi alergat, chelălăind, să ceară ocrotire domnişoarei Briggs, în timp ce groaznicul stăpân al buldogului stătea şi râdea în hohote de înspăimântătoarea prigoană.

În ziua aceea, sfiala, nenorocitului băiat îl părăsise de asemenea şi ea. La masă fu foarte vesel şi glumeţ, iar între timp îl săgeta cu, una sau două glume pe Pitt Crawley. Bău tot atât de mult ca şi în ziua precedentă; şi ducându-se, foarte sigur de el, în salon, începu să întreţină doamnele de-acolo cu nişte anecdote de la Oxford alese pe sprânceană. Descrise diferitele calităţi pugilistice ale lui Molyneux şi Dutch Sam, propuse în glumă *lui lady* Jane să parieze cu ea pentru Tutbury Pet contra lui Rottingdean, sau invers, după cum dorea onorata doamnă; şi-şi încununa isprăvile propunându-i vărului său Pitt Crawley o luptă cu sau fără mănuşi.

— Şi asta e o ofertă cinstită, cocoşelule! zise el râzând din toată inima şi bătându-l pe umăr pe Pitt. Până şi taică-meu mi-a spus să-ţi fac bucata, că el are să parieze unu la unu. Şi spunând asta, bătăiosul tânăr dădu din cap cu înţeles către biata domnişoară Briggs şi arătă cu degetul cel mare peste umăr, spre Pitt Crawley, într-un fel glumeţ şi plin de semeţie.

Pitt nu era poate prea încântat de gestul acesta, dar în realitate nu se simţea nici prea nefericit”. Iar atunci când bătrâna doamnă se ridică pentru a se retrage, sărmanul Jim, care râdea mereu, străbătu cu paşi şovăitori camera, în timp ce ţinea în mână sfeşnicul mătuşii sale, şi se duse s-o salute cu cel mai amabil zâmbet de beţivan; după care plecă şi el şi se urcă în dormitorul lui, perfect mulţumit de sine şi cu mângâietoarea idee că banii mătuşii sale au să-i rămână lui, mai curând decât tatălui său sau restului

familiei sale.

O dată ajuns în dormitor, ai fi crezut că n-o să mai facă şi Alte pozne; şi, totuşi, acest nenorocos băiat le făcu. Luna strălucea plină de farmec afară, pe valuri, iar Jim, atras la fereastră de romantica privelişte a oceanului şi a cerului, se gândi că s-ar bucura mai din plin de ele dacă ar fuma puţin. Nimeni n-are să simtă mirosul de tutun, îşi spuse el, dacă ar deschide cu îndemânare fereastra şi şi-ar ţine capul şi pipa afară, la aer curat. Zis şi făcut; dar fiind încins de alcool, bietul Jim uită că uşa lui rămăsese tot timpul deschisă, astfel încât briza, care pătrundea înăuntru, stabili un foarte mic, dar perfect, curent, iar norii de fum fură duşi jos şi sosiră cu miros plăcut, diminuat, până la domnişoara Crawley şi domnişoara Briggs.

Pipa aceasta dădu lovitura de graţie; familia lui Bute Crawley nu ştiu niciodată câte mii de lire a costat-o pipa asta. Firkin se năpusti jos la Bowls, care citea aghiotantului său, cu o voce răsunătoare şi fioroasă, *Tigaia şi focul;* îngrozitorul secret îi fu dezvăluit de către Firkin cu o privire atât de înspăimântată, încât, în primul moment, domnul Bowls şi tânărul lui ajutor crezură că năvăliseră hoţii în casă şi că femeia le descoperise pesemne picioarele sub patul domnişoarei Crawley. Când află, însă, despre ce e vorba, fu treabă de-un minut pentru domnul Bowls să dea buzna sus, suind câte trei-patru trepte deodată, să intre în camera inconştientului James, să spună: „Domnule James!” cu vocea înăbuşită de groază şi să strige: „Pentru Dumnezeu, domnule, lăsaţi pipa!”

— Oh, domnule James, ce-aţi făcut! rosti el cu o voce adânc patetică, în timp ce-i azvârli afară, pe fereastră, unealta. Ce-aţi făcut, domnule! Domnişoarele nu pot suferi mirosul ăsta!

— Domnişoarele n-au decât să nu fumeze! zise James cu un râs frenetic şi complet nelalocul lui şi socoti toată

povestea drept o excelentă glumă.

Dar sentimentele lui fură cu totul altele a doua zi de dimineaţă, când ajutorul domnului Bowls, care-i curăţa cizmele domnului James şi-i aducea apă caldă să se bărbierească, îi înmână domnului James, în pat, un bilet cu scrisul domnişoarei Briggs.

„Dragă domnule, grăia aceasta. Domnişoara Crawley a petrecut o noapte excesiv de tulburată datorită felului revoltător în care i-a fost pângărită casa cu tutun. Domnişoara Crawley mă roagă să vă transmit regretele sale că se simte prea suferindă pentru a vă putea vedea înaintea plecării dumneavoastră şi mai ales pentru că v-a îndemnat să părăsiţi cârciuma unde dânsa e absolut sigură că vă veţi simţi mult mai bine cât timp veţi mai rămâne la Brighton”.

Şi cu aceasta, cariera cinstitului James de candidat la bunăvoinţa mătuşii sale se încheie. El *făcuse* de fapt, şi fără să-şi dea seama, ceea ce ameninţase să facă. El se luptase cu vărul său Pitt purtând mănuşi.

Unde se găsea în timpul acesta cea care fusese odată prima favorită a acestei curse pentru bani? Becky şi Rawdon, după cum am văzut, sosiseră imediat după Waterloo şi petrecură împreună iarna anului 1815 la Paris, în mare strălucire şi veselie. Rebecca era un economist de forţă, şi preţul pe care Jos Sedley îl plătise pentru cei doi cai ai ei era îndestulător pentru a ţine la suprafaţă, măcar un an de zile, mica lor gospodărie; nu fu cazul să transforme în bani „pistoalele mele, aceleaşi cu care l-am împuşcat pe căpitanul Marker”, sau cutia de toaletă cu dopuri de aur, sau mantaua căptuşită cu samur. Becky o prefăcuse într-o scurtă pentru ea, în care călărea la Bois de Boulogne, spre admiraţia tuturor, şi făcea să fi văzut scena dintre ea şi preafericitul ei soţ, pe care-l ajunse după ce armata intrase în Cambray, când începu să-şi

descoasă îmbrăcămintea de pe ea şi-şi scoase din rochii toate ceasurile, brelocurile, bancnotele, poliţele şi obiectele de preţ pe care le ascunsese prin căptuşeli în preziua proiectatei ei fugi din Bruxelles! Tufto era fermecat, iar Rawdon râdea cu hohote de încântat ce era şi se jură că era mai reuşită decât orice piesă pe care o văzuse vreodată, pe onoarea lui! Şi felul în care Rebecca glumi pe socoteala lui Jos, pe care-l descrise cu un haz nespus, împinse mulţumirea soţului ei până la o treaptă de entuziasm vecină cu nebunia.

El credea în soţia lui tot atât de ferm cât credeau soldaţii francezi în Napoleon.

Succesul pe care Becky îl cunoscu la Paris fu remarcabil. Toate franţuzoaicele o găsiră fermecătoare. Le vorbea admirabil limba şi-şi însuşise numaidecât graţia, vioiciunea şi felul lor de-a fi. Soţul ei era bineînţeles un nătărău – toţi englezii sunt nătărăi – şi, în afară de asta, la Paris, un soţ nătărău e întotdeauna un punct câştigat în favoarea doamnei. Colonelul Crawley era moştenitorul acelei bogate şi *spirituale* domnişoare Crawley, a cărei casă fusese deschisă atâtor inşi din nobilimea franceză în timpul emigraţiei. Ei o primiră pe soţia colonelului în palatele lor. „De ce – îi scria o mare doamnă domnişoarei Crawley, care îi cumpărase dantelăria şi brelocurile la preţul fixat de ducesă şi-i dăduse numeroase prânzuri în timpurile de mizerie de după revoluţie – de ce nu vine şi scumpa noastră domnişoară la nepotul şi nepoata ei şi la prietenii din Paris care ţin atât de mult la ea? Toată lumea *raffolle*[75] după tânăra doamnă şi după acea *espiegle*[76] frumuseţe a ei. Da, noi vedem în ea graţia, farmecul şi spiritul scumpei noastre prietene, domnişoara Crawley. Regele a remarcat-

[75] Se dă în vânt (fr.).

[76] Poznaşă (fr.).

o ieri la Tuileries[77], şi noi toate suntem geloase de atenţia pe care i-o acordă suveranul. Dacă aţi fi văzut mânia unei oarecare stupide doamne Bareacres (al cărei nas coroiat şi tocă cu pene pot fi văzute ivindu-se deasupra capetelor la toate adunările) când *madame la duchesse*[78] d'Angoulême, augustă fiică şi soţie de regi, dori în mod special să fie prezentată doamnei Crawley în calitatea ei de fiică iubită şi de *protegee* a dumneavoastră şi-i mulţumi în numele Franţei pentru, bunăvoinţa dumneavoastră faţă de năpăstuiţii noştri compatrioţi în timpul exilului lor! Tânăra doamnă e prezentă în toate cercurile, la toate balurile – la baluri, da; la dansuri, nu; şi, totuşi, cât de interesantă şi drăguţă arată această faimoasă fiinţă, înconjurată de omagiile bărbaţilor şi pe cale de a deveni atât de curând mamă. Când o auzi vorbind despre dumneavoastră, care sunteţi protectoarea şi mama ei, aceste vorbe ar scoate lacrimi şi din ochii căpcăunilor. Cât de mult vă iubeşte! Şi cât de mult o iubim noi pe respectabila şi admirabila noastră domnişoară Crawley!".

Ne-am fi putut teme că prezenta scrisoare a înaltei doamne parizieme avea să servească interesele doamnei Becky pe lângă admirabila şi respectabila ei rudă. Dimpotrivă, furia bătrânei domnişoare, depăşi orice limită când află care-i situaţia Rebeccăi şi cu câtă îndrăzneală se servea de numele domnişoarei Crawley spre a obţine, o *entree*[79] în societatea pariziană. Firea zbuciumată sufleteşte şi trupeşte pentru a compune o scrisoare în franţuzeşte ca răspuns, la aceea a corespondentei sale, îi dictă domnişoarei Briggs un răspuns furios în limba ei maternă, repudiind-o complet pe doamna Rawdon Crawley

[77] Palatul regilor Franţei.

[78] Doamna ducesă (fr.).

[79] Intrare (fr.).

şi înştiinţând pe toată lumea să sepăzească de ea ca de fiinţa cea mai prefăcută şi mai periculoasă. Dar, cum *madame la duckesse de X* nu stătuse decât douăzeci de ani în Anglia, ea nu înţelegea nici un singur cuvânt din această limbă şi se mulţumi să-i aducă la cunoştinţă doamnei Rawdon Crawley, la proxima lor întâliiire, că primise o scrisoare fermecătoare de la această *chere Mees*[80] şi plină de tot felul de lucruri măgulitoare la adresa doamnei Crawley, care începu să aibă serioase speranţe că domnişoara are să cedeze.

În timpul acesta, Becky era cea mai veselă şi mai admirată dintre englezoaice; iar în serile când primea, în Apartamentul ei se întrunea un mic congres european, prusieni şi cazaci, spanioli şi englezi, toată lumea care se găsea la Paris în cursul acelei faimoase ierni; vederea tuturor acelor stele şi cordoane din modestul salon al Rebeccăi ar fi făcut să se îngălbenească de invidie întregul cartier Baker Street[81]. Faimoşi comandanţi de oaste călăreau alături de trăsura ei la Bois sau se înghesuiau în modesta şi micuţa ei lojă de la Operă. Rawdon era în culmea fericirii. La Paris nu existau încă creditori care să-l supere: în fiecare zi aveau loc partide la Very sau Beauvilliers; partidele de cărţi se ţineau lanţ, iar norocul îi era favorabil. Tufto era poate cam morocănos. Doamna Tufto venise la Paris din propria ei iniţiativă şi, în ciuda acestui *concretemps*[82], în jurul fotoliului lui Becky se găseau acum vreo douăzeci de generali, şi ea putea alege dintr-o duzină de buchete când se ducea la vreun spectacol. *Lady* Bareacres şi celelalte căpetenii ale societăţii engleze, femei neghioabe şi fără cusur, sufereau

[80] Scumpă domnişoară (corect: fr. *Chere;* engl.: *miss).*

[81] Stradă din cartierul aristocrat al Londrei.

[82] Întâmplare potrivnică (fr.)

îngrozitor din pricina succeselor micii parvenite de Becky, ale cărei glume înveninate rodeau piepturile lor caste. Dar doamna Crawley îi avea pe toţi bărbaţii de partea ei. Se lupta cu femeile cu un curaj neîmblânzit, iar acestea n-o puteau bârfi decât între ele.

Aşa că iarna anului 1815-1816 trecu pentru doamna Rawdon Crawley în *fetes*[83], plăceri de tot felul şi îmbelşugate, iar ea se adapta vieţii acesteia de lux ca şi cum strămoşii ei ar fi făcut veacuri de-a rândul parte din înalta societate, şi această femeie, prin spiritul „talentul şi energia care o caracterizează, merită într-adevăr un loc de onoare în Bâlciul deşertăciunilor. La începutul primăverii lui 1816, *Galignanis Journal* conţinea următorul anunţ, inserat într-un anumit colţ al ziarului: „La 26 martie, doamna locotenent-colonel Crawley din gardă a dat naştere primului fiu şi moştenitor al său!”

Evenimentul acesta fu reprodus şi de ziarele londoneze, din care domnişoara Briggs citi o dare de seamă domnişoarei Crawley, la micul dejun, la Brighton. Ştirea, oricât ar fi fost ea de aşteptată, produse oarecare criză în afacerile familiei Crawley. Furia bătrânei domnişoare ajunse la culme şi, trimiţând numaidecât după Pitt, nepotul ei, şi după *lady* Southdown din Brunswick Square, ea ceru să se celebreze numaidecât căsătoria care fusese pusă la cale de-atâta vreme între cele două familii. Şi le aduse la cunoştinţă că avea de gând să acorde tinerei perechi o mie de lire anual tot restul vieţii ei, la sfârşitul căreia urma precum cea mai mare parte din averea pe care o poseda să treacă pe numele nepotului şi a scumpei nepoate, *lady* Jane Crawley. Waxy veni să întocmească actele, lordul Southdown îşi conduse sora în faţa altarului, şi cununia fu celebrată de un episcop, şi nu de cucernicul Bartholomew Irons, spre dezamăgirea acestui nehirotonisit sacerdot.

---

[83] Petreceri (fr.).

După cununie, Pitt ar fi vrut să facă, o călătorie de nuntă cu mireasa lui, cum se cuvenea unor oameni de condiţia lor socială. Dar afecţiunea bătrânei doamne faţă de *lady* Jane devenise atât de puternică, încât mărturisi cinstit că nu se putea despărţi de favorita ei. Pitt şi soţia lui veniră, prin urmare, să locuiască cu domnişoara Crawley, şi (spre marea plictiseală a bietului Pitt, care se credea omul cel mai lovit, supus fiind dispoziţiilor mătuşii sale, pe de o parte, *şi* ale soacrei sale, pe de alta) *lady* Southdown, din casa ei din apropiere, domnea asupra întregii familii – Pitt, *lady* Jane, domnişoara Crawley, Briggs, Firkin şi toţi ceilalţi. Îi îndopa cu broşuri şi cu doctorii, îl înlătură pe Creamer şi-l instală în locul lui pe Podgers şi după puţină vreme, o despuie pe domnişoara Crawley chiar şi de aparenta ei autoritate. Biata fiinţă deveni atât de sfioasă, încât n-o mai tiraniza nici măcar o clipă pe Briggs şi se apropie tot mai mult de nepoata ei, din ce în ce mai iubitoare şi mai îngrozită. Pace ţie, îndatoritoare şi egoistă, orgolioasă şi generoasă bătrână păgână! Noi n-o să te mai vedem de-acum încolo. Să nădăjduim că *lady* Jane a îngrijit-o cu bunătate şi a înfăşurat-o în linţoliu cu o mână binevoitoare, scoţând-o din necontenita luptă a Bâlciului deşertăciunilor.

CAPITOLUL XXXV

VĂDUVĂ ŞI MAMĂ

Ştirile despre marile bătălii de la Quatre Bras şi Waterloo ajunseră în Anglia în acelaşi timp. *Gazette* fu prima care publică rezultatul celor două lupte primind această glorioasă veste, întreaga Anglie se înfioră de bucurie şi de teamă. Amănuntele urmară după aceea; şi după

anunţarea victoriilor, sosi şi pomelnicul răniţilor şi al morţilor. Cine poate reda groaza cu care era deschisă şi citită lista respectivă! Închipuiţi-vă sosind, în fiecare sat şi aproape în fiecare gospodărie din cele trei regate, copleşitoarea noutate a bătăliilor din Flandra, şi sentimentele de fericire şi recunoştinţă, de durere şi de sfâşietoare groază cu care fură citite de la un cap la altul listele cuprinzând pierderile suferite de armata engleză, când se află dacă prietenul iubit sau ruda scăpase cu viaţă sau căzuse. Oricine îşi va da osteneala să răsfoiască un teanc din ziarele de atunci nu poate să nu simtă, chiar şi acum, după atâta trecere de vreme, răstimpul acesta de încordată aşteptare. Listele de morţi şi de răniţi se succedau de pe-o zi pe alta; te opreai la mijloc ca într-o povestire care avea să urmeze. Gândiţi-vă ce trebuie să fi simţit oamenii aceia odată cu fiecare listă care ieşea, fără întrerupere, proaspătă, de sub tipare şi dacă în ţara noastră se stârnise atâta vâlvă în jurul unei bătălii în care erau angajaţi numai douăzeci de mii de-ai noştri, gândiţi-vă în ce hal fusese timp de douăzeci de ani Europa, unde oamenii se luptau nu cu miile, ci cu milioanele; iar fiecare din aceştia, doborându-şi duşmanul, rănea de moarte şi altă inimă nevinovată aflată undeva, departe.

Veştile pe care această faimoasă *Gazette* le aduse Osbornilor însemnau o lovitură îngrozitoare atât pentru familie, cât şi pentru capul ei. Fetele îşi dădură frâu liber durerii. Bătrânul tată, copleşit de mâhnire, se simţi încă şi mai doborât de soartă şi de nenorocirea lui. El se străduia să se convingă că băiatul fusese pedepsit de providenţă pentru propria-i neascultare, dar nu îndrăznea să-şi mărturisească faptul că asprimea pedepsei îl înspăimânta şi că blestemele i se împliniseră prea devreme. Uneori se cutremura de groază, ca şi cum el însuşi ar fi fost autorul nenorocirii pe care o chemase asupra fiului său. Înainte

exista o posibilitate de împăcare. Ar fi putut muri nevasta lui George, şi acesta s-ar, fi putut întoarce acasă şi-ar fi putut spune: „Tată, sunt un păcătos!” Dar acuma nu mai era nicio nădejde. George stătea de cealaltă parte a prăpastiei, peste care nu se poate trece, privindu-şi părintele cu ochi îndureraţi. Bătrânul Osborne îşi aduse aminte cum odată, demult, pe când George avusese friguri şi când toată lumea credea că băiatul va muri, el stătea lângă patul fiului său, mut, în timp ce micuţul se uita la taică-său fix, cu o tristeţe sfâşietoare. Dumnezeule, cum se mai agăţa atunci el, tatăl, de doctor şi cu câtă nestăpânită îngrijorare se ţinea după acesta; ce copleşitoare durere i se luase de pe inimă când, după ce frigurile trecură, băiatul îşi reveni şi-şi privi din nou tatăl, cu o căutătură care-l recunoştea! Dar acuma nu mai exista niciun ajutor sau leac şi nici vreun prilej de împăcare; şi mai ales nu se găseau cuvinte îndeajuns de blânde care să domolească trufia rănită a moşneagului; sau să-i liniştească sufletul înveninat şi împovărat de suferinţă. Şi e greu de spus ce sfârteca mai crunt inima orgoliosului părinte – durerea pe care-o resimţea la gândul că fiul ieşise de sub puterea iertării sale, sau aceea că recunoaşterea greşelii, recunoaştere pe care mândria lui o aştepta, n-avea cum să-i mai vină.

Oricare i-ar fi fost simţămintele, însă, aprigul bătrân nu le împărtăşea nimănui. Niciodată nu rostea numele fiului său în prezenţa fiicelor sale; dar porunci celei mai în vârstă să facă în aşa fel încât toate femeile din casă să-şi pună haine cernite; şi ceru ca toţi servitorii să se îmbrace de asemenea în negru. Toate seratele şi ospeţele trebuiau, fără îndoială, amânate. Viitorului său ginere – care hotărâse data nunţii – nu i se pomeni nimic, dar înfăţişarea domnului Osborne spunea destul, împiedicându-l astfel pe domnul Bullock de-a pune vreo întrebare sau de-a grăbi

într-un fel sau altul această ceremonie. El şi cu doamnele vorbeau uneori pe şoptite despre lucrul acesta în salon, unde tatăl nu intra niciodată. Bătrânul stătea tot timpul în biroul său, toate încăperile din faţă ale casei fiind închise până când avea să ia sfârşit doliul cel Mare.

Cam la trei săptămâni după 18 iunie, unul din cunoscuţii domnului Osborne, *sir* William Dobbin, trecu pe la locuinţa domnului Osborne din Russell Square, cu o figură cât se poate de palidă şi de chinuită, şi stărui să-l vadă pe respectivul *gentleman.* După ce fu introdus în camera acestuia şi după câteva cuvinte cărora nici gazda şi nici musafirul nu le dădură vreo importanţă, primul scoase dintr-un plic o scrisoare sigilată cu o pecete mare şi roşie.

— Fiul meu, maiorul Dobbin, zise consilierul cu oarecare şovăială, mi-a trimis o scrisoare printr-un ofiţer din regimentul al...-lea, care a sosit ieri la Londra. În scrisoarea trimisă de fiul meu era una şi pentru dumneata, Osborne!

Consilierul puse scrisoarea pe masă, iar Osborne îl ţintui cu privirea câteva clipe fără să scoată nicio vorbă. Căutătura lui îl înspăimântă pe trimisul maiorului Dobbin, care, după ce se uită câtva timp, ca un vinovat, la îndureratul părinte, se grăbi să plece fără să mai rostească niciun cuvânt.

Pe scrisoare se putea descifra binecunoscuta şi cutezătoarea caligrafie a lui George. Era aceea pe care o scrisese înainte de ivirea zorilor zilei de 16 iunie, cu puţin înainte de-a se despărţi de Amelia. Marea pecete roşie purta blazonul falsei pajuri pe care Osborne şi-l însuşise din *Anuarul nobilimii,* având ca moto: *Fax in bello*[84] blazonul casei ducale cu care trufaşul bătrân încerca să-şi închipuie că se înrudeşte. Mâna care scrisese rândurile acestea n-avea să mai poarte niciodată nici condei şi nici

[84] Pace în război (lat.).

sabie. Chiar şi pecetea care le sigilase îi fusese furată pe când trupul neînsufleţit al lui George zăcea pe câmpul de bătălie. Tatăl nu ştia însă nimic despre asta, dar rămase câtva timp aşa, buimac şi îngrozit, uitându-se la scrisoare. Era gata-gata să se prăbuşească când începu s-o deschidă.

Aţi avut vreodată o neînţelegere cu un prieten drag? Ce mult te dor şi te mustră scrisorile lui, trimise pe vremea dragostei şi a încrederii! Ce sfâşietoare tristeţe e să te opreşti asupra acestor impetuoase mărturisiri ale unei iubiri apuse! Ce epitafuri mincinoase sunt ele pe cadavrul afecţiunii! Ce întunecate şi crude desluşiri asupra vieţii şi a deşertăciunilor ei! Mulţi dintre noi am primit sau am scris asemenea scrisori, cu care *s-ar* putea umple sertare întregi. Ele sunt ca lucrurile acelea tainice pe care le păstrăm, dar de care ne e frică. Osborne tremura de multă vreme în faţa scrisorii primite de la fiul său mort.

Scrisoarea bietului băiat nu spunea multe. Fusese prea mândru pentru a-şi da pe faţă duioşia de care îi era plină inima. Spunea doar că, în ajunul unei mari bătălii, dorea să-şi ia rămas bun de la tatăl său şi să-l implore în mod solemn să aibă grijă de soţia şi poate şi de copilul pe care îl lăsa în urma lui. Şi mărturisea, căindu-se amarnic, că viaţa dezordonată pe care-o dusese şi risipa lui necugetată îi mâncaseră mare parte din mica moştenire rămasă de la maică-sa. Îi mulţumea tatălui său pentru generoasa purtare din trecut; şi-i făgăduia că, fie că va cădea pe câmpul de luptă, fie că va supravieţui, are să se poarte în aşa fel încât să facă cinste numelui de George Osborne.

Temperamentul lui britanic, orgoliul şi poate că şi sfiala îl împiedicaseră de a spune mai multe. Tatăl n-avea cum să vadă sărutul pe care îl pusese George pe adresa scrisorii. Domnul Osborne o lăsă să-i cadă din mână, copleşit de cea mai amarnică şi mai înverşunată lovitură pe care-o primise dragostea lui dezamăgită şi setea lui de

răzbunare. Îşi iubea încă fiul, dar de iertat nu-l iertase.

Totuşi, cam la vreo două luni după asta, când domnişoarele casei se duseră la biserică cu tatăl lor, ele observară că bătrânul s-a aşezat în alt loc „nu acolo unde stătea de obicei când se hotăra să ia şi el parte la serviciul divin; şi că de acolo, de pe banca aceasta din faţă, privea ţintă peretele de deasupra capetelor lor. Ceea ce le făcu şi pe domnişoare să se uite în direcţia spre care se îndreptau ochii încărcaţi de durere ai tatălui lor; şi ele văzură o frumoasă placă funerară, reprezentând Britannia plângând deasupra unei urne; sabia ruptă şi leul culcat arătau că micul monument fusese ridicat în cinstea unui luptător căzut. Sculptorii din vremea aceea aveau la îndemână grămezi întregi de asemenea embleme funerare; aşa cum se mai pot vedea încă pe pereţii bisericii Sf. Paul, care sunt acoperiţi cu sute de asemenea trufaşe alegorii păgâne. Şi ele erau cerute în mod statornic în timpul celor dintâi cincisprezece ani ai secolului despre care vorbim.

Sub pomenita marmură comemorativă era sculptată binecunoscuta şi pompoasa stemă a Osbornilor; iar inscripţia spunea că monumentul era „ridicat în amintirea lui George Osborne-junior, Esquire, fost căpitan în regimentul al...-lea de infanterie al majestăţii-sale, căzut în ziua de 18 iunie 1815, în vârstă de 28 de ani, întru apărarea regelui şi a patriei sale, în glorioasa bătălie de la Waterloo. *Dulce et decorum est pro patria mori*[85].

Vederea acestei pietre le tulbură în aşa măsură pe cele două surori, încât domnişoara Maria fu silită să iasă din biserică. Credincioşii se feriră cu respect din calea acestor fete îndoliate, care nu-şi mai puteau opri plânsul, şi-l compătimiră din toată inima pe aprigul şi bătrânul tată, care rămăsese încremenit în faţa plăcii comemorative a ostaşului căzut.

---

[85] Plăcut şi frumos este să mori pentru patrie (lat.).

„Are s-o ierte oare vreodată pe soţia lui George?” se întrebară fetele îndată ce trecu primul val de durere. În legătură cu posibilitatea unei împăcări cu tânăra văduvă se discută de asemenea foarte mult şi printre cunoscuţii familiei Osborne, care ştiau despre ruptura dintre tată şi fiu, ruptură pricinuită de căsătoria lui George. Şi atât *gentlemen-ii* din Russell Square, cât şi cei din City puseră rămăşaguri.

Dacă surorile simţeau oarecare nelinişte cu privire la posibila recunoaştere a Ameliei ca făcând parte din familie, această nelinişte crescu pe dată când, spre sfârşitul toamnei, părintele lor le anunţă că pleacă în străinătate. El nu spuse unde, dar nu le fu greu să se încredinţeze numaidecât că paşii lui se vor îndrepta spre Belgia, şi ştiau prea bine că văduva lui George se mai găsea încă la Bruxelles. Într-adevăr, aveau veşti destul de exacte despre biata Amelia de la *lady* Dobbin şi de la fiicele acesteia. Inimosul nostru căpitan fusese înaintat, în urma morţii pe câmpul de luptă a maiorului secund al regimentului; iar bravul O’Dowd, care se distinsese în mod deosebit, ca, de altfel, ori de câte ori avusese prilejul să-şi arate sângele rece şi curajul, ajunsese colonel şi fusese decorat, cu Ordinul „Bath” în grad de cavaler.

Foarte mulţi din vitejii regimentului al...-lea, care avusese mari pierderi în cele două zile ale bătăliei, erau încă la Bruxelles în toamna aceea, ca să-şi vindece rănile. Luni de zile după marea încleştare, oraşul arăta ca un imens spital militar; dar pe măsură ce trupa şi ofiţerii începeau să se întremeze şi să-şi părăsească paturile de suferinţă, grădinile şi localurile publice se umpleau de foşti combatanţi schilodiţi, bătrâni şi tineri, care, abia scăpaţi de la moarte, se aruncară în vâltoarea jocului de cărţi, a veseliei şi a dragostei, aşa cum obişnuiesc toţi cei din Bâlciul deşertăciunilor. Domnul Osborne descoperi uşor

câţiva luptători din regimentul al...-lea. El cunoştea foarte bine uniforma lor, ba se obişnuise chiar să urmărească toate avansările şi mutările din regiment şi-i plăcea să vorbească despre regiment şi despre ofiţerii Lui ca şi cum ar fi fost şi el unul din ei. A doua zi după sosirea lui la Bruxelles, în timp ce ieşea de la hotelul său, care era chiar în faţa parcului, domnul Osborne văzu un soldat în binecunoscuta uniformă odihnindu-se pe-o bancă de piatră din grădină şi, tremurând, se duse şi se aşeză lângă rănitul acesta în convalescenţă.

— Ai fost în compania căpitanului Osborne? îl întrebă el şi adăugă după un răstimp: Era băiatul meu, domnule!

Omul nu era din compania căpitanului Osborne, dar îşi ridică braţul rănit şi îl salută cu tristeţe şi plin de respect pe *gentleman*-ul acesta prăbuşit, cu privirea pierdută, care-i vorbise.

— Nu găseai în toată armata ofiţer mai chipeş şi mai bun ca el l zise soldatul, urmând să-i dea şi alte lămuriri.

Sergentul campaniei căpitanului, pe care o comandă acum căpitanul Raymond, era şi el în oraş, abia vindecat de rana pe care o primise în umăr.

Domnia-sa putea să-l vadă, dacă binevoieşte, iar acesta avea posibilitatea să-l pună la curent cu orice ar dori să ştie despre... despre acţiunile regimentului al...-lea. Dar domnia-sa îl văzuse, fără îndoială, pe maiorul Dobbin, devotatul prieten al bravului căpitan; şi pe doamna Osborne, care era şi ea aici şi care fusese bolnavă, după cum auzise şi el spunându-se. Se zice că fusese ca ieşită din minţi timp de şase săptămâni, dacă nu şi mai mult. Dar domnia-sa ştie prea bine lucrurile astea.

Osborne puse o guinee în mâna ostaşului şi îi spuse că va mai căpăta încă una dacă vine cu sergentul respectiv la „Hotel du Parc”, făgăduială care îl puse foarte curând pe subofiţer în faţa domnului Osborne. Şi primul ostaş plecă;

iar după ce povesti unuia şi altuia dintre camarazii săi că sosise tatăl căpitanului Osborne, şi ce domn larg la mână şi generos era, se duseră şi-i traseră un chef care ţinu cât guineele provenite din orgolioasa pungă a bătrânului şi îndoliatului părinte.

În tovărăşia sergentului, care abia intrase şi el în convalescenţă, Osborne făcu un drum până la Waterloo şi la Quatre Bras, drum pe care îl băteau pe atunci mii de concetăţeni de-ai lui. Îl luă pe sergent în trăsură şi colindă în lung şi în lat amândouă câmpurile de luptă, călăuzit de acesta. Bătrânul văzu punctul din care pornise la atac regimentul în ziua de 16 şi povârnişul de unde englezii respinseseră cavaleria franceză care-i pusese pe fugă pe belgienii în retragere. Aici era locul unde viteazul căpitan îl doborâse pe ofiţerul francez care se încăierase cu tânărul sublocotenent pentru drapel, după ce sergenţii care păzeau drapelul fuseseră culcaţi la pământ. De-a lungul şoselei acesteia se retrăseseră ei a doua zi, şi ăsta era malul în spatele căruia regimentul stătu în bivuac, pe ploaie, în noaptea zilei de 17.

Mai departe se afla poziţia pe care ei o cuceriseră şi-o păstraseră ziua întreagă, înfruntând atacul cavaleriei duşmane, adăpostindu-se tot îndărătul malului de furioasa canonadă franceză. Şi aici, lângă povârnişul acesta, seara, când întreaga linie engleză primi ordinul de înaintare, în timp ce inamicul bătea în retragere după cel din urmă atac al său, căpitanul, care-şi îndemna oamenii năpustindu-se pe deal în jos şi fluturându-şi sabia, fu lovit de-un glonte şi căzu mort.

— Maiorul Dobbin a fost acela care i-a dus trupul înapoi la Bruxelles, zise sergentul cu glas scăzut, şi l-a înmormântat, aşa cum bine ştie şi domnia-voastră.

În timp ce soldatul povestea, ţăranii şi vânzătorii de relicve care se găseau pe câmp ţipau care mai de care

prin preajma lui Osborne, oferindu-i spre cumpărare tot felul de amintiri din marea bătălie: epoleţi, platoşe rupte şi acvile.

La despărţire, după ce vizită locurile unde fiul său înfăptuise ultimele sale fapte vitejeşti, Osborne îl răsplăti cu dărnicie pe sergent. Mormântul lui George îl şi văzuse. Se dusese acolo cu trăsura, îndată după sosirea lui la Bruxelles. Trupul neînsufleţit al fiului său zăcea în frumosul cimitir de la Laeken, aproape de oraş, loc unde chiar George, care-l vizitase o dată în timpul unei plimbări, îşi exprimase în glumă dorinţa de a-şi avea mormântul. Şi acolo fusese îngropat tânărul ofiţer de către prietenul lui, într-un colţ nesfinţit al grădinii, despărţit printr-un gărduţ de bisericile, de turnurile, de răzoarele de flori şi de arbuştii sub care odihneau cei morţi în credinţa romano-catolică. Şi bătrânul Osborne se simţi foarte umilit la gândul că fiul lui, un *gentleman* englez, căpitan în faimoasa armată britanică, n-a fost găsit demn să fie îngropat acolo unde erau îngropaţi atâţia străini. Care din noi poate spune câtă deşertăciune se ascunde în cea mai caldă preţuire pe care-o arătăm noi altora şi cât e de egoistă iubirea noastră? Bătrânul Osborne nu se gândea prea mult la aceste sentimente atât de diferite şi nici la lupta care se dădea între instinctul lui de părinte şi egoismul lui. El credea cu străşnicie că tot ceea ce făcea era bine, că trebuia să-şi impună voinţa în orice împrejurare, şi, asemenea acului unei viespi sau asemenea şarpelui, ura lui izbucnea înarmată şi otrăvită faţă de orice lucru care i se punea împotrivă. El era mândru de ura lui, ca şi cum ar fi fost vorba despre cine ştie ce. Să ai întotdeauna dreptate, să calci întotdeauna în picioare pe toată lumea şi să nu te îndoieşti niciodată, nu sunt oare acestea covârşitoarele calităţi în numele cărora prostia conduce lumea întreagă?

Când, spre asfinţit, după pelerinajul de la Waterloo, trăsura domnului Osborne se apropia de porţile oraşului, se întâlniră cu o altă trăsură descoperită, în care se găseau două doamne şi un domn, iar alături călărea un ofiţer. Osborne se dădu numaidecât înapoi, iar sergentul care stătea lângă el îşi privi plin de nedumerire vecinul, în timp ce-l saluta pe ofiţerul respectiv, care-i întoarse salutul în mod mecanic. Era Amelia, având alături pe tânărul sublocotenent schilodit, iar în faţă pe devotata-i prietenă, doamna O'Dowd. Era Amelia, dar cât de schimbată în comparaţie cu fata plină de prospeţime şi de graţie pe care-o cunoştea Osborne! Faţa îi era albă şi slabă. Frumosul ei păr întunecat era ascuns sub o bonetă de văduvă, biata copilă! Ochii ei priveau fix, dar nu vedeau nimic. Şi se opriră, fără viaţă, şi asupra chipului lui Osborne când cele două trăsuri se încrucişară. Dar ea nu-l recunoscu şi nici el nu o recunoscu, până ce, ridicându-şi privirea, îl văzu călărind alături de ea pe Dobbin, şi abia atunci ştiu cine era femeia aceea. O ura. Nu-şi dăduse seama cu câtă înverşunare, până n-o văzuse acolo. Când trăsura ei se îndepărtă, el se întoarse şi-l privi ţintă pe sergent, cu o căutătură în care se citeau bine atât mânia, cât şi dorinţa de a-şi înfrunta însoţitorul – acesta nu se putu reţine să nu-l privească şi el la rândul lui – de parcă i-ar fi spus: „Cum de îndrăzneşti să te uiţi la mine? Fire-ai afurisit să fii! O urăsc din tot sufletul. Ea e cea care mi-a spulberat speranţele şi toată mândria mea!"

— Spune pungaşului ăluia să mâne mai repede! strigă el, cu o înjurătură, lacheului de pe capră.

Un minut mai târziu, pe caldarâm, în spatele trăsurii lui Osborne, se auzi tropotul zgomotos al unui cal; era Dobbin, care se apropia călare. Gândurile lui rătăceau pe cine ştie ce meleaguri când cele două trăsuri se încrucişară, şi numai după ce mai călări puţin îşi dădu

seama că cel care tocmai trecuse pe lângă el era Osborne; se întoarse grăbit să vadă dacă întâlnirea cu socrul ei făcuse vreo impresie asupra Ameliei, dar biata fată nici nu ştia cine era cel care trecuse. Atunci William, care obişnuia s-o însoţească ori de câte ori ieşea la plimbare, îşi scoase ceasul şi, pretextând o obligaţie de care tocmai şi-a adus aminte, se îndepărtă. Ea nu băgă de seamă nimic, ci stătea aşa, privind drept în faţă, dincolo de peisajul acela domol, spre pădurile din depărtare, către care plecase George.

— Domnule Osborne, domnule Osborne! strigă Dobbin din mersul calului, şi-i întinse mâna.

Osborne nu făcu nici cea mai mică mişcare să i-o apuce, ci, înjurând din nou, răcni iar la servitor să mâne mai departe.

Dobbin îşi lăsă mâna pe marginea trăsurii.

— Vreau să te văd, domnule! zise. Am un mesaj pentru dumneata!

— De la femeia aceea? întrebă Osborne cu cruzime.

— Nu, răspunse celălalt, ci de la fiul dumitale!

La care Osborne se ghemui în colţul trăsurii, iar

Dobbin, lăsând-o să treacă înainte, călări la mică depărtare în urmă şi străbătu aşa tot oraşul până ajunseră la hotelul domnului Osborne, fără să scoată o vorbă. Iar acolo îl urmă pe Osborne sus, în apartamentul lui. George fusese deseori în camerele acestea, căci era tocmai locuinţa pe care o avusese familia Crawley în timpul şederii ei la Bruxelles.

— Mă rog, ai ceva să-mi comunici, căpitane Dobbin? O, iartă-mă, trebuia să spun maior Dobbin, acum, când oameni mai buni decât dumneata au murit, iar dumneata tragi foloasele, i se adresă domnul Osborne cu tonul acela sarcastic care-i făcea uneori plăcere să-l întrebuinţeze.

— Oamenii cei mai buni au murit, răspunse Dobbin.

Vreau să-ţi vorbesc despre unul din aceştia.

— Fii scurt, domnule! rosti celălalt şi, suduind, se încruntă şi-şi privi ameninţător oaspele.

— Am venit la dumneata în calitate de cel mai bun prieten al lui, reluă maiorul, şi ca executor al testamentului lui, pe care l-a făcut înainte de-a porni la atac. Ai aflat dumneata cât de mici îi erau mijloacele de trai şi cât de strâmtorată e văduva lui?

— N-o cunosc pe văduva lui, domnule, zise Osborne. Să se întoarcă la taică-său!

Dar domnul căruia i se adresa era hotărât să-şi păstreze cumpătul şi continuă fără să ia în seamă întreruperea:

— Ştii dumneata, domnule, în ce situaţie se găseşte doamna Osborne? Viaţa ca şi minţile i-au fost foarte zdruncinate de nenorocirea care s-a abătut asupra ei. Şi sunt mari îndoieli dacă îşi va mai reveni vreodată. I-a mai rămas o singură speranţă însă, şi tocmai despre asta am venit să-ţi vorbesc. În curând va fi mamă. Vrei ca osânda părintelui să cadă şi pe capul copilului? Sau vrei să ierţi copilul de dragul bietului George?

Osborne dădu drumul unei avalanşe de autoelogii şi de blesteme, prin cele dintâi scuzându-se singur faţă de propria-i conştiinţă pentru purtarea faţă de George, iar prin celelalte exagerând nesupunerea fiului. Niciun părinte din toată Anglia nu s-ar fi putut purta cu mai multă generozitate faţă de un Fiu care se răzvrătise împotriva lui cu atâta răutate. Murise fără să-şi recunoască măcar greşeala. Să-şi poarte singur povara nesupunerii şi a nebuniei sale. Cât despre el, domnul Osborne, el era un om de cuvânt. Jurase să nu vorbească niciodată cu această femeie şi nici s-o recunoască drept văduva fiului său.

— Şi-i poţi aduce la cunoştinţă şi asta, încheie el cu o înjurătură, şi că nu mă voi schimba până în ultima zi a

vieţii mele!

Aşadar, dinspre partea asta nu era nicio nădejde. Văduva trebuia să-şi ducă zilele din sărăcăcioasa ei pensie, sau din ajutorul pe care i-l va da Jos. „I-aş putea spune orice; puţin i-ar păsa”, îşi zise Dobbin cu tristeţe; căci sărmana fată nu mai era în toate minţile de când se abătuse asupra ei nenorocirea şi, năucită de copleşitoarea ei durere, privea cu aceeaşi nepăsare şi binele, şi răul. La fel ca şi prietenia, la fel ca şi bunătatea. Ea le primea pe amândouă fără să se jeluiască de nimic şi după aceea cădea iarăşi în durerea ei.

Să ne închipuim că, după ce a avut loc convorbirea de mai sus, au trecut cam douăsprezece luni din viaţa bietei noastre Amelia. Ea şi-a petrecut prima parte din răstimpul acesta într-o tristeţe atât de adâncă şi de sfâşietoare, încât noi, cei care am luat aminte şi am povestit parte din emoţiile acestei inimi slabe şi duioase, trebuie să ne dăm înapoi dinaintea durerii acesteia crude sub care sângerează. Să păşim cu băgare de seamă pe lângă culcuşul fără de noroc al sărmanei făpturi doborâte. Să închidem blând uşa întunecoasei camere în care se chinuie, aşa cum au făcut şi oamenii aceia cumsecade care au îngrijit-o în primele luni ale nenorocirii ei şi care n-au părăsit-o nicio clipă până când cerul nu i-a trimis mângâierea lui. Veni o zi – de uimire şi de bucurie înspăimântătoare – când biata fată văduvită ţinu strâns la piept un copil, un copil cu ochii lui George, cel care plecase, un băieţel frumos ca un heruvim. Ce minune fu când îi auzi cel dintâi ţipăt! Cum mai râdea şi mai plângea ea deasupra leagănului, câtă iubire, câtă nădejde şi câte rugăciuni nu-i învia în suflet acest copilaş cuibărit acolo. Era salvată. Doctorii, care o îngrijeau şi care se temuseră pentru viaţa şi pentru mintea ei, aşteptaseră cu multă nelinişte criza aceasta înainte de-a se putea pronunţa că

atât fiul, cât şi mama erau în afară de orice primejdie. Aceasta era răsplata lungilor luni de îndoială şi de spaimă pe care le trăiseră toţi cei care nu se dezlipiseră nicio clipă de lângă ea: să-i vadă iarăşi ochii strălucind cu gingăşie asupra lor.

Prietenul nostru Dobbin făcea şi el parte dintre aceştia. El fu acela care o aduse înapoi în Anglia, în casa mamei ei, atunci când doamna O'Dowd, primind de la colonelul ei un ordin care nu mai admitea niciun fel de Replică, fusese silită să-şi părăsească bolnava.

Oricărui om înzestrat cu simţul umorului i-ar fi făcut plăcere să-l vadă pe Dobbin ţinând copilul şi ascultând-o pe Amelia cum râde de fericire fără să-l piardă nicio clipă din ochi. William era naşul băieţaşului şi-şi punea la contribuţie toată ingeniozitatea, cumpărând tot soiul de ceşti, linguriţe, biberoane şi titireji pentru micul său fin.

Cum îl mai hrănea şi mai îmbrăca mamă-sa, şi cum trăia numai pentru el; cum alunga toate doicile, şi abia dacă mai dădea voie să fie atins de altă mână în afară de-a ei, şi cum socotea ea că cea mai mare favoare pe care i-o putea acorda naşului, maiorului Dobbin, era aceea de a-l lăsa uneori să-l legene, nu mai e nevoie s-o spunem aici. Copilul acesta era viaţa ei. Şi nu trăia decât pentru a-şi mângâia fiul. Învăluia cu dragoste şi adoraţie această fiinţă slabă şi inconştientă. Copilul îi sugea de la sân însăşi viaţa ei. Nopţile, în timp ce stătea singură, avea pe furiş intense izbucniri de dragoste maternă, bucurii pe care minunata grijă a lui Dumnezeu le-a hărăzit instinctului feminin, şi care sunt cu mult mai presus şi în acelaşi timp cu mult mai prejos decât raţiunea, afecţiune oarbă şi plină de frumuseţe şi abnegaţie, pe care numai inima femeii o poate cunoaşte. Era datoria lui William Dobbin să mediteze asupra acestor schimbări ale Ameliei şi să-i pândească bătăile inimii; iubirea îl făcea să ghicească aproape toate

sentimentele care-o făceau să se zbuciume, dar, vai în schimb, putea să-şi dea seama, cu o funestă precizie, că acolo nu era loc pentru el. Şi aşa, cu blândeţe, îşi suporta soarta şi, cunoscând-o, era mulţumit să-şi poată duce crucea mai departe.

Îmi închipui că tatăl şi mama Ameliei întrezăreau intenţiile maiorului şi erau întru totul dispuşi să-l încurajeze; căci Dobbin venea în fiecare zi acasă la ei şi stătea ceasuri întregi acolo, fie cu Amelia, fie cu bunul lor proprietar, domnul Clapp, şi cu familia acestuia. Sub un pretext sau altul, aducea daruri fiecăruia dintre ei şi aproape zilnic, şi se împrietenise la toartă cu fetiţa gazdei, care era de fapt favorita Ameliei şi care-l poreclise maiorul Acadea. Fetiţa aceasta era cea care-şi asumase rolul de maestră de ceremonii, conducându-l în încăperile) doamnei Osborne. Ea izbucni în râs într-o bună zi când cabrioleta maiorului Acadea se opri la Fulham, iar el coborî aducând un cal de lemn, o tobă, o trompetă şi alte jucării războinice pentru micul Georgy, care abia împlinise şase luni şi pentru care articolele respective erau cu totul premature.

Copilul dormea. „Sst!” zise Amelia, enervată poate de scârţâitul cizmelor maiorului; şi-i întinse mâna zâmbind din pricină că William nu i-o putu lua până ce nu se eliberă de încărcătura de jucării.

— Du-te puţin jos, micuţă Mary, spuse Dobbin dintr-odată copilei, am de vorbit ceva cu doamna Osborne.

Amelia cătă la el puţin uimită, apoi îşi coborî privirea către copilul din pătuţ.

— Am venit să-mi iau rămas bun Amelia, rosti el, apucându-i cu blândeţe mânuţa ei străvezie şi albă.

— Rămas bun, şi unde pleci? întrebă ea surâzând.

— Trimite scrisorile agenţilor mei, zise el, şi ei le vor expedia mai departe; căci ai să-mi scrii, nu-i aşa? Am să

lipsesc vreme îndelungată.

— Am să-ţi scriu despre George, spuse ea. Dragul meu William, cât de bun ai fost tu cu el şi cu mine! Uită-te la el puţin. Nu-i aşa că seamănă c-un înger?

Mânuţele trandafirii ale copilului se încleştară de degetele bunului ostaş, iar Amelia îl privi drept în faţă, strălucind de bucurie maternă. Nici cele mai crude priviri nu l-ar fi putut răni mai mult decât această căutătură plină de-o bunătate în care nu-şi mai găsea loc şi nădejdea. El se aplecă asupra copilului şi a mamei. O clipă nici nu putu vorbi. Şi numai după ce făcu apel la toată energia lui fu în stare să spună un „Dumnezeu să te binecuvânteze!”

— Dumnezeu să te binecuvânteze! zise Amelia şi, ridicându-şi faţa către el, îl sărută. Sst! Să nu-l trezeşti pe George! adăugă tânăra femeie în timp ce William Dobbin se îndreptă cu paşi îndureraţi spre uşă.

Ea nu auzi zgomotul cabrioletei lui; în timp ce se îndepărta, ea se uita la copil, care râdea în somn.

CAPITOLUL XXXVI

CUM POŢI TRĂI UN AN DE ZILE DIN NIMIC, ŞI ÎNCĂ BINE

Bănuiesc că în Bâlciul acesta al deşertăciunilor nu există un singur om aşa de puţin interesat încât să nu se gândească din când în când şi la treburile lumeşti ale cunoscuţilor lui, sau în aşa măsură de milostiv încât să nu se întrebe cum de reuşeşte vecinul Jones, sau vecinul Smith s-o scoată la capăt, şi încă bine, de la începutul până la sfârşitul anului. Eu am cea mai înaltă preţuire pentru casa respectivă, de pildă (pentru că iau masa la ei

de două sau de trei ori pe sezon), dar nu pot să nu mărturisesc că apariţia familiei Jenkins în Park, în caleaşca cea mare, cu valeţii lor ca grenadirii, mă va umple de mirare şi va rămâne pentru mine un mister pe care n-o să-l pot lămuri până în ziua morţii mele; căci deşi ştiu bine că echipajul e luat cu chirie şi că toată servitorimea lui Jenkins e plătită ca vai de lume, totuşi oamenii aceştia, trei la număr, şi trăsura, trebuie să reprezinte o cheltuială de cel puţin şase sute de lire pe an; mai sunt apoi ospeţele lor pline de strălucire, cei doi băieţi la Eton, costisitoarea guvernantă şi profesorii fetelor, călătoria în străinătate, cura de la Eastbourne sau Worthing[86], toamna, şi balul anual, cu un supeu de la „Gunter" (care, în treacăt fie zis, furnizează multe din dineurile de *primul rang* pe care le dă Jenkins, după cum prea bine ştiu, deoarece am fost invitat o dată la unul din acestea ca să umplu un loc gol, prilej cu care am băgat numaidecât de seamă că bucatele erau cu mult mai presus decât cele ce se serveau la ospeţele obişnuite la care sunt invitaţi cunoscuţii de condiţie *mai modestă ai* lui Jenkins). Cine, fie el chiar şi un om animat de cele mai bune sentimente din lume, cine, zic, poate să nu se întrebe cum face şi ce învârteşte Jenkins de iese la socoteală? Căci ce *este*-Jenkins? După cum toată lumea ştie, e funcţionar la Departamentul de Brevete şi Autorizaţii, cu un salariu de o mie două sute de lire pe an; o fi având venituri personale nevastă-sa? Pe naiba! Domnişoara Flint, unul din cei unsprezece copii ai unui mic moşier din Buckinghamshire! Tot ce primeşte ea din partea familiei e un curcan de Crăciun, în schimbul căruia trebuie să dea găzduire la două sau trei din surorile ei pentru sezonul următor şi să-şi ţină fraţii cu casă şi masă ori de câte ori vin în oraş. Cum de reuşeşte Jenkins să-şi echilibreze venitul? Mă întreb şi eu aşa, cum se întreabă

[86] Staţiuni balneare în Anglia.

fiecare din prietenii lui. Cum se face că n-a fost pus în afara legii, şi încă de multă vreme; şi ea s-a mai întors (cum a şi făcut-o, spre uimirea tuturor) anul trecut de la Boulogne[87]?

Pronumele EU a fost întrebuinţat aici pentru a personifica lumea în general, pe doamna Grundy din cercul intim al fiecărui onorat cititor şi pe toţi aceia care pot numi pe unul sau mai multe din rubedeniile sau cunoscuţii lor care trăiesc din te miri ce. Multe pahare de vin am băut noi cu toţii, n-am nici cea mai mică îndoială, ciocnind în sănătatea primitorului amfitrion şi întrebându-ne cum dracul de-a izbutit să şi le plătească.

Cam la trei sau patru ani de la întoarcerea lor de la Paris, după ce Rawdon Crawley şi nevasta lui au închiriat o casă cât se poate de confortabilă în Curzon Street, Mayfair, niciunul din numeroşii lor prieteni pe care-i pofteau la masă nu înceta de a-şi pune şi în privinţa lor întrebarea respectivă. Romancierul, S-a spus asta mai înainte, ştie absolut tot; şi cum eu mă aflu în situaţia de a fi în stare să destăinuiesc şi publicului felul în care Crawley şi soţia lui trăiau fără niciun venit, aş putea oare să rog stăruitor ziarele, care obişnuiesc să extragă părţi din diferitele periodice care apar acum, *să nu* retipărească istorisirea de faţă, întru totul conformă adevărului, şi să nu-mi verse beneficiile care, în calitate de descoperitor (şi cu oarecare cheltuială chiar), mi s-ar cuveni de drept? Băiete, aş zice eu, dacă aş fi blagoslovit cu vreo odraslă, numai prin întrebări puse cu iscusinţă şi printr-o nemijlocită legătură cu el poţi învăţa cum trăieşte un om pe picior mare timp de-un an de zile din nimica toată. Dar e mult mai bine să nu legi niciun fel de prietenie cu *gentlemen*-ii de profesiunea asta şi să-ţi culegi informaţiile din a doua mâna, aşa cum procedezi cu tabelele de

[87] Port în nordul Franţei, la Marea Mânecii.

logaritmi, căci de-ar trebui să ţi-i calculezi singur, fii sigur că ţi-ar cere o muncă mult prea istovitoare.

Fără niciun fel de venit anual, care va să zică, şi timp de vreo doi sau trei ani, perioadă din care ne putem permite să dăm numai un foarte scurt rezumat, Crawley şi nevasta lui au trăit la Paris cât se poate de fericiţi şi în mare îmbelşugare. În timpul acesta a părăsit el garda şi şi-a vândut brevetul de ofiţer. Acum, când ne întâlnim din nou cu el, mustăţile şi titlul de colonel pe cartea de vizită sunt singurele vestigii ale profesiunii lui de militar.

Am amintit că, destul de repede după sosirea ei la Paris, Rebecca începu să ocupe un loc foarte important în societatea capitalei respective şi fu primită în unele din cele mai sus-puse familii din nobilimea franceză de curând repuse în drepturi. Englezii din lumea bună care se aflau la Paris îi făceau şi ei curte, spre dezgustul nobilelor lor soţii, care n-o puteau suferi pe această parvenită.

Timp de câteva luni, saloanele din Faubourg Saint-Germain[88] unde îşi avea locul asigurat, şi splendorile noii curţi, unde fu primită cu toată cinstea cuvenită, o încântară şi poate că o şi ameţiră puţin pe doamna Crawley, care, în această perioadă de exaltare, simţea îndemnul să desconsidere persoanele – şi mai cu seamă pe vrednicii şi tinerii militari – care formau societatea obişnuită a bărbatului ei.

Dar colonelul căsca, plin de amărăciune, în mijlocul duceselor şi a înaltelor doamne de la curte. Bătrânele care jucau *ecarte* făceau atâta gălăgie pentru o piesă de cinci franci, încât nu merita ca un om de speţa colonelului Crawley să se aşeze la o masă de cărţi, mai ales că nici conversaţia acestora nu prea-i făcea plăcere, necunoscând nici boabă din limba lor. Cu ce se putea alege soţia lui, se întreba el, făcând reverenţe în fiecare seară unui grup

[88] Cartier aristocratic din Paris.

întreg de prinţese? În curând el o lăsă pe Rebecca să frecventeze singură acele cercuri, reluându-şi vizitele lui lipsite de pretenţie şi distracţiile în tovărăşia unor prieteni binevoitori, pe care şi-i alegea singur.

Adevărul este că, atunci când spunem despre un *gentleman* că trăieşte pe picior mare timp de un an de zile şi din vânt, noi întrebuinţăm cuvântul „vânt” spre a traduce ceva cu totul necunoscut, vrând să arătăm prin asta, nici mai mult, nici mai puţin, că habar n-avem cum îşi acoperă cheltuielile casei respectivul *gentleman*. Or, prietenul nostru colonelul avea o remarcabilă predispoziţie pentru toate jocurile de noroc, şi exercitându-se, aşa cum şi făcea, necontenit, cu cărţile, cu zarul, sau cu tacul, e firesc să presupunem că-şi însuşise o mult mai mare dibăcie în mânuirea acestor unelte decât ar fi putut avea un om care pune numai ocazional mâna pe ele. A mânui cum trebuie un tac de biliard e ceva asemănător cu folosirea unui penel, a unui flaut german sau a unei florete; nu poţi stăpâni niciunul din instrumentele acestea de la început, ci numai printr-un studiu îndelungat şi prin stăruinţă, unite cu un talent înnăscut, poţi ajunge la desăvârşita lor cunoaştere şi folosire. Crawley ajunsese, în vremea aceea, dintr-un strălucit amator, un maestru perfect al biliardului. Şi, asemenea unui mare conducător de oşti, iscusinţa lui creştea odată cu primejdia; când norocul îi era vitreg timp de câteva partide, iar rămăşagurile care se puneau erau în mod statornic împotriva lui, el, cu o desăvârşită dibăcie şi îndrăzneală, dădea câteva prodigioase lovituri, care restabileau echilibrul bătăliei, şi până la urmă totul se termina printr-o victorie, spre uimirea tuturor, a tuturor, adică a celor care erau străini de felul lui de-a juca. Cei care se deprinseseră cu tactica aceasta erau prevăzători şi nu-şi jucau banii împotriva unui om cu resurse atât de neaşteptate şi cu o

îndemânare atât de strălucită şi de zdrobitoare.

La jocurile de cărţi era tot aşa de priceput; căci, deşi la începutul serii pierdea întotdeauna, jucând cu atâta nepăsare şi făcând tot felul de neghiobii, încât noiiveniţi erau de cele mai multe ori înclinaţi să-i subestimeze talentul, când era stimulat la acţiune şi îmboldit să fie precaut după repetate şi mici pierderi, se putea băga de seamă că jocul lui Crawley era cu totul altul şi că era aproape sigur că-şi va bate adversarul cu mult înainte de sfârşitul nopţii. Într-adevăr, foarte puţini oameni se puteau lăuda că l-au înfundat vreodată.

Izbânzile lui veneau aşa de des una după alta, încât nu-i de mirare că invidioşii, ca şi învinşii, vorbeau uneori cu multă înverşunare împotriva lui. Aşa cum şi francezii spun despre ducele de Wellington, care n-a suferit niciodată vreo înfrângere, că numai o uluitoare serie de împrejurări fericite l-au pus în situaţia de-a merge, neclintit, din victorie în victorie; şi aşa cum francezii susţin că ducele a trişat la Waterloo, şi numai astfel a fost în stare să câştige ultima şi marea levată[89] tot aşa şi prin cercurile sus-puse din Anglia se dădea a înţelege că trebuie să fie ceva necurat la mijloc de vreme ce colonelul Crawley e atât de norocos la joc.

Cu toate că şi „Frascati”[90] şi Salonul[91] erau deschise pe vremea aceea la Paris, mania jocului de cărţi era aşa de larg răspândită, încât tripourile nu erau de ajuns pentru pasiunea asta generală, şi mesele de joc se întindeau în case particulare ca şi cum n-ar fi existat destule mijloace

[89] Termen la anumite jocuri de cărţi.

[90] Local de distracţii, fondat la Paris în timpul Directoratului (organ al puterii executive în timpul revoluţiei burghezo din Franţa, în perioada 27 octombrie 1795 – 9 noiembrie 1799).

[91] Expoziţia anuală a artiştilor în viaţă.

publice pentru a potoli patima respectivă. La micile şi încântătoarele *reunions*[92] nocturne din casa Crawley, această fatală pierdere de vreme era practicată în mod obişnuit, spre necazul preabinevoitoarei şi micuţei doamne Crawley. Ea vorbea plină de o adâncă mâhnire despre patima soţului ei pentru zaruri şi se plângea de asta oricărui ins care-i călca pragul casei. Şi-i implora pe cei mai tineri să nu se atingă niciodată, niciodată, de zaruri; iar când tânărul Green, dintr-un regiment de carabinieri, pierdu o considerabilă sumă de bani, Rebecca se zbuciumă şi plânse toată noaptea, după cum slujnica îi mărturisi nenorocosului şi tânărului *gentleman,* ba chiar s-ar fi şi târât în genunchi în faţa soţului ei rugându-l din toată inima să renunţe la suma datorată şi să ardă chitanţa. Dar cum ar fi putut el să facă una ca asta? Căci şi el pierduse o sumă egală în favoarea lui Blackstone din regimentul de husari şi în favoarea contelui Punter din cavaleria hanovriană. I-ar putea acorda însă lui Green o amânare onorabilă; dar de plătit? fireşte că trebuia să plătească; să vorbeşti însă despre arderea chitanţei era o copilărie!

Alţi ofiţeri, mai ales cei tineri – căci tinerii se strângeau mai cu seamă în jurul doamnei Crawley – se întorceau de la aceste serate cu mutra de-un cot după ce lăsaseră mai multe sau mai puţine parale la funestele ei mese de joc. Casa Crawley începu să aibă faimă rea. Veteranii îi puneau în gardă pe cei mai puţin experimentaţi despre primejdia respectivă. Colonelul O’Dowd, din regimentul al...-lea, unul din regimentele de ocupaţie din Paris, îl preveni, de pildă, pe locotenentul Spooney din acelaşi corp. O răsunătoare şi violentă scenă avu loc între colonelul de infanterie şi soţia sa, pe de o parte, care luau masa la „Cafe de Paris”, şi colonelul şi doamna Crawley, pe de alta, care luau şi ei masa tot acolo. Doamnele fură acelea care deschiseră

[92] Reuniuni, petreceri (fr.).

focul. Doamna O'Dowd o luă fără ocol peste picior pe doamna Crawley şi-i spuse că bărbatu-său nu-i decât un şarlatan! Colonelul Crawley îl provocă la duel pe colonelul O'Dowd, cavaler al Ordinului „Bath". Comandantul-şef, aflând despre scandal, îl chemă la el pe colonelul Crawley, care îşi pregătea aceleaşi pistoale „cu care l-a împuşcat pe căpitanul Marker", şi avu cu el o convorbire de aşa natură încât nu se petrecu nici în fel de duel. Dacă Rebecca nu s-ar fi dus să se arunce în genunchi în faţa generalului Tufto, Crawley ar fi fost expediat în Anglia; şi timp de câteva săptămâni nu mai jucă decât cu civilii. Dar în ciuda neîndoielnicei dibăcii şi a statornicelor succese ale lui Rawdon, Rebecca îşi dădea foarte bine seama, luând în consideraţie toate lucrurile acestea, că situaţia lor era mai mult decât nesigură şi că, deşi li se întâmpla destul de rar să-şi plătească creditorii, micul lor capital avea să se termine într-o bună zi, reducându-se la zero.

— Jocul, dragul meu, spunea ea, e bun să-ţi mai salte venitul, dar nu ca un venit în sine. La un moment dat oamenii or să se plictisească de joc, şi atunci ce ne facem?

Rawdon îi dădea dreptate şi, de fapt, băgase şi el de seamă că, după câteva mici supeuri de-ale lui etc., *gentleman-i*i se simţeau obosiţi să tot joace cu el şi, în ciuda farmecelor Rebeccăi, nu se arătau prea nerăbdători să-i calce pragul.

Oricât de uşoară şi de plăcută li se scurgea viaţa la Paris, asta nu trebuia luată, la urma urmei, decât ca un fel de trândavă vacanţă, ca o glumă plăcută; şi Rebecca ştia c-ar putea pune umărul la norocul lui Rawdon numai în propria lor ţară. Trebuia să-i facă rost de o slujbă sau de-o numire, fie acasă, fie în colonii; şi hotărî să se întoarcă în Anglia de îndată ce li s-ar netezi drumurile într-acolo. Şi, ca un prim pas în vederea întoarcerii, îl făcu pe Crawley să-şi vândă brevetul de ofiţer de gardă şi să-şi aranjeze

drepturile la pensie. Funcţia lui de aghiotant al generalului Tufto încetase de mai multă vreme. Rebecca râdea oriunde se ducea pe socoteala acestui ofiţer, pe socoteala perucii pe care şi-o pusese imediat ce ajunsese la Paris, a corsetului, a dinţilor lui falşi şi mai ales a pretenţiilor sale de-a trece drept mare crai şi a absurdei vanităţi de aşi închipui că orice femeie de care se apropia se îndrăgostea numaidecât de el. Căci pe atunci, doamna Brent, sprâncenata nevastă a domnului comisar Brent, era cea asupra căreia îşi îndrepta generalul atenţiile sale, buchetele sale, ospeţele de la restaurante, lojile de la Operă şi toate micile lui daruri. Sărmana doamnă Tufto nu era cu nimic mai fericită ca înainte de asta şi era veşnic nevoită să-şi petreacă nesfârşite seri numai în tovărăşia fiicelor ei, ştiind bine că generalul plecase la teatru, parfumat şi frizat, ca să stea nemişcat în spatele fotoliului doamnei Brent. Ce-i drept, Becky avea o duzină de admiratori în locul lui şi-şi putea face harcea-parcea rivala cu spiritul ei. Dar, precum am mai spus, viaţa asta de trândăvie o obosea; lojile la Operă şi mesele la restaurant o plictiseau, buchetele nu puteau fi puse la păstrare drept provizie pentru anii viitori, şi ea nu putea trăi numai din bijuteri ieftine, batiste cu dantelă şi mănuşi din piele de căprioară. Ea simţea cât e de trecătoare plăcerea şi tânjea după câştiguri ceva mai substanţiale.

În felul acesta stăteau lucrurile când sosi vestea care se răspândi printre numeroşii creditori din Paris ai colonelului şi care le pricinui mare bucurie. Domnişoara Crawley, bogata mătuşă de la care acesta aştepta o imensă moştenire, era pe moarte; colonelul trebuia să plece degrabă spre patul ei de suferinţă. Doamna Crawley şi copilul puteau rămâne pe loc, până avea să se întoarcă el să-i ia. Colonelul porni spre Calais, de unde, după *ce* ajunse viu şi nevătămat, s-ar fi putut crede c-o ia către

Dover; dar el se sui în diligenţa de Dunquerque, şi de aici călători către Bruxelles, loc pentru care avea o veche preferinţă. Realitatea este că el avea mai multe datorii la Londra decât la Paris; şi prefera micul şi liniştitul oraş belgian oricăreia din cele două capitale atât de zgomotoase.

Mătuşa lor murise. Doamna Crawley rândui cel mai sever doliu, atât pentru ea, cât şi pentru micul Rawdon. Colonelul era ocupat să-şi reglementeze drepturile succesorale. Puteau să închirieze acuma primul etaj, în locul micului apartament pe care-l ocupau la demisolul hotelului. Doamna Crawley şi hotelierul avură o consfătuire asupra noilor tapiţerii, o ceartă amicală în privinţa covoarelor şi o înţelegere finală asupra tuturor chestiunilor acestora, cu excepţia facturilor. Ea plecă într-una din trăsurile lui, cu copilul şi cu *la bonne* alături, în timp ce nepreţuitul hotelier şi cu nevastă-sa îi zâmbeau şi-i urau drum bun din poartă. Generalul Tufto se înfurie când auzi c-a plecat Rebecca, iar doamna Brent se înfurie pe el pentru că era furios; locotenentul Spooney rămase cu inima frântă; iar hotelierul purcese să pregătească cele mai bune camere pe care le avea înainte de reîntoarcerea acestei fermecătoare femeiuşti şi a bărbatului ei. El sigilă cu cea mai mare grijă cuferele pe care i le lăsase ea în seamă. *Madame* Crawley îi atrăsese în mod special atenţia asupra lor. Conţinutul însă nu fu găsit deosebit de preţios când fură deschise, câtva timp după asta.

Căci, înainte de-a pleca să-şi întâlnească soţul în capitala Belgiei, doamna Crawley făcuse o călătorie în Anglia, lăsându-şi copilaşul pe continent, în grija cameristei ei franţuzoaice.

Despărţirea dintre Rebecca şi micul Rawdon nu pricinui prea multă durere nici uneia, nici celuilalt. Ca să spunem adevărul, ea nu se ocupase prea mult de tânărul

gentleman din ziua naşterii sale şi până atunci. După atât de plăcuta modă a mamelor franceze, Rebecca îl dăduse unei doici dintr-un sat din apropierea Parisului, unde micuţul Rawdon îşi petrecu cele dintâi luni ale vieţii, şi departe de a fi nefericit, cu o numeroasă familie de fraţi de lapte în saboţi. Taică-su se ducea deseori acolo călare să-l vadă, şi inima paternă a lui Rawdon-senior se înflăcăra văzându-l rumen şi murdar, ţipând cât îl ţinea gura şi fabricându-şi, în culmea fericirii, turte de noroi sub supravegherea nevestei grădinarului, doica lui.

Rebecca nu se prea grăbea să se ducă să-şi vadă feciorul şi moştenitorul. O dată îi pătase o pelerină nouă de culoarea porumbelului. Iar băiatul prefera mângâierile doicii celor ale mamei sale şi, când, în cele din urmă, fu luat de la doica asta veselă, care-i fusese ca şi o mamă, o ţinu ceasuri întregi într-un urlet. Şi nu se potoli decât atunci când Rebecca îi făgădui că o să-l ducă a doua zi înapoi la doică; căci până şi doicii, care ar fi suferit pesemne şi ea din pricina despărţirii, i se spusese că băiatul îi va fi adus peste puţină vreme înapoi, şi o bună bucată de timp femeia aşteptă cât se poate de îngrijorată întoarcerea lui.

De fapt, putem spune că prietenii noştri erau dintre cei dintâi din mănunchiul acela de îndrăzneţi aventurieri britanici care au invadat mai pe urmă continentul şi au făcut tot felul de pungăşii în toate capitalele Europei. Dar în acele fericite zile ale anilor 1817 şi 1818, respectul pentru solvabilitatea şi demnitatea englezilor era cât se poate de mare. Pe atunci ei nu învăţaseră, cum am mai spus, să se certe la tocmeală cu stăruinţa care-i caracterizează în momentul de faţă. Marile oraşe ale Europei nu-şi deschiseseră încă porţile întreprinzătorilor noştri escroci. Şi pe când cu greu mai găseşti astăzi vreun oraş din Franţa sau din Italia în care să nu dai cu ochii de-

un nobil concetăţean de-al nostru, având aerul acela de fericită fanfaronadă şi de obrăznicie pe care-l purtam peste tot, trăgându-i pe sfoară pe patronii de hoteluri, încasând cecuri fictive de la bancheri prea încrezători, jefuindu-i pe birjari de trăsurile lor, pe bijutieri de giuvaericale, pe călătorii neprevăzători de banii lor la mesele de joc şi până şi bibliotecile publice de cărţile lor, cu treizeci de ani înainte nu-ţi trebuia decât să fii lord englez-călătorind în trăsura ta particulară, şi găseai credit oriunde aveai chef să-l cauţi, iar *gentleman-ii,* în loc de-a băga mâna în buzunarul altora, erau ei cei buzunăriţi. Abia după mai multe săptămâni de la plecarea familiei Crawley, proprietarul hotelului unde aceştia locuiseră în timpul şederii lor la Paris află tot ceea ce păgubise de pe urma acestora, nu mai înainte, însă, ca *madame* Marabou, modista, să facă repetate vizite cu mica ei notă de plată pentru articolele furnizate doamnei Crawley, nu mai înainte ca *monsieur* Didelot, de la „Boule d'Or", Palais Royal, să întrebe de o jumătate de duzină de ori dacă *cette charmante my lady*[93] care cumpărase de la el fel de fel de ceasuri şi de brăţări, era *de retour*[94]*.* Adevărul este că, după primele şase luni, nici sărmana femeie a grădinarului care-l alăptase pe copilul doamnei, nu mai văzu niciun ban pentru cantitatea aceea de lapte şi de duioşie umană cu care îl îndopase pe robustul, sănătosul şi micuţul Rawdon. Nu, nici chiar doica nu fusese plătită, familia Crawley era prea zorită pentru a-şi mai aduce aminte şi de neînsemnata lor datorie faţă de ea. Cât despre proprietarul hotelului, sudălmile sale adresate naţiunii engleze îşi păstrară aceeaşi violenţă până la sfârşitul vieţii sale. Îi întreba pe toţi călătorii dacă nu

[93] Această fermecătoare doamnă (fr.).

[94] S-a întors (fr.).

cunoşteau cumva pe un anume colonel lord Crawley, *„avec sa femme, une petite dame très spirituelle. Ah, monsieur*, adăuga el, *ils m'ont atfreusement vole"*[95]. Era mai mare jalea să-l auzi cum accentua cuvintele în timp ce vorbea de catastrofa respectivă.

Scopul călătoriei Rebeccăi la Londra era aceia de-a ajunge la un fel de compromis cu nenumăraţii creditori ai bărbatului ei, oferindu-le o cotă de nouă *penny* sau un şiling pentru fiecare liră datorată, pentru a asigura prin asta întoarcerea lui Rawdon în Anglia. Nu se cuvine să ne ţinem după ea şi să ne vârâm nasul în feluritele şi foarte anevoioasele ei demersuri, ci e de ajuns să spunem că, după ce le dovedi, spre mulţumirea lor, că suma pe care era ea autorizată să le-o ofere reprezenta tot capitalul de care dispunea colonelul Crawley şi după ce îi convinse că soţul ei prefera să se retragă pentru tot restul zilelor lui pe continent decât să mai locuiască în acea ţară cu datoriile nelichidate, după ce le demonstra că nu există pentru el nicio posibilitate să primească bani din alte părţi şi nicio şansă pe lume ca ei să capete o cotă mai mare decât aceea pe care era ea autorizată să o ofere, Rebecca îi determină pe absolut toţi creditorii colonelului să accepte propunerile ei şi răscumpără cu o mie cinci sute de lire bani peşin poliţe de zece ori mai mari decât totalul datoriilor.

Doamna Crawley nu avu nevoie de ajutorul nici unui om de lege în tranzacţia respectivă. Problema se punea cât se poate de simplu: ori primeau, ori nu primeau oferta, după cum le spuse ea în mod bine întemeiat convingându-i astfel chiar şi pe avocaţii creditorilor să încheie afacerea. Iar domnul Lewis, reprezentantul domnului Davids din Red Lion Square, şi domnul Moss, care lucra în numele

[95] Cu soţia sa, o micuţă doamnă foarte spirituală. Ah, domnule, m-au jefuit îngrozitor (fr.).

domnului Manasseh din Cursitor Street (principalii creditori ai colonelului), o felicitară pe numita doamnă pentru felul strălucitor în care-şi tranşa afacerile şi declarară că nu s-ar fi găsit nici un singur profesionist care s-o fi putut întrece.

Rebecca primi felicitările lor fără să-şi piardă nicio clipă capul. Comandă o sticlă de *sherry* şi o prăjitură în micul şi murdarul hotel la care trăsese în perioada tranşării acestor afaceri, pentru a-i trata pe avocaţii adversarilor ei; dădu mâna cu ei la despărţire, într-O excelentă bună dispoziţie, şi se reîntoarse de-a dreptul pe continent, să-şi întâlnească soţul şi fiul şi să-l pună numaidecât la curent pe cel dintâi cu fericita veste a completei lui eliberări. Cât despre cel de al doilea, în lipsa mamei sale fusese mai mult decât neglijat de către *mademoiselle* Genevieve, camerista ei franţuzoaică; căci această tânără, îndrăgostindu-se de un soldat din garnizoana de la Calais, îşi uită cu totul de îndatoririle ei, fiind mereu în tovărăşia acestui *militaire,* iar micul Rawdon era cât pe-aci să se înece pe plaja de la Calais, unde îi lăsase, ba încă îl şi pierduse, preaocupata Genevieve.

Şi aşa se întâmplă că domnul şi doamna Crawley sosiră la Londra; şi, în casa lor din Curzon Street, Mayfair, îşi arătară toată dibăcia pe care trebuie s-o aibă cei siliţi să trăiască din resursele pomenite ceva mai sus.

CAPITOLUL XXXVII

SUBIECTUL CONTINUĂ

În primul rând, şi ca o chestiune de cea mai mare importanţă, trebuie să descriem cum poate fi ţinută o casă fără să ai niciun fel de venit. Locuinţele acestea le poţi

obţine fie nemobilate, în care caz, dacă te bucuri de creditul domnilor Gillows sau Bantings, le poţi avea minunat *montées*[96] şi împodobite în întregime potrivit propriului tău capriciu; sau le poţi închiria gata mobilate, ceea ce pentru marea parte a celor interesaţi constituie calea cea mai puţin plicticoasă şi cea mai puţin complicată de a aranja lucrurile. Aşa că în felul acesta preferară să-şi ia o casă cu chirie Crawley şi soţia lui.

Mai înainte ca domnul Bowls să ajungă la conducerea casei şi pivniţei domnişoarei Crawley din Park Lane, această doamnă avusese drept intendent pe un oarecare domn Raggles, care văzuse lumina zilei pe domeniul familiei din Queen’s Crawley şi care era de fapt fiul cel mai mic al unui grădinar de-acolo. Având o purtare aleasă, o înfăţişare chipeşă şi o ţinută plină de demnitate, Raggles se ridică de la rangul de rândaş la acela de valet de trăsură; şi de la valet, la chelar. După ce stătuse un anumit număr de ani la conducerea casei domnişoarei Crawley, unde avusese leafă bună, picuşuri grase şi o sumedenie de prilejuri de-a pune câte ceva deoparte, aduse la cunoştinţa tuturor că era pe cale de a contracta o alianţă matrimonială cu o fostă bucătăreasă de-a domnişoarei Crawley, care-şi câştiga într-un fel cât se poate de onorabil existenţa din meseria ei de călcătoreasă şi ţinând o mică dugheană de zarzavaturi prin vecinătate. Adevărul este că ceremonia fusese celebrată clandestin cu câţiva ani în urmă; iar vestea despre însurătoarea domnului Raggles ajunsese cu mult mai înainte la urechile domnişoarei Crawley, datorită unui băieţel şi a unei fetiţe de respectiv şapte şi opt ani, a căror continuă prezenţă în bucătărie atrăsese atenţia domnişoarei Briggs.

Domnul Raggles îşi părăsi atunci serviciul şi preluă personal conducerea micii dughene de zarzavaturi. La care

[96] Mobilate (fr.).

adăugă lapte şi smântână, ouă şi carne de porc; şi, în timp ce ceilalţi intendenţi ieşiţi la pensie vindeau băuturi spirtoase prin cârciumi, el se mulţumi să facă negoţ cu aceste foarte modeste produse de la ţară. Şi fiind în bune relaţii cu majordomii de prin împrejurime şi având o cameră cât se poate de plăcută în fundul dughenei, unde atât ei, cât şi doamna Raggles îi primeau cu braţele deschise, laptele, smântâna şi ouăle sale ajunseseră să fie cumpărate de mulţi confraţi de-ai lui, şi câştigurile îi creşteau an de an. El puse ani de-a rândul, în linişte şi cumpătare, ban lângă ban, şi când, în cele din urmă, casa aceea de burlac, confortabilă şi înzestrată cu de toate, din Curzon Street, nr. 201, Mayfair, fosta locuinţă a onorabilului Frederick Deuceace plecat în străinătate, fu scoasă la mezat, laolaltă cu bogatul şi bineticluitul ei mobilier lucrat de meşter; de mâna întâi, cine să vină şi să cumpere şi casa şi mobilierul dacă nu Charles Raggles! O parte din bani îi luă cu împrumut, ce-i drept, şi cu o dobândă destul de mare, de la un confrate intendent, dar grosul îl puse de la el, şi nu mică fu mândria doamnei Raggles când se pomeni dormind într-un pat de mahon sculptat, cu polog de mătase, cu o minunată şi uriaşă oglindă în faţă şi cu un garderob în care puteau să încapă şi ea, şi Raggles, şi întreaga familie.

Fireşte că nici prin gând nu le trecea să se mute pentru totdeauna într-un apartament aşa de elegant. Raggles cumpărase casa ca s-o dea din nou cu chirie. De îndată ce se ivea vreun chiriaş, ei se retrăgea iarăşi în dugheana lui de zarzavaturi; dar era o fericire pentru el să se ducă de la locuinţa lui până în Curzon Street, şi acolo să-şi supravegheze casa – casa lui proprie – cu muşcate la ferestre şi cu un ciocănel de bronz sculptat la poartă. Şi când, din întâmplare, valetul chiriaşilor îl zărea vreodată stând la gard, îl trata cu tot respectul cuvenit; bucătăreasa

îşi cumpăra verdeţurile de la dugheana lui şi i se adresa cu: „Domnule proprietar”, iar chiriaşii nu făceau niciun pas, şi la masa lor nu se servea un singur fel de mâncare fără ca Raggles, dacă ar fi avut chef, să nu fie pus la curent.

Era un om bun, bun şi fericit. Casa îi aducea un venit anual aşa de frumos, încât el luase hotărârea să-şi trimită copiii la şcoli mai de Doamne-ajută, fără să se uite prin urmare la cheltuială. Charles fu trimis la pensionul doctorului Swishtail, din Sugarcane Lodge, iar mica Matilda, la acela al domnişoarei Peckover, din Laurentinum House, Clapham.

Raggles iubea şi adora familia Crawley, ca fiind izvorul vieţii lui atât de îmbelşugate. El avea un portret al fostei lui stăpâne în camera din spatele dughenei şi un desen al căsuţei portarului de la Queen’s Crawley, lucrat în cerneală de India de propria mână a acestei bătrâne domnişoare, şi unica adăugire pe care şi-o îngăduise în privinţa împodobirii apartamentului din Curzon Street era o stampă reprezentând Queen’s Crawley din Hampshire, reşedinţa lui *sir* Walpole Crawley, baronet, care era înfăţişat într-un cupeu aurit tras de şase cai albi, trecând pe lângă un lac acoperit de lebede şi de bărci pline de cucoane în malacovuri şi de muzicanţi purtând peruci şi fluturând drapele. Într-adevăr, Raggles socotea că nu se găseşte în toată lumea palat asemănător şi nici asemenea augustă familie.

Norocul făcu în aşa fel ca, tocmai în momentul întoarcerii lui Rawdon şi a soţiei acestuia la Londra, casa lui Raggles din Curzon Street să fie liberă. Colonelul cunoştea foarte bine atât casa, cât şi pe proprietarul ei; legătura dintre acesta din urmă şi familia Crawley fusese în permanenţă păstrată, căci Raggles îi mai dădea câte o mână de ajutor domnului Bowls ori de câte ori domnişoara

Crawley avea invitaţi. Şi bătrânul nu numai că-şi închirie casa colonelului, ci îi ţinea loc şi de majordom ori de câte ori avea lume, în timp ce doamna Raggles opera jos în bucătărie, trimiţând în sufrageria de sus bucate pe care şi bătrâna domnişoară Crawley le-ar fi găsit pe gustul ei. În felul acesta, aşadar, îşi dobândi Crawley casa, fără să-l coste niciun sfanţ; căci deşi Raggles avea de plătit taxe şi impozite şi dobânda la ipotecă confratelui său intendentul, şi asigurarea vieţii lui de toate zilele, şi întreţinerea copiilor la şcoală, şi mâncarea şi băutura propriei lui familii – şi o bună bucată de vreme şi pe aceea a colonelului Crawley – şi cu toate că nenorocitul acesta fu complet ruinat de târgul pe care-L făcuse, iar copiii îi fură aruncaţi în stradă şi el însuşi dus la închisoarea „Fleet”[97] cineva trebuia totuşi să plătească pentru *gentleman*-ul care trăia din nimic, şi aşa se întâmplă că nefericitul acesta de Raggles fu cel care trase ponoasele de pe urma lipsei de capital a colonelului Crawley.

Aş fi curios să ştiu câte familii au fost trase pe sfoară şi aduse la sapă de lemn de marii pungaşi de teapa lui Crawley? câţi măriţi nobili îşi fură micii lor furnizori, catadicsesc să stoarcă de la bieţii lor valeţi neînsemnate şi păcătoase sume de bani şi trişează pentru câţiva şilingi? Când citim de cine ştie ce nobil c-a şters-o pe continent, sau de vreun alt nobil asemănător căruia i se vând lucrurile la mezat, şi aflăm că unul sau altul datorează şase sau şapte milioane de lire, căderea ni se pare chiar glorioasă şi acordăm victimei tot respectul cuvenit din pricina proporţiilor ruinei sale. Dar Cine încearcă vreun pic de milă pentru un biet frizer care nu-şi poate încasa banii pentru perucile pudrate ale lacheilor; sau pentru un sărman tâmplar care s-a ruinat pentru că a fixat fel de fel

[97] Închisoare londoneză pentru datornici.

de podoabe pe pereţi cu prilejul unui *dejeuner*[98] dat de nobila doamnă; sau pentru nenorocitul acela de croitor pe care îl protejează majordomul şi care şi-a amanetat tot ce-a avut şi chiar mai mult decât a avut ca să poată termina la timp livrelele pe care înălţimea-sa i-a făcut onoarea să i le comande? Când una din casele acestea mari se prăvăleşte, nefericiţii aceştia mărunţei sunt prinşi dedesubt şi nu-i mai bagă nimeni în seamă. Aşa după cum se spune în vechile legende că un om, înainte de a se duce el singur în iad, trimite acolo sumedenie de alte suflete.

Rawdon şi soţia lui luară, plini de generozitate, sub aripa lor protectoare pe toţi negustorii şi furnizorii domnişoarei Crawley care doreau să-i servească. Unii erau cât se poate de dornici de-o treabă ca asta, mai ales cei săraci, şi era minunat lucru să vezi statornicia cu care spălătoreasa din Tooting îşi aducea în fiecare sâmbătă căruciorul, iar notele de plată, săptămână de săptămână. Domnul Raggles însuşi îi aproviziona cu legume. Nota de plată pentru berea servitorilor luată de la cârciuma „Norocul războiului” rămâne ca o curiozitate în analele acestei băuturi. De asemenea, fiecare servitor mai avea de primit o bună parte din salariu, aşa că ei erau prin forţa împrejurărilor interesaţi în menţinerea casei. Adevărul este că nu era plătit nimeni. Nici fierarul care reparase broasca, *nici* geamgiul care pusese geamul la loc, nici stăpânul birjei luate cu chirie, nici vizitiul care o conducea, nici măcelarul care-i aproviziona cu pulpe de berbec, nici cărbunii pe care erau fripte acestea, nici bucătăreasa care *le* prepara, nici servitorii care le mâncau; şi asta, mi se dă a înţelege, nu-i ceva neobişnuit pentru oamenii care trăiesc în lux din nimica.

Într-un oraş mic, asemenea lucruri nu se pot petrece fără să bage toată lumea de seamă. Căci în asemenea

[98] Dejun (fr.).

locuri se ştie foarte bine câte măsuri de lapte cumpără vecinul nostru şi spionăm bucata de carne sau păsările care i se servesc la masă. Tot astfel, pesemne că cetăţenii de la numerele 200 şi 202 din Curzon Street erau la curent cu ceea ce se întâmpla în casa vecină, servitorii putând foarte bine comunica pe deasupra gardului zăbrelit; dar Crawley şi soţia lui şi prietenii lor habar n-aveau de cetăţenii de la numerele 200 şi 202. Când intrai în casa de la numărul 201, erai primit cu braţele deschise, cu un zâmbet binevoitor, o masă bună şi o voioasă strângere de mână din partea amfitrionului şi amfitrioanei, şi asta pentru toată lumea, ca şi cum ei ar fi dispus de un venit neîndoielnic de trei sau patru mii de lire pe an; şi atâta şi aveau, dar nu în bani gheaţă, ci în mărfuri şi muncă; dacă nu plăteau berbecul, de avut îl aveau, şi dacă nu dădeau niciun sfanţ în schimbul vinului lor, asta de unde putem s-o ştim? Nicicând nu se găsea la masa cuiva un Bordeaux mai ales ca la aceea a bunului Rawdon, şi nici mese mai vesele sau mai desăvârşit servite. Saloanele lui erau cele mai drăguţe şi mai simple salonaşe care se pot imagina; ele erau împodobite cu un gust fără cusur, cu fel de fel de fleacuri aduse de la Paris de Rebecca; iar când ea se aşeza la pian şi cânta cu vocea ei luminoasă câteva bucăţi, străinul „se credea într-un mic paradis de bucurii domestice şi cădea la învoială că dacă soţul era cam neghiob, în schimb soţia era fermecătoare, iar mesele lor erau cele mai vesele din lume.

Spiritul, isteţimea şi felul sprinţar de a fi al Rebeccăi o făcură să devină destul de repede favorita unei anumite clase a societăţii londoneze. Vedeai la uşa ei somptuoase trăsuri din care coborau oameni foarte sus-puşi şi-i zăreai echipajul în Park, înconjurat de cele mai mondene personaje. Mica ei lojă de rangul trei de la Operă era veşnic plină de capete care se succedau necontenit; dar

trebuie să mărturisim că doamnele se ţineau deoparte şi că uşile lor erau închise micii noastre aventuriere.

Cu privire la lumea femeilor mondene şi la obiceiurile lor, scriitorul de faţă nu poate fireşte, Vorbi decât din informaţii primite din a doua mână. Un bărbat nu poate pătrunde şi nici înţelege acele mistere în mai mare măsură decât poate presupune despre ce vorbesc doamnele când se urcă sus după cină. Numai prin fel de fel de anchete şi prin stăruinţă poţi afla uneori câte-un crâmpei din tainele acelea; şi printr-o operaţie asemănătoare, orice individ care calcă pe caldarâmul străzii Pall Mall şi frecventează cluburile acestei metropole poate afla câte ceva, fie prin propria lui experienţă, fie printr-un cunoscut cu care joacă biliard, sau cu care-şi împarte îmbucătura de carne, despre lumea elegantă a Londrei, şi după cum există bărbaţi (ca Rawdon Crawley, de pildă, a cărui situaţie am analizat-o mai înainte) care fac o figură foarte bună în ochii neştiutorilor şi ai ucenicilor din Park, care-i văd însoţiţi de cele mai cunoscute figuri din lumea mondenă, tot aşa există şi doamne pe care le-am putea numi femei cu trecere la bărbaţi, care sunt cât se poate de bine văzute de toţi domnii, dar cărora li se întoarce spatele şi sunt privite de sus de către soţiile lor. Doamna Firebrace face parte din tagma acestora, doamna aceea cu bucle blonde şi frumoase pe care o vezi în fiecare zi în Hyde Park înconjurată de cei mai de seamă şi cei mai vestiţi *dandy* ai imperiului. Alta e doamna Rockwood, ale cărei serate sunt anunţate cu surle şi trompete în ziarele mondene şi la care iau masa tot felul de ambasadori şi de măriri; şi încă multe altele ar mai putea fi pomenite, dar ele n-au niciun fel de legătură cu istorisirea de faţă. Dar în timp ce simplii cetăţeni care nu fac parte din lumea lor sau provincialii care au o anumită predilecţie pentru aristocraţie le văd pe doamnele respective în toată aparenta lor splendoare prin

locurile publice sau le invidiază de la distanţă, persoane care sunt mai bine informate le pot da de veste că aceste preaînvidiate doamne nu au mai multe perspective de-a intra în „societate” decât are neînsemnata soţie a cutărui boiernaş din Somersetshire care citeşte isprăvile acestora în *Morning Post.* Londonezii sunt la curent cu aceste teribile adevăruri, şi mereu auzi cât de multe la număr sunt doamnele având în aparenţă şi rang şi avere, şi care sunt excluse fără milă din aşa-numita „societate”. Şi freneticele eforturi pe care le fac ele ca să pătrundă în acest cerc, josniciile la care recurg, insultele pe care le îndură sunt pricini de mare mirare pentru cei care şi-au ales drept studiu firea omenească sau femeia; iar cercetarea chipului în care unii oameni îşi rezolvă greutăţile lor de tot felul ar fi şi ea o temă excelentă pentru cei ce sunt deasupra deşertăciunilor acestora şi care ar avea şi spiritul şi răgazul trebuincios, precum şi cunoaşterea limbii engleze, necesare pentru alcătuirea unei astfel de istorisiri.

În momentul de faţă, puţinele cunoştinţe feminine pe care şi le făcuse doamna Crawley în străinătate nu numai că refuzară să-i calce pragul casei când Rebecca trecu canalul, întorcându-se în Anglia, ci pur şi simplu îi întorceau spatele ori de câte ori o întâlneau în locuri publice. Era bizar să vezi cum de-o uitaseră înaltele doamne şi, fără îndoială, constatarea respectivă era departe de-a fi pe placul Rebeccăi. Când o întâlni *lady* Bareacres în holul Operei, bătrâna doamnă îşi adună fetele în jurul ei, ca şi cum s-ar fi putut molipsi de cine ştie ce apropiindu-se de Becky, şi, dându-se câţiva paşi înapoi, se aşeză în fruntea lor şi privi ţintă la micuţa ei inamică. Ca s-o facă cineva pe Becky să-şi piardă cumpătul ar fi trebuit o căutătură mult mai aspră decât puteau arunca chiar ochii aceia înfiorători ai glacialei şi bătrânei contese. Când *lady*

de la Mole, care călărise de zeci de ori alături de Becky la Bruxelles, întâlni trăsura deschisă a doamnei Crawley în Hyde Park, înălţimea-sa părea a fi cu desăvârşire oarbă şi nu-şi recunoscu nicidecum prietena de altă dată. Până şi doamna Blenkinsop, nevasta bancherului, îi întoarse spatele când o văzu la biserică. Becky se ducea acum în mod regulat la biserică; era înălţător s-o vezi intrând acolo cu Rawdon lângă ea, ducând două cărţi groase de rugăciune cu marginile aurite şi luând după aceea parte la serviciul divin cu cea mai mare smerenie.

Rawdon fu la început foarte îndurerat de dispreţul cu care era urmărită soţia lui şi era înclinat spre melancolie şi cruzime. Amenința că va provoca la duel pe soţii sau pe fraţii fiecărei femei care avea obrăznicia să nu-i respecte nevasta; şi numai prin rugăminţi şi îndemnuri foarte energice din partea ei fu în cele din urmă readus la sentimente paşnice.

— Nu mă poţi introduce în societate cu pistolul, zise ea, glumind. Adu-ţi aminte, dragul meu, că eu n-am fost decât o guvernantă, iar tu, nătărău bătrân şi fără minte, ai” o faimă îngrozitoare din pricina datoriilor, a jocurilor de noroc şi a celorlalte felurite năravuri. O s-avem în curând câţi prieteni ne-o pofti inima, dar până atunci trebuie să fii băiat cuminte, să asculţi de profesoara ta şi să faci ceea ce îţi spune ea. Când am aflat că mătuşă-ta şi-a lăsat aproape toată averea lui Pitt şi nevestei lui, îţi mai aduci aminte cât de tulburat erai? Ai fi povestit-o la tot Parisul dacă nu te-aş fi îndemnat eu să-ţi păstrezi cumpătul... şi unde-ai fi acuma? la închisoarea datornicilor, la Sainte-Pelagie, şi nu la Londra, instalat într-o casă frumoasă şi trăind în îmbelşugare... erai aşa de înverşunat, încât n-a lipsit mult ca să-ţi omori fratele, tu, păcătosule Cain, şi ce scofală ai fi făcut dacă nu-ţi trecea mânia? Nici toată furia din lume nu-ţi va aduce înapoi banii mătuşii tale; şi ar fi mult mai bine

dacă ne-am împrieteni cu familia fratelui tău decât dacă ne-am duşmăni, aşa cum fac caraghioşii aceia ai lui Bute. Iar după ce are să moară tatăl tău, Queen’s Crawley are să devină o reşedinţă de iarnă cât se poate de plăcută pentru noi amândoi. Şi dacă o să ajungem la sapă de lemn, tu te poţi ocupa cu împărţitul fripturii la masă şi cu supravegheatul grajdurilor „iar eu pot ţine loc de guvernantă copiilor l*ady-ei* Jane. S-ajungem la sapă de lemn! Fleacuri! Am să-ţi găsesc eu un post ca lumea înainte de a ajunge acolo! S-ar putea ca Pitt şi băieţelul lui să moară, şi Atunci o să fim *sir* Rawdon şi doamna sa. Cât timp trăim, trebuie să sperăm, dragul meu; şi eu am totuşi de gând să fac din tine un om. Cine a vândut caii în locul tău? Cine a plătit datoriile în locul tău?

Rawdon era silit să recunoască faptul că trăsese multe foloase de pe urma soţiei sale şi hotărî să se lase şi în viitor pe seama ei.

Într-adevăr, când domnişoara Crawley părăsi lumea aceasta, iar Pitt rămase în cele din urmă cu banii aceia pentru care toate rubedeniile se luptaseră cu atâta înverşunare, Bute Crawley, care află că nu-i fuseseră lăsate decât cinci mii de lire în loc de douăzeci, cât nădăjduise, se înfurie în aşa hal din pricina acestei dezamăgiri, încât îşi împroşca nepotul cu o sălbatică avalanşă de ocări; şi, întrucât neînţelegerile dintre ei se adânceau, sfârşiră printr-o desăvârşită rupere a relaţiilor. Pe de altă parte, purtarea lui Rawdon Crawley, care nu căpătă decât o sută de lire, fu de aşa natură, încât îşi umplu fratele de uimire şi-o încântă pe cumnata sa, care era înclinată să privească cu ochi buni pe toţi membrii familiei soţului ei. Rawdon scrise de la Paris fratelui său o scrisoare plină de sinceritate, de nobleţe şi de bună dispoziţie. El ştia prea bine, spunea, că prin căsătoria lui pierduse bunăvoinţa mătuşii sale; şi cu toate că nu-şi

ascundea amărăciunea pentru faptul că ea fusese aşa de neîndurătoare faţă de el, era totuşi fericit că banii rămăseseră ramurii lor şi-şi felicita din toată inima fratele pentru norocul său. Trimitea respectuoasele lui omagii cumnatei sale şi nădăjduia c-avea s-o privească cu toată îngăduinţa pe Rebecca; şi scrisoarea se termina printr-un postscriptum scris pentru Pitt chiar de mâna acestei doamne. Ea îl ruga să primească şi felicitările ei alături de cele ale soţului. Căci are să-şi aducă întotdeauna aminte de bunăvoinţa lui Pitt Crawley faţă de ea pe vremea când era o biată orfană fără de prieteni, guvernanta surioarelor lui, cărora le dorea tot binele. Îi ura multă fericire în viaţa lui conjugală şi, cerându-i voie să trimită complimente *lui lady* Jane (despre a cărei bunătate îi vorbise toată lumea), nădăjduia să i se îngăduie într-o bună zi să-şi prezinte băieţelul unchiului şi mătuşii sale, rugându-i să-i acorde toată bunăvoinţa şi ocrotirea lor.

Pitt Crawley citi cu multă plăcere misiva respectivă, cu mult mai multă plăcere decât citise domnişoara Crawley unele din trecutele compoziţii ale Rebeccăi în caligrafia lui Rawdon; câtdespre *lady* Jane, ea era atât de fermecată de scrisoarea aceasta, încât se aştepta ca soţul ei să-şi împartă numaidecât moştenirea rămasă de la mătuşa sa în două părţi egale şi să trimită una din jumătăţi fratelui lui la Paris.

Spre uimirea înaltei doamne, însă, Pitt refuză să-şi înzestreze fratele cu un cec de treizeci de mii de lire. Dar el îi întindea cu multă generozitate lui Rawdon mâna sa, ori de câte ori acesta ar veni în Anglia şi ar dori să i-o strângă; şi mulţumindu-i doamnei Crawley pentru consideraţia arătată, atât lui, cât şi *lady-ei J*ane, el îşi exprimă graţios dorinţa de a găsi un prilej pentru a-i fi de folos băieţelului ei.

În felul acesta se ajunse aproape la o împăcare între cei

doi fraţi. Când Rebecca se întoarse la Londra, Pitt şi soţia lui nu erau în oraş. Ea trecu de mai multe ori cu trăsura pe lângă vechea poartă din Park Lane, să vadă dacă nu luaseră încă în stăpânire casa domnişoarei Crawley. Dar noii proprietari nu-şi făcuseră încă apariţia; numai prin Raggles izbuti ea să afle care le erau mişcările – cum că servitorii domnişoarei Crawley fuseseră concediaţi cu gratificaţii onorabile şi că domnul Pitt venise numai o singură dată la Londra, când zăbovise doar câteva zile în locuinţa din Park Lane, trecându-şi toată vremea în discuţii cu avocaţii, după care vându unui librar din Bond Street toate romanele franţuzeşti ale domnişoarei Crawley. Becky avea motivele ei care o făceau să aştepte cu nerăbdare ivirea noii sale rubedenii. „Când are să vină *lady* Jane, se gândea ea, are să-mi ţină loc de naşă în societatea londoneză; cât despre femei, să le ia naiba! femeile or să mă caute şi ele când or să afle că bărbaţii vor să mă vadă”.

Pentru o doamnă în situaţia ei, un articol la fel de necesar ca şi cupeul şi ca şi buchetul e doamna de companie. Am admirat întotdeauna chipul în care făpturile acestea gingaşe şi care nu pot trăi fără simpatie îşi închiriază dintre semenele lor o prietenă cât mai slută cu putinţă şi nu se mai despart de ea aproape niciodată. Contemplarea acestei inevitabile femei, în rochia ei ştearsă, aşezată în spatele scumpei ei prietene în loja de la Operă, sau ocupând locul din fundul trăsurii, reprezintă întotdeauna pentru mine un spectacol salubru, şi cu un adânc substrat etic, un *memento* tot atât de voios ca şi capul acela de mort care figura la ospeţele egiptenilor *bon vivants*[99], un straniu şi sardonic memorial al Bâlciului deşertăciunilor. Cum, nici chiar stricata, neruşinata, preafrumoasa doamnă Firebrace, femeia aceea fără

[99] *Bon vivant* – chefliu (fr.).

conştiinţă şi fără inimă, al cărei părinte a murit de ruşinea ei; nici chiar glumeaţa şi îndrăzneaţa doamnă Mantrap, care putea sări cu calul său orice obstacol „pe care era în stare să-l treacă vreun bărbat din Anglia, şi care îşi mâna singură, surii ei în Pask, în Timp ce mamă-sa ţine o dugheană de precupeaţă în Bath, nici chiar femeile acelea pline de îndrăzneală, despre care cu greu şi-ar putea cineva închipui că n-ar fi în stare să înfrunte orice, nu aveau cutezanţa să ţină piept lumiifără o prietenie femeiască? Făpturi duioase! Trebuie să aibă ceva de care să se agaţe! Şi cu greu le vei vedea în vreun loc public fără să aibă alături o prietenă jerpelită „îmbrăcată într-o rochie de mătase mohorâtă, stând undeva, în umbră, în spatele lor.

— Rawdon, zise Becky, foarte târziu, într-o noapte, în timp ce un grup de *gentleman* făceau roată în faţa focului vesel din salonul ei (căci bărbaţii veneau să-şi încheie noaptea în casa lor, unde găseau îngheţată şi cafeaua cea mai bună din Londra), am nevoie de un câine ciobănesc!

— De ce? întrebă Rawdon, ridicându-şi privirea de pe masa de *ecarte.*

— De un câine ciobănesc? se miră tânărul lord Southdown. Ce fantezie, scumpă doamnă Crawley! De ce nu un dog danez? Ştiu unul mare cât o girafă, pe legea mea! Aproape că ţi-ar putea trage şi cupeul. Sau un ogar persan, ce zici? Îţi ţin unul la dispoziţie dacă doreşti; sau un mops mititel, care ar putea intra în una din tabacherele lordului Steyne? Cunosc la Bayswater un om care are unul de nasul căruia puteai... anunţ regele şi joc mai departe... puteai să-ţi agăţi pălăria!

— Eu iau levata, zise Rawdon grav.

De obicei el era atent la joc şi nu se amesteca prea mult în conversaţie, în afară de cazul când era vorba de cai şi de pariuri.

— Ce ai de gând să faci cu un câine ciobănesc? continuă glumeţul şi micul Southdown.

— Vorbesc la figurat, spuse Becky râzând şi uitându-se la lordul Steyne...

— Ce dracu’ vrei să spui cu asta? întrebă lordul

Un câine care să mă apere de lupi, continuă Rebecca! O doamnă de companie.

— Scumpă oiţă nevinovată, sigur că ai nevoie de unul, spuse marchizul; falca i se repezi înainte şi el începu să rânjească într-un chip înspăimântător, uitându-se dintr-o parte cu ochii lui mici la Rebecca.

Măritul lord of Steyne stătea în faţa căminului sorbindu-şi cafeaua. Focul trosnea, şi flăcările lui aruncau o lumină veselă. Pe marmura de pe cămin erau vreo douăzeci de lumânări care scânteiau în tot felul de sfeşnice de aur, de bronz şi de porţelan. Ele iluminau de minune chipul Rebeccăi, aşa cum stătea ea pe o sofa acoperită de-o stofă ţesută cu flori în culori vii. Purta o rochie roză şi arăta tot atât de proaspătă ca şi un trandafir; ispititoarele ei braţe albe, ca şi umerii, îi erau acoperite numai pe jumătate cu o eşarfă uşoară ca un abur, care le scotea şi mai mult în relief strălucirea; părul, numai inele, îi flutura în jurul gâtului; iar unul din picioruşele ei răsărea din faldurii spumoşi ai mătăsii; cel Mai nostim picioruş în cel mai nostim pantofior, strâns în cel mai fin ciorap de mătase din lume.

Lumânările îşi tremurau lumina şi pe lucitoarea chelie a lordului Steyne, al cărui cap era de jur-împrejur împodobit cu franjurile părului lui roşu. Avea sprâncenele dese şi stufoase, ochii mici, scânteietori şi injectaţi, înconjuraţi de zbârcituri fără număr. Falca îi atârna în jos, iar când râdea, doi colţi albi se repezeau pe dată înainte, lucind sinistru în mijlocul gurii lui rânjite. Luase masa cu o seamă de alteţe

regale şi mai purta încă Ordinul Jartierei[100] şi cordonul. Excelenţa-sa lordul era un om mic de stat, lat în spete şi crăcănat, dar mândru de fineţea gambei şi a gleznei sale, şi-şi mângâia toată vremea genunchiul cu Jartiera.

— Aşadar, ciobanul nu-i de ajuns, zise el, să-şi apere oiţa?

— Ciobanul e prea pasionat de jocul de cărţi şi de cluburile lui, răspunse Becky râzând.

— Ei, drace! nu-i decât un Corydon desfrânat, spuse excelenţa-sa, şi se întinde mai mult decât îi e plapuma!

— Iau trei ale dumitale pentru două, rosti în clipa aceea Rawdon, la masa de joc.

Ia priviţi-l pe Melibeus[101], râse batjocoritor nobilul marchiz, e şi el în plină îndeletnicire pastorală: tunde un Southdown. Ce oaie neprihănită, nu? Drace, şi-o lână ca zăpada!

Ochii Rebeccăi aruncară o căutătură plină de voioşie şi dispreţ.

— Excelenţă, zise ea, nu uita că dumneata eşti cavaler al Ordinului Lânei de Aur![102]

Într-adevăr, el purta în jurul gâtului colanul ordinului, un dar. Al principilor spanioli proaspăt reîntorşi din surghiun”.

În tinereţea lui, lordul Steyne fusese faimos prin cutezanţa şi Succesele lui la joc. El şi marele Fox nu se mişcaseră de la masa verde două zile şi două nopţi

---

[100] Cea mai înaltă distincţie engleză, instituită de Eduard al III-lea în anul 1348, în cinstea contesei de Salisbury.

[101] Păstori idilici, personaje din *Bucolicele* lui Virgiliu.

[102] Distincţie instituită în 1429 de către Filip cel Bun, ducele Burgundiei, în cinstea căsătoriei sale cu Isabella de Portugalia, şi acordată marilor gentilomi, cu scopul de a contribui la extinderea religiei catolice. În 1477 Ordinul Lânei de Aur a fost preluat de Habsburgii austrieci şi apoi de Bourbonii spanioli.

încheiate. Câştigase parale de la cele mai auguste personaje ale regatului; se spune că-şi „cucerise” şi titlul de marchiz tot la joc, dar nu-i plăceau aluziile la aceste *fredaihes*[103] ale trecutului. Rebecca văzu cum încruntarea coboară în jurul sprâncenelor lui posomorâte.

Se ridică de pe sofaua ei şi se duse de-i luă din mână ceaşca de cafea cu o uşoară reverenţă.

— Da, zise ea, îmi trebuie un câine de pază. Dar la dumneata n-are să latre!

Şi trecând în celălalt salon, se aşeză la pian şi începu să cânte din gură mici melodii franţuzeşti cu o voce atât de fermecătoare şi de pătrunzătoare, încât excelenţa-sa, îmbunat, o urmă repede de tot în încăperea respectivă, unde îl puteai vedea dând din cap şi aplecându-se asupra ei în ritmul muzicii.

În timpul acesta, Rawdon şi prietenul lui jucară *ecarte* până se săturară. Colonelul câştigă; dar oricât ar fi câştigat el de mult şi de des, serile acestea, care se repetau de mai multe ori pe săptămână – soţia lui conducând toată conversaţia şi având parte de toată admiraţia, iar el stând tăcut, în afara grupului, fără să priceapă o iotă din glumele, aluziile şi limbajul mistic al celor ce participau la discuţie – trebuie să fi fost destul de plicticoase pentru fostul cavalerist.

„Ce mai face soţul doamnei Crawley?” obişnuia să-i spună în chip de bună ziua lordul Steyne când se întâlneau; căci, într-adevăr, aceasta îi era acuma profesia. Nu mai era colonelul Crawley. Era soţul doamnei Crawley.

Dacă despre micul Rawdon nu s-a spus încă nimic în tot răstimpul acesta, este pentru că el se afla ascuns sus, undeva într-o mansardă, sau furişat jos în bucătărie, ca să stea şi el în tovărăşia cuiva; Mamă-sa îşi aducea rareori aminte de el. Băiatul îşi petrecea zilele cu guvernanta lui

---

[103] Nebunii (fr.).

franţuzoaică cât timp aceasta rămase în familia doamnei Crawley, iar când franţuzoaica plecă, micuţul urlă atâta în singurătatea nopţii, încât unei cameriste i se făcu milă de el şi-l luă din camera lui pustie în patul ei din camera vecină cu mansarda şi îl împăcă.

Rebecca, lordul Steyne şi încă unul sau doi invitaţi erau în salon şi-şi beau ceaiul, căci abia se întorseseră de la Operă, când ţipătul copilului străbătu de sus până la ei.

— Îngeraşul meu, care plânge după doică, zise ea.

Dar nici prin cap nu-i trecu să se mişte din loc şi să se ducă să vadă ce-i cu copilul.

— Nu-ţi tulbura buna dispoziţie ducându-te la el! îi spuse batjocoritor lordul Steyne.

— Nu-i nimic, răspunse cealaltă, îmbujorându-se puţintel la faţă, are să urle până o să adoarmă.

Şi începură să vorbească despre spectacolul pe care tocmai îl văzuseră.

Rawdon se strecură cu toate acestea afară, să vadă ce s-a întâmplat cu fiul şi moştenitorul lui; şi se întoarse în salon numai după ce află că vrednica Dolly se ocupa de copil. Cabinetul de toaletă al colonelului se găsea tot în partea de sus a casei, şi acolo obişnuia el să-şi vadă copilul în ascuns. Acolo se întâlneau ei în fiecare dimineaţă, în timp ce colonelul se bărbierea; Rawdon cel mic stătea pe-o ladă lângă taică-său şi urmărea operaţia mai sus pomenită cu o nepotolită plăcere. El şi tatăl lui erau buni prieteni. Colonelul îi aducea de la masă tot soiul de dulciuri pe care i le punea într-o anumită cutie de epoleţi, unde copilul se ducea să le caute, şi izbucnea în râs de fericire când descoperea comoara; râdea, dar nu prea tare: căci mama era jos şi dormea, şi nu trebuia s-o trezească. Ea nu se ducea la culcare decât foarte târziu, aşa că rareori se scula înainte de prânz.

Rawdon cumpăra copilului nenumărate cărţi cu poze şi îi

umplea camera cu jucării. Pereţii încăperii erau acoperiţi de ilustraţii lipite chiar de mâna lui şi plătite de el cu bani peşin. Când nu era nevoit s-o însoţească în parc pe doamna Rawdon, el urca aici şi stătea ceasuri întregi cu băiatul care-i călărea pe piept şi-l trăgea de mustăţile lui mari ca şi cum ar fi fost nişte hăţuri; îşi trecea toată vremea ţopăind neobosit laolaltă cu copilul. Camera aceasta era o încăpere scundă şi, o dată, pe când micuţul nu împlinise încă 5 ani, tatăl lui, care îl arunca nebuneşte în sus, îl izbi pe bietul Rawdon atât de violent cu capul de tavan încât îl scăpă aproape din mâini, atât de mult îl îngrozise nenorocirea asta.

Rawdon cel mititel îşi schimonosi mutrişoara pregătindu-se să scoată un urlet înfiorător – lovitura fusese aşa de puternică încât îi era îngăduită această răsplată – dar tocmai când să-şi dea drumul, tatăl, interveni: „Pentru Dumnezeu, Rawdy, n-o scula pe mămica!” strigă el. Iar copilul, privindu-şi părintele jalnic de tot, îşi muşcă buzele, îşi strânse pumnişorii şi nu scoase niciun geamăt.

Rawdon povesti întâmplarea la club, la popotă şi în tot oraşul: „Pe cuvânt de onoare, domnule, explica el tuturor, straşnic flăcău mai am! I-am scos aproape capul prin tavan, pe cuvântul meu, şi n-a spus nici pâs, de teamă să n-o supere pe maică-sa!”

Uneori – o dată sau de două ori pe săptămână – doamna inspecta şi partea de sus a casei, în care trăia copilul. Ea apărea, asemenea unei figuri desprinse din *Magasin de Modes,* zâmbind cu blândeţe şi purtând cele mai frumoase rochii, mănuşi şi ghete din lume. Pe ea străluceau minunate eşarfe, dantele şi felurite giuvaericale. Avea întotdeauna câte-o pălărie nouă; iar florile înfloreau veşnic pe borurile ei; sau minunate pene de struţ, unduind, moi şi albe ca şi cameliile. Înclina de două sau trei ori capul către băieţel cu un aer protector, iar el îşi ridica ochii spre ea de

la prânzul lui sau de la pozele cu soldaţi pe care le mâzgălea. Şi când ea părăsea încăperea, un miros de trandafiri, sau cine ştie ce alt parfum magic, stăruia încă multă vreme în camera copilului. În ochii băieţaşului ea trecea drept o făptură de basm, mult mai presus de tatăl lui, mai presus de lumea întreagă; o făptură care trebuia adorată şi admirată de la distanţă. Iar când ieşea cu doamna respectivă în trăsură, era cuprins de-un fel de spaimă religioasă: stătea pe scăunelul din spate şi nu îndrăznea să scoată nicio vorbă şi se uita plin de mirare la prinţesa frumos îmbrăcată din faţa lui. *Gentleman* călărind pe nişte cai minunaţi, care se ridicau în două picioare, veneau lângă trăsura lor, surâdeau şi stăteau de vorbă cu ea. Cum îi mai învăluiau razele ochilor ei pe fiecăre! Mâna ei tresărea şi făcea câte-un semn fiecăruia când se îndepărtau. Când ieşeau împreună, băieţaşul era îmbrăcat cu hăinuţa lui cea nouă şi roşie. Dar pentru acasă se dovedea destul de bună şi haina cea veche de olandă. Uneori, când Rebecca era plecată, iar Dolly, camerista, îi făcea patul, intra şi băieţaşul în camera mamei sale. Pentru el, această încăpere semăna cu locuinţa unei zâne – o cameră tainică, plină de minunăţii şi de încântare. Acolo, în dulap, atârnau toate rochiile acelea nemaivăzute ale ei – trandafirii şi albastre şi în multe alte culori. Acolo se afla caseta de bijuterii cu încuietoare de argint, şi minunata mână de bronz de pe masa de toaletă, scânteind toată de mulţimea inelelor. Acolo era oglinda cea mare, miracolul acela de artă, în care îşi putea vedea mutrişoara lui uimită, cât şi chipul cameristei (pocit, într-un fel foarte ciudat, ca şi cum s-ar fi aflat, undeva, sus pe tavan) umflând şi bătând pernele de pe pat. Oh, sărman băieţaş părăsit! Cuvântul „mamă” ţine locul lui Dumnezeu pe buzele şi în inima copilaşilor; dar acest copil adora o piatră!

Rawdon Crawley, oricât de pungaş ar fi fost el, avea totuşi o inimă plină de duioşie şi-şi putea dărui iubirea şi unui copil şi unei femei. Avea pentru fiul său o mare şi tainică afecţiune, care nu-i scăpă Rebeccăi, deşi nu-i vorbea niciodată lui Rawdon despre acest lucru. Asta n-o supăra de loc: căci şi ea era bună din fire. Dar îl dispreţuia şi mai mult din pricina asta. El se simţea oarecum ruşinat de slăbiciunea lui paternă şi şi-o ascundea faţă de nevastă-sa, dându-şi frâu liber simţămintelor numai când era singur cu băiatul.

Se deprinsese să meargă cu el dimineţile la plimbare şi se duceau împreună la grajduri sau în parc. Lordul Southdown, cel mărunţel, un om grozav de bun, care şi-ar fi dat şi cămaşa de pe el şi a cărui principală ocupaţie în viaţă consta în faptul de-a cumpăra tot soiul de nimicuri pentru a le putea dărui apoi altora, îi cumpără puştiului un ponei, nu cu mult mai mare decât un şobolan, cum spunea donatorul, şi pe pigmeul acesta micuţ şi negru de Shetland îi plăcea tatălui tânărului Rawdon să-şi suie băiatul şi să se plimbe apoi alături de el prin parc. Îi plăcea să-şi revadă vechile lui cazărmi de la Knightsbridge şi pe vechii lui camarazi din gardă. Începu să se gândească la vremea burlăciiei lui cu un sentiment care aducea a părere de rău. Vechii soldaţi erau bucuroşi să se întâlnească cu fostul lor ofiţer şi să-l răsfeţe pe micuţul colonel. Colonelul Crawley găsea că e cât se poate de plăcut să ia masa la popotă împreună cu confraţii lui, ofiţeri. „Ei fir-ar să fie, eu nu sunt destul de deştept pentru ea, ştiu bine asta. Şi nu-mi va simţi lipsa”, obişnuia el să spună; şi avea dreptate, nevasta lui nu-i simţea lipsa.

Rebecca îşi iubea bărbatul. Era întotdeauna bine dispusă şi îndatoritoare cu el. Nici nu-i arăta prea des dispreţul ce i-l nutrea; poate că-i plăcea mai cu seamă fiindcă era nătâng. Era servitorul ei cel mai mare în grad şi *maître*

d'hotel[104]. Rawdon îi făcea toate comisioanele; îi executa ordinele fără să crâcnească; o însoţea la plimbare fără să murmure; o conducea în loja ei de la Operă; în timpul reprezentaţiei îşi destindea nervii la club şi se înapoia, foarte punctual, s-o ia la timpul cuvenit. I-ar fi plăcut ca Rebecca să fie puţin mai duioasă cu băiatul, dar se împăca chiar şi cu asta. „Ei drăcie, ea e aşa de deşteaptă, îşi spunea el, iar eu nu mă pricep de loc la literatură şi la de-alde astea! Căci, după cum am mai spus, nu se cere cine ştie ce deşteptăciune ca să poţi câştiga la cărţi sau la biliard, iar Rawdon n-avea nicio pretenţie că s-ar pricepe şi la altele.

Când, în cele din urmă, doamna de companie apăru, îndatoririle lui domestice se uşurară în mod simţitor. Soţia lui îl îndemna să ia masa în oraş: îl scuti şi de corvoada mersului la Operă.

„Nu sta să amorţeşti acasă în seara asta, dragul meu, spunea ea, am câţiva invitaţi care-or să te plictisească de moarte. Nu i-aş fi chemat, dar tu ştii bine că e spre folosul tău, şi acum, că am un câineciobănesc alături, nu trebuie să-mi fie frică să rămân singură!"

„Un câine ciobănesc – o doamnă de companie! Becky Sharp cu o doamnă de companie! Straşnică glumă, n-am ce zice!" îşi spunea doamna Crawley în sinea ei. Gândul acesta îi stimula grozav de mult simţul umorului.

Într-o duminică dimineaţă, pe când Rawdon Crawley, băieţelul lui şi poneiul îşi făceau obişnuita lor plimbare prin parc, trecură pe lângă o veche cunoştinţă a colonelului de pe când era la regiment: caporalul Clink; acesta stătea de vorbă cu un prieten: un domn bătrân care ţinea în braţe un băiat cam de vârsta micului Rawdon. Copilul pusese mâna pe decoraţia caporalului câştigată la Waterloo şi se uita la ea cu încântare.

---

[104] Şeful personalului (fr.).

— Bună dimineaţa, înălţimea-voastră, zise Clink, răspunzând la: „Ce faci, Clink?” al colonelului.

Domnişorul acesta e cam de vârsta micului colonel, domnule, continuă caporalul.

— Tatăl lui a fost şi el la Waterloo, adăugă bătrânul domn care ducea băiatul. Nu-i aşa, Georgy?

— Da, răspunse Georgy.

El şi puştiul de pe ponei se uitau cu interes unul la altul, iscodindu-se cu toată gravitatea, aşa cum fac de obicei copiii.

— Într-un regiment de infanterie, zise Clink, cu un aer protector.

— Era căpitan în regimentul al...-lea, rosti domnul cel bătrân umflându-se oarecum în pene. Căpitanul George Osborne, domnule... poate că l-aţi şi cunoscut. Şi-a dat viaţa ca un adevărat erou, luptând împotriva tiranului corsican.

Colonelul Crawley se făcu roşu ca racul.

— L-am cunoscut foarte bine, domnule, spuse el, şi soţia lui, iubita lui soţie, domnule... ce mai face?

— E fiica mea, răspunse domnul cel bătrân, punând băiatul jos şi scoţând cu mare solemnitate o carte de vizită pe care i-o întinse colonelului.

Pe ea stătea scris: „Domnul Sedley, singurul reprezentant al Companiei diamantului negru şi cărbunelui fără cenuşă, cheiul Bunker, Thames Street şi Ana-Maria Coţtages, Fulham Road West”.

Micul Georgy veni mai aproape şi începu să mângâie poneiul de Shetland.

— Vrei să călăreşti şi tu? îl întrebă Rawdon cel mic din şa.

— Da, spuse Georgy.

Colonelul, care se uitase la copil cu oarecare interes, îl ridică în braţe şi-l puse pe ponei „în spatele lui Rawdon cel

mic.

— Ţine-te de el, Georgy, îl îndemna el, şi apucă-l pe băieţelul meu de după mijloc... Îl cheamă Rawdon.

Şi amândoi copiii începură să râdă.

— Cu greu aţi fi putut găsi pereche mai drăgălaşă, cred, în ziua asta de vară, zise bunul caporal.

Şi colonelul, caporalul şi bătrânul domn Sedley, cu umbrela lui, porniră alături de cei doi copii.

CAPITOLUL XXXVIII

O FAMILIE FOARTE STRÂMTORATĂ

Să presupunem că micul George Osborne a mers călare din Knightsbridge spre Fulham, în care suburbie ne vom opri şi noi ca să aflăm câte ceva despre o seamă de prieteni pe care i-am lăsat acolo. Cum se simte Amelia după vijelia de la Waterloo? E încă în viaţă? O duce bine? Ce s-a întâmplat cu maiorul Dobbin, a cărui cabrioletă dădea mereu târcoale casei ei? Se mai ştie oare ceva despre perceptorul din Boggley Wollah? Noutăţile, privindu-l pe-acesta din urmă, sunt, pe scurt, următoarele:

Onorabilul şi rotofeiul nostru prieten Joseph Sedley se reîntoarse în India nu mult timp după ce-şi luase tălpăşiţa din Bruxelles. Poate că i se terminase concediul, poate că se temea să nu întâlnească vreun martor al fugii lui de la Waterloo. Oricare ar fi fost pricina, adevărul este că el se înapoie la îndatoririle lui din Bengal îndată după ce Napoleon îşi luă reşedinţa de la Sfânta Elena, loc în care Jos avu de altfel prilejul să-l vadă pe fostul împărat. Dacă l-ai fi auzit pe domnul Sedley vorbind pe bordul vasului, ţi-ai fi închipuit că nu era nicidecum prima dată când se

întâlnise cu Corsicanul, şi că civilul nostru îl luase de barbă pe generalul francez la muntele Saint-Jean.

Cunoştea sumedenie de amănunte despre faimoasele bătălii; ştia poziţia fiecărui regiment şi pierderile pe care le suferise fiecare. Nu nega că şi-ar fi avut meritele lui în câştigarea victoriilor respective, că fusese cu armata şi că dusese comunicări oficiale ducelui de Wellington. Şi povestea tot ce făcuse şi tot ce spusese ducele, clipă de clipă, în ziua bătăliei de la Waterloo, cu o cunoaştere atât de amănunţită a gând urilor şi a faptelor excelenţei sale, încât era cât se poate de limpede că în ziua aceea trebuie să fi stat tot timpul în preajma învingătorului, deşi, fiind noncombatant, numele său nu, era menţionat în documentele oficiale care priveau bătălia respectivă. Poate că până în cele din urmă ajunsese el însuşisă creadă că avusese un rol important în armată; adevărul este că pentru o bună bucată de timp făcu o impresie nemaipomenită la Calcutta, şi până la sfârşitul şederii lui în Bengal nu i se mai spunea decât Waterloo-Sedley.

Poliţele pe care le dăduse Jos pentru obţinerea cailor acelora nenorociţi fură plătite fără niciun fel de discuţie de el şi de agenţii lui până la ultima para. Nimeni nu l-a auzit vreodată făcând o aluzie oarecare la târgul acela şi nimeni n-a putut şti în mod sigur ce s-a întâmplat cu caii, sau cum s-a descotorosit de ei şi de Isidor, servitorul belgian, care a vândut un cal sur, foarte asemănător cu acela pe care îl călărise Jos, la Valenciennes, către toamna anului 1815.

Agenţii lui Jos din Londra primiseră instrucţii să plătească o sută douăzeci de lire anual părinţilor lui, care locuiau la Fulham, ceea ce constituia venitul de căpetenie al bătrânei perechi; căci afacerile pe care le făcuse după faliment domnul Sedley nu restabiliră câtuşi de puţin precara situaţie financiară a bătrânului *gentleman*. El încercă să facă negoţ cu vinuri, cu cărbuni, prelua

agentura unei colecturi de loterie etc., etc. Trimitea prietenilor săi prospecte ori de câte ori începea un nou comerţ, îşi comanda o nouă placă de bronz de pus pe poartă şi vorbea mereu în termeni cât mai pompoşi de felul în care-şi va reface situaţia. Dar norocul nu se mai întoarce niciodată lângă omul bătrân, slab şi doborât. Prietenii îl părăseau unul câte unul, plictisindu-se să tot cumpere de la el cărbuni scumpi şi vin prost; şi în toată lumea numai soţia lui era cea care îşi închipuia, când el pleca dimineaţa în City cu paşi şovăitori, că mai învârte totuşi ceva afaceri pe acolo. Pe înserate, el se furişa încetişor înapoi spre casă; iar seara obişnuia să se ducă la un mic club dintr-o tavernă, unde punea la cale finanţele naţiei. Era straşnic lucru să-l auzi vorbind de milioane, de cursul devizelor, de sconturi şi de ce făceau Rothschild[105] şi fraţii Baring[106]. El vorbea despre sume atât de imense, încât *gentleman-ii* de la club (spiţerul, antreprenorul de pompe funebre, dulgherul, care era şi antreprenor de case, dascălul parohiei, căruia i se permitea să vină acolo în ascuns, şi domnul Clapp, vechea noastră cunoştinţă) se uitau cu mult respect la bătrânul *gentleman.*

„Am fost şi eu odată cineva, domnule, nu uita el să spună oricui „vizita încăperea". Fiul meu, domnule, este în momentul de faţă cel mai de seamă dregător din Rangoon, în prezidenţia Bengalului[107] şi primeşte patru mii de rupii

---

[105] Familie de magnaţi financiari, originară din Germania şi care în secolul al XÏX-lea s-a extins în Austria, Anglia, Franţa. Capitalul financiar al acestei familii este legat de marile grupuri financiare din S.U.A.

[106] Una din cele mai mari case bancare din Anglia, întemeiată în 1763 de Francois Baring.

[107] Provincie din fostele Indii engleze, cuprinsă între Munţii Himalaia şi Golful Bengal.

per mensem[108]*.* Fiica mea ar putea fi nevastă de colonel dacă ar vrea. Iar eu aş putea trage o cambie asupra fiului meu, primul dregător, domnule, de două mii de lire chiar mâine, şi Alexander mi-ar înnumăra numaidecât părăluţele. Dar familia Sedley a fost întotdeauna plină de demnitate”.

Dumneata şi cu mine, iubitul meu cititor, putem ajunge şi noi într-o bună zi în atare situaţie; căci n-au ajuns oare aici şi mulţi alţii dintre prietenii noştri? Norocul ne poate apune, puterile ne pot părăsi; locul nostru pe scenă poate fi luat de măscărici mai iscusiţi şi mai tineri, roata vieţii se rostogoleşte înainte şi ne lasă sfărâmaţi şi împotmoliţi ca nişte epave. Atunci oamenii vor trece drumul când te vor întâlni, sau, mai rău încă, îţi vor întinde două degete şi vor lua faţă de tine un aer protector şi plin de milă şi poţi fi sigur că de îndată ce vă veţi despărţi, prietenul tău va începe cam, în felul următor: „Nenorocitul, ce imprudenţe a comis şi la ce ocazii a dat cu piciorul băiatul ăsta!” Eh, eh, o trăsură şi trei mii de lire pe an nu-i culmea fericirii omeneşti şi nici răsplata judecăţii de apoi. Dacă şarlatanii şi palavragiii reuşesc tot atât de des de câte ori sunt luaţi la goană, dacă prostănacii au noroc, iar pungaşii ajung să facă averi, şi viceversa, având acelaşi nenoroc sau noroc ca cei mai pricepuţi şi mai cinstiţi dintre noi, eu zic, frăţioare, că nu trebuie să preţuim prea mult darurile şi plăcerile Bâlciului deşertăciunilor, căci, după cum se pare... dar să nu ieşim din domeniul istorisirii noastre.

Dacă doamna Sedley ar fi fost o femeie energică, ar fi avut prilejul să dea dovadă de asta după ruina financiară a soţului ei şi, închiriind o casă încăpătoare, ar fi putut deschide o pensiune. Iar falitul Sedley ar fi jucat bine rolul soţului stăpânei; al domnului şi al stăpânului titular; al supraveghetorului şi al majordomului casei, al prea

[108] Lunar (lat.).

supusului prinţ consort. Am văzut oameni cu multă judecată şi bună-creştere, plini de speranţe şi de energie altă dată, găzduind în tinereţea lor fel de fel de boiernaşi şi crescând câini de vânătoare, împărţind cu smerenie jigourile de berbec pentru o seamă de cumetre pizmăreţe şi bătrâne şi prefăcându-se că prezidează mesele lor mohorâte, dar doamna Sedley, spunem, nu avea destulă pricepere să se apuce şi ea de ceva, ca, de pildă, să anunţe că „o familie veselă şi melomană primeşte în pensiune câteva persoane distinse”, după cum se poate citi în ziarul *Times*. Ea se mulţumea să rămână pe ţărmul pe care-o aruncase soarta, şi vă puteţi da bine seama că viaţa acestei bătrâne perechi era ca şi încheiată.

Dar nu cred că erau nefericiţi. Poate că erau puţin mai mândri acuma în sărăcia lor decât pe vremea belşugului. Doamna Sedley rămânea în ochii proprietăresei ei, doamna Clapp, aceeaşi persoană sus-pusă când cobora şi petrecea ceasuri întregi în subsolul acesteia sau în bucătăria ei împodobită cu de toate. Bonetele şi panglicile slujnicei irlandeze, Betty Flanagan, obrăznicia ei, trândăvia, felul ei nesocotit de-a risipi lumânările la bucătărie şi de-a da iama prin ceai şi zahăr şi alte lucruri asemănătoare o ocupau şi o distrau pe bătrâna doamnă aproape tot aşa de mult ca şi întâmplările din vechiul ei menaj, când îl avea pe Sambo şi pe vizitiu, şi un grăjdar, şi un valet, şi o menajeră cu un întreg regiment de servitoare... vechiul ei menaj, despre care buna doamnă pomenea de-o sută de ori pe zi. Căci în afară de Betty Flanagan, doamna Sedley mai avea de supravegheat şi pe celelalte servitoare din cartier. Ştia cât plătea sau cât mai datora din mica lui chirie fiecare chiriaş din fiecare căsuţă. Se ferea din cale ori de câte ori se întâlnea cu doamna Rougemont, actriţa, şi îndoielnica ei familie. Şi înălţa mândră capul când doamna Pestler, nevasta spiţerului,

conducea brişca de care bărbatul ei se folosea pentru a merge la bolnavi. Avea nesfârşite convorbiri cu zarzavagiul în privinţa napilor de câţiva gologani care-i plăceau aşa de mult domnului Sedley şi nu-l slăbea din ochi nici pe lăptar şi nici pe băiatul de la brutărie; şi se ducea în persoană la măcelar, care, fără nicio îndoială, vindea o sută de vaci cu mai puţin tărăboi decât acela care i se făcea pentru bucata aceea de spinare de berbec pe care o cumpăra doamna Sedley; şi număra cartofii de sub porţia de friptură în fiecare duminică, zi în care, îmbrăcată cât putea mai bine, se ducea de două ori la biserică, iar seara citea din predicile lui Blair.

Tot în ziua respectivă, „afacerile" împiedicându-l să-şi acorde asemenea plăcere în celelalte zile din săptămână, marea desfătare a bătrânului Sedley era să-l ia la plimbare pe nepotu-său George în parcurile din împrejurimi sau în Kensington Gardens[109], să se uite la soldaţi sau să dea de mâncare la raţe. Lui George îi plăceau militarii, iar bunicul său îi povestea că tată-său fusese un vestit ostaş, şi îl arătă mai multor sergenţi şi altor grade, toţi cu decoraţii de la Waterloo pe piept, cărora bătrânul bunic le prezentă cu multă pompă copilul ca fiind băiatul căpitanului Osborne din regimentul al...-lea, care a murit acoperit de glorie în glorioasa zi de 18. Se ştia că el se cinstea cu mulţi din aceşti domni subofiţeri cu câte-un pahar de bere neagră şi, într-adevăr, în timpul plimbărilor lor din cele dintâi duminici, era înclinat să-l răsfeţe pe micul Georgy, îndopându-l fără milă cu mere şi cu turtă dulce, spre paguba sănătăţii acestuia, până când Amelia hotărî că nu-l va mai lăsa pe Georgy niciodată cu bunicul, afară numai dacă bătrânul făgăduia în mod solemn, şi pe cuvânt de onoare, să nu-i mai dea copilului prăjituri, zaharicale, sau cine ştie ce alte produse de prin cofetării.

---

[109] Grădini situate în Kensington, cartier aristocratic în centrul Londrei.

Între doamna Sedley şi fiica ei dăinuia o anumită răceală din pricina băiatului şi o tainică gelozie, pentru că într-o seară, pe când Georgy era încă mic de tot, Amelia, care era ocupată cu lucrul ei în salon şi abia băgase de seamă că bătrâna doamnă părăsise încăperea, alergă, ca şi cum ar fi presimţit ceva, în camera copilului, care până în clipa aceea dormise, dar care acum ţipa, şi aici o găsi pe doamna Sedley administrând băieţaşului pe furiş elixirul lui Daffy. Amelia, cea mai blândă şi mai duioasă dintre muritorii de rând, când constată amestecul acesta în autoritatea ei maternă, se înfioră toată şi începu să tremure de mânie. Obrajii ei, de obicei palizi, se îmbujorară pe dată, până se făcură la fel de roşii ca pe vremea când era fetiţă de 12 ani. Smulse copilul din braţele mamei ei şi apoi înhăţă sticla, lăsând-o pe bătrâna doamnă cu gura căscată de uimire, furioasă şi ţinând încă în mână linguriţa cu pricina.

Amelia azvârli sticla în sobă, făcând-o ţăndări.

— N-am chef să-mi văd copilul otrăvit, mamă, strigă, legănându-şi copilul zdravăn cu amândouă mâinile şi uitându-se cu ochi aprinşi la mamă-sa.

— Otrăvit, Amelia?! exclamă bătrâna doamnă. Aşa vorbeşti tu cu mine?

— Georgy n-are să ia nicio doctorie în afară de cea pe care i-o prepară domnul Pestler, care mi-a spus că elixirul ăsta al lui Daffy e otravă curată.

— Bravo, care va să zică, tu crezi că sunt o criminală, răspunse doamna Sedley. În felul ăsta vorbeşti tu cu mama ta! M-am luptat cu tot soiul de nenorociri, şi viaţa m-a dat la fund; am avut trăsură proprie, iar acuma umblu pe jos; dar nu ştiam până în momentul de faţă că sunt o criminală... şi-ţi mulţumesc pentru informaţie.

— Mamă, rosti biata fată, care era gata oricând să izbucnească în plâns, nu trebuie să fii aşa de aspră cu

mine. Eu... eu n-am vrut să... am vrut... n-am vrut să spun c-aveai de gând să-i faci vreun rău micuţului, numai că...

— Oh, nu, draga mea... numai că sunt o criminală, în care caz, făceam mult mai bine să mă fi dus la „Old Bailey”[110]. Cu toate că eu nu te-am otrăvit *pe tine* când erai mică, ci ţi-am dat cea mai bună educaţie şi cei mai costisitori profesori cu putinţă. Da, am alăptat cinci copii şi am înmormântat trei; şi cel pe care l-am iubit mai mult şi l-am îngrijit pe când avea anghină difterică, şi când îi creşteau dinţii, şi când avea pojar şi tuse convulsivă, şi pe care l-am crescut cu profesori străini, fără să mă uit la cheltuială, şi l-am educat în pensionul Minervei – ceea ce mie nu mi s-a întâmplat când eram fată, fiind prea fericită să-mi pot cinsti tatăl şi mama ca să trăiesc mulţi ani pe pământ şi să le fiu de folos, iar nu să stau dusă pe gânduri cât îi ziulica de mare în camera mea şi să fac pe doamna distinsă – spune că sunt o criminală. Ah, doamnă, Osborne! ţi-o doresc din tot sufletul să nu hrăneşti niciodată la sânul dumitale o viperă!

— Mamă, mamă! strigă înfricoşată copila, iar băieţelul din braţele ei scoase o avalanşă frenetică de urlete.

— Da, într-adevăr, o criminală! Ar trebui să cazi în genunchi şi să te rogi lui Dumnezeu să-ţi izbăvească inima. Păcătoasă şi nerecunoscătoare şi să te ierte, aşa cum te iert şi eu! apoi doamna Sedley ieşi din cameră şuierând încă o dată printre dinţi cuvântul otravă, încheindu-şi în felul acesta milostiva ei binecuvântare.

Şi până la sfârşitul vieţii ei, neînţelegerea dintre doamna Sedley şi fiică-sa nu fu niciodată pe deplin lichidată. Cearta aceasta dădea doamnei mai în vârstănenumărate avantaje, pe care ea nu scăpa niciun prilej să le exploateze, cu o iscusinţă şi o perseverenţă specific feminină. De pildă, abia i se mai adresă Ameliei săptămâni

[110] Veche închisoare londoneză.

întregi după aceea, îi înştiinţă pe servitori să nu se mai atingă de copil, căci doamna Osborne s-ar putea supăra din pricina asta. Îi cerea fiicei sale să cerceteze şi să se convingă singură că nu pusese niciun fel de otravă în bucatele pe care i le prepara, în fiecare zi, lui Georgy. Şi când se interesa vreun vecin de sănătatea copilului, îl trimitea s-o întrebe pe doamna Osborne. Căci *ea* nu îndrăznea niciodată s-o întrebe dacă băieţelul era bine sau nu. *Ea* nu voia să se atingă de copil, deşi era nepotul ei şi-i era mai drag decât lumina ochilor, pentru că ea nu era *obişnuită* cu copiii şi-ar fi putut să-l omoare. Şi ori de câte ori domnul Pestler venea să-şi facă vizita de rigoare, ea îl primea pe doctor cu un aer aşa de batjocoritor şi de trufaş, încât acesta se văzu silit să declare că nici chiar *lady* Thistlewood în persoană, pe care avea onoarea s-o îngrijească, nu se uita la el mai de sus ca bătrâna doamnă Sedley, de la care nu lua niciodată niciun fel de onorariu. Şi e foarte cu putinţă ca şi Emmy să fi fost geloasă, dinspre partea ei, căci care mamă nu este geloasă pe cei care vor să aibă grijă de copii în locul ei, sau care aspiră să ocupe primul loc în afecţiunea acestora? Adevărul e că atunci când vedea altcineva de copil, Amelia era neliniştită şi *nu* i-ar fi dat voie doamnei Clapp sau servitoarei să-l îmbrace sau să-l îngrijească, după cum nu le-ar fi lăsat să şteargă de praf miniatura soţului ei, pe care-o agăţase deasupra patului; acelaşi pătuc din care biata fată se dusese direct la bărbatu-su; şi în care se întorsese acuma din nou pentru mulţi şi îndelungaţi ani, liniştiţi, îndureraţi, dar plini de fericire.

În încăperea aceasta era toată viaţa şi bogăţia Ameliei. Aici îşi alinta ea băiatul şi aici îl veghease în timpul nenumăratelor boli ale copilăriei lui, cu aceeaşi statornică intensitate a dragostei de mamă. Celălalt George reînvia oarecum în el, dar cu mult mai bun decât fusese vreodată

în realitate, ca şi cum s-ar fi reîntors din ceruri. În zeci şi zeci de amănunte, în intonaţiile vocii, în priviri şi mişcări, copilul semăna aşa de mult cu taică-său, încât inima văduvei tresărea de emoţie în timp ce-l ţinea strâns la sâniar băieţelul o întreba mereu de ce plânge. Din pricina asemănării cu tatăl său, îi spunea ea, fără niciun fel de sfială. Îi vorbea mereu despre răposatul lui părinte şi îi făcea neprihănitului şi uluitului copil tot soiul de mărturisiri despre dragostea ei pentru George; mult mai multe decât îi făcuse vreodată lui George însuşi, sau oricărei alte prietene din tinereţe. Cu părinţii nu discuta niciodată despre lucrurile acestea, căci nu găsea de cuviinţă să-şi deschidă inima faţă de ei. Aşa cum era şi firesc, micul Georgy nu era în stare să o înţeleagă mai bine decât cei doi bătrâni; dar Amelia îşi revărsa fără niciun fel de stavilă tainele inimii ei în urechile copilului, şi numai într-ale l'ui. Însăşi bucuria acestei femei era un soi de durere, sau în orice caz o bucurie atât de gingaşă, încât nu se putea manifesta decât prin lacrimi. Era o fiinţă atât de sensibilă şi atât de sfioasă, încât poate că nici nu trebuie să se pomenească în vreo carte despre asemenea fire. Mie mi-a spus doctorul Pestler (medic de doamne, foarte căutat în momentul de faţă, posedând o somptuoasă trăsură de culoare verde-închis, perspectiva unei grabnice investiri cu titlul de cavaler şi o casă în Manchester Square) că la înţărcarea copilului, durerea Ameliei fusese un spectacol care ar fi înmuiat până şi inima lui Irod. Timp de mulţi ani el a trăit mereu sub impresia farmecului acestei fiinţe, şi soţia lui fu geloasă de moarte pe Amelia şi atunci, şi mult timp după aceea.

Poate că nevasta doctorului avea toate motivele să fie geloasă; şi multe femei din cele care formau restrânsul cerc de cunoştinţe al Ameliei erau foarte necăjite de entuziasmul cu care o priveau reprezentanţii celuilalt sex.

Căci aproape toţi bărbaţii cu care avea, într-un fel sau altul, de-a face se îndrăgosteau de ea; deşi, fără îndoială, ei n-ar fi putut să-i explice de ce, Nu era o femeie strălucitoare, nici spirituală, nici deosebit de deşteaptă, nici nemaipomenit de frumoasă. Dar oriunde s-ar fi arătat, emoţiona şi umplea de încântare pe orice bărbat, tot atât de sigur pe cât stârnea dispreţul şi neîncrederea suratelor ei. Eu cred că tocmai slăbiciunea asta constituia farmecul ei de căpetenie – un fel de dulce resemnare şi blândeţe, care părea că cere fiecărui bărbat pe care-l întâlnea simpatie şi ocrotire. Am văzut că la regiment, deşi nu avea relaţii decât cu prea puţini camarazi de-ai lui George, toate săbiile tinerilor ofiţeri care mâncau la popotă ar fi fost oricând scoase din teacă pentru a o apăra; şi aşa era şi în căsuţa cea strâmtă şi în cercul lor de la Fulham, unde Amelia trezea interesul şi bunăvoinţa tuturor. Şi chiar dacă ar fi fost doamna Mango în persoană, de la marea firmă Mango, Plantain & Co., Crutched Friars", falnica stăpână a proprietăţii Pineries din Fulham, unde dădea nenumărate *dejeuners* în timpul verii, la care luau parte duci şi conţi, şi care se ducea la plimbare însoţită de lachei în magnifice livrele de culoare galbenă şi cu nişte cai murgi pe care nici chiar grajdurile regale de la Kensington nu i-ar fi dispreţuit, spun că dacă Amelia ar fi fost doamna Mango în persoană, sau soţia fiului ei, *lady* Mary Mango (fiica contelui de Castlemouldy, care a catadicsit să se mărite cu moştenitorul firmei), negustorii din împrejurimi nu i-ar fi arătat mai multă consideraţie decât arătau, în mod statornic, blândei şi tinerei văduve când trecea pe lângă uşile lor, sau când îşi făcea modestele ei cumpărături în prăvăliile respective.

Aşa că nu numai domnul Pestler, medicul titular, dar şi domnul Linton – tânărul asistent care îngrijea servitoarele şi băieţii de prăvălie şi putea fi văzut în orice zi citind

Times în cabinetul doctorului – se declară pe faţă sclavul doamnei Osborne.

Era un tânăr chipeş, mult mai bine primit în casa doamnei Sedley decât superiorul lui; iar dacă sănătatea lui Georgy lăsa puţintel de dorit, el venea să vadă puştiul de două sau de trei ori pe zi, şi nici prin gând nu-i trecea măcar să ceară vreun onorariu. Ba îi aducea lui Georgy, din sertarele cabinetului, pastile, boabe de tamarisc şi Alte felurite produse şi-i prepara doctorii şi mixturi cu un gust aşa de minunat, încât pentru copil era o adevărată bucurie să se îmbolnăvească. El şi cu Pestler, şeful său, vegheaseră două nopţi încheiate lângă băiat în săptămâna aceea de pomină când Georgy avu pojar şi când ai fi crezut, judecând după spaima mamei, că în lumea întreagă nu mai fusese niciodată până atunci vreun caz de pojar. Ar fi făcut ei oare una ca asta şi pentru altcineva? Au renunţat ei la somnul lor pentru stăpânii de la Pineries atunci când Ralph Plantagenet şi Gwendoline şi Guinever Mango suferiseră de aceeaşi juvenilă maladie? Au vegheat-o ei oare şi pe mica Mary Clapp, fiica proprietarului, care, de fapt, luase boala de la micul Georgy? Adevărul sileşte pe oricine să spună nu. Au dormit cât se poate de liniştiţi, cel puţin atunci când a fost vorba de acest caz, declarând că e o formă uşoară, care s-ar vindeca aproape de la sine, şi-i trimiseră o sticluţă sau două de doctorie şi trecură pe-acolo numai ca să-şi facă datoria, după ce copila se însănătoşise aproape, dând dovadă de o desăvârşită nepăsare.

Mai era apoi delicatul cavaler francez de peste drum, care dădea lecţii în limba sa maternă la diferite şcoli din vecinătate şi care putea fi auzit noaptea cântând plin de sfială, în apartamentul său, gavote şi menuete vechi dintr-o veche vioară astmatică. Ori de câte ori bătrânelul acesta pudrat şi politicos, care nu lipsea niciodată duminica de la

capela din Hammersmith şi care absolut în toate privinţele – în gândirea, purtarea şi înfăţişarea sa – contrasta întru totul cu sălbaticii şi bărboşii reprezentanţi ai naţiei sale, care blestemă perfidul Albion[111] şi se uită la tine chiorâş prin fumul ţigărilor lor când te întâlneşti astăzi cu ei de-a lungul arcadei din parcul Quadrant, ori de câte ori bătrânul cavaler de Talonrouge vorbea despre doamna Osborne, el sfârşea mai întâi de prizat porţia de tabac, îndepărta firicelele de tutun cu o graţioasă mişcare a mâimi, apoi îşi aduna din nou degetele în buchet şi, ducându-le spre gură, le desfăcea cu un sărut, exclamând: *„Ah! la divine creature!„*[112] Şi se jura şi susţinea că atunci când Amelia se plimba pe potecile parcului din Brompton, florile creşteau mai din belşug pe urma paşilor ei. Pe micul Georgy îl numea Cupidon, şi-i cerea veşti despre Venus, mamă-sa; iar uluitei Betty Flanagan îi spunea că nu era nici mai mult, nici mai puţin decât una din cele Trei Graţii, slujitoarea favorită a acestei *Reine des Amours*[113]*.*

Dar s-ar putea înmulţi la nesfârşit pildele care să ilustreze această popularitate uşor câştigată şi de care Amelia nici nu-şi dădea seama. Oare domnul Binny, blândul şi binevoitorul duhovnic al capelei de cartier de care ţinea şi familia Sedley, nu trecea neîncetat pe la tânăra văduvă, nu-i legăna el băieţelul pe genunchi, propunându-i să-i dea lecţii de latină, spre mânia vârstnicei fecioare, sora lui, care-i ţinea casa?; Nu e nimic de capul ei, Beilby, era de părere aceasta din urmă. Când o invit la ceai, nu scoate o singură vorbă cât e seara de

---

[111] Albion — vechiul nume dat Angliei de către romani. Expresia „perfidul Albion” desemnează politica de duplicitate a diplomaţiei engleze.

[112] Ah! Ce făptură divină! (fr.).

[113] Regină a amorului (fr.).

mare. Nu-i decât o biată făptură care bâzâie din te miri ce, şi convingerea mea este că e cu totul lipsită de inimă. Voi, bărbaţii, vă daţi în vânt doar după mutra ei frumuşică. Pe când domnişoara Grits, care are cinci mii de lire şi perspective pentru alte câteva, dă dovadă de mult mai multe calităţi decât ea şi e de o mie de ori mai simpatică după gustul *meu*; iar dacă ar avea o înfăţişare atrăgătoare, sunt sigură că ai găsi-o perfecţiunea întruchipată!”

Foarte probabil că domnişoara Binny avea în mare măsură dreptate. Căci un chip drăgălaş *este* ceea ce face să izvorască simpatia în inimile bărbaţilor, pungaşii ăştia păcătoşi. O femeie poate fi înzestrată cu înţelepciunea şi castitatea Miner vei, şi noi nici n-avem s-o băgăm măcar în seamă dacă are o figură respingătoare. Ce nebunie făcută de dragul unei perechi de ochi strălucitori nu ţi se trece cu vederea? Şi există oare femeie atât de proastă pe care nişte buze roşii şi-un glas melodios să n-o transforme într-o fiinţă plăcută? Aşa că doamnele, cu obişnuitul lor simţ al dreptăţii, susţin, din pricina asta, că o femeie frumoasă e de obicei proastă. Oh, doamnelor, doamnelor! există printre dumneavoastră unele care nu sunt nici frumoase şi nici înţelepte.

Acestea nu sunt însă decât întâmplări neînsemnate din viaţa eroinei noastre. Povestea ei nu e cu nimic ieşită din comun, după cum, fără îndoială, a şi băgat de seamă binevoitorul nostru cititor; şi dacă s-ar fi ţinut un jurnal cu toate evenimentele din timpul celor şapte ani care au urmat după naşterea fiului ei, s-ar fi găsit în el puţine întâmplări mai deosebite, în afară de aceea cu pojarul, amintită în paginile, de mai înainte. Da, într-o bună zi, şi spre marea ei uimire, cucernicul reverend Binny, despre care tocmai pomenirăm, îi ceru să-şi schimbe numele de Osborne cu al său; roşindu-se până peste urechi, cu ochii înlăcrimaţi şi cu glasul tremurând de emoţie, Amelia îi

mulţumi pentru consideraţia arătată şi îşi exprimă toată recunoştinţa pentru atenţiile lui faţă de ea şi faţă de băieţelul ei, dar îi spuse că niciodată, niciodată n-avea să se poată gândi la altcineva decât... decât la soţul pe care-l pierduse.

La 25 aprilie şi la 18 iunie, aniversările căsătoriei şi văduviei, Amelia stătea tot timpul în camera ei, închinându-le memoriei acestui prieten plecat (în afară de nu ştim câte ceasuri de meditaţie nocturnă, pe când băieţelul dormea în pătucul lui alături de patul ei). În timpul zilei era ceva mai activă. Trebuia să-l înveţe pe Georgy să citească şi să scrie şi să şi desenezepuţin. Citea cărţi de basme pentru a i le putea povesti după aceea copilului. Şi pe măsură ce ochii micuţului se deschideau şi mintea i se dezvolta, sub influenţa naturii exterioare, Amelia îşi învăţa băiatul, cu toată tăria umilelor ei forţe, să fie recunoscător faţă de făcătorul tuturor lucrurilor; şi în fiecare seară şi în fiecare dimineaţă ea şi copilul (în acea impunătoare şi impresionantă comuniune care, cred eu, trebuie să strecoare un fior de emoţie în inima oricărui muritor care o vede sau care îşi mai aminteşte de ea), mama şi băieţelul, se rugau împreună tatălui ceresc, mama rostind cuvintele cu toată duioşia inimii ei, iar copilul gângurindu-le după cum i se spunea. Şi amândoi se rugau lui Dumnezeu de fiecare dată să-l binecuvânteze pe iubitul papa, ca şi cum acesta ar mai fi fost încă în viaţă, ba chiar acolo în cameră.

Spălatul şi îmbrăcatul acestui tânăr domn”, plimbarea pe care o făceau împreună dimineaţa, înainte de dejun şi înainte de plecarea bunicului la „treburi”, confecţionarea, tot pentru el, a celor mai minunate şi mai ingenioase haine, în care scop econoama văduvă tăia şi potrivea orice bucăţică din elegantele toalete de pe vremea căsniciei ei – căci doamna Osborne (spre marea indignare a mamei

sale, care prefera îmbrăcămintea luxoasă, mai ales de când cu nenorocirea ei) umbla întotdeauna într-o rochie neagră şi cu o pălărie de pai cu panglică neagră – o ocupau pe mămica lui mai multe ceasuri din zi. Iar celelalte ore, Amelia trebuia să şi le consacre mamei şi bătrânului ei tată. Îşi dăduse toată osteneala să înveţe, şi acuma luase deprinderea să joace cărţi cu respectivul domn în serile în care acesta nu se ducea la club. Şi îi cânta ori de câte ori era el dispus s-o asculte, şi ăsta era semn bun, căci bătrânul aţipea întotdeauna în timpul muzicii. Ea îi scria numeroasele lui memorii, scrisori, prospecte şi proiecte. Din scrisorile ei aflară cele mai multe din cunoştinţele de altă dată ale bătrânului *gentleman* că el devenise agent al Companiei diamantului negru, şi al cărbunelui fără cenuşă şi putea furniza prietenilor săi şi publicului consumator cei mai buni cărbuni la preţul de... tona. El nu făcea decât să semneze circularele respective cu semnătura lui înflorită şi să le scrie adresa cu mâna lui tremurândă de conţopist. Prin grija domnilor Cox şi Greenwood, una din hârtiile acestea fu trimisă şi maiorului Dobbin, din regimentul al...-lea; dar maiorul, aflându-se la acea dată în Madras, n-avea deosebită trebuinţă de cărbuni. El recunoscu însă mâna care scrisese prospectul. Şi, Dumnezeule! ce n-ar fi dat el s-o poată strânge în mâinile lui. Sosi apoi un al doilea prospect, informându-l pe maior că J. Sedley & Co., stabilindu-şi sediile la Oporto, Bordeaux şi St. Mary, era în măsură de-a oferi prietenilor săi, cât şi publicului în general, cele mai fine şi mai renumite vinuri de Porto, Xeres şi Bordeaux la preţuri convenabile şi în condiţii foarte ispititoare. Acţionând în baza acestui prospect, Dobbin solicită insistent pe guvernator, pe comandantul-şef, pe judecători, pe ofiţerii din regimente şi pe toţi cunoscuţii lui de la prezidenţie, şi trimise firmei Sedley &

Co, comenzi atât de importante de vin, încât îi ului cu totul pe domnul Sedley şi pe domnul Clapp, care era „Compania" în această afacere. Dar nicio comandă nu mai urmă după această primă explozie a norocului, din pricina căreia bietul moşneag era gata-gata să-şi clădească o casă în City, un depozit propriu, să-şi angajeze un regiment de funcţionari şi corespondenţi în lumea întreagă. Bătrânul *gentleman* îşi pierduse vechea lui pricepere în materie de vinuri; iar afuriseniile popotei îl asaltară până peste cap pe maiorul Dobbin pentru ordinarele băuturi pe care avusese ideea să le introducă acolo; el răscumpără o mare cantitate de vin, pe care-l vându apoi la licitaţie publică, pierzând o foarte importantă sumă de bani. Cât despre Jos, care între timp fusese înaintat într-un post în Departamentul Veniturilor din Calcutta, acesta-fu cuprins de-o adevărată turbare când poşta îi aduse un teanc de asemenea prospecte bachice, însoţite de un bilet personal din partea tatălui său, în care-i spunea că se bizuia pe el în această întreprindere şi că-i şi trimisese o cantitate de vinuri alese şi o factură, trăgând câteva cambii asupra lui pentru cantitatea respectivă de vin. Jos, care nu voia să dea de bănuit că tatăl său, tatăl lui Jos Sedley, din Departamentul Veniturilor din Calcutta, era un simplu negustor de vinuri care solicită comenzi, nici măcar atât cât ar fi vrut să se creadă despre el că e Jack Ketch[114] refuză cu dispreţ cambiile şi răspunse în mod jignitor bătrânului domn, cerându-i să-şi vadă de treburile lui; iar poliţa protestată venind înapoi, Sedley & Co. fură nevoiţi s-o achite cu câştigurile pe care le realizaseră din afacerea de la Madras şi cu o mică parte din economiile Ameliei.

În afară de pensia ei de cincizeci de lire anual, mai rămăseseră încă cinci sute de lire, după cum îi comunicase Dobbin, executorul testamentar al soţului ei, bani aflaţi în

[114] Călău englez din secolul al XVII-lea.

mâinile agenţilor lui Osborne în momentul morţii acestuia, bani care, în calitatea lui de tutore al lui Georgy, Dobbin propusese să fie plasaţi cu procent de opt la sută la o firmă de agentură şi comision pentru India. Domnul Sedley, care bănuia că maiorul ar avea unele intenţii necurate în privinţa acestor bani, se pronunţă categoric împotriva acestui plan şi se duse personal la agenţii respectivi să protesteze contra depunerii acestor bani în sensul arătat, când el află, spre mirarea lui, că nicio sumă asemănătoare nu se aflase vreodată în mâinile lor şi că tot ceea ce mai rămăsese de pe urma succesiunii răposatului căpitan nu se ridica nici la o sută de lire, iar cele cinci sute de lire de care era vorba trebuie să fi fost o sumă separată, despre a cărei provenienţă nu ştia decât maiorul Dobbin. Convins mai mult ca oricând că e ceva necurat la mijloc, bătrânul Sedley îl trase pe maior la răspundere. În calitatea lui de cel mai apropiat prieten al fiicei sale, el îi ceru, luându-l foarte de sus, o dare de seamă asupra situaţiei financiare a răposatului căpitan. Bâlbâielile, îmbujorarea şi stângăcia lui Dobbin întăriră convingerea bătrânului că avea de-a face cu un escroc; şi pe un ton cât se poate de solemn el dezvălui acestui ofiţer parte din gândurile sale, aşa cum le numea el, exprimându-şi pur şi simplu credinţa că maiorul deţinea în mod fraudulos banii răposatului său ginere.

La care cuvinte Dobbin îşi ieşi din sărite, şi dacă acuzatorul lui n-ar fi fost atât de bătrân şi de lovit, s-ar fi certat cu el la toartă în cafeneaua lui Slaughters, într-o boxă din localul căruia se desfăşura amintita convorbire dintre cei doi *gentleman.*

— Urcă-te puţin până sus, domnule, se bâlbâi maiorul, ţin foarte mult să vii sus, şi am să-ţi dovedesc pe dată cine-i nedreptăţitul, bietul George sau eu!

Şi târându-l pe bătrânul *gentleman* sus în camera lui de

culcare, scoase dintr-un sertar toate socotelile lui Osborne, împreună cu un teanc de poliţe iscălite de acesta din urmă, care, ca să-i facem dreptate, era totdeauna gata să semneze una.

— El a achitat poliţele acestea încă din Anglia, adăugă Dobbin, dar nu mai avea în buzunar nici măcar o sută de lire când a căzut. Eu, împreună cu unul sau doi din camarazii lui, am înjghebat suma aceasta modestă, tot ceea ce am putut noi economisi, iar dumneata îndrăzneşti să spui că am căutat să tragem pe sfoară văduva şi orfanul!

Sedley se căi amarnic şi se simţi foarte umilit, deşi adevărul este că William Dobbin îl minţise de la obraz pe bătrânul *gentleman;* căci suma aceasta ieşea, până la cel din urmă şiling, din propriul lui buzunar, şi tot el fusese acela care-şi înmormântase prietenul, acoperind după aceea toate cheltuielile care-au decurs din această nenorocire, cât şi călătoria bietei Amelia în Anglia.

Bătrânul Osborne nu-şi dăduse niciodată osteneala să se gândească la cheltuielile acestea şi nici vreo altă rubedenie de-a Ameliei şi nici Amelia însăşi. Ea avea toată încrederea în maiorul Dobbin, ca într-un adevărat contabil, încuviinţând cu totul calculele lui, destul de încurcate de altfel, şi niciodată nu se gândi cât de mult îi datora.

De două sau de trei ori pe an, potrivit făgăduielii date, ea îi scria la Madras scrisori care nu vorbeau decât de isprăvile micului Georgy. Cum păstra el, ca pe nişte comori, hârtiile astea! Ori de câte ori îi scria Amelia, el îi răspundea, şi numai atunci. Dar Dobbin le trimitea nenumărate daruri atât finului său, cât şi Ameliei. El comandă şi trimise o cutie întreagă de eşarfe şi un joc de şah din fildeş din China. Pionii erau nişte omuleţi verzi şi albi. Cu săbii şi cu scuturi adevărate; cavalerii erau pe cai, turele, pe spinarea elefanţilor. „Nici şahul doamnei Mango

de la Pineries nu-i aşa de frumos!” fu de părere domnul Pestler, Jocul acesta de şah era desfătarea vieţii lui Georgy, care scrise cu prilejul acesta prima lui scrisoare cu litere de tipar, ca să-i mulţumească naşului pentru dar. Maiorul le expedie apoi conserve şi murături, iar tânărul *gentleman* le gusta pe acestea din urmă în mare taină, ascuns în dulap, şi fu cât pe-aci să dea ortul popii tot mâncând din ele. Şi el socoti drept o binemeritată pedeapsă pentru furtul respectiv faptul că erau aşa de piperate. Emmy trimise maiorului o hazlie dare de seamă despre păţania asta; scrisoare care îi făcu mare plăcere maiorului, gândindu-se că îşi revenea din starea ei şi că din când în când Amelia putea fi şi veselă. Trimise două şaluri, unul alb pentru ea şi unul negru cu frunze de palmier pentru doamna Sedley, şi două eşarfe, care puteau fi întrebuinţate drept fulare în timpul iernii, pentru bătrânul domn Sedley şi Georgy. Şalurile preţuiau pe puţin cincizeci de guinee bucata, după cum bine ştia doamna Sedley. Ea şi-l purta pe al ei cu multă demnitate la biserica din Brompton şi fu felicitată de prietene pentru darul minunat. Şalul Ameliei, de asemenea, se potrivea foarte bine cu modesta ei rochie neagră.

— Ce păcat că nu vrea să se gândească la el! spuse doamna Sedley doamnei Clapp şi tuturor prietenelor sale din Brompton. Jos nu ne trimite niciodată asemenea daruri, pe cuvântul meu, şi nimic din ceea ce face el pentru noi n-o face cu dragă inimă. E limpede că maiorul e îndrăgostit de ea până peste cap; şi totuşi, ori de câte ori aduc vorba despre asta, Emmy se înroşeşte toată şi începe să plângă, şi se urcă la etaj şi rămâne acolo ceasuri întregi, uitându-se la miniatura lui George. Mi s-a făcut lehamite de miniaturaasta! mai bine nu i-am fi cunoscut niciodată pe Osborne, parveniţii aceia îngrozitori!

În mijlocul unor asemenea scene modeste şi în tovărăşii

asemănătoare îşi petrecu Georgy copilăria, şi băiatul crescu printre fustele femeilor, delicat, sensibil, mândru, tiranizând-ope duioasa lui mamă, pe care o iubea însă cu pasiune. El era stăpânul absolut al micii lumi în care se învârtea. Pe măsură ce creştea, cei mai în vârstă rămâneau uimiţi de felul lui semeţ de-a-se purta şi de stăruitoarea lui asemănare cu taică-său. Punea întrebări în legătură cu tot ceea ce vedea, aşa cum fac copiii care vor să ştie tot. Adâncimea observaţiilor şi a întrebărilor lui îl uluiau pe bătrânul bunic, care-i bătea îngrozitor la cap pe obişnuiţii clubului şi ai tavernei cu tot soiul de poveşti despre deşteptăciunea şi cunoştinţele puştiului. Pe bunica sa o tolera cu o nepăsare plină de îngăduinţă. Mica societate din jurul Lui era convinsă că nu: există în toată lumea asta un singur copil care să se poată măsura cu el. Georgy moştenise semeţia lui tată-său şi, îşi spuneau ei, poate că; nici nu era rău.

Când băiatul se apropie de vârsta de 6 ani, Dobbin începu să-i scrie tot mai des. Maiorul voia să ştie dacă Georgy merge la şcoală şi nădăjduia c-o scoate bine la capăt, sau poate căi îi vine profesorul acasă? Era timpul să înceapă să înveţe carte; şi naşul şi tutorele său dădea a înţelege că dorea să ia asupra sa cheltuielile educaţiei băiatului, care ar fi apăsat cam greu pe venitul restrâns al mamei sale. Într-un cuvânt, maiorul se gândea tot timpul la Amelia şi la băieţelul ei şi, prin dispoziţiile pe care le dăduse agenţilor săi, îl aproviziona pe acesta din urmă cu tot soiul de cărţi cu poze; cutii cu creioane colorate, pupitre şi toate unelteleimaginabile pentru a-l face să se distreze şi să se instruiască. Cu trei zile înainte caGeorgy să împlinească 6 ani, un domn, însoţit de un servitor, veni într-o cabrioletă şi se opri în faţa casei domnului Sedley, unde ceru să-l vadă pe tânărul George Osborne; era Woosley, croitorul militar din Conduit Street, care venise,

potrivit instrucţiilor primite de la maior, să ia tânărului *gentleman* măsură pentru un costum de haine. El avusese cinstea să lucreze şi pentru căpitan, tatăl tânărului *gentleman.*

De asemenea, uneori, şi tot în urma dorinţei maiorului, fără nicio îndoială, treceau şi domnişoarele Dobbin cu trăsura familiei s-o ia pe Amelia *şi* pe băieţel la plimbare, dacă ei aveau chef de-aşa ceva. Aerul protector şi bunăvoinţa acestor doamne nu-i făceau niciun fel de plăcere Ameliei, dar ea îndura totul cu destulă blândeţe, pentru că era o fiinţă supusă din fire; şi, în afară de asta, trăsura şi minunăţiile dinăuntrul ei îi făceau o nemaipomenită plăcere micului Georgy. Doamnele îl cereau câteodată pe băieţel pentru toată ziua, şi el era întotdeauna fericit să se ducă în casa aceea cu grădină aşa de frumoasă din Denmark Hill, unde locuiau ele şi unde serele erau pline de struguri gustoşi şi spalierele de piersici.

Într-o zi ele veniră foarte voioase la Amelia cu o veste care, erau *sigure*, avea să-i facă plăcere, ceva *foarte* important în legătură cu iubitul lor William.

— Ce anume... se întoarce acasă? întrebă ea cu ochii strălucitori de bucurie.

Oh, nu... nici gând de-aşa ceva... numai că ele aveau toate motivele să creadă că iubitul lor William e pe cale de-a se însura... cu ruda unei foarte bune prietene de-a Ameliei... cu domnişoara Glorvina O’Dowd, sora lui *sir* Michael O’Dowd, care se dusese la Madras să se întâlnească cu *lady* O’Dowd... o fată de-o frumuseţe rrară şi desăvârşită din toate punctele de vedere, după cât se Pare.

Amelia spuse: „Oh!” Amelia era foart*e, foarte* fericită de asemenea veste, sigur că era fericită. Dar presupunea că Glorvina nu seamănă nicidecum cu vechea ei cunoştinţă,

care era foarte drăguţă... dar... dar ea era într-adevăr foarte fericită. Şi dintr-un anumit îndemn, de al cărui înţeles eu nu-mi pot da seama, îl luă pe Georgy în braţe şi îl sărută cu o nemaipomenită duioşie. Ochii-i înotau în lacrimi când puse copilul jos; şi abia dacă mai scoase o singură vorbă tot restul plimbării, deşi era, cu adevărat, foarte fericită.

CAPITOLUL XXXIX

UN CAPITOL CINIC

Obligaţiile noastre de autor ne silesc acuma să ne întoarcem pentru un timp înapoi, la nişte vechi cunoştinţe de ale noastre din Hampshire, ale căror speranţe în legătură cu dispoziţiile testamentare ale bogatei lor rubedenii fuseseră atât de crud înşelate. Având în vedere că se aştepta la treizeci de mii de lire, a fost o grea lovitură pentru Bute Crawley să nu capete de la sora lui decât cinci, sumă din care, după ce-şi plăti datoriile personale şi pe cele ale lui Jim, fiu-său, colegianul, mai rămase o foarte neînsemnată părticică pentru cele patru fete slute ale sale. Doamna Bute nu ştiu niciodată, sau cel puţin nu recunoscu niciodată, cât de mult a contribuit purtarea ei despotică la ruina financiară a soţului ei. Tot ceea ce-i stătuse în putinţă să facă, femeia aceasta se jura şi susţinea că făcuse. Era oare vina ei că nu fusese înzestrată cu arta linguşirii pe care-o practica ipocritul ei de nepot, Pitt Crawley? Ea îi dorea toată fericirea pe care o merita de pe urma moştenirii atât de ruşinos dobândite.

— Banii or să rămână cel puţin în familie, spunea ea, milostivă, Pitt n-are să-i risipească niciodată, dragul meu,

asta e absolut sigur; căci om mai cărpănos ca el n-ai să găseşti în toată Anglia, şi în felul său e tot atât de îngrozitor, ca şi risipitorul de frate-său, blestematul acela de Rawdon!

Aşa că doamna Bute, după cea dintâi avalanşă de furie şi de dezamăgire, începu să se împace cum putu şi ea mai bine cu ghinionul ei şi să se chivernisească şi să facă cât mai multe economii cu putinţă. Îşi învăţă fetele cum să îndure cu zâmbetul pe buze sărăcia şi născocea zeci de metode ingenioase ca s-o ascundă sau să fugă de ea. Le scotea la balurile şi în localurile publice din împrejurimi cu o energie vrednică de toată lauda; şi mai mult chiar, prietenii care-o vizitau la parohie erau primiţi cu braţele deschise şi cinstiţi cum se cuvine, şi mult mai des decât înainte de a pierde moştenirea scumpei domnişoare Crawley. Din felul în care se prezenta ea în lume, nimeni n-ar fi bănuit că familia fusese atât de lovită în aşteptările ei; şi nici n-ar fi ghicit, din faptul că ieşea neîncetat în public, cât e de strâmtorată şi că deseori nici n-are ce mânca. Fiicele ei aveau parte de mult mai multe flecuşteţe de pe la modiste decât putuseră nădăjdui mai înainte de asta şi îşi făceau în mod statornic apariţia la serbările din Winchester şi Southampton; le vedeai la balurile date cu prilejul alergărilor de cai din Cowes şi la petrecerile care însoţesc regatele din partea locului; iar trăsura lor, cu cai luaţi de la plug, era veşnic pe drumuri; până ce aproape începu să se creadă că cele patru surori moşteniseră averi de la mătuşa lor, al cărei nume familia nu-l pomenea niciodată în public decât cu cea mai duioasă recunoştinţă şi consideraţie. Nu cunosc în Bâlciul deşertăciunilor niciun soi de minciună mai obişnuită decât asta; şi se poate observa cum că oamenii care-o pun în practică ajung să considere un merit ipocrizia lor şi că sunt cât se poate de virtuoşi şi vrednici de laudă din pricină că izbutesc să

înşele pe toată lumea cu privire la opulenţa mijloacelor lor de trai.

Cu siguranţă că doamna Bute se socotea a fi una din cele mai virtuoase femei din Anglia, şi priveliştea fericitei ei familii era un lucru edificator în acest sens pentru orice străin care o contempla. Fetele ei erau aşa de vesele, de duioase, de binecrescute şi atât de naturale! Martha picta flori cu o gingăşie rară şi aproviziona jumătate din bazarurile de binefacere din ţinut. Emma era o poetă consacrată a ţinutului; iar versurile ei, publicate în revista *Telegraph* din Hampshire, constituiau gloria Colţului poeţilor. Fanny şi cu Matilda cântau duete în timp ce mama le acompania la pian, iar celelalte două surori, cu braţele petrecute una pe după mijlocul alteia, stăteau şi ascultau, iubitoare, mai la o parte. Dar nimeni nu le vedea pe bietele fete cum mai pisau la duetele astea când erau numai ele singure. Şi n-o vedea nici pe mamă dăscălindu-le ceas de ceas cu străşnicie. Într-un cuvânt, doamna Bute dădea piept cu o soartă grea şi salva aparenţele într-un fel cât se poate de virtuos.

Tot ce-i stătea unei mame bune şi respectabile în putinţă să facă, doamna Bute făcea. Ea invita în casa ei pe câştigătorii regatelor din Southampton, pe preoţii de la catedrala din Winchester şi pe ofiţerii din cazărmile de prin partea locului. Căuta să-i momească pe tinerii avocaţi de La curtea cu juri şi-l îndemna pe Jim să-i aducă în casă toţi prietenii cu care se ducea el la vânătoare, împreună cu înălţimea-sa lordul. Dar ce nu-i în stare să facă o mamă pentru binele iubitelor sale fiice?

E limpede că între o femeie de felul acesta şi cumnatul său, îngrozitorul baronet de la castel, nu puteau fi decât prea puţine legături comune. Ruptura dintre Bute şi fratele său, *sir* Pitt, era definitivă. De fapt, era definitivă între sir Pitt şi întregul ţinut, în ochii căruia purtarea acestui bătrân

constituia un adevărat scandal. Aversiunea acestuia pentru oamenii respectabilii creştea odată cu vârsta, şi porţile parcului său nu se mai deschiseseră în faţa vreunei trăsuri de nobil din vremea când Pitt şi cu *lady* Jane veniră să-i facă vizita lor obligatorie de după căsătorie.

Vizită înspăimântătoare şi nenorocită, de care nimeni din familie nu-şi putea aminti fără groază. Pitt o rugă pe soţia lui, cu faţa albă ca varul, să nu mai pomenească niciodată despre ea; şi numai prin doamna Bute, care era totuşi la curent cu orice se petrece? La castel, fură cunoscute amănuntele primirii pe care *sir* Pitt o făcu fiului şi nurorii sale.

În timp ce aceştia treceau de-a lungul aleii principale a parcului în trăsura lor elegantă şi bine pusă la punct, Pitt observă, înspăimântat şi înfuriat la culme, mari goluri printre copaci – copacii lui – pe care bătrânul baronet îi tăia fără niciun fel de încuviinţare. Parcul avea un aspect de tristeţe şi paragină desăvârşită. Aleile erau prost întreţinute, iar eleganta trăsură împroşca în toate părţile cu noroi şi înainta cu multă greutate prin gropile din lungul aleii. Marele peron din faţa terasei şi a scărilor de la intrare era negru şi acoperit cu muşchi; straturile, odinioară numai flori, erau acuma năpădite de buruieni. Aproape toate ferestrele dinspre faţadă aveau obloanele lăsate; uşa cea mare a holului fu descuiată numai după ce traseră timp îndelungat de cordonul clopoţelului; şi o individă înzorzonată cu fel de fel de cordeluţe fu văzută cum urca repede de tot scara cea neagră de stejar, când, în cele din urmă, Horrocks lăsă pe moştenitorul de la Queen’s Crawley şi pe soţia lui să pătrundă în castelul strămoşilor lor. El îi conduse în biblioteca lui *sir* Pitt, după cum i se spunea; pe măsură ce Pitt şi *lady* Jane se apropiau de încăperea respectivă, fumul de tutun devenea din ce în ce mai des.

— *Sir* Pitt nu se simte prea bine, observă, ca un fel de scuză, Horrocks, dând a înţelege că stăpânul său e chinuit de lumbago.

Biblioteca avea vederea către parc. *Sir* Pitt deschisese o fereastră şi zbiera dinăuntru la vizitiul şi servitorul fiului său, care se pregăteau să dea bagajele jos.

— Nu mişcaţi niciun cufăr! răcnea el, făcându-le semn cu pipa pe care-o ţinea în mână. Nu-i vorba decât de-o mică vizită de dimineaţă, Tucker neghiobule! Doamne, ce beteşug are calul ăla din faţă la picior, nu se găseşte nimeni la „Capul regelui" să-l frece puţin? Ce mai faci, Pitt? Ce mai faci, draga mea? Aţi venit să-l vedeţi pe bătrân, hai? Bravo, eşti destul de frumuşică. Nu semeni cu mama dumitale, cumătră aia bătrână, cu mutra de cal. Vino şi-l sărută pe bătrânul Pitt, ca o fetiţă cuminte ce eşti! îmbrăţişarea o zăpăci întrucâtva pe noră, aşa cum era de aşteptat, simţind mângâierile bătrânului domn, neras şi duhnind a tutun. Dar îşi aminti că şi fratele ei, Southdown, purta mustăţi şi fuma, aşa că se supuse baronetului cu destulă graţie.

— Ce burtă a mai făcut şi Pitt ăsta! zise baronetul după această manifestare de dragoste. Îţi citeşte predici lungi, draga mea? Psalmul o sută, *Imnul serii,* ce zici, Pitt? Du-te şi adu un pahar de Malmsey şi o prăjitură pentru *lady* Jane, Horrocks, gogomanule, şi nu te mai holba ca un porc îngrăşat. N-am de gând să-ţi cer să rămâi în casa asta, draga mea; ţi s-ar părea prea plictisitor, atât pentru dumneata, cât şi pentru mine, din cauza lui Pitt. Eu am îmbătrânit acuma, şi îmi am tabieturile mele, şi pipa mea, şi jocul meu de table seara.

— Şi eu ştiu să joc table, domnule, spuse *lady* Jane, râzând. Obişnuiam să joc cu papa şi cu domnişoara Crawley, nu-i aşa, domnule Crawley?

— *Lady* Jane cunoaşte la perfecţie jocul la care

dumneata declari că ţii aşa de mult, rosti cu măreţie Pitt.

— Totuşi, nu trebuie să rămână în casa asta. Nu, nu, întoarceţi-vă la Mudbury şi trageţi la doamna Piincer; sau duceţi-vă la parohie şi cereţi lui Bute să vă invite la masă. Are să fie încântat să vă vadă, pricepi doar; vă este cât se poate de recunoscător pentru că i-aţi suflat paralele babei! Ha, ha, ha! parte din ele au să-ţi folosească să cârpeşti puţin castelul după ce-am să mor eu.

— Observ, zise Pitt, luându-l de sus, că oamenii dumitale au de gând să taie toţi copacii!

— Da, da, e o vreme foarte frumoasă şi potrivită pentru acest anotimp, răspunse *sir* Pitt, care surzise ca la comandă. Numai că eu am îmbătrânit acuma, Pitt. Dumnezeu să-ţi dea sănătate, dar nici tu nu mai ai mult până la cincizeci. Dar şi-i duce bine, nu-i aşa, drăguţa mea *lady* Jane? E tot numai cucernicie, cumpătare şi viaţă morală. Uită-te la mine. Nu mai am nici eu mult până la de patru ori douăzeci... ha-ha-ha! şi izbucni în râs, luă o priză de tabac, se uită galeş la ea şi-o ciupi de mână.

Pitt mai aduse încă o dată vorba despre copaci; dar baronetul surzi din nou cât ai zice peşte.

— Am îmbătrânit foarte mult, şi anul ăsta m-au chinuit îngrozitor reumatismele. N-am să mai fac umbră pământului multă vreme; dar îmi pare bine c-ai venit să mă vezi, noră. Îmi place figura dumitale, *lady* Jane; n-are nimic din aerul acela afurisit şi arogant al neamului Binkie! Am să-ţi dau ceva drăguţ, scumpa mea, să te prezinţi la curte cum trebuie. Se târî până la capătul celălalt al odăii şi scoase dintr-un dulap o casetă mică şi veche în care *se* aflau giuvaericale de oarecare preţ. Ţine asta, draga mea, zise el, a fost a mamei mele, şi după aceea a primei mele soţii. Drăguţe perle... fata fierarului nu le-a purtat niciodată. Nu, nu. Ia-o şi ascundeo repede, zise el, împingând caseta în mâna nurorii sale şi închizând uşa

dulapului, în timp ce Horrocks intră cu o tavă încărcată cu gustări.

— Ce i-ai dat nevestei lui Pitt? întrebă individa aceea înzorzonată după ce Pitt şi *lady* Jane se despărţiră de bătrânul *gentleman.*

Era domnişoara Horrocks, fiica intendentului, pricina scandalului din ţinut, stăpâna care domnea acuma aproape cu desăvârşire asupra castelului de la Queen's Crawley.

Ascensiunea Cordeluţelor acestora fusese urmărită cu groază de tot ţinutul şi de întreaga i familie, Cordeluţele îşi deschiseră un cont la „Mudbury Brandh Savings Bank". Cordeluţele se duceau la biserică cu trăsura şi puseseră stăpânire şi pe cabrioletă, care fusese dată în folosinţă servitorilor de la castel. Slujitorii erau daţi afară după bunul ei plac. Grădinarul scoţian, care mai locuia încă în dependinţele castelului şi care era mândru de spalierele şi serele sale şi care o scotea, ce e drept, foarte bine la capăt din produsele livezii pe care o ţinea în arendă, vânzându-le cu preţ bun la Southampton, descoperi într-o dimineaţă însorită pe numitele Cordeluţe mâncând piersici din spalierul dinspre miazăzi şi simţi nişte straşnice palme peste urechi când protestă împotriva atacului acesta asupra proprietăţii sale. El şi nevasta lui scoţiană şi copiii lui scoţieni singurii locuitori respectabili de la Queen's Crawley, fură siliţi să emigreze, cu căţel, cu purcel cu tot, iar mândreţele acelea de grădini căzură în Paragină şi straturile de flori rămaseră neînsămânţate. Grădina de trandafiri a bietei *lady* Crawley se sălbătici cu totul. Şi numai doi sau trei argaţi mai tremurau acuma de frig în vechea şi mohorâta aripă a servitorilor. Grajdurile şi dependinţele erau goale, zăvorâte şi pe jumătate dărăpănate. *Sir* Pitt trăia mai mult retras, iar noaptea se îmbăta, în tovărăşia lui Horrocks, majordomul, şi

intendentul său (cum începuse el să-şi zică de la o vreme încoace), şi cu blestemăţia de Cordeluţe. Erau cu totul altfel ca pe vremurile când se ducea ea la Mudbury în căruţă şi i se adresa oricărui negustoraş *cu „sir”.* Fie din pricina ruşinii, fie din pricina că nu-şi putea suferi vecinii, adevărul este că moşneagul acela cinic de la Queen’s Crawley cu greu mai putea fi văzut acuma dincolo de porţile parcului său. Se certa cu oamenii săi de afaceri şi-i strângea cu uşa pe arendaşi aproape numai prin corespondenţă. Cât e ziua de mare, stătea şi scria scrisori. Avocatul sau arendaşii care aveau treabă cu *sir* Pitt nu puteau ajunge la el decât prin mijlocirea Cordeluţelor, care îi primeau în uşa camerei menajerei – această încăpere străjuia intrarea de serviciu pe unde erau introduşi aceştia; aşa că încurcăturile baronetului creşteau, şi greutăţile se înmulţeau pe zi ce trecea.

Ne putem lesne închipui groaza lui Pitt Crawley când ajunseră la urechile celui mai desăvârşit şi mai corect dintre *gentleman* zvonurile privind nebunia tatălui său: „El tremura tot timpul de teamă să nu afle că numitele Cordeluţe fuseseră ridicate la rangul de cea de-a doua lui mamă vitregă legală. După această dintâi şi cea din urmă vizită, numele tatălui său nu mai fu pomenit niciodată în eleganta şi civilizata casă a lui Pitt. Baronetul era ruşinea familiei sale, şi toată lumea îl ocolea, tăcută şi înspăimântată. Contesa Southdown trecea şi-i lăsa regulat la poartă cele mai emoţionante broşuri – broşuri care ar fi trebuit să-i facă oricui părul măciucă de groază. Doamna Bute de la parohie căta mereu afară, în timpul nopţii, să vadă dacă nu cumva cerul de deasupra perdelei de ulmi, în spatele cărora era castelul, se înroşise, şi dacă locuinţa nu era mistuită de flăcări. *Sir* G. Wapshot şi *sir* Fuddleston, vechi prieteni ai casei, nu mai voiau să stea pe aceeaşi bancă cu *sir* Pitt la sesiunile trimestriale ale juraţilor şi

întorceau cu nepăsare capul în High Street din Southampton când nemernicul acesta îndrăznea să le întindă bătrânele lui labe murdare. Dar toate astea îl lăsau rece; el îşi vâra mâinile în buzunare şi izbucnea în râs, în timp ce se urca în caleaşca cu patru cai; avea obiceiul să izbucnească în râs văzând broşurile lăsate de *lady* Southdown; şi râdea de fiii lui, şi de întreaga lume, şi de numitele Cordeluţe, când dumneaei se înfuria, ceea ce nu i se întâmpla tocmai arareori.

Domnişoara Horrocks se instalase ca menajeră la Queen's Crawley şi strunea toată servitorimea de-acolo cu deosebită măreţie şi asprime. Toate slugile fură instruite să i se adreseze cu „coană" sau „cucoană", şi era o slujnicuţă adusă de ea, care stăruia în a-i spune „stăpână", fără niciun fel de mustrare din partea menajerei. „Au fost cucoane şi mai bune ca mine, dar au fost şi mai rele, Hester", era răspunsul domnişoarei Horrocks la această linguşire a subalternei sale.

Aşa cârmuia ea treburile castelului, exercitând o putere supremă asupra tuturor, cu excepţia lui taică-său, pe care, cu toate acestea, îl trata cu o nemaipomenită aroganţă, punându-i în vedere să nu se poarte cu prea multă familiaritate cu „una care e cât pe-aci să devină nevastă de baronet". Căci, într-adevăr, ea repeta acest măreţ rol al vieţii cât se poate de mulţumită de propria-i persoană, spre amuzamentul bătrânului *sir* Pitt, care râdea pe înfundate de aerele şi de graţiile *ei* şi hohotea ceasuri întregi văzându-i pretenţiile de distincţie şi felul în care încerca să imite purtările celor din clasele sus-puse. Şi pretindea că era un adevărat spectacol de comedie s-o vezi jucând rolul unei doamne din lumea mare; o puse să se îmbrace într-una din toaletele de gală ale primei *lady* Crawley, jurându-se pe toţi sfinţii (iar domnişoara Horrocks fiind întru totul de acord) că rochiile îi veneau ca turnate şi

amenințând s-o urce chiar în clipa aceea într-o caleaşcă cu patru cai ca s-o ducă la curte. Ea scotocise dulapurile celor două răposate doamne şi hăcuise şi ciopârţise tot ceea ce mai rămăsese din îmbrăcămintea lor, potrivind-o gusturilor şi figurii ei. Şi tare i-ar mai fi plăcut să pună mâna şi pe giuvaeruri şi pe celelalte podoabe ale lor; dar bătrânul baronet le încuiase în cabinetul său particular, iar ea nu-i putu smulge cheile, cu toate ademenirile şi dezmierdările. Şi adevărul este că puţin timp după ce plecă de la Queen's Crawley, se descoperi un caiet aparţinând numitei doamne, care dădea pe faţă râvna ascunsă de-a deprinde arta scrierii în general, şi în special de a-şi iscăli numele când ca *lady* Crawley, când ca *lady* Betsy Horrocks, când ca *lady* Elizabeth Crawley etc.

Deşi vrednicii locuitori ai parohiei nu se duceau niciodată la castel şi-l ocoleau cât puteau pe moşneagul acela îngrozitor şi nebun, stăpânul castelului, ei ştiau totuşi prea bine ce se întâmplă acolo şi aşteptau în fiecare zi catastrofa, pe care-o dorea cu atâta nerăbdare şi domnişoara Horrocks. Dar iată că soarta, plină de invidie, se interpuse şi o împiedică de-a primi răsplata cuvenită unei asemenea neprihănite iubiri şi virtuţi.

Căci într-o zi baronetul o surprinse pe „onorata doamnă", cum îi spunea el în bătaie de joc, stând în faţa pianului aceluia vechi şi dezacordat din salon, care de-abia mai fusese atins de pe vremea când Becky Sharp îşi cântase la el cadrilurile, aşezată la pian cu cea mai mare gravitate şi zbierând din toate puterile ceva ce i se părea ei că aduce cu melodiile auzite altă dată. Iar protejata ei, slujnicuţa aceea de la bucătărie, stătea alături de stăpână-sa, desfătându-se foarte în timpul acestei operaţii, dând aprobativ din cap şi exclamând: „Doamne, cucoană, ce minunăţie!" întocmai ca un binecrescut sicofant dintr-un salon adevărat.

Întâmplarea asta îl făcu pe bătrânul baronet să izbucnească într-un tunet de râsete, ca de obicei. Povesti de vreo douăsprezece ori incidentul acesta lui Horrocks în cursul serii, spre marea deznădejde a domnişoarei Horrocks. Bătrânul bătea darabana pe masă, ca şi cum aceasta ar fi fost un instrument muzical, şi urla cât îl ţinea gura, căutând să imite felul ei de a cânta. Se jura că o voce aşa de frumoasă trebuie cultivată şi fu de părere că trebuie să-şi angajeze profesori de canto, propuneri în care domnişoara Horrocks nu vedea nici cea mai mică urmă de batjocură. *Sir* Pitt fu cât se poate de bine dispus în seara aceea şi bău cu prietenul şi majordomul său o cantitate neobişnuit de mare de rom cu apă, iar la o oră foarte înaintată din noapte credinciosul său prieten şi servitor îşi conduse stăpânul în camera de culcare.

O jumătate de oră mai târziu, însă, se iscă mare tărăboi şi zarvă în toată casa. Şi se vedeau trecând lumini de la o fereastră la alta în singuraticul, pustiul şi străvechiul castel, în care numai două sau trei camere erau de obicei ocupate de proprietarul respectiv. Imediat după asta, un băiat călare pe un ponei plecă galopând spre Mudbury, să-l caute pe doctor. Şi după un alt ceas (fapt prin care noi verificăm cu câtă grijă ţinuse excelenta doamnă Bute Crawley legătura cu castelul); această doamnă, în saboţi şi cu glugă pe cap, împreună cu cucernicul Bute Crawley şi cu James Crawley, fiul lor, străbătură drumul de la parohie prin parc şi intrară în casă pe uşa larg deschisă a holului. Străbătură holul şi micul salon îmbrăcat cu stejar, pe masa căruia se mai vedeau cele trei pahare şi sticla de rom goală care slujise la cheful lui sir Pitt, şi din încăperea aceasta trecură în cabinetul lui *sir* Pitt, unde o găsiră pe domnişoara Horrocks: „cea cu cordeluţele ei criminale, încercând, cu o înfăţişare plină de sălbăticie, să deschidă dulapurile şi birourile cu maldărul de chei pe care îl avea în

mână. Şi pe care îl scăpă jos, cu un strigăt de spaimă, când ochii scundei doamne Bute fulgerară de sub gluga ei neagră.

— Priviţi-o, James, şi dumneata, domnule Crawley! strigă doamna Bute, arătând spre mutra înfricoşată şi cu ochi umflaţi a vinovatei.

— El mi le-a dat; el mi le-a dat! răcni aceasta.

— El ţi le-a dat, făptură ticăloasă! urlă doamna Bute. Te iau ca martor, domnule Crawley, că am găsit-o pe nemernica asta pe cale de-a fura averea fratelui dumitale; şi are să fie spânzurată, aşa cum am spus eu întotdeauna că are să se întâmple.

Betsy Horrocks, foarte speriată, se aruncă în genunchi şi izbucni în plâns. Dar cei care cunosc cu adevărat sufletul unei femei milostive ştiu prea bine că ea nu se prea zoreşte cu iertarea şi că umilirea unui duşman e un adevărat balsam pentru sufletul ei.

— Sună clopoţelul, James! porunci doamna Bute, Sună până vin toţi oamenii.

Cei trei sau patru servitori care locuiau în vechea casă, acuma aproape pustie, veniră numaidecât auzind continua şi imperioasa chemare.

— Duceţi-o pe femeia asta în camera de arest, spuse ea. Am prins-o jefuindu-l pe *sir* Pitt. Domnule Crawley, ai să-i faci mandatul de arestare, şi dumneata, Beddoes, ai s-o duci mâine dimineaţă cu docarul la închisoarea din Southampton.

— Draga mea, interveni magistratul şi parohul, ea nu-i decât...

— Nu există pe-aici nişte cătuşe? se întreba doamna Bute, tropăind cu saboţii ei. Aici erau întotdeauna nişte cătuşe la îndemână. Unde e ticălosul de tată al acestei creaturi?

— El *mi le-a dat!* striga mereu biata Betsy. Nu-i aşa,

Hester? Nu l-ai văzut tu pe *sir* Pitt – ştii doar că l-ai văzut – când mi le-a dat... de-atâta vreme încă... chiar a doua zi după bâlciul din Mudbury; şi nici nu-mi trebuie! Luaţi-le, dacă credeţi că nu sunt ale mele! Şi spunând asta, nenorocita scoase din buzunar o uriaşă pereche de catarame de ghete care-i stârniseră cândva admiraţia şi pe care abia le şterpelise dintr-unul din dulapurile de cărţi din cabinet, unde fuseseră puse.

— Vai, Betsy, cum poţi avea curajul să înşiri nişte minciuni aşa de gogonate, zise Hester, mica slujnicuţă de la bucătărie, fosta ei protejată, şi încă faţă de doamna Crawley, care e atât de bună şi de drăguţă, şi faţă de cucernicia-sa? (Şi aici făcu o reverenţă.) Puteţi scotoci în toate cutiile *mele*, cucoană, zău dacă nu puteţi, iată cheile mele, căci eu sunt fată cinstită, deşi din părinţi săraci şi crescută la azil... şi dacă o să găsiţi măcar o bucăţică de dantelă sau un ciorap de mătase din toate boarfele pe care dumneata le-ai luat, să nu mai pun piciorul niciodată în biserică!

— Scoate numaidecât cheile, pungăşoaică ticăloasă! şuieră virtuoasa şi micuţa doamnă cu capul acoperit de glugă.

— Iată şi lumânarea, cucoană, şi dacă doriţi, pot să vă arăt şi camera ei, cucoană, şi dulapul din camera menajerei, unde-şi ţine o mulţime şi o mulţime de lucruri! spuse pe nerăsuflate înfocata slujnicuţă, făcând belşug de reverenţe.

— Ţine-ţi gura, te rog. Cunosc perfect de bine camera pe care o ocupă această făptură. Doamnă Rrown, ai bunătatea şi vino cu mine, iar dumneata, Beddoes, n-o-slăbi o clipă din ochi pe această femeie! porunci doamna Bute apucând lumânarea. Domnule Crawley, ai face mai bine să te urci sus să vezi dacă nu-l asasinează cineva pe nefericitul tău frate!

Şi gluga neagră, escortată de doamna Brown, porni spre încăperea pe care, după cum pe bună dreptate spunea, o cunoştea la perfecţie.

Bute urcă sus, unde îl găsi pe doctorul din Mudbury alături de îngrozitul Horrocks, aplecat asupra stăpânului său, care zăcea într-un fotoliu. Încercau să-i ia sânge lui *sif* Pitt Crawley.

A doua zi de dimineaţă o ştafetă fu grabnic trimisă domnului Pitt Crawley de către cucoana preoteasă, care îşi asumă conducerea generală şi care îl veghease pe bătrânul baronet toată noaptea. El fusese readus la ceva care semăna a viaţă; nu putea vorbi, dar părea să recunoască pe cei din jur. Doamna Bute stătuse neclintită la căpătâiul lui. Părea să nu aibă niciodată nevoie de somn femeiuşca asta, şi nu-şi închise nici o singură clipă aprigii ei ochi negri, deşi doctorul sforăia în fotoliul său. Horrocks făcu câteva deznădăjduite eforturi să-şi revendice autoritatea şi să-şi vegheze stăpânul, dar doamna Bute îi strigă că-i un beţiv şi-un ticălos bătrân şi-l pofti să nu-şi mai arate niciodată mutra în casa aceea dacă vrea să nu fie expediat şi el împreună cu ticăloasa de fiică-sa. Îngrozit de felul ei de-a se purta, Horrocks se strecură jos în salonul îmbrăcat cu stejar, unde-l află pe domnul James, care, după ce cercetă sticla ce se găsea acolo şi văzând-o goală, îi porunci să aducă o nouă sticlă de rom, poruncă pe care el o execută numaidecât; adăugă şi nişte pahare curate, lângă care se aşezară şi parohul şi fiul său; acesta din urmă îi porunci apoi lui Horrocks să depună chiar în clipa aceea cheile şi să nu-şi mai arate niciodată mutra pe-acolo.

Înfricoşat de asemenea purtare, intendentul le încredinţă cheile, iar el cu fiica lui se furişară tăcuţi, în bezna nopţii, renunţând la stăpânirea castelului din Queen’s Crawley.

CAPITOLUL XL

ÎN CARE BECKY E RECUNOSCUTĂ DE FAMILIE

Moştenitorul familiei Crawley sosi acasă la timp după această catastrofă, şi de-aci înainte putem spune că luă definitiv în stăpânire Queen’s Crawley. Căci cu toate că bătrânul baronet mai supravieţui câteva luni, el nu mai era întreg la minte şi abia putea vorbi, iar conducerea treburilor moşiei trecu asupra fiului său mai vârstnic. Şi Pitt găsi o situaţie cât se poate de ciudată. Tatăl său cumpăra şi ipoteca mereu; avea douăzeci de oameni de afaceri şi certuri cu fiecare; certuri cu toţi arendaşii; şi procese cu toţi aceştia; procese cu avocaţii; procese cu companiile miniere şi de navigaţie în care era şi el coproprietar şi cu orice ins cu care avusese vreodată o combinaţie. Limpezirea tuturor încurcăturilor ăstora şi punerea lor în ordine era o sarcină demnă de metodicul şi perseverentul diplomat de la curtea din Pumpernickel; şi el se puse pe treabă cu un nemaipomenit zel. Întreaga sa familie, bineînţeles, fu transportată la Queeri’s Crawley, unde verii, fireşte, şi *lady* Southdown, care se apucă să convertească parohia chiar sub nasul cucerniciei-sale şi-şi aduse cu ea şi clericii ei nehirotonisiţi, spre groaza furioasei doamne Bute. Sir Pitt nu luase nicio hotărâre în privinţa vânzării dreptului asupra parohiei de la Queen’s Crawley; iar la momentul potrivit, mărita doamnă avea de gând să ia conducerea bisericii în mâinile sale şi să prezinte pentru postul de paroh un tânăr protejat de-al său; subiect în privinţa căruia diplomatul Pitt nu se

pronunţă în niciun fel.

Planurile doamnei Bute în legătură cu domnişoara Betsy Horrocks căzură baltă; şi aceasta din urmă nu făcu niciun fel de vizită închisorii din Southampton. Ea şi cu tatăl ei părăsiră castelul, iar acesta din urmă luă în stăpânire cârciuma satului, ce avea firma „La armele familiei Crawley”, pe care i-o dăduse în arendă *sir* Pitt. Fostul intendent obţinuse şi un mic teren scutit de orice taxă, în acelaşi loc, din pricina căruia îi revenea unul din voturile târgului. Preotul avea şi el unul din voturile acestea, şi ei doi, împreună cu alte patru persoane, formau corpul electoral care trimitea în Parlament pe cei doi reprezentanţi din Queen’s Crawley.

Între doamnele de la parohie şi cele de la castel urmă un schimb de amabilităţi, între cele tinere cel puţin, căci doamna Bute şi *lady* Southdown nu se puteau întâlni niciodată fără să se ciocnească, şi, încetul cu încetul, se feriră de a mai da ochi una cu alta. *Lady* Southdown rămânea în camera sa când doamnele de la parohie îşi vizitau verişoarele de la castel. Poate că domnul Pitt nu era prea nemulţumit de absenţele acestea ocazionale ale soacrei. În ochii lui, familia Binkie trecea drept cea mai de seamă, mai înţeleaptă şi mai interesantă familie din lume, iar onorata doamnă şi mătuşă îşi câştigase de multă vreme un ascendent asupra lui, dar uneori simţea că e prea din cale-afară dus de nas. Să fii socotit drept om tânăr era, fără îndoială, lucru măgulitor, dar să fii tratat la 46 de ani ca un băieţaş, era uneori peste măsură de umilitor. *Lady* Jane, însă, se supunea orbeşte mamei sale. Îşi iubea cu multă pasiune copiii, dar în ascuns; şi era un adevărat noroc pentru ea că numeroasele ocupaţii ale *lui lady* Southdown, conferinţele cu pastorii şi corespondenţa cu toţi misionarii din Africa, Asia şi Australia etc. Îi luu aşa de mult timp venerabilei contese, încât nu-i mai rămânea

decât puţină vreme să se mai ocupe şi de nepoata ei, micuţa Matilda, sau de nepotul ei, Pitt Crawley. Acesta din urmă era un copil debil; şi numai prin impresionante cantităţi de calomel putea *lady* Southdown să-l ţină totuşi în viaţă.

Cât despre *sir* Pitt, el se retra se exact în camerele acelea în care se stinsese mai înainte *lady* Crawley, şi aici era îngrijit cu sârguinţă şi cu un zel plin de statornicie de către Hester, slujnicuţa astfel înălţată în grad. Care dragoste, care fidelitate şi ce stăruinţă pot fi comparate cu acelea ale unei infirmiere bine plătite? Ele umflă şi netezesc pernele şi fierb ceaiuri medicinale; se scoală noaptea; rabdă văicăreli şi cicăleală; văd c-a răsărit soarele şi nu se îndură să plece de lângă patul bolnavului; dorm în fotolii şi mănâncă singure cuc; şi-şi petrec nopţi lungi, nesfârşite, fără să facă altceva decât să vegheze focul din sobă şi oala în care fierbe băutura bolnavului; ele citesc cât e săptămâna de mare *Gazeta săptămânală;* iar *Chemarea plină de gravitate a legii* sau *întreaga datorie a omului* le ţin loc de lectură şi le sunt de ajuns pentru tot anul, iar noi ne certăm cu ele din pricina că, atunci când le vin rubedeniile în vizită, o dată pe săptămână, le aduc şi puţintel gin de contrabandă în coşul cu rufărie. Doamnelor, care bărbat ar rămâne neclintit în dragostea sa îngrijind timp de un an de zile obiectul iubirii sale? Pe când o infirmieră nu se va mişca de lângă tine pentru zece lire pe trimestru, iar noi ne închipuim că-i plătim prea mult. Cel puţin domnul Crawley bombănea neîncetat fiindcă plătea numai jumătate din suma respectivă domnişoarei Hester pentru a-l îngriji şi zi şi noapte pe baronet, tatăl său.

În zilele cu soare, bătrânul *gentleman* era scos într-un fotoliu, acelaşi fotoliu pe care-l folosise şi domnişoara Crawley la Brighton şi care fusese adus de acolo la Queen’s Crawley, împreună cu o sumedenie de

mărunţişuri de-ale *lui lady* Southdown. *Lady* Jane se ducea deseori lângă bătrân şi era cât se poate de limpede că *sir* Pitt ţinea foarte mult la ea. Luase deprinderea să dea mereu din cap şi să-i zâmbească când o vedea că intră în cameră şi să scoată un vaiet nearticulat şi rugător când ea pleca. Când uşa se închidea în urma ei, începea să plângă şi să suspine, iar în timpul acesta, chipul şi purtările Hesterei, care era întotdeauna nespus de blândă *şi* de amabilă cât era de faţă doamna, se schimbau dintr-odată, şi ea începea să se strâmbe la el, să-şi încleşteze pumnii şi să răcnească: „Ţine-ţi gura, „neghiob bătrân şi caraghios!” *şi* întorcea fotoliul de la focul la care bătrânului îi plăcea aşa de mult să se uite, din care pricină începea să plângă şi mai tare. Căci asta era tot ceea ce mai rămăsese după mai bine de şaptezeci de ani de viclenii şi de lupte, de beţii; de planuri, de păcate şi de egoism – un moşneag idiot şi plângăreţ, suit în pat, dat jos din pat, spălat şi hrănit ca un prunc.

Veni în sfârşit şi, ziua când funcţia infirmierei luă sfârşit. Într-o dimineaţă, în timp ce Piit Crawley examina, în cabinetul său, carnetul de socoteli al Intendentului şi al subintendentului, se auzi o bătaie în uşă, şi Hester se înfăţişa în persoană, făcu o plecăciune şi zise:

— Iertaţi-mă, *sir* Pitt. *Sir* Pitt a murit azi-dimineaţă, *sir* Pitt. Eu prăjeam pâinea, *sir* Pitt, pentru supă de ovăz, pe care o lua regulat în fiecare dimineaţă laora şase, *sir* Pitt, şi... şi am crezut că aud ceva ca un geamăt, *sir* Pit... şi... şi... şi... Ea făcu o altă reverenţă.

Din ce pricină i se îmbujora lui Pitt aşa de repede faţa lui palidă? Era oare pentru că, în sfârşit, devenise *sir* Pitt, cu loc în Parlament şi cu onorari viitoare în perspectivă? „Am să limpezesc toate treburile moşiei plătind bani gheaţă”, îşi zise el şi socoti numaidecât ce reparaţii şi ce îmbunătăţiri trebuia să facă. El nu voise să întrebuinţeze

până acum moştenirea rămasă de la mătuşa sa de teamă ca nu cumva *sir* Pitt să se însănătoşească, iar el să-şi fi cheltuit banii în vânt.

Toate obloanele fură lăsate atât la castel, cât şi la parohie; clopotul bisericii bălăngăni jalnic, iar altarul fu îmbrăcat în negru; Bute Crawley renunţă la o vânătoare, dar se duse şi cină în linişte la Fuddleston, unde se întreţinu cu comesenii, la un pahar de Porto, despre răposatul său frate şi despre tânărul *sir* Pitt. Domnişoara Betsy, care se măritase între timp cu un şelar din Mudbury, plânse până nu mai putu. Medicul familiei veni călare şi-şi exprimă respectuoasele lui condoleanţe şi se informă de sănătatea doamnelor. Se vorbi mult despre moartea asta la Mudbury, cât şi la cârciuma „La armele familiei Crawley”, cârciumă al cărei proprietar se împăcase de curând cu parohul, care fusese văzut, întâmplător, intrând în salon şi gustând din berea blondă a domnului Horrocks.

— Să-i scriu eu fratelui tău, sau îi scrii tu? îşi întrebă *lady* Jane soţul pe *sir* Pitt.

— Am să-i scriu eu; bineînţeles, spuse *sir* Pitt, şi-am să-l chem la înmormântare; căci aş a-i rânduiala.

— Şi... şi pe doamna Rawdon, zise sfioasă *lady* Jane.

— Jane, striga *lady* Southdown, cum poţi spune una ca asta?!

— Bineînţeles că trebuie chemată şi doamna Rawdon, răspunse cu hotărâre *sir* Pitt.

— Dar nu atâta timp cât mă găsesc şi eu în casa asta! rosti *lady* Southdown.

— Onorata doamnă e rugată să-şi aducă aminte că şeful familiei sunt eu, răspunse *sir* Pitt. Te rog, *lady* Jane, fii drăguţă şi scrie-i doamnei Rawdon Crawley o scrisoare, cerându-i să fie şi ea de faţă la această tristă solemnitate.

— Jane, îţi interzic să pui mâna pe condei! strigă

contesa.

— Am impresia că şeful familiei sunt eu, repetă *sir* Pitt, şi oricât de mult aş deplânge împrejurarea care v-ar sili să părăsiţi locuinţa aceasta, trebuie, dacă nu vă este cu supărare, să continui cârmuirea acestei case aşa cum găsesc eu de cuviinţă.

Lady Southdown se ridică de pe scaun la fel de măreaţă ca şi doamna Siddons[115] în *lady* Macbeth şi porunci să i se pună caii la trăsură. Dacă fiul şi fiica ei o dădeau afară din casa lor, ea îşi va ascunde mâhnirea undeva în singurătate şi se va ruga pentru întoarcerea lor pe calea cea bună.

— Noi nu te alungăm din casa noastră, mamă, spuse rugător sfioasa *lady* Jane.

— Deoarece invitaţi în casă oameni pe care nu-i poate primi nicio bună creştină, doresc să mi se pregătească trăsura pentru mâine dimineaţă!

— Ai bunătatea, Jane, şi scrie ceea ce îţi dictez! rosti *sir* Pitt, ridicându-se şi luând o atitudine autoritară, exact ca în *Portretul unui gentleman* dintr-o expoziţie. Începe: „Queen’s Crawley, 14 septembrie 1822. Dragul meu frate...”

Auzind aceste hotărâtoare şi teribile cuvinte, *lady* Macbeth, care aşteptase un semn de slăbiciune sau de şovăire din partea ginerelui său, se ridică şi părăsi cu un aer înţepat biblioteca. *Lady* Jane îşi înălţă privirea către soţul său, ca şi cum ar fi vrut din toată inima să se ducă după ea şi s-o îmbuneze; dar Pitt interzise soţiei sale să facă vreun pas.

— N-are să plece, zise el, ştii doar că şi-a închiriat casa din Brighton şi că şi-a cheltuit veniturile pe o jumătate de an înainte. Şi o contesă care stă la hotel îşi pierde tot prestigiul. De când aştept eu prilejul să fac acest... acest pas decisiv, draga mea; căci, după cum trebuie să-ţi fi dat

---

[115] *Sarah Siddons* (1755-1831), cunoscută tragediană engleză.

seama, e cu neputinţă să existe doi şefi într-o singură familie; şi acuma, dacă binevoieşti, vom relua dictarea: „Dragul meu frate, îndurerata veste, pe care e de datoria mea s-o împărtăşesc familiei mele, trebuie s-o fi presimţit de multă vreme” etc.

Într-un cuvânt, Pitt, după ce îşi câştigase regatul, şi după ce, datorită norocului, sau mai degrabă meritului, după cum socotea el, îşi însuşise aproape toată averea în care îşi puseseră nădejdea celelalte rubedenii ale lui, era hotărât să-şi trateze familia cu bunăvoinţă şi cu toată consideraţia cuvenită şi să restabilească măreţia de odinioară a castelului din Queen’s Crawley. Şi-i plăcea să se gândească că el va fi stăpânul.

Îşi propunea să uzeze de marea influenţă pe care situaţia şi calităţile lui înalte trebuiau să i-o asigure cât mai grabnic în ţinut, ca să-şi rostuiască fratele şi să le găsească verilor să-i slujbe demne de ei, căci poate că simţea încolţindu-l întrucâtva remuşcarea gândindu-se că avea în stăpânirea lui toate bunurile la care jinduiseră aceştia. În decurs de trei sau patru zile de suveranitate, înfăţişarea i se schimbase cu totul, iar planurile îi erau bine stabilite; hotărî să fie un cârmuitor drept şi cinstit, s-o înlăture de la domnie pe *lady* Southdown şi să trăiască în cei mai buni termeni de prietenie cu toate rudele sale de sânge.

În această stare de spirit dictă el scrisoarea către fratele său Rawdon, o scrisoare solemnă şi îndelung cumpănită, ce cuprindea observaţiile cele mai profunde, închise în cuvintele cele mai lungi, care-o umplură de uimire pe Mica şi naiva secretară care-scria la porunca soţului său. „Ce mai orator o să fie şi ăsta, se gândi ea, când o să intre în Camera Comunelor... (Punct asupra căruia, ca şi asupra tiraniei *lui lady* Southdown, Pitt făcuse oarecare aluzii soţiei sale în pat). Ce înţelept, cât de bun şi ce om de

geniu e bărbatul meu! Aveam credinţa că-i puţin cam nepăsător; dar cât e de bun, şi ce om de geniu!”

Adevărul este că Pitt Crawley învăţase pe dinafară fiecare cuvânt al scrisorii respective şi o studiase, cu o discreţie diplomatică, pe deplin şi în toate amănuntele, mult timp înainte de-a găsi cu cale să i-o dicteze uluitei sale soţii.

Respectiva misivă, cu *o* largă margine neagră şi cu parafă, fu prin urmare expediată de către sir pitt Crawley fratelui său, colonelul, din Londra. Rawdon Crawley nu fu decât pe jumătate încântat de primirea ei. „La ce bun să ne ducem acolo, în locul acela plicticos? se gândi el. Nu pot suferi să rămân singur cu Pitt după masă, iar caii până acolo şi înapoi au să ne coste douăzeci de lire”.

Şi în timp ce se gândea la toate greutăţile astea, duse scrisoarea Rebeccăi, sus, în dormitorul ei, împreună cu ceaşca de ciocolată pe care i-o pregătea el singur şi i-o servea întotdeauna dimineaţa.

Puse tava cu dejunul şi cu scrisoarea pe masa de toaletă, în faţa căreia Becky îşi pieptăna părul ei roşcat. Ea luă scrisoarea cu marginile negre şi, după ce-o citi, sări de pe scaunul ei strigând: „Ura!” şi fluturând misiva deasupra capului... „Ura?” făcu Rawdon, uitându-se mirat la micuţa făptură care ţopăia de mai mare dragul într-un elegant capot de flanelă şi cu zulufii despletiţi.

— Bătrânul nu ne-a lăsat nimica, Becky! Eu mi-am primit partea mea când am ajuns la majorat!

— Tu n-ai să ajungi niciodată la majorat, nătărău bătrân! răspunse Becky. Aleargă repede la doamna Bruney, căci am nevoie de câteva rochii de doliu; şi pune-ţi o panglică cernită la pălărie *şi o* jachetă neagră, deşi nu cred că ai vreuna; comandă să ţi se aducă acasă una mâine, aşa ca să putem fi gata de drum pentru joi.

— Nu cumva ai de gând să mergi şi tu? interveni

Rawdon.

— Sigur că am de gând să merg. Am de gând ca la anul lady Jane să mă prezinte la curte. Am de gând ca fratele tău să-ţi dea şi ţie un loc în Parlament, nătărău bătrân ce eşti! Am de gând ca lordul Steyne să aibă votul tău şi pe-al lui Pitt, dragul meu; şi ca şi tu să ajungi ministru pentru Irlanda, sau guvernator în Indiile Occidentale; sau vistiernic, sau consul, sau ceva în genul ăsta!

— Are să ne coste o groază de bani călătoria asta, mormăi Rawdon.

— Am putea merge cu trăsura lui Southdown, care trebuie să fie şi el de faţă la înmormântare, întrucât e înrudit cu familia... dar nu... cred că e mai bine să ne ducem cu diligenţa. Are să facă impresie mai bună. Pare mai modest...

— Merge şi Rawdy, nu-i aşa? întrebă colonelul.

— Asta nu; de ce să plătim un loc în plus? E prea mare ca să călătorească strâns ghem între noi doi. Lasă-l să stea aici în camera lui, şi Briggs poate să-i coasă şi lui o hăinuţă neagră. Du-te şi fă ce ţi-am spus. Şi ar fi foarte bine să-i spui şi lui Sparks, valetul tău, că bătrânul *sir* Pitt a murit şi că are să-ţi revină o parte considerabilă din moştenire după ce au să se limpezească toate treburile. El are să-i povestească totul lui Raggles, care ne pisează într-una pentru bani, şi asta are să-l mângâie puţintel pe bietul Raggles... după care Becky începu să-şi soarbă ciocolata.

Când credinciosul lord Steyne sosi şi el către seară, o găsi pe Becky şi pe doamna ei de companie, care nu era alta decât prietena noastră Briggs, îndeletnicindu-se cu croitul, descusutul, tăiatul şi sfâşiatul a tot felul de stofe negre din care se mai putea scoate câte ceva pentru trista ocazie.

— Domnişoara Briggs şi cu mine suntem scufundate în durere şi jale din pricina morţii părintelui nostru, zise

Rebecca. *Sir* Pitt Crawley a decedat, excelenţă! Toată dimineaţa ne-am rupt părul din cap, iar acuma rupem zdrenţele astea!

— Vai, Rebecca, cum poţi să... fu tot ceea ce putu rosti Briggs în timp ce-şi holba ochii.

— Vai, Rebecca, cum poţi să... repetă excelenţasa. Aşadar, bătrânul ticălos a murit, nu? Ar fi putut, ajunge *pair* dacă şi-ar fi jucat mai cu iscusinţă cărţile. Domnul Pitt, răposatul ministru, era aproape să-l facă, dar el îşi schimba culoarea politică tocmai când nu trebuia. Ce Silen[116] bătrân mai era!

— Aş fi putut fi văduva Silenului, zise Rebecca. Îţi mai aduci aminte, domnişoară Briggs, cum pândeai la uşă atunci când l-ai văzut pe bătrânul *sir* Pitt în genunchi în faţa mea?

Domnişoara Briggs, vechea noastră prietenă, roşi foarte la această amintire; şi fu încântată când lordul îi porunci să coboare şi să-i pregătească o ceaşcă de ceai.

Domnişoara Briggs era dulăul pe care şi-l luase Rebecca drept paznic al virtuţii şi al reputaţiei sale. Domnişoara Crawley îi lăsase bătrânei domnişoare o mică rentă anuală. Ea ar fi fost bucuroasă să rămână în familia Crawley pe lângă *lady* Jane, care era bună cu ea, ca de altfel cu toată lumea; dar *lady* Southdown o concedie pe biata Briggs de îndată ce-i îngădui bună-cuviinţa, iar domnul Pitt (care se socotea foarte nedreptăţit de generozitatea neîntemeiată a răposatei sale rubedenii faţă de-o doamnă care nu fusese altceva decât slujitoarea credincioasă a domnişoarei Crawley timp de vreo douăzeci de ani) nu avu nimic împotriva acestui act de autoritate al soacrei sale. Bowls şi Firkin îşi primiseră de asemenea daniile lăsate prin testament, precum şi concedierile respective; după care se căsătoriră şi îşi făcură rost de-o

[116] În mitologie, tovarăşul de petreceri al lui Bachus, zeul vinului.

casă cu camere de închiriat, potrivit obiceiului oamenilor de felul lor.

Briggs încercă să locuiască cu rudele ei de la ţară, dar găsi că-i o încercare zadarnică după viaţa şi societatea atât de deosebită cu care se deprinsese. Prietenii domnişoarei Briggs, mici negustori dintr-un oraş de provincie, se certau pentru cele patruzeci de lire pe an ale ei cu tot atâta nesaţ şi într-un mod la fel de aprins, deşi mult mai făţiş decât rubedeniile domnişoarei Crawley pentru moştenirea numitei doamne. Fratele domnişoarei Briggs, pălărier şi băcan cu păreri radicale, îşi socotea sora o aristocrată parvenită din pricină că nu voia să avanseze o parte din capitalul ei spre a-i aproviziona dugheana; şi e foarte probabil că ea ar fi făcut şi asta dacă sora lor, nevasta unui cizmar aparţinând unei secte religioase dizidente, în mare ceartă cu pălărierul şi băcanul, care frecventau altă biserică, nu i-ar fi arătat cum că fratele lor era în pragul falimentului şi o acapara pentru un timp oarecare pe domnişoara Briggs. Cizmarul dizident dorea ca domnişoara Briggs să-i trimită fiul la colegiu şi să scoată din el un *gentleman.* Cele două familii îi storseseră mare parte din economiile ei personale; în cele din urmă, ea fugi la Londra, urmată de anatema tuturor rubedeniilor, şi se hotărî să caute din nou servitutea, aceasta fiind mult mai puţin împovărătoare decât libertatea. Şi dând în ziare un anunţ că o „doamnă cu maniere plăcute, obişnuită cu cea mai aleasă societate, doreşte să…” etc., îşi luă reşedinţa în casa domnului Bowlş, în Half Moon Street, aşteptând rezultatul anunţului.

Şi aşa se făcu că se întâlni cu Rebecca. Eleganta trăsurică şi poneii doamnei Rawdon goneau într-o zi pe stradă tocmai când domnişoara Briggs, obosită şi plictisită, ajunsese în poarta casei domnului Bowls, după ce colindase birourile din City ale ziarului *Times,* pentru a-şi

însera pentru a şasea oară anunţul. Rebecca îşi conducea singura trăsurică şi o recunoscu numaidecât pe doamna cu maniere plăcute; şi ea fiind o femeie cum nu se poate mai binevoitoare, după cum am văzut, şi având mare consideraţie pentru domnişoara Briggs, opri poneii la scara de la intrare, aruncă hăţurile valetului şi, sărind afară din trăsură, apucă amândouă mâinile domnişoarei Briggs mult mai înainte ca doamna aceasta cu maniere plăcute să-şi fi revenit din uimirea întâlnirii cu vechea ei prietenă.

Briggs începu să plângă, iar Becky să râdă în hohote, şi o sărută pe doamna respectivă de îndată ce intrară pe coridor; şi continuă s-o sărute şi în salonul din faţă al doamnei Bowls, cu perdele de stofuliţă vărgate cu roşu şi cu oglindă rotundă împodobită cu un vultur înlănţuit care se uita la reversul biletului din fereastră, pe care stătea scris: „Camere de închiriat”.

Briggs îşi istorisi toată povestea printre suspinele şi exclamaţiile acelea de uimire cu totul nelalocul lor, exclamaţii cu care femeile dulcege din fire îşi întâmpină vechile cunoştinţe sau chiar o întâlnire întâmplătoare pe stradă; căci deşi oamenii se văd cu ceilalţi oameni în fiecare zi, există totuşi unele specimene care stăruie în a descoperi minuni; iar femeile, chiar dacă nu s-au putut suferi una pe alta, încep să se bocească atunci când se întâlnesc, deplângând şi reamintindu-şi timpul când s-au certat pentru ultima dată. Astfel că, ce să mai lungim vorba, Briggs îşi istorisi toată povestea, iar Becky îşi descrise şi ea viaţa, cu obişnuita ei simplitate şi candoare.

Doamna Bowls, fosta domnişoară Firkin, ieşind pe coridor, asculta, plină de indignare, smiorcăielile şi chicotirile isterice care veneau din salonul din faţă. Ea n-o simpatizase niciodată din cale-afară de tare pe Becky. De când se stabiliseră la Londra, Bowls şi soţia lui îi vizitau destul de des pe foştii lor prieteni, familia Raggles, şi nu le

plăcea nicidecum ceea ce le povestea acesta din urmă cu privire la *menage*-ul colonelului. „Eu n-aş avea încredere în el, Ragg, băiatule”, îi spunea Bowls; iar nevasta lui, atunci când Becky ieşi din salon, abia dacă o salută pe numita doamnă cu o plecăciune plină de acreală; şi degetele ei semănau cât se poate de bine cu tot atâţia cârnaţi, reci şi fără viaţă, când ea le întinse îngăduitoare doamnei Rawdon, care stărui să dea mâna cu fosta cameristă a domnişoarei Crawley. Apoi Rebecca porni mai departe spre Piccadilly, făcând numeroase semne din cap domnişoarei Briggs şi zâmbindu-i cu suavitate pe când aceasta îi trimitea semne de adio de la fereastra cu anunţul; câteva clipe mai târziu, Becky era în parc, cu o Jumătate de duzină de tineri eleganţi care călăreau în trap mic în urma trăsurii ei.

Când Rebecca află în ce situaţie se găsea prietena ei şi că, având o mică pensie lăsată prin testament de către domnişoara Crawley, salariul nu constituia principalul obiectiv al doamnei noastre, făuri numaidecât nişte mici şi binevoitoare planuri în ceea ce o privea. Era tocmai doamna de companie care-i trebuia, astfel că o invită pe Briggs să vină să cineze cu ea chiar în seara aceea, când are să-l vadă şi pe scumpul, micul şi drăguţul Rawdon.

Doamna Bowls îşi preveni locatara că se vâră în gura lupului, „unde, dacă intri, ai să te căieşti amarnic, domnişoară Briggs, adu-ţi aminte de vorbele mele, şi tot aşa de sigur după cum mă cheamă Bowls”. Dar Briggs făgădui că va fi foarte prevăzătoare. Prevedere care se sfârşi prin aceea că, peste o săptămână, ea se instală în casa doamnei Rawdon şi, înainte de a se fi scurs şase luni, ea îi şi împrumutase cu dobândă Lui Rawdon Crawley şase sute de lire.

CAPITOLUL XLI

ÎN CARE BECKY VIZITEAZĂ DIN NOU CASTELUL STRĂMOŞILOR SĂI

Sir Pitt fiind înştiinţat de sosirea lor şi îmbrăcămintea de doliu fiind gata, colonelul Crawley şi soţia sa ocupară două locuri în aceeaşi veche diligenţă Highflyer, cu care, cam cu nouă ani înainte, călătorise pentru prima oară Rebecca, în tovărăşia răposatului baronet, când îşi făcuse intrarea în lume. Ce bine îşi aducea ea aminte de curtea hanului şi de rândaşul căruia baronetul nu-i dăduse niciun bacşiş şi de tânărul acela stăruitor de la Cambridge care o acoperise cu paltonul lui în timpul drumului! Rawdon se sui pe imperială, şi tare i-ar mai fi plăcut să mâne el caii, dar nu se cădea, din pricina doliului. Se aşeză lângă vizitiu şi vorbi cu el tot timpul despre cai şi despre starea şoselei; despre cei care ţineau hanurile şi despre cei care înhămau caii la diligenţă cu care călătorise de atâtea ori, pe când el şi cu Pitt erau copii şi se duceau la Eton. La Mudbury îi aştepta trăsura cu doi cai şi un vizitiu îmbrăcat în negru...

— Asta e hodoroaga cea veche, Rawdon, zise Rebecca în timp ce se urcau în trăsură. Şi viermii au ros aproape tot postavul... uite şi pata din cauza căreia *sir* Pitt... ha! văd că Dawson, fierarul, şi-a tras obloanele... din cauza căreia *sir* Pitt a făcut un tărăboi nemaipomenit. Spărsese o sticlă de vişinată pe care ne dusesem s-o luăm pentru mătuşa ta de la Southampton. Zău, cum mai trece şi timpul acesta! Nu cred să fie Polly Talboys, fata aceea voinică care stă lângă mamă-sa, colo, lângă casa aceea. Mi-aduc aminte că era o puştancă sfrijită, care smulgea buruienile din grădină!

— Straşnică fetişcană! exclamă Rawdon şi răspunse la salutul venit dinspre casa respectivă, ducând două degete la pălăria lui îndoliată.

Becky se înclină şi salută şi ea, recunoscând, cu multă graţie, ici şi colo, pe câte cineva. Iar faptul că la rândul lor oamenii o recunoşteau îi făcea o nespusă plăcere. I se părea că nu mai e o impostoare şi că se întorcea la căminul strămoşilor ei. Rawdon se simţea puţin cam ruşinat, iar, pe de altă parte, destul de necăjit. Ce amintiri, din epoca nevinovată a copilăriei, puteau să-i răsară în minte? Spaimele căror nedesluşite remuşcări, spaimele căror îndoieli şi înşelătorii?

— Surorile tale trebuie să fie nişte adevărate domnişoare, rosti Rebecca, gândindu-se la fetele acelea poate pentru prima dată de când le părăsise.

— Habar n-am! răspunse colonelul. Hei! iat-o pe mătuşa Lock. Ce mai faci, doamnă Lock? Îţi mai aduci aminte de mine, nu-i aşa? Domnişorul Rawdon, ei? Drace, că, mult mai trăiesc şi babele astea, avea o sută de ani încă de pe când eram eu copil!

Intrară, prin poarta parcului păzită de bătrâna doamnă Lock, a cărei mână Rebecca ţinu să o strângă neapărat, în timp ce femeia deschidea vechea poartă de fier care scârţâia din balamale, iar trăsura trecu printre cei doi stâlpi acoperiţi cu muşchi şi împodobiţi cu porumbelul şi şarpele familiei Crawley.

— Văd că patronul a tăiat copacii, spuse Rawdon, uitându-se de jur împrejur, apoi nu mai scoase niciun cuvânt, ca şi Becky, de altfel.

Erau şi unul şi altul cam tulburaţi şi se gândeau la vremurile de altă dată. El, la Eton, şi la mamă-sa, pe care şi-o amintea bine de tot – o femeie rece şi cumpătată – şi la o soră care îi murise şi pe care o iubise nespus de mult, şi la felul în care obişnuia să-l snopească în bătaie pe Pitt, şi la micul Rawdon rămas acasă. Iar Rebecca se gândea la propria ei tinereţe şi la întunecatele taine ale zilelor acelea umilitoare de odinioară, şi la uşile acelea prin care intrase

ea în viaţă, şi la domnişoara Pinkerton, la Jos şi la Amelia.

Aleea cu nisip şi terasa fuseseră foarte bine curăţate. Un blazon mare, pictat, atârna deasupra intrării principale, şi două foarte solemne şi lungi personaje cernite deschiseră fiecare câte-un canat al uşii în momentul în care trăsura se opri în faţa scărilor. Rawdon se făcu roşu, iar Beckycam palidă când străbătură străvechiul hol, braţ la braţ. Ea îşi ciupi bărbatul de braţ în timp ce intrară în salonul de stejar, unde îi aşteptau *sir* Pitt şi soţia lui. *Sir* Pitt, în negru, *lady* Jane, în negruy iar onorata doamnă Southdown purtând o uriaşă pălărie neagră, acoperită cu mărgele şi pene care fâlfâiau pe capul domniei-sale ca şi cum ar fi fost un cioclu.

Sir Pitt avusese dreptate când spusese că n-are să părăsească castelul. Ea se mulţumea să păstreze o gravă şi neclintită tăcere când se găsea în tovărăşia lui Pitt şi a răzvrătitei lui neveste, şi să umple de groază copiii, în camera lor, prin cumplita cătrăneală a purtării ei. Doar o foarte slabă înclinare a gătelii ei *de* pe cap şi a penelor îi întâmpină pe Rawdon şi pe soţia lui când fiii aceştia risipitori se întoarseră în sânul familiei.

La drept vorbind, ei nu erau nicidecum emoţionaţi de primirea aceasta glacială. Mărita doamnă juca, în mintea lor, rolul unui personaj de mâna a doua; pe ei îi interesa primirea pe care avea să le-o facă atotputernicul frate şi soţia lui.

Pitt, cu faţa îmbujorată, înaintă şi strânse mâna fratelui său; apoi o salută pe Rebecca cu o strângere de mână şi cu o adâncă plecăciune. *Lady* Jane, însă, luă amândouă mâinile cumnatei sale şi o sărută cu dragoste. Îmbrăţişare care înroură de lacrimi ochii micii noastre aventuriere, podoabe, după cum bine ştim, purtate de ea foarte rar. Semnul acesta nemijlocit de bunăvoinţă şi de încredere o mişcă şi îi făcu nespusă plăcere; iar Rawdon, încurajat de

demonstraţia asta a cumnatei sale, îşi răsuci mustăţile şi îşi luă libertatea de a o saluta pe *lady* Jane printr-o sărutare, ceea ce o făcu pe mărita doamnă să se înroşească foarte.

— Al naibii de frumuşică femeiuşcă, *lady* Jane asta, fu verdictul colonelului când se găsiră, el şi soţia lui, din nou singuri. Pitt s-a îngrăşat, se vede cât de *colo* că-i merge bine!

— Îi dă mâna să se îngraşe, spuse Rebecca, după care căzu de acord cu soţul ei că soacra era o ciumă îngrozitoare şi bătrână şi că surorile erau nişte domnişoare destul de drăguţe.

Ele fuseseră de asemenea chemate de la şcoală ca să ia parte la ceremonia înmormântării. Se părea că *sir* Pitt Crawley socotise că pentru prestigiul casei şi al familiei se cuvenea să *se* adune laolaltă cât mai multe persoane cernite cu putinţă. Toţi servitorii şi slujnicele casei, bătrânele de la azil, pe care bătrânul *sir* Pitt le trăsese de atâtea ori pe sfoară, familia notarului şi toţi cei care erau în slujba castelului, cât şi a parohiei, fură îmbrăcaţi în negru; adăugaţi la aceştia şi pe cioclii de rigoare, pe puţin douăzeci la număr, cu zăbranice şi panglici negre la pălărie, care alcătuiau o privelişte de toată frumuseţea când se desfăşură marele spectacol al înmormântării, dar ei sunt personaje mute în drama noastră; şi neavând nimic de făcut sau de spus, nu e nevoie să ocupe decât un foarte neînsemnat loc în această povestire.

Faţă de cumnatele ei, Rebecca nu încercă nicidecum să se prefacă a fi uitat situaţia ei anterioară de guvernantă a lor, ci-şi aduse aminte de asta fără ocolişuri şi cât se poate de firesc şi cercetă cu multă seriozitate ceea ce învăţau, le spuse că se gândise la ele foarte des şi că era nerăbdătoare să afle cum o mai duc. Ai fi crezut, auzind-o, că de când le părăsise nu făcuse altceva decât să se

gândească la ele şi să se îngrijească de fericirea lor. Şi aşa şi credeau *lady* Crawley şi tinerele sale cumnate.

— Nu s-a schimbat mai de loc în aceşti opt ani, grăi domnişoara Rosalind către domnişoara Violet, în timp ce se pregăteau pentru masă.

— Femeile astea cu părul roşu se ţin straşnic de bine, răspunse cealaltă.

— E puţintel mai închis la culoare decât era înainte, cred că şi-l vopseşte, adăugă domnişoara Rosalind. S-a mai şi îngrăşat un pic, şi-i stă mult mai bine aşa, continuă domnişoara Rosalind, care era predispusă la obezitate...

— Cel puţin nu-şi dă aere şi nici n-a uitat că ne-a fost guvernantă, spuse domnişoara Violet, lăsând a înţelege prin asta că s-ar cădea ca toate guvernantele să-şi cunoască lungul nasului, dar uitând cu desăvârşire că ea era nu numai nepoata lui *sir* Walpole Crawley, ci şi a domnului Dawsoft din Mudbury, şi că în felul acesta avea pe blazon şi un făraş pentru cărbuni.

Mai sunt şi alţi oameni, cât se poate de bine intenţionaţi, pe care-i întâlneşti zilnic în Bâlciul deşertăciunilor, şi care sunt, fără îndoială, tot atât de uituci.

— Mie nu-mi vine să cred ce spun fetele de la parohie, cum că mamă-sa era dansatoare de operă.

— Nimeni nu-i răspunzător de originea lui, răspunse Rosalind, foarte liberală. Şi eu sunt de acord cu fratele nostru că, întrucât face parte din familie, suntem siliţi, bineînţeles, să-i acordăm toată consideraţia. Şi mătuşa Bute ar trebui să-şi mai ţină gura: doar vrea s-o mărite pe Kate cu tânărul Hooper, negustorul de vin, şi stăruie să vină el personal la parohie să ia comenzile respective.

— Sunt curioasă dacă *lady* Southdown are s-o ia sau nu din loc. Se uita foarte acru la doamna Rawdon, spuse cealaltă.

— Tare-aş mai vrea să plece! M-am săturat să citesc

Spălătoreasa din Finchley Common, mărturisi Violet, şi apoi, ocolind coridorul, la capătul căruia se găsea – într-o cameră închisă, în care lumânările nu se stingeau nici ziua, nici noaptea – un anumit coşciug, străjuit de doi ciocli, aceste domnişoare coborâră la masa familială, pentru care clopoţelul sună ca de obicei.

Dar mai înainte de asta, *lady* Jane o condusese pe Rebecca în camerele anume pregătite pentru ea, încăperi care, ca şi restul casei, căpătaseră în timpul regenţei lui Pitt o înfăţişare foarte plăcută şi de desăvârşită ordine, şi, văzând că micile şi modestele cu Fere ale doamnei Rawdon fuseseră urcate sus şi rânduite în dormitor şi în camera de toaletă alăturată, ea o ajută să-şi scoată eleganta ei pălărie neagră şi pardesiul şi-şi întrebă cumnata cu ce poate să-i mai fie de folos.

— Ceea ce aş dori eu mai mult, rosti Rebecca, ar fi să mă duc în camera copiilor, să-ţi văd îngeraşii.

La care cuvinte, cele două doamne se priviră cu multă duioşie şi porniră spre numita cameră ţinându-se de mână.

Becky nu se mai sătura admirând-o pe micuţa Matilda, care nu împlinise încă *4* ani, de parcă ar fi fost cel mai fermecător copil din lume; ca şi pe băiat; un puştiuleţ de 2 ani, palid, c-o mutră adormită şi cu un cap mare, despre care ea îşi dădu cu părerea că e o adevărată minune, atât ca statură şi inteligenţă, cât şi ca frumuseţe.

— Aş dori din tot sufletul ca mama să nu mai stăruie în a-i îndopa cu atâtea doctorii, spuse *lady* Jane, oftând. De multe ori mă gândesc că ne-am simţi mult mai bine fără ele.

După care *lady* Jane şi noua ei prietenă se cufundară într-una din acele intime convorbiri medicale cu privire la copii, atât de desfătătoare pentru toate mamele şi pentru multe alte femei, după care mi s-a dat a înţelege. Acum cincizeci de ani, când autorul acestor rânduri, un băieţel

foarte iscoditor, fu dat afară din camera în care se întreţineau doamnele după masă, îmi amintesc cât se poate de bine că vorbăria lor stăruia mai cu seamă asupra bolilor. Şi întrebând, în timpul din urmă, fără niciun fel de înconjur, două sau trei persoane despre lucrurile astea, am primit de fiecare dată asigurarea că vremurile nu s-au schimbat. Să urmărească acest lucru cinstiţii mei cititori chiar în seara asta, când se scoală de la masă şi se strâng să celebreze misterele salonului. Ei bine, într-o jumătate de ceas, Becky şi *lady* Jane se împrieteniseră la cataramă, şi în decursul serii stăpâna casei aduse la cunoştinţă lui *sir* Pitt că ea o găsea pe cumnata sa o femeie drăguţă, sinceră, naturală şi cât se poate de iubitoare.

Şi după ce câştigă în felul acesta, cu multă uşurinţă, bunăvoinţa fiicei, neobosita femeiuşcă purcese s-o împace şi pe augusta *lady* Southdown. Îndată ce-o găsi pe înălţimea-sa singură, Rebecca intră numaidecât în vorbă cu ea pe tema îngrijirii copiilor şi-i dezvălui că şi băieţelul ei fusese salvat, salvat în adevăratul înţeles al cuvântului, cu calomel administrat în doze puternice, după ce toţi medicii din Paris pierduseră orice nădejde. Pomeni apoi cât de multe lucruri auzise ea despre *lady* Southdown de la eminentul pastor Lawrence Grilis, slujitorul capelei din Mayfair, pe care o frecventa ea; şi în ce fel şi cât de mult i-au fost ei schimbate toate concepţiile despre viaţă din pricina împrejurărilor şi a nenorocirilor; şi nădăjduia că felul în care îşi irosise până atunci viaţa în greşeli şi tot soiul de deşertăciuni n-o va împiedica să privească *cu mult mai multă seriozitate* viitorul. Ea povesti cât de îndatorată îi fusese ea pe vremuri domnului Crawley pentru îndrumarea religioasă pe care i-o dăduse, pomeni în treacăt despre *Spălătoreasa din Finckley Common,* pe care o citise trăgând învăţăminte folositoare şi întrebă despre *lady* Emily, talentata autoare a acestei cărţi, acum *lady*

Emily Homblower din Capetown, unde soţul ei nutrea mari speranţe să ajungă într-o bună *zi* episcop de Kafraria[117].

Dar Becky puse vârf la toate, asigurându-şi pe vecie bunăvoinţa *lui lady* Southdown, prin faptul că, simţindu-se foarte rău şi cât se poate de tulburată după înmormântare, ea ceru avizul medical al preaonoratei doamne, pe care văduva nu numai că i-l dădu, ci, îmbrăcată în camizol şi semănând mai mult ca oricând cu *lady* Macbeth, veni noaptea pe furiş în camera Rebeccăi, cu un maldăr din broşurile ei favorite şi cu doctoria gata pregătită chiar de mâna ei, stăruind ca doamna Rawdon s-o ia numaidecât.

Becky luă mai întâi broşurile şi începu să le cerceteze cu mult interes, atrăgând-o pe bătrâna doamnă într-o conversaţie cu privire la cuprinsul lor şi la mântuirea propriului ei suflet, tertipuri prin care trăgea nădejde că şi trupul ei va putea fi izbăvit fără să mai ia doctoria. Dar după ce temele religioase fură epuizate, *lady* Macbeth nu vru să părăsească camera Rebeccăi până ce nu-şi deşertă şi paharul cu leacuri; şi biata doamnă Rawdon fu pur şi simplu silită să se arate plină de recunoştinţă şi să înghită doctoria chiar sub ochii neîndurători ai bătrânei văduve, care îşi părăsi în cele din urmă victima binecuvântând-o.

Ceea ce n-o mângâie prea mult pe doamna Rawdon; iar când veni Rawdon şi-i povesti ce se întâmplase, înfăţişarea ei era cât se poate de stranie; hohotele lui de râs fură la fel de puternice când Becky, cu o voioşie pe care nu şi-o putea ascunde, deşi totul se petrecuse pe spinarea ei, povesti întâmplarea şi felul în care căzuse victimă lui lady Southdown. La Londra, lordul Steyne şi fiul măritei doamne râseră de se stricară auzind povestea, după ce Rawdon şi

---

[117] Kafraria – denumire dată de geografii arabi, în secolele XVII-XVIII, acelei părţi a continentului african care se întinde la sud de Ecuator (kafri, în limba arabă, înseamnă infideli faţă de Islam) ; Kafraria britanică : teritoriu anexat la Colonia Capului din anul 1803.

soţia lui se reîntoarseră la locuinţa lor din Mayfair. Becky mimă pentru ei toată scena. Îşi puse o bonetă de noapte şi un capot. Rosti o lungă omilie pe un ton foarte grav; ţinu o adevărată prelegere despre însuşirile leacului pe care avea de gând să i-l administreze, imitând totul aşa de perfect, încât ai fi putut crede că nasul acela fornăitor era chiar nasul roman al contesei. „Repetă-ne scena cu *lady* Southdown şi cu doctoria ei blestemată!” era strigătul obişnuit al musafirilor Rebeccăi în salonaşul din Mayfair. Şi, pentru prima dată în viaţa ei, contesamamă de Southdown fu prezentată ca o persoană amuzantă.

Sir Pitt îşi reaminti dovezile de stimă şi profund respect de care dăduse dovadă Rebecca pe vremuri şi se arătă destul de binevoitor faţă de ea. Căsătoria asta, deşi fusese un act nesocotit, îi folosise foarte mult lui Rawdon, ceea ce era cât se poate de limpede judecând după felul de-a fi al colonelului şi după obiceiurile lui cu totul schimbate, şi ea nu-i purtase oare noroc şi lui însuşi? Vicleanul diplomat zâmbea în barbă când îşi mărturisea că-şi datorează nesperata lui avere tocmai acestei căsătorii şi recunoscu că, cel puţin el n-ar trebui să cârtească împotriva ei. Iar mulţumirea lui fu sporită şi de conversaţia, purtarea şi declaraţiile Rebeccăi.

Ea îşi îndoi dovezile de consideraţie care-l încântaseră odinioară, scoţând în evidenţă darul lui de *causeur* într-un fel care-l uimea până şi pe Pitt; şi, cu toate că el era întotdeauna înclinat să facă caz de însuşirile lui, acum, după ce i le semnalase Rebecca, şi le admira mai mult. Faţă de cumnată-sa, Rebecca fu destul de meşteră să-i poată dovedi că doamna Bute Crawley a fost, la drept vorbind, autoarea căsătoriei lor, căsătorie pe socoteala căreia a bârfit atâta mai târziu; şi *că* numai zgârcenia doamnei Bute – care trăgea nădejde să moştenească toată averea domnişoarei Crawley şi să-l lipsească în felul

acesta pe Rawdon de bunăvoinţa mătuşii sale – a fost pricina atâtor născociri pline de răutate împotriva Rebeccăi.

— A izbutit să ne lase săraci lipiţi, spuse Rebecca, cu un aer de răbdare îngerească, dar cum pot să-i port eu pică femeii care mi-a dăruit unul din cei mai buni soţi din lume? Şi oare nu i-a fost îndeajuns de pedepsită zgârcenia prin prăbuşirea propriilor ei speranţe şi prin pierderea avuţiei pe care îşi clădise atâtea planuri? Sărmana! exclamă ea. Scumpa mea *lady* Jane, ce ne pasă nouă de sărăcie? Eu sunt deprinsă cu ea din copilărie şi sunt uneori foarte mulţumită că banii domnişoarei Crawley înapoiază strălucirea vechii şi nobilei familii din care sunt atât de mândră că fac şi eu parte. Cu siguranţă că *sir* Pitt are să le dea o mult mai bună întrebuinţare decât ar fi făcut-o Rawdon!

Toate cuvintele acestea îi fură transmise lui *sir* Pitt de către cea mai credincioasă dintre soţii şi sporiră impresia favorabilă pe care i-o şi făcuse Rebecca; aşa că a treia zi după înmormântare, pe când familia se găsea la masă, *sir* Pitt Crawley, care împărţea friptura de pasăre în capul mesei, spuse pur şi simplu doamnei Rawdon: „*Rebecca*, pot să te servesc cu o aripă?” întrebare care aduse în ochii micuţei femei o licărire de plăcere.

În timp ce Rebecca îşi urmărea planurile şi speranţele mai sus pomenite, iar Pitt Crawley se ocupa de ceremonia funebră şi de tot felul de chestiuni legate de propăşirea şi de demnităţile lui viitoare, iar *lady* Jane de copiii ei, atâta cât îi îngăduia *lady* Southdown, şi în timp ce soarele răsărea şi apunea, iar clopotul din turnul castelului chema lumea la masă şi la rugăciuni, ca de obicei, trupul răposatului stăpânitor din Queen’s Crawley zăcea în camera pe care o ocupase în timpul vieţii, vegheat toată vremea de slujitori tocmiţi anume pentru ritualul respectiv.

Vreo două femei şi trei sau patru ciocli, cei mai arătoşi pe care Southamptonul îi putuse pune la dispoziţie, îmbrăcaţi în negru, cu o ţinută de rigoare şi o înfăţişare tragică, trebuiau să vegheze, rând pe rând, rămăşiţele pământeşti ale fostului stăpân; după ce-şi îndeplineau datoria, se întâlneau în camera menajerei, unde jucau cărţi pe ascuns şi unde îşi beau berea.

Membrii familiei şi servitorii casei se ţineau cât mai departe de locul acela de întristare, unde zăceau osemintele scoborâtorului unei vechi şi nobile spiţe de cavaleri, aşteptând să fie încredinţate cavoului familiei. Nici o singură părere de rău nu-l însoţea, în afară de acelea ale unei biete femei care trăsese nădejde să fie soţia şi văduva lui *sir* Pitt şi care fugise alungată din castelul în care fusese cât pe-aici să ajungă stăpână. În afară de ea şi de un bătrân prepelicar pe care-l avusese baronetul, şi a cărui afecţiune dăinuise şi în epoca de becisnicie a stăpânului, bătrânul acesta nu avea niciun prieten care să-l jelească, căci, ce-i drept, în decursul întregii sale vieţi, nu-şi dăduse nici cea mai mică ostenealã să-şi păstreze vreunul. Chiar dacă cea mai bună şi mai îndatoritoare făptură dintre cele care părăsesc pământul ar avea putinţa să-l viziteze din nou, îmi închipui că el sau ea (presupunând că simţămintele din Bâlciul deşertăciunilor se păstrează şi în sfera în care avem să trecem) ar fi cât se poate de mâhniţi văzând cât de repede s-au mângâiat supravieţuitorii noştri. Tot aşa a fost uitat şi *sir* Pitt – asemenea celui mai îndatoritor şi mai bun dintre noi – cu singura deosebire că asta s-a întâmplat cu câteva săptămâni mai devreme.

Cei dintre dumneavoastră care vor, pot însoţi rămăşiţele pământeşti ale baronetului la groapă, unde ele fură duse în ziua fixată şi în modul cel mai cuviincios cu putinţă; familia în trăsuri negre, cu batistele la nas, gata pregătite

pentru lacrimile care nu voiau să vină de loc; antreprenorul de pompe funebre şi cioclii respectivi agitându-se de colo până colo; delegaţia de arendaşi, în doliu şi ea, din respect pentru noul lor stăpân; trăsurile boiernaşilor de prin împrejurimi mişcându-se cu trei mile pe oră, goale şi profund întristate; preotul rostind formula obişnuită despre „plecarea scumpului nostru frate”. Atâta vreme cât mai avem în stăpânirea noastră cadavrul unui om, îl facem robul tuturor deşertăciunilor noastre, înconjurându-l de nimicuri şi de ceremonii, expunându-l pe catafalc într-un sicriu bătut în cuie de aur şi înfăşurându-l în catifele; şi ne încheiem îndatoririle faţă de el prin a-l acoperi cu o lespede de piatră, pe care punem să se scrie numai minciuni. Vicarul lui Bute, un tânăr elegant, proaspăt ieşit de la Oxford, şi cu *sir* Pitt Crawley compuseră împreună epitaful cuvenit, în latineşte, pentru răposatul şi regretatul baronet; vicarul ţinu apoi o predică după tipicul obişnuit, îndemnând pe cei rămaşi în viaţă să-şi pună frâu mâhnirii lor şi aducându-le aminte, în termenii cei mai respectuoşi, că şi ei vor fi chemaţi, într-o bună zi, să treacă pragul acelei întunecate şi misterioase porţi care s-a închis chiar acuma în urma rămăşiţelor regretatului lor frate. După care arendaşii se urcară iarăşi pe cai, sau se opriră să se cinstească la „Armele familiei Crawley”. Şi, după un mic praznic în camera servitorilor de la Queen’s Crawley, trăsurile boiernaşilor apucară şi ele care încotro; după care cioclii, luând frânghiile, giulgiurile, catifelele, penele şi celelalte dichisuri mortuare, se suiră pe acoperişul dricului şi porniră spre Southampton. Chipurile lor îşi recăpătară expresia firească de îndată ce caii, ieşind pe poarta parcului, porniră într-un trap ceva mai vioi pe drumul mare; şi ici-colo cioclii puteau fi văzuţi pătând cu negru intrările cârciumilor, cu cănile de cositor în mână lucind în lumina soarelui. Scaunul de invalid al lui *sir* Pitt fu

aruncat într-o magazie cu vechitura din fundulgrădinii; la început, bătrânul prepelicar luase obiceiul să urle când şi când, dar acestea fură singurele accente de mâhnire care-au fost auzite în castelul pe care *sir* Pitt Crawley, baronet, îl stăpânise timp de vreo şaizeci de ani.

Păsări găsindu-se din belşug, iar vânătoarea de potârnichi fiind una din îndatoririle unui *gentleman* englez cu pretenţii de om de stat, *sir* Pitt Crawley, după ce primul val al durerii se potoli, ieşi puţin să se împărtăşească şi el din această atât de plăcută trecere de vreme, purtând o pălărie albă cu panglică neagră împrejur. Contemplarea pământurilor acestora, parte mirişti, parte semănate cu napi, şi care erau acuma ale lui, îi stârni multe şi tainice bucurii. Uneori, şi pătruns de o mare smerenie, nu-şi mai lua puşca, ci ieşea cu un paşnic baston de bambus, cu Rawdon, falnicul lui frate, şi cu vătafii alături. Banii şi „pogoanele lui Pitt aveau un mare efect asupra fratelui său. Şi colonelul acesta fără para chioară înbuzunar deveni cât se poate de mieros şi de plin de respect faţă de capul familiei, încetând de a-l mai dispreţui pe acel papă-lapte de Pitt. Rawdon asculta, plin, de înţelegere, planurile fratelui său mai mare în privinţa plantaţiilor şi irigaţiilor; îşi dădea cu părerea despre staule şi despre vite, se duse călare la Mudbury să vadă o iapă despre care spuse că ar fi bună pentru *lady* Jane, oferindu-se să-i dea lecţii de călărie etc.; neîmblânzitul dragon era foarte umil şi ascultător, transformându-se în cel mai cumsecade frate, mai tânăr. Domnişoara Briggs îi dădea mereu veşti de la Londra despre micul Rawdon, care fusese lăsat acolo şi care trimitea el însuşi unele ştiri. „Mă simt foarte bine, scria el, sper că şi tu te simţi bine... Sper că mama se simte bine. Poneiul este foarte bine. Grey mă ia să călăresc în parc. Eu ştiu să galopez. L-am întâlnit pe băieţelul care a călărit atunci în spatele meu. El ţipa când

galopa. Eu nu ţip!” Rawdon citi rândurile acestea fratelui său şi *lui lady* Jane, care rămase încântată de ele. Baronetul făgădui să suporte el cheltuielile întreţinerii băiatului în şcoală; iar binevoitoarea sa soţie îi înmână Rebeccăi o bancnotă, rugând-o să-i cumpere ceva micului Rawdon.

Zilele se depănau una după alta, iar doamnele din casă îşi treceau vremea în acele paşnice îndeletniciri şi petreceri care mulţumesc toată nobilimea de ţară. Clopoţelul le chema la masă şi la rugăciune. Domnişoarele exersau la pian în fiecare dimineaţă după micul dejun, împărtăşindu-se din binefacerile îndrumărilor Rebeccăi. Apoi fetele îşi puneau o încălţăminte mai grosolană şi se plimbau prin parc, prin plantaţiile de pomişori, sau treceau dincolo de hotarul proprietăţii, în sat, colindând pe la casele oamenilor nevoiaşi şi ducându-le leacurile şi broşurile *lui lady* Southdown. *Lady* Southdown îi vizita şi ea, în brişcă, iar Rebecca îşi avea locul lângă văduvă şi asculta cu cel mai mare interes discursurile ei solemne. Serile, Becky cânta pentru întreaga familie, din Handel[118] şi Haydn[119], sau lucra la o imensă broderie, ca şi cum ar fi fost anume născută pentru asta şi ca şi cum ar fi urmat să ducă felul acesta de viaţă până avea să fie purtată la groapă, la adânci bătrâneţi, lăsând în urma ei adânci păreri de rău şi o mare cantitate de acţiuni de stat, şi ca şi cum nu grijile şi creditorii, intrigile, expedientele şi sărăcia ar fi aşteptat-o dincolo de porţile parcului să pună gheara pe ea când îşi va scoate din nou capul în lume.

„Nu-i mare treabă să fii nevastă de nobil de ţară, îşi spunea Rebecca. Cred că aş putea deveni şi eu femeie de

---

[118] Georg Friedrich Handel (1685-1759), compozitor englez de origine germană.

[119] Joseph Haydn (1732-1809), compozitor german.

treabă dacă aş avea un venit de cinci mii de lire pe an. Mi-aş pierde vremea învârtindu-mă prin camera copiilor sau numărând caisele din pomi. Aş uda florile din seră şi aş rupe frunzele veştede din ghivecele cu muşcate. M-aş întreţine cu toate babele despre reumatismele lor şi aş împărţi săracilor câte-o strachină de supă. Şi mă prind c-aş face foarte bine treaba asta pentru un venit de cinci mii de lire pe an! M-aş duce cu trăsura cale de zece mile, să iau masa cu cine ştie ce vecin, şi m-aş îmbrăca după moda de-acum doi ani. M-aş duce la biserică şi aş fi în stare să rămân toată vremea trează în strana familiei; sau aş aţipi îndărătul perdelelor, cu voalul tras pe faţă, dacă aş avea puţină rutină. Mi-aş plăti toţi creditorii dac-aş avea bani, căci numai banii îi fac pe măscăricii ăştia să-şi dea atâtea aere. Şi se uită de sus la noi ăştia, bieţi sărăntoci, care n-avem în buzunar para chioară şi se cred generoşi dacă azvârl copiilor noştri o hârtie de cinci lire, iar pe noi ne dispreţuiesc din pricină că n-avem niciuna”. Şi cine ştie dacă Rebecca nu avea dreptate în speculaţiile acestea ale ei şi dacă ceea ce o deosebea pe ea de o femeie respectabilă nu era numai o chestiune de bani şi de avere. Dacă ţii seama de ispite, cine poate spune că omul acesta e mai de treabă decât vecinul său? O frumoasă situaţie materială, dacă nu-l face pe om cinstit, îi dă cel puţin aparenţa c-ar fi. Un consilier municipal care se întoarce de la un ospăţ unde s-a îmbuibat cu broască-ţestoasă nu se dă jos din trăsură să şterpelească o ciozvârtă de berbec; dar ia să fie lihnit de foame, să vezi atunci dacă nu fură şi-o pâine! Becky se mângâia de una singură punând în felul acesta în cumpănă posibilităţile şi potrivind, fără părtinire, împărţirea binelui şi a răului în lume.

Locurile pe unde umblase şi altă dată, câmpurile şi pădurile, crângurile, heleşteiele şi livezile, ca şi toate încăperile bătrânului castel, unde îşi petrecuse cu şapte

ani mai înainte doi ani din viaţă, fură toate şi cu multă atenţie cercetate din nou. Pe vremea aceea fusese tânără, în comparaţie cel puţin cu starea ei de-acuma, căci ea nu-şi aducea aminte să fi fost vreodată cu adevărat tânără; îşi recapitula însă gândurile şi aspiraţiile ei de-acum şapte ani şi le punea alături de cele prezente, anume că vânturase lumea şi trăise printre mărimile ei şi că se ridicase cu mult deasupra situaţiei modeste pe care o avusese la început.

„Mi-am depăşit starea socială fiindcă am avut cap, îşi spunea Becky, şi pentru că aproape toţi ceilalţi nu-s decât nişte nerozi. N-aş putea să mă întorc şi să mai trăiesc de-a valma cu oamenii aceia pe care-i întâlneam de obicei în atelierul tatălui meu. Lorzi acoperiţi cu decoraţii şi cordoane bat acuma la uşa mea, în locul nefericiţilor acelora de artişti cu buzunarele doldora de tutun. Am drept soţ un *gentleman,* şi drept cumnată, fiica unui conte, şi mă găsesc exact în casa în care eram abia cu câţiva ani în urmă doar ceva mai mult decât o servitoare. Dar însemn eu oare mai mult acuma decât însemnam când, eram fata unui biet pictor şi îl linguşeam pe băcanul din colţ pentru puţin zahăr şi ceai? Să zicem că m-aş fi măritat cu Francis, care era aşa de îndrăgostit de mine; n-aş fi fost cu mult mai săracă decât sunt acum. Oh! tare aş vrea să pot schimba poziţia mea în societate şi toate rubedeniile mele pentru o mică rentă de trei la sută!” Căci Becky îşi dădea seama de deşertăciunea lucrurilor omeneşti, şi în valorile acestea pozitive i-ar fi plăcut ei acuma să-şi arunce ancora.

Poate îi trecuse prin minte că dacă ar fi fost cinstită şi modestă, făcându-şi datoria şi mergând neclintită pe drumul cel drept, ar fi ajuns tot aşa de aproape de fericire ca şi pe poteca întortocheată pe care se străduia ea să-şi atingă ţelul. Dar – întocmai ca şi copilele de la Queen’s Crawley, care ocoleau camera în care zăcea trupul tatălui

lor – tot aşa şi Becky, chiar dacă se gândea la lucrurile acestea, era deprinsă să le ocolească, şi nu să le privească în faţă. Se ferea din calea lor şi le privea cu dispreţ, sau cel puţin pornise de prea multă vreme pe cealaltă potecă, şi întoarcerea era acum cu neputinţă. Iar în ceea ce mă priveşte pe mine, eu cred că remuşcarea este cea mai puţin activă dintre toate simţurile morale ale unui om şi cea mai lesne de adormit când se trezeşte; şi la unii oameni nu se trezeşte de loc şi niciodată.

Pe noi ne supără numai gândul ruşinii sau al pedepsei şi faptul c-am putea fi descoperiţi, dar adevărata percepţie morală a răului îi face pe foarte puţini oameni din Bâlciul deşertăciunilor nefericiţi.

Aşa că Rebecca, în Timpul şederii ei la Queen’s Crawley, îşi făcu cât mai mulţi prieteni cu putinţă prin ipocrizie şi intrigi. *Lady* Jane şi soţul ei îşi luară rămas bun de la ea cu cele mai călduroase manifestări de bunăvoinţă. Şi se gândeau cu bucurie la vremea în care, după ce casa familiei din Gaunt Street va fi reparată şi înfrumuseţată, se vor întâlni din nou la Londra. *Lady* Southdown îi făcu un pachet cu leacuri de-ale ei şi trimise, prin Rebecca, cucernicului Lawrence Grills o scrisoare, îndemnându-l pe numitul *gentleman* să salveze de la foc cărbunele acesta care-i „onorează” scrisoarea. Pitt îi însoţi cu trăsura cu patru cai până la Mudbury, după ce trimisese înainte bagajul cu o căruţă, împreună cu o bună provizie de vânat.

— Ce fericită ai să fii când ai să-ţi revezi băieţelul, spuse lady Crawley, luându-şi rămas bun de la ruda ei.

— Oh, nespus de fericită, zise Rebecca, dându-şi peste cap ochii verzi.

Era nemaipomenit de fericită că pleacă *şi-i* părea cu toate acestea şi rău. Queen’s Crawley era îngrozitor de stupid, dar aerul de acolo era totuşi mai pur decât acela pe care era deprinsă să-l respire. Fuseseră plictisitori cu

toţii, dar dăduseră dovadă *de* bunăvoinţă faţă de ea. „Asta nu-i decât înrâurirea unui venit permanent format din rente de trei la sută”, îşi spunea Becky, şi foarte probabil că avea dreptate.

Totuşi, felinarele Londrei străluceau vesele când diligenţa intră în Piccadilly, iar domnişoara Briggs făcuse un foc de toată frumuseţea în casa lor din Curzon Street, şi micuţul Rawdon stătea încă treaz, ca să le ureze, tatei şi mamei, bun-venit.

CAPITOLUL XLII

ÎN CARE E VORBA DE FAMILIA OSBORNE

Câtă vreme a trecut de când nu l-am mai văzut pe respectabilul nostru prieten, bătrânul domn Osborne, din Russell Square! Şi n-a ajuns cel mai fericit dintre muritori de când l-am întâlnit ultima dată. Se petrecuseră multe evenimente care nu-i îmblânziseră de loc caracterul, iar într-o seamă de împrejurări lucrurile nu se sfârşiseră după voinţa lui. A nu-i face pe voie i se păruse întotdeauna bătr*ânului gentleman* un lucru grozav de jignitor; şi împotrivirea îl supăra îndoit când guta, vârsta, singurătatea şi intensitatea atâtor dezamăgiri suferite se uneau pentru a-l doborî, îndată după moartea fiului său, părul lui des şi negru încărunţi cu totul; faţa i se făcu mai stacojie; mâinile îi tremurau din ce în ce mai tare când îşi ducea paharul de Porto la gură. Viaţa funcţionarilor săi din City ajunsese un adevărat iad; şi familia sa, acasă, nu era cu mult mai fericită. Eu mă îndoiesc că Rebecca, pe care am văzut-o cerând cerului, cu atâta evlavie, câteva hârtii

de rentă, şi-ar fi schimbat sărăcia, emoţiile neprevăzutului şi sorţii ei de reuşită în viaţă pe banii lui Osborne şi pe acreala care-l urmărea toată vremea. El ceruse mâna domnişoarei Swartz, dar fusese respins cu dispreţ de către tutorii numitei *lady*, care o măritară după un tânăr vlăstar al nobilimii scoţiene. Osborne era un om care ar fi trebuit să se însoare cu o femeie simplă, pe care s-o brutalizeze după aceea în mod îngrozitor; dar nu se găsi nimeni pe gustul său; aşa că o tiraniza pe fiică-sa cea nemăritată, rămasă acasă. Ea avea o trăsură „splendidă şi nişte cai minunaţi şi trona în capul unei mese încărcate cu cea mai desăvârşită argintărie. Avea un carnet de cecuri, un lacheu excelent care s-o însoţească atunci când ieşea din casă, un credit nelimitat, plecăciuni şi complimente din partea tuturor negustorilor şi toate onorurile ce se cuvin unei moştenitoare bogate; dar ducea o viaţă de chin. Fetiţele de la azilul copiilor găsiţi, măturătoarele de pe stradă, cea mai sărmană fată de la bucătărie erau fericite în comparaţie cu această nenorocită domnişoară, destul de coaptă.

Domnul Frederick Bullock, din casa „Bullock, Hulker Bullock”, se însurase cu Maria Osborne, nu fără o groază de piedici şi bombăneli din partea domnului Bullock. George fiind mort şi şters din testamentul tatălui său, Frederick stărui ca jumătate din avutul bătrânului *gentleman* să fie trecut pe numele Mariei, şi adevărul este că multă vreme el refuză „să-şi dea iscălitura” (după propria expresie a domnului” Frederick) în alte condiţii. Osborne susţinea că Fred consimţise s-o ia pe fiică-sa cu o zestre de douăzeci de mii de lire, aşa că el nu-i dădea niciun ban mai mult. Fred n-avea decât să primească târgul şi să fie binevenit, sau să refuze şi să se ducă dracului. Fred, ale cărui speranţe crescuseră după ce George fusese dezmoştenit, se socoti escrocat în mod

ordinar de către bătrânul negustor şi lăsă câtva timp să se înţeleagă c-a renunţat definitiv la această căsătorie. Osborne îşi retrase capitalul de la banca „Bullock & Hulker” şi porni spre Bursă cu o cravaşă în mână, cu care, se jura el, avea să biciuiască spinarea unui anumit ticălos, pe care nu voia să-l numească însă, şi se purtă cu violenţa lui obişnuită. În timpul acestei neînţelegeri, Jane Osborne împărtăşi durerea surorii sale, Maria.

— Ţi-am spus întotdeauna, draga mea, că el ţine la banii tăi, şi nu la tine, spunea ea cu duioşie.

— Da, numai că el m-a ales *pe mine* şi banii mei, nu te-a ales pe tine şi banii tăi, îi răspunse Maria, înălţându-şi capul.

Totuşi, ruptura nu fu decât de scurtă durată. Tatăl lui Fred şi asociaţii săi mai în vârstă îl sfătuiră s-o ia pe Maria, chiar numai cu cele douăzeci de mii de lire ale ei, din care avea să i se plătească jumătate imediat, iar jumătate la moartea domnului Osborne, cu perspectiva de-a mai obţine încă jumătate din restul averii. Aşa că Fredi, se dădu bătut”, ca să întrebuinţăm propriile lui cuvinte; şi îl trimise pe bătrânul Hulker la Osborne cu propuneri de pace. El spuse că tatăl lui fusese acela care nu mai voise să audă de căsătorie şi care-i crease tot felul de dificultăţi; dar că el ardea de nerăbdare să-şi ţină făgăduiala. Părerile acestea de rău fură primite de domnul Osborne cu multă îmbufnare. Hulker şi Bullock erau familii de vază din aristocraţia financiară *şi* aveau şi legături de rudenie cu „nobilii” din West End. Şi nu era puţin lucru pentru bătrânul Osborne să poată spune: „Ginerele meu, domnule, din casa «Hulker, Bullock & Co.», domnule; verişoara fiicei mele, *lady* Mary Mango, domnule, fiica preaonoratului conte de Castlemouldy”. În închipuirea lui, el îşi şi vedea casa forfotind de nobilime. Aşa că îl iertă pe tânărul Bullock şi căzu la învoială să se facă nunta.

Fu un spectacol grandios – gustarea fiind dată de familia mirelui, locuinţa acestora găsindu-se aproape de biserica Saint George din Hanover Square, unde avu loc ceremonia. Fură poftiţi şi „nobili” din West End, şi mare parte din ei semnară în registru. Domnul Mango şi *lady* Mango erau şi ei de faţă, iar scumpele Gwendoline şi Guinever Mango fură domnişoare de onoare; se aflau acolo colonelul Bludyer din regimentul de gardă călare (fiul cel mai mare al casei „Fraţii Bludyer” din Mincing Lane), un alt văr al mirelui, şi onorabila doamnă Bludyer; onorabilul George Boulter, fiul lordului Levant, cu doamna, fostă domnişoara Mango; lordul viconte Castletoddy; onorabilul James „M’Mull şi doamna M’Mull (fosta domnişoară Swartz), şi o armată întreagă de Reprezentanţi ai lumii mondene care contractaseră căsătorii cu reprezentantele lumii financiare şi contribuiseră foarte mult la înnobilarea cartierului Cornhill.

Tânăra pereche avea o locuinţă în apropiere de Berkeley Square şi o mică vilă la Roehampton, în inima cartierului financiar. Doamnele din familia lui Fred, al căror bunic fusese crescut la azil, dar care erau înrudite, prin soţii lor, cu parte din cele mai vechi familii din Anglia; socoteau că băiatul a făcut o *mesaliennce.* Iar Maria pricepu că, pentru a-şi păstra demnitatea şi din consideraţie faţă de ilustrele mume trecute în carnetul ei de vizite, vizite ce urma neapărat să le facă, trebuia să compenseze prin ceva lipsurile originii sale umile; şi simţi că e de datoria ei să-şi vadă cât mai rar cu putinţă părintele şi sora.

E absurd să presupunem că ea ar fi intenţionat să rupă definitiv cu bătrânul acesta, care avea de împărţit încă zeci de mii de lire. Fred Bullock n-ar fi îngăduit niciodată asemenea lucru. Dar ea era încă tânără şi incapabilă să-şi ascundă simţămintele; şi prin faptul că-şi invita părintele şi sora numai când avea reuniuni de mâna a treia, prin faptul

că era foarte rece faţă de ei când îi vedea şi că se ferea să se ducă în Russell Square şi că-i cerea *în* mod cu totul nesocotit tatălui ei să părăsească cartierul acela îngrozitor de vulgar, ea făcu un rău aşa de mare, că nici toată diplomaţia lui Frederick nu-l mai putu îndrepta şi-şi primejdui, ca o fiinţă zăpăcită şi nesocotită ce se afla, posibilitatea de-a mai moşteni vreodată ceva.

— Aşadar, Russell Square nu mai e destul de onorabil pentru doamna Maria, hai? spuse bătrânul *gentleman,* ridicând cu zgomot ferestrele trăsurii, pe când se întorcea, într-o noapte, cu fiica sa de la locuinţa doamnei Frederick Bullock. Aşadar, ea îşi pofteşte tatăl şi sora a doua zi după festin (şi să fiu al naibii dacă nu s-au dat la masă bucatele rămase de ieri), de-a valma cu nişte indivizi din City şi cu nişte terchea-berchea, iar conţii, contesele şi pe ceilalţi aristocraţi şi-i păstrează pentru ea?! Aristocraţi? La naiba cu aristocraţii ăştia! Eu nu-s decât un simplu negustor britanic; dar îi bag pe toţi în buzunar, pe toţi câinii ăştia cerşetori! Ăştia-s lorzi?! La una din soarele l-am văzut o dată pe unul dintr-înşii stând de vorbă cu un păcătos de lăutar, un individ pe care-l dispreţuiesc. Şi ăştia nu vor să vină în Russell Square, nu-i aşa? Pun capul dacă vinul meu nu e mai bun ca al lor şi dacă nu-i mai scump decât al lor; şi dacă nu le arăt eu un serviciu de argint mult mai frumos; şi dacă nu le aştern pe masa mea de mahon mâncăruri mult mai gustoase decât au văzut ei vreodată pe mesele lor, şleahtă de linguşitori, de făţarnici şi de idioţi! Mână mai repede, James; vreau să ajung cât mai repede în Russell Square... ha, ha, ha! şi se azvârli într-un colţ al trăsurii hohotind furios.

Cu asemenea consideraţii asupra meritelor sale extraordinare obişnuia bătrânul *gentleman*, şi nu arareori, să se mângâie.

Jane Osborne nu putea decât să fie întru totul de acord

cu părerile acestea privind purtarea surorii sale; şi când cel dintâi născut al doamnei Frederick, Frederick Augustus Howard Stanley Devereux Bullock, veni pe lume, bătrânul Osborne, care fu poftit la botez în calitate de naş, se mulţumi să trimită copilului o cupă de aur, împreună cu douăzeci de guinee pentru doică.

— Mă prind că e mai mult decât are să dea oricare din lorzii ăia ai voştri! zise el şi refuză să ia parte la ceremonie.

Măreţia darului, însă, fu pricină de mare mulţumire în casa lui Bullock. Maria îşi spuse că tată-său trebuie să fie foarte încântat de ea, iar Frederick prevesti cel mai strălucit viitor micuţului său fiu şi moştenitor.

Ne putem lesne închipui chinul cu care citea domnişoara Osborne, în singurătatea din Russell Square, *Morning Post*, ziar în care apărea mereu numele Surorii sale, înserat în articolele intitulate „Reuniuni mondene", şi unde ea avu prilejul să citească descrierea toaletei doamnei F. Bullock când a fost prezentată la Curte de către *lady* Frederica Bullock. Viaţa Janei, după cum am spus, nu-i îngăduia asemenea măreţie. Ea ducea o existenţă dintre cele mai jalnice. Trebuia să se scoale cu noaptea în cap în dimineţile de iarnă, ca să pregătească dejunul morocănosului şi bătrânului ei tată, care ar fi răsturnat toată casa cu susu-n jos dacă nu i s-ar fi servit ceaiul la ora opt şi jumătate. Stătea tăcută, de partea cealaltă a mesei, ascultând susurul samovarului şi tremurând toată de frig, în timp ce părintele ei îşi citea ziarul şi înghiţea obişnuita porţie de brioşe şi de ceai. La ora nouă şi jumătate el se ridica de la masă şi pornea spre City;: până la ora mesei Jane era liberă să facă vizite la bucătărie şi să certe servitoarele; să iasă cu trăsura şi să se oprească prin magazine, unde era primită cu nemaipomenite semne de respect de către negustori; să-şi depună cărţile de vizită,

împreună cu ale tatălui ei, la măreţele, posomorâtele şi respectabilele case ale prietenilor lor din City; sau să şadă singură cuc în salonul cel mare, în aşteptarea musafirilor, lucrând în faţa focului la o uriaşă broderie, pe sofaua de lângă marele ornic cu Ifigenia, care ticăia şi bătea orele cu un sunet jalnic de tot în încăperea aceea posomorâtă. Oglinda cea mare de deasupra marmurei căminului, faţă în faţă cu oglinda-consolă din capătul celălalt al camerei, măreau şi multiplicau într-atâta sacul de olandă pământie în care spânzura candelabrul, că vedeai sacii aceştia de culoare pământie topindu-se într-o infinită perspectivă optică, încăperea aceasta a domnişoarei Osborne părând centrul unui şirag neîntrerupt de saloane. Când Jane Osborne ridica învelitoarea de piele de Cordova de pe pianul cel mare şi se aventura să cânte câteva note; acestea sunau sfâşietor de jalnic, trezind înfiorătoarele ecouri ale casei. Portretul lui George fusese scos din salon şi urcat în pod într-o încăpere cu mobile vechi; cu toate că amintirea lui stăruia încă în conştiinţa lor, iar tatăl şi fiica îşi dădeau de multe ori seama în mod instinctiv că se gândesc la el, numele acestui brav şi altă dată preaiubit fiu nu era totuşi pomenit niciodată.

La ora 5, domnul Osborne se întorcea la masă, masă pe care el şi fiică-sa o luau în tăcere (rareori întreruptă, exceptând ocările şi crizele lui de mânie când bucatele nu-i erau pe plac), sau pe care o împărţeau de două ori pe lună cu un grup de prieteni morocănoşi de seama şi etatea lui Osborne: bătrânul doctor Gulp şi doamna, din Bloomsbury Square; bătrânul domn Frowser, avocatul din Bedford Row, un om foarte distins şi cât se poate de intim, prin meseria lui, cu „nobilii din West End”; bătrânul colonel Livermore, din armata ce staţiona la Bombay, şi doamna Livermore, de la Upper Bedford Place; bătrânul consilier Toffy şi doamna Toffy; şi uneori bătrânul *sir* Thomas Coffin

şi *lady* Coffin, din Bedford Square. *Sir* Thomas avea faimă de judecător al dracului şi când lua şi el masa la domnul Osborne, se servea un Porto special, de culoare deschisă.

Oamenii aceştia şi alţii asemenea lor dădeau şi ei la rândul lor mese tot atât de pretenţioase pretenţiosului negustor din Russell Square, Jucau solemne partide de *whist* când urcau sus, după ce terminau de băut, iar trăsurile lor trăgeau la scară exact la orele zece şi jumătate. Mulţi oameni bogaţi, la care nişte bieţi pârliţi ca noi se uită de obicei cu invidie, duc plini de mulţumire existenţa pe care am descris-o mai sus. Jane Osborne întâlnea rareori un bărbat sub 60 de ani, şi aproape singurul becher din societatea lor era domnul Smirk, vestitul doctor de femei.

Nu pot spune că nu se ivise absolut aici un eveniment care să tulbure monotonia acestei respectabile existenţe; adevărul este că viaţa bietei Jane ascundea o taină, care îi făcuse pe tatăl ei mult mai sălbatic şi mai ursuz decât îl silise vreodată să fie firea lui, mândria sau supraalimentaţia. Taina aceasta era în legătură cu domnişoara Wirt, care avea un văr pictor, pe domnul Smee, devenit între timp un foarte renumit portretist şi membru al Academiei Regale, dar care odinioară era cât se poate de fericit să dea lecţii de desen doamnelor din lumea bună. Domnul Smee a uitat acuma unde se află Russell Square, dar prin amil 1818, când domnişoara Osborne lua lecţii de desen de la el, era foarte fericit să-l frecventeze.

Smee (fost pe vremuri elevul lui Sharpe, din Frith Street, un individ depravat şi inegal, fără pic de succes şi care abia o scotea la capăt de pe o zi pe alta, altminteri priceput în arta sa), vărul domnişoarei Wirt, cum am mai spus, fiind prezentat domnişoarei Osborne, a cărei mână şi inimă erau încă libere după câteva diferite şi incomplete

aventuri, simţi o năvalnică înclinaţie pentru ea şi putem crede că şi el i-a inspirat oarecare dragoste. Confidenta acestei iubiri era domnişoara Wirt. Nu ştiu dacă ea obişnuia să părăsească încăperea în care profesorul şi eleva pictau, în scopul de a le da prilejul să schimbe acele declaraţii şi jurăminte care nu pot fi rostite cu prea mult folos în prezenţa unei a treia persoane; şi nu ştiu dacă nu nădăjduia cumva că, dacă vărul său va izbuti să obţină mâna fiicei bogatului negustor, nu-i va da şi ei o parte din averea al cărei câştig i-l mijlocise, ceea ce-i sigur e însă că domnul Osborne mirosi totul, se întoarse pe neaşteptate din City şi intră cu bastonul lui de bambus în mână în salon, unde îi găsi pe profesor, pe elevă şi pe domnişoara de companie, toţi trei cu nişte mutre foarte gălbejite; pe cel dintâi îl dădu pe uşă afară, ameninţându-l că-i rupe oasele, şi o jumătate de oră mai târziu o concedie în acelaşi chip şi pe domnişoara Wirt, aruncându-i geamantanele jos pe scări, călcându-i în picioare cutiile de pălării şi ameninţând cu pumnii în urma birjei în care aceasta se urcase.

Jane Osborne nu părăsi dormitorul câteva zile. Şi nu i se mai îngădui după aceea să aibă domnişoară de companie. Iar taică-său se jură că n-are să capete zestre niciun şiling dacă are să se mărite fără consimţământul lui; şi cum avea nevoie de o femeie care să-i ţină casa, preferă ca ea să nu se mai mărite; aşa că Jane fu silită să înlăture toate planurile în care era amestecat şi Cupidon. Şi cât timp avea să-i trăiască părintele, ea se resemna, aşadar, la felul de existenţă descris mai sus, mulţumindu-se să rămână fată bătrână. Soră-sa, între timp, avea copii cu nume frumoase, în fiecare an câte unul, iar legăturile dintre cele două femei slăbeau văzând cu ochii. „Jane şi cu mine ne mişcăm în alte sfere de viaţă, spunea doamna Bullock. Eu o consider, bineînţeles, tot ca pe o soră!” Ceea ce

înseamnă... ce înseamnă oare când o *lady* spune că o consideră pe Jane ca pe-o soră?

Am spus ceva mai înainte că domnişoarele Dobbin locuiau împreună cu tatăl lor într-o minunată vilă din Denmark Hill, unde se găseau nişte struguri şi nişte piersici de toată frumuseţea, care-l încântau la culme pe micul Georgy Osborne. Domnişoarele Dobbin, care se duceau deseori cu trăsura la Brompton ca s-o vadă pe scumpa noastră Amelia, veneau uneori şi prin Russell Square, ca să-şi viziteze vechea lor cunoştinţă, pe domnişoara Osborne. Eu cred că atenţia lor faţă de soţia lui George era o urmare a insistenţelor fratelui lor, maiorul din India (pentru care tatăl lor avea un respect nemaipomenit); căci maiorul, naşul şi tutorele băieţelului Ameliei, mai trăgea încă nădejdea că bunicul copilului ar putea fi înduplecat să-şi recunoască nepotul de dragul băiatului.

Domnişoarele Dobbin o ţineau la curent pe domnişoara Osborne despre toate mişcările Ameliei: despre felul în care Amelia şi băiatul trăiau laolaltă cu tatăl şi cu mama ei; cât erau de săraci şi cum adeseori se întrebau ce găseau oare bărbaţii, şi bărbaţi ca fratele lor şi ca scumpul lor căpitan Osborne, la o fiinţă aşa de nesărată ca Amelia; cum că ea era ca şi pe vremuri, o fiinţă plină de sentimentalism, afectată şi fără pic de vlagă în ea, dar cum că puştiul era într-adevăr cel mai drăgălaş băieţel din câţi există, căci inimile tuturor femeilor se înmoaie în faţa copiilor, şi până şi cea mai înăcrită fată bătrână e plină de duioşie faţă de ei.

O dată, după mari stăruinţe din partea domnişoarelor Dobbin, Amelia îi dădu voie micului George să se ducă să petreacă o zi întreagă cu ele la Denmark Hill, şi mare parte din ziua aceea Amelia şi-o trecu scriind maiorului, în India. Îl felicita pentru fericita veste pe care i-o împărtăşiseră

surorile lui. Se ruga pentru fericirea lui şi a logodnicei pe care şi-o alesese. Îi mulţumea pentru miile de servicii binevoitoare şi pentru dovezile de statornică prietenie pe care i le arătase în nenorocirea ei. Îi povestea ultimele noutăţi despre micul Georgy şi-i spunea că tocmai în ziua aceea plecase să petreacă cu surorile lui la ţară. Sublinie multe părţi din scrisoare şi semnă „iubitoarea ta prietenă, Amelia Osborne”. Uită să trimită complimente *lui lady* O’Dowd, cum făcea de obicei, şi nu pomeni nici numele Glorvinei, ci doar în litere cursive aminti de *logodnica* maiorului, asupra căreia ruga cerul să trimită numai *binecuvântări.* Dar vestea căsătoriei lui Dobbin îi îndepărtă rezerva pe care o arătase întotdeauna faţă de el. Se simţea fericită că era în stare să-i mărturisească şi să-i dovedească cu câtă căldură şi recunoştinţă se gândea ea la el, iar cât despre ideea de a fi geloasă pe Glorvina (auzi, pe Glorvina!).

Amelia ar fi respins-o cu dispreţ, chiar dacă i-ar fi suflat-o la ureche un înger venit din cer.

În seara aceea, când Georgy se înapoie acasă adus de bătrânul vizitiu al lui William Dobbin în trăsurica trasă de ponei, care-i, plăcea aşa de mult băiatului, el purta în jurul gâtului un foarte frumos lanţ de aur cu ceas. Povesti că i-l dăruise o bătrână *lady*, cam urâţică şi care plângea şi-l săruta întruna. Dar lui nu-i plăcea. Lui îi plăceau foarte mult strugurii. Şi nu-i era dragă decât mămica lui. Amelia se înfioră toată şi începu să tremure; fiinţa asta sfioasă avu o presimţire groaznică aflând că rudele tatălui lui Georgy îl văzuseră pe copil.

Domnişoara Osborne se întoarse acasă să servească cina tatălui său. Bătrânul încheiase o afacere straşnică în City şi era destul de bine dispus în ziua aceea, aşa că băgă de seamă tulburarea ce o chinuia pe fiică-sa.

— Ce s-a întâmplat, domnişoară Osborne? catadicsi el să

spună...

Jane izbucni în plâns.

— O, răspunse ea, l-am văzut pe micul George. E frumos ca un înger! Şi seamănă aşa de bine cu el!

Bătrânul din faţa ei nu scoase niciun cuvânt, dar se făcu roşu ca focul şi începu să tremure din toate mădularele.

CAPITOLUL XLIII

ÎN CARE CITITORUL TREBUIE SĂ TREACĂ PE LA CAPETOWN

Trebuie să-l invităm pe uluitul nostru cititor să se strămute cu zece mii de mile, la garnizoana din Bundlegunge, din regiunea Madras a imperiului nostru din Indii, unde sunt încartiruiţi vitejii şi vechii noştri prieteni din regimentul al...-lea, sub comanda bravului lor colonel, *sir* Michael O'Dowd. Timpul s-a Arătat blând faţă de ofiţerul acesta rotofei, aşa cum se arată el în mod obişnuit faţă de oamenii cu stomacuri bune şi firi blajine, care nu se tulbură şi nu-şi obosesc nici mintea prea din cale-afară. Colonelul manevrează un straşnic cuţit şi o furculiţă la masa de prânz şi-şi reia numitele arme, cu mare succes, şi la masa de seară. Îşi fumează apoi luleaoia după fiecare masă şi pufăie în desăvârşită tihnă, în timp ce nevastă-sa îl toacă la cap, exact cum făcea şi sub focul francezilor la Waterloo. Nici vârsta şi nici căldurile n-au micşorat agerimea sau elocvenţa descendentei iluştrilor Malony şi Molloy. Onorata doamnă, vechea noastră cunoştinţă, se simte ca la ea acasă la Madras ca şi la Bruxelles, în cantonament ca şi în corturi. În timpul marşului putea fi văzută stând cocoţată pe spinarea unui elefant regal în

fruntea regimentului, spectacol plin de măreţie. Şi tot aşa, urcată pe spinarea acestui animal, ea luase parte la o vânătoare de tigri în junglă; şi fusese cu multă bunăvoinţă primită împreună cu Glorvina de către principii autohtoni în palatele lor de obicei inaccesibile; aceştia îi oferiră şaluri şi giuvaericale, daruri pe care n-o lăsa inima să nu le primească. Santinelele tuturor regimentelor o salutau ori de câte ori îşi făcea apariţia; iar ea, la salutul acestora, îşi ducea cu gravitate mâna la pălărie. *Lady* O'Dowd era una din cele mai importante doamne din prezidenţia Madrasului, şi e încă vie în amintirea multor funcţionari din Madras cearta ei cu *lady* Smith, soţia lui *sir* Minos Smith, cel mai tânăr dintre judecători, când coloneleasa şi-a bătut joc de soţia judecătorului şi a spus că *ea* nu merge niciodată în urma unei calice de civile. Chiar şi acuma, deşi au trecut douăzeci şi cinci de ani de atunci, oamenii mai ţin încă minte straşnica gigă pe care a dansat-o *lady* O'Dowd la palatul guvernatorului, unde a dănţuit până a dat gata doi aghiotanţi, un maior de cavalerie din Madras şi doi *gentlernen* din guvernământul civil; şi când, convinsă în cele din urmă de către maiorul Dobbin, cavaler al Ordinului „Bath" şi comandant secund al regimentului al...-lea, ea se retrase în sufrageria cea mare, *lassata nondum satiata recessit*[120].

Peggy O'Dowd a rămas aceeaşi ca întotdeauna: îndatoritoare şi cu gândul şi cu fapta; impetuoasă ca temperament; gata oricând să dea ordine; adevărat despot pentru Michael al ei; balaur pentru doamnele din regiment; mamă pentru toţi tinerii, cărora le alina amărăciunile, îi scotea din toate încurcăturile şi printre care *lady* Peggy se bucura de-o mare popularitate. Numai nevestele subalternilor şi ale căpitanilor (maiorul nefiind însurat) uneltesc toată vremea împotriva ei. Şi spun că şi

[120] S-a retras obosită, dar fără să se fi săturat (lat.).

Glorvina îşi da aere şi că Peggy exercită o nemaipomenită tiranie. Ea puse beţe în roate micii congregaţii pe care o întemeiase doamna Kirk, luând peste picior pe toţi tinerii care se duseseră să-i asculte predicile, declarând că o soţie de militar n-are nici în clin, nici în mânecă cu treburile unui pastor, şi că doamna Kirk ar face mai bine să-i cârpească hainele lui bărbatu-său; iar dacă regimentul simte nevoia de predici, ea are la îndemână pe cele mai minunate din lume, acelea ale unchiului ei, decanul. Puse apoi capăt, în mod foarte brusc, intrigii amoroase pe care-o începuse locotenentul Stubble, din regiment, cu soţia chirurgului, amenințându-l pe Stubble că îi va cere suma de bani pe care i-o împrumutase (căci tânărul acesta avea încă o purtare destul de extravagantă), până când locotenentul se lăsă păgubaş şi plecă la Capetown, în concediu de boală. Pe de altă parte, ea dădu adăpost şi luă apărarea doamnei Posky, care fugise într-o noapte, din *bungalow-ul* ei, urmărită de turbatul de bărbatu-său, ce mânuia ca pe o armă a doua lui sticlă de *brandy,* şi adevărul este că doamna O'Dowd îl salvă pe Posky de delirium tremens şi îl dezvăţă de darul beţiei, patimă care pusese stăpânire pe numitul ofiţer, aşa cum pun stăpânire pe bărbaţi toate deprinderile rele. Într-un cuvânt, nu puteai găsi, în caz de nenorocire, fiinţă mai săritoare, iar când totul mergea bine, prieten mai obositor; căci avea întotdeauna o părere excelentă despre propria sa persoană şi hotărârea neclintită de-a duce până la capăt tot ceea ce-i trecea prin minte.

Printre altele, ea îşi pusese în gând s-o mărite pe Glorvina cu vechiul nostru prieten Dobbin. Doamna O'Dowd cunoştea perspectivele de viitor ale maiorului şi-i preţuia calităţile şi faima de om corect de care se bucura în serviciu.

Glorvina, o domnişoară foarte drăguţă, Cu obraji

trandafirii, părul negru şi ochii albaştri, care ştia să călărească şi să cânte sonate la patru mâini împreună cu orice fată din County Cork, părea să fie exact făptura hărăzită de soartă pentru a asigura fericirea lui Dobbin, în mult mai mare măsură decât acea sărmană, mică şi slabă de înger Amelia, despre care obişnuia să vorbească într-una Dobbin. „Uită-te la Glorvina când intră undeva, zicea doamna O'Dowd, şi compar-o cu sărmana doamnă Osborne, care nu poate să spună «dă-te încolo» nici unui câine. Straşnic s-ar mai potrivi cu dumneata, maiorule... dumneata eşti un om liniştit şi ai nevoie de cineva care să vorbească în locul dumitale. Şi cu toate că în vinele ei nu curge nicio picătură din sângele Malonyilor sau Molloyilor, dă-mi voie să-ţi spun că ea descinde dintr-o familie veche, cu care orice nobil s-ar mândri să se încuscrească".

Dar înainte ca Glorvina să treacă la fapte şi să se fi hotărât să-l cucerească pe maiorul Dobbin cu farmecele ei, trebuie să mărturisim că ea şi le pusese în practică, şi în mod stăruitor, şi faţă de alţii. Ea petrecuse o iarnă întreagă la Dublin, şi cine mai ştie câte la Cork, Killarney şi Mallow? Cochetase cu toţi ofiţerii neînsuraţi pe care i-i putuseră pune la dispoziţie regimentele din ţinut şi cu toţi boiernaşii becheri care i se păreau demni de dânsa. Fusese logodită de vreo zece ori în Irlanda, ca să nu-l mai punem la număr şi pe preotul din Bath, care se purtase atât de rău cu ea. Cochetase de asemenea, tot drumul până la Madras, cu căpitanul şi secundul vasului „Ramehunder East Indiaman" şi petrecuse apoi o iarnă întreagă la prezidenţie cu fratele ei şi cu doamna O'Dowd, care locuia acolo, în timp ce maiorul regimentului rămăsese cu comanda unităţii.

Era admirată de toată lumea; toţi bărbaţii dansau cu ea; dar nu se găsea niciunul care putea fi luat în consideraţie; unul sau doi subalterni foarte tineri oftau, ce-i drept, după ea, la fel ca unul sau doi imberbi civili, dar ea îi respinse ca

fiind mult mai prejos de aspiraţiile ei; aşa că fecioare mult mai tinere ca Glorvina i-o luară înainte şi se măritară. Există femei, şi încă femei frumoase, cărora aşa le e dat în viaţă. Se lasă prinse în mrejele dragostei cu cea mai mare generozitate; călăresc şi se plimbă cu jumătate din ofiţerii înscrişi în rolurile armatei, totuşi ele ajung până aproape de 40 de ani, şi domnişoarele O'Grady rămân tot domnişoarele O'Grady; Glorvina stăruia în a susţine că dacă n-ar fi avut loc cearta aceea nefericită dintre *lady* O'Dowd şi nevasta judecătorului, ea ar fi făcut o partidă straşnică la Madras, unde bătrânul domn Chutney, care se găsea în fruntea serviciului civil (şi care s-a căsătorit după aceea cu domnişoara Dolby, o domnişoară în vârstă de numai 13 ani, care abia se întorsese din Europa de la şcoală), era pe punctul de a-i cere mâna. Jă J pf.

Ei bine, cu toate că *lady* O'Dowd şi Glorvina se certau de mai multe ori pe zi, şi din te miri ce – şi adevărul este că dacă Mick O'Dowd n-ar fi fost blajin ca un înger, şi-ar fi ieşit din minţi cu asemenea femei pe cap – ele căzuseră totuşi de acord asupra acestei chestiuni, că Glorvina trebuie adică să se mărite cu maiorul Dobbin, şi erau hotărâte să nu-l mai slăbească pe maior până când nu-şi vor fi adus planul la îndeplinire. Fără să se descurajeze de cele patruzeci sau cincizeci de înfrângeri anterioare, Glorvina începu asediul. Îi cânta tot timpul melodii irlandeze, îl întreba aşa de des şi de patetic: „Nu vrei să stăm în chioşc?" încât e de mirare cum de putea rezista unei asemenea invitaţii un om aşa de simţitor ca maiorul. Şi nu se plictisea niciodată întrebându-l dacă mâhnirea nu-i ofilise cumva tinereţea; era întotdeauna gata să asculte şi să verse lacrimi, întocmai ca Desdemona, la auzul istorisirilor despre primejdiile prin care a trecut şi despre campaniile lui. Am mai spus că cinstitul, iubitul şi vechiul nostru prieten avea deprinderea să cânte din flaut de unul

singur şi numai pentru propria lui desfătare; Glorvina stărui să-l acompanieze, iar *lady* O'Dowd se ridică şi ieşea, plină de nevinovăţie, din cameră când tânăra pereche pornea astfel să cânte. Glorvina îl sili pe maior să călărească împreună cu ea în fiecare dimineaţă. Tot cantonamentul îi vedea plecând şi venind înapoi. Îl bombarda veşnic cu bileţele acasă, cerându-i cărţi cu împrumut, subliniind apoi cu creionul pasajele sentimentale sau umoristice care-i plăcuseră; îi cerea cu împrumut caii lui, servitorul Uii, argintăria lui, palanchinul[121] lui, şi nu e lucru de mirare că gura lumii scornise că trebuie să existe ceva între ei şi că surorile lui din Anglia erau încredinţate că vor avea în curând o cumnată.

Dobbin, care era asediat cu atâta tărie, se găsea în timpul acesta într-o stare de odioasă linişte. Obişnuia să izbucnească în râs ori de câte ori tinerii lui camarazi din regiment glumeau în legătură cu văditele atenţii ale Glorvinei faţă de el. „Nici gând, spunea el, vrea doar să se menţină în formă, se exersează cu mine aşa cum face şi cu pianul doamnei Tozer, din pricină că e cel mai la îndemână instrument din localitate. Eu sunt prea hodorogit şi prea bătrân pentru o domnişoară aşa de subţire ca Glorvina".

Aşa că el continua să călărească împreună cu ea, să-i copieze melodii şi versuri în album şi să joace cu ea şah cât se poate de smerit; căci cu asemenea nevinovate distracţii erau obişnuiţi anumiţi ofiţeri din India să-şi petreacă clipele de răgaz; în timp ce alţii, mai puţin domestici, vânau mistreţi, împuşcau becaţe sau jucau cărţi, fumau trabuc şi-şi treceau vremea consumând rom cu apă. Cât despre *sir* Michael O'Dowd, cu toate că şi doamna şi sora lui stăruiau pe lângă el să-l cheme pe

[121] Gen de litieră, obişnuită în India.

Dobbin şi să-i pună chestiunea de încredere, ca acesta să nu mai continue să tortureze în felul acesta ruşinos o biată făptură nevinovată, bătrânul ostaş refuză categoric să joace vreun rol în conspiraţia respectivă. „Ce dracu', doar maiorul e destul de mare să-şi aleagă singur mireasa, zicea *sir* Michael. O să te ceară atunci când o avea el chef". Iar alteori întorcea totul în glumă, declarând că Dobbin era prea crud să poată ţine o gospodărie şi că scrisese acasă să-i ceară voie mămiţichii! Ba mergea chiar şi mai departe, şi în convorbirile lui intime cu maiorul, îi atrăgea atenţia să aibă grijă şi să se păzească, exclamând: „Bagă de seamă, Dob, băiete, fetele astea s-au pornit pe rele... Doamna mea a primit tocmai o cutie cu rochii din Europa, în care se găseşte şi una de satin roz pentru Glorvina, care o să te dea gata, Dob, dacă nu poţi rezista în faţa unei femei sau a unei bucăţi de satin".

Adevărul este însă că nici frumuseţea şi nici eleganţa unei femei nu-l puteau cuceri pe Dobbin. Cinstitul nostru prieten nu se gândea decât la o singură femeie, şi aceea nu se asemăna câtuşi de puţin cu domnişoara Glorvina O'Dowd, înfăşurată în satin trandafiriu. O femeie micuţă şi blândă, îmbrăcată în negru, cu ochi mari şi păr castaniu, vorbind rareori, afară de cazul când i se adresa cineva, şi cu un glas care nu aducea nici pe departe cu al domnişoarei Glorvina, o duioasă şi tânără mamă, îngrijindu-şi cu dragoste copilul şi Care-l poftea pe maior în camera micuţului ca să-l vadă cu zâmbetul pe buze, o fetiţă cu obraji trandafirii dând buzna, fredonând, în salonul din Russell Square, sau rezemându-se de braţul lui George Osborne, fericită şi iubitoare, numai icoana acesteia umplea gândul cinstitului nostru maior ziua şi noaptea, ţinându-l veşnic sub stăpânirea ei. E foarte probabil că Amelia nu semăna de fel cu imaginea pe care şi-o făurise despre ea maiorul: era un chip dintr-un jurnal

de mode pe care-l văzuse la surorile lui în Anglia şi pe care îl luase pe ascuns, lipindu-l pe capacul mesei lui de scris, închipuindu-şi că desenul acela ar avea oarecare asemănare cu doamna Osborne, dar eu, care am văzut imaginea aceea, pot să vă garantez că nu era decât desenul unei rochii cu talia sus şi a unui obraz imposibil de păpuşă zâmbind cu afectare, şi poate că sentimentala Amelia, pe care o adora Dobbin, nu era nici ea mai reală ca fiinţa aceea absurdă înfăţişată pe desen. Dar care bărbat îndrăgostit, dintre noi toţi, este mai aproape de adevăr? Sau e cu mult mai fericit când îşi dă seama de realitate şi vede că totul n-a fost decât amăgire? Dobbin se afla sub puterea acestei vrăji. Nu-şi obosea prea mult prietenii şi nici lumea dimprejur cu simţămintele sale, şi nici nu-i pierise somnul sau pofta de mâncare din pricina asta. Capul îi încărunţise puţin de când l-am întâlnit ultima dată; şi în părul lui castaniu şi moale puteau fi văzute câteva şuviţe argintii. Dar sentimentele nu i s-au schimbat câtuşi de puţin şi nici n-au îmbătrânit; iar dragostea lui a rămas tot aşa de proaspătă ca şi amintirile din copilărie în sufletul oamenilor.

Am spus cum că cele două domnişoare Dobbin şi Amelia, singurele persoane din Europa cu care maiorul era în corespondenţă, îi scriseră din Anglia; doamna Osborne îl felicitase cu multă candoare şi prietenie în legătură cu apropiata lui căsătorie cu domnişoara O’Dowd.

„Sora dumitale, care a fost aşa de binevoitoare şi a venit chiar adineauri să mă vadă, scria Amelia în răvaşul ei, mi-a adus la cunoştinţă un foarte *important eveniment,* pentru care te rog să primeşti *felicitările mele cele mai sincere.* Nădăjduiesc că domnişoara cu care aud că *te vei uni se* va dovedi în toate privinţele demnă de un om atât de prevenitor şi de bun. Iar biata văduvă nu-ţi poate oferi decât rugile ei către Atotputernicul şi cordialele ei urări de

fericire! Georgy trimite toată dragostea *iubitului său naş* şi speră că nu-l vei uita. I-am spus că eşti pe cale de-a contracta *alte legături cu* o persoană care, sunt sigură, merită *toată afecţiunea dumitale,* dar că, deşi legăturile acestea trebuie, bineînţeles, să fie mai puternice şi mai sfinte şi să le domine pe toate *celelalte,* sunt totuşi sigură că văduva şi copilul pe care dumneata i-ai ocrotit şi iubit totdeauna vor avea veşnic *un colţişor în inima dumitale* „Misiva, la care am făcut aluzie şi mai înainte, continua pe tonul acesta, asigurându-l pe maior, de la un capăt la altul, de desăvârşita mulţumire a celei care o scria.

Scrisoarea aceasta, care sosi cu acelaşi vapor care aducea lui lady O'Dowd cutia ei cu găteli din Londra (scrisoare pe care, puteţi fi siguri, Dobbin o deschise înaintea oricărui alt plic pe care i-l aduse poşta), îl puse pe cel care-o primi într-o asemenea stare sufletească, încât Glorvina şi satinul ei trandafiriu, ca şi orice alt Lucru care-i aparţinea, îi deveniră cu desăvârşire odioase. Maiorul tuna şi fulgera împotriva flecărelii femeilor şi împotriva întregii lor tagme în general. Totul îl scotea din sărite în ziua aceea, era nemaipomenit de cald, şi inspecţia trupelor era un lucru cât se poate de plictisitor! Dumnezeule bun, de ce era oare nevoie ca un intelectual ca el să-şi irosească toată viaţa inspectând centiroane după centiroane şi făcând instrucţie cu netoţii? Iar vorbăria fără rost a tinerilor de la popotă i se păru mai supărătoare ca oricând. Ce-l interesa pe el, bărbat care se apropia de 40 de ani, să ştie câţi sitari a împuşcat locotenentul Smith, sau care erau performanţele iepei sublocotenentului Brown? Glumele astea de la masă îi făceau silă. El era prea bătrân ca să asculte spiritele ajutorului de chirurg şi jargonul celor tineri de tot, la care bătrânul O'Dowd, cu capul chel şi cu faţa roşie gotcă, râdea cu multă uşurinţă. Bătrânul ascultase glumele acestea timp de treizeci de ani, şi

Dobbin însuşi le auzise timp de cincisprezece. Iar după hărmălaia asta stupidă de la masa popotei, urmau certurile şi scandalurile dintre cucoanele din regiment. Era ceva insuportabil şi ruşinos. „Oh, Amelia, Amelia, îşi spunea el, tu, căreia ţi-am păstrat atâta credinţă, tocmai tu mă mustri! Duc viaţa asta stupidă din pricină că tu n-ai niciun fel de sentiment pentru mine. Şi după ani întregi de devotament, tu mă răsplăteşti trimiţându-mi binecuvântarea pentru căsătoria mea, şi tocmai cu îngâmfata aceea de irlandeză!” Bietul William era dezgustat şi trist; şi, mai mult ca oricând, se simţea nenorocit şi stingher. Ar fi avut chef să sfârşească o dată pentru totdeauna cu viaţa şi cu deşertăciunea ei, aşa de nefolositoare şi de lipsite de mulţumire erau viaţa şi lupta aceasta; aşa de triste şi de lugubre i se păreau perspectivele lui de viitor. Rămase toată noaptea aceea fără să închidă ochii, dorindu-şi din toată inima să se întoarcă acasă. Scrisoarea Ameliei îl făcu să se simtă ca un om care ar fi pierdut la loterie. Nici fidelitatea, nici adevărul, nici pasiunea statornică nu puteau încălzi inima Ameliei. Ea nu voia să vadă că el o iubea. Şi tot sucindu-se şi răsucindu-se în pat, el îi vorbea cu glas tare. „Pentru Dumnezeu, Amelia, zicea el, nu ştii că în toată lumea asta nu te iubesc decât pe tine, pe tine, care eşti mai rece ca o piatră faţă de mine, pe tine, pe care te-am îngrijit luni şi luni de zile când erai bolnavă şi doborâtă de întristare, pe tine, care ţi-ai luat rămas bun de la mine cu zâmbetul pe buze şi care m-ai uitat mai înainte de-a se închide uşa între noi doi?!” Servitorii indigeni, care stăteau afară pe verandă, se uitau uimiţi la maiorul de obicei atât de nepăsător şi de calm, dar care acum se chinuia atât din pricina pasiunii şi era atât de descurajat. Oare Ameliei i s-ar fi făcut milă de el dacă l-ar fi văzut? El citea şi recitea toate scrisorile pe care le primise vreodată de la ea –

scrisori de afaceri privind mica avere pe care el o făcuse să creadă că i-o lăsase soţul ei, scurte invitaţii, fiecare petic de hârtie pe care i-l trimisese vreodată; cât de reci, cât de binevoitoare, cât de lipsite de speranţă şi cât de pline de egoism erau ele!

Dacă s-ar fi întâmplat să se găsească prin preajmă vreo făptură bună şi blândă, care să poată preţui şi citi în inima aceasta tăcută şi generoasă, cine ştie dacă domnia Ameliei n-ar fi luat sfârşit şi dacă simţămintele lui William nu s-ar fi revărsat pe un făgaş mai binevoitor?

Dar n-o avea lângă el decât pe Glorvina cea cu zulufii ca păcura, cu care era în raporturi de prietenie, ce-i drept, dar acestei strălucitoare domnişoare nici prin gând nu-i trecea să-l iubească pe maior, ci mai curând să-l facă pe maior s-o *admire pe* ea, încercare cât se poate de semeaţă şi de zadarnică dacă ţinem mai ales seama de mijloacele pe care le avea biata fată pentru a câştiga asemenea biruinţă. Ea îşi încârlionţa părul şi-şi expunea umerii, ca şi cum ar fi spus: „Ai văzut vreodată nişte zulufi aşa de întunecaţi şi o înfăţişare ca a mea?” Şi se hlizea mereu la maior, ca să-i poată dovedi că toţi dinţii din gură îi erau în perfectă stare, dar el nu observa niciodată farmecele acestea. Foarte curând după sosirea cutiei cu găteli şi poate că tocmai în onoarea acestei cutii, *lady* O’Dowd şi doamnele din regimentul regelui dădură un bal în cinstea regimentelor Companiei Indiilor şi a civililor din localitate. Glorvina purta ucigaşa ei rochie trandafirie, dar maiorul, care făcea oficiul de gazdă şi umbla întristat de colo până colo prin saloane, nici măcar nu băgă de seamă veşmântul acesta. Trufaşa Glorvina trecu pe lângă el ca o furie, dansând cu toţi tinerii subalterni din garnizoană, dar maiorul nu fu câtuşi de puţin gelos de performanţa ei şi nici supărat din pricina căpitanului Bangles din cavalerie, care îi dădu braţul la supeu. Nici gelozia, nici rochiile şi nici

umerii ei nu-l puteau mişca. Pe maior, iar Glorvina nu mai poseda nimic altceva.

Aşa că aceste două persoane puteau servi drept pilde vii de deşertăciune a vieţii, căci fiecare dorea ceea ce era peste putinţă să obţină. Glorvina urla de furie din pricina acestei nereuşite. Ea îşi pusese speranţa în maior „mai mult decât în oricare altul", mărturisea ea printre sughiţuri. „Are să-mi sfâşie inima, sunt sigură că are să mi-o sfâşie, Peggy, i se plângea ea cumnatei ei în momentele lor de prietenie. Sunt sigură c-are să trebuiască să-mi strâmtez toate rochiile, parcă sunt un schelet când le pun pe mine!" Grasă sau slabă, plină de voie bună sau melancolică, călărind sau stând pe scaunul de la pian, maiorului îi era totuna. Iar colonelul, pufăind din pipă şi ascultând toate jelaniile astea, îşi dădu cu părerea ca Glory să-şi comande câteva rochii negre pentru următoarea cutie ce avea să sosească de la Londra şi povesti o misterioasă istorioară cu o doamnă din Irlanda care a murit de inimă rea din cauza pierderii soţului, mai înainte de-a fi pus însă mâna pe vreunul.

În timp ce maiorul continua s-o chinuie în felul acesta pe biata fată, fără s-o ceară în căsătorie şi refuzând să se îndrăgostească de ea, sosi un alt vapor din Europa, aducând pe bordul său altă serie de scrisori, printre care câteva şi pentru omul cu inimă de piatră. Erau scrisori de acasă, purtând o dată mai veche decât cele venite cu poşta anterioară; şi cum maiorul Dobbin recunoscu printre ele şi scrisul surorii sale, care îşi refăcea într-una scrisorile pentru frate-său, colecţionând toate veştile proaste ce puteau fi adunate, care-l ocăra şi-l dăscălea cu o sinceritate de soră şi-l făcea să se simtă întotdeauna nenorocit pentru restul zilei după ce „scumpul William" termină lectura oricăreia din epistolele ei, trebuie să spunem adevărul că scumpul William nu *se* grăbi să rupă

sigiliul scrisorii domnişoarei Dobbin, ci aşteptă o zi şi o stare de spirit deosebit de favorabile pentru aşa ceva. De altfel, el îi scrisese cu două săptămâni înainte, certând-o pentru că-i înşirase poveştile acelea absurde doamnei Osborne, şi trimisese o scrisoare de răspuns şi numitei doamne, scoţând-o, cu tot respectul, din eroarea în care căzuse privitor la zvonurile acelea în legătură cu el şi asigurând-o că „nu avea deocamdată niciun fel de intenţie să-şi schimbe situaţia”.

Două sau trei zile după sosirea celui de al doilea curier, maiorul îşi petrecu seara, destul de bine dispus, în casa doamnei O’Dowd, aşa că Glorvina găsi că el ascultă cu mai multă atenţie ca de obicei *întâlnirea apelor, Tânărul menestrel*[122] şi încă unul sau două soiuri de cântece cu care îl onora (adevărul este că el nu asculta cântecul Glorvinei cu mai multă băgare de seamă decât asculta urletul şacalilor în lumina de-afară a lunii, Glorvina amăgindu-se şi de astă dată, aşa cum i se întâmpla ei de obicei), şi după ce jucă o partidă de şah cu ea (partida de cărţi cu chirurgul fiind distracţia de fiecare seară a *lady-ei* O’Dowd), maiorul Dobbin îşi luă rămas bun de la familia colonelului la ora lui obişnuită şi porni spre casă.

Acolo, pe masă, scrisoarea surorii lui stătea ca o mustrare. O luă, cam ruşinat de nepăsarea de care dăduse dovadă, şi se pregăti pentru un ceas de plictisitoare convorbire cu arţăgoasa lui rubedenie absentă... Putea să fi trecut cam un ceas de la plecarea maiorului din casa colonelului. *Sir* Michael dormea somnul drepţilor; Glorvina îşi înfăşurase zulufii ei întunecaţi în nenumărate bucăţele de hârtie, cărora avea obiceiul să-şi încredinţeze minunatul ei păr în timpul nopţii; *lady* O’Dowd se suise de asemenea în patul ei din camera nupţială de la parter şi

[122] Cântece pe versurile poetului romantic irlandez, Thomas Moore (1779-1852).

ridicase perdelele contra ţânţarilor în jurul trupului ei sculptural, când santinela de la poarta casei ofiţerului comandant îl zări pe maiorul Dobbin, în lumina lunii, alergând spre locuinţa respectivă, repede de tot şi cu o figură cât se poate de tulburată; el trecu de santinelă şi se apropie de ferestrele camerei de culcare a colonelului.

— Domnule colonel O'Dowd! zise Dobbin, strigând din răsputeri.

— Dumnezeule, e maiorul! spuse Glorvina, scoţându-şi capul pe fereastră, cu moaţele ei cu tot.

— Ce e, Dob, băiete? răspunse colonelul, socotind c-o fi luat garnizoana foc, sau c-o fi venit ordinul de plecare de la cartierul general.

— Am... am nevoie de un concediu. Trebuie să plec în Anglia... pentru nişte chestiuni personale foarte urgente, rosti Dobbin.

„Pentru Dumnezeu, ce s-o fi întâmplat?" se întreba Glorvina, tremurând din toate papiotele.

— Trebuie să plec... chiar acum... în noaptea asta! continuă Dobbin; iar colonelul se sculă şi coborî să stea de vorbă cu el.

În post-scriptumul scrisorii domnişoarei Dobbin, care se încrucişase pe drum cu a lui, maiorul dăduse peste un paragraf cu următorul conţinut: „M-am dus ieri cu trăsura să-ţi vizitez vechea *cunoştinţă,* pe doamna Osborne, în prăpădita aia de casă în care stau de când cu falimentul lor. Domnul Sedley, judecând după *firma de aramă* de pe uşa colibei sale (care arată ceva mai bine de fapt ca o colibă), a devenit negustor de cărbuni. Băieţelul, finul tău, este fără îndoială un copil minunat, deşi îngâmfat, şi cu înclinări spre impertinenţă şi încăpăţânare. Dar noi ne-am ocupat de el aşa cum ai dorit tu şi l-am prezentat mătuşii sale, domnişoara Osborne, care a, fost destul de încântată văzându-l. Poate că bunicul lui, nu falitul, bineînţeles, care

e cam scrântit, ci domnul Osborne din Russell Square, se va înduioşa faţă de copilul prietenului tău, *rătăcitul şi încăpăţânatul său fiu.* Iar Amelia nu va avea nimic împotrivă să-i dea băiatul. Văduva *s-a consolat* şi e pe cale să se mărite cu un cucernic *gentleman,* reverendul Binny, unul din preoţii din Brompton. O căsătorie ca vai de lume. Căci doamna Osborne a îmbătrânit şi am văzut multe fire argintii în părul ei, dar era foarte bine dispusă; iar micul tău fin mănâncă de zvântă, acum, că e la noi. Cu toată dragostea mamei şi a iubitei tale, Ann Dobbin".

CAPITOLUL XLIV

UN CAPITOL LĂTURALNIC ÎNTRE LONDRA ŞI HAMPSHIRE

Casa vechilor noştri prieteni, familia Crawley din Great Gaunt Street, mai purta încă pe faţadă tăbliţa cu armoarii care fusese ţintuită de curând acolo ca semn de doliu pentru săvârşirea dintre cei vii a lui *sir* Pitt Crawley, căci această emblemă heraldică era de fapt o podoabă plină de fast şi de strălucire; de altfel, tot restul casei deveni mult mai măreţ decât" fusese vreodată pe vremea stăpânirii răposatului barbnet. Tencuiala exterioară a cărămizilor fusese dată jos, şi ele se iviră cu o Voioasă faţă roşiatică, vărgată cu alb; bătrânii lei de bronz ce străjuiau ciocanul de la poartă fură frumos poleiţi, grilajul vopsit, şi cea mai posomorâtă casă din Great Gaunt Street se transformă în cea mai atrăgătoare locuinţă din întregul cartier, şi asta mai înainte ca frunzele verzi din Hampshire să le fi înlocuit pe cele îngălbenite ale arborilor aleii din Queen's Crawley, pe sub care trecuse pentru cea din urmă oară bătrânul *sir*

Pitt Crawley.

O femeie micuţă, într-o trăsură pe măsura ei, era necontenit văzută prin preajma acestei locuinţe; o domnişoară bătrâioară, însoţită de un băieţel, putea fi de asemenea zărită pe aici zilnic. Erau *miss* Briggs şi micul Rawdon, a Căror ocupaţie era să aibă grijă de renovarea interioară a reşedinţei lui *sir* Pitt, să supravegheze femeile care lucrau la repararea perdelelor şi tapiţeriilor, să scotocească şi să pună ordine în sertarele şi dulapurile burduşite cu tot felul de relicve ponosite şi de vechituri rămase de la o pereche de generaţii de *lady* Crawley, să inventarieze porţelanurile, cristalurile şi toate celelalte lucruri de prin bufete şi cămări...

Doamna Rawdon Crawley era comandantul general al acestor operaţiuni, investită cu depline puteri de către *sir* Pitt de a vinde, schimba, scoate din casă sau de a cumpăra orice fel de mobilă; şi ea se complăcea destul de mult în îndeletnicirea asta, care dădea frâu liber gustului şi ingeniozităţii sale. Renovarea casei fusese pusă la cale în noiembrie, când *sir* Pitt venise la Londra să-şi vadă avocaţii şi când stătu aproape o săptămână de zile în Curzon Street, sub acoperişul iubitorului său frate şi al iubitoarei sale cumnate.

La început el trăsese la hotel; dar de îndată ce află de sosirea baronetului, Becky se duse în persoană să-i ureze bun sosit, şi peste un ceas se întoarse în Curzon Street, avându-l pe *sir* Pitt alături de ea în trăsură. Câteodată era cu neputinţă să rezişti invitaţiei acestei micuţe şi neprihănite făpturi, cu atâta drăgălăşenie era făcută, cu atâta sinceritate şi amabilitate îţi oferea ea ospitalitatea. Când *sir* Pitt primi să vină, Becky îi luă mâna într-un elan de recunoştinţă. „Mulţumesc, spuse ea strângându-i-o şi uitându-se ţintă în ochii baronetului, care se roşi până în albul ochilor. Cât de fericit are să fie Rawdon!” Se îndreptă

aferată spre dormitorul lui Pitt, călăuzind servitorii care cărau bagajele. Şi, râzând, intră ea însăşi acolo, aducând o găleată de cărbuni din camera ei.

Focul ardea în camera lui *sir* Pitt (care, în treacăt fie zis, era camera domnişoarei Briggs, dar ea fusese trimisă să se culce sus, cu servitoarea).

— Eram sigură c-am să te aduc, zise ea, cu ochii strălucindu-i de bucurie. Şi adevărul este că era cu adevărat fericită să-l aibă ca musafir...

Becky aranjă în aşa fel ca Rawdon să fie nevoit, din pricina afacerilor, să cineze o dată sau de două ori în oraş, în timp ce Pitt rămase acasă, şi baronetul petrecu o seară plăcută numai cu ea şi cu Briggs. Coborî jos la bucătărie şi cu propria ei mână pregăti câteva feluri de bucate pentru el.

— Nu-i aşa că-i bună tocăniţa asta? spunea ea. Am făcut-o anume pentru dumneata, şi ştiu să fac lucruri şi mai bune decât asta; şi am să-ţi fac când ai să mai vii să mă vezi.

— Tot ceea ce faci dumneata e perfect, răspunse baronetul, galant. Tocana era, ce-i drept, excelentă.

— Nevasta unui om sărac, continuă Rebecca voioasă, trebuie să ştie să facă de toate, cred că înţelegi.

La care cumnatul său o asigură că „era demnă să fie nevastă de împărat" şi că „a da dovadă de iscusinţă în treburile gospodăreşti era, fără îndoială, una din cele mai fermecătoare calităţi ale unei femei".

Şi *sir* Pitt se gândi, cu oarecare adâncă mâhnire, la *lady* Jane a lui şi la un anumit pateu pe care aceasta stăruise să i-l prepare ea singură şi să i-l servească la masă, cel mai îngrozitor pateu cu putinţă.

Pe lângă tocăniţă, care era făcută din fazanii lordului Steyne, trimişi de la Stillbrook, unde se afla vila înălţimii-sale, Becky îi oferi cumnatului său şi o sticlă de vin alb, din

acela adus de Rawdon din Franţa, cumpărat cu nimica toată, după cum pretindea micuţa noastră guralivă; pe când băutura era, de fapt, nici mai mult, nici mai puţin decât o sticlă de White Hermitage[123] din renumitele pivniţe ale marchizului Steyne, băutură care îmbujora obrajii palizi ai baronetului şi turnă foc în şubreda lui cherestea.

După ce bău sticla de *petit vin blanc*[124], îl luă de mână şi îl duse sus în salon unde îl sili să se cuibărească pe sofaua din faţa căminului şi-l lăsă să vorbească, în timp ce ea îl asculta cu cel mai duios şi mai binevoitor interes, şezând alături şi tivind o Cămaşă pentru scumpul ei băieţel. Ori de câte ori doamna Rawdon avea chef să apară într-o postură cât mai smerită şi virtuoasă, obişnuia să scoată la iveală din cutia ei de lucru şi această cămăşuţă, care rămăsese mult prea scurtă pentru micul Rawdon cu mult înainte de a fi terminată.

Ei bine, Rebecca era numai urechi când vorbea Pitt; îi povestea apoi tot felul de lucruri, îi cânta, îl linguşea, îl răsfăţa, aşa că el se pomeni, pe zi ce trecea, tot mai mulţumit să se întoarcă de la avocaţii lui din Gray’s Inn lângă focul acela vesel din căminul din Curzon Street, mulţumire din care se împărtăşeau probabil şi oamenii legii, căci predicile lui Pitt erau de regulă cât se poate de lungi, aşa încât atunci când plecă acasă, la despărţire, se simţi îndurerat de-a binelea. Cu câtă drăgălăşenie se uita Rebecca la el în timp ce *sir* Pitt îi făcea semne cu mâna şi-şi fâlfâia batista după ce se suise în diligenţă! Iar odată îşi duse chiar batista la ochi. Iar el îşi înfundă pe cap căciula de focă, în timp ce trăsura se îndepărta, şi, cocoloşindu-se între perne, începu să se gândească la purtarea ei atât de respectuoasă faţă de el şi în ce măsură i se cuvenea lui

---

[123] Vin dulce, produs în sudul Franţei.

[124] Vin alb slab (fr.).

totul; şi la faptul că Rawdon era un nătărău care nu ştia să-şi preţuiască aşa cum trebuie nevasta; şi cât de ştearsă şi de neajutorată era nevasta lui în comparaţie cu această micuţă şi scânteietoare Becky! Poate că însăşi Becky îi sugerase gândurile astea, dar cu atâta delicateţe şi gingăşie, încât abia de-ţi puteai da seama când şi unde. Şi înainte de a se despărţi, rămase stabilit ca locuinţa din Londra a lui *sir* Pitt să fie renovată pentru iarna ce avea să urmeze şi ca familiile celor doi fraţi să se întâlnească din nou, la ţară, de Crăciun.

— Mi-ar fi plăcut să-i fi putut stoarce ceva parale, grăi Rawdon, dus pe gânduri, către nevastă-sa, după plecarea baronetului. Tare-aş vrea să-i dau ceva bătrânului Raggles, zău dacă n-aş vrea! Nu-i drept, ştii şi tu, să nu-i dăm bătrânului nimic din toţi banii lui. Am putea avea neplăceri, şi el ar putea închiria casa altora, ştii doar.

— N-ai decât să-i spui, răspunse Becky, că de îndată ce-or să se aranjeze afacerile lui *sir* Pitt, o să-i plătim şi lui tot, iar până atunci dă-i un acont. Iată un cec pe care l-a lăsat Pitt pentru băiat! şi scoase din buzunar şi-i întinse soţului său o hârtie pe care *sir* Pitt i-o înmânase pentru băieţelul şi moştenitorul ramurii mai tinere a familiei.

Adevărul este că Rebecca sondase din proprie iniţiativă terenul pe care soţul ei ar fi dorit să se fi aventurat, încercase însă cu multă delicateţe şi, îl găsise nesigur. Numai cât aducea vorba despre asta, cu mari ocoluri însă, şi *sir* Pitt Grawley se şi punea în gardă şi începea un discurs nesfârşit, explicându-i cât e de strâmtorat şi el în materie de bani; că arendaşii nu voiau să plătească încurcăturile financiare ale tatălui său şi cheltuielile făcute cu prilejul morţii bătrânului *gentleman* îl dăduseră peste cap; că trebuia să plătească datoriile ipotecare; şi că era dator la bancherii şi agenţii săi; şi Pitt Crawley termină prin a face un compromis cu cumnată-sa dându-i o foarte mică

sumă de bani pentru băieţelul ei.

Pitt ştia cât de sărac trebuie să fie fratele său şi familia acestuia. Unui vechi diplomat cu judecata şi cu experienţa lui nu-i putea scăpa faptul că familia lui Rawdon nu posedă niciun fel de venit şi că locuinţa lor şi trăsurile nu puteau fi ţinute cu nimica toată. Şi ştia foarte bine că el era posesorul, Sau, mai bine zis, acaparatorul banilor care, potrivit tuturor calculelor, trebuiau să-i fi revenit fratelui său mai tânăr; şi avea, putem fi siguri de asta, unele tainice remuşcări care-i şopteau că e obligat să săvârşească un oarecare act de justiţie, sau, să zicem aşa, de compensaţie faţă de rubedeniile acestea aşa de necăjite. Nu era cu putinţă ca un om drept şi cumsecade, nu lipsit de inteligenţă, care-şi face rugăciunile la timp şi cunoaşte pe de rost catehismul şi trece în ochii lumii întregi drept robul datoriei, să nu-şi dea seama că i se cuvenea ceva şi fratelui său din averea respectivă şi că din punct de vedere moral el era datornicul lui Rawdon.

Dar, după cum în coloanele ziarului *Times* se pot citi din când în când anumite anunţuri ciudate din partea ministrului finanţelor, confirmând primirea a cincizeci de lire de la A.B. Sau a zece lire de la W.T., sume trimise pentru liniştirea conştiinţei respectivilor *gentleman* în contul impozitelor datorate de numitul A.B. Sau W.T., plăţi pe care pocăiţii aceştia roagă pe preadistinsul *gentleman* să le confirme prin intermediul presei, tot aşa, fără îndoială că ministrul, ca şi cititorul sunt perfect încredinţaţi că sus-numiţii A.B. Şi W.T. Au vărsat numai o neînsemnată cotă din ceea ce datorează ei în realitate, şi că omul care trimite un bilet de douăzeci de lire are foarte probabil de plătit sute sau mii de lire. Asta este cel puţin convingerea mea când văd neîndestulătoarele acte de pocăinţă ale lui A.B. Sau W.T. Şi nu mă îndoiesc că mustrarea de conştiinţă, sau bunătatea, dacă vreţi, a lui Pitt Crawley, în

privinţa fratelui său mai tânăr, de pe urma căruia trăsese atâtea foloase, era numai o neînsemnată cotă asupra capitalului pe care i-l datora lui Rawdon. Unii nu sunt dispuşi să plătească nici măcar atâta. A te despărţi de bani este o jertfă care îi depăşeşte aproape pe toţi oamenii dotaţi cu simţul ordinii. Rar găseşti în lumea asta un ins care să nu se socotească încărcat de virtuţi din pricină c-a dăruit vecinului său cinci lire. Risipitorul dă nu dintr-o generoasă bucurie de-a dărui, ci dintr-o stearpă plăcere de a risipi. Iar lui însuşi nu-şi refuză o singură distracţie: nici lojă la Operă, nici cal de călărie, nici prânzuri de gală, nici chiar plăcerea de a-i dărui lui Lazăr cele cinci lire. Pe când omul cumpătat, care e bun, înţelept, fără niciun fel de strâmbătate şi nu datorează nimănui niciun gologan, întoarce spatele unui cerşetor, se tocmeşte până şi cu birjarii, se leapădă de neamurile sărace, şi mă întreb, care dintre cei doi, risipitorul sau economul, e mai egoist? Deosebirea constă doar în faptul că banul are altă valoare în ochii fiecăruia din ei.

Aşa că, într-un cuvânt, Pitt Crawley se gândi să facă ceva pentru fratele său, iar după aceea se gândi că are să cumpănească asta mai târziu.

Cât despre Becky, ea nu era femeia care să aştepte prea mult de la generozitatea semenilor ei, şi de aceea era cât se poate de mulţumită de tot ceea ce Pitt Crawley făcuse pentru ea. Fusese recunoscută de către şeful familiei. Dacă Pitt nu voia să-i dăruiască nimic, el avea să facă totuşi ceva pentru ea într-o bună zi. Dacă cumnatul său nu găsi de cuviinţă să-i dea niciun ban, ea primi în schimb ceva care valora tot aşa de mult ca şi banii: credit. Raggles se înmuiase cu totul văzând câtă armonie domnea între fraţi şi primind şi un mic aconto din chirie, împreună cu făgăduiala unei sume mult mai mari, care avea să-i fie plătită în curând. Iar Rebecca îi povesti domnişoarei

Briggs, ale cărei dobânzi, cu scadenţa la Crăciun, asupra micii sume pe care i-o împrumutase lui Rawdon, fuseseră plătite de Becky cu un aer de sinceră bucurie şi ca şi cum buzunarele i-ar fi fost doldora de aur, Rebecca, spuneam, îi dezvălui în mare taină domnişoarei Briggs faptul că ea discutase cu *sir* Pitt, care era un iscusit om de afaceri, despre unele lucruri care-o priveau în mod special pe numita domnişoară Briggs, adică despre cea mai rentabilă investiţie a capitalului ce-i mai rămăsese; că *sir* Pitt, după multă chibzuială, şi-a dat cu părerea şi în privinţa celui mai sigur şi mai profitabil chip în care şi-ar putea plasa ea banii; şi că având în vedere că-i purta un interes deosebit, ca unei devotate prietene a răposatei domnişoare Crawley şi a întregii lor familii, o sfătuise, şi asta cu mult înainte de-a părăsi oraşul, ca ea să-şi aibă suma respectivă gata pregătită în orice clipă, pentru a putea cumpăra în momentul cel mai favorabil acţiunile pe care le avea în vedere *sir* Pitt. Biata domnişoară Briggs fu cât se poate de recunoscătoare pentru atenţia asta a lui *sir* Pitt, nici nu se aştepta la una ca asta, spuse ea, căci nu i-ar fi trecut niciodată prin gând să-şi retragă banii de la bancă, iar delicateţea lui *sir* Pitt sporea cu mult valoarea serviciului pe care i-l făcea; şi făgădui să-şi vadă numaidecât omul de afaceri, ca să-şi aibă gata pregătită mica ei sumă de bani peşin la momentul potrivit.

Iar această virtuoasă femeie fu atât de recunoscătoare pentru bunăvoinţa Rebeccăi în chestiunea respectivă şi pentru aceea a generosului ei binefăcător, colonelul, încât se duse în oraş şi cheltui o bună parte din dobânda ei pe-o jumătate de an cumpărând o hăinuţă de catifea neagră pentru micul Rawdon, care, în treacăt fie zis, se făcuse prea mare pentru a mai purta catifea neagră şi avea acuma statura şi vârsta legiuită pentru jachetă bărbătească şi pantaloni.

Era un băiat drăguţ, cu o faţă luminoasă, cu ochi albaştri şi un păr numai inele de culoarea inului bine legat, plin de generozitate şi de duioşie; drăgăstos cu toţi care se purtau bine cu el, cu poneiul, cu lordul Southdown, care îi dăruise căluţul (el obişnuia să roşească până peste urechi şi să se înflăcăreze nespus când îl vedea pe acest binevoitor şi tânăr nobil), cu servitorul, care avea grijă de ponei, cu Molly, bucătăreasa, care-l îndopa seara cu poveşti despre stafii şi cu bunătăţi de la cină, cu domnişoara Briggs, pe care o necăjea şi de care râdea întruna, şi mai ales cu tată-său, a cărui afecţiune pentru băiat era de asemenea plină de gingăşie. Dar când se făcu de vreo 8 ani, copilul încheie, putem spune, cu toate aceste sentimente. Miraculoasa viziune a mamei păli nu după multă vreme. Timp de aproape doi ani de zile abia dacă ea vorbi din când în când cu băiatul. Nu-l putea suferi. Micuţul se îmbolnăvi de pojar şi avu şi tuse convulsivă. O plictisea. Într-o zi, pe când stătea la capătul scării, după ce coborâse pe furiş din regiunile de sus ale casei atras de sunetul vocii mamei sale – care cânta ceva lordului Steyne – uşa salonului se deschise pe neaşteptate, şi micuţul spion, care abia cu o clipă mai înainte asculta în extaz fermecătoarea melodie, fu descoperit.

Doamna Crawley ieşi din salon şi îi trase o straşnică pereche de palme. El auzi hohotul de râs al marchizului (pe care îl amuza această nemijlocită şi sinceră izbucnire temperamentală a Rebeccăi) şi fugi jos la prietenii lui de la bucătărie, lăsându-se pradă durerii.

— Nu pentru că m-a bătut, şoptea printre suspine micul Rawdon, ci pentru că... pentru că... Suspinele şi lacrimile înecară fraza într-un hohot de plâns. Căci inima băiatului sângera: De ce nu pot s-o ascult şi eu când cântă? De ce nu-mi cântă şi mie... aşa cum îi cântă omului aceluia chelbos şi cu dinţi lungi? şi rosti de câteva ori cuvintele

acestea de furie şi de durere.

Bucătăreasa se uită la fata din casă; fata din casă se uită cu înţeles la valet, şi neîndurătoarea inchiziţie a bucătăriei, care judecă totul în fiecare casă şi care ştie totul, o judeca în clipa aceasta pe Rebecca.

După întâmplarea asta, aversiunea mamei pentru copil se transformă în ură; conştiinţa că acest copil se află în casă era pentru ea o mustrare şi un chin. Se necăjea numai cât îl vedea. Spaima, îndoiala şi rezistenţa crescură de asemenea şi în inima băiatului. Ei se îndepărtară definitiv unul de celălalt, începând din ziua când îl pălmuise.

Lordul Steyne nu-l putea suferi nici el pe băiat. Când, din nenorocire, se întâlneau, el se pleca batjocoritor în faţa copilului, îi făcea observaţii sau îi arunca o privire plină de sălbăticie. Rawdon obişnuia să i se uite drept în faţă şi să-şi încleşteze la spate micii săi pumni. Îşi cunoştea bine duşmanul; şi dintre toţi *gentleman-ii* care veneau în casa mamei lui, acesta era cel care îl înfuria mai mult. Într-o zi valetul îl găsi în vestibul izbind cu pumnii pălăria lordului Steyne. Omul povesti întâmplarea, ca pe-o glumă bună, vizitiului lordului Steyne, iar acesta i-o împărtăşi valetului lordului Steyne şi în genere tuturor servitorilor de la castel. Şi foarte curând după aceea, când doamna Rawdon Crawley îşi făcu apariţia la Gaunt House, portarul, care deschidea uşile, servitorii în livrele, care străjuiau în vestibul, valeţii în veste albe, care anunţau dintr-o încăpere în alta numele colonelului şi al doamnei Rawdon Crawley, cunoşteau toţi povestea, sau îşi închipuiau în orice caz că o ştiu. Slujitorul care îi aduse răcoritoarele şi se postase în spatele fotoliului ei trăncănise pe seama sus-numitei doamne cu majordomul cel gras de lângă el, îmbrăcat în haine pestriţe. *Bon dieti!*[125] e îngrozitoare

[125] Doamne-Dumnezeule! (Fr.).

inchiziţia asta a slugilor! Vezi o femeie în mijlocul unei societăţi distinse, într-un saLon strălucitor, înconjurată de admiratori credincioşi, împărţind priviri scânteietoare, îmbrăcată cu un gust desăvârşit, ondulată, rujată, zâmbitoare şi fericită. Delaţiunea merge cu mult respect în urma ei, sub chipul unui bărbat înalt, pudrat, greoi şi purtând o tavă cu îngheţată, cu calomnia (care e tot atât de nefastă ca şi adevărul) în spatele lui, sub chipul unui confrate grosolan care duce prăjiturile. Doamnă, oamenii aceştia vor flecări chiar astă-seară la clubul lor pe socoteala tainei dumitale. Printre pipele şi cănile lor de bere, James îi va spune lui Charles cam ce părere are el despre dumneata. Sunt oameni în Bâlciul deşertăciunilor care ar trebui să aibă ca slujitori numai muţi – muţi care să nu ştie nici să scrie. Dacă eşti vinovată, tremură! Confratele acela din spatele fotoliului dumitale poate că e un ienicer cu laţul de mătase în buzunarul pantalonilor lui de catifea. Dacă nu eşti vinovată, îngrijeşte-te de aparenţe; ele sunt tot atât de dăunătoare ca şi vinovăţia.

„Rebecca era sau nu vinovată?” Tribunalul secret din odaia servitorilor se rostise împotriva ei.

Şi, mi-e ruşine să spun, ea nu s-ar fi bucurat de niciun fel de credit dacă ei n-ar fi socotit-o vinovată. Contemplarea felinarelor de la trăsura lordului Steyne, aflată în faţa porţii, trăsura pe care Raggles o vedea strălucind în întunecimea miezului de noapte era ceea ce „o ţinea la suprafaţă”, cum avea el să spună mai târziu; şi asta mai mult chiar decât cochetăriile şi linguşirile Rebeccăi.

Aşa că – deşi, după toate probabilităţile, era nevinovată – ea se străduia şi continua să facă mari eforturi pentru a ajunge la ceea ce se cheamă „o poziţie în societate”, pe când servitorii o arătau cu degetul ca pe-o femeie pierdută şi stricată. Aşa cum vezi că face şi Molly, fata din casă,

care, luând într-o bună dimineaţă seama la un păianjen din pervazul uşii cum îşi toarce firul şi cu câtă trudă se târăşte în sus pe el, se plictiseşte la un moment dat de jucăria asta şi, ridicând mătura, ia şi pânza şi pe ţesător.

O zi sau două înainte de Crăciun, Becky, bărbatul ei şi copilul, fiind pregătiţi de plecare, porniră să petreacă sărbătorile la reşedinţa strămoşilor din Queen's Crawley. Becky ar fi vrut să-şi lase puştiul acasă, şi chiar aşa ar fi făcut, dacă *lady* Jane nu l-ar fi invitat în mod special pe băieţel; şi dacă n-ar fi existat nici semnele de revoltă şi de nemulţumire pe care le dădea Rawdon văzând nepăsarea Rebeccăi faţă de propriul ei copil.

— E cel mai frumos copil din Anglia, zicea colonelul, pe un ton plin de mustrare, şi se pare, Becky, că nu-ţi pasă de el nici cât de prepelicarul tău. N-are să te supere prea mult; acasă are să fie departe de tine, în camera copiilor, şi pe drum are să meargă cu mine, pe imperiala diligenţei.

— Unde ai să călătoreşti din pricină că vrei să fumezi spurcatele acelea de trabucuri, îi răspunse doamna Rawdon.

— Mi-aduc aminte că altă dată îţi plăceau, spuse soţul.

Becky începu să râdă: ea era aproape întotdeauna bine dispusă.

— Asta era pe vremea când voiam să-mi fac un rost, gânsacule! zise ea. Ia-l pe Rawdon pe imperială cu tine şi dă-i şi lui o ţigară de foi dacă îţi face plăcere.

Rawdon nu-şi încălzi micul lui fiu în timpul călătoriei pe timp deiarnă în felul sugerat de Rebecca, ci, împreună cu domnişoara Briggs, îl înfăşură pe copil în fel de fel de şaluri şi de fulare şi îl urcă cu multă grijă pe acoperişul diligenţei în dimineaţa aceea mohorâtă, la lumina felinarelor de la „Pivniţa calului alb"; şi băiatul, privind plin de încântare răsăritul soarelui, făcu prima lui călătorie spre locul pe care tatăl lui îl numea „acasă". Fu o călătorie nespus de

plăcută pentru băiat, căruia întâmplările de pe drum îi stârneau un nemaipomenit interes, căci tatăl îi răspundea la toate întrebările pe care i le punea şi-i spunea cine locuieşte în casa aceea mare albă din dreapta sau cui aparţine parcul acela. În timp ce mama lui, înăuntrul vehiculului, cu camerista alături, cu blănurile, cu fularele şi cu sticluţele ei de parfum, făcea asemenea mofturi, încât ai fi crezut că nu mai călătorise niciodată cu diligenţa, şi cu atât mai puţin că în timpul unei călătorii ce avusese loc cu vreo zece ani în urmă fusese expediată pe imperială, chiar din diligenţa asta, pentru a face loc unui pasager cu plată.

Se lăsase din nou întunericul când micul Rawdon fu deşteptat din somn ca să se urce în trăsura unchiului său la Mudbury, şi el se aşeză în ea şi privi afară minunându-se când porţile mari de fier se deschiseră larg şi când trecură pe lângă trunchiurile albe ale salcâmilor, până ce se opriră, în cele din urmă, în faţa ferestrelor luminate ale holului, care străluceau primitoare în cinstea Crăciunului. Uşa de la intrare fu larg deschisă – un foc uriaş ardea în căminul vechi şi încăpător – iar pe lespezile în pătrăţele era întins un covor. „E vechiul covor turcesc care era în galeria doamnelor”, îşi spuse Rebecca, şi în clipa următoare o sărută pe *lady* Jane. Cu *sir* Pitt schimbă un salut plin de gravitate, dar Rawdon, din pricină că fumase, se ţinu la distanţă de cumnată-sa, ai cărei copii se apropiară de vărul lor; şi, în timp ce Matilda îi întinse mâna şi îl sărută, Pitt Binkie Southdown, fiul şi moştenitorul, se trase mai la o parte şi începu să-l cerceteze pe micul Rawdon, aşa cum fac de obicei jăvruţele când dau cu ochii de vreun dulău.

Pe urmă binevoitoarele gazde îşi conduseră musafirii în nişte camere îmbietoare, în care ardeau fo, curi vesele. Apoi domnişoarele veniră şi ele şi bătură la uşa doamnei

Rawdon, sub motiv că doreau să-i fie de folos, dar în realitate pentru plăcerea de-a inspecta conţinutul cutiilor ei de pălării şi de toalete şi rochiile ei care, deşi de culoare neagră, erau tăiate după ultima modă londoneză. Şi ele trecură în revistă numeroasele îmbunătăţiri care se aduseseră castelului şi felul în care plecase *lady* Southdown şi cum Pitt reuşise să se impună în regiune, aşa cum se cuvenea de fapt unui Crawley. Iar după ce marele clopot sună pentru masă, familia se adună la cină, la care Rawdon-junior fu aşezat lângă mătuşa lui, binevoitoarea stăpână a casei; iar *sir* Pitt fu neobişnuit de atent cu cumnată-sa, care stătea în dreapta lui.

Micul Rawdon dădu dovadă de-o nepotolită poftă de mâncare şi se purtă ca un *gentleman.*

— Îmi place să mănânc la voi, spuse el mătuşii sale după ce se termină masa, la sfârşitul căreia şi după o scurtă rugăciune de mulţumire pentru masă, rostită de *sir* Pitt, tânărul lui fiu şi moştenitor fu lăsat să intre şi el în sufragerie şi să se cocoaţe pe un scaun înalt alături de baronet, în timp ce fetiţa îşi luă în stăpânire locul şi păhărelul de vin pregătite anume pentru ea, lângă mamă-sa. Îmi place să mănânc la voi, zise Rawdon cel mic, uitându-se la chipul blând al mătuşii sale.

— De ce? întrebă buna *lady* Jane.

— Din pricină că acasă mănânc la bucătărie, răspunse Rawdon cel mic, sau cu domnişoara Briggs.

Dar Becky era prea ocupată cu baronetul, gazda ei, dând drumul unei avalanşe de complimente, peste măsură de încântată şi de extaziată de tânărul Pitt Binkie, pe care îl admira tot timpul, declarând că e cea mai frumoasă, mai inteligentă şi mai nobilă făptură de pe lume şi că seamănă ca două picături de apă cu tatăl său, aşa că nici ea şi nici colonelul nu auziră observaţiile făcute la celălalt capăt al lungii şi strălucitoarei mese de cel care era carne din

carnea ei şi sânge din sângele ei.

Ca musafir ce era şi fiind şi prima seară de la sosirea lui, Rawdon al doilea primi încuviinţarea să rămână până după ce se va servi ceaiul, când o carte mare cu marginile aurite fu pusă pe masă în faţa lui *sir* Pitt şi când toţi servitorii familiei se adunară şi ei acolo, iar *sir* Pitt citi rugăciunile. Era pentru prima dată că bietul băieţel vedea sau auzea asemenea ceremonial.

Starea casei se îmbunătăţise simţitor în timpul scurtei domnii a baronetului, şi Becky o găsi desăvârşită, fermecătoare, încântătoare atunci când o vizită în tovărăşia acestuia. Cât despre micul Rawdon, care o cercetă întovărăşit de copii, el crezu că rătăceşte într-un palat fermecat, plin de minunăţii. Se găseau acolo galerii nesfârşite, fastuoase şi străvechi, camere de culcare, se găseau acolo tablouri, vechi porţelanuri chinezeşti şi armuri. Se găsea acolo odaia în care murise bunicul şi pe lângă care copiii treceau privind înspăimântaţi. „Cine era bunicul?” întreba el; iar ei îi povestiră că era un moşneag foarte bătrân şi că era purtat într-un fotoliu cu rotile; şi îi arătară într-o zi scaunul acesta cu rotile putrezind în magazia în care fusese aruncat după ce bătrânul *gentleman* fusese dus acolo departe, în biserica a cărei clopotniţă Strălucea peste ulmii din parc.

Fraţii îşi găsiră de lucru câteva dimineţi cercetând transformările care fuseseră puse la cale de geniul şi de spiritul de economie al lui *sir* Pitt. Şi cum se plimbau sau călăreau şi cercetau transformările respective, puteau sta de vorbă fără să se plictisească prea mult unul de altul. Şi *sir* Pitt avu grijă să-l informeze pe Rawdon cât de mult l-au costat transformările acelea şi că un proprietar de ţară cu pământuri şi cu acareturi ca ei se găsea deseori la ananghie şi nu avea în casă nici douăzeci de lire.

— Uită-te la căsuţa asta nouă a portarului, zise Pitt,

arătându-i-o smerit cu bastonul său de bambus. Şi te rog să mă crezi, nu pot plăti nimic pentru ea până nu încasez dividendele pe ianuarie.

— Te pot împrumuta eu, Pitt, până atunci, răspunse Rawdon, cu oarecare tristeţe.

Intrară înăuntru şi cercetară căsuţa în întregime restaurată, pe care armele familiei fuseseră recent sculptate din nou în piatră şi în care bătrâna doamnă Lock, pentru prima dată în cursul acestor mulţi şi îndelungaţi ani, se găsea în stăpânirea unor uşi care se puteau închide, a unor acoperişuri în bună stare şi a unor ferestre din care nu lipsea niciun ochi.

CAPITOLUL XLV

ÎNTRE HAMPSHIRE ŞI LONDRA

Sir Pitt Crawley făcuse mai mult decât să astupe găurile şi să repare locuinţele dărăpănate de pe domeniul Queen’s Crawley. Ca un om înţelept ce era, el purcese să reclădească popularitatea compromisă a casei sale şi să închidă ştirbiturile şi Crăpăturile aduse numelui lor de către discreditatul şi risipitorul său înaintaş. După săvârşirea dintre cei vii a părintelui său, el fu ales numaidecât deputat în circumscripţia electorală respectivă; în calitatea lui de judecător, de membru al Parlamentului şi de nobil de ţară, urmaş al unei vechi familii, el se străduia a se face remarcat de cetăţenii din Hampshire, subscria cu dărnicie pentru operele de binefacere din ţinut, îşi vizita cu mult zel toţi vecinii, făcea, într-un cuvânt, tot ceea ce se cuvenea pentru a ocupa, în Hampshire, şi mai pe urmă în imperiu, rangul la care îl

îndreptăţeau, după cum credea el, neobişnuitele lui calităţi. *Lady* Jane primi instrucţii să se arate prietenoasă cu familiile Fuddleston şi Wapshot, ca şi cu ceilalţi baroneţi cunoscuţi, vecinii lor. Echipajele acestora puteau fi acum văzute adeseori pe aleea de la Queen’s Crawley; ei cinau destul de des la castel (unde bucatele erau atât de iscusit gătite, încât era cât se poate de limpede că *lady* Jane numai foarte rareori dădea şi ea o mână de ajutor), iar la rândul lor, Pitt şi soţia lui se duceau mereu pe la ospeţe, înfruntând orice fel de vreme şi distanţe oricât de mari. Căci, cu toate că Pitt nu se dovedea prea vesel din fire, fiind un om rece, cu o sănătate şubredă şi cu prea puţine dorinţe, el socotea totuşi că ospitalitatea şi politeţea făceau parte din îndatoririle poziţiei sale sociale, şi ori de câte ori se alegea cu câte o durere de cap după vreun dineu care se prelungise prea mult, avea sentimentul că e un martir al datoriei. Stătea de vorbă despre recolte, despre legile agrare şi despre politică cu cei mai de seamă nobili din ţinut. El (care pe vremuri dăduse dovadă de idei cât se poate de liberale în privinţa acestor lucruri) porni o luptă aprigă împotriva pescuitului ilegal şi a braconajului. *Sir* Pitt nu vâna, căci nu era vânător; era un om al cărţilor şi al îndeletnicirilor paşnice; dar, cu toate astea, socotea că rasa cailor din ţinut trebuie ameliorată şi că, de asemenea, nu trebuie pierdută din vedere nici rasa vulpilor; cât dinspre partea sa, dacă prietenul său, *sir* Huddleston Fuddleston, dorea să vâneze pe domeniile lui şi să-şi adune copoii, precum odinioară, la Queen’s Crawley, el era fericit să-l găzduiască, ca şi pe *gentleman*-ii ce luau parte la vânătoarea lui Fuddleston. Şi spre groaza *lady*-*e*i Southdown, vederile lui *sir* Pitt deveneau zi de zi tot mai ortodoxe; renunţă să mai predice în public şi să mai frecventeze casele particulare de rugăciuni; se ducea cu îndărătnicie la biserică; făcea vizite episcopului şi

clerului din Winchester; şi nu se împotrivi de loc când venerabilul arhidiacon Trumper îl invită la o partidă de *whist.* În ce chinuri trebuie să se fi zvârcolit *lady* Southdown şi ce om din cale-afară de blestemat trebuie să-l fi socotit ea pe ginerele ei, care-şi îngăduia asemenea nelegiuită distracţie; iar când, la reîntoarcerea familiei de la un oratoriu ce avusese loc la Winchesler, baronetul aduse la cunoştinţă domnişoarelor că avea de gând să le ia în anul următor la „balurile din ţinut”, ele îi ridicară osanale pentru bunătatea de care dădea dovadă. *Lady* Jane Era de asemenea foarte ascultătoare şi poate că se bucura şi ea să meargă la baluri. *Lady* Southdown scrise autoarei *Spălătoresei din Finchley Common* la Capul Bunei Speranţe, făcând cea mai înspăimântătoare dare de seamă asupra purtării lumeşti a fiicei sale; iar casa din Brighton aflându-se la data aceea neînchiriată, ea se reîntoarse în această localitate de pe ţărmul mării, lipsa nefiindu-i prea mult regretată de copiii săi. Putem presupune, de asemenea, că Rebecca cu prilejul celei de a doua vizite la Queen’s Crawley, nu s-a simţit nici ea deosebit de mâhnită de absenţa doamnei cu trusa de medicamente; totuşi, cu prilejul sărbătorilor Crăciunului, ea scrise onoratei doamne o scrisoare, în care îi aducea în mod respectuos aminte *lui lady* Southdown de existenţa ei, vorbindu-i cu recunoştinţă despre desfătarea pe care i-o priâejuise la ultima lor întâlnire convorbirea avută cu înălţimea-sa, stăruind asupra bunăvoinţei pe care i-o arătase onorata doamnă în timpul când fusese bolnavă şi declarând că întreg Queen’s Crawley i-o evoca pe această îndepărtată prietenă.

Mare parte din schimbarea atitudinii şi din popularitatea lui *sir* Pitt Crawley puteau să-şi aibă obârşia în sfaturile iscusitei şi micuţei doamne din Curzon Street.

— Dumneata să te rezumi la rangul de baronet!

Dumneata să te mulţumeşti a rămâne un simplu nobil de ţară! îi spunea ea pe vremea când îi fusese oaspete la Londra. Nu, *sir* Pitt Crawley, eu te cunosc mai bine! îţi cunosc şi talentele şi ambiţia. Dumneata îţi închipui că le ţii sub obroc; dar mie nu-mi poţi ascunde nimic. I-am arătat lordului Steyne broşura dumitale despre borhot. O cunoştea foarte bine; şi spunea că părerea întregului cabinet era că e cea mai competentă lucrare care s-a publicat vreodată asupra acestui subiect. Ministrul şi-a pus ochii pe dumneata, şi eu ştiu bine ce-ţi trebuie dumitale, trebuie să-ţi faci un nume în Parlament; toată lumea spune că eşti cel mai bun orator din Anglia (căci discursurile dumitale de la Oxford stăruie încă în amintirea tuturor)., Trebuie să-ţi reprezinţi ţinutul în Parlament, unde, cu vocea dumitale şi cu circumscripţia dumitale electorală la spate, poţi învârti lumea pe degete. Şi dumneata trebuie să devii baronul Crawley de Queen’s Crawley; şi sunt sigură că ai să ajungi până în cele din urmă. Îmi dau bine seama de asta, căci îţi pot citi în inimă, *sir* Pitt. Dacă soţul meu n-ar purta numai acelaşi nume cu dumneata, ci ar avea şi inteligenţa dumitale, mă gândesc că n-aş fi nicidecum nedemnă de el... dar... eu îţi sunt acum cumnată, adăugă ea râzând. Şi aşa săracă cum mă vezi, îţi port oarecare interes, şi cine ştie, poate că şoarecele are să-i poată fi de vreun folos leului!

Pitt Crawley rămase încremenit şi peste măsură de entuziasmat auzind vorbele acestea. „Cât de bine mă înţelege femeia asta, îşi spuse el. Pe Jane n-am putut-o face niciodată să citească nici trei pagini din broşura mea despre borhot. Şi nici prin cap nu-i trece că eu aş avea talente deosebite sau vreo ambiţie ascunsă. Care va să zică, n-au uitat discursurile mele de la Oxford, nu-i aşa? Pungaşii! Acum, că reprezint un ţinut întreg şi am şi un loc în Parlament, încep să-şi aducă aminte de mine! Cum?

chiar lordul Steyne, care s-a făcut că nu mă cunoaşte la recepţia cea mare de acum un an? Au început în sfârşit să-şi dea seama că Pitt Grawley este cineva! Da, dar totuşi omul acesta pe care nu l-au băgat atâta vreme în seamă a fost tot timpul acelaşi; mi-a lipsit numai prilejul, dar acum am să le arăt eu că ştiu să vorbesc şi să trec la fapte tot aşa de bine cum ştiu să şi scriu. Ahile nu şi-a dat iscusinţa pe faţă decât atunci când i s-a înmânat sabia. Acuma am pus şi eu în sfârşit mâna pe ea, şi lumea va auzi în curând de Pitt Crawley!”

Din pricina asta deveni atât de primitor acest şiret diplomat; atât de darnic cu biserica şi cu spitalele; atât de prevenitor cu înaltele feţe bisericeşti; atât de generos în a oferi şi în a accepta ospeţele; atât de neobişnuit de binevoitor cu arendaşii în zilele de târg; şi atât de interesat în bunul mers al treburilor din ţinut; şi din pricina asta Crăciunul la castel fu cel mai voios din câte cunoscuse acolo lumea de mulţi ani încoace.

În ziua de Crăciun avu loc o mare adunare familială. Şi veni la masă întreg clanul Crawley de la parohie. Rebecca se arătă aşa de deschisă şi de afectuoasă cu doamna Bute, de parcă ar fi fost cele mai bune prietene; ea se interesa în mod stăruitor de scumpele fiice ale preotesei şi rămase mirată de progresele pe care acestea le făcuseră între timp în muzică; şi ţinu neapărat ca ele să biseze unul din duetele din albumul cel mare de cântece, pe care Jim, bombănind, fusese silit să-l aducă sub braţ de la parohie. Doamna Bute fu nevoită, vrând-nevrând, să adopte o conduită cuviincioasă faţă de mica aventurieră, după aceea fiind, bineînţeles, liberă să trăncănească împreună cu fetele despre absurda consideraţie pe care i-o arăta *sir* Pitt cumnatei sale. Dar Jim, care şezuse lângă ea la masă, declară că are o inimă de aur; şi toată familia parohului conveni că micul Rawdon e un băiat extraordinar. Ei

vedeau în băiatul acesta pe eventualul viitor baronet, căci între micul Rawdon şi titlu nu era decât micuţul acela bolnăvicios şi gălbejit de Pitt Binkie.

Copiii se împrieteniseră la toartă. Pitt Binkie era un căţeluş prea mic ca să se măsoare cu un dulău ca Rawdon; iar Matilda, fiind doar o fetiţă, se dovedea bineînţeles o tovarăşă nu tocmai pe măsura unui tânăr *gentleman* de aproape 8 ani, care avea să poarte în curând jachetă. Aşa că el luă numaidecât comanda acestei mici bande, fetiţa şi băieţelul urmându-l cu multă veneraţie ori de câte ori catadicsea să se joace cu ei. Iar el era nemaipomenit de fericit aici la ţară şi petrecea de minune. Grădina de zarzavat îi plăcea nespus, florile ceva mai puţin, dar porumbeii, coteţul de găini şi grajdurile, când i se dădea voie să le cerceteze, erau pentru el culmea desfătării. Se împotrivea sărutărilor domnişoarelor Crawley; dar *lui lady* Jane îi îngăduia uneori să-l îmbrăţişeze; şi tot alături de ea îi plăcea să stea când, după ce se dădea semnalul de retragere în salon, doamnele îi lăsau pe domni să-şi bea paharul lor de Bordeaux, alături de ea mai degrabă decât alături de mamă-sa. Din care pricină Rebecca, văzând că duioşia e la modă, îl chemă într-o seară pe Rawdon lângă ea şi se aplecă şi-l sărută de faţă cu toate doamnele, gest după care el o privi drept în faţă, tremurând tot şi făcându-se roşu ca racul, aşa cum i se întâmpla ori de câte ori îl stăpânea vreo emoţie.

— Acasă nu mă săruţi niciodată, mamă, rosti el, cuvinte după care se aşternu o tăcere de moarte, toată lumea rămânând consternată, iar în ochii Rebeccăi se aprinse o luminiţă nu tocmai plină de voioşie.

Rawdon era foarte recunoscător cumnatei sale pentru atenţia arătată fiului său. *Lady* Jane şi Becky nu se mai înţeleseră *tot aşa* de bine cu prilejul acestei vizite, ca pe vremea celei dintâi, când soţia colonelului căuta să câştige

inimile tuturor. Cuvintele rostite de copil aduseră oarecare răceală în raporturile dintre ele, şi poate că *sir* Pitt era şi el cam prea grijuliu cu Rebecca.

Dar Rawdon cel mic, aşa cum se cuvenea vârstei şi staturii lui, se simţea mai bine în societatea bărbaţilor decât în aceea a femeilor; şi nu se sătura niciodată să-şi însoţească tatăl la grajduri, unde colonelul se retrăgea să-şi fumeze trabucul; Jim, fiul parohului, îi ţinea şi el uneori tovărăşie vărului său în această plăcută îndeletnicire, ca şi în altele, de altfel. Căci era prieten la toartă cu îngrijitorul baronetului, dragostea pentru câini apropiindu-i foarte mult unul de celălalt, într-o zi, James, colonelul şi Horn, îngrijitorul, se duseră să vâneze fazani, luându-l cu ei şi pe micul Rawdon. Iar într-o altă binecuvântată dimineaţă, aceşti patru domni se împărtăşiră din bucuria unei vânători de şobolani într-un hambar, sport care micului Rawdon i se păru mai nobil ca oricare altul. Ei astupară ieşirile câtorva găuri din hambar, vârând prin cele rămase libere o seamă de nevăstuici; apoi, tăcând mâlc, se aşezară la oarecare distanţă, cu ciomegele ridicate în mâini, având lângă ei un mic şoricar nerăbdător (Forceps, nultlăudatul câine al lui James), care abia putea sta locului de enervare şi asculta încremenit – cu o lăbuţă ridicată în sus – chiţăiturile deznădăjduite ale şobolanilor dinăuntru. Luându-şi în cele din urmă inima în dinţi, lighioanele prigonite dădură buzna afară; şoricarul veni numaidecât de hac uneia, îngrijitorul, alteia; Rawdon cel mic, tulburat şi aţâţat peste măsură, îşi scăpă şobolanul, dar în schimb căsăpi pe jumătate o nevăstuică.

Dar ziua cea mai măreaţă dintre toate fu aceea în care copoii lui *sir* Huddleston Fuddleston se strânseră laolaltă pe peluza de la Queen’s Crawley.

Pentru micul Rawdon aceasta fu o privelişte nemaipomenită. La ora zece şi jumătate, Tom Moody,

maestrul de vânătoare al lui *sir* Huddleston Fuddleston, fu văzut galopând pe alee, urmat de nobila haită de câini, care formau o masă compactă, ariergarda fiind mânată de doi hăitaşi îmbrăcaţi în livrele stacojii, nişte vlăjgani cât toate zilele, săltând pe cai de rasă şi având o nemaipomenită dexteritate de a şfichiui cu capetele bicelor lor lungi şi grele tocmai locul cel mai simţitor de pe blana câinilor care îndrăzneau să se îndepărteze de haită, să ia cât de puţin în seamă sau să arunce măcar o singură privire iepurilor de casă şi celor de câmp care ţâşneau speriaţi din tufişuri şi le treceau pe sub nas.

Apoi sosi Jack, băiatul lui Tom Moody, care cântăreşte treizeci şi două de kilograme, are un metru şi douăzeci de centimetri şi nu mai vrea să crească nici c-o şchioapă. E cocoţat pe un cal de vânătoare mare *şi* slab, acoperit pe jumătate de o şa uriaşă. Animalul acesta, Boierul, e calul favorit al lui *sir* Huddleston Fuddleston. Se ivesc apoi treptat-treptat şi alţi cai, călăriţi tot de băieţi mici, care îşi aşteaptă apoi stăpânii; aceştia aveau să apară curând, săltând în galop uşor.

Tom Moody călăreşte până în faţa uşii principale, unde e întâmpinat de majordom, care îi oferă ceva de băut, dar el refuză. Apoi, împreună cu haita lui, se trage într-un colţ mai adăpostit al peluzei, unde câinii încep să se dea de-a dura, sau să se hârjonească şi să mârâie furioşi unii la alţii, încăierându-se de-a binelea din când în când, potolindu-se însă numaidecât la şuierul biciului şi la auzul vocii lui Tom, o voce fără pereche când se pornea pe dojană.

O sumedenie de tineri *gentlemani* sosesc în trap uşor pe cai de rând, plini de noroi până la genunchi, şi intră în casă să bea un *sherry-brandy* şi să prezinte omagiile lor doamnelor, sau, mai cuviincioşi şi mai ahtiaţi de sport, îşi scot încălţămintea lor plină de noroi, schimbă mârţoagele cu caii de vânătoare şi îşi înfierbântă sângele printr-un

galop preliminar în jurul peluzei. Apoi se strâng în jurul haitei din colţ şi încep să vorbească cu Tom Moody despre vânătoarea trecută, despre meritele câinelui Sniveller şi ale lui Diamond, despre starea terenului şi despre nefericitul neam al vulpilor.

Numaidecât după asta apare şi *sir* Huddleston, călare pe un căluţ sprinten, şi înaintează până în faţa castelului, unde intră şi dă ziua bună doamnelor, după care, nefiind un om prea vorbăreţ, trece la treabă. Câinii sunt aduşi şi ei dinaintea intrării; iar micul Rawdon coboară printre animale, înfierbântat, deşi oarecum speriat de dezmierdările cu care îl onorează aceştia, de mângâierile pe care le primeşte de la cozile lor fluturânde în vânt şi de harţa lor canină, cu greu potolită de ocările şi de biciul lui Tom Moody.

În timpul acesta, *sir* Huddleston a şi încălecat, cu greu, pe Boierul.

Hai să batem păduricea lui Sowster, Tom! spune baronetul. Fermierul Mangle mi-a spus că sunt acolo două vulpi.

Tom sună din corn şi porneşte la trap, urmat de haită, de argăţime, de tinerii din Winchester, de fermierii din vecinătate, de zilerii de la parohie, pe jos, pentru care ziua respectivă e o adevărată sărbătoare; *sir* Fuddleston formează ariergarda împreună cu colonelul Crawley, şi întregul *cortege* dispare pe alee.

Cucernicul Bute Crawley – care nu apăru, din prea mare smerenie la întâlnirea publică de sub ferestrele nepotului său, şi pe care Tom Moody îl ţinea bine minte de pe vremea când era, cu patruzeci de ani în urmă, un preot subţirel, călărind caii cei mai năzdrăvani, în zbor peste pâraiele cele mai late şi desfătându-se să sară peste porţile cele mai noi din ţinut – sfinţia-sa, ziceam, se întâmplă să vină şi el, în trap, de pe ulicioara dinspre

parohie, pe vânjosul lui cal negru, tocmai când trecea pe acolo şi *sir* Huddleston, aşa că se alătură fără vorbă multă de onorabilul baronet. Câini şi călăreţi se mistuiră în zare, iar micul Rawdon rămase pe scările de la intrare, plin de uimire şi fericire.

În decursul acestor sărbători de neuitat ale Crăciunului, micul Rawdon, dacă nu se împrieteni în mod deosebit cu unchiul său, întotdeauna solemn şi rece, închis în camera de lucru, scufundat în coduri de legi şi înconjurat de intendenţi şi de arendaşi, câştigă în schimb bunăvoinţa soţiei acestuia şi a mătuşilor lui, domnişoarele, a celor doi copii de la castel şi a lui Jim de la parohie, pe care *sir* Pitt îl încuraja să curteze pe una dintre domnişoare, dându-i a înţelege, fără putinţă de înşelăciune, că Are să fie cu căldură susţinut pentru postul de preot când bătrânul lui tată „vânător de vulpi, are să-l lase liber. Jim renunţase la sportul acesta, mulţumindu-se cu câte o mică şi nevinovată vânătoare de raţe-sălbatice sau de sitari, sau cu câte o mică şi potolită petrecere cu şobolanii în timpul vacanţei de Crăciun, după care avea să se întoarcă la Universitate şi să-şi dea toată silinţa să nu mai fie trântit la examene. Se ferea să mai poarte jachete verzi, cravate roşii, cât şi alte podoabe lumeşti, pregătindu-se să-şi schimbe cu totul felul lui de-a fi.

În modul acesta economicos şi puţin costisitor, căuta *sir* Pitt să-şi plătească datoriile faţă de propria lui familie.

Tot înainte de sfârşitul acestor vesele sărbători ale Crăciunului, baronetul şi-a călcat pe inimă şi i-a dăruit fratelui mai mic o altă poliţă asupra bancherului său, pentru o sumă nici mai mică, nici mai mare de o sută de lire, act care i-a pricinuit la început chinuri îngrozitoare lui *sir* Pitt, dar care mai pe urmă l-a entuziasmat până într-atâta, încât a început să se socotească drept unul din cei mai generoşi oameni. Rawdon şi fiul său plecară de la

Queen’s Crawley cu mari păreri de rău. Becky şi doamnele se despărţiră cu toate acestea oarecum mulţumite; şi prietena noastră se reîntoarse la Londra să-şi ia de la capăt îndeletnicirile de care am găsit-o absorbită la începutul acestui capitol. Datorită grijii sale, casa Crawley din Great Gaunt Street reîntineri cu totul, fiind gata să-l primească ori când pe sir Pitt şi familia acestuia, când baronetul va sosi la Londra pentru îndeplinirea îndatoririlor sale parlamentare, cât şi pentru a-şi ocupa în ţară rangul la care îl îndreptăţeau nenumăratele lui talente.

În decursul celei dintâi sesiuni parlamentare, prefăcutul acesta fără seamăn îşi ţinu ascunse toate proiectele şi nu deschise gura decât pentru a prezenta o cerere a cetăţenilor din Mudbury. Dar, plin de zel, el aştepta, urmărea totul de pe scaunul său, deprinzând la perfecţie rutina şi toate chiţibuşurile Camerei. Iar acasă se deda lecturii Cărţilor albastre[126] spre spaima şi uimirea *lui lady* Jane, care cugeta că-şi distruge sănătatea stând până noaptea târziu şi muncind cu atâta râvnă. *Sir* Pitt făcu apoi cunoştinţă cu diferiţi miniştri şi cu şefii partidului său, hotărât să ajungă asemenea unuia dintre ei peste câţiva ani.

Blândeţea şi bunăvoinţa *ladyei* Jane îi inspiraseră Rebeccăi un nespus dispreţ faţă de această doamnă, dispreţ pe care micuţa femeie, cu greu şi-l putea ascunde. Bunătatea şi naivitatea *lui lady* Jane o scoteau din sărite pe prietena noastră Becky şi îi era cu neputinţă uneori să nu-i arate asta şi celeilalte, sau să n-o lase să-i ghicească dispreţul. La rândul ei, prezenţa Rebeccăi o făcea pe *lady* Jane să se simtă stingherită. Soţul ei vorbea tot timpul cu Becky. Şi se părea că schimbă între ei multe priviri cu înţeles; Pitt vorbea cu ea despre lucruri pe care nu s-ar fi

[126] Actele oficiale ale Parlamentului englez; de obicei acestea apăreau cu coperţi albastre.

gândit niciodată să le discute cu *lady* Jane. De bună seamă, aceasta din urmă nu pricepea nimic din toate astea, dar era umilitor să stai toată vremea tăcută; şi încă şi mai umilitor să-ţi dai seama că nu ai nimic de spus şi s-o auzi pe micuţa şi îndrăzneaţa doamnă Rawdon alunecând de la un subiect la altul, având de spus fiecăruia un cuvânt şi o glumă bună întotdeauna la îndemână; şi să stai stingheră lângă foc în propria ta casă, privind la toţi bărbaţii din jurul rivalei tale.

La ţară, când *lady* Jane spunea poveşti copiilor strânşi roată împrejurul ei (cu micul Rawdon în cap, care ţinea foarte mult la ea), şi Becky intra în cameră, privind-o cu ochii ei verzi şi batjocoritori, biata *lady* Jane amuţea pe dată sub privirile acelea ucigătoare. Iar neînsemnatele şi naivele ei născociri se spulberau înfricoşate, asemeni zânelor din cărţile de basme la ivirea duhurilor rele. Nu mai putea scoate niciun cuvânt, deşi Rebecca, cu o uşoară inflexiune de sarcasm în glas, o ruga să continue acea fermecătoare poveste. Pe de altă parte, ocupaţiile ei paşnice şi plăcerile ei nevătămătoare îi făceau silă doamnei Becky, căci nu se potriveau nicidecum cu firea ei; ura pe cei care-şi găseau desfătarea în lucrurile acestea; nu putea suferi nici copiii şi nici pe cei care iubeau copiii. „Nu-mi place de loc pâinea cu unt”, zicea ea când imita, în faţa lordului Steyne, pe *lady* Jane şi felul ei de-a fi.

„Aşa precum nici unei anumite persoane nu-i place agheasma”, răspundea înălţimea-sa, care făcea, rânjind, o plecăciune şi izbucnea apoi într-un hohot de râs supărător.

Aşa că cele două doamne nu se vedeau prea des, afară de cazurile când soţia fratelui mai tânăr, având nevoie de ajutorul cumnatei sale, îi făcea câte o vizită, îşi spuneau toată vremea „draga mea” şi „scumpa mea”, dar în general se ţineau departe una de alta; pe când *sir* Pitt, printre multiplele lui ocupaţii, găsea zilnic timp să-şi vadă

cumnata.

Cu prilejul primului său prânz de gală, *sir* Pitt găsi potrivit să apară în faţa cumnatei sale în noua sa uniformă, vechea lui îmbrăcăminte de diplomat adică, pe care o purtase pe vremea când era ataşat la legaţia din Pumpernickel.

Becky îi făcu nenumărate complimente pentru costumul respectiv şi îl admiră aproape tot aşa de mult ca şi soţia şi copiii lui, în faţa cărora se arătase, împăunându-se, cu puţin înainte de a pleca. Spuse că numai un *gentleman* de viţă ca el ştia să poarte cum se cuvine o haină de curte; şi că numai oamenilor de neam mare li se potrivea haina aceea, numită *cidotte courte*[127]. Pitt îşi privi cu mulţumire picioarele, care, de fapt, nu erau mai groase decât sabia scurtă şi subţire care-i atârna la şold; îşi privi picioarele şi-şi spuse în fundul inimii lui că era seducător.

După ce plecă, doamna Becky îi făcu o caricatură, pe care i-o arătă lordului Steyne când acesta sosi. Lordul luă schiţa, încântat de exactitatea asemănării. El îi făcuse lui *sir* Pitt Crawley onoarea de a-l întâlni în casa doamnei Becky şi fusese cât se poate de binevoitor faţă de proaspătul baronet şi membru al Parlamentului. Pitt, la rândul lui, fu izbit de consideraţia cu care o trata lordul pe cumnata lui, de uşurinţa şi vioiciunea conversaţiei ei şi de desfătarea cu care şi ceilalţi bărbaţi din societate o ascultau când vorbea. Lordul Steyne îi spuse că, fără îndoială, baronetul abia îşi începuse cariera în viaţa publică şi că aşteaptă cu nerăbdare să-l audă producându-se ca orator; cum ei erau vecini (căci Great Gaunt Street dă în Gaunt Square, iar Gaunt House, după cum toată lumea ştie, formează o întreagă latură a numitului

---

[127] Pantaloni până la genunchi, purtaţi până la începutul secolului al XIX-lea. În Anglia, la anumite festivităţi, oficialităţile poartă acest costum şi astăzi.

Square), lordul nădăjduia că de îndată ce *lady* Steyne se va înapoia şi ea la Londra, va avea cinstea să facă cunoştinţă cu *lady* Crawley. Peste o zi, două, el lăsă o carte de vizită vecinului său, vecin pe al cărui predecesor nu-l socotise demn de a-l băga în seamă, deşi locuiseră alături mai bine de un secol.

În mijlocul acestor distinse reuniuni şi al acestor înţelepte şi strălucitoare personaje, Rawdon se simţea pe zi ce trecea tot mai stingher. I se îngădui să se ducă la club mai des; să cineze în oraş cu prietenii lui burlaci; să vină şi să plece când are chef, fără să i se pună vreo întrebare. Iar el şi cu Rawdon cel tânăr se duceau adeseori în Gaunt Street şi stăteau acolo cu *lady* Jane şi cu copiii, în timp ce *sir* Pitt rămânea închis în birou cu Rebecca, înainte de-a pleca la Cameră sau la întoarcerea lui de-acolo.

Fostul colonel petrecea ceasuri întregi în casa fratelui său, foarte tăcut, cugetând şi acţionând cât mai puţin cu putinţă. Era foarte fericit când i se dădea vreun comision, să se ducă şi să culeagă informaţii despre vreun cal sau servitor, sau să taie friptura de berbec pentru masa copiilor. Era un om constrâns să se lase în voia indolenţei şi a resemnării. Dalila îl înlănţuise, ba îi tăiase şi părul. Cutezătorul şi semeţul tânăr de-acum zece ani fusese pus la jug şi se preschimbase într-un apatic, ascultător şi rotofei *gentleman* ajuns la maturitate.

Iar biata *lady* Jane ştia prea bine că Rebecca pusese stăpânire pe soţul ei, cu toate că ea şi doamna Rawdon îşi spuneau, ori de câte ori se întâlneau, numai „draga” şi „scumpa mea”.

CAPITOLUL XLVI

LUPTE ŞI ÎNCERCĂRI

Prietenii noştri din Brompton sărbătoreau şi ei în timpul acesta Crăciunul, dar nu s-ar putea spune că erau prea veseli.

Din cele o sută de lire pe an, la cât i se ridica, aproximativ, venitul, văduva Osborne dădea în mod obişnuit aproape trei sferturi tatălui şi mamei ei, pentru întreţinerea ei şi a băieţelului. Şi cu cele încă o sută douăzeci de lire pe care le trimitea Jos, familia asta de patru oameni, slujită de o singură servitoare irlandeză, care-i mai ajuta şi pe Clapp şi pe nevastă-sa la treburi, izbutea s-o scoată la capăt timp de-un an de zile destul de bine, să facă faţă tuturor greutăţilor şi să mai fie în stare să şi ofere din când în când câte o ceaşcă de ceai unui prieten, după furtunile şi dezamăgirile vieţii lor de odinioară. Sedley îşi menţinea încă ascendenţa asupra familiei domnului Clapp, fostul lui funcţionar. Clapp îşi aducea aminte de vremea când, stând pe marginea scaunului, bea câte un pahar în sănătatea „doamnei Sedley, a domnişoarei Emmy şi a domnului Joseph din India”, la îmbelşugata masă a negustorului din Russell Square. Trecerea timpului aureola cu şi mai multă strălucire amintirile acestea în inima cinstitului funcţionar. Ori de câte ori se urca din bucătărie în salon şi lua un ceai sau un grog cu domnul Sedley, spunea: „Nu cu lucruri de astea eraţi dumneavoastră obişnuit altă dată”. Şi pe cât de grav, tot pe-atâta de respectuos bea el în sănătatea doamnelor, aşa cum făcea şi în zilele cele mai prospere ale acestora. Găsea că domnişoara Melia cânta la pian cele mai minunate melodii ce sau auzit vreodată şi că e-femeia cea mai frumoasă din lume. N-ar fi stat niciodată jos înaintea lui Sedley, nici măcar la club, şi nici n-ar fi îngăduit să fie bârfită de către cineva firea acestui

gentleman. El îi văzuse pe cei mai simandicoşi oameni din Londra dând mâna cu domnul Sedley şi spunea că îl cunoscuse pe vremea când Rothschild putea fi văzut zilnic la Bursă cu domnul Sedley şi că el personal îi datora absolut totul.

Clapp, care avea o caligrafie şi o ortografie admirabile, fusese în stare, puţină vreme după dezastrul patronului său, să-şi găsească altă slujbă. „Un peştişor ca mine poate înota în orice găleată", obişnuia el să spună, şi unul din asociaţii întreprinderii din care făcuse parte bătrânul Sedley fu cât se poate de bucuros să se folosească de serviciile domnului Clapp, răsplătindu-l cu un salariu mulţumitor. Până în cele din urmă, toţi prietenii bogaţi ai lui Sedley dispărură unul câte unul, dar acest biet fost subaltern al lui îi rămase pentru totdeauna credincios.

Din mica Rămăşiţă a venitului ei, pe care Amelia o păstra pentru sine, văduva făcea sângeroase economii, având toată grija să aibă cu ce-l îmbrăca pe scumpul ei băiat aşa cum se cuvenea fiului lui George Osborne şi cu ce-i plăti taxele la modesta şcoală la care, după nenumărate temeri şi şovăieli şi după multe chinuri şi griji, se hotărâse, în cele din urmă, să-l trimită. Ea stătuse nopţi întregi de veghe învăţând pagini după pagini pe dinafară, silabisind afurisitele lui lecţii de gramatică şi de geografie pentru a i le putea explica după aceea. Învăţase până şi gramatica elementară a limbii latine, nădăjduind, din toată inima, să poată fi în stare să-i predea ea singură numita limbă. Să fie toată ziua departe de el; să-l lase la discreţia băţului unui dascăl şi a grosolăniilor colegilor lui de şcoală era pentru această atât de slabă de înger, atât de fricoasă şi de simţitoare mamă aproape ca şi cum l-ar fi înţărcat încă o dată. Băiatul însă, dinspre partea lui, pornea la şcoală plin de bucurie, căci dorea din toată inima o schimbare. Bucuria asta copilărească o rănea însă pe

mamă-sa, care se simţea grozav de nenorocită să se despartă de el. Şi aproape că şi-ar fi dorit să-l vadă ceva mai trist; ca să se căiască apoi amarnic în sufletul ei din pricină că îndrăznea să fie aşa de egoistă încât să dorească nefericirea propriului ei copil.

George făcu mari progrese la şcoala care era condusă de un prieten al statornicului admirator al mamei lui, cucernicul domn Binny. Şi veni acasă cu nenumărate premii şi dovezi de destoinicie. Îi povestea mamei lui, în fiecare seară, fel de fel de întâmplări despre colegii lui de şcoală ce straşnic băiat era Lyons, ce pârâtor era Sniffin şi cum tatăl lui Steel furniza într-adevăr carnea pentru instituţie, cum mama lui Golding venea să-şi ia băiatul cu trăsura în fiecare sâmbătă, şi Neat avea curea la pantaloni – când o să aibă şi el o curea? – iar Bull Major era aşa de tare (deşi nu şi la Eutropius[128]), încât se credea că l-ar putea bate până şi pe portar, pe domnul Ward în persoană. Aşa că Amelia ajunse să cunoască fiecare băiat din şcoala respectivă tot aşa de bine ca şi Georgy însuşi, iar serile obişnuia să-l ajute la lecţii şi îşi bătea căpşorul cu temele lui cu atâta râvnă, ca şi cum a doua zi dimineaţa s-ar fi înfăţişat chiar ea în faţa profesorului. O dată, după o încăierare cu domnişorul Smith, George se întoarse acasă cu un ochi vânăt, lăudându-se grozav în faţa mamei şi a bătrânului său bunic – care-l asculta ca fermecat – cu vitejia în lupta în care, dacă e să dau adevărul pe faţă, nu dovedise un eroism deosebit şi din care ieşise, cu siguranţă, cam feştelit. Dar Amelia nu l-a mai uitat niciodată din ziua aceea pe numitul Smith, deşi el e în momentul de faţă un foarte cumsecade spiţer în apropiere de Leicester Square.

---

[128] Istoric roman din secolul al IV-lea, autorul lucrării *Breviarum Historiae Romanoe (Noţiuni de istorie romană),* care se studia în şcolile engleze.

În mijlocul acestor paşnice îndeletniciri şi mărunte griji se scurgea viaţa duioasei văduve, şi doar câteva fire argintii vorbeau despre anii ce trecuseră peste capul acesta şi o linie uşurel adâncită pe frumoasa ei frunte. Ea obişnuia să zâmbească văzând urmele acestea ale timpului. „Ce însemnătate au toate astea – întreba ea – pentru o femeie bătrână ca mine?” Tot ceea ce nădăjduia era să-şi vadă feciorul bărbat în toată firea, vestit şi plin de glorie, aşa cum merita să ajungă un băieţaş ca el. Ea îi păstra caietele, desenele şi compoziţiile şi le arăta tuturor celor care făceau parte din restrânsul ei cerc, ca şi cum ar fi fost nişte minuni de îndemânare. Încredinţă câteva din ele şi domnişoarei Dobbin, să le arate domnişoarei Osborne, mătuşa lui George, ca ea să le arate domnului Osborne însuşi şi să-l facă pe bătrânul acesta să se căiască de cruzimea şi de asprimea cu care se purtase faţă de cel ce plecase dintre cei vii. Toate greşelile şi slăbiciunile soţului ei Amelia le îngropase în mormânt odată cu el; nu-şi mai aducea aminte decât de bărbatul acela îndrăgostit care o luase de nevastă jertfind pentru ea totul; de nobilul ei soţ atât de viteaz şi de frumos, în braţele căruia stătuse în dimineaţaaceea în care el plecase să lupte şi să moară acoperit de glorie pentru regele lui. Şi desigur că eroul, de-acolo din cer, trebuie să zâmbească privind minunea asta de băiat pe care i-l lăsase ca s-o sprijine şi să-i aline durerea.

Am văzut cum că unul din bunicii lui George (domnul Osborne), stând în fotoliul lui din Russell Square, se făcea pe zi ce trecea tot mai arţăgos şi mai morocănos şi că fiica lui, cu trăsura ei minunată şi cu caii ei minunaţi, şi care-şi avea numele înscris pe jumătate din listele de subscripţie Dinu oraş, era doar o biată fată bătrână şi stingheră, nefericită şi prigonită. Ea se gândea mereu şi mereu la băieţelul acela frumos, fiul lui George, cu care se întâlnise.

Grozav de mult ar fi vrut să i se dea voie să se ducă cu trăsura ei minunată acolo unde locuia el şi se deprinsese să se uite în fiecare zi prin parc, când îşi făcea plimbarea solitară, doar-doar l-o zări. Soră-sa, soţia bancherului, catadicsea când şi când să-şi viziteze vechiul cămin şi pe vechea ei tovarăşă din Russell Square. Târa după ea o pereche de copii bolnăvicioşi şi supravegheaţi de o guvernantă afectată, şi, pe un ton slab, mieros şi de o veselie silită, îi înşira domnişoarei Osborne fel de fel de lucruri despre distinsele sale cunoştinţe, ori spunea că micul Frederick era leit lordul Claud Lollypop, iar dulcea ei Maria atrăsese atenţia baronesei pe când se plimbau cu trăsurica trasă de măgăruşi la Roehampton. Şi stăruia pe lângă Jane să-l convingă pe papa să facă ceva pentru îngeraşii ăştia. Ea luase hotărârea ca Frederick să intre în Regimentul de gardă; şi dacă moştenitorul familiei avea să fie el (domnul Bullock se ruina într-adevăr şi făcea economii la sânge pentru a putea cumpăra pământ), cine avea să-i înzestreze scumpetea de fată?

— Îmi pun nădejdea în *tine,* dragă, spunea doamna Bullock, căci partea mea de moştenire trebuie să revină bineînţeles moştenitorului, ştii doar?! Iubita noastră Rhoda M’Mull are să radieze toate ipotecile care grevează proprietatea familiei Castletoddy de îndatăce bietul şi iubitul lord Castletoddy care e în ultimul grad de epilepsie, are să treacă în lumea drepţilor; şi atunci micul Macduff M’Mull are să devină viconte de Castletoddy. Amândoi soţii Bludyer din Mincing Lane şi-au trecut averile pe numele băieţelului Fannyei Bludyer. Scumpul meu Frederick trebuie să fie şi el un moştenitor în toată regula; şi... Şi cere-i lui papa să-şi aducă iar la noi banii depuşi în Lombard Street[129]; ai să-i spui, nu-i aşa, draga mea? Nu şade bine să se adreseze casei „Stumpy şi Rowdy”!

[129] Stradă din Londra unde se află sediul a numeroase bănci.

După asemenea litanii, în care ultimele noutăţi mondene se împleteau cu propriul ei interes, şi după o sărutare asemenea atingerii unei stridii, doamna Frederick Bullock îşi aduna scrobitele-i odrasle şi, zâmbind, se întorcea la trăsură.

Fiecare vizită pe care această distinsă doamnă o făcea familiei sale era din ce în ce mai nefastă pentru ea. Tatăl ei depunea din ce în ce mai mulţi bani la banca „Stumpy şi Rowdy”. Aerul ei protector devenea din ce în ce mai de nesuferit. Iar biata văduvă din căsuţa aceea din Brompton, care-şi păzea comoara ca ochii din cap, habar n-avea cât de dorit era băieţelul ei de familia Osborne.

În seara în care Jane Osborne spuse tatălui său că-i văzuse nepotul, bătrânul nu-i răspunse nimic; dar nici nu se arătă mânios, şi când se retrase în camera lui, îi ură noapte bună cu o voce mai curând binevoitoare. Şi el trebuie să fi meditat mult asupra celor spuse de ea şi să fi luat şi anumite informaţii de la familia Dobbin referitor la vizita asta a ei; căci după vreo două săptămâni, el o întrebă pe domnişoara Jane unde-i era micul ceas franţuzesc şi lanţul pe care obişnuia să-l poarte.

— L-am cumpărat cu banii mei, tată, răspunse ea, foarte înfricoşată.

— Du-te de-ţi comandă altul la fel, sau unul şi mai frumos dacă vrei, zise bătrânul *gentleman* şi se cufundă din nou în tăcere.

În ultima vreme domnişoarele Dobbin stăruiau mai mult ca oricând, faţă de Amelia, să-l lase pe George să vină la ele. Mătuşa lui îi arătase o dragoste deosebită şi poate că însuşi bunicul, bănuiau ele, are să se hotărască să se împace cu el. Cu siguranţă că Amelia nu-i putea refuza băiatului o asemenea posibilitate nemaipomenită. Şi adevărul este că nici nu putea; dar ea primi propunerile acestea plină de bănuieli şi cu inima încărcată de durere,

căci se simţea foarte neliniştită cât timp copilul nu era alături de ea, iar la întoarcere îl întâmpina ca şi cum ar fi scăpat din cine ştie ce primejdie. El venea acasă cu bani şi jucării, la care văduva privea cu nelinişte şi gelozie; îl întreba totdeauna dacă nu văzuse cumva şi vreun *gentleman.* Numai pe bătrânul domn William, care îl plimbase cu trăsura lui cu patru cai, şi pe domnul Dobbin, care venise după-amiază călare pe un frumos cal murg, în jachetă verde şi cravată trandafirie, cu cravaşă cu măciulie aurită şi care îi făgăduise că are să-i arate Turnul Londrei[130] şi că are să-l ia şi pe el la vânătoare în Surrey. O dată el povesti: „Mai era acolo şi un bătrân *gentleman*, cu sprâncene groase şi o pălărie mare şi cu un lanţ uriaş cu fel de fel de sigilii”. Şi-a făcut apariţia într-o zi când vizitiul tocmai îl suia pe Georgy, pe poneiul cenuşiu ca să călărească în jurul peluzei. „S-a uitat foarte lung la mine. Şi dădea mereu din cap. După masă am spus poezia *Mă cheamă Norval*[131]*.* Mătuşa mea a început să plângă. A plâns tot timpul”.

Aşa sună raportul lui Georgy în seara respectivă.

Atunci Amelia înţelese că băiatul îşi văzuse bunicul; şi aşteptă cu înfrigurare propunerea, care era sigură că are să vină, şi care, de fapt, şi veni peste câteva zile. Domnul Osborne se oferea, în mod formal, să ia băiatul şi să-l facă moştenitorul averii pe care avusese de gând să i-o lase fiului său. El ar fi fost dispus să-i aloce şi doamnei George Osborne o rentă, aşa încât să-i asigure în mod decent cele trebuincioase pentru trai. Iar dacă doamna George Osborne avea intenţia să se mărite din nou, cum auzise

---

[130] Faimoasă clădire londoneză, care în decursul secolelor a fost pe rând cetate, palat şi închisoare pentru marii criminali politici.

[131] Norval, personaj din tragedia *Douglas* a dramaturgului englez *John Home* (1722-1808).

bătrânul că ar avea de gând, el nu avea să-i retragă respectiva rentă, Dar trebuie" să rămână stabilit că băiatul are sălocuiască definitiv cu bunicul său în Russell Square, sau în oricare alt loc ales de către domnul Osborne; şi că uneori are să i se îngăduiască să o vadă pe doamna George Osborne la locuinţa acesteia. Mesajul acesta îi fu adus sau citit într-o zi pe când mama ei lipsea de-acasă, iar tatăl se afla, ca de obicei, în City.

Nimeni n-o văzuse pe Amelia furioasă decât de două sau de trei ori în toată viaţa ei, şi întruna din dăţile acestea avu norocul s-o vadă trimisul domnului Osborne. Se ridică tremurând toată şi înroşindu-se până în albul ochilor de îndată ce domnul Poe termină de citit scrisoarea şi i-o înmână; rupse hârtia într-o sută de bucăţele, pe care le călcă în picioare. „Să mă mărit din nou! Să fiu plătită ca să mă despart de copilul meu! Cine îndrăzneşte să mă batjocorească propunându-mi una ca asta? Spune-i domnului Osborne că asta e o ticăloşie, nu o scrisoare, domnule – o adevărată ticăloşie – şi că n-am de dat niciun fel de răspuns. Bună ziua, domnule!" şi ieşi din cameră înclinându-se „ca o regină de tragedie", spunea avocatul, povestind mai târziu întâmplarea.

Părinţii ei nu băgară de seamă cât era ea de tulburată în ziua aceea, iar Amelia nu le spuse niciodată nimic despre întrevederea avută. Ei îşi aveau treburile lor, care o priveau foarte mult pe această nevinovată şi neştiutoare doamnă. Bătrânul *gentleman,* tatăl ei, era veşnic vârât până peste cap în speculaţii. Am văzut că pierduse şi cu vinurile şi cu cărbunii. Dar el dădea mereu târcoale prin City în chip stăruitor şi fără să obosească, rumegând mereu alte planuri, pe care le găsea aşa de desăvârşite, încât se şi încurca în ele, în ciuda mustrărilor domnului Clapp, căruia însă nu îndrăznea să-i mărturisească niciodată cât de departe mersese. Şi cum maxima

domnului Sedley fusese întotdeauna aceea de a nu vorbi despre afaceri băneşti în faţa femeilor, acestea habar n-aveau ce necazuri le pasc, până ce nefericitul şi bătrânul *gentleman* era silit să le mărturisească treptat-treptat adevărul.

Facturile modestului menaj, care fuseseră la început plătite săptămânal, rămaseră neachitate. Nu-i veniseră încă banii din India, îi spunea domnul Sedley soţiei sale, cu o figură descompusă. Cum ea plătise foarte regulat facturile până atunci, unul sau doi negustori, cărora biata doamnă fu silită să le ceară o păsuire, se arătaseră foarte nemulţumiţi de amânarea cu care ei erau mai mult decât obişnuiţi din partea clienţilor răi de plată. Contribuţia Ameliei, pe care ea Le-o dădea cu dragă inimă şi fără să pună nicio întrebare, îngădui micului clan s-o scoată, cam cu chiu, cu vai, la capăt. Şi primele şase luni trecură destul de uşor, bătrânul Sedley legănându-se încă în speranţa că acţiunile trebuie să se urce şi că totul avea să sfârşească bine.

Cele şaizeci de lire, însă, nu veniră ca de obicei în ajutorul menajului la sfârşitul jumătăţii anului, şi socotelile li se încurcară din ce în ce mai mult. Doamna Sedley, care se betegise aproape cu totul şi se simţea foarte zdruncinată, stătea în bucătărie cu doamna Clapp fără să scoată niciun cuvânt sau bocindu-se de dădea inima din ea. Măcelarul era deosebit de arţăgos; băcanul, neobrăzat; iar o dată sau de două ori micul Georgy se plânse că nu-s bune bucatele, şi Amelia, care s-ar fi mulţumit şi cu o felie de pâine, nu putea să nu-şi dea seama că fiul ei nu era îngrijit aşa cum trebuie şi cumpără felurite lucruri de-ale mâncării din banii ei personali, numai ca băiatul să fie sănătos.

În sfârşit, ei îi povestiră ceva, sau îi spuseră o poveste ticluită, aşa cum fac oamenii la strâmtoare. Într-o zi, după

ce îşi primi pensia, urma să verse în casă obişnuita sumă de bani; dar Amelia, care ţinuse şi socoteala banilor cheltuiţi de ea, ceru să oprească o parte din contribuţia ei, pentru că îi comandase un nou costum lui Georgy.

Atunci i se spuse că Jos nu trimisese încă nimic, că gospodăria merge ca vai de lume, ceea ce ar fi trebuit de multă vreme să bage de seamă, adăugă maică-sa, numai că Ameliei nu-i păsa de nimic în afară de Georgy. La care ea puse pe masă toţi banii, fără o singură vorbă de răspuns, şi se întoarse în cameră să verse şiroaie de lacrimi. Şi simţi aceeaşi nesfârşită durere în ziua aceea, când fu silită să se ducă să contramandeze hainele, drăgălaşele acelea de haine cu care ar fi vrut să-şi îmbrace odorul de Crăciun, haine a căror croială şi model le hotărâse în decursul a nenumărate convorbiri cu o mică croitoreasă, prietenă de-a ei.

Greutatea cea mare fu atunci când îi împărtăşi vestea lui Georgy, care scoase nişte ţipete îngrozitoare. Toţi copiii aveau haine noi de Crăciun. Şi or să râdă toţi de el. El *voia* să aibă haine noi. Şi ea i le făgăduise. Biata văduvă nu putea să-i dea decât sărutări. Îi cârpi costumul cel vechi, scăldându-l în lacrimi. Apoi scotoci printre micile ei podoabe să vadă dacă nu putea vinde ceva ca să-i facă rost lui Georgy de lucrurile atât de aprig râvnite. Şi dădu peste şalul ei din India pe care i-l trimisese Dobbin. Îşi aminti că pe vremuri se dusese cu mama ei la o prăvălie elegantă din Ludgate Hill, care vindea articole din India, şi unde doamnele aveau de unde să aleagă şi pentru ce să se tocmească. Obrajii i se îmbujorară şi ochii îi străluciră de bucurie când se gândi la sursa asta de venituri şi îl sărută pe Georgy când el plecă în dimineaţa aceea la şcoală, zâmbind luminos în urma lui. Băiatul simţi că în privirea ei se citeau veşti bune.

Învelindu-şi şalul într-o batistă (alt dar de la bunul

maior), îl ascunse sub haină şi călcă grăbită şi sprintenă tot drumul până la Ludgate Hill, păşind de-a lungul zidului parcului şi străbătând în fugă străzile, încât nenumăraţi oameni, văzând-o aşa de zorită, se întorceau după ea, uitându-se la faţa ei îmbujorată şi drăguţă. Ea îşi făcea socoteala cum să cheltuiască banii pe care-i va lua pe şal; cum, în afară de haine, să-i cumpere cărţile acelea pe care el şi le dorea atâta şi cum are să-i plătească taxele la şcoală pe o jumătate de an înainte; şi cum are să cumpere şi o manta pentru tatăl ei în locul redingotei aceleia vechi pe care n-o mai lepăda de pe el. Nu se înşelase în privinţa valorii darului făcut de maior. Era o ţesătură de toată frumuseţea şi cât se poate de fină, iar negustorul făcu o afacere foarte bună când îi dădu douăzeci de guinee pentru şalul acesta.

Ea alergă uimită şi zăpăcită, cu tot avutul ei, la prăvălia lui Darton de lângă cimitirul St. Paul, de unde cumpără *Ajutorul părinţilor*[132] şi *Sandford şi Merton*[133], cărţi pe care Georgy le dorea mult de tot, şi, urcându-se apoi în trăsură cu pachetul ei, se duse acasă în culmea bucuriei. Şi simţi o adevărată plăcere când scrise pe prima filă, cu caligrafia ei cea mai îngrijită: „Lui George Osborne, un dar de Crăciun de la iubitoarea lui mamă”. Cărţile există şi acuma, cu frumoasa şi delicata dedicaţie.

Amelia ieşea tocmai din camera ei, cu cărţile în mână, ca să le pună pe masa lui George, ca el să le poată găsi la reîntoarcerea lui de la şcoală, când se întâlni pe coridor cu maică-sa. Legăturile poleite ale celor şapte frumoase

---

[132] Carte cu povestiri instructive pentru copii, de *Mary Edgetoorth* (1767-1849), scriitoare engleză.

[133] *Povestea lui Sandford şi Merton* – roman pentru copii de *Thomas Day* (1748-1789), scriitor englez, adept al ideilor pedagogice ale lui Rousseau.

volumaşe izbiră privirile bătrânei doamne.

— Ce sunt astea? întrebă ea.

— Nişte cărţi pentru Georgy, răspunse Amelia. I le-am făgăduit de Crăciun!

— Cărţi! strigă cu indignare bătrâna. Cărţi, când în toată casa nu-i o coajă de pâine! Cărţi, când pentru a te putea ţine pe tine şi pe fiul tău în îndestulare şi pe scumpul tău tată nearestat, mi-am vândut toate bijuteriile care mi-au mai rămas, şalul de India de pe umeri şi până şi linguriţele, pentru ca să nu ne batjocorească, furnizorii noştri şi pentru ca domnul Clapp, care are toată dreptatea, nefiind un proprietar crud, ci un om politicos şi un tată de familie, să-şi poată primi chiria. O, Amelia! îmi zdrobeşti inima cu cărţile astea ale tale şi cu băiatul ăsta al tău pe care îl distrugi din pricină că nu vrei să te desparţi de el. O, Amelia, să-ţi dea Dumnezeu un copil mai ascultător decât am avut eu! Uite, Jos îl părăseşte pe tatăl lui la o vârstă aşa de înaintată; şi uită-te la George, care ar putea fi aşa de bine îngrijit şi care ar putea fi aşa de bogat, mergând la şcoală ca un lord, cu ceas de aur şi cu lanţ la gât; în timp ce scumpul, scumpul meu bătrân n-are un şiling în buzunar.

Sughiţuri nervoase şi suspine încheiară discursul doamnei Sedley. Ele pătrunseră din încăpere în încăpere în toată căsuţa, aşa că celelalte femei nu pierdură niciun cuvânt din convorbire.

— O, mamă, mamă! exclamă biata Amelia drept răspuns. Nu mi-ai spus nimic până acum! I-am... i-am promis cărţile. Mi-am... mi-am vândut şalul azi-dimineaţă. Uite banii... uite totul! şi cu mâini tremurătoare îşi scoase tot argintul şi toţi galbenii, preţioşii ei galbeni, pe care îi puse în mâinile mamei sale, dar ei se împrăştiară şi căzură, rostogolindu-se pe scări în jos.

Apoi se duse în camera ei şi se prăbuşi deznădăjduită

într-o mâhnire fără margini. Văzu acum limpede totul. Îşi sacrifica băiatul propriului ei egoism. Dacă n-ar fi fost ea, el putea fi bogat, putea avea rang în societate, educaţia şi locul tatălui său, pe care George cel mare şi le pierduse de dragul ei. Numai câteva cuvinte, şi tatăl ei ar avea tot c-i trebuie; iar băiatul ar pune mâna pe bogăţie. Oh, ce osândă grea era asta pentru inima ei gingaşă şi rănită!